

ספר
תהלים המבואר

ע"פ
תהלות שלום

מעוטב בפנינים יקרים אמרים נעימים
על מזמורי התהלים
מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

י"ל לרגל שמחת נישואי
החתן הרב יוסף יואל שליט"א
בן כ"ק אדמו"ר מהאלמין שליט"א
עב"ג נכדת כ"ק אדמו"ר וגאב"ד ערלוי שליט"א
כ' שבט תשס"א לפ"ק
בני ברק ת"ז

על הטוב יזכר

ידידינו עוז הנדיב הנכבד מוקיר רבנן
הרה"ח מו"ה ר' יהודה מינצר שליט"א
שנדב סכום הגון להוצאת התהלים לאור
יעזור ה' שיצליח בכל מעשי ידיו מתוך בריות גופא
ונהורא מעליא עד ביאת גוא"צ אמן

ספר תהלים המבואר

ע"פ
תהלות שלום

עם פניני קודש אמרות טהורות
על כל ספר תהלים
מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ונוסף לזה ביאור הקצר הידוע
המבוסס בעיקר על פירוש רש"י וגם מקצת מפרשים
מאת הרב גדליה סגל הי"ו ירושלים

יצא לאור ברוב פאר והדר ע"י
מכון "אור יחזקאל"
שע"י בית המדרש "מגן שאול" האלמין
ברוקלין נ"י

©

כל הזכויות שמורות
למכון "אור יחזקאל"

צילום ולוחות "פרנק" ירושלים.

קול רנה וישועה באהלי צדיקים

בהדרת קודש וברגשי גיל וחדוה אנו מגישים את מיטב ברכותינו הנאמנות בהאי עידנא דחדוותא עילאה אל מול פני איתן אדונינו, עטרת ראשינו, מורה דרכינו, מאור עינינו, נזר תפארתינו, עטרת תפארת ישראל

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לרגל השמחה השרוי במעון קדשו בנישואי בנו החתן המופלג בתוי"ש אוצר כלי חמדה פרי צדיק עץ חיים הרב יוסף יואל שליט"א

עב"ג נכדת

כ"ק אדמו"ר הגאב"ד מערלוי שליט"א

ואנו תפלה לנורא עלילה, שיזכה כ"ק רבינו שליט"א לרוות מהם מלא חפנים נחת דקדושה, במדה גדושה, ובורא עולם בקנין, ישרים זה הבנין, לשם ולתפארת, לגפן אדרת

ויזכו לנטוע נטעי נאמנים פרי קודש הילולים לתפארת השושילתא דדהבא קדישא, ומשמחה זו יושפע עלינו ועל כל ישראל רב ברכות ושובע שמחות אכי"ר

הנהלת המכון

"אור יחזקאל"

ברכה לראש משכיר

תודתנו נתונה מקרב לב לידידנו הרגול הרבני הנגיד הנכבד
והמפואר רודף צדקה וחסד כש"ת

מו"ה ר' דניאל הערשקוויטש הי"ו

אשר תרם מהונו למען הופעת התהלים ברוב פאר והדר
כה יתן ד' וכה יוסיף ובכל אשר יפנה ישכיל ויצליח
מתוך נחת והרחבה וכל מילי דמיטב אכי"ר

הטיבה ה' לטובים

מעומק לב אנו מביעים ברכת תודה ותשו"ת לידידנו עוז
הנדיב הנכבד איש חי ורב פעלים לתורה ולתעודה הפועל ללא
לאות למען הכלל והפרט בנאמנות ובמסירות

הרב החסיד ר' חיים יו"ט הבהן כ"ץ הי"ו

על השתתפותו בתרומה הגונה למען הדפסת התהלים

לכבוד שמחת בית רבינו שליט"א

יצו ד' את הברכה שיזכה לרב טוב שפע ברכה והצלחה ואורך
ימים ושנות חיים ותמיד ישמע במעונו קול ששון וקול שמחה
מתוך נחת וחרדה ואושר ועושר עד ביאת ינון בב"א

בפתח השער

בשיר וקול תודה נברך לאלקי ישראל הבוחר בשירי זמרה, שהחיינו וקיימנו והגיענו עד הלום, לראות בהופעת אור חדש נאדר בקודש ספרא הדין "תהלות שלום" על ספר התהלים, הכולל בתוכו אמרות מהורות וביאורים נחמדים, על דרכי החסידות והמוסר מיוסדים, אשר שמענו מפי כ"ק אדמו"ר שליט"א עת דרוש דרש בשבת קודש ומועדים וכשאר עתות רצון, וביותר הדברים עלינו חביבים אשר הרבה מאמרים המה מן הכתובים, ממה שראינו ומצאנו על גליונות התהלים רשומים, ממה שעלה ברעיונו, בהשתפך נפשו לפני קונו בשירי דוד המלך ע"ה נעים זמירות ישראל תמידין כסדרן וכידוע מדברי רבותינו ז"ל (מדרש תהלים יח) רבי יודן בשם ר' יהודה אומר כל מה שאמר דוד בספרו כנגדו וכנגד כל ישראל אמרו וכנגד כל העתים אמרו.

ונודע מש"כ המאור ושמש זי"ע (פ' משפטים) שדוד המלך ע"ה היה מתפלל על כל הענינים שצריכים ישראל עד ביאת המשיח על החולים שיתרפאו על הבריאים שלא יחלו ועל פרנסתם שיתברכו ולבטל כל מיני גזירות קשות וכל מיני ישועות בכלל ובפרט הכל כלול בספר התהלים, וכאשר בני ישראל יצמרכו לאיזה ישועה ויתפללו בספר התהלים קרובה ישועתם לבוא.

על כן אמרנו כדי שיהיה שוה לכל נפש אשר על סביבו יהיה חונה ביאורי המילות הפשוטות והכוונה הנכונה שכל מי שנפשו חשקה לדבקה בו ית' ובשבתיו יבין מה שהוא מוציא בשפתיו כמו שמבואר בספה"ק שכפי שיעור עומק הכוונה ואמירה נעימה של

פרקי התהלים כך יתקבל התפלה וההוראה לרחמים ולרצון לפני שוכן מעונה, ולזה הוספנו נופך ליקומי שושנים הדברי תורה היקרים כי מן הבאר ההוא ישקו העדרים להלהיב הלבבות בעת אמירת תהלים לעבודת השי"ת לתורה וליראה ולתשובה ולמעשים טובים ועי"ז יתמוגגו הנפשות בהשתפכות הנפש לפני יוצרם באימה ויומתקו כל הדינים וישיגו מבוקשם ויפעלו פעולתם בחסד וברחמים.

דבר בעתו מה טוב להוציאו לאור בעידנא דחדוותא קדישא לרגל השמחה השרוי' במעונו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בנישואי בנו החתן ענף עץ אבות הרב יוסף יואל שליט"א עב"ג בת הרב הגאון המפורסם רבי אהרן סופר שליט"א ר"מ בשיבת "אהל שמעון" ערלוי בן כקש"ת הגאון הצדיק המפורסם האדמו"ר מערלוי שליט"א ענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל.

ובכן צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלוו וחסידים ברנה יגילו בחדוותא דמלכא, ומצלאין אנו קדם אבוהון דבשמיא ויערב עתירתנו לרבין עלם ועלמיא, שהזיווג יעלה יפה יפה ולעדי עד יהי' הבנין ויזכו לזרע קודש לתפארת האבהן עילאין קדישין, ויזכה כ"ק רבינו שליט"א לרוות מהם ומכל יו"ח רב נחת דקדושה מתוך בריות גופא ונהורא נפישא ומשמחה זו יושפע לכל בית ישראל שפע ברכה והצלחה וכל מילי דמיטב ויתעורר עת דודים בבנין ציון וירושלים בביאת דוד מלכא משיחא בב"א.

המברכים

בשם כל הקהל הקודש

המערבת

התודה והברכה

הננו להביע ברכת תודה וייש"כ להעוסקים
במלאכת הקודש באמונה הלא המה
הרה"ח ר' אלי' רובינשטיין שליט"א
הרב אלעזר ווייס שליט"א
הרה"ח ר' גרשון כ"ץ שליט"א

על עזרתם החשובה בעריכת וכתובת הדברי תורה במסירות
ונאמנות ופעלו כמיטב יכולתם שיצא דבר נאה כלול בהדרו
ישלם ד' פעלם ותהי משכורתם שלימה להתברך בכל טוב
סלה מתוך שמחה וחרדה אכ"ר

להגיד לאדם ישרו

מיטב איחולינו וברכותינו הנאמנות והלבביות שלוחות בזה
להאריך היקר

הר"ר אהרן יצחק שטיינר הי"ו

שהשקיע עמל רב לקראת הדפסת התהלים להוציא מתחת ידו
דבר נאה ומתוקן ויה"ר שזכות דוד המע"ה יעמוד לו להתברך
בכל מילי דמיטב זרעא חיא וקיימא וחיי נחת עד ביאת גואל
צדק כב"א

יהי רצון קודם אמירת תהלים

(בשבת ויו"ט אין אומרים אותו)

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהינו הבוחר בך בְּדוֹר עָבָדוֹ
ובורעו אחריו והבוחר בשירות ותשבחות, שתפן ברחמים
אל קריאת מזמורי תהלים שאִקְרָא בְּאֵלֹי אִמְרָם דְּדוֹר הַמִּלָּךְ
עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם בְּעֶצְמוֹ זְכוּתוֹ יְגוֹן עָלֵינוּ. וְנַעֲמֵד לְנוֹ זְכוּת פְּסוּקֵי
תהלים וזכות תבותיהם ואותיותיהם ונקודותיהם וטעמיהם
והשמות היוצאים מהם מראשי תבות ומסופי תבות, לְכַפֵּר
פְּשָׁעֵינוּ וְעוֹנוֹתֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ, וְלִזְכֹּר עֲרִיצִים וְלַהֲכָרִית כָּל הַחוֹתִים
וְהַקּוֹצִים הַסּוֹכְכִים אֶת הַשּׁוֹשְׁנָה הָעֲלִיזָה, וְלַחֲבֹר אֶשֶׁת גְּעוּרִים
עִם דֹּדָה בְּאַהֲבָה וְאַחֻזָּה וְרַעוּת, וּמִשֵּׁם יִמְשֹׁךְ לָנוּ שִׁפְעַת לִנְפֹשׁ
רוּחַ וְנִשְׁמָה לְטַהֲרֵנוּ מֵעוֹנוֹתֵינוּ וְלִסְלַח חַטֹּאתֵינוּ וְלַכַּפֵּר פְּשָׁעֵינוּ,
כְּמוֹ שֶׁסְּלַחַת לְדוֹר שֶׁאִמְרָם מִזְמוֹרִים אֵלֹו לְפָנֶיךָ, כְּמוֹ שֶׁאִמְרָם
גַּם יי הַעֲבִיר חַטֹּאתֶיךָ לֹא תָמוּת. וְאֵל תִּקְחֵנוּ מִהָעוֹלָם הַזֶּה
קֶדֶם זְמַנֵּנוּ עַד מְלֹאת שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה בְּאִפֶּן שְׁנוֹכַל
לְתַנּוֹן אֶת אֲשֶׁר שִׁחַתְנוּ. וְזְכוּת דְּוֹר הַמִּלָּךְ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם יְגוֹן
עָלֵינוּ וּבְעֵדֵנוּ שֶׁתִּאֲרִיד אִפְּךָ עַד שׁוּבְנוּ אֵלֶיךָ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה
לְפָנֶיךָ. וּמֵאֲחֵר מִתְּנַת חַנּוּם חֲנֻנִי, בְּדִכְתִּיב וְחֲנֻתִי אֶת אֲשֶׁר
אֲחֵן וְרַחֲמֵי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם. וּכְשֵׁם שֶׁאֲנוּ אֹמְרִים לְפָנֶיךָ
שִׁירָה בְּעוֹלָם הִזֵּה כִּד נִזְכֶּה לִזְכֹּר לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ שִׁיר וְשִׁבְחָה
לְעוֹלָם הַבָּא. וְעַל יְדֵי אֲמִירַת תהלים תִּתְעוֹרֵר בְּחִבְלַת הַשְּׁרוֹן
וְלִשִּׁיר בְּקוֹל נְעִים בְּגִילַת וְרִגוֹן, בְּכּוֹד הַלְבָּנוֹן גִּתָּן לָהּ, הוֹד וְהַדָּר
בְּבֵית אֱלֹהֵינוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן סְלָה:

תפלה קודם תהלים מבעל ישמח משה זי"ע

רבונו של עולם תבא לפניך תפילתי ואל תתעלם מתחינתי
וענני ותפן ברחמים אל קריאת מזמורי תהלים שאקרא
באלו אמרם דוד המלך עליו השלום בעצמו ויעמוד לי זכות
פסוקי תהילים וזכות תיבותיהם ואותיותיהם ונקודותיהם
וטעמיהם והשמות היוצאים מהם לכפר חטאי ועוני ופשעי
ותחזירני בתשובה שלימה לפניך ותעשה לי את שאילתי
ובקשתי שתורנו הרך הישרה והנהגה הטובה בכל עניני
הורנו יהיה דרךך והודיעני ידיעה ברורה באופן שאתקרב
לרצונך ולא על צדקותיני אני מפיל תחנוני כי אם על רחמך
הרבים ומאוצר מתנת חנם חנני וענני עזרני עזרני הושיעני
הושיעני ותעזור לי על דבר כבוד שמך שלא יצא מתחת
ידי שום מכשול וגם לא דבר שיתיה עלי ריגון הפירות חס
ושלום עשה למען שמך וענני ברוב רחמך פנה אלי ואל
תזניחני ואל תעזבני ואל תטשנו אלהי ישעי מהר גצח
להושיעי שא נא עון רשעי עבוד על פשעי ואל תשיבנו
ריקם מלפניך כי אתה שומע תפלת כל פה עמך ישראל
ברחמים: יהיו לרצון כו':

אח"כ יאמר פסוקים אלו:

לבו גרננה ליי גריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה
בזמרות גריע לו: כי אל גדול יי ומלך גדול על כל אלהים:

קודם שיתחיל באמירת תהלים יאמר זה:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם
יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה ברחילו ורחימו על
ידי שהוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

התעוררות רב לעסוק בתורה בלא חטא, ואז יהא במוח שכל מעשה ידיו מוצלחים, ובהיפך הרשעים.

א' לחודש

(א) אֲשֶׁר וַתִּהְיוּ שֶׁל הָאִישׁ
— אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ בְּעֵצַת
רְשָׁעִים, בְּדֶרֶךְ חֲטָאִים לֹא עָמַד
וּבְמוֹשֶׁב לִצִּים לֹא יָשָׁב.

(ב) כִּי אִם בְּתוֹרַת ה' חֲפָצוֹ
וַתִּשְׁקָחוּ לְלַמֵּד וּלְקַנֵּם, בְּדֶרֶךְ
הַתּוֹרָה מִתְּשַׁבְּחוּ יוֹמָם וּלְלֵילָה.

(ג) וַהֲיָה קָעֵץ הַשְׁתּוּל עַל גִּזְלֵי
מַיִם, הַנּוֹתֵן פְּרוֹתָיו בְּעֵתוֹ וְעָלְיוֹ
אֵינָם מִתְּיַבְּשִׁים — כֵּן הָאִישׁ
הַזֶּה, כֹּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ.

א אֲשֶׁרִי הָאִישׁ, אֲשֶׁר לֹא
הָלַךְ בְּעֵצַת רְשָׁעִים,
וּבְדֶרֶךְ חֲטָאִים לֹא עָמַד,
וּבְמוֹשֶׁב לִצִּים לֹא יָשָׁב: ב כִּי
אִם בְּתוֹרַת יי חֲפָצוֹ,
וּבְתוֹרַתוֹ יִהְיֶה יוֹמָם וּלְלֵילָה:
ג וַהֲיָה, קָעֵץ שְׁתּוּל עַל פְּלִגִּי
מַיִם, אֲשֶׁר פָּרְיוֹ יִתֵּן בְּעֵתוֹ,
וְעֲלֵהוּ לֹא יִבּוֹל, וְכָל אֲשֶׁר

תהלות שלום

(א) אֲשֶׁרִי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ וְכו' ונראה לפרש ע"פ מה שפירשנו הפסוק (תהלים קי"ב, 6) אֲשֶׁרִי אִישׁ יִרְאֵה אֵת ד' בַּמַּצּוֹתָיו חֲפֵץ מֵאֵד גִּבּוֹר בְּאֶרֶץ יִהְיֶה זֶרְעוֹ וְכו' דהנה חז"ל (פ"ו י"ט) דרשו על זה אֲשֶׁרִי אִישׁ יִרְאֵה אֵת ה', אֲשֶׁרִי הֵשֵׁב בַּמִּשְׁכָּנָה כִּשְׁהוּא אִישׁ הֵייוֹ בְּיָמָיו בְּחַדָּתוֹ וְכו' וְכו' אִישׁ בְּגִבּוֹרָתוֹ וְכו' וְכו' בַּמַּצּוֹתָיו וּמִתְגַּבֵּר עַל יָצְרוֹ הָרִי זֶה מִשְׁכָּנָה, כִּי בְּאֵמֶת הַמִּשְׁכָּנָה יִזְוֶה לְעוֹלָם אֵף בְּזִקְנוֹתוֹ, כִּי הֵאָדָּה הַרְחֵמָן לֹא יִחְסוֹן בְּמוֹת רָשָׁע כִּי אִם בְּשִׁנּוֹ מִדְּרָכֹו וְעַד יוֹם מוֹתוֹ מִמְּכָה לוֹ שִׁיבוֹ מִעֲבִירוֹת שְׂבִירוֹ וְאִם יִשׁוּב מִיֵּד יִקְבְּלוּ, אֲמֵנָה לֹא רָאִי זֶה כְּרָאִי זֶה, כִּי הֵשֵׁב בְּזִקְנוֹתוֹ מִה יוֹעִיל לוֹ כֹּל מִשְׁכָּנָתוֹ בְּזִמָּן שֶׁהַעֲמִיד דּוֹר הַתְּפִיכּוֹת בָּנִים לֹא אֵמָן בָּם זֶרַע מִרְעִים בָּנִים מִשְׁמִיחִים, וְהָרִי יִדְּיו בַּמַּעַל הַזֶּה כִּי הוּא חִינָם וְהוֹבִילָם בְּדֶרֶכָם אֶל יִרְכַּתִּי שְׁאֹל, וְהִנֵּה בָּנֵי בְּחִרְתָּם כִּי מִי יוֹדֵעַ אִם גַּם הֵם יִחְזְרוּ לְדֶרֶךְ טוֹבָה, אֲנִל זֶה הֵשֵׁב מִנְּעוּרָיו אֲז עֲדִיין בָּנָו לִחְנֹךְ גַּם בָּנָו אַחֲרָיו בְּדֶרֶךְ הַיֶּשֶׁר וְהַטּוֹב וְגַם כִּי יִחְקִינוּ לֹא יִסְרוּ מִמֶּנּוּ וִירְאֶה זֶרַע בְּרַךְ ד'.

וזוה ביאור הפסוק אֲשֶׁרִי אִישׁ יִרְאֵה אֵת ד' מאושר הוא האיש הירא את ד' בְּיָמָיו וְכו' וְכו' כִּשְׁהוּא אִישׁ וְנִמָּה אֲשֶׁרִי כִי גִבּוֹר בְּאֶרֶץ יִהְיֶה זֶרְעוֹ דור ישרים יבוצר שגם זרעו אחריו

יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ: ד לא כֵּן
הַרְשָׁעִים, כִּי אִם כַּמֶּץ אֲשֶׁר
תִּדְפְּנוּ רוּחַ: ה עַל כֵּן לֹא
יִקְמוּ רָשָׁעִים בַּמִּשְׁפָּט,
וְחֹטְאִים בַּעֲדַת צְדִיקִים: ו כִּי
יִדַּע יִי דָרֶךְ צְדִיקִים, וְדָרֶךְ
רָשָׁעִים, תֵּאבֵד:

(ד) לא כֵּן עֲתִיד הַרְשָׁעִים, וְהָיוּ
הֵם כִּמּוֹ קֶשׁ שֶׁכָּל רוּחַ הוֹדְפוֹ.

(ה) וְכֵן לֹא תִהְיֶה תְּקוּמָה
לְרָשָׁעִים בַּיּוֹם הַדִּין, הַחוּטָאִים
לֹא יִהְיוּ וְכָלֵלִים בַּעֲדַת
הַצְדִּיקִים.

(ו) וְהָא, לְפִי שִׁינּוּעַ ה' וּמִכִּיר
אֶת דְּרֹךְ הַצְדִּיקִים; וְדָרֶךְ רָשָׁעִים
שֶׁנִּוְאָה וְה' מֵאֲבָדָה.

תהלות שלום

יהיו גבורי כח עושי דברו כמש"א (אבות פ"ד ב) אחיהו גבור הכובש את יצרו וזכה לראות
דור ישרים יצורכי, חש"א, אשרי האיש אשר לא הלך בעגלת רשעים כלומר צמח מאושר זה
שגם בעודו איש ימימי בחורו לא הלך בעגלת רשעים ובדרך חטאים רק היה בחורת ד'
חסלו זה יהיה שכרו, אשר פרו יתן צמחו ועלה לא יבול, שפירותיו ועליו אלו הבנים לא
יחייבו רק ילכו וינקטו ויהי כזית הודם יפריחו כשושנה, וזכה לראות בנים ובני בנים
עוסקים בחורה ובמנוחות.

לא כן הרשעים וגו'. צילקוט (רמז תר"ח) רבי פנחס אומר אמר הקב"ה לרשעים אני
אמרתי ויהי כן ואחס אומרים לא כן אני אמרתי לא כן ואחס אומרים כן חייבם
לא כן, על כן לא יקומו רשעים במשפט, ע"כ, והוא תמוה ונראה בהקדם ביאור הפסוק
(בראשית לג יב) הֲלִילִי נָא מִיַּד אֲחִי מִיַּד עֶשָׂו, וי"צ כפל הלשון מִיַּד אֲחִי מִיַּד עֶשָׂו, ויבואר
עפי"מ דאיתא מהבש"ט הק' (מונח בספ"ק אורח נחיים פ"ד ק) על דברי הגמ' (שבת ע"ה) שחוט
משום מאי מחייב, רב אמר משום לזבוע וכתוס' שם שחוט דעלמא קאי וביאר דשחוט
דעלמא רומז על השטן שהוא שחוט דעלמא, והרי אי' (סוכה נג) דלעמיד לזב מציא הקב"ה
ליצ"ר ושחטו ועל זה מתמה ושאל משום מאי מחייב הרי עשה רצון קונו ומילא
תפקידו אשר לזה נברא להסית ולהדיח בני אדם מעבודת השי"ת ועל ידי זה יוגדל השכר
בהתגבר האדם עליו, ועי' קאמר משום לזבוע והיינו כי יודע היצר שאם בל יבא אל
האדם וישיגו לעבור אחז עצירה הלוא בזה לו ולא ישמע אליו ע"כ בל אליו במרמה
ולזבוע את העצירה בדמות מצוה ומלוא בדמות עצירה, ובכך זומם להכריעו ולהפילו
ברשותו אשר עמנו לטובת ישרי דרך, וא"כ כבר שינה תפקידו כי לא לזה היתה מטרת
שילוחו לזה העולם וע"כ בלדק יבא על עונשו לעמיד לזבוע עכדה"ק.

ספר ליום ראשון ב' א' לחודש ראשון ג

ידבר לכל אדם שלא יחכם על מרותיו של הקב"ה, ואם יש לאדם איזה שמחה שיהיה ברעדו, שלא יגרמו חטאיו שיהפך השמחה.

- ב א לָמָּה רָגַשׁוּ גוֹיִם, וּלְאֻמִּים
יִהְיֶה רִיק: ב יִתְצַבּוּ מַלְכֵי
אֶרֶץ, וְרוֹזְנִים נוֹסְדוּ יַחַד,
עַל יְיָ וְעַל מְשִׁיחוֹ: ג נִנְתָּקָה
אֶת מוֹסְרוֹתֵינוּ, וְנִשְׁלִיכָהּ
מִמֶּנּוּ עֲבֹתֵינוּ: ד יוֹשֵׁב
בְּשָׂמִים יִשְׁחַק, אֲדֹנָי יִלְעַג
- (א) לָמָּה הִתְקַבְּצוּ הַגּוֹיִם בְּשֹׂאן
וְרָשָׁעִים? לָמָּה חָשְׁבוּ הַצָּעִמִּים
עַלֵינוּ דְּבָרֵי רִיק וְלֹא צֶדֶק?
- (ב) לָמָּה הִתְצַבּוּ מַלְכֵי אֶרֶץ,
וְרָשָׁעִים נוֹעֲצוּ יַחַד, נֶגֶד ה' וְנֶגֶד
דָּוִד מְשִׁיחוֹ,
- (ג) וְכֹה יֹאמְרוּ: "הִקְבָּה נִנְתָּק
מוֹסְרוֹת שְׁלֹטָנוּ וְנִסִּיר עָלֵינוּ
מֵאֲתָנוּ."
- (ד) אִךְ הַיּוֹשֵׁב בְּשָׂמִים יִשְׁחַק
מֵהֶם, ה' יִלְעַג לָהֶם;

תהלות שלום

ובד"ו ביאר דו"ר מרן ההפלאה וי"ע (הואל בחפ"ס דקשות לטע"ג) הפסוק (חזקיהו פ"ו) אלוקים ודים קמו עלי ועדם עריצים בקשו נפשי ולא שמוך לנגדם, דודים רומז על ה"ה"ר וכן דיליה וע"ז מתחנן דהמע"ה, שה"ר מתקומם עליו ומבקש המיתו, כרם ודגון טמון בחוצו כי החליק אליו בעיניו לנצח העצירה בדמות מלוא, וזה פ"י הכתוב ולא שמוך לנגדם לא שמו אותך כביכול כמתנגד ומואס לדבריהם, ע"כ, וזה ביקש יעקב והסתכן לפני השי"ת הילולי נא מיד אחי בין כשהוא כריע כאח לי ומראה לי טעמי היתר ודמות מלוא ובין כשנא בדמות עשיו ומגלה מצפוניו ומסית לעצירה.

והנה חיצת חטאים הוא כינוי לילך הרע כמש"א חו"ל (ברכות י) מי כחיד חוטאים, חטאים כחיד ע"ש וכן רשע הוא כינוי לילה"ר.

ובזה יתבאר הילקוט אמר הקב"ה לרשעים היינו לילה"ר וכן דיליה אני אמרתי יהי קן, וזה מלוא עשה ואחס אמרתם לא כן שאתם אומרים לאדם לא ציוה כן השי"ת ואדרבה על מלוא אמרתם שהוא עצירה, אני אמרתי לא כן, דהיינו מלוא ל"ת ואחס אומרים יהי קן, שה"ה"ר מפתחו שהעצירה הוא מלוא וכוון לעשות קן, וע"כ לא יקומו רשעים במשפט לא יהיה לה"ה"ר תקומה במשפט לעתיד לבוא בעת שהקב"ה יספוט חבל נצק לא יהיה להם תקומה, וחטאים בעדם דיוקים היינו ה"ה"ר לא יכלל עם מלאכי מעלה שמילאו תפקידם, בשלימות. ונקט חטאים לשון רבים על שם ד' חטאים שעושה, דאומר על מלוא ל"ת שהוא עשה ועל מלוא עשה שהוא ל"ת.

לָמוֹ: הָ אֵז יִדְבֵּר אֱלִימוֹ
בָּאפוֹ, וּבִבְחֲרוֹנוֹ יִבְהֵלְמוֹ:
וְאֲנִי נִסְכַּתִּי מִלְכִּי, עַל צִיּוֹן
הָרָה קִדְשִׁי: וְאַסְפְּרָה אֶל חֶק,
יְיָ אֶמַר אֵלַי, בְּנֵי אֶתָּה, אֲנִי
הַיּוֹם יִלְדֶּתִיךָ: הָ שָׁאֵל מִמֶּנִּי,
וְאַתָּה גוֹיִם נִחַלְתָּךְ,
וְאַחֲזַתָּךְ אֶפְסִי אֶרֶץ:
ט תָּרַעַם בְּשֶׁבֶט בְּרוֹזַל, כְּכֹלִי
יוֹצֵר תִּנְפָצִים: וְעַתָּה
מְלָכִים, הִשְׁכִּילוּ, הַיּוֹסְרוֹ
שְׁפָטִי אֶרֶץ: יֵא עֲבְדוּ אֶת יְיָ
בִירָאָה, וְגִילוּ בְרַעְדָּה:

(ה) אֵז יִדְבֵּר ה' קְשׁוֹת בָּאפוֹ אֶל
הָעַמִּים וּבִבְחֲרוֹנוֹ יִבְהֵלְמוּ,

(ו) וְכֹה יֹאמַר לָהֶם: "הֵן אֲנִי
מִשְׁחָתִי אֶת דָּוִד מֶלְכִּי לְמַשָּׁל
עַל צִיּוֹן הָרָה קִדְשִׁי".

(ז) וּמִמְשִׁיךְ דָּוִד: חֶק הוּא לִי
לְסִפּוֹר וְלִהְיוֹדִיעַ כִּי ה' אֶמַר אֵלַי
בְּנִכְבוֹאָה: "חֲבִיב אֶתָּה עָלַי כִּבֵּן,
כָּאֵלֹו בְּרִאֲתִיךָ הַיּוֹם בְּהַמְשִׁיךְ
לְמִלְחָה".

(ח) שָׁאֵל נָא מִמֶּנִּי, וְאַתָּה גוֹיִם
לְנִחַלָּה לָךְ, וְשָׁטַח שְׁלִטוֹנְךָ
יִתְפַּשֵּׁט עַד קְצוֹת הָאָרֶץ,

(ט) תְּרוֹצֵץ אוֹיְבֶיךָ בְּשֶׁבֶט-בְּרוֹזַל,
כְּכֹלִי-חֶרֶס תִּשְׁפְּרֶם!"

(י) וְעַתָּה מְלָכִים הִשְׁכִּילוּ,
וְשֹׁפְטֵי אֶרֶץ קָחוּ מוֹסֵר!

(יא) עֲבְדוּ אֶת ה' בִּירָאָה, וְאֵז
תִּכְבֹּל לְשִׁמּוֹת כְּבֹא צָרָה וְרַעְדָּה
עַל הָרָשָׁעִים.

תהלות שלום

(ב) עֲבְדוּ אֶת ה' בִּירָאָה וְגִילוּ בְרַעְדָּה. נִרְאָה עַפְי"ד הַיִּיטֵב פִּנִּים (לְרִיב ע"ט) נִצְּאוֹר
כוֹונֵת הַתְּפִילָּה בְּרָ"ה, וְכֵן תֵּן פֶּחֶדְךָ הִ"א וְאִימַתְךָ וכו', דִּלְכֹּאֲרָה אֹחַת כ'
יִתִּיר הוּא וְהִלֵּ"ל תֵּן פֶּחֶד וְאִימָה וכו', וּמִנְצֵר דַּעֲיֵקֵךְ הִירָאָה שְׁאֵנוּ מִזְּוִיִּם לִירָא מִפְּנֵי
יִת' הִיא אֹחֹת הִירָאָה הַנָּא מִכָּה אֲהַבָּה לְהַשִּׁי"ת, וְכִמִּים הַפִּנִּים לִפְנֵים וְגו' יֵאֲהֵב ה'
אֹחֹת, וְכֵן יִרָא מֵאוֹד שֶׁלָּא יִכְשַׁל בְּחַטָּא פֶּן יִנְתַּק מוֹתֵרוֹת הָאֲהַבָּה, וְעֵינִן אֲהַבָּה וִירָאָה
וְ מִזְּוִי גִבִּי הַקִּבְ"ה לְיִשְׂרָאֵל, שְׁנוֹתֵר זַעֲמוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאֲהַבָּה, וְכֵן יִרָא שֶׁלָּא יִנְתַּק הָאֲהַבָּה
עַל יְדֵי פִּשְׁעֵי זִנֵּי יִשְׂרָאֵל, וְחִשָּׁא חוֹ"ל (אֲחִיטָא ב, א) אֵל חֲהִיז כַּעֲבָדִים הַמְּשַׁמְשִׁים ע"מ לְקַבֵּל
פֶּרֶם וכו' וְהִיא מוֹרָא שְׁמִים עֲלֵיהֶם, הַיִּינוּ שְׁתִּיהִי בְּכֵם יִרָאָה כּוֹ שְׁהִיא בְּשִׁמִּים מִמַּעַל

יב נִשְׁקִי בֵר, פֶּן יֵאָנֶפֶ, וְתֹאבְדוּ, דְּרֹךְ פִּי יִבְעַר כְּמַעַט אָפוֹ, אֲשֶׁרִי כָל חוֹסֵי בוֹ:

(יב) הַזְדַּדְנוּ נָא לְטֹהַר לִבְכֶּכֶם, פֶּן יִקְצֹף ה' וַיֹּאבֵד דְּרֹכְכֶם, כִּי קִרְגַּע־קֵט יִקְעַר אָפוֹ — וְאֵז יִתְגַּלֶּה אֲשֶׁרֶם שָׁל כָּל הַחוֹסִים בוֹ.

שׂאם בא לאדם איזה עונש אל יקוץ בתוכחתו, שמא לפי חטאו ה' חייב יותר, והקב"ה מתחסד עמו.

ג א מְזֻמּוֹר לְדָוִד, בְּבִרְחוֹ מִפְּנֵי אֲבִשְׁלוֹם בְּנוֹ: ב יי, מָה רַבּוֹ צָרִי, רַבִּים קָמִים

(א) הַמְזַמֵּר שֶׁחָבַד דָּוִד בְּבִרְחוֹ מִפְּנֵי אֲבִשְׁלוֹם בְּנוֹ בְּמִדְרֹ בְּאֵבִי.

(ב) ה'! מָה רַבּוֹ צָרִי! רַבִּים מִתְקַדְּמִים עָלַי.

תהלות שלום

שהוא משמח אתה, וזה שאנו מחפליין ונכן מן פחדך וכו' ואימתך דייקא, פחד שלך ויראה שלך הנא מנח אתה, כן תהיה לנו אתה ויראה כזה עכמ"ד עיי"ש.

וזה רמו הכתוב ענדו את ה' ציראה, ומפרש צאיה יראה משמעי קרא וגילו צרעה יראה ורעד הנא מתוך גילה ואהבה, דחרד ודחיל שלא תפגם רמימו דקדו"ה לגניו, היא מדריגת יראה ה' הרצויה.

ג) מְזֻמּוֹר לְדָוִד צִנְחוּ מִפְּנֵי אֲבִשְׁלוֹם בְּנוֹ, בְּגִמְרָא (בְּרִטָּה ז.) הַקָּסוֹ מְזֻמּוֹר לְדָוִד קִינָה לְדָוִד מִצַּעֲרֵי לֵיָהּ, הֵייוֹ דּוֹדָאֵי עַת לִנְכוּת צַעֲרָה שֶׁקָּם עָלָיו רַעַה מִתּוֹךְ צִיּוֹ וְרֹדֶף אַחֲרָיו לְהַרְגוֹ וּלְשִׁמְחָה מִה זֶה עוֹשֶׂה וְעִי"ש מִה שֶׁחִינְטוֹ, וְנִרְאֶה לְנֹאֵר בְּדֶרֶךְ רִמּוֹ עִי"ד מִן הַחֶסֶד סוֹפֵר זֵע"א (וְרִשּׁוֹת ח"א קפ"ה), צִיּוֹר הַפֶּסֶקוֹ (תְּהִלִּים קיח) אֲדוֹךְ כִּי עֲנִיּוֹת וְתֵהִי לִי לִישׁוּעָה, דִּהְנֶה א"ל לוֹ לֹאֵד שֶׁיְהִי מִזֹּדֶךְ צַעֲרָה"ז מִנְלִי סִיג וּפְסוּלָה, כִּי מִזְמִירוֹת גּוֹרֵם לוֹ שֶׁלְטֶרֶךְ הַזֹּדֶכּוֹת גְּדוּלָה כְּדִי לְהַסְרֵךְ אֶל ה' עִי"ו, וְלִכֵּן טוֹב לִגְבֹּר כִּי יֵשֶׁה עוֹל צַנְעוּרֵי לִסְבּוֹל יִסּוּרֵי עוֹה"ז צַמְחָה כִּי טוֹב אַחֲרֵיכֶם, כִּי לֹא חֶסֶךְ ה' צֹלָה הַשּׁוֹאֵלִים צִרְחָם וּמִקּוֹנִים צִבְּרֵי וּמִסְפֵּד, כְּמִשְׁכ"כ (תְּהִלִּים כז) רְחוֹק מִישׁוּעָה דְּבָרֵי שִׁאֲנִי, כֹּל עוֹד שֹׁאֵל שׁוֹאֵל רְחוֹק מִמֶּנִּי הַיְשׁוּעָה, רַק דָּרִיךְ לִיחַל אֶל ה' כִּי קְרוֹנָה יִשׁוּעָה לֵבָא, וְחִס"א אֲדוֹךְ כִּי עֲנִיּוֹת מִלִּשׁוֹן עֵינָיו וְרָה, הֵייוֹ אֶף צַעַר שֶׁהֵייתִי מוֹכָה וּמַעֲוָה הֵייתִי מִתְחִיל לְהוֹדוֹת וְלִהְלֵל, כִּי יִדְעִי שֶׁלְפָּסֶקוֹ תֵּהִי לִי לִישׁוּעָה עִכְמ"ד, נִמְאָל שֶׁהִרָּה עֲלָמָה הִיא דְּקִגְרִים שֶׁחָבַד לוֹ הַיְשׁוּעָה, וְכֵן מְנֹאֵר בְּסִפְסָה"ק מֵאֲדוֹר עֵינִים (וְלִקּוּטֵי ד"ה כ"ה) עַל הַפֶּסֶקוֹ (וְרִמְיָה ג' ז') וְעַת צָרָה הִיא לִיעֲקֹב וּמִמֶּנִּה יוֹשֶׁה, הֵייוֹ שֶׁמִּתּוֹךְ הִרָּה עֲלָמָה יִמְאִילָם פְּדוּת וְרוּחוֹהָ וּמִמֶּנִּה יוֹשֶׁה ע"כ.

ועי"ז יובן הטיבו מאמרם ז"ל (בְּרִטָּה ז.) חייב אדם לצרך על הרעה כשם שמצרך על הטובה, ובגמרא (ס"ט ז.) פירשו דלרין לקצלינהו בשמחה, ולכאורה הוא דבר נגד

עלי: ג רבים אמרים לנפשי,
 אין ישועתה לו באלהים
 סלה: ד ואתה יי מגן בעדי,
 כבודי, ומרים ראשי: ה קולי
 אל יי אקרא, ויענני מהר
 קדשו סלה: ו אני שכבתי
 ואישנה, הקיצותי, כי יי
 יסמכני: ז לא אירא מרובות
 עם, אשר סביב שתו עלי:
 ח קומה יי, הושיעני אלהי,
 כי הפית את כל איבי
 לחי, שני רשעים, שברת:
 ט ליי הישועה, על עמך
 ברכתך סלה:

(ג) רבים אמרים על נפשי כי
 לעולם לא יושיע לי אלקים.
 (ד) והנכון הוא כי אתה ה' מגן
 עלי, מגן כבודי ומרים ראשי.
 (ה) אני קורא בקולי אל ה' והוא
 עונה לי תמיד מהר קדשו.
 (ו) שכבתי לישון בפחד, אך
 הקיצותי — התנערתי מדאגתי,
 כי בטחתי כי ה' סומכני.
 (ז) איני ירא מרובות עם אשר
 מסביב פצלו להרע לי.
 (ח) קומה ה' לעזרתי, הושיעני
 אלקי! הרי פעמים רבות הפית
 את כל איבי מפת לחי להרפה,
 וגבורת הרשעים שברת.
 (ט) על ה' להושיע את עמו;
 ועל עמך לבדך ולהודות לך
 לעולם.

תהלות שרים

השכל האנושי, שאדם יגיל וישמח צעם צרה שנפשו מרה עליו, וכדברי האוה"מ הק' (פ' מנחות) על מאמרו זה, וז"ל והיה הדבר קצת צעירי רחוק עי"ש, אמנם כאשר האדם יאמין ובעט שעי' הצרה עזמה חלמה הישועה, אזי יוכל להודות צפה מלא ובלב שלם אחרי שהצרה היא תחילת הישועה וכן היה גבי דהמע"ה, ששם צה' מבטחו וכל צרה שנאה עליו היה סמוך לנו צטוח צה' כי לא יכלמו לנצח כל החוסים בו, ולכן מזמור לדוד בנצחו מפני אבשלום בנו, צעם הצרה עזמה התחיל להודות ולהלל לה' בשריה וצומרה.

ספר ליום ראשון ד א' להודש ראשון ז

מוסר שלא ילבין פני חבירו, ושלא יאמר רבילות ולשון הרע, ושלא יקבלו, ולא יקנא אם רואה שהרשעים מצליחים בעוה"ו, רק ישמח ויאמר אם למכעיסיו כך וכו'.

(א) המזמור שחבר דוד בשביל המנצח על הגגינות במקדש.

(ב) בקראי לך אלקי, הידע צדקתי, צנני! הרי מתמיד הרחבת לי בצר לי — גם עתה חנני ושמע תפילתי.

(ג) בגי איש! עד מתי תבזז את קבורי ותאקבו לבקר עלי דברי ריק ותבקשו לטפל עלי תמיד קזב?

(ד) דעו כי ה' הקדיל לטובה אותי הקסיד, והוא מקבל את תפילתי בקראי אליו.

(ה) תרדו מאלקים ואל תחטאו,

ד א למנצח בגגינות מזמור

לדוד: ב בקראי, ענני אלהי

צדקי, בצר, הרחבת לי,

חנני, ושמע תפילתי: ג בני

איש, עד מה כבודי

לכלמה, תאהבון ריק,

תבקשו כזב סלה: ד ודעו, כי

הפלה יי, חסיד לו, יי ישמע

בקראי אליו: ה רגזו ואל

תהלות שלום

ג רגזו ואל תחטאו אמרו בלזבכם על משכבכם ודומו סלה. בגמרא (ברכות ה.) דרשו מכאן לעולם ירגז אדם יצר טוב על יצר הרע שנאמר רגזו ואל תחטאו אם נאמו מוטב ואם לאו יעסוק בחורה שנאמר אמרו בלזבכם אם נאמו מוטב ואם לאו יקרא ק"ש שנאמר על משכבכם אם נאמו מוטב ואם לאו יזכור לו יום המיתה שנאמר ודומו סלה. והנה כל המפרשים חמהין ושיילין למה זה יהיה בושש לדחות יזה"ר מעליו וכל רגע פסידא דלא הדר יאחז חיקף לדיק דרכו להזכיר יום המיתה וזכרון הוא שיכריענו וינאמנו ולמה לו לנסות תחילה בחורה וקריאת שמע.

וגראה עפ"י מה ששמעתי לפי נוסח הברכה בברכת המורה אקצ"ו לעסוק בד"ת ולמה לא מנצחים אקצ"ו לדבר בד"ת או ללמוד תורה והביאור עפ"י משל לחנווני המוכר סחורתו והוא משתמש בכמה אנשים שהם נעשים שלוחיו למוכרם ולהביא לו הרווחת והם מקבלים שכרם חלק עבודתם, שהם נותנים עיניהם ולבם רק על שכרם שימן להם כפעלם וכמעשה ידיהם אבל לא איכפת להם אם החנות מביא רווחים גדולים או קטנים לא כן החנווני שכל יצעו וחפצו בכל עמלו שיעמול הוא להגדיל הרווח וממיד לא ינוח ולא יסקוט וכל מחשבתו נמונה בזה שהעסק יניב פירות ויצור הון רב.

תהלות שלום

ברבר הזה הוא גם אלל לומדי התורה שינסם כאלו שמטרת לימודם הוא שידעו לשמור ולעשות ולקיים את כל המצוות אשר צוה ה' אלל אינם נותנים דעתם להבין ולהשכיל בעומק דברי התורה ועסק העיון לכון לאמיתה של תורה לעומת זה יש כאלו שעוסקים בתורה והוגים בה יום ולילה ומחייגעים בעסק העיון להבין כל קוץ ותג וממיד לא יחשו עד שייצנו הדבר על צוריה והתורה אללם כמו עסק שאין מקיחים דעתם ממנו עד שיחברר אללם היטב וזה"כ "לעסוק" בד"ת שנצטווין שהתורה יהיה אללנו כמו עסק. והנה ההבדל ביניהם נראה דזה הלומד ללל עמל הרי כל לימודו הוא מחמת יראה כי ירא לנפשו פן יכשל בעצירה בבלי דעת ולכן לומד רק כדי שידע לקיימה אלל אינו יגע להבין ולהשכיל בעומק הענין משא"כ אלו העוסקים בתורה בעיון וביגיעה לימוד כזה בל מחוך אהבה לצוראם כי נכספה וגם כלתה נפסם להגות בתורת ה' ונאהבה שגו תמיד בעמל וגיעה.

ומעלת העוסק בתורה באהבה ובמשק שאז הד"ת נחקקת במוחו ונשארר דבוקה במחשבתו ואף בעידנא דלא עסיק ביה גם מקושר הוא להתורה ולבו הוגה בה תמיד כמבואר בתוס' (פסוקי ד"ה) על אמרם הגיע לפרשת דרכים ניצול מכולן מאי פרשת דרכים זה ת"ת דסלקא שמעמחא אליבא דהלכתא ומק' תוס' היאך ניצול מינא"ר בעידנא דלא עסיק וי"ל דסתם ת"ת תורה אומנתו ועוסק בה ומהרהר בה כל שעה ואינו הולך ד' אמות בלי תורה ע"כ ובאמור זה בל רק ע"י לימוד התורה מאהבה ולכן זה שהתורה אללו כמו עסק וכל היום היא שיחתו ולא ימוש התורה מפיו והגיון לבו מוצתה הוא שפירתו ילילה מפס יקוש של היצר.

ועפ"י יתיישב הקו' אמאי לא אמרו להשתמש מיד ברפואה וודאית שהיא זכרון יום המות כי עלה זו מועלת רק בעת שחושב בה אלל כאשר יחלוף הזמן וישכח מזה ישוב יצרו אליו לכן הקדימו העלה שמועלתה מרובה ונמשכת תמיד ואמרו "עסוק" בתורה דייקא דהיינו שיהנה בתורה בצמי' עסק שזה כוחה יפה להגן עליו ולשמרו מן החטא כל ימי חייו אף בעידנא דלא עסיק ביה ולכן נקטו תחילה העלה המועילה יותר, ברם אם לא נצחו הרי זה סימן שלא למד מאהבה ה' לכן יקרא קריאת שמע ויקבל עליו עול מלכות שמים ומחוך כך יגיע לאהבה השי"ת אמנם אם אף גם זאת היתה ללא הועיל שיחמש בהזכרת יום המיתה ויועיל לו עכ"פ לשעה מועטת.

עוד נראה בבואר הגמ' בהקדם מה שיש לדקדק עוד בזה דהרי אמרו ז"ל (קידושין ב:) בראמי יזה"ר ובראמי לו תורה תבלין וא"כ ז"ב היאך יתכן שלא עלה בידו לנצח יצרו ע"י עסק התורה שהיא התבלין והתרופה להתגבר עליו ובפרט לפי המבואר בספר מסילת ישרים (פ"ה) וז"ל שכיון שאמרו חז"ל בראמי יזה"ר בראמי תורה תבלין לו א"כ אין עלה ומרופה אחרת ומי שיחשוב לינצל זולתה אינו אלל טועה ויראה טעומו לצסוף כשימות בחטאו וכו' עיי"ש הרי מדבריו שאין שום מנוס מן היצר מלבד התורה וא"כ יקשה היאך אמרו ז"ל עוד שני תחבולות לינצל מן היצר.

התבוננו בלבבכם על משפכם
ודמיו מבלי לדבר עלי עוד.

(ו) היטיבו והצדיקו מעשיכם
ותהיו כמקריבי זבחים ובטחו
על ה'.

(ז) רבים המקנאים בשלוח

**תַּחֲטְאוּ, אָמְרוּ בִּלְבָבְכֶם, עַל
מִשְׁפַּכְכֶם, וְדַמּוּ סֵלָה: 1 זָבַחוּ
זִבְחֵי צֶדֶק, וּבִטְחוּ אֶל יי:
רַבִּים אֹמְרִים, מִי יִרְאֶנּוּ**

תהלות שלום

ונראה עפ"י האוה"ת הק' (מקומו ו) דהלומד שלא לשמה אין רצון הנורא בלימוד זה
אלא לתכלית היצא ממנו שיצא ללימוד לשמה ותורה זו אין בסגולתה להציל מיתה"ר
צבא עזירה לידו ומצאח צוה קושים הגמרא (פסוק כה) לרב יוסף דאמר תורה בין בעידנה
דעסיק ביה ובין בעידנה דלא עסיק ביה מגנא ומגנא אלא מעשה דואג ואחיתופל מי לא
עסקו בחורה אחאי לא הגינה עליהו אולם לפי האמור א"ש דהם למדו מתחילה שלא
לשמה ולכן לא עמדה להם זכות התורה להגן עליהם ולהצילם מן היצר הרע עכ"ד.

ובזה ביארנו דברי הרמב"ם (הל' ח"ט פ"ג ה"ה) תחילת דינו של אדם אינו נידון אלא על
התלמוד ואח"כ על שאר מעשיו לפיכך אמרו חכמים לעולם יעסוק אדם בחורה
בין לשמה בין שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה ע"כ ויש לבאר קישור שני
דברים אלו אהדדי ומה ענין לימוד לשמה לזה שדין תחילה על התלמוד.

אלא הביאור צוה דהטעם דתחילת דינו של אדם הוא על דברי תורה הוא כיון שאם
היה עוסק בחורה וודאי היתה מגן בעדו מן היצא"ר ולא היה בא לידי חטא
ועוון כלל ברם אי נימא שתורה שלא לשמה אין כוחה יפה להגנל ממנו א"כ אחי
תקשיב מה יש לדון אותו על לימודו תחילה הרי אם אילו היה לומד ג"כ לא היה יכול
לו לאמנא אחרי שאמרו חז"ל שמתוך שלא לשמה בא לשמה א"כ גם אם היה לומד שלא
לשמה היה מגיע בסופו של דבר ללימוד לשמה והיה ככוחו לנצח יצרו.

ועפ"י דברים אלו יתיישבו דברי הגמ' צוה דאמרו תחילה הענה דיעסוק בחורה דלפי
האמת היא היא הצנעין היחידה והתרופה המועילה אבל בתנאי שיהיה לשמה
ולכן אם רואה שלא נצחו הרי זה סימן שלמד שלא לשמה היינו שכל לימודו היתה רק
כדי שישג על ידה כבוד ויוכל להמנאות וכדו' ע"כ נתנו חז"ל ענה ותחבולה להכניע
ולהשפיל גאותו ויוכל אז ללמוד לשמה ע"י שיקרא ק"ש ויקבל עליו עומ"ש וישעבד כל
גופו להש"ת ואם גם זה הועיל בלא ינטרך לשים נגד עיניו זכרון יום המיתה שאז
יראה צעיניו וכלצבו יבין שהכבוד המדומה והגאווה לא ישוו צעיניו מאומה וכאפס ואין
נחשבו כי אין שלטון ציוס המות אז אז יכנע לצבו הערל ומתוך כך יבא ללימוד תורה
לשמה ללא שום פניות להחבד ותורה כזו יעזור ויגן עליו מן היצר ונקמ' ה' אוצרו מתח
ידו ויכריעו ויבוס אותו לגמרי ויהיה בן חורין מן היצא"ר.

טוב, נסה עלינו אור פניך
 יי: ה' נתתה שמחה בלבי,
 מעת דגנם ותירושם רבו:
 בשלום יחדו, אשכבה
 ואישן, כי אתה יי לבדך
 לבטח תושיבני:

העמים ומבקשים: מי יראה גם
 לנו טוב ועשר; ותפלתם:
 התרומם עלינו באור פניך ה'
 להיטיב עמנו!
 (ח) אף אני טוב לי שנתת בלבי
 לשמח גם נכח רבוי הדגן
 ונתירוש של אחרים
 (ט) אלו היה העם מאחד
 ובשלום עמי — הייתי שוכב
 וישן ללא פחד, כי אתה ה'
 תושיב כל אחד לבדו בבטחון
 ושקט.

תפלה נוראה לכל יחיד שהרשעים בשביל מעשיהם יאכרו, והצדיקים ישמחו בשביל מעשיהם הטובים.

ה' א' למנצח אל הנחילות
 מזמור לדוד: ב' אמרי
 האזינה יי, בינה הגיגי:
 הקשיבה לקול שועי,
 מלבי, ואלהי, כי אליך
 אתפלל: ד' יי, בקר תשמע
 קולי, בקר אעריך לך,
 ואצפה: ה' כי לא אל חפץ
 רשע אתה, לא יגרד רע:
 לא יתיצבו הוללים לנגד
 עיניך, שנאת כל פועלי און:

(א) המזמור שחבר דוד בשביל
 המנצח בכנור "נחילות"
 במקדש.
 (ב) האזינה לאמרי פי, הבינה
 למחשבות לבי.
 (ג) הקשיבה לקול שועתי מלבי
 ואלהי, כי אליך אתפלל.
 (ד) ה', בבקר תשמע קולי, בכל
 בקר אני עורך תפילתי לפניך
 ומצפה לישועתך.
 (ה) כי אתה אינך אל חפץ רשע,
 וכל רע לא יגור במקדשך.
 (ו) אין לרשעים השוטים כח
 עמידה לנגד עיניך כי אתה מרחק
 אותם, אתה שונא פועלי שקר.

- ו תֵּאבֹד דְּבָרֵי כָזָב, אִישׁ דְּמִים, וּמִרְמָה, יִתְעַב יי:
- ח וְאֲנִי, בְּרַב חֲסִדָּה, אָבוֹא בֵיתָהּ, אֲשֶׁתְּחֹה אֶל הֵיכַל קִדְשָׁהּ בִּירְאָתָהּ: ט יי, נַחֲנִי בְּצִדְקָתָהּ, לְמַעַן שׁוּרְרִי, הַיָּשָׁר הוֹשֵׁר כ' לִפְנֵי דִרְכָּהּ:
- י כִּי אֵין בְּפִיהוּ נְכוֹנָה, קִרְבָּם הִוֹת, קֶבֶר פְּתוּחַ גִּרְנָם, לְשׁוֹנָם יַחֲלִיקוּן:
- (ו) אִתָּהּ מֵאֲבָד דְּיֻכְרֵי קָזָב, וּבְרַחֵק אִישׁ דְּמִים וּמִרְמָה.
- (ח) וְאֲנִי בָּא לְבֵית ה' לְהוֹדוֹת לָהּ עַל רַב חֲסִדָּה, אֲנִי מִשְׁתַּחֲוֶה אֶל מוֹל הֵיכַל קִדְשָׁהּ בִּירְאָתִי אוֹתָהּ.
- (ט) ה', הִנֵּחֲנִי בְּדֶרֶךְ צִדְקָתָהּ, לְמַעַן לֹא יִשְׁמַחוּ עָלַי שׁוֹנְאֵי מִצַּרְיָתִי, תִּישָׁר נָא לִפְנֵי אֶרְחוֹמֶיךָ שְׁלֹא אֶקְשַׁל בְּהֶם.
- (י) כִּי אֵין נְכוֹנָה בְּפִי שׁוֹנְאֵי, נִרְאִים כְּאֹהֲבִים וּבְקִרְבָּם מִשְׁחַבּוֹת מִרְמָה; גִּרְנָם כְּמוֹ קֶבֶר פְּתוּחַ לְבָלְעִנִי, אִם כִּי לְשׁוֹנָם תִּדְבֹּר רַבּוֹת.

תהלות שלום

(ה) אשתחווה אל היכל קדשך ציראסך, צמדרש (דכ"ד פ"א, ט) דרשו מקרא זה על הפסוק (דברים א) ה"א הרבה אהבתי והנכס היום ככוכבי השמים לרוב, וה"ד אשתחווה אל היכל קדשך ציראסך, וז"ל קישור ב' הפסוקים אהדדי, ונראה לבאר עפ"י היערוך דבש (דברים ד) שמבאר שמועם הכוכבים בציצוהם שלמות, והיא עבודה ה' להם כמו שיש לנו עבודה בעשיית מצות ה' לקנות שלמות לגופינו כן הם קונים שלמות בנפשם השכלית במועמם וציצוהם הילך והילך, ולכן אמר יעשיה (ישעיה מ, כה) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, המוציא במספר נבאם לכולם בשם יקרא, מרוב אונים ואמין כח איש לא נעדר, היינו וראו איך כולם ששים ושמים לעשות רצון קונם, כפי אשר פקד ה' עליהם להם מנועתם בחפזן לסבב יום יום כל דבור הארץ וכו', וראים לקבל שלמותן ואין אחד מעבד במרוצתו כדי שישגי שלמותו, ומהם נראה וכן נעשה להיות רבים לעבודה ה' לקבל שלמות, ובהמשך דבריו שם מבאר כי שלמות הכוכבים בציצוה המנועה היא ע"ד אומרים (ב"ר כה.) זורחם במזרח ושוקעת במערב והטעם כי השכינה במערב כדאי' בגמ' (ב"ר כה.), ולכן מנועת ציצוהם הוא לשם כדי להשתחוות לשכינה במערב, ואף ששכינה בכל מקום אבל במערב אורה מנהיג ומשפיע, ולכן הגלגל נוטל הכוכב ממזרח ומוליכו למערב ששם משתחוה לשכינה ומקבל שפע מהשכינה כי השתחויה היא עבודה למעלה לקבל שפע ושם נדבק באור שפע

י"א הַאֲשִׁימָם, אֱלֹהִים, יִפְּלוּ
מִמַּעֲצוֹתֵיהֶם, בְּרַב פְּשָׁעֵיהֶם
הִדְיָחֻמוֹ, כִּי מָרוּ בָךְ:
יב וַיִּשְׁמָחוּ כָּל חוֹסֵי בָךְ,
לְעוֹלָם יִרְנְנוּ, וְתִסַּף עָלֵיהֶם,
וַיַּעֲלִצוּ בָךְ אֹהֲבֵי שְׁמֶךָ:
יג כִּי אַתָּה תִּבְרָךְ צַדִּיק יי,
בַּצָּנָה, רָצוֹן תַּעֲטֹרְנוּ:

(יא) תְּחִיבָם וְתַעֲנִישָׁם אֱלֹקִים,
יִפְּלוּ בְּמַזְמוֹתֵיהֶם הִרְעוֹת עֲלֵיהֶם,
בְּגִלּוֹל רַב פְּשָׁעֵיהֶם תִּדְיָח אוֹתָם
מִמַּעֲמָדָם אַחֲרֵי שְׁמִרְדּוֹ בָךְ.

(יב) וְאִזּוֹ וַיִּשְׁמָחוּ כָּל הַחוֹסִים בָּךְ
וַיַּעֲלִצוּם יִרְנְנוּ, תִּסַּף וְתִסּוּבָךְ
עֲלֵיהֶם וַיַּעֲלִצוּ בָךְ אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ.

(יג) כִּי אַתָּה ה' תִּבְרָךְ אֶת הַצַּדִּיק,
וּבְכֹמוֹ בְּמִגְן תִּקְיָפוֹ בְּהַתְרַצוֹתָךְ
אֵלָיו.

תפלה נוראה לכל אדם להתפלל בחליו שהש"י ירפא אותו רפואת הנפש ורפואת הגוף, וכל אדם חולה רבמתפלל תפלה זו בכוננת חלב ובלב נשבר ונודכה בטוה הוא שהקב"ה יקבל תפלתו.

א ו א לַמִּנְצָח בְּנִגִּינוֹת עַל

תהלות שְׁלֹם

השכינה ומקבל שלימות וכו', וכשהוא נמערב לא יוכל להתמהמה שם זמן מה כי לא יוכל לסבול רוב שפע וכו', רק חוזר והולך משם וחוזר וסובב תמיד לנוכח מערב לקבל שפע וכו', ואז וראו כמה פחד יש לנוכחי מעלה נגשמת אל הקודש לנצח נמערב לקבל שלימותן בהשפעתן, ואיך לא נהיה חרדים זעים וחלים בנזאנו לביהכ"נ מקום רנה ותפלה, וכן צביהמ"ד מקום תורה אשר שם שכינת קדשו ואין לה' בעולמו אלא תורה ותפלה, איך לא נגור ונפחד צדיקים וצלה נצימה וציראה, ולא יהיה קלות ראש צביהכ"נ נשיחה צמילה עכמ"ד.

ובזה יתבאר כוונת המד', שמשרע"ה אמר לישראל, והנכם היום ככוכבי השמים לרוב, שהם נמשלים לכוכבים צה שהם עוזדים את צוראם וקונים שלימותם לנפשם בעשיית רצון קונם, הה"ד אשחמהו אל היכל קדשך ציראתך דהיינו שנלמד לקח מהכוכבים ונצח השמים המשמחים למערב ומיל ורעדה אחזתם שם, כמו"כ כשאנחנו נצח אל היכל קדשו נשחמהו לפנינו נצימה וציראה ויהי חמת אלוקים עלינו.

ו) לַמִּנְצָח בְּנִגִּינוֹת עַל הַשְּׁמִיטָה. א"י בגמרא (מנחות מג:) נשעה שנכנס דוד לביית המרחץ וראה עזמו ערום אמר אוי לי שאעמוד ערום בלא מלווה, וכיון שנזכר צמילה

הַשְׁמִינִית, מִזְמוֹר לְדָוִד:
 ב' יי אֵל בָּאֶפֶךְ תּוֹכִיחֵנִי,
 וְאֵל בְּחֶמְתְּךָ תִּיסְרֵנִי: ג חֲנֹנִי
 יי, כִּי אֶמְלֹל אֹנִי רַפְּאֵנִי יי
 כִּי נִבְהָלוּ עַצְמִי: ד וְנַפְשִׁי
 נִבְהָלָה מְאֹד, וְאַתָּה ואת כ' יי,
 עַד מָתִי: ה שׁוּבָה יי, חֲלֹצָה
 נַפְשִׁי, הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן
 חֲסֹדְךָ: ו כִּי אֵין בַּמּוֹת זְכָרְךָ,
 בִּשְׁאוֹל מִי יוֹדָה לָךְ:

(א) הַמִּנְצָח עַל הַקְּנוֹר בְּעַל שְׁמוֹנֶת הַיָּמִים בְּמִקְדָּשׁ.
 (ב) ה', אֵל תּוֹכִיחֵנִי בְּאֶפֶךְ וְאֵל תִּיסְרֵנִי בְּחֶמְתְּךָ.
 (ג) חֲנֹנִי ה' כִּי אֶמְלֹל וְדַל־כֶּחַ אֲנִי, רַפְּאֵנִי ה' כִּי נִבְהָלוּ עַצְמוֹתַי מִפְּחַד חֲלָוִי.
 (ד) וְגַם נַפְשִׁי נִבְהָלָה מְאֹד — וְאַתָּה ה' עַד מָתִי לֹא תִרְפָּאֵנִי?
 (ה) שׁוּב ה' מִקְרוֹן אֶפֶךְ וְהוֹצִיָּאָה נַפְשִׁי מִחֲלָוִי, הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן תִּסְדֹּד.
 (ו) כִּי בַּמּוֹת לֹא יִזְכָּרוּךְ, בִּשְׁאוֹל מִי יוֹכֵל לְהוֹדוֹת לָךְ, וְלֹכֵן תִּשְׁאִירֵנִי בַּחַיִּים.

תהלות שלום

שנבשרו נחישנה דעמו, לאחר שיא אומר עליה שירה שנאמר למנצח על השמינית מזמור לדוד, על מילה שניסנה בשמיני, ולנאורה ז"ב צמה נחישנה דעמו צוה הרי עתה אינו עושה שום מלוא בפועל.

ונראה דידוע דמלות המילה היא שמירה מעולה מן היצר כמוצא צישמח משה (פ' נן) עה"פ זאת צרימי, צס חכמי אמת דיצר ס"ת של מילואו יו"ד צד"י רי"ש הוא ש-ד-י לרמו צס זה מועיל לצטל היצה"ר, והנה מצויר צספרים (מיקו"י מיקון כג) דע"י המילה נשלם שס שדי צאדם ולכן נכרתו על המילה י"ג צריתות דיצה"ר לצתח צטאת רובן והי"ט צא רק לאחר י"ג שנים וא"כ הוא משוקע צטומאה ומועיל מלוא זה עד י"ג שנים ולכן נכרתו י"ג צריתות עכדה"ק.

ועפ"ז יתבאר היטב דדהמע"ה כאשר ראה עצמו ערוס צלא מלוא, נפשו נבהלה מאוד על שעתה אין לו שמירה מן היצה"ר, כמש"א ו"ל (סוטה כה) דמלוא צעידנה דעסיק ציה מניגל ומצלא ובעידנה דלא עסיק ציה לא מצלא ולכן אומר חז"ל ששעמוד ערוס צלא מלוא, וכיון שזוכר צמילה שנבשרו נחישנה דעמו, כי מלות מילה כוחה יפה להיות מנן צעדו מן היצה"ר גם צהימו צלא מלוא.

יִגְעָתִי בְּאַנְחָתִי, אֲשַׁחֶה
בְּכָל לַיְלָה מִטָּתִי בְּדַמְעָתִי,
עֲרָשִׁי אֲמַסֶּה: ^ח עֲשֻׁשָׁה
מִפֶּעַס עֵינַי, עֲתָקָה, בְּכָל
צוּרָי: ^ט סוּרוּ מִמְּנִי כָּל
פֹּעֲלֵי אֹוֶן, כִּי שָׁמַע יי קוֹל
בְּכִי: ^י שָׁמַע יי תַּחֲנָתִי, יי
תַּפְלְתִּי יִקָּח: ^{יא} יִבְשׁוּ וַיִּבְהֲלוּ
מֵאֵד כָּל אֵיבִי, יִשְׁבוּ יִבְשׁוּ
רַגַּע:

(ו) כָּבֵד יִגְעָתִי מֵאַנְחָתִי, בְּכָל
לַיְלָה אֲנִי מִמָּאָס בְּדַמְעוֹתַי אֶת
מִטָּתִי, וּמֵרֹב בְּכִיָּה אֲנִי מִרְטִיב
אֶת עֲרָשִׁי.
(ח) מֵרֹב כְּעָסִי כָּתַתָּה עֵינַי,
נִדְקָנָה בְּגִלְגַּל כָּל צוּרָי.

(ט) סוּרוּ מִמְּנִי כָּל פֹּעֲלֵי הַשָּׂקָר,
אֶל תִּשְׁמְחוּ לְצַרְתִּי, כְּטוֹחֲנִי כִּי
שָׁמַע ה' בְּקוֹל בְּכִי.

(י) שָׁמַע ה' תַּחֲנָתִי וּתְפִלָּתִי
יִקַּבֵּל.
(יא) וּכְהוֹשָׁעִי יִבְשׁוּ וַיִּבְהֲלוּ
מֵאֵד כָּל אֵיבִי, וְאֵד לְשׁוּבוֹ אֶל
ה' אָף לֹא יַעֲנֶנּוּ, וַיְגִדּוּלָהּ תִּהְיֶה
כְּשִׁתָּם בְּרַגַּע זֶה.

אם הקב"ה מייסר שונאך אל חשמת, כאשר ענוש לצדיק לא טוב, ובשביל זה התנצל עצמו בכל כחו לפני
הקב"ה, שלא עשה לו רעה בידים. אבל הוא עצמו גורם הרעה שמוחשבתו לא היה רק טוב.

ז א שְׁגִיּוֹן לְדוֹד אֲשֶׁר שָׂר
לִי, עַל דְּבָרֵי כּוֹשׁ בֶּן
יְמִינִי: ^ב יי אֱלֹהֵי, בֶּן חֲסִיתִי,
הוֹשִׁיעֵנִי מִכָּל רֹדְפִי,
וְהַצִּילֵנִי: ^ג פֶּן יִטְרֹף בְּאַרְיֵה
נַפְשִׁי, פֶּרֶק, וְאֵין מַצִּיל:

(א) תַּפְלָה לְדוֹד אֲשֶׁר שָׂר לִי,
עַל אוֹדוֹת הַמִּשְׁגָּה שָׁלוֹ עִם כּוֹשׁ
(שְׂאוֹל הַמֶּלֶךְ) מִשְׁבֹּט בְּנִימִן.

(ב) ה' אֱלֹהֵי בֶּן חֲסִיתִי, וְלִבִּי
הוֹשִׁיעֵנִי מִכָּל רֹדְפֵי וְהַצִּילֵנִי
מִיָּדָם.

(ג) כִּי יִטְרֹף פֶּן יִטְרֹף אֵיבִי אֶת
נַפְשִׁי בְּאַרְיֵה, וְשִׁשְׁעֵנִי וְאֵין
מַצִּיל.

(ד) ה' אֱלֹקֵי, אִם בְּדוֹן עֲשִׂיתִי
מִה שְׁעֲשִׂיתִי, אִם יֵשׁ עוֹל בְּכַפִּי
בְּכַרְתִּי כִנֹּף מְעִיל שְׂאוּל,

(ה) אִם גְּמַלְתִּי כְּזֶה רָעָה עִם
אוֹיְבִי, וּמִתּוֹךְ שְׂנֵאָה חִלַּצְתִּי אֶת
כַּגֹּד צוֹרְרִי כְּדִי לִהְצַמִּידוֹ רִיקָם,

(ו) אִלּוּ זֹאת הָיְתָה מִחֲשַׁבְתִּי —
הַעֲנִישְׁנִי נָא שִׁירְדֹף הָאוֹיֵב
נַפְשִׁי, יִשְׁגִּי וְיִרְמַס לְאַרְץ אֶת
חַיִּי וְאֶת כְּבוֹדִי יִשְׁפִּיל עַד עֶפֶר
לְעוֹלָם.

(ז) אִךְ אַתָּה הַיּוֹדֵעַ שְׁכֻנָּתִי הָיְתָה
רְצוּיָה — קוֹמָה בְּכַעֲסֶךָ עַל
אוֹיְבִי, הַתְרוֹמַס בְּנִקְמַת־אִךְ עַל
צוֹרְרִי, תַּעֲזֹרְנִי לַעֲשׂוֹת כֵּהֵם
מִשְׁפָּט, הָרִי אַתָּה צִוִּית לְהַנָּקֵם
מֵאוֹיְבֵינוּ.

(ח) וְכַאֲשֶׁר עֲדַת הָעַמִּים תִּשׁוּב
אֵלֶיךָ לְהִתְחַנֵּן שְׁתוּשִׁיעַם, אֵל
תִּשְׁמַע בְּקוֹלָהּ, הַתְּרַחֵק מֵעֲלִיָּה
וְשׁוּב לְמָרוֹם.

(ט) אֲבָקֶשׁ מֵאֵת ה' שִׁידִין וְיַעֲנִישׁ
אֶת הָעַמִּים וְאוֹתֵנוּ יִשְׁפֹּט לִפְ
צִדְקָתוֹ וְתִמְתַּנּוּ.

(י) יִכְלֶה נָא הָרַע בְּעֲצָמוֹ אֶת
הָרָשָׁעִים; וְאַתָּה אֱלֹקִים־צַדִּיק,
הַבּוֹחֵן כָּלִיּוֹת וְלֹב יוֹדֵעַ מִי
הַצַּדִּיק בְּאַרְץ, תְּכַוְנֶנּוּהוּ לְטוֹבָה.

(יא) מִגִּנִּי וּמִכֻּסְחִי עַל אֱלֹקִים
הַמוֹשִׁיעַ יִשְׂרָאֵל.

ד' יי אֱלֹהֵי, אִם עֲשִׂיתִי
זֹאת, אִם יֵשׁ עוֹל בְּכַפִּי:
ה' אִם גְּמַלְתִּי שׁוֹלְמִי רָע,
וְאַחֲלָצָה צוֹרְרִי, רִיקָם:
ו' יִרְדֹף אוֹיֵב נַפְשִׁי וְיִשְׁגֵּי,
וְיִרְמַס לְאַרְץ חַיִּי, וְכְבוֹדִי
לְעֶפֶר יִשְׁכֵּן סָלָה: קוֹמָה
יי בְּאַפְּךָ, הַנֶּשֶׂא בְּעִבְרוֹת
צוֹרְרִי, וְעוֹרָה אֵלִי מִשְׁפָּט,
צִוִּית: ח' וְעֲדַת לְאָמִים
תִּסּוּבְכֶךָ, וְעָלִיָּה לְמָרוֹם
שׁוֹבָה: ט' יי יִדִּין עַמִּים,
שְׁפֹטֵנִי יי כְּצִדְקִי וְכִתְּמִי
עָלִי: י' יִגְמַר נָא רָע
רָשָׁעִים, וְתִכְוֶנֶן צַדִּיק,
וּבִחֵן לְבוֹת וּכְלִיּוֹת, אֱלֹהִים
צַדִּיק: יא מִגִּנִּי עַל אֱלֹהִים
מוֹשִׁיעַ יִשְׂרָאֵל לֵב:

יב אֱלֹהִים שׁוֹפֵט צְדִיק, וְאֵל
זַעַם בְּכָל יוֹם: יג אִם לֹא
יָשׁוּב, תִּרְבּוּ יִלְטוּשׁ, קִשְׁתּוֹ
דָּרֶךְ, וַיִּכּוֹנֶנָה: יד וְלוֹ הַכִּין
כְּלֵי מָוֶת, חֲצִיו לְדֹלָקִים
יפְעֵל: טו הִנֵּה יַחְבֵּל אֶזְרוֹ,
וְהָרָה עֵמָל, וַיֵּלֶד שָׂקָר:

(יב) אֱלֹהִים שׁוֹפֵט בְּצֶדֶק, וְאֵל
זַעַם בְּכָל יוֹם נִכְחַ מַעֲשֵׂי
הָרָשָׁעִים.

(יג) אִם לֹא יָשׁוּב הָרָשָׁע מִדְּרָכּוֹ
הָרָעָה — יִחַדֵּד ה' אֶת חֲרָבוֹ,
יִדְרֹךְ אֶת קִשְׁתּוֹ וַיִּכּוֹנֶנָה מוֹל
הָרָשָׁע.

(יד) ה' יִכְּוֶן כְּלֵי מָוֶת בְּשִׁבְלֵי
הָרָשָׁע וְחֲצִיו יִפְעִיל נֶגֶד רֹדְפֵי
הַצְדִּיקִים.

(טו) הִנֵּה הָרָשָׁע, בָּאֵשׁ הָרָה,
נוֹשֵׂא בְּקִרְבּוֹ מִקְשׁוּבוֹת אֶזְרוֹ וְרַע,
מִתְעַבֵּר בְּהֶבֶל וּמוֹלִיד שָׂקָר.

תהלות שלום

(ז) אֱלֹהִים שׁוֹפֵט צְדִיק וְאֵל זַעַם בְּכָל יוֹם. יל"ד דל"ל הוא חסד כדכתיב (חזקיהו נב, ג)
וחסד אל כל היום, וא"כ היאך ניתן לכנותו בשם של חסד על זה דוועס
בכל יום.

ונראה עפ"י מש"כ בערבי נחל (ר"ה דרוש כ'), בציאור מאמרם (ר"ה ח'): מלך נכנס מחילה
לדין, ופירשו המפרשים מלך היינו צדיק וח"ה, שגא' (מלכים א"ה, נט) לעשות משפט
עבדו והדר משפט עמו, וקאמר טעמא מקמי דליפוש חרון אף, והקשו דמה טעם הוא
זה אטו בשעת חרון אף יענוש לצדיק על חנם, ומירצו ע"פ אמרם ז"ל (נחמיה חא) דנעידן
רימחא ענשינן אעשה, ופי' המהרש"א דנעידן רימחא היה להם לצדיקים להרבות במצוות
כדי להגן על הדור, ולא לעשות טעדיק למיפטר נפשיהו ממצוות, וזה הכוונה שהקב"ה
דן את הצדיק טרם תגדל חרון אפו דאז יהיה מקום למדה"ד לקטרג גם על הצדיק
על שלא הרבה במצוות, ולכן דנין אותו מחילה כדי שיא' זכאי בדינו ולא יהיה פ"פ
למדה"ד לקטרג.

והנה מובאר בספרים הענין שהצדיק מגין על הדור משום דכיון שניתן רשות למשחית
אינו מבחין בין צדיק לרשע, ואז מקטרגו מדה"ד גם על הצדיק והרי הקב"ה
לא יתן מוט לצדיק לכן מוכרח להציל אף את הרשעים.

אמנם כאשר אין מקום למדה"ד לקטרג על הצדיק אז אין מקום שיגין הצדיק על
הרשע אלא כל אחד נידון בפ"ע, וזוהי מחורן מה דא' (נחמיה ז) ואל זועם בכל
יום, והדבר תמוה לאמה ענין ולאמה חכלית הועם הזה, ולהנ"ל א"ש צהיות הרשעים
קמים ממטותיהן ומשחיתים לחמה ומייבין כליה, והקב"ה חפץ חסד ולא יחסון במוט

(טז) בור הוא בֹּרָה וְחֹפֶר בְּעֶמֶק
לְהַפִּיל בוּ הַצִּדִּיק, וְלִבְסוֹף נוֹפֵל
בְּעֶצְמוֹ בְּבוֹר שֶׁהוּא עָשָׂה
לְאֲחֵרִים.

(יז) הָעֵמֶל שֶׁהִרְשַׁע מִשְׁקִיעַ
לְנֶקֶם בַּצִּדִּיק שָׁב עַל רֹאשׁוֹ,
הַחֶמֶס שֶׁהוּא מִתְכַּוֵּן לַעֲשׂוֹת
יֵרֵד עַל קִדְקֵדוֹ.

(יח) אֹדָה אֵת ה' בְּאֲשֶׁר יִצְדִּיק
דִּינָם וְעֲנֹשֶׁם שֶׁל הַרְשָׁעִים,
וְאֲזַמֵּר בְּשִׁבְחֵיהֶם לְשֵׁם ה'
הַעֲלִיז.

מז בּוֹר פָּרָה, וַיַּחְפְּרֶהּ, וַיַּפֵּל
בְּשַׁחַת יַפְעָל: יי יָשׁוּב
עֲמָלוֹ, בְּרֹאשׁוֹ, וְעַל קִדְקֵדוֹ
חֶמְסוֹ יֵרֵד: יח אֹדָה יי
בְּצִדְקוֹ, וְאֲזַמְרָה שֵׁם יי
עֲלִיז:

שבח גדול להקב"ה על החסד שעשה עם אדם שפל אנושי ונתן התורה לתחתונים מה שנתקנאו בה מלאכי
מעלה על דרך אשר אומץ גבורתך בגללאבי מעלה ואביתיה תהלה מקדוני חומר מטה.

(א) הַמְזֻמָּר שֶׁחֶבֶר דָּוִד בְּשִׁבִּיל
הַמְנַצֵּחַ עַל הַכְּבוֹד הַגָּמִי
בַּמִּקְדָּשׁ.

(ב) ה' אֲדוֹנֵנוּ — מֶה אֲדִיר שִׁמְךָ
בְּכָל הָאָרֶץ, וְהָיָה רָאִי שְׁתַּתֵּן
הַדָּף רַק בְּשָׁמַיִם עִם מַלְאָכֵי
הַעֲלִיז.

(ג) אֵךְ בְּעִיּוּתְךָ הַגְּדוֹלָה
הַשְׁרִית שְׂכִינְתְּךָ לְמִטָּה בַּמִּקְדָּשׁ
וְיִסְדֶּתָּ לַהֲדוּת לָךְ בְּעַז מְפִי בְּגִי
אָדָם קְרוֹצֵי־חֶמֶד הַגְּדֹלִים

ח א לַמְנַצֵּחַ עַל הַגָּמִי מְזֻמָּר
לְדָוִד: ב יי אֲדִינֵנוּ, מָה
אֲדִיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ,
אֲשֶׁר תָּנָה הַדָּף עַל
הַשָּׁמַיִם: ג מְפִי עוֹלָלִים
וַיִּנְקִים יִסְדֶּתָּ עֹז, לְמַעַן

תהלות ש"ם

הרשע ולכן גראתו מדה"ד מקטרגת על הרשעים אז יענן אף ה' וקנאמו ואיכא רימחא
קמי קוב"ה ומדה"ד מקטרגת גם על הנדיקים, ואז שומר ה' את כל אהיו ויבואו אלה
ויגינו על אלה ויגלוים גם הרשעים עכ"ל.

וזה הרמו בפסוק, אלקים שופט נדיק כשורה מדה"ד בעולם אזי שופט את הנדיק
ע"י שאל זועם בכל יום ונעידן רימחא גם דן את הנדיק, והרי לא יאונה לנדיק
כל און וזכות הנדיק יגלוים גם הרשעים, וא"כ הרי כל הזעם צא מגדול רחמיו וחסדיו
במלחמה ה' על הרשעים, ושפיר כתיב ואל זועם בכל יום.

צוֹרְרִיךָ, לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב
וּמִתְנַקֵּם: ד' כִּי אֶרְאֶה שְׁמִיךָ,
מַעֲשֵׂי אֶצְבְּעֶיךָ, יָרֵחַ
וְכוֹכָבִים אֲשֶׁר כּוֹנְנָתָה:
ה' מָה אֶנּוּשׁ כִּי תִזְכְּרֵנִי, וּבֶן
אָדָם כִּי תִפְקְדֵנִי: וְתַחֲסֶרְהוּ
מַעַט מֵאֱלֹהִים, וְכָבוֹד,
וְהָדָר, תַּעֲטֶרְהוּ: וְתַמְשִׁילָהוּ
בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ, כָּל שֵׁתָה תַּחַת

בְּלִלְיוֹךְ קְעוּלִים וְיוֹנָקִים,
לְמַעַן יִדְעוּ צוֹרְרֶיךָ שְׁאֲנִי עֶמְקָךְ
וְיִקְטְלוּ דִבְרֵי אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם
הַלְעֲגִים לָנוּ.

(ד) וְאֲנִי בְּרֵאוּתִי בְּיוֹם שְׁמִיךָ
מַעֲשֵׂי אֶצְבְּעוֹתֶיךָ, וּבְלִילָה יָרֵחַ
וְכוֹכָבִים אֲשֶׁר כּוֹנְנָתָה בְּעוֹלָם -

(ה) תָּמִיד אֲנִי בְּלִבִּי: מִהוּ אֶנּוּשׁ
שְׁאֵתָה ה' תִּזְכְּרֵנִי? מִהוּ בֶן אָדָם
שְׁאֵתָה ה' תִּפְקְדֵנִי?

(ו) וְעוֹד נִתַּת לוֹ כֹּחַ בְּמַעַט
בְּמֵלָאכִים, וְכָבוֹד וְהָדָר
תַּעֲטֶרְהוּ!

(ז) הַמְשַׁלֵּת אוֹתוֹ עַל מַעֲשֵׂי יָדֶיךָ
לְפַעַל בָּהֶם בְּרִצּוֹנוֹ, שְׁמָתָה כָּל
תַּחַת שְׁלִטוֹנוֹ.

תהלות שלום

ח) כִּי אֶרְאֶה שְׁמִיךָ מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעוֹתֶיךָ יָרֵחַ וְכוֹכָבִים אֲשֶׁר כּוֹנְנָתָה, מִה אֶנּוּשׁ כִּי תִזְכְּרֵנִי
וְגו'. נִרְאֶה עַפְ"ד הַיַּע"ד (ח"א דרוש ד') בְּעֵינֵי תְנוּעַת הַכוֹכָבִים שֶׁכָּל סִיבּוּצָם הוּא
לִגְד מַעֲרָב כְּדֵי לִקְבֹּל שַׁפַּע מֵהַשְׁכִּינָה הַשּׁוֹרֶה בְּמַעֲרָב, אֲמִנֵם לֹא יוּכְלוּ לְהַמְהִמָּה שֶׁם
לְרַגַע מְרֻב פֶּסֶד וְחִרְדָּה וְלִכֵּן חוֹזֵר חֲלִילָה לְרֹאשׁ וְשׁוֹב, וּמִמֶּנּוּ נִיקָח לַעֲבוֹד אֵת ה' לִירֵאָה
וּלְפַחַד בְּצוּאוֹ אֵל הַיֵּכָל קִדְשׁוֹ, וְלִישֵׁב בְּאִימָה וּבְצִיעַ וּבְצִית אֱלֹוִקִים נִהְלֵךְ בְּרַגְשׁ וּבִירֵאָה.

וְחַנּוּהַ כֹּאשֶׁר נִתְּנוּן בִּזְהַר הַיָּאֵר שֶׁכָּל צֶבֶא הַשָּׁמַיִם חִיל וְרַעְדָה יֵאָחֲזוּן בְּגִשְׁתָּם אֵל הַקּוֹדֵשׁ,
וְכֵמָּה אֵנוּ רְחוּקִים מִדְּרָגָה זוֹ לִהְיוֹת נִרְעָשׁ וּנְפַחַד מִפֶּסֶד יוֹשֵׁב תְּהִילוֹת יִשְׂרָאֵל, הִרִי
זֶה מִגְרַעַת וּחִסְרוֹן לְאָדָם כִּי בְמָה נִחַשׁ הוּא מוֹל כּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם. אֲמִנֵם לַעֲוֹמַת זֶה תִּגְדֹּל
מַעֲלַת הָאָדָם בִּזְהַר שֶׁנִּמְאָר עוֹלָם הַבְּשָׁמִי וְיִכְלָחוּ לְהַעֲלוֹת אֵת כָּל עֵינֵי הָעוֹלָ"ז לְהַשִּׁי"ת,
וְזֶה מוֹתֵר הָאָדָם מִן הַכוֹכָבִים כִּי הוּא עוֹשֵׂה אֵת ה' גַּם בְּמַעֲשֵׂה הָאֵלֶּמֶת וּמַעֲלֵה אוֹתָם אֵל
מִקּוֹרֶם וְשׁוֹרֶשׁ, חו"ש"א כִּי אֶרְאֶה שְׁמִיךָ מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעוֹתֶיךָ יָרֵחַ וְכוֹכָבִים אֲשֶׁר כּוֹנְנָתָה, כֹּאשֶׁר
הֵנִי מִתְּנוּן בְּעִזְבוֹתָן מִתּוֹךְ פֶּסֶד וִירֵאָה לֵה' אֲזִי מִה אֶנּוּשׁ כִּי תִזְכְּרֵנִי מִה יִתְרוֹן יֵשׁ לְאָדָם
בְּכָל עֲמָלוֹ וְעִזְבוֹתוֹ לַעֲוֹמַת הַכוֹכָבִים וְצֶבֶא הַשָּׁמַיִם, בְּרַם זֹאת נִחַמְתִּי בְּעֵינֵי כִי תַמְשִׁילָהוּ
בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ כָּל שֵׁתָה תַּחַת רִגְלֵי, שֶׁכָּל עֵינֵי הָעוֹלָ"ז נִחוּיִם הֵמָּה לוֹ לְהַעֲלוֹתָם אֵל מִקּוֹמָם
וְשֶׁרֶשׁ הַעֲלִיּוֹן, וְה' אֲדוֹנֵינוּ מִה אֲדִיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ, דִּהִינּוּ אֵף עֵינֵי אֲרִצִּיּוֹת וּגְשָׁמִיּוֹת
מִלְּכוּתוֹ בְּכָל מַשְׁלָה, וְזֶה תוֹשָׁבֵנִי חֵין עֲרִכּוֹ שֶׁל הָאָדָם לְמַעֲלֵה מִצְבֵּא הַשָּׁמַיִם.

רַגְלָיו: ה צָנָה וְאַלְפִים כָּלָם,
וְגַם בַּהֲמוֹת שָׂדֵי: ט צִפּוֹר
שָׁמַיִם, וּדְגֵי הַיָּם, עֵבֶר
אֲרָחוֹת יַמִּים: יי אֲדֹנֵינוּ,
מָה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל הָאָרֶץ:

(ח) הוא רודה בצאן וכל מיני
בקר וגם בבְּהֵמוֹת הַשָּׂדֶה.

(ט) וגם בצִפְרֵי הַשָּׁמַיִם וּדְגֵי
הַיָּם, וּבְכָחוֹ וּבְחֻקְמָתוֹ לַעֲבֹד
אֲרָחוֹת יַמִּים.

(י) ה' אֲדֹנֵינוּ — מָה אֲדִיר שְׁמֶךָ
בְּכָל הָאָרֶץ!

שיש לכל אדם ליתן שבח והודאה להקב"ה, על שהוציל אותו מיד רשע שהיה עומד עליו לצער, והקב"ה
שופט בצדק לצדיק כצדקתו ולרשע כרשעתו.

ט א לַמִּנְצָחַ עַל מוֹת לִבָּן
מִזְמוֹר לְדָוִד: ב אֹדָה יי
בְּכָל לִבִּי, אֲסַפְּרָה כָּל
נִפְלְאוֹתֶיךָ: ג אֲשַׁמְחָה
וְאֶעֱלֶצָה בָךְ, אֲזַמְּרָה שְׁמֶךָ,
עֲלִיּוֹן: ד בְּשׁוֹב אוֹיְבֵי אַחֲזָר,
יִכְשְׁלוּ וַיֵּאבְדּוּ מִפְּנֶיךָ: ה כִּי
עָשִׂיתָ מִשְׁפָּטִי וְדִינִי, יִשְׁבֹּת
לְכִסֵּא, שׁוֹפֵט צֶדֶק: ו גַּעֲרָתָ
גּוֹיִם, אֲבִדְתָּ רָשָׁע, שָׁמַם
מַחֲיַת לְעוֹלָם וְעַד: ז הָאוֹיֵב
תָּמּוּ חֲרָבוֹת לִנְצָח, וְעָרִים,

(א) הַמִּזְמוֹר שֶׁחֹבֵר דָּוִד בְּשִׁבְלֵי
הַמִּנְצָחַ בְּמִקְדָּשׁ בְּמוֹתוֹ שֶׁל
”לִבָּן” (צוּר יִשְׂרָאֵל).

(ב) אֹדָה לַה' עַל הַתְּשׁוּעָה
הַזֹּאת וְאֲסַפְּרָה עַל כָּל
נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשֶׁר מַעֲלָם.

(ג) אֲשַׁמְחָה וְאֶעֱלֶצָה בָּךְ ה',
אֲזַמְּרָה שְׁבָחִים לְשִׁמְךָ עֲלִיּוֹן.

(ד) בְּשׁוֹב אוֹיְבֵי אַחֲזָר אֲבַקֶּשֶׁךָ:
יִכְשְׁלוּ וַיֵּאבְדּוּ מִפְּנֶיךָ ה'.

(ה) הֵן אַתָּה אֱלֹהִים עֲרַכְתָּ
בְּשָׁמַיִם אֶת מִשְׁפָּטִי וְדִינִי אוֹתִי
בִּישְׁבֹּת עַל כִּסֵּא מִשְׁפָּט צֶדֶק.

(ו) וַיִּצָּא מִזֶּה כִּי גַעֲרָתָ בַּעֲמִים,
אֲבִדְתָּ אֶת הָרָשָׁע וּשְׂמוֹתֵיהֶם
מַחֲיַת לְעוֹלָם וְעַד.

(ז) הָאוֹיֵב שֶׁחֲרָבוֹתֵי־שָׁנְאוֹתוֹ
אֵימָה עָלֵינוּ כְּאֵלֵינוּ לִנְצָח —
תָּמּוּ וְאֵינָנוּ; הַרְסָתָ ה' אֶת

נַתְּשֵׁת, אַבְד זְכָרִם הִמָּה:
 ח וַיֵּי לְעוֹלָם יֵשֵׁב, כּוֹנֵן
 לַמִּשְׁפָּט כְּסָאוֹ: ט וְהוּא
 יִשְׁפֹּט תָּבֵל בְּצֶדֶק, יָדִין
 לְאֲמִים בְּמִישָׁרִים: ו וַיְהִי יֵי
 מִשְׁגָּב לַדָּךְ, מִשְׁגָּב לַעֲתוֹת
 בְּצִרְהָ: יא וַיִּבְטְחוּ בָךְ יוֹדְעֵי
 שְׁמֶךָ, כִּי לֹא עֲזַבְתָּ דְרָשִׁיךָ
 יי: יב זָמְרוּ לִי יֵשֵׁב צִיּוֹן,
 הַגִּידוּ בַעֲמִים עֲלִילוֹתָיו:
 יג כִּי דִרְשׁ דָּמִים, אוֹתָם זָכַר,
 לֹא שָׁכַח צַעֲקַת עֲנוּיִם עֲנִיִּים כ':
 יד חֲנֻנִי יי, רֵאֵה עֲנִי
 מִשֹּׁנְאִי, מְרוֹמְמִי מִשְׁעָרֵי
 מוֹת: טו לְמַעַן אֲסַפְּרָה כָּל
 תְּהִלָּתְךָ בְּשַׁעְרֵי בֵּת צִיּוֹן,
 אֲגִילָה בִישׁוּעֶתְךָ: טז טָבְעוּ
 גוֹיִם בְּשַׁחַת עָשׂוּ, בְּרֶשֶׁת זֶה

הַעֲרִים אֲשֶׁר בָּנָה, אַבְד זְכָרִם.

(ח) לַעֲתִיד ה' לְעוֹלָם יֵשֵׁב כַּל
 כְּסָאוֹ הַשְּׁלֵם שֶׁהוּא יְכוֹנֵנוּ
 לַמִּשְׁפָּט.

(ט) וַיִּשְׁפֹּט ה' אֶת הָעוֹלָם בְּצֶדֶק
 וַיְדִין אֶת הָעַמִּים בְּמִישָׁר.

(י) וְה' יִהְיֶה מִשְׁגָּב וּמִגְנוֹ שֶׁל
 עַם יִשְׂרָאֵל הַנִּדְכָּא, מִשְׁגָּב
 בַּעֲתוֹת צִרְהָ.

(יא) וְלִזְמַן יִבְטְחוּ בָךְ ה' כָּל
 יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ, כִּי לֹא עֲזַבְתָּ אֶת
 דְּרֹשֶׁיךָ ה'.

(יב) וְלָכֵן זָמְרוּ וַשְׁבָּחוּ לָה'
 בְּאֲשֶׁר יִחַד וַיֵּשֵׁב צִיּוֹן, סִפְרוּ
 אֶת מַעֲשֵׂי ה' בֵּין הָעַמִּים
 וְאָמְרוּ:

(יג) כִּי ה' הִתּוֹבַע דָּם הַעֲשׂוּקִים
 זָכַר אֶת דָּמֵנוּ הַנִּשְׁפָּךְ, וְאֵינֶנּוּ
 שׁוֹכְחֵי צַעֲקַת הָעֲנִיִּים־
 הַמִּשְׁפָּלִים.

(יד) וְעַתָּה בְּגִלְתֵּנוּ חֲנֻנִי ה', רֵאֵה
 צְרוּתִי מֵאֵת שׁוֹנְאֵי — אֵתָּה
 אֲשֶׁר תָּמִיד מְרוֹמְמִנִי מִשְׁעָרֵי
 מוֹת.

(טו) הוֹשִׁיעֵנִי קִדִּי שְׁאִסְפַּר כָּל
 תְּהִלָּתְךָ בְּשַׁעְרֵי עִיר צִיּוֹן וְאִגִּילָה
 בִישׁוּעֶתְךָ.

(טז) וְזֹאת אֲסַפֵּר, כִּי הָעַמִּים
 טָבְעוּ בְּאוֹתוֹ הַכּוֹר שְׁחָפְרוּ
 לְמַעַנִּי, בְּאוֹתָהּ הַמְלִכּוּת שֶׁשָּׁמְנוּ
 בְּשִׁבְלִי — וְלָכֵן נִגְלָה וְנִגְלָה.

(יז) וְכָךְ נִדְעָה בֵּין הַבְּרִיּוֹת כִּי ה' עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט, כִּי הַרְשָׁע נִקְשָׁל בְּפֶעַל יְדָיו — עַל תְּשׁוּעָה זֹאת אָנוּ נִהְיָה וְנִשְׁכָּח תְּמִיד.

(יח) יִשׁוּבוּ הַרְשָׁעִים לִשְׂאוֹל־תַּחֲתִית, וְכֵן כָּל הַגּוֹיִם שׁוֹכְחֵי אֱלֹקִים.

(יט) כִּי לֹא לְנִצָּח יִשְׁכַּח עִם עֲנִי וְאֶבְיוֹן, תִּקְוַת הָעֲנִיִּים הַמְשַׁפְּלִים לֹא תִאֲכָד לְעוֹלָם.

(כ) קוֹמָה ה' וְעֲנִי לְכָל יִתְחַזֵּק הַרְשָׁע לְאַרְבֵּי יָמִים בְּגִדְלָתוֹ, יִשְׁפֹּטוּ הַגּוֹיִם שֶׁהַקְּעִיסוֹ אֶת פְּנִידָה.

(כא) עֲשֵׂה לָהֶם ה' שְׁנִיגִישׁ בְּמִרְיָתָךְ וְעֲלֶה, יְדַעוּ הַגּוֹיִם כִּי לְעוֹלָם הִמָּה אֲנוֹשׁ בֶּן־תְּמוּתָהּ בְּלִבָּךְ.

טַמְנוּ, נִלְכְּדָה רַגְלָם: יז נִדְעָה יי, מִשְׁפָּט עָשָׂה, בְּפֶעַל כְּפִיו נִקְשָׁה רָשָׁע, הַגִּיּוֹן סָלָה: יח יִשׁוּבוּ רָשָׁעִים לִשְׂאוֹלֶהָ, כָּל גּוֹיִם שֹׂכְחֵי אֱלֹהִים: יט כִּי לֹא לְנִצָּח יִשְׁכַּח אֶבְיוֹן, תִּקְוַת עֲנִיִּים עֲנִיִּים כ' תִּאֲכָד לָעֵד: כ קוֹמָה יי, אֶל יַעֲזֹ אֲנוֹשׁ, יִשְׁפֹּטוּ גּוֹיִם עַל פְּנִידָה: כא שִׁיתָה יי מוֹרָה לָהֶם, יְדַעוּ גּוֹיִם אֲנוֹשׁ הִמָּה סָלָה:

בו יספור הצלחת הרשע, ואיך מתגאה בהצלחתו עד שאמר לית דין ולית דין, ושאל הקב"ה משגיח במעשה התחתונים.

ב' לחודש

(א) לָמָּה ה' תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק מֵאֲתָנִי וְתַעֲלִים עֵינַיִךְ בַּעֲתוֹת צְרוּחֵינוּ?

(ב) הֲזֵן הַרְשָׁע בְּגִאֲוָתוֹ יִרְדֵּף אַחֲרֵי הָעֲנִיִּים הַנִּתְפָּשִׁים בְּמִזְמוֹת־רָשָׁע שׁוֹשְׁכִים הַרְשָׁעִים עֲלֵיהֶם.

(ג) הַרְשָׁע מִתְהַלֵּל וּמִתְפָּאֵר

י א לָמָּה יי תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק, תַּעֲלִים לַעֲתוֹת בַּצָּרָה: ב בְּגִאֲוַת רָשָׁע יִדְלַק עֲנִי, יִתְפָּשׂוּ בְּמִזְמוֹת זֶה חֲשָׁבוּ: ג כִּי הִלֵּל רָשָׁע עַל תַּאֲוֹת

נִפְשׁוּ, וּבִצַּע בִּירָךְ נֶאֱמַר יי:
 רָשָׁע כְּגִבֵּה אָפוּ, בַּל יִדְרֹשׁ
 אֵין אֱלֹהִים כָּל מְזֻמּוֹתָיו:
 ה יִחִילוּ דְרָכָיו דְּרָכָיו ב' בְּכָל
 עֵת, מְרוֹם מִשְׁפָּטֶיהָ מִנְּגִדוֹ,
 כָּל צוֹרָרָיו יִפִּיחַ בָּהֶם:
 ו אָמַר בְּלִבּוֹ, בַּל אֲמוּט,
 לְדֹר וָדֹר אֲשֶׁר לֹא בָרַע:
 ז אֱלֹה פִּיהוּ מָלֵא, וּמִרְמוֹת
 וְתֵד, תַּחַת לְשׁוֹנוֹ עֲמַל וָאָוֶן:
 ח יֵשֵׁב בְּמֵאֲרֵב חֲצֵרִים,
 בְּמִסְתָּרִים יִהְרֹג נָקִי, עֵינָיו
 לְחִלְכָּה יִצְפְּנוּ: ט יֵאָרֵב
 בְּמִסְתָּר, כְּאֶרֶץ בְּסֻפָּה,
 יֵאָרֵב לְחִטּוֹף עָנִי, יַחֲטֹף עָנִי
 בְּמִשְׁכּוֹ בְּרִשְׁתּוֹ: י יִדְכָּה ודכה
 כ יִשָּׁח, וְנָפַל בְּעִצּוּמָיו חַל
 כָּאִים חלכאים ב': יא אָמַר בְּלִבּוֹ,

שְׁהִיג תַּאֲזַת נִפְשׁוֹ, וְהִגְלוֹן
 מִשְׁתַּכֵּחַ וּמִתְבָּרֵךְ בְּלִבּוֹ שְׂנֵאֵץ
 אֶת ה'.

(ד) הָרָשָׁע כְּגִסְתּוֹת רוּחַ אָפוּ
 חוֹשֵׁב כִּי ה' לֹא יִדְרֹשׁ אֶת
 מַעֲשָׂיו; לֵית דִּין וְלֵית דִּין —
 כָּל מַחֲשַׁבּוֹתָיו.

(ה) וְהָרָשָׁע מִצָּלִים בְּדִרְכָּיו כָּל
 עֵת, וְאֶפְלוּ מִשְׁפָּטֶיהָ עֲנֻשֶׁיָּהּ —
 מִנְּגִדוֹ, שְׂאִינִים כָּאִים עָלָיו. הוּא
 מִצָּלִים לְהַפִּיל אֶת צוֹרָרָיו בְּהִקְבֵּל
 פִּי.

(ו) וּבְלִבּוֹ אֹמֵר: לְעוֹלָם לֹא
 אֶתְמוּטָּט. לֹא תִבּוֹא רָעָה עַל
 כָּל דֹּרוֹתָיו!
 (ז) פִּיּוֹ מָלֵא קָלָלוֹת, מִרְמוֹת
 וּמַחֲשַׁבּוֹת רָעוֹת, תַּחַת לְשׁוֹנוֹ
 עֲמַל וְשָׂקָר.

(ח) יֹשֵׁב הוּא בְּמֵאֲרֵב חֲצֵרִים,
 בְּסִתָּר יִהְרֹג נָקִי וְעֵינָיו לוֹטְשׁוֹת
 אַחֲרֵי הַנֶּדָּה.

(ט) אוֹרֵב הוּא בְּמִסְתָּרִים כְּאֵרֵב
 בְּסֻכּוֹ, אוֹרֵב לְלַכֵּד אֶת הָעָנִי,
 וְאֶמְנֵם לוֹכֵד אוֹתוֹ בְּמִשְׁכּוֹ
 בְּרִשְׁתּוֹ.

(י) עוֹשֶׂה עֲצָמוֹ כְּמִדְּכָא וְהוֹלֵךְ
 שְׁחִיחַ, וְכֶף נֹפְלִים בְּיַד גְּבוּרָיו
 אֲנָשִׁים אֲמֻלָּיִם.

(יא) אָמַר הָרָשָׁע בְּלִבּוֹ: שָׂכַח

אותי אֱלֹקִים, הַסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנִּי
וְלֹא יָרָאֵנִי לְעוֹלָם.

(יב) קומה ה'! הָרָם אֶת יָדְךָ
הַתְּזַקֶּה, וְאֵל תִּשְׁכַּח אֶת הָעֲנוּיִם
— הָעֲנִיִּים.

(יג) לָמָּה נָאץ רָשָׁע שֵׁם אֱלֹקִים?
הָרִי הוּא אוֹמֵר בְּלִבּוֹ כִּי אֵינֶנּוּ
דוֹרֵשׁ מַעֲשֵׂיו.

(יד) וְאֶמְנָם אֶתָּה ה' רֹאֵה מַעֲשֵׂיו
וּמַחֲרִישׁ, כִּדְרֶכְךָ לְהַבִּיט עָמָל
וּכְצֵם וְלִסְבֹּל, וְאֵף לַחַת יָדְךָ
לְהַצִּלְחָתוֹ! וּבְכָל זֹאת עֲיִנִּי
יִשְׂרָאֵל עֲמֹךְ־חֵילֶךָ נִשְׁוֹאוֹת
אֵלֶיךָ שֶׁתִּפְרַע בְּרָשָׁעִים, הֵן
מֵעוֹלָם אֶתָּה הֵייתָ עוֹזֵר לִיתָם.

(טו) וְלִכֵּן אֶבְקֶשׁ: שְׁכַר זְרוּעַ

שְׁכַח אֵל, הַסְתִּיר פָּנָיו, בַּל
רָאָה לְנִצָּח: יב קוֹמָה יי, אֵל
נִשָּׂא יָדְךָ אֵל תִּשְׁכַּח עֲנוּיִם
עֲנִיִּים ב': יג עַל מָה נָאץ רָשָׁע
אֱלֹהִים, אָמַר בְּלִבּוֹ, לֹא
תִדְרֹשׁ: יד רֹאֲתָה, כִּי אֶתָּה
עָמָל וְכֶצֶם תַּבִּיט, לַתַּת
בִּידְךָ, עָלֶיךָ יַעֲזֹב חֲלָכָה,
יָתוֹם אֶתָּה הֵייתָ עוֹזֵר:
טו שְׁכַר זְרוּעַ רָשָׁע, וְרַע

תהלות שלום

(י) שְׁבוּר זְרוּעַ רָשָׁע וְרַע תִּדְרֹשׁ רָשָׁעוֹ בַּל תִּמְנָא. נִרְאֶה לְבָאֵר נִהְיָדָם דְּבָרֵי הַבֵּית
שְׁמוּאֵל אַחֲרֵינוּ (וירא) בְּנִיאוֹר מֵאִמְרָם ז"ל (בְּכִימוֹת ו') כֹּל תַּעֲנִית שְׁאִין צֶה מִפּוֹשְׁעֵי
יִשְׂרָאֵל אֵינָה תַּעֲנִית, וְתַמּוּה דֵּהָא וּדְאִי מוֹטֵב שִׁתְּמוּ חֲטָאִים מִן הָאָרֶץ וְרַשָּׁעִים עוֹד
אֵינִם כֹּלל וְמָה לוֹ לְפּוֹשַׁע וְחוֹטֵא בַּתְּפִילָה הַצִּיּוֹר, וְיִצְחָר עֲפִי"ד רַשִׁי עַה"פ (מִלְּחָם א, יז)
שְׁאִמְרָה הַנִּרְפִּית לְאִלְיָהוּ, מָה לִּי וְלָךְ אִישׁ הַאֲלוּקִים כִּי צִחָת אֵלֵי לְהוֹכִיר אֶת עוֹוֵנִי, וְסִירֶשְׁתִּי
עַד שֶׁלֹּא צִחָת לִכָּאֵן הִיָּה הַקִּצָּה רֹחֵה מַעֲשֵׂי וּמַעֲשֵׂה אִנְשֵׁי עִירִי וְהֵייתִי רָחוּץ לִנֶּם מִשְׁבָּחָת
לִכָּאֵן אֲנִי לֹא נִחְשַׁבְתִּי לִכְלוֹם וְאִין צִדְקָתִי נִיכְרַת וְהִי כוּוֹנֵת אֹמְרָם כֹּל תַּעֲנִית שְׁאִין צֶה
מִפּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל אֵינָה תַּעֲנִית, דְּכֹאשֶׁר עִם יִשְׂרָאֵל נִחוּיִם צִרָה וְגוֹזְרִין תַּעֲנִית עַל הַלְּבוֹר
לְהַרְבוֹת בַּתְּפִילָה וּתְחִינוּת, הִרִי מַדְה"ד מִקְטֶרֶג וּמַשְׁטֵין עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁהִם חֲטָאוּ וְאֵינִם
רְאוּיִם שֶׁתִּתְקַבֵּל לְלוֹחֲהוֹן וְצַעֲוָהוֹן, אִמְנָם כֹּאשֶׁר נִמְאָל רָשָׁע עֲמָהֶם אִזּוּ יִרָא ה' וְשִׁפּוֹט
בֵּינוּ וּבֵין הָעַם שֶׁלְעוֹמָת הַרְשָׁע עֲנָהֶם צִדְקָתָם וְנִסְתַּם פִּי הַמִּקְטֶרֶג, וְאִזּוּ יִפֵּן בְּרַחֲמֵינוּ
לְעַמּוֹ וּיקְבֹל דְּבָרֵי הַלּוּמוֹת וְעַתָּה.

וְעַפִּי"ז מִצָּדָר הַפְּסוּק (מִשְׁלֵי טו, ד), כֹּל פֶּעַל ה' לְמַעֲנֵהוּ וְגַם רָשָׁע לְיוֹם רָעָה, דֵּהֵנָּה אִמְרוּ
חו"ל (שִׁבְת פז): מָה שֶׁצָּרָה הַקִּבְיָה בְּעוֹלָמוֹ לֹא בָרָא דְבַר אֶחָד לְבִטְלָה דְּכָל דְּבַר

תִּדְרוֹשׁ רָשָׁעוֹ, בַּל תִּמְצָא :
 מו יי מִלֶּךְ עוֹלָם וְעַד, אֲבָדוֹ
 גוֹיִם מֵאֲרָצוֹ : י תַּאֲוֹת
 עֲנֻיִם שְׁמַעַת יי, תִּכְיִן
 לָבָם, תִּקְשִׁיב אֲזַנְךָ :
 יח לְשֹׁפֵט יְתוֹם וְדָךְ, בַּל
 יוֹסִיף עוֹד לַעֲרֹץ אֲנוֹשׁ
 מִן הָאָרֶץ :

תקפם של רשעי העמים, ואז
 רשעי ישראל באשר תדרש
 רשעתם לא תמצא כבר, כי
 ייטיבו דרכם.
 (טו) ואחרי שיאבדו גוים מארצו
 — יכירו הכל כי ה' מלך לעולם
 ועד.
 (יז) תאות הענוים שמעת ה'
 ומה תאותם שמכין לבם אליך
 ותקשיב להם אזנך,
 (יח) לעשות משפט יתום ודך,
 שלא יוסיפו עוד הרשעים
 לשגר אנשים אמללים מן
 הארץ.

תהלות שלום

יש צו תועלת לעולם, וגם רשע היינו גם צמה שצדק רשע הוא לגורך וחללית, ליום
 רעה ר"ל כאשר יבואו ימי הרעה וצרה על ישראל אזי ע"י הרשע יכמרו רחמיו ית' על
 בניו, כי כלפי הרשע הרי כולם צדיקים, וא"כ גם מציאות הרשע אינו לנעלה עכמו"ד
 ודפס"ה.

נמצא בזמן שאין צרה לישראל ויושבים בטח ושאנן, אז הרשע הוא בחוקפו ובזרוע
 עזו מניח להם לישראל ומוטב שלא היה כלל ועל ישראל שלום, אמנם כאשר יש
 צרה לישראל אז צריכים אליו כי יוצא על ידו טובה לישראל.

והנה היש"מ (נחמה נחמה) מבאר כאן הפסוק שצדק זרוע רשע, היינו רשע גמור, ורע
 הוא הצדיק שגם כלול מטוב ורע, עיי"ש שם"פ לפי דרכו, ולדרכיו יתבארו
 הפסוקים היעב, ראיתה כי אחת עמל וכעס, כאשר הקב"ה ירא בעני עמו שנחמנים צדק
 ובמזל, עליך יעזוב חלכה שעיני בני הנדכאים נשואות אליך להוציאם מזהר לרומה, אז
 יסקיף משמים וירא צדקתם מול רשעת הרשע, וממילא ישוב וזרוע הרשע דהיינו שנשבר
 חוקפו וחזק רשעתו כי מציאותו טוב היא לישראל ע"י ורע תדרוש שהקב"ה ידרוש
 ויפסוט מעשי הצדיקים לעומת מעשיו ואז רשעו כל תמצא ואת שוועתם ישמע ויושיעם
 ויחוס עם עני ודל.

ספר ליום ראשון י"א ב' לחודש ראשון כה

ידבר על ענין גלות וגזירות אשר עמדו עלינו תמיד, ונתנו עיניהם עלינו, וכמה רבבות שנהרגו על דבר כבוד שמו ויתברך. וכל צרות הצדיק הוא לסובתו, לרחוק צואת עונותיו, ולרשע נתן לו הצלחה בעוה"ז ע"ד עושר שמור לבעליו לרעתו.

(א) אֵת אֲשֶׁר חָבַר דָּוִד בְּשָׁכִיל
הַמִּנְצָחַ בַּמִּקְדָּשׁ: בַּה' חֲסִיתִי
שִׁמְחֵינִי לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאֵיךְ
תֹּאמְרוּ לְנַפְשִׁי: גִּרְשָׁנוּךְ מִהָרָה
הַקִּדְשׁ, אִתָּךְ צָפֹר נִדְדָתִי!

(ב) כִּי הִנֵּה הָרָשָׁעִים הַדִּילִטוּרִים
דָּרְכוּ קִשְׁתָּם בְּדִבְתָּם רָעָה, וְכִנּוּנוֹ
בַּמִּסְתָּרִים בְּמִיתְרֵי קִשְׁתָּם לִירוֹת
חֲצִיהֶם בִּישְׁרֵי לֵב.

(ג) כִּי בְּדִבְתָּם נִהְרְגוּ צַדִּיקִים
מִסֻּדֵי עוֹלָם, אֵף דָּוִד צַדִּיק בָּנוּהוּ,
הוא לא פָּעַל אֵת הָרָעָה הַזֹּאת.

(ד) ה' בְּהִיבֵל קָדְשׁוֹ, בַּמְרוּמֵי
הַשָּׁמַיִם כָּסְאוֹ — בְּכָל זֹאת
עֵינָיו רֹאוֹת כָּל הַנַּעֲשֶׂה בָאָרֶץ
וְעַפְעָפִיו בִּתְחִנּוֹת מַעֲשֵׂי בְנֵי
אָדָם לְמַשָּׁה.

(ה) ה' אֵת הַצַּדִּיק יִכְחַן וַיִּנְסֶהוּ,
וְאֵת הָרָשָׁע וְאוֹהֵב־הַחַמָּס
שִׁנְאֵהוּ נִפְשׁוֹ.

(ו) יִמְטֹר מַשְׁמַיִם עַל הָרָשָׁעִים
פַּחְמֵי אֵשׁ וְגִפְרִית, וְרוּחַ זִלְעָפוֹת
בוֹעֶרֶת יִהְיֶה מִנֵּת חֲלָקָם.

(ז) כִּי צַדִּיק ה' וְאוֹהֵב אֲנָשִׁי
צַדִּיקוֹת אֲשֶׁר פָּגִיהֶם יִחְזוּ
מִיִּשְׂרָאֵל.

יֵא א לַמִּנְצָח לְדָוִד, בִּי

חֲסִיתִי, אֵיךְ תֹּאמְרוּ

לְנַפְשִׁי, נוֹדִי נִדְדִי ב' הָרָכָם

צָפֹר: ב כִּי הִנֵּה הָרָשָׁעִים,

יִדְרֹכוּן קִשְׁתָּהּ, כִּנּוּנוֹ חֲצָם עַל

יָתֵר, לִירוֹת בָּמוֹ אֶפֶל לִישְׁרֵי

לֵב: ג כִּי הַשְׁתַּוֵּת, יִהְרֹסוּן,

צַדִּיק מֶה פָּעַל: ד יֵי בְּהִיבֵל

קָדְשׁוֹ, יֵי בַשָּׁמַיִם כָּסְאוֹ,

עֵינָיו יִחְזוּ, עַפְעָפִיו יִבְחֲנוּ

בְּנֵי אָדָם: ה יֵי צַדִּיק

יִבְחֵן, וְרָשָׁע וְאוֹהֵב חַמָּס

שִׁנְאֵה נִפְשׁוֹ: ו יִמְטֹר עַל

רָשָׁעִים פַּחֲמִים, אֵשׁ, וְגִפְרִית,

וְרוּחַ זִלְעָפוֹת מִנֵּת כֹּסֶם:

ז כִּי צַדִּיק יֵי צַדִּיקוֹת אוֹהֵב,

יִשְׂר יִחְזוּ פְגִימוֹ:

מננה אותם אנשים המלשינים ומספרים דלמורין ושפתי חלקות.

יב א לְמִנְצַח עַל הַשְּׁמִינִית

מִזְמֹר לְדָוִד: ב הוֹשִׁיעָה

י, כִּי גִמַּר חֲסִיד, כִּי פִסּוּ

אֲמוֹנִים מִבְּנֵי אָדָם: ג שׁוּא

יִדְבְּרוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ, שְׁפַת

חֲלָקוֹת, בִּלְבַּב וּלְבַב יִדְבְּרוּ:

ד יִכְרַת יי כָּל שְׁפֹתֵי חֲלָקוֹת,

לְשׁוֹן מִדְּבַרְת גְּדִלוֹת:

ה אֲשֶׁר אָמְרוּ לְלִשְׁנֵנוּ נִגְבִּיר,

שְׁפָתֵינוּ אֶתְנוּ, מִי אֲדוֹן לָנוּ:

ו מִשֹּׁד עֲנִיִּים, מֵאֲנָקַת

אֲבִיּוֹנִים, עֲתָה אָקוּם יֹאמֶר

י, אֲשִׁית בִּישָׁע, יִפְיַח לוֹ:

ז אֲמָרוֹת יי אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת,

(א) הַמִּזְמֹר שֶׁחָבַר דָּוִד בְּשִׁבְלֵי
הַמִּנְצָח עַל כְּנוֹר בֶּן שְׁמוֹנֶת
הַיָּמִים בְּמִקְדָּשׁ.

(ב) הוֹשִׁיעָה ה' כִּי כָּלָה חֲסִיד
מִהֲעוֹלָם וְאָפְסוּ אֲנָשֵׁי אֲמוֹנִים
מִקֶּרֶב בְּנֵי אָדָם.

(ג) אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יִדְבְּרוּ שׁוּא
וְשֹׁפֵט חֲלָקוֹת, כְּמוֹ בְּשֵׁנֵי לִכְבוֹת
(בְּשָׁלוֹם וּבְשִׁנְאָה) יִדְבְּרוּ.

(ד) לָכֵן אֲבָקַשׁ שִׁיכְרִית ה' כָּל
בְּעָלֵי שְׁפַת חֲלָקוֹת אֲשֶׁר לְשׁוֹנָם
מִדְּבַרְת גְּבוּהָה.

(ה) אֲשֶׁר אָמְרוּ בְּלִשְׁוֹנֵנוּ נִגְבִּיר
וְשְׁפָתֵנוּ תַעֲזֹרֵנוּ, וְהִמָּה כּוֹפְרִים
בְּעֶקֶר בְּאֶמְרָם: מִי אֲדוֹן לָנוּ?

(ו) בְּגִלְגַּל שֹׁד עֲנִיִּים וְאֲנָקַת
אֲבִיּוֹנִים יֹאמֶר ה' "עֲתָה אָקוּם
לְעֹזְרָתִי"; וְיִדְבֹּר עֲלֵיהֶם
"אֶפְקָדֵם בִּישׁוּעָה".

(ז) אֲמָרוֹת ה' וְהַבְּטָחוֹתָיו

תהלות שְׁלוֹם

(יב) אֲמָרוֹת ה' אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת כִּסֵּף זָרוֹף צִלְלוֹ לְאֶרֶץ מוֹזֶקֶת שְׁעָתִים, נִרְאֶה צִהָקָה
מִנֶּה שֶׁנִּיחָרְנוּ הַפֶּסֶק (מִשְׁלֵי ב' ד'), אִם תִּצְקֶשְׁנָה כִּכְסֵּף וְכַמְטוּמִים תִּחַפְּשֶׁנָּה
אִז תִּבְרַח יִירָח ה' וְדַעַת אֱלֹהִים תִּמְצֹא, וְהוּא עִפְיִי מַעֲשֶׂה שֶׁהִיא אֵלֶּל הַגָּאוֹן הַנְּעִי"צ
מוֹאֲלֹחִין וְלֹא שֶׁנֶּאֱמַר אֶחָד מֵהַנְּעִי"צ שְׁעִיר לִנְקֻרָה, וּבְתוֹךְ אֶחָד הַשִּׁחִים שְׁאוֹל שֶׁל
הָאִישׁ קוֹשֵׁא חוֹקָה צִהָלָה צִדְיִי מִמוּנוֹת אִמְנֵם הַגָּאוֹן לֹא שֶׁם לָבוֹ לְדַבְּרוֹ וְלֹא עֲנָהוּ
כֻלָּם, וְהִי לִפְלֹא צִעִי הַרוֹאִים וְאִחִ"כ כֹּאשֶׁר יֹאֵל הָאִישׁ מִשֶּׁם רָצוּ אֲנָשֵׁי הַצִּית לְדַעַת פֶּשֶׁר

כָּסֶף צָרוּף בַּעֲלִיל לְאָרֶץ,
מִזְקָק שְׂבַעֲתִים: ה אֶתָּה יי
תִּשְׁמְרֶם, תִּצְרְנֵנוּ מִן הַדּוֹר זו
לְעוֹלָם: ט סָבִיב רְשָׁעִים
יִתְהַלְכֹּן, כָּרֶם זֶלֶת לִבִּי
אָדָם:

תפלה על אריכות ודלות. וכל אדם כשהוא בצרה יתפלל תפלה זו על צרותיו ועל אריכות ודלות.

יג א לַמִּנְצָח מִזְמוֹר לְדָוִד:
ב עַד אָנָּה יי תִּשְׁכַּחֲנִי

(א) הַמְזֻמָּר שֶׁחֶבֶר דָּוִד בְּשָׂבִיל
הַמִּנְצָח בְּמִקְדָּשׁ.
(ב) עַד מָתִי ה' תִּשְׁכַּחֲנִי —

תהלות שלום

הדבר שלא ענהו והגאון פתח פיו בחכמה ואמר הנה העולם תמהין ושיילין כשלומדים
בדיני ממונות, ורואים איך שזעל הקצות החושן והנתיבות מפלפלים ומציעים הרבה מיני
טענות בדיני מיגו שהיה יכול לטעון כך וכך נעמקות נפלאה שאף ח"ח מובהקים לא
יעלו במוחם טענות כאלו ומה גם סוחרים פשוטים איך יתכן לומר עליהם שזידם לטעון
כך או כך, והעיריין הוא דכאשר הענין נוגע אליו וקרוב ללבו בידעו שגורל רכושו מלוי
בזה אם לריווח או להפסד, אז הוא מתאמץ ויורד לעמקי המחשבה לדלות ענה מלבו
ומחשבות צערה יכון, כי ברצונו להגן על ממונו ואז בידו להמציא טענות חזקות, שלא
יעלו על לב הלומד לעולם וכמו"כ בעלי מריסין אלו צעל הקצוה"ח ובעל הנתיבות
שהמורה היתה קשורה ונמודה ללגם וליות חן לראשם ירדו לעומק הדברים וימנו אל
לגם לדרוש ולחזר בחכמה משא"כ אנו שבעוה"ר אין המורה קרובה אלינו כ"כ וע"כ
לא יעלה על לבנו סברות חזקות וטענות כאלו, והמשיך ואמר שלכן בראותי האיש הזה
שאין לו כל שיג ושיח בתוה"ק המציא צפני קושיא כ"כ חזקה, עלה מורא על ראשי
שמה הענין נוגע אליו מחמת שיש לו דין ודברים עם חבירו, ומחמת כן כלל במים
אדירים לתוך עמקי המחשבה ויגע ומלא טענה וסברא חזקה כדי שזא וזכי בדינו, כי
אלמלא זאת מנין לו טענה כזו, וע"כ מאנחי לענות מפניו ולעזור לו, כי אמרו חז"ל
(אבות ה טז) אל תעש עמך כעורכי הדיינים.

נֶצַח, עַד אָנָה תִּסְתִּיר אֶת
פְּנֵיךָ מִמֶּנִּי: נ עַד אָנָה אֲשִׁית
עֲצוֹת בְּנִפְשִׁי, יָגוֹן בְּלִבִּי
יוֹמָם, עַד אָנָה יָרוּם אִיבִי
עָלִי: ה הִבִּיטָה עֲנָנִי יְיָ אֱלֹהֵי,
הָאֵירָה עֵינִי, פֶּן אֵישָׁן
הַמּוֹת: ה פֶּן יֹאמֶר אִיבִי,
יִכְלֹתִיו, צָרִי יִגִּילוּ כִּי
אֶמוּט: ו וְאֲנִי בַּחֲסִדְךָ
בִּטְחֹתִי, יִגַּל לִבִּי בִישׁוּעָתְךָ,
אֲשִׁירָה לִי כִּי גָמַל עָלַי:

לִנְצַח? עַד מָתַי תִּסְתִּיר פְּנֵיךָ
מִמֶּנִּי?

(ג) עַד מָתַי עָלִי לִשְׁתִּי עֲצוֹת
בְּנִפְשִׁי עַל הַיָּגוֹן הַשׁוֹכֵן בְּלִבִּי
כָּל הַיּוֹם? עַד מָתַי יִתְרוֹמֵם
וְיִתְגַּבֵּר אִיבִי עָלַי?

(ד) הִבִּיטָה אֵלַי בְּאוֹר פְּנֵיךָ וְעָנִי
ה' אֱלֹהֵי! הָאֵר עֵינִי פֶּן אֵישָׁן
שְׁנַת־מוֹת.

(ה) עָנִי, פֶּן יֹאמֶר אִיבִי:
נִצְחָתִיו! וְצוּרִי יִגִּילוּ בְּאִשְׁךָ
אֶת־מוּטָט.

(ו) וְאֲנִי בַּחֲסִדְךָ בִּטְחֹתִי, וְכִּן
בִּישׁוּעָתְךָ יִגַּל לִבִּי, וְאֲשִׁירָה לִי
בְּגָמְלוֹ אִתִּי חֶסֶד.

תהלות שלום

ובאשר אמר כן היה, כי לימים מועטים הגיע הלה לדין מורה אלל הנני"ב, וראו הכל כי חכמת אלוקים נקדצו וחכם עדיף מנביא.

וזאת הטמין הכתוב ברמו, אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה, דהיינו אם תהיה כ"כ קשור להמורה כמו לכסף ומטמונים שבהם האדם חומר במחשבתו ומשוטט ברעיוניו לדלות ענה ומחשה ואף בד"ת יהיה כן אז תצין יראת ה' ודעת אלוקים תמלא, שמוכה להשיג כפונות המורה, נחכמה ונחכונה ונדעת נסגרות ישרות ואמרי יושר כולם נכוחים למצין.

וזהו אמרות ה' אמרות טהורות, כלומר אימתי דברי המורה הן טהורות ונצורות לאדם, ומשנתו קצ ונקי ללא סוג ופסולת, כאשר המורה קרובה ללבו ומחשבה אללו ככסף דהיינו עסקי כסף וזהב, שמה האדם כרוף דהיינו שמצרך מוחו ומחשבו מחשבות ועצות נכונות, בעליל לארץ שזה גלוי ומצוי אלל כל סומרי הארץ וכאשר יהנה במורת ה' באופן זה יהיה המורה לפניו מוזקק שנעמים ויהיה חרוץ ושגון להצין היטיב דעת המורה"ק לאמיתתה.

ספר ליום ראשון יד ב' לחודש ראשון כט

על שתי מקדשות שחרבו, והאדך נבוכדנצר החריב בית ראשון, ושימוס החריב בית שני.

יד א לְמִנְצַח לְדָוִד, אָמַר נָבִל
בְּלָבוֹ, אֵין אֱלֹהִים,
הַשְׁחִיתוּ הַתְּעִיבוּ עָלֶיָּהּ,

אֵין עֲשֵׂה טוֹב: ב יי מִשְׁמִים
הַשְׁקִיף עַל בְּנֵי אָדָם, לְרֹאוֹת
הַיֵּשׁ מִשְׁפִּיל דִּרְשׁ אֶת

אֱלֹהִים: ג הַפֹּל סָר יַחֲדוּ
נֶאֱלָחוּ, אֵין עֲשֵׂה טוֹב, אֵין
גַּם אֶחָד: ד הֲלֹא יָדְעוּ כָּל

פְּעֵלֵי אֹוֹן, אֲכָלִי עַמִּי,
אֲכָלוּ לָחֶם יי לֹא קָרְאוּ:
ה שֶׁם פָּחַדוּ פָּחַד, כִּי אֱלֹהִים

בְּדֹר צַדִּיק: ו עֲצַת עֲנִי
תְּבִישׁוּ כִּי יי מַחֲסֵהוּ: ז מִי יִתֵּן

מַצִּיּוֹן יִשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל, בְּשׁוֹב
(א) מִה' הַשְׁקִיף מִשְׁמִים עַל אוֹתָם
כְּגִי אָדָם לְרֹאוֹת אִם יֵשׁ בְּיָגִיהֶם
לְפָחוֹת מִשְׁפִּיל אֶחָד הַדּוֹרֶשׁ
אֱלֹהִים.

(ב) וְהִנֵּה רָאָה שְׂפָלָם יַחֲדוּ סָרוּ
מִהַדָּרָה, פָּלָם נִשְׁחַתוּ, אֵין בָּהֶם
אֶפְלוּ עוֹשֵׂה־טוֹב אֶחָד.

(ג) וְהָיָה לְבִסּוֹף יָדְעוּ אֶת עֲנִשָּׁם
כָּל פּוֹעֲלֵי הַשְׁקֵר הָאוֹכְלִים
וּמְכַלִּים אֶת עַמִּי יִשְׂרָאֵל כְּאֵלוּ
אוֹכְלִים לָחֶם, לֹה' לֹא קָרְאוּ וְלֹא
הִתְבּוֹנְנוּ עַל נִוְרָאוֹתָיו.

(ד) כִּי יִפָּחַדוּ פָּחַד מִהַצָּרָה
שֶׁתְּבוֹא עֲלֵיהֶם! כִּי אֱלֹהִים
נִמְצָא בְּדֹר צַדִּיק וְיִצְוֹר לְעַמּוֹ.

(ה) וּבִמְקוֹם זֶה אֹתָם הַרְשָׁעִים
מְבִיָּשִׁים אֶת הָעֲנִי בְּלִכְתּוֹ בְּעֲצַת
ה' לְחַסּוֹת בּוֹ.

(ו) מִי יִתֵּן וְיִקְרַב הַיּוֹם וְתוֹפִיעַ

תהלות שלום

יד) מִי יִתֵּן מַצִּיּוֹן יִשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל, כְּשׁוֹב ה' שָׁנוֹת עִמּוֹ יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל, בִּלְקוּט
(מַרְעָה) אִי יִגַּל אֲזַרְהֶם יִשְׁמַח יִצְחָק אֵין כְּחֵיב כֹּאן, אֲלֵא יִגַּל יַעֲקֹב וְגו', לְמַה
יַעֲקֹב שִׂמַּח מִכֵּל הָאֲזוֹת אֲמַר רִישׁ לְקִישׁ כְּשִׁישְׂרָאֵל חוֹטְאִין יַעֲקֹב מַרְגִּישׁ בְּמַעֲרַת הַמַּכְסִּילָה
וְכו', וְכֵן כְּשִׁמְנוֹל הַשְׁמַחָה יַעֲקֹב שִׂמַּח כֵּן מִכֵּל הָאֲזוֹת.

מִצִּיּוֹן יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוֹב ה' יי שְׁבוּת עִמּוֹ, יִגַּל יַעֲקֹב,
אֶת שְׁבוּת עִמּוֹ, וְאָז — יִגַּל יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל!
יַעֲקֹב וְיִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל:

כמה מעלות ומדות טובות שראוי לאדם להחנות. בהם, ומי שיש בו כל המדות, הוא כמות שישכון בשמחו בן ערן.

טו א מִזְמֹר לְדָוִד, יי מִי יִגּוֹר
בְּאַהֲלָהּ, מִי יִשְׁכֵּן בְּהָר
קְדִשָׁה: ב הוֹלֵךְ תָּמִים, וּפְעֵל
צֶדֶק, וְדֹבֵר אֱמֶת בְּלִבּוֹ:
ג לֹא רָגַל עַל לִשְׁנוֹ, לֹא
עָשָׂה לְרֵעֵהוּ רָעָה, וַחֲרָפָה
לֹא נָשָׂא עַל קִרְבּוֹ: ד נִבְזָה,
(א) הַמְזֻמָּר שֶׁחֶבֶר דָּוִד: ה',
מִיָּהוּ הָרִאשִׁי לְגִיּוֹר בְּאַהֲלֵיךְ? מִי
הָרִאשִׁי לְשִׁכֵּן בְּהָר קְדִשָׁה?
(ב) הַהוֹלֵךְ בְּתַמִּימוּת, פּוֹעֵל
צֶדֶק, וְיִמָּה שֶׁהוּא מְדַבֵּר בְּלִבּוֹ
אֱמֶת.
(ג) לִשְׁנוֹ אֵינָהּ מְדַבֵּרֶת רְכִילוֹת,
לְרֵעֵהוּ אֵינָהּ עוֹשֶׂה רָעָה, אֵינָהּ
סוֹכֵל וְאֵינָהּ מַחֲפִיזָה מִרְפֵּת
עֲוֹנוֹת אֲנָשִׁי מִשְׁפָּחָתוֹ.
(ד) הַנִּבְזָה הַזֶּה — נִמְאָס

תהלות שלום

ויש לבאר למה מרגיש יעקב דוקא ולא שאר האבות, וגראה עפ"מ דאיתא בפרד"א
(ג) דפני אדם שנמרכנה הם פניו של יעקב, וא"ר במד"ר (אכה ג.) השליך משמים
ארץ תפארת ישראל, משל לפני מדינה שעשו עטרה למלך וכו', כך אמר הקב"ה לישראל
כלום אתם מקניטין אותי אלא נשכיל אקונין של יעקב שמקוקה על כסא, הא לכוון טרונ
באפיקון היו השליך משמים ארץ וגו' ע"כ.

הרי דבשה שישאל מוטאין הקב"ה משליך תפארת ישראל סבא עמנו ולכן מגיע הנער
ליעקב בלבד.

ברם אף גם זאת נרין ביאור אמאי משליך דוקא נורת יעקב, ולא שאר האבות שהם
ג"כ המרכנה לשכינה כדאיתא בזה"ק, (פ"ג דנז) וגראה עפ"מ דא"ר בזה"ק (פ"ג
חמ"ד), עה"פ (ישעיה כט, כג) כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם וגו', וכי
יעקב פדה את אברהם, אלא דבשה שהפילו את אברהם למוך כנשן האש אמרו המקורגים
לפני הקב"ה למה יגלל האל בית ליה זכות אבות, אמר הקב"ה שיגלל זכות בניו דברא

בְּעֵינָיו נִמָּאס, וְאֵת יְרֵאֵי יי,
מְקַיֵּם אֶת שְׂבוּעָתוֹ אֲפֹכִי הִיא
לְעֵתִים לְרַעְתּוֹ וְלֹא יִמְרָנָה.

(ה) אֵת כִּסְפוֹ אֵינוֹ נוֹתֵן בְּנִשְׁךְ
וְאֵינוֹ לוֹקֵחַ שְׁחָד לְהַרְשִׁיעַ
הַזִּכָּאִי — עוֹשֶׂה אֵלֶּה רָאוּי
לְשָׂכָת בְּאֵהָלֶיךָ וְלֹא יִתְמַוָּט
לְעוֹלָם.

יְכַבֵּד, נִשְׁבַּע לְהִרְעוֹ, וְלֹא
יִמָּר: ה' כִּסְפוֹ לֹא נִתֵּן בְּנִשְׁךְ,
וְשָׁחַד עַל נָקִי לֹא לָקַח,
עוֹשֶׂה אֵלֶּה לֹא יִמָּוֵט
לְעוֹלָם:

אם אדם צריך לאיזה בקשה, לא יבקש בזכות עצמו, באשר שזכותו צריך להניח לבניו אחריו.

(א) מִזְמֹר נֶכְבֵּד לְדָוִד: שְׁמִרְנִי
אֵל, כִּי חֲסִיתִי רֶק בָּךְ.
(ב) אֵת, כְּנֻסֵּת־יִשְׂרָאֵל, אֶמְרָת
לִה': אֶלְקֵי אֶתָּה! טוֹבוֹתֶיךָ אֵתִי,
לֹא עָלֶיךָ לְגַמְלָנִי, אֵינֶנִּי רָאוּיָה
לְהָן.

מִז א מְכַתֵּם לְדָוִד, שְׁמִרְנִי אֵל
כִּי חֲסִיתִי בָךְ: ב אֶמְרָת
לִי, אֲדַנִּי אֶתָּה, טוֹבָתִי בַל

תהלות שלום

מזכה אבא, אמרו ה' ישמעאל דנפיק מיניה, אמר הקב"ה בזכות יצחק, אמרו ה' ה' לא
ממנו עשו אמר הקב"ה בזכות יעקב דאיהו כורסיא שלימתא וכל בנוי שלימין קמאי,
ואז גם הם הסכימו, וזש"א יעקב אשר פדה את אברהם, כי זכותו של יעקב היא שעמדה
לו להצילו מלהצטב באור כשדים, הרי דבחר ה' ביעקב דנפיש זכותיה להמציא פדות ורוחה
לבני ישראל.

ולבן כאשר עם בני חוטאים לפני הקב"ה, אז הקב"ה משליך מפארתו לארץ ומתוך
קך נעשה עם צרה ליעקב ויירא יעקב מאוד וייר לו, ואז מעורר רחמים על בניו,
וזכותו הגדול יעמוד לנו ונצטח לא משום חפלתו ריקס ויקום פורקן מן שמיא.

ובזה ביארנו הפסוק להלן (ב, ז), יעקב ה' ביום צרה ישגבך שם אלוקי יעקב, היינו שצוים
צרה ויחור לעולם צרים יעקב שמתו שלימה, וירא בעני עמו להמציא להם ישע
ופדיוס, וז"כ המדרש כיון שיעקב מרגיש ומצטער ביותר כשישראל חוטאין, לכן כשתבא
השמחה בישועת ישראל יגל יעקב ישמח ישראל יותר מכל האבות.

עָלֶיךָ: ג לְקַדוֹשִׁים אֲשֶׁר
בְּאַרְץ הַמָּה, וְאַדִּירִי, כָּל
חִפְצֵי כֶסֶם: ד יִרְבוּ עֲצָבוֹתַם,
אַחַר מָהְרוּ, בֶּל אֲסִיף
נִסְפִיָּהֶם מִדָּם, וּבֵל אֲשָׂא אֶת
שְׁמוֹתֶם עַל שְׂפָתַי: ה יִי מִנֵּת
חֲלָקִי וְכוֹסִי, אֶתָּה תוֹמִיךָ
גּוֹרְלִי: ו חֲבָלִים נָפְלוּ לִי
בִּנְעָמִים, אֶף נִחַלֹת שְׁפָרָה
עָלַי: ז אֲבָרֶךְ אֶת יִי, אֲשֶׁר
יַעֲצֵנִי, אֶף לַיְלֹת יִסְרוֹנִי
כְּלִיּוֹתַי: ח שְׁוִיתִי יִי לְנִגְדִי
תָּמִיד, כִּי מִיָּמִינִי בֵּל אֲמוּט:
ט לָכֵן שָׂמַח לְבִי, וַיִּגַּל
כְּבוֹדִי, אֶף בְּשָׂרִי יִשְׁכֵּן
לְבַטֵּחַ: י כִּי לֹא תַעֲזֹב
נַפְשִׁי לְשָׂאוֹל, לֹא תִתֵּן
חֲסִידְךָ חֲסִידֶיךָ ב' לְרֹאוֹת שָׁחַת:

(ג) הַטְּבַחַת עֲמִידִי רַק בְּזָכוֹת
הַקְּדוֹשִׁים וְשִׁנֵּי עֶפֶר; הַצְדִּיקִים
הַאֲדִירִים הָאֵלֶּה — כָּל חִפְצֵי
נֶעֱשׂוּ לְמַעֲנֵם.

(ד) יִרְבוּ עֲצָבוֹנָם וַיִּגְוֹם שָׁל אֵלֶּה
הַמַּמְהָרִים לַעֲבֹד לֹא אַחֵר; אֲנִי
לֹא אֶהְיֶה בְּמוֹתָם לְזֶרֶק דָּם
לְאֵלִילִים, וְאֶפְלוּ אֶת שְׁמוֹתָם
לֹא אֲשָׂא עַל שְׂפָתִי.

(ה) ה', אֶתָּה מִנֵּת חֲלָקִי וְכוֹסִי
שְׂכָל טוֹבוֹתִי מִמֶּךָ הֵן; אֶתָּה
תוֹמֶךָ כִּי לְהַזְזִיק בְּחֲלָקִי
שְׂבַחְתָּתִי בָּךְ.

(ו) בְּנִפְל חֲלָקִי אֶתָּה ה' — נָעִים
לִי הַחֲלָק הַזֶּה; אֶף נִחַלְתִּי
שְׂבַחְתָּתִי בָּךְ טוֹבָה הִיא לִי.

(ז) וּמוֹסִיף דָּוִד: גַּם אֲנִי אֲבָרֶךְ
ה' אֲשֶׁר יַעֲצֵנִי לִלְכֹּת בְּדַרְכֵּי,
אֶף בְּלַיְלֹת יוֹכִיחוּנִי כְּלִיּוֹתִי
לְהִתְקַרֵּב אֵלֶיךָ.

(ח) שְׂמַחִי מוֹרָא ה' תָּמִיד לְנֶגֶד
עֵינַי, כִּי הוּא עוֹמֵד מִיָּמִינִי לְכָל
אֲתֻמוֹטָט.

(ט) לָכֵן שָׂמַח לְבִי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי
— נִשְׂמַחְתִּי, אֶף גּוֹפִי יִשְׁכֵּן
בְּבִשְׁחוֹן שְׂלֵא יִסְבֵּל.

(י) כִּי בְּטוֹחִנִי שְׂלֵא תַעֲזֹב נַפְשִׁי
לְרֹדֶת שְׂאוֹל, וְלֹא תִתֵּן לַעֲבָדְךָ
חֲסִידְךָ לְרֹאוֹת שְׁחַת־הַגִּיהֵנוֹם.

(יא) וגם תודיע לי אֶת־הַחַיִּים
הָאֵלֶּם, לְשִׁבְעַת מַה־שֶּׁמָּחָה אֲשֶׁר
לְפָנֶיךָ וְלִהְיוֹת מִהַנְעִם הַנִּצְחָנִי
שֶׁבִּימִינְךָ.

יֵאָמֵר תּוֹדִיעֵנִי אֶרְחַ חַיִּים, שִׁבְעַת
שְׂמָחוֹת אֶת פְּנִיךָ, נְעֻמּוֹת
בִּימִינְךָ נִצָּח:

אל ידבר אדם גבוה מלפני הקב"ה שינסנו באיזה דבר בעבודה או בשאר דברים, ואם אדם חפא יחקן עצמו, וישיב רבים מעון.

(א) הַתְּפִלָּה לְדָוִד: שְׂמַעֲנִי ה' כִּי
אָנֹכִי אֲנִי מְדַבֵּר, הִקְשִׁיבָה
לְדַעֲקָתִי וְהִאֲזִינָה תְּפִלָּתִי
הַנֶּאֱמָרֶת בְּלִי שְׂפָתֵי מְרָמָה.

(ב) יֵצֵא נָא מִשְׁפָּטִי מִלְּפָנֶיךָ ה'
הַרְחֹם; אִם בְּיָדִי זְכוּיֹת —
עֵינֶיךָ תִּחְזָנֶנּוּ יֵשֶׁר מַעְשֵׁי.

יֵאָמֵר תְּפִלָּה לְדָוִד, שְׂמַעֲנָה יי
צִדֵּק, הִקְשִׁיבָה רְנָתִי
הִאֲזִינָה תְּפִלָּתִי בְּלֹא שְׂפָתִי
מְרָמָה: ב מִלְּפָנֶיךָ מִשְׁפָּטִי
יֵצֵא, עֵינֶיךָ תִּחְזָנֶנּוּ

תהלות שלום

(יז) מִלְּפָנֶיךָ מִשְׁפָּטִי יֵצֵא עֵינֶיךָ תִּחְזָנֶנּוּ מִיִּשְׂרָאֵל, בְּחַנֹּךְ לְבִי וְגו' נִרְאֶה בְּהַקְדָּם דְּבָרֵי הַמִּדְרָשׁ
(יִקְדָּר כ"ג, ב), כְּשִׁילָאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם טַעַן שֶׁר שֶׁל מִצְרַיִם הֵלְלוּ עוֹשֵׁי וְהֵלְלוּ
עוֹשֵׁי, אִלּוּ הַקִּבְ"ה שׁוֹטָה שֶׁעוֹלָם שֶׁמֶלֶךְ אֵתָּה דָן שׁוֹגֵג כְּמוֹד וְאוֹמֵם כְּרוֹן ע"כ.

רָחֵם לְכָל עוֹן וְלְכָל חַטָּאת אֲשֶׁר יַחֲטֹא הָאָדָם אִלּוּ לְשִׁפּוֹט צַעֲרֵי בָשָׂר מִה דִּינוֹ, כִּי
הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחֵר כּוֹנֵם וּמַחֲשֵׁבֶת לְבִי שֶׁל הַחוּטָא וְחִלּוּ גַם בְּסִינָה הַמְּסֻבֶּנֶת אֲחוֹת,
לְפַעֲמִים הוּא שׁוֹגֵג וְאוֹמֵם, וְאִפִּי מֵלָאךְ אֵינוֹ מִבְּחִין בִּזָּה כְּדִבְרֵי הַמִּדְרָשׁ, רַק הַקִּבְ"ה לְבִדּוֹ
אֲשֶׁר לְפָנָיו נִגְלוּ כָל תַּעֲלוּמוֹת וּמַחֲשֵׁבוֹת אָדָם וּתְחִבּוּלוֹתָיו וְיִצְרֵי מַעֲלָלֵי אִישׁ, וְהוּא יוֹדֵעַ
אֵת יִצְרוֹ כִּי הוּא בָשָׂר וְדָם וְהֵיכָר מוֹשֵׁל בּוֹ, וְאִפִּי בַּעַת הַעֲצִירָה נִחְמָךְ לְבִי בְּקִרְבִּי וּנְפִשׁוֹ
מִהָעוֹלָם, עַל שֶׁאֵין לֹאֵל יָדוֹ לְהַתְּגַבֵּר עַל יִצְרוֹ, וְלַעֲוֹנוֹת זֶה כְּשֶׁמִּקְיָם מִזֵּה הוּא שֶׁ
וּשְׁמֵחַ בְּחִסְדָּה וּבְרוּחַן וְעוֹשֶׂהוּ בְּלֵב שֶׁלֹּם וּנְפִשׁ חַפְזָה, כִּדּוּעַ מִהֲרַק ר' זִשְׁא זִע"א
שֶׁהַחֲטָא שֶׁמְעוֹלָם לֹא נִמְצָא מֵלָאךְ רַע הַנוֹצֵר מַעֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עִם זִוְרָה שְׁלִימָה, כִּי
אִפִּילוּ בַּעֲשֵׂת מַעֲשֵׂה הַעֲצִירָה לְבִי דוֹם עָלָיו וְנִלְחַם וְכּוֹאֵב, וְלִכֵּן מֵלָאךְ רַע הוּא תַּחֲמִיד בַּעַל
מוֹם, וְעֵינֶיךָ בִּיטֵב לֵב (מִתְּחִלָּה) שֶׁמִּבְּחִין הַמִּדְרָשׁ פְּלִיאָה, מִנֵּין שֶׁהַקִּבְ"ה אֲוֵהֵב אֵת הַרְשָׁעִים,
שֶׁנֶּאֱמָר אֵין שְׁלוֹם אֲחֵר ה' לְרַשָּׁעִים, וְלִכְאוּרָה רֹאִי לְסִתּוֹר קֶאֱמֵר אֵלֶּה הַיִּצְאוֹר שֶׁהַקִּבְ"ה
מִלֵּךְ עֲלֵיהֶם שֶׁאִפִּילוֹ הַחֲטָאִים שֶׁלֹּם נַעֲשׂוּ בְּחִסְרוֹן שְׁלִימוֹת, כִּי בְּמַעֲמָקֵי הַלֵּב הֵם מִנְטָעִים

מִי־שָׁרִים: ^ג בַּחֲנֹת לְפִי,
פָּקֶדֶת לַיְלָה, צִרְפַּתִּי, בַּל
תִּמָּצָא, זְמַתִּי בַּל יַעֲבֹר פִּי:
לַפְעָלוֹת אָדָם בְּדָבָר
שְׁפָתֶיךָ, אֲנִי שְׁמַרְתִּי,
אֲרָחוֹת פְּרִיץ: ^ה תִּמְךָ
אֲשׁוּרִי בַּמַּעְגְלוֹתֶיךָ, בַּל
נִמְוָטוּ פַעֲמֵי: ^ו אֲנִי
קָרָאתִיךָ, בִּי תַעֲנֵנִי אֵל, הֵט
אֲזַנְךָ לִי, שְׁמַע אִמְרָתִי:

(ג) קָבַר בְּחֶנֶת פַּעַם אֶת לְפִי,
פָּקֶדֶת אוֹתִי בַּלַּיְלָה, צִרְפַּת אוֹתִי
בְּנִסְיוֹן אֶף לֹא מָצָאת אוֹתִי
עוֹמֵד בּוֹ; לָכֵן עַל פִּי לֹא תַעֲבֹד
עוֹד הַמַּחֲשָׁבָה לְהַפְחֹן שׁוֹב,
בִּדְעִי שֶׁנִּקְשַׁלְתִּי.

(ד) מֵאֵז וְהִלָּאָה, כָּכָל פְּעֻלוֹתִי
קָאֵדָם וּכְדִי לַעֲשׂוֹת כְּדָבָר
שְׁפָתֶיךָ, שְׁמַרְתִּי עֲצָמֵי מַלְלַכַת
בְּדִרְכֵי פְרִיץ וְרָשָׁע.

(ה) תִּמְךָ תִּמְדִּי בַּצְעָדִי שִׁיְהִי
בְּנִתְיָבוֹתֶיךָ, לְכָל תַּמְצֻנָה רְגֵלִי.

(ו) אֲנִי קָרָאתִי לְךָ בִּי בְטוֹחַ אֲנִי
שְׁתַּעֲנֵנִי אֵל, הֵט אֲזַנְךָ לְבִקְשָׁתִי
וְשָׁמַע אִמְרָתִי.

תְּהִלּוֹת שְׁלֹם

ונפסם עגומה על רוע דרכם, וזהו אין "שלוס" לרשעים, שרשעותם איננו שלם, ומליצה
זו מורה על חוקק אהצמו ית' לרשעים צחמלחו עליהם ע"כ.

ובזה יש לפרש הפסוק (בראשית מג, ה) וירא יעקב כי יש שצר צמזרים ויאמר יעקב לבניו
למה תמראו. צמזרים רומז למקום טומאה וזהמא, כלומר שיעקב הוא המליץ
ואומר שצמזרים דהיינו צהעצירות שעצר האדם יש שצר, שכל עצירה שאדם נכשל בה
הוא נאנח ולבו נשצר צקצכו, א"כ ויאמר יעקב לבניו למה תמראו, ופירש רש"י שם
שהוא לשון כחיסה, למה תהיו כחושים צרצע ע"ש, וזה הרמז, למה אתם צריכים להיות
כחושים ועצובים, תחזוקו צמזורה שהקצ"ה ודאי ירחם עליכם, מאחר שהעונות והחטאים
לא היו צלל שלם אלא צלל נשצר ונדכה שאלקים לא מצוה.

וזה שניקש הדמעה, ה' מלפניך משפטִי ינא שרק הקצ"ה יוליא משפטו וירא ה' וישפטו
בעצמו, ולו ענין תחזיה מישרים שיהיה משפט דק, כי צחמל לבני מאחר שאמה
צותן לצבות ורואה היאך הנני נאנח צשצרון צמזניים וצמזירות ורצות אצחומי ולבי דוי
בעשיית העצירה ולכן ירחם עלי דדין וינא משפטִי לנצק.

(ו) הפלה והפרש את חסדיך להושיע בימיך את החוסים בך נגד המתקוממים עליהם.

(ח) שמרני כמו ששומרים את אישון העין, בצל כנפיד פסתירני.

(ט) שמרני מפני הרשעים השודדים אותי, ומאויבי שהקיפוני לקחת נפשי.

(י) סגור לבם מרב שמנם ולכן דברו בקיהם בגאות.

(יא) הקיפו עקשו אויבינו צעדינו ולטשו עיניהם ללקדנו בארץ.

(יב) דומה האויב לארץ המקשה לטורף ולקפיר היושב במארב מסתרים.

(יג) קומה ה' ונגדם פני האויב, הקריעהו לגפול והצילה נפשי מהרשע שהוא שליחך חרפה.

(יד) מי יתן ואהיה בין המתים מידך ה' בין המתים מזקנה, בין הצדיקים שחלקם בחיים הנצחיים, שאתה ממלא קרבם מטובך הצפון, ואשר גם בגיהם

הפלה חסדיך מושיע חוסים, ממתקוממים

בימיך: ח שמרני כאישון בת עין, בצל כנפיד

תסתירני: ט מפני רשעים זו שדוני, איבי בנפש יקיפו

עלי: י חלבמו סגרו, פימו דברו בגאות: יא אשרנו,

עתה סבבנו, סבבנו כ' עיניהם ישיתו לנטות בארץ:

יב דמינו כאריה יכסוף לטרף, וככפיר ישב

במסתרים: יג קומה יי, קדמה פניו, הכריעהו,

פלטה נפשי מרשע, חרפה: יד מתים ידך יי, מתים

מחלד, חלקם בחיים, וצפונך, וצפיד כ' תמלא בטנם,

יִשְׁבְּעוּ בָּנִים, וְהִנִּיחוּ יִתְרָם
לְעוֹלָלֵיהֶם: ^{טו} אֲנִי בָצַדְקָה
אֶחָזָה פְּנִידָה, אֲשַׁבְּעָה בְּהַקְיִן
תְּמוֹנָתָךְ:

אם נעשה לאדם גם מפורסם, יש לו לומר שירה, ויכלול כל הנסים מיום בריאת עולם כגון סדרם ועמורה, וכן הטובות שעשה לישראל במתן תורה, ויאמר: מי שעשה נסים הללו עשה עמי ג"כ.

ג' לחודש

יח א' לַמִּנְצָח, לַעֲבֹד יי לְדָוִד,
אֲשֶׁר דִּבֶּר לִי אֶת דְּבָרֵי
הַשִּׁירָה הַזֹּאת, בְּיוֹם הַצִּיל
יי אוֹתוֹ מִכַּף כָּל אֹיְבָיו
וּמִיד אֶחָד: ^ב וַיֹּאמֶר,
אֶרְחֹמֶךָ יי, חֲזִקִי: ^ג יי
סֹלֵעִי וּמַצּוֹדֹתִי, וּמִפְּלֹטִי,
אֵלֵי, צוּרֵי אַחֶסֶה בּוֹ, מִגְּנִי
וְקֶרֶן יִשְׁעִי, מִשְׁגָּבִי: ^ד מִהֲלָל
אֶקְרָא יי, וּמִן אֹיְבֵי אוֹשָׁע:
ה אֶפְפוּנִי חֲבֵלֵי מָוֶת,
וְנִחֲלִי בְּלִיעַל, יִבְעֲתוּנִי:

(א) המזמור שחבר דוד עבד ה' בשביל המנצח במקדש, אשר דבר והודה לה' בדברי השירה הזאת ביום הציל אותו ה' מכף כל אויביו ומיד שאול המלך.

(ב) ויאמר דוד: אני אוהב אותך ה' חזקני ותקפי.

(ג) ה' אתה סלעי, מבצרי ומצילי, אֵלֵי צורי שבו חסיתי, ה' מגנִי, קֶרֶן יִשְׁעִי ומשגְּבִי.

(ד) בהלולים אני קודא לה' ומתפלל אליו בבטחוני כי אוֹשָׁע מאויְבֵי.

(ה) הקיפוני מחגות אויבים להמיתני ונתרִי־גְּחִלִי צוּרִים הַבְּהִילוּנִי.

(ו) מַחְנוֹת וְשָׁעִים סָבְבוּנִי,
קִדְמוֹנִי וּבָאוּ לִפְנֵי מוֹקְשֵׁי מָוֶת.

(ז) וּבָצַר לִי קָרָאתִי לַה' וְאֶל
אֱלֹהֵי שְׁוַעְתִּי, וְשָׁמַע בְּקוֹלִי
מִהִיכְלוֹ וְשִׁוְעָתִי שִׁשְׁשָׁחֲתִי
לִפְנֵי בָּאָה בְּאֲזִנָּיו.

(ח) וְהִנֵּה בָּעַת יֵצִיאת מִצְרַיִם
וְנִגְעָשָׁה וְנִרְעָשָׁה הָאָרֶץ, וַיִּסּוּדוּת
הַהָרִים הִתְרַגְּזוּ וְהִתְנַעְּשׂוּ —
כִּי חָרָה לַה' עַל הָאוֹיְבִים.

(ט) עָלָה חֲרוֹן בָּאָפוֹ, מִפְּנֵי הַהִטָּה
אֲשֶׁר וּגְחָלִים בָּעֲרוּ מִמֶּנּוּ לְהַנָּקֵם
בְּאוֹיְבָיִם.

(י) הִטָּה אֶת הַשָּׁמַיִם וַיִּרֶד וְשָׁם
לָהֶם עֲרַפֶּל וַחֲשָׁךְ לְרַמְסֵם
בָּאָפוֹ.

(יא) נִגְלָה כְּרוֹכַב עַל מִלְאָךְ
וַיַּעֲרֹף, וַיַּעֲרֹף בְּמַהֲרֹת עַל כְּנָפֵי
רִיחַ.

(יב) שָׁם אֶת הַחֲשָׁךְ לְהַסְתִּיר
כְּבוֹדוֹ כְּסֻפָּה מִסְכִּיבוֹ; הַחֲשָׁךְ
לָקַח מִחֲשֻׁכַת הַיָּמִים שֶׁבְּעֻנְיֵי
שָׁמַיִם.

(יג) מְאוּרֵה־הַנֶּגֶה אָשָׁר לִפְנֵי
בְּקָעוֹ — עָבְרוּ, מִבְּעַד הָעֲנָנִים
שֶׁמִּסְבִּיב, בְּרֶד וּגְחָלֵי אֵשׁ עַל
הָאוֹיְבִים.

חֲבִלִי שְׂאוּל, סָבְבוּנִי,

קִדְמוֹנִי מוֹקְשֵׁי מָוֶת: וּבָצַר

לִי, אֶקְרָא יי, וְאֶל אֱלֹהֵי

אֲשׁוּעַ, יִשְׁמַע מִהִיכְלוֹ קוֹלִי,

וְשִׁוְעָתִי לִפְנֵי תָבוּא

בְּאֲזִנָּיו: ה וְהִנֵּה עַשׂ וְתִרְעַשׂ

הָאָרֶץ, וּמוֹסְדֵי הָרִים יִרְגְּזוּ

וַיִּתְנַעְּשׂוּ, כִּי חָרָה לוֹ:

ט עָלָה עָשָׁן בָּאָפוֹ, וְאֵשׁ

מִפְּנֵי תֹאכֵל, גִּחָלִים בָּעֲרוּ

מִמֶּנּוּ: י וַיִּט שָׁמַיִם, וַיִּרֶד,

וַעֲרַפֶּל תַּחַת רַגְלָיו:

יא וַיִּרְכַּב עַל כְּרוֹב וַיַּעֲרֹף,

וַיִּדָּא עַל כְּנָפֵי רוּחַ: יב יֵשֶׁת

חֲשָׁךְ סִתְרוֹ, סְבִיבוֹתָיו

סָפְתוּ, חֲשֻׁכַת מַיִם עָבִי

שְׁחָקִים: יג מִנִּגְהַ נִּגְהוֹ, עָבִיו

עָבְרוּ בְּרֶד וּגְחָלֵי אֵשׁ:

יְיָ וַיִּרְעֵם בְּשָׁמַיִם יִי, וַעֲלִיּוֹן
יִתֵּן קִלּוֹ בָּרֶד וּגְחָלֵי אֵשׁ:

טו וַיִּשְׁלַח חֲצִיו וַיִּפְּיֵצֵם,

וּבָרָקִים רַב, וַיַּהֲמֵם: ^{טז} וַיִּרְאוּ

אֲפִיקֵי מַיִם, וַיִּגְלוּ מוֹסְדוֹת

תְּבֵל, מִגַּעֲרַתָּהּ יִי, מִנִּשְׁמַת

רוּחַ אַפָּךְ: ^{יז} יִשְׁלַח מִמָּרוֹם,

יִקְחֵנִי, יִמְשְׁנֵי מַמִּים רַבִּים:

יח וַיַּעֲלֵנִי מֵאִיבֵי עֶז, וּמִשְׁנֵאֵי

כִּי אֲמַצּוּ מִמֶּנִּי: ^{יט} יִקְדְּמוּנִי,

בַּיּוֹם אִידִי, וַיְהִי יִי לְמִשְׁעָן

לִי: ^כ וַיּוֹצִיאֵנִי לַמֶּרְחָב,

יַחֲלִצֵנִי, כִּי חִפֵּץ בִּי:

כא וַיַּגְמֵלְנִי יִי כְּצַדִּיק, כְּבֹר

יְדֵי יוֹשִׁיב לִי: ^{כב} כִּי שָׁמַרְתִּי

דְּרָכֵי יִי, וְלֹא רָשַׁעְתִּי

מֵאלֹהֵי: ^{כג} כִּי כָל מִשְׁפָּטִיו

לִּנְגֹדִי, וַחֲקָתִיו לֹא אָסִיר

(יז) ה' בְּשָׁמַיִם הִרְעִים עַל
הָאוֹיְבִים, הָעֲלִיּוֹן נָתַן עֲלֵיהֶם
אֶת קִלּוֹ לְהִמָּם וְלִצְבָּרָם כְּבֹרֶד
וּגְחָלֵי אֵשׁ.

(טו) שָׁלַח עֲלֵיהֶם חֲצִים וְנִפְּצוּ,
בָּרָקִים רַבִּים הִמָּם וְהִמָּם אוֹתָם.

(טז) מִצְמִקֵּי הַמַּיִם נִרְאוּ בְּהִקְקַע
הַשָּׁמַיִם, מוֹסְדוֹת תְּבֵל נִתְגַּלוּ
בְּהִקְקַע כָּל הַמַּיִם שֶׁבְּעוֹלָם —
מִגַּעֲרַתָּהּ ה' וּמִכַּחַת נְשִׁיבַת רוּחַ
אַפָּךְ.

(יז) שָׁלַח מִמָּרוֹם אֶת מַלְאָכָיו
לְחַלֵּץ וּלְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל
מִמַּיִם רַבִּים.

(יח) וּמִמְשִׁיךְ דָּוִד: גַּם אוֹתִי
הָצִיל מֵאוֹיְבֵי הָעֶז, הָצִילֵנִי
מִשְׁנֵאֵי כַּאֲשֶׁר הִתְגַּבְּרוּ עָלַי.

(יט) כַּאֲשֶׁר אוֹיְבֵי מִקְרֹו לְבֹא
עָלַי בַּיּוֹם אִידִי — ה' הָיָה
לְמִשְׁעָן לִי.

(כ) הוֹצִיאֵנִי לַמֶּרְחָב, חֲלִצֵנִי
מִקְצוּקָתִי כִּי ה' חִפֵּץ בִּי.

(כא) הוּא גָמַל אֹתִי טוֹב בְּגִלְל
צַדִּיקָתִי, הָשִׁיב לִי בְּחִשּׁוּעָה
בְּגִלְל נִקְיֹוֹן יְדֵי.

(כב) כִּי שָׁמַרְתִּי דְרָכֵי ה' וְלֹא
הִלַּכְתִּי בְּרָשָׁע לִפְנֵי אֱלֹהִים.

(כג) כִּי תָמִיד שָׁמַחִי לְגִיד צִיּוֹן
כָּל מִשְׁפָּטָיו, וַחֲקָתָיו לֹא
הִסְרָתִי מִמֶּנִּי.

(כד) והתהלכתי בתמימות עם ה' ושמרתי נפשי מעוונות.

(כה) ולכן השיב לי ה' בצדקי וינקיון ידי שעמדו לנגד עיניו.

(כו) ואמנם בן דרך ה' להתנהג בתפילות, לקנים משורת הדין, עם התמיד; ובתם עם התמים.

(כז) ללכת עם הנאמן הנאמנות ועם העקש לפי דרכו הנפתלה.

(כח) כי אתה עם עני תושיע ותשפיל את עיניהם הרמות של הגאים.

(כט) כי אתה תאיר גוי, ה' אלקי יאיר חשכתי.

(ל) כי בקטחי בך רדפתי אחרי גדוד אויבי, וקצורת אלקי דלגתי על חומה גבוהה במקומה.

(לא) האיל תמיד דרכו, אמרת ה' צרופה וברורה, מגן הוא לכל החוסים בו.

(לב) כי מי אלקים מבצעדי ה', מי צור חזק וזולת אלקינו!

(לג) האיל הוא המאזני כח וחיל, מישר ומתמם את דרכי.

(לד) מישר את רגלי במקומה

מני: כד ואהי תמים עמו, ואשתמר מעוני: כה וישב יי לי בצדקי, כבר ידי לנגד עיניו: כו עם חסיד, תתחסד, עם גבר תמים, תתמם: כז עם נבר תתברר, ועם עקש תתפתל: כח כי אתה עם עני תושיע, ועינים רמות תשפיל: כט כי אתה תאיר גוי, יי אלהי יגיה חשכי: ל כי בך ארץ גדוד, ובאלהי אדלג שור: לא האל תמים דרכו, אמרת יי צרופה, מגן הוא, לכל החוסים בו: לב כי מי אלוה מבצעדי יי, ומי צור זולתי אלהינו: לג האל המאזני חיל, ויתן תמים דרכי: לד משוה רגלי

כְּרָגְלֵיהֶן הַיְשָׁרוֹת שֶׁל הָאֵילֹת,
יִמְצְאֵמִדְנִי שׁוֹב עַל מְרוֹמֵי
בְּמוֹתִי.

(לה) הַמְלִמֵּד יִמְאָמֵן נָדִי
לְמַלְחָמָה, תּוֹרַעוֹתַי וְרוֹכוֹת
קִשְׁתְּ נַחוּשָׁה וְחֻזְקָה.

(לו) אִתָּה ה' נִוְחַן יִשְׁעֲךָ לְמַגֵּן
לִי, וְיִמְיִנְךָ סוֹעֲרֶת בִּי, אִתָּה מְרֻכָּה
לְהַתְּנַהֵג עַמְּדֵי בְּמִדַּת עֲנוּתֵנוּיָחָד.

(לז) הַרְחֲבֵת צַעְדֵי תַּחְתִּי לְכָל
אֶפְשָׁל וְלְכָל יִמְצְדוֹ עֲקָבֵי
בְּהֻלָּמִי.

(לח) וְכָךְ נִדְקַחְתִּי אֲחֵרֵי אוֹיְבֵי
וְהַשְׁגַּתִּים, וְלֹא שָׁבַחְתִּי עַד
כְּלוֹתָם.

(לט) מִחֲצִיתִי אוֹתָם עַד שֶׁלֹּא
יִכְלּוּ קוֹם, נִפְּלוּ תַּחַת רַגְלִי.

(מ) אֲזַרְתָּ אוֹתִי חֵיל וְעֲצָמָה
בְּמַלְחָמָה וְהִכְרַעְתָּ תַּחְתִּי אֶת
הָאוֹיְבִים הַקָּמִים עָלַי.

(מא) נָתַתָּ שְׂאוֹיְבֵי יָמֵנוּ עֶרְף
וְיָנוּסוּ, וְהִכְרַחְתִּי אֶת מִשְׁנָאֵי.

(מב) הֵם מִשְׁוֹעִים לְאֵלֵינוּ
וְאֵין מוֹשִׁיעַ, חוֹזְרִים וְקוֹרְאִים
לֵה' אֵף אֵינוֹ עוֹנֶה לָּהֶם.

(מג) שִׁחַקְתִּי אוֹתָם כְּזוֹרֵה עֶפֶר
עַל פְּנֵי הָרוֹחַ, כְּמוֹ טִיט־רְחוֹב
וְדַקְתִּי אוֹתָם.

כָּאֵילֹת, וְעַל בָּמֹתִי,

יַעֲמִידְנִי: ^{לה} מְלִמֵּד יָדִי

לְמַלְחָמָה, וְנַחֲתָה קִשְׁתְּ

נַחוּשָׁה זְרוּעָתִי: ^{לו} וְתַתֵּן לִי

מַגֵּן יִשְׁעֲךָ, וְיִמְיִנְךָ תַּסְעִידְנִי,

וְעֲנוּתְךָ תַּרְבֵּנִי: ^{לז} תַּרְחִיב

צַעְדֵי תַּחְתִּי, וְלֹא מַעֲדוֹ

קֶרְסְלִי: ^{לח} אֶרְדּוּף אוֹיְבֵי

וְאֲשִׁיגֵם, וְלֹא אָשׁוּב עַד

כְּלוֹתָם: ^{לט} אֶמְחָצֵם וְלֹא

יִכְלּוּ קוֹם, יִפְּלוּ תַּחַת רַגְלִי:

^מ וְתֹאזְרֵנִי חֵיל לְמַלְחָמָה,

תַּכְרִיעַ קָמִי תַּחְתִּי: ^{מא} וְאוֹיְבֵי

נִתַּתָּה לִי עֶרְף, וּמִשְׁנָאֵי

אֲצַמִּיתָם: ^{מב} יִשְׁוּעוּ וְאֵין

מוֹשִׁיעַ, עַל יְיָ וְלֹא עֲנֵם:

^{מג} וְאֲשַׁחֲקֵם כְּעֶפֶר עַל פְּנֵי

רוּחַ, כְּטִיט חוֹצוֹת אֲרִיקָם:

(מד) הצילני שלא אֲשַׁעֲבֹד וְלֹא אֲרִיב אֶת עַמִּי; שִׁים אוֹתִי לְרֹאשׁ גּוֹיִם, וְעַם גֹּכֵר שְׁלֹא יִדְעֵתִי הֵם יַעֲבֹדוּנִי.

(מה) הִמָּה רַק לִשְׁמֹעַ אָזְנִים עָלַי, נִכְנָעִים כְּבֹר לְסוּר לְמַשְׁמַעְתִּי; כְּגִי גֹכֵר אֵלֶּה מִתַּחֲנוּפִים לִי בִּכְבוֹשׁ מִיָּדְאֲתָם אוֹתִי.

(מו) כְּגִי הַגֹּכֵר נִלְאוּ תַּחַת שְׁלֹטוֹנִי וּמִפְּחָדִים בְּמִסְגֵּרַת־הַכֶּלֶא שָׁבָה נִמְצָאִים.

(מז) חִי ה' וּבְרוּךְ צוּרֵי הַעוֹשֶׁה לִי כֹל זֹאת! יִתְרוֹמֵם קִרְן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.

(מח) הָאֵל הַנּוֹתֵן לִי כֹחַ לְהִנָּקֵם מֵאוֹיְבֵי וּמִכְנִיעַ עַמִּים תַּחַת מַלְכוּתִי.

(מט) הַמַּצִּיל אוֹתִי מֵאוֹיְבֵי, אֶף מְרוֹמֵם אוֹתִי עַל הַמַּחְקוֹמָמִים עָלַי וּמַצִּיל אוֹתִי מֵאִישׁ חָמָס.

(נ) עַל כֵּן אוֹדֶה בְּגוֹיִם ה', וְלִשְׁמֹךְ אֲזַמֵּר שְׂבַחֲכִים.

(נא) ה' מַגְדִּיל וְשׁוֹעֵת מַלְכוּ, עוֹשֶׂה חֶסֶד לְמַשִּׁיחוֹ — כֵּן יַעֲשֶׂה לְדָוִד וּלְזֶרְעוֹ עַד עוֹלָם!

מִד תִּפְלֹטְנִי מְרִיבֵי עַם,

תְּשִׁימֵנִי לְרֹאשׁ גּוֹיִם, עַם

לֹא יִדְעֵתִי, יַעֲבֹדוּנִי:

מִה לִשְׁמֹעַ אָזְן יִשְׁמְעוּ לִי,

בְּנֵי גֹכֵר יִכְחָשׁוּ לִי: מו בְּנֵי

גֹּכֵר יִבְלוּ, וַיִּחַרְגּוּ

מִמִּסְגְּרוֹתֵיהֶם: מו חִי יי,

וּבְרוּךְ צוּרִי, וַיְרוֹם אֱלֹהֵי

יִשְׂרָאֵל: מח הָאֵל, הַנּוֹתֵן

נִקְמוֹת לִי, וַיִּדְבֵּר עַמִּים

תַּחֲתָי: מט מִפְּלֹטֵי מֵאוֹיְבֵי,

אֶף מִן קָמִי תִרְוֹמֵנִי,

מֵאִישׁ חָמָס, תַּצִּילֵנִי: נ עַל

כֵּן אוֹדֶה בְּגוֹיִם יי, וְלִשְׁמֹךְ

אֲזַמְרָה: נא מַגְדִּיל וְשׁוֹעֵת

מַלְכוּ, וְעוֹשֶׂה חֶסֶד

לְמַשִּׁיחוֹ, לְדָוִד, וּלְזֶרְעוֹ,

עַד עוֹלָם:

לראות גבורתו של הקב"ה, יראה אל השמים והשמש והתורה, ומתוכם יראה גוראות ונפלאות, עד שהכריות מספרים בשביל זה כבוד הקב"ה.

יט א לַמְּנַצֵּחַ מְזִמּוֹר לְדָוִד:

(א) הַמְּזִמּוֹר שֶׁחָבַר דָּוִד בְּשִׁבְלֵי הַמְּנַצֵּחַ בַּמִּקְדָּשׁ.

ב הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד

(ב) הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים עַל כְּבוֹד הָאֵל, הַכּוֹכָבִים וְהַמַּזְלוֹת מַעֲשֵׂי יְדֵי הַקְּבוּעִים בְּרָקִיעַ מַיִדִּים כְּבוֹדוֹ.

אל, וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד

הַרְקִיעַ: ג יוֹם לְיוֹם יִבְעַ

אֶמֶר, וְלַיְלָה לְלַיְלָה יַחֲוֶה

דַּעַת: ד אֵין אֶמֶר, וְאֵין

דְּבָרִים, בְּלִי נִשְׁמָע קוֹלָם:

ה בְּכָל הָאָרֶץ יֵצֵא קוֹם,

וּבִקְצֵה תֵּבֵל מְלִיָּהֶם, לִשְׁמֹשׁ

שָׁם אֶהְל בָּהֶם: ו וְהוּא,

כַּחֲתָן יֵצֵא מִחַפְּתוֹ, יִשְׁיֵשׁ

כְּגִבּוֹר לְרוּץ אֶרֶץ: ז מְקַצֶּה

הַשָּׁמַיִם מוֹצְאוֹ, וְתִקְוַתּוֹ

עַל קְצוֹתָם, וְאֵין נִסְתָּר

מִחַמְּתוֹ: ח תּוֹרַת יי תְּמִימָה,

מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ, עֲדוֹת יי

נֶאֱמָנָה, מִחֲכִימַת פְּתִי:

(ג) נִכַּח זְרִיחַת הַשָּׁמֶשׁ מִיּוֹם לְיוֹם יִבְעִי וְהַנָּשִׁים אִמְרֵי שִׁבְחָ לְבוֹרָא הָעוֹלָם, וְנִכַּח שְׁקִיעַת הַשָּׁמֶשׁ מְלִילָה — לְלַלֶּה יַחֲוֶה דַּעַתָּם לְקַלְסוֹ.

(ד) אִם כִּי אֵין אֶמֶר וְאֵין דְּבָרִים לַשָּׁמַיִם, וְקוֹלָם לֹא נִשְׁמָע.

(ה) בְּכָל הָאָרֶץ נִמְתַּח קוֹ הַשָּׁמַיִם, וְלָכֵן עַד קֶצֶה תֵּבֵל מְמַלְלִים נִפְלְאוֹת ה', אֲשֶׁר עֲשֵׂה בַשָּׁמַיִם אֶהְל לַשָּׁמֶשׁ.

(ו) וְהַשָּׁמֶשׁ בְּצִאתוֹ יַעֲלֶץ בְּחָתָן בְּצִאתוֹ מִחַפְּתוֹ, יִשְׁיֵשׁ כְּגִבּוֹר הָרֶץ בְּרִכְפוֹ.

(ז) מְקַצֶּה הַשָּׁמַיִם יוֹצֵא הַשָּׁמֶשׁ לְהַקִּיף סְבִיבּוֹ מְקַצֶּה לְקַצֶּה, וְאֵין נִסְתָּר מִלִּפְנֵי חֲמוֹ.

(ח) גַּם תּוֹרַת ה' מְאִירָה, תְּמִימָה וּמְשִׁיבַת נֶפֶשׁ; תּוֹרַת ה' נֶאֱמָנָה וּמְחִימַת פְּתִי.

(ט) פקודי מצוותיו של ה' ישרים הם ומשמחי לב, מצות ה' מזהירה ומאירה את העינים.

(י) יראת ה' שהורה וקנתה לעולם; משפטי ה' כלם יחד אמתים וצדקים.

(יא) גִּתְּמָדִים הם מזהב ומפז רב, מתוקים מדבש ונטפיי־מֶחֶק.

ט פְּקוּדֵי יי יִשְׂרָאֵל, מְשַׁמְּחֵי
לב, מִצְוֹת יי בָּרָה, מְאִירַת
עֵינַיִם: יִרְאֵת יי טְהוֹרָה,
עוֹמֶדֶת לְעַד, מְשַׁפְּטֵי יי
אֱמֶת צֶדֶק וְיִחָדּוּ:
יא הַנְּחִמָּדִים מְזֶהֶב וּמִפֶּז רַב,
וּמִתּוֹקִים מִדְּבַשׁ, וְנֹפֶת

תהלות ש"ס

(יט) פקודי ה' ישרים משמחי לב. נראה עפ"מ"כ צייטצ פנים (סקלס ג') עה"פ אור זרוע לנדיק ולישרי לב שמחה, והציאור כי יש שני מיני נדיקים, האחד זה שיש בו עדיין צניחא חושך, דהיינו שמוגו וטבעו עודנו רע ועומד בקשרי מלחמה עם ישרי הרע, אלא שמתגבר עליו ומעט האור דוחה החושך, והשני זה הנדיק שציער הרע מקרבו לגמרי ולבו חלל בקרבו וכולו טוב וישר, וההבדל ביניהם דזה שלוחם עדיין עם הרע אין לו שמחה, כי הנחת לו מכל אופציו מסביר, וזה פ"י מאמרים (פסטיט טו.) נדיקים לאורה ישרים לשמחה, שנאמר אור זרוע לנדיק דהיינו שלנדיק שעוד יש בו נטיה לרע וזכה לבחי' האור הדוחה את החושך, אמנם לישרי לב ישרים לגמרי שאין בהם כלל נטיה לרע אלו זוכים לשמחה עכ"ל.

וזו הרמו בפסוק, פקודי ה' ישרים משמחי לב, אלו שהם ישרים ואין בהם שום עקמימות רע, להם המנוחות משמחות את לבם.

עוד יש לומר, עפ"י דאמרו חז"ל (פסטה כה.) תורה מגינא ומללא בעידנא דעסיק ביה, ובעידנא דלא עסיק ביה, ומלוא אינו מגינא ומללא אלא בעידנא דעסיק ביה, ולכן הנדיקים שמחים בשעת לימוד התורה, כי היא שמירה מעולה להינצל מן הרע אפילו בעידנא דלא עסיק ביה, משא"כ מצוה הוא שמחה רק לישרים שאין להם שום נטיה לרע, כי הם מוגנים גם בעידנא דלא עסיקי ביה, ולכן הם שמחים גם במנוחות, וז"ל אומרו פקודי ה' שקאי על המנוחות כדפי' התרגום, ישרים משמחי לב שרק לישרים היא שמחה.

צופים: יב גם עבדך נזהר
 בהם, בשמרם עקב רב:
 שגיאות מי יבין, מנסתרות
 נקני: יד גם מזידים, חשך
 עבדך, אל ימשלו בי, אז
 איתם, ונקיתי מפשע רב:
 יהיו לרצון, אמרי פי,
 והגיון לבי, לפניך יי צורי
 וגאלי:

(יב) גם אני עבדך נזהר במצוות
 פי לשומרם צפון רב טוב.

(יג) אף מי יבין להזהר משגיאות,
 ולכן אבקשך ה' לנקי מעברות
 הנסתרות מקני.

(יד) גם זאת אבקשך, למנע את
 עבדך מזדונות שלא אכשל בהם,
 אז אהיה תמים ויבדאי שאהיה
 נקי מפשע רב.

(טו) יהיו נא אמרי פי לרצון
 ולפיוס, מחשבות לבי יהיו
 לפניך ה' צורי וגואלי.

תהלות שלום

גם עבדך נזהר בהם בשמרם עקב רב. איתא בילקוט (פ' עקב חמנו) עה"פ והיה עקב
 תשמעון, וזה"ל למה אירא בימי רע עון עקבי יסובני, אמר דוד רש"ע איני מחיירא
 מן המצוות חמורות שבתורה מפני שהן חמורות, אבל מחיירא אני מן המצוות הקלות
 שמה עזרתי עליהם מפני שהם קלות וכו', גם עבדך נזהר בהם בשמרם עקב רב, מה
 רב טובך זה שכן של מצוות קלות. ול"פ כוונת הילקוט בהקדם מה שציארנו הפסוק
 והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה. ורש"י מצוות קלות שאדם דש בעקביו
 תשמעון ושמר ה"א לך וכו'.

וצ"ב היאך יעד הכתוב שכן עוה"ל, הא קיי"ל (קדושין לו:) שכן מצוה צה"ל עלמא ליכא,
 וכן מוצא בפסוק שלפניו בסיום פר' ואתחנן, ושמרת את המצוה וגו' אשר אנכי
 מנץ היום לעשותם, ורש"י ולמחר לעולם הצא ליעול שזכרם.

וביארנו עפ"מס"כ צערי נחל (פוסק דרוס ח'), וכו"ד דיתכן דהא דשכר מצוה צה"ע ליכא
 היינו דוקא צמי שעושה המצוה ומצפה לתשלום שכר לכן אין מגיע לו צערה"ז
 כלום כי מתן שכר של צדיקים לעמיד לבא (אבות ב חא), אבל מי שאינו מעלה על לבו
 כלל מענין שכר כלל, רק מקיים המצוות בלתי לה' לבדו, אז כשם שהוא עושה רצונו
 של מקום בלי חקוה לשכר ואינו מצפה לתשלום גמול, כן ישלם לו ה' כפי פעלו וימלא
 רצונו בדבר שאין מגיע לו ונחל שני עולמות.

ספר ליום ראשון ב ג' לחודש ראשון מה

מי שיש לו אורח או קרוב באיזה צרה, אף שהוא רחוק ממנו ולא יכול לעזור לו, יאמרו זו התפלה בכוונה עליו.

כ א לַמְנַצֵּחַ מְזִמּוֹר לְדָוִד:
 ב יַעֲנֶה יי בְּיוֹם צָרָה,
 יִשְׁגָּבֶהָ, שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב:
 ג יִשְׁלַח עֲזָרָה מִקֶּדֶשׁ, וּמִצִּיּוֹן
 יִסְעֲדֶהָ: ד יִזְכֹּר כָּל מִנְחָתֶיהָ,
 וְעוֹלָתָהּ יִדְשָׁנָה סֵלָה: ה יִתֵּן
 לָהּ כִּלְבָבָהּ, וְכָל עֲצָתָהּ
 יִמְלֵא: ו נִרְנְנָה בִּישׁוּעָתָהּ,

(א) המזמור שחבר דוד בשביל המנצח במקדש.
 (ב) יענה ה' ביום צרה, ישגבה ויחזק שם אלגי יעקב.
 (ג) ישלח עזרה מהיכל קדשו ומציון יתמוך בה.
 (ד) יזכור לה כל תפלותיה הדומות לקרבנות מנחה ועולה, תתקבלנה תמיד בקצון כמו קרבן דשן ומהדר.
 (ה) יתן לה משאלותיה כמאוי לבבה וכל עצתה ומלא.
 (ו) בישועתה נרננה לה ויבשם

תהלות שלום

ובזאת יבטח האדם אם מעשיו רצויים בלתי לה' לבדו, כאשר משתדל בכל עוז אפי' בחוקים שאין אמו יודע טעמם וכוונתם ומה שכרם יגיע להם הרי זה סימן שודאי כוונתו הוא רק לרצון ה'.

אמנם במצוות ומשפטים שנודע כוונתיהן וטעמיהן והעושה אותם מרגיש חטאו ופלא בצמיחת עולמן תראה בחיין (בבבא נא, יא) קשה מאוד לאדם להסית דעתו משכר ולעשותה בלתי לה' לבדו, נהיומו יודע מה יופיין ומה טיבן, ולכן אמרו ז"ל (ספרא דש"י וקרא ב, טו), אל יאמר אדם אי אפשי בבשר חזיר וכו' אלא אפשי ומה אעשה וכו', דהיינו שמתלה ירחיק עשיית המצוה מרצונו ויצייר בדעתו שהמצוה היא גגד לרצונו ויעשה רק לרצון ה', ואז בדין הוא שיטול שכרו גם בעוה"ז חלף עבודתו בלתי לה' לבדו.

ועפ"ז יתפרש הכתוב (הפס' יא, כא-כג), יגמלני ה' כדקי כבוד ידי ישיב לי, ר"ל בואת אני בנחם שהשי"ת ישלם לי בכפלים צד' עולמות, והטעם כי שמרתי דרכי ה' היינו רק לשם ה', כי כל משפטיו לגדי כי גם חלק המשפטים שהם המצוות השכליות היו לגדי, כלומר בניגוד לרצוני שאמרתי אפשי ומה אעשה וכו', וראיה לדברי דהרי וחוקותיו לא אסיר מני כי הייתי משתדל בכל עוז גם בקיום החוקים, והיא עד מוכיח שכל עשייתי היו רק לה' עכ"ל.

וּבְשֵׁם אֱלֹהֵינוּ נִדְגַל, יִמְלֵא
 יי כָּל מַשְׁאֲלוֹתֶיךָ: ו עֲתָה
 יִדְעָתִי, כִּי הוֹשִׁיעַ יי מְשִׁיחוֹ,
 יַעֲנֶהוּ מְשִׁמִּי קִדְשׁוֹ, בְּגִבּוֹרוֹת
 יִשַׁע יָמִינוֹ: ח אֵלֶּה בָּרֻכָּב,
 וְאֵלֶּה בְּסוֹסִים, וְאַנְחֵנוּ בְּשֵׁם
 יי אֱלֹהֵינוּ נִזְכִּיר: ט הִמָּה
 כָּרְעוּ וְנִפְּלוּ, וְאַנְחֵנוּ קִמְנוּ
 וְנִתְעוֹדָד: יי הוֹשִׁיעָה,
 הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בַּיּוֹם קִרְאֵנוּ:

אֶלְקִינוּ נִתְאַסֵּף וְנַעֲשֶׂה חֵיל, כִּי
 יִמְלֵא ה' כָּל מַשְׁאֲלוֹתֶיךָ.

(ז) עֲתָה, בִּישׁוּעָה זוֹ יִדְעָתִי כִּי
 הוֹשִׁיעַ ה' אֶת דָּוִד מְשִׁיחוֹ, וְכֵן
 יַעֲנֶה לְבִקְשָׁתוֹ מְשִׁמִּי קִדְשׁוֹ
 בְּגִבּוֹרוֹת הַיְשָׁע הַבָּאוֹת מִיָּמִין
 ה'.

(ח) עֲמֵי הָעוֹלָם, מִהֶם בּוֹטְחִים
 בְּרֻכָּב, מִהֶם בּוֹטְחִים בְּסוֹסִים
 — אֲבָל אֲנַחְנוּ בְּשֵׁם ה' אֶלְקִינוּ
 מִתְפַּלְלִים כִּי לוֹ הַיְשָׁעָה.

(ט) וְלָכֵן הִמָּה כּוֹרְעִים וְנוֹפְלִים,
 וְאַנְחֵנוּ קָמִים וּמִתְנַבְּרִים עַל
 אוֹיְבֵינוּ.

(י) ה' הוֹשִׁיעָה! הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ
 בַּיּוֹם קִרְאֵנוּ אֵלָיו.

תהלות שלום

והנה כללי יקר מפרש הכתוב והיה עקב תשמעון, דעקב היינו החוקים שגני אדם נוהגים
 בהם קלות ודשים אותם בעקב, עיי"ש שמנאר באורך המשך הכתוב דמוהיר שיהיו
 זריזים וזהירים בחוקים כמו במשפטים, ולעומ"ז המשפטים יקיימו לא לשם הרגשת הנאה
 ומעלת רק לשם ה' כמו החוקים.

ועיי"ז יתבאר הכתובים כמין חומר, דכפ' ואמתן מסיים ושמרת את המצוה וגו' אשר
 אנכי מנזר היום לעשותם, ודרשו חז"ל ולמחר בעה"צ ישלם שכרם, והיה כאשר
 "עקב" תשמעון דהיינו החוקים את המשפטים האלה, כלומר שמקיימו החוקים עם
 המשפטים, ויהיה זה דומה לזה לעשות הדברים לשם פועלם, או ושמר ה"א לך וגו' על
 האדמה אשר נשבע לאבותיך, שתקבלו שכר מצוה גם בהאי עלמא.

וזה כוונת הילקוט שדמעה מורא עלה על ראשו רק על עון עקביו דהיינו קיום המצוות
 קלות שהם החוקים, ועיי"ז אמר גם ענדך מזהר בהם בשמרת עקב רב, שגם באלו
 החוקים מזהר בשמירתם והרי זה הוכחה שכל עשייתן היא בלתי לה' לבדו, ולכן אמר
 מה רב טובך זה שכרך של מצוות קלות כי שכרם כפול ורב, שנוחלים נחלת צ' עולמות
 והן זדיק גם בצרך ישולם על פי פעלו.

ספר ליום ראשון כא ג' לחודש ראשון מז

אם אדם היה בשפע רב, וכל מה שלבו חפץ לא נמנע ממנו, מן הראוי שלא ידא כפוי טובה, ויתן שבת והודיה, ויחלה הסיבה בשביל הקב"ה שהיה בטחונו בו, והכל מחסר עליו.

כא א לַמִּנְצָח מִזְמוֹר לְדָוִד: (א) הַמִּזְמוֹר שֶׁחָבַר דָּוִד בְּשִׁבְלֵי הַמִּנְצָח בְּמִקְדָּשׁ.

ב יי בַּעֲזָה, יִשְׁמַח מֶלֶךְ, (ב) ה' בַּעֲזָה יִשְׁמַח דָּוִד הַמֶּלֶךְ, וּבִישׁוּעָתָהּ, מֶה יִגָּל יֵל ב'.

ג תָּאוֹת לְבוֹ נִתְּתָה לוֹ, (ג) מֵאוֹנֵי לְבוֹ אֵתָה נֹתֵן לוֹ, מֶה שֶׁמִּבְקָשׁ בְּמִבְטָא שְׁפָתָיו, אֵינָה מוֹנֵעַ מִמֶּנּוּ לַעֲלֹם.

ד פִּי תִקְדָּמֶנּוּ בִּרְכוֹת סָלָה: (ד) אֵת בִּרְכוּתֶיךָ הַטּוֹבוֹת הַקְדָּמָה לוֹ עוֹד לִפְנֵי שֶׁבִקְשָׁן, טוֹב, תְּשִׁית לְרֹאשׁוֹ עֲטָרַת פָּז.

ה חַיִּים שָׁאֵל מִמֶּךָ, (ה) חַיִּים שָׁאֵל מִמֶּךָ — נִתְּתָה לוֹ; כּוֹנֵנָה גַם כֶּסֶף מִמַּלְכוֹתוֹ לְאַדָּךְ יָמִים עַד עוֹלָם.

ו גְּדוֹל כְּבוֹדוֹ (ו) גְּדוֹל כְּבוֹדוֹ עַל יְדֵי יִשׁוּעָתָהּ, הוֹד וְהִדָּר שִׁמְתָה עָלָיו.

ז פִּי תִשְׁתִּיחֶהוּ בִּרְכוֹת לַעֲד, (ז) קִבְּצָה אוֹתוֹ לְקַרְכָּה לְנֶצַח, שִׁמְחָה אוֹתוֹ בְּשִׁמְחַת אוֹר־פְּנִיָּה.

ח כִּי הַמֶּלֶךְ בָּטַח בִּי, (ח) וְכָל זֶה לְמַה? כִּי הַמֶּלֶךְ בּוֹטָח בְּה' וְסוֹמֵךְ עַל הַעֲלִיזָה שֶׁלֹּא יִתְמוּטָט.

ט תִּמְצָא יָדְךָ לְכָל אֹיְבֶיךָ, (ט) לְכֹן מִפְּתֵי יָדְךָ תִּשְׁיֵג אֵת כָּל אֹיְבֶיךָ, יְמִינְךָ ה' תִּשְׁיֵג שׁוֹנְאֵיךָ לְהַשְׁמִידָם.

י מִיְמִינְךָ תִּמְצָא שׁוֹנְאֵיךָ:

תְּשִׁיתֶמוּ כְּתִנּוֹר אֵשׁ, לֵעַת
פָּנִיךָ, יי בָּאֶפּוּ יִבְלָעֵם,
וְתֹאכְלֵם אֵשׁ: יא פְּרִימוֹ
מֵאֶרֶץ תֹּאבֵד, וְזֶרַעַם מִבְּנֵי
אָדָם: יב כִּי נָטוּ עָלֶיךָ רָעָה,
חֲשָׁבוּ מִזְמָה בֶּל יוֹכְלוּ: יג כִּי
תְּשִׁיתֶמוּ שָׁכֶם בְּמִיתְרֶיךָ,
תְּכוֹנֵן עַל פְּנֵיהֶם: יד רוֹמָה
יי, בַּעֲזֶךָ, נִשְׁיָרָה וְנִזְמָרָה
גְּבוּרָתְךָ:

(י) שִׁים נָא אֶת הָאוֹכִים בְּעַת
זַעֲמָךְ כְּמוֹ כְּתִנּוֹר אֵשׁ לְכַלּוֹתָם,
ה' בְּחִירוֹנוּ יִבְלָעֵם וְתֹאכְלֵם אֵשׁ.

(יא) תֹּאבֵד נָא ה' אֶת פְּרוֹתֵיהֶם
שֶׁל הָאוֹכִים מִהָעוֹלָם, תֹּאבֵד
אֶת זֶרַעַם מִקִּיּוֹת בְּנֵי אָדָם.

(יב) כִּי רָצוּ לְהִכְיָא עָלֶיךָ רָעָה
וְחֲשָׁבוּ מִזְמוֹת־רָשָׁע שֶׁלֹּא יִכְלוּ
לְבַצֵּן.

(יג) תַּעֲשֶׂה אוֹתָם לְחֶלֶקֶת שְׁלָל,
תְּכוֹנֵן בְּקִשְׁתְּךָ אֶת הַחֲצִיצִים עַל
פְּגִיחֵם.

(יד) הִתְרוֹמֵם נָא ה' בַּעֲזֶךָ עַל
הַקָּמִים עָלֶיךָ, וְאָנוּ נִשְׁיָרָה וְנִזְמָרָה
עַל גְּבוּרָתְךָ.

להתפלל כל יחיד על אריכות הַנֶּחֱלָת בִּין הַעֲבוּרִים, מִעֲנֵמַת הַלֵּב - מִה שֶׁרִּיִינוּ מִקֶּדֶם בַּמַּעֲלָה עֲלוֹנוֹהָ. וְעַכְשִׁיו
בְּשִׁפְלוֹת וּלְגִדּוֹר נִדְרִים בְּצִרוּתוֹ.

כב א לְמִנְצֶחַ עַל אֵילַת הַשָּׁחַר
מִזְמוֹר לְדָוִד: ב אֱלֹהִי,
אֱלֹהִי, לָמָּה עֲזַבְתָּנִי, רָחוּק
מִיִּשְׁוּעָתִי, דְּבָרִי שֶׁאֲגִתִּי:
ג אֱלֹהִי, אֶקְרָא יוֹמָם, וְלֹא
תַּעֲנֶה, וְלַיְלָה וְלֹא דוֹמִיָּה
ד לִי: ד וְאַתָּה קְדוֹשׁ, יוֹשֵׁב

(א) הַמִּזְמוֹר שֶׁחֲבֵר דָּוִד בְּשִׁבְלֵי
הַמִּנְצָח בְּמִקְדָּשׁ, עַל קְלִי־הַזָּמֶר
הַמְכֵּנָה "אֵילַת הַשָּׁחַר".

(ב) אֱלֹהִי אֱלֹהִי, לָמָּה עֲזַבְתָּנִי?
רָחוּק אַתָּה מִיִּשְׁוּעָתִי וְאַפְלוּ
מִדְּבָרִי שֶׁאֲגִתִּי שֶׁאֵינֶךָ שׁוֹמֵעַ
לָהֶם.

(ג) אֱלֹהִי אֲנִי קוֹרֵא מְדִי יוֹם
וְאֵינֶךָ עוֹנֶה, מְדִי לַיְלָה אֵינֶנִּי
שׁוֹמֵעַ וְאַתָּה אֵינֶךָ עוֹנֶה.

(ד) וְהִרִי אַתָּה קְדוֹשׁ יוֹשֵׁב

לשמע תהלות ישראל מאז ומקדם.

(ה) ויבך בְּטָחוֹ אֲבוֹתֵינוּ, בְּטָחוֹ בְּךָ וְהַצֵּלָת אוֹתָם.

(ו) אֵלֶיךָ זָעֲקוּ בְּצָר לָהֶם וְנִמְלָטוּ, בְּטָחוֹ בְּךָ וְלֹא בּוֹשׁוּ בְּבָטְחוֹנָם.

(ז) וְאֲנִי, בְּמַצִּיאוֹת תּוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ, נִחְשָׁב אֲנִי לְחִרְפָּה אֲצִל בְּנֵי אָדָם וּבְזוּי בְּתוֹךְ הָעָם.

(ח) עַד שֶׁכָּל הָרֹאִים אוֹתִי לּוֹעְגִים עָלַי, פּוֹעְרִים עָלַי פִּיהֶם וּמְנִיעִים עָלַי אֶת רֹאשָׁם בְּאוֹתוֹת בְּזִיוָן.

(ט) טוֹב לָאָדָם לִגְלוֹל אֶת מִשְׁאוֹ אֶל ה' וְלִפְנוֹת אֵלָיו, כִּי אִזּוּ מִפְּלִטָהוּ מַצְרוּתִי, מַצִּילֵהוּ כִּי חִפֵּץ בְּבוֹטָח בּוֹ.

(י) הֵן אַתָּה ה' הַמּוֹצִיא מִבֶּטֶן אִמִּי כִּי לֹוֹלֵא רִחְמִיךָ הֵייתִי גּוֹזֵעַ, אַתָּה הַבֹּטָחַת לִי מִחַיִּתִּי עַל יְדֵי שְׂדֵי אִמִּי.

(יא) עֲלִיךָ הַשְׁלַכְתִּי מֵאֵז צֶאֱתִי מִרְחֹם אִמִּי, עוֹד מִמְעַי אִמִּי אַתָּה אֵלִי וּמִקְנִי.

(יב) וְלָכֵן אֲבַקֶּשׁךָ: אֵל תִּתְרַחֵק מִמֶּנִּי כֹאֲשֶׁר צָרָה קְרוּבָה וְאֵין עוֹזֵר.

(יג) כִּי סָבְבוּנִי אוֹיְבִים כְּמוֹ פְּרִים רַבִּים, הַדּוֹמִים לִפְרִי־הַכֶּשֶׁן הַשְּׂמָנִים וְהַחֲזָקִים הַקִּיפּוּנִי.

(יד) וְהִלְלוּ פִתְחוֹ עָלַי פִּיהֶם לְטָרְפָנִי כְּמוֹ הָאֲרִי הַטּוֹרֵף וְשׂוֹאֵג.

תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: הַ בְּךָ בְּטָחוֹ

אֲבוֹתֵינוּ, בְּטָחוֹ, וְתַפְלִטְמוֹ:

וְאֵלֶיךָ זָעֲקוּ וְנִמְלָטוּ, בְּךָ

בְּטָחוֹ וְלֹא בּוֹשׁוּ: ז' וְאֲנֹכִי

תּוֹלַעַת, וְלֹא אִישׁ, חֲרַפַּת

אָדָם, וּבְזוּי עָם: ח כָּל רֹאִי

יִלְעָגוּ לִי, יִפְטִירוּ בְּשִׁפְהָ

יִנְיֵעוּ רֹאשׁ: ט גַּל אֶל יִי,

יִפְלִטְהוּ, יַצִּילֵהוּ כִּי חִפֵּץ

בוֹ: י כִּי אַתָּה גֹּחִי מִבֶּטֶן,

מִבְּטִיחִי עַל שְׂדֵי אִמִּי:

יא עֲלִיךָ הַשְׁלַכְתִּי מִרְחֹם,

מִבֶּטֶן אִמִּי אֵלִי אַתָּה: יב אֵל

תִּרְחַק מִמֶּנִּי, כִּי צָרָה

קְרוּבָה, כִּי אֵין עוֹזֵר:

יג סָבְבוּנִי פְּרִים רַבִּים, אֲבִירֵי

בָּשָׂן, כְּתִירוֹנִי: יד פָּצוּ עָלַי

פִּיהֶם, אֲרִיָּה, טָרֵף וְשׂוֹאֵג:

כמים נשפכתי, והתפרדו
 כל עצמותי, היה לבי
 כדונג, נמס בתוך מעי:
 יבש כחרש כחי, ולשוני
 מדבק מלקוחי, ולעפר מות
 תשפתי: כי סכבוני
 כלבים, עדת מרעים
 הקיפוני, כארי ידי ורגלי:
 אספר כל עצמותי, המה
 יביטו יראו בי: יחלקו
 בגדי להם, ועל לבושי
 יפילו גורל: ואתה יי אל
 תרחק, אילותי, לעזרתי
 חושה: הצילה מחרב
 נפשי, מיד כלב יחידתי:
 הושיעני מפי אריה,
 ומקרני רמים עניתני:
 אספרה שמך לאחי, בתוך

(טו) מרב פחד נמאתי ונשפכתי
 כמים, התפרדו כל עצמותי לבי
 נמס בתוך מעי כמו השערה
 בדם האש.

(טז) יבש כחרש כחי לחלוחי
 ולשוני דבקה לחך מיכש, שמת
 אותי לדכאוןמות.

(יז) כי סכבוני כלבים, עדת
 רשעים הקיפוני, ידי ורגלי כאלו
 היו בפי הארי.

(יח) אני מספר על כאב עצמותי
 ואויבי מסתכלים עלי מתוך
 שמחה לאידי.

(יט) את בגדי קבר מחלקים להם
 ברוצונם, על מלבושי מפילים
 קבר גורל להמסני הנפלי.

(כ) ואתה ה' אל תרחק מקוני,
 הן אתה כחי — חושה לעזרתי.

(כא) הצילה מחרב נפשי, ומיד
 האויבים הדומים לכלב הצילה
 את נשמתה.

(כב) הושיעני מפי אריה כאשר
 עניתני והצלתני מקרני ראמים.

(כג) ובישועתך אספר גדל שמך
 לאחי, ובתוך קהל אהללך.

קָהָל אֶהְלֶלְךָ: כד יִרְאִי יי, הִלְלוּהוּ, כָּל זֶרַע יַעֲקֹב כַּבְדוּהוּ, וְגִוְרוּ מִמֶּנּוּ כָּל זֶרַע יִשְׂרָאֵל: כה כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שָׁקֵץ עֲנֹת עֲנִי, וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ, וּבִשְׂעוֹ אֱלֹיו שָׁמַע: כו מֵאֲתֶךָ תִּהְלָתִי בִקְהֵל רַב, נְדָרֵי אֲשִׁלֵּם נֶגֶד יִרְאִיו: כז יֹאכְלוּ עֲנֻיִם, וַיִּשְׁבְּעוּ, יִהְלְלוּ יי דִּרְשִׁיו, יְחִי לְבַבְכֶּם לַעֲד: כח יִזְכְּרוּ, וַיֵּשְׁבוּ אֶל יי כָּל אֶפְסֵי אֶרֶץ, וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵיהָ כָּל מִשְׁפַּחֹת גּוֹיִם: כט כִּי לִי הִמְלוּכָה, וּמֹשֶׁל בְּגוֹיִם: ל אֲכָלוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ כָּל דְּשָׁנֵי אֶרֶץ, לִפְנֵיו יִכְרְעוּ כָּל יוֹרְדֵי עֶפְרָה, וְנִפְשׁוּ לֹא חִיָּה:

(כד) וְכֹה אָמַר לָהֶם: יִרְאִי ה' — הִלְלוּהוּ! כָּל זֶרַע יַעֲקֹב — כַּבְדוּהוּ! יִרְאוּ מִמֶּנּוּ כָּל זֶרַע יִשְׂרָאֵל.

(כה) כִּי לֹא בָזָה וְלֹא מָאֵס בְּצַעֲקַת הַדָּל, וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ, וּבִשְׂעוֹ אֱלֹיו שָׁמַע ה'.

(כו) מֵאֲתֶךָ ה' הִסְבִּיחַ לְהִלָּל בִּקְהֵל רַב, אֶת הַנְּדָרִים שֶׁנִּדְרַתִּי בְּעַת צָרָתִי אֲשִׁלֵּם בְּמַעֲמִד יִרְאִי ה'.

(כז) יֹאכְלוּ עֲנֻיִם וַיִּשְׁבְּעוּ לַעֲת גְּאֻלָּתָם, יִהְלְלוּ לַה' דִּרְשִׁיו — יְחִי לְבַבְכֶּם לַעֲד!

(כח) וְאֵז יִזְכְּרוּ הָעַמִּים בְּרָעָה שֶׁמִּצְאָתָם מִקֶּדֶם נִכַּח גְּאֻלָּתָם עֲקֹשׁוּ, וַיֵּשְׁבוּ אֶל ה' מִכָּל קְצוֹי הָאָרֶץ, וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵיהָ ה' כָּל מִשְׁפַּחֹת הַגּוֹיִם.

(כט) הֵם יִרְאוּ כִּי לַה' הִמְלוּכָה וְהוּא מוֹשֵׁל בְּעַמִּים.

(ל) וְעַד יִרְאוּ: כִּי לַעֲנֻיִם כָּל טוֹב הָאָרֶץ וְהֵם מִשְׁתַּחֲוִים לַה' בְּהִלָּל; אֵז יִכְרְעוּ לִפְנֵי ה' גַּם כָּל יוֹרְדֵי שְׂאֹל, אֵף אֵז זֶה לֹא יוֹעִיל לָהֶם וְאֵת נַפְשָׁם לֹא יַחֲיֶה ה'.

(לא) הַשׁוֹב אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה ה' לְדָוִד
יִשְׂרָאֵל עוֹבְדֵי — יִסְפָּר לְדָוִד
אֲחֵרֹן לְשֵׁם ה' וּלְשִׁבְחָהּ.
(לב) יָבֹאוּ הָרָאשׁוֹנִים וַיְגִידוּ
צִדְקַת ה' לְעַם נוֹלָד לְבָאִים
אֲחֵרִיָּהִם, אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לָהֶם ה'.

לא זֶרַע יַעֲבֹדְנוּ, יִסְפָּר לֵאדְנִי
לְדָוִד: לב יָבֹאוּ וַיְגִידוּ
צִדְקָתוֹ, לְעַם נוֹלָד פִּי עָשָׂה:

כשהיה רוד המלך ביער חרת, ולא היה לו מאומה לאכול ולשתות, וכמעט יצאה נשמתו, והודמן לו חקב"ה שבעם מעין העולם הבא, וחיבר מזמור זה על גודל הבמחון שהיה לו.

ד' לחודש

(א) הַמְזֻמָּר שֶׁחָבַר דָּוִד: אִם ה'
רוּעָה אוֹתִי, בְּטוֹחִי שְׁלֹא יִחָסֵר
לִי מְאֻמָּה.
(ב) בְּנֵאוֹת דָּוִד שֶׁאֵין אוֹתִי, עַל
מִי מְנוּחֹת וַיְהִי לִי יִגְדִּלִי.

כג א מְזֻמָּר לְדָוִד, יי רְעִי,
לא אֲחֵסֶר: ב בְּנֵאוֹת
יְרֵבִיצִנִי, עַל מִי מְנוּחֹת

תהלות שלום

כג) מזמור לדוד ד' רעוי לא אחסר וכו' נפשי ישוב יחמי במעגלי דקדק למען שמו, נל"פ עפ"ד החת"ס (שו"ת יו"ד נהקדמה) צביאור הפסוק (דברים כ"א) והוסיף ד' צפרי בטנך, זהקדס מש"כ הרמב"ם באגרת אל בנו ר' אברהם וז"ל, ודע בני כי האדם המסכן בזה העולם השפל אין לו מנוחה בו, ואשרי למי שחתמו ימיו מהרה בלי טירדת הנפש עכ"ל, ותוכן כוונתו כי כל מטרת חיי עוה"ז הוא הכנה להגיע לחיי הנצחי בעוה"ב, כמו שאמר וז"ל (אבות ד' טו) המקן עצמן בפרוודור כדי שתכנס לטורקלין, והכנה זו היא כשרון מעשה המצוות ושלמות הנפש, ולא ניתנה זמן מוגבל להשלמה זו רק תלוי בהשתדלות האדם, והיה כאשר ירים השכל את ידו וגבר הנפש על החומר, ושבה כנעוריה בית אביה במעט ימים כי השלים א"ע, אך אם יניח השכל את ידו וגבר החומר וילך שוב בדרכו לבו אז יטרח להיות טרוד בעולם השפל הזה ובהגליו ימים רבים עד שימקן את אשר עיוות, ויפה כתב הרמב"ם אשרי למי שחתמו ימיו מהרה, ומעמה יפלא הלא עינינו רואות דגם האדוקים יטובן בשינה, ובלי ספק דכבר השלימו נפשם בימי נעוריהם, ולהיכן אריכות ימים של אלו אלא ז"ל דוודאי הם מנד עצמם כבר חתמו ימיהם והשלימו שנותיהם מנד כשרון נפשם, רק השי"ת מניחם עוד על האדמה לטובת זרעיהם ותלמידיהם, שיהנו מאורם ושליומו גם הם נפשם, ואין זה טיילטול וטירדא להנפש כי זכות הוא לה להשפיע מאורה לזולתה, והו והוסיף ד' לטובה, שיהיה לטובתך בשביל פרי בטנך למען אשר יזיה את בניו אחרייו לעשות דקדק, וכן כדי שיוכל להעמיד תלמידים הרבה הקרובים בנים ולהיעזב דרכי בני אדם לנחום בדרכי דקדק ומישרים עכ"ל.

יְנַהֲלֵנִי: ג נַפְשִׁי, יִשׁוּבֵב, יִנְחֵנִי בַּמַּעֲגָלִי צֶדֶק לַמַּעַן שְׁמוֹ: ד גַּם כִּי אֵלֶיךָ בָּגִיא צִלְמוֹת, לֹא אִירָא רָע, כִּי אֶתָּה עַמָּדִי, שְׁבִטָךְ, וּמַשְׁעֲנֶתְךָ, הִמָּה יִנְחֵמֵנִי: ה תַּעֲרֹךְ לִפְנֵי שְׁלַחַן נֶגֶד צִרְיִי, דְּשִׁנְתָּ בִּשְׁמֵן רֹאשִׁי, כּוֹסֵי רוּיָה: ו אַךְ טוֹב וַחֲסֹד יִרְדְּפוּנִי, כָּל יְמֵי חַיִּי, וְשִׁבְתִּי בְּבֵית יְיָ לְאָרְךָ יָמִים:

(ג) אֵת נַפְשִׁי לְטוֹב וַיִּנְחֵנִי בְּדֹרְכֵי צֶדֶק וּמִישׁוֹר לַמַּעַן שְׁמוֹ.

(ד) גַּם בְּלִקְתִּי בַּעֲמֻק חֲשֻׁכָה וַצָּרָה אֵינֶנִּי יָרָא מִהָרָע, כִּי הָלֹא אֶתָּה עַמָּדִי! שְׁבִט־הַיְּסוּדִים בּוֹ הִפִּיתִי וּמַשְׁעַן־חֲסָדְךָ עָלַי אֲנִי בּוֹטֵחַ — הִמָּה מַעֲוָדִים אוֹתִי שֶׁהִפֵּל לְטוֹכָתִי.

(ה) וּבִטְחוֹנִי שְׁתַּעֲרֹךְ עוֹד לִפְנֵי שְׁלַחַן מַלְכוּתִי נֶגֶד צוּרְרֵי! הִרִי מִשְׁחַתָּ כְּבֹר בְּשִׁמְךָ־מְלִיכָה אֶת רֹאשִׁי, וְכוֹסֵי מֵלֶא כֹּל טוֹב עַד לְרוּיָה.

(ו) אֲבֻכְשֶׁךָ ה', אַךְ טוֹב וַחֲסֹד יִרְדְּפוּנִי וַיִּשְׁיגוּנִי כָּל יְמֵי חַיִּי, וְאֶשֶׁב בְּבֵית ה' לְאָדָּךְ יָמִים.

תהלות שלום

זו"ש דהמע"ה, ד' רועי לא אחסר כי צאמת כבר השלים נפשו צוה העולם כדאי"ל בחז"ל (כ"ג פ' א) ולפי חלל נקרבי מלמד שלא שלט בו יפה"ר וזהו לא אחסר שנפשו שלימה ותמימה ומוס אין זה צנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני כי היה ראוי כבר להיות בין שוכני עפר ולישז על מי מנוחות בעולם שכולו טוב, לחזות צנועם ד' וליהנות מזיו שכינתו, ולמה לו להיות נע ונד בארץ ולהטריד נפשו, הוא מוחצי והוא מפרק, נפשי ישובצ היינו שאינו טלטול וטירדא לנשמתו ונפשו ישז בשוזה ונחת, ונמה ע"י שינחני במעגלי דק למען שמו היינו צוה שיעשה דקה עם אחרים ללמדם מעגלי דק ואחרות יושר להראותם הדרך זה ישכון אור למען שמו יתברך שיתקדש בעולם ואז ימצא מרגוע לנפשו וחיות הוא לה להשפיע לזולתה.

אם יש בתפלה איזה דבר שהוא קידוש השם, יתפלל שיעשה בשביל קדושת שמו יתברך, לא בשבילו. ויזכור וזכות אבותיו, שמצינו גדולים צדיקים במיתתם מבחייתם.

(א) המזמור שחבר דוד: לה' ארץ ישראל ומלוואה, גם כל ארצות תבל ויושביהן.

(ב) כי הוא על ימים יסד את הארץ ועל נהרות כוננה.

יְסַדְהָ, וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנָה:

(ג) וכל יושבי תבל אינם ראויים להתקרב לה'; מי כן ראוי לעלות להר ה' ומי יקים במקום קדשו?

(ד) רק נקי מפסים וטהור לב, שאינו נשבע לשוא בשם ה', שאינו נשבע למרמה.

(ה) האיש הזה מקבל ברכה מאת ה', צדקה וחסד מאלקי ישעו.

נִשְׁבַּע לְמִרְמָה: ה' יִשָּׂא

בְּרָכָה מֵאֵת יי, וְצִדְקָה

מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: וְזֶה דוֹר

דִּרְשׁוֹ, כ' מִבְּקָשֵׁי פָנֶיךָ,

יַעֲקֹב סֵלָה: וְשָׂאוּ שְׁעָרִים

רְאשֵׁיכֶם, וְהִנָּשְׂאוּ פִתְחֵי

עוֹלָם, וַיָּבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד:

ח' מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, יי עֲזֹז

וְגִבּוֹר, יי גִבּוֹר מִלַּחְמָה:

(ו) אלה שפך מצשיהם — הם הם דורות דורשי ה', הם מזרע יעקב המבקשים תמיד פניך ה'.

(ז) שאו שערים ותתרוקמו פתחי בית המקדש ששנתם לעולם, ויבוא מלך הכבוד השוכן בפארוץ הכרית!

(ח) מי זה מלך הכבוד? — ה' עזוז וגבור, ה' גבור מלחמה!

(ט) שאו שערים ראשיכם
והתרוקמו פתחי בית המקדש,
ויבוא מלך הכבוד!

(י) מי הוא זה מלך הכבוד?
ה' צבאות הוא מלך הכבוד
לעולם!

-

ט שאו שערים ראשיכם,
ושאו פתחי עולם, ויבא
מלך הכבוד: מי הוא זה
מלך הכבוד, יי צבאות, הוא
מלך הכבוד סלה:

ראוי לאדם למסור נפשו בשביל קדושת שמו יתברך, כפועל שעושה מלאכה אצל בעל הבית בשביל שכר מועט כ"ש על שכירות עוה"ב. ונחסר בו"ק מא"ב, לרמזו מי שאומרו בכל יום מובטח שאינה רואה פני גיהנם, כאשר בו"ק גימטריא גיהנם.

(א) לדוד: אליך ה' נפשי אשא
ובאבון לך את לבי.
(ב) אלי! בך בטחתי ולבן
אבקש שלא אבוש ולא יעלצו
אויבי על צרתי.

(ג) ולא עלי לבד אתפלל, אבקש
שכל הקווים לך לא יבושו; רק
הבוגדים המרוקנים את העניים
וחומסים אותם — הם יבושו.
(ד) הודיעני ה' דרכי הנהגתך
בעולם, למדני אורחותיך.

(ה) הדריכני לדעת אמתותך
ולמדני שאדע כי אתה אלי
ישעי אשר לך קוייתי כל היום.

(ו) זכר לי ה' את רחמיך וחסדיך,
הן מעולם אתה מתנהג במידות
אלה.

כה א לדוד, אליך יי, נפשי
אשא: ב אלי, בך
בטחתי, אל אבושה, אל
יעלצו אויבי לי: ג גם כל
קויה, לא יבושו, יבושו
הבוגדים ריקם: ד דרכיך יי
הודיעני, ארחותיך למדני:
ה הדריכני באמתתך, ולמדני,
כי אתה אלי ישעי, אותך
קוייתי כל היום: ו זכר
רחמיך יי וחסדיך, כי

מַעֲלֹלִים הֵמָּה: ז חֲטָאוֹת
נְעוּרֵי, וּפְשָׁעֵי, אֶל תִּזְכֹּר,
בְּחִסְדְּךָ, זָכַר לִי אֶתָּה, לְמַעַן
טוֹבָךָ יִי: ח טוֹב וַיֵּשֶׁר יִי,
עַל כֵּן יוֹרָה חֲטָאִים בְּדֶרֶךְ:
ט יִדְרֹךְ עֲנֻיִם בַּמִּשְׁפָּט,
וַיִּלְמַד עֲנֻיִם דְּרָכּוֹ: י כָּל
אֲרָחוֹת יִי חֶסֶד וָאֱמֶת, לְנֹצְרֵי
בְּרִיתוֹ וַעֲדָתּוֹ: יא לְמַעַן
שְׁמֹךְ יִי, וְסַלַּחְתָּ לַעֲוֹנֵי, כִּי
רַב הוּא: יב מִי זֶה הָאִישׁ
יֵרָא יִי, יוֹרְנוֹ בְּדֶרֶךְ יִבְחָר:
יג נִפְשׁוֹ בְּטוֹב תָּלִין, וְזָרְעוֹ
יִירָשׁ אֶרֶץ: יד סוֹד יִי לִירָאִיו,

(ז) חטאות נעורי ופשעי אל
תזכר, זכר לי פראוי לחסדיך
את מעשי הטובים.

(ח) כי טוב וישר ה', על כן יורה
ונדריך חטאים בדרך משפּט.

(ט) נדריך את העניים במשפט
התורה וילמדם ללכת בדרךיו.
(י) כל ארחות ה' רק חסד ואמת
בהנהגתו עם שומרי בריתו
ומצוותיו.

(יא) למען שמך ה', אָנָּה סֶלַח
לעוני אם כי רב הוא.

(יב) מי זה האיש ירא ה' —
יצורה ה' יורנו ללכת בדרך
הטוב שבחר בו.

(יג) ובהפָּדוֹ מִהָעוֹלָם, נִפְשׁוֹ
תָּלִין וְתַנּוּחַ בְּטוֹב, וּבְכוּחוֹ
וַיִּרְשׁוּ טוֹב הָאָרֶץ.

(יד) גם סודות תורת ה' יתגלו

תהלות שלום

כה) סוד ה' ליראיו ונריתו להודיעם, במד"ר (ויאל מע, ט) דרשו זאת (בפסוק וזה) אמר
המכסה אני מאברהם אשר אני עושה) על אברהם אבינו, סוד ה' ליראיו
וכו' אמר הקצ"ה אברהם זה ירא אלקים, שנאמר וכו' אברהם זה ישר מן הישרים
שנאמר וכו' אברהם זה נביא שנאמר וכו' ואינו מגלה לו עיי"ש, ויש לבאר איזה סוד
טמון במשפטה של סודם שגריך לגלותה, הלא גלי וידוע לכל נר דעת דינס של עושי
רשעה שקוסם כליו.

וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעַם: ^{טו} עֵינַי
תָּמִיד אֶל יי, כִּי הוּא יוֹצִיא
מִרְשֶׁת רַגְלִי: ^{טז} פֶּנֶה אֵלַי,
וְחַנְּנִי, כִּי יַחֲדִיד וְעֵנִי אֲנִי:
^{יז} צָרוֹת לִבִּי הִרְחִיבוּ,
מִמְצוּקוֹתַי הוֹצִיאֵנִי: ^{יח} רְאֵה
עֵנִי וְעַמִּלִּי, וְשֵׂא לְכָל
חַטֹּאוֹתַי: ^{יט} רְאֵה אוֹיְבֵי כִי
רְבוּ, וְשִׁנְאַת חֶמֶס שְׁנֵאוּנִי:

לִירְאוֹ, וַיּוֹדִיעוּ לָהֶם עֶמֶק בְּרִית
תּוֹרָתוֹ.

(טו) לָכֵן עֵינֵי נְשׂוּאוֹת אֶל ה'
תָּמִיד וּבְטוּחָנִי שְׁיוֹצִיא אֶת רַגְלִי
מִהַרְשֶׁת שְׁשָׁמְנוּ לִי הָאוֹיְבִים.

(טז) כָּנָה אֵלַי וְחַנְּנִי, אֲנִי יַחֲדִיד
וְעֵנִי אֶבֶל רַבִּים מְלוּוִים בִּי.

(יז) צָרוֹת וּמִקְאוּבֵי לִבִּי
הִתְרַחֲבוּ, אֲבָקָשְׁךָ הוֹצִיאֵנִי
וְסִלְצֵנִי מִמְצוּקוֹתַי.

(יח) רְאֵה עֵנִי וְעַמִּלִּי, וְסִלַּח לִי
בְּגִלְגָּלִם עַל כָּל חַטֹּאוֹתַי.

(יט) רְאֵה אוֹיְבֵי כִי רְבוּ וְשִׁנְאַת־
חֶמֶס בְּחֻמָּם שְׁנֵאוּנִי.

תהלות שלום

ואפשר לפי דהנה אמרו חז"ל (ברכות נד.), חייב אדם לזכך על הרעה כשם שמזכך על הטובה, וכן אמרו (שם ס:) לעולם יהא אדם רגיל לומר כל מה דעבד רחמנא לטב עבד, והיינו כי אין רע יורד מן השמים וכל מה שהקצ"ה עושה עם האדם הכל לטובתו, ואף שעמה היא רעה צעניו אעפ"כ בסופו של דבר יראה ויוכח כי הכל היה לטובתו, וכהוא עובדא דהוה (פשיטא כה.) גבי נחום איש גמזו שאמר על כל דבר גס זו לטובה, ולבסוף נעשה לו טובה גדולה עי"ז ועיין ברמב"ם בפ"י המשניות (ברכות פ"ט מ"א), בפ"י דברי התנא חייב אדם לזכך וכו' שזה דבר שכלי אלל בעלי השכל, ואפ"י לא הורה הכתוב עליו לפי שיש דברים רבים נראים טובים בתחילתן ויהי אחריתם רעה רבה וכמו"כ להיפך, ועל כן אין ראוי למשכיל להשתומם כשתבוא עליו רעה גדולה מפני שאין יודע סופה עכ"ד.

ופירש' צה בתכלת מרדכי (פ' ויחי) הפסוק שיר המעלות רבה זררנוי מנעורי יאמר נא ישראל כו' על גבי חרשו חורשים, והוא כי עיינו רואות ענין מרשית הארץ שחופרין צה ומכין כל רגבי העפר ככלי המחרשה וכותחין אותם לעפר דק ואבק, ורואה הכסיל ידמה כי הוא שונא האדמה, ובאמת הוא לטובת הזריעה, כי עי"ז תוליא כומה מנה אל הפועל, וכן היסורין ששולח הקצ"ה על האדם הוא לזכך נפשו מזהממה,

(כ) שְׁמֹר נִפְשִׁי וְהַצִּילֵנִי, אֵל אֲבוֹשׁ כִּי חֲסִיתִי בָךְ.

כ אֵל אֲבוֹשׁ כִּי חֲסִיתִי בָךְ:

(כא) הָתָם וְהִלָּשׁוּ שְׁלֵי הֵם אֲשֶׁר שְׁמֹרֵנִי מִיָּדָה כִּי קִוִּיתִי לָךְ.

(כב) פָּדָה אֱלֹקִים אֶת עַם יִשְׂרָאֵל מִכָּל צָרוֹתָיו.

כב פָּדָה, אֱלֹהִים אֶת יִשְׂרָאֵל, מִכָּל צָרוֹתָיו:

האיך דוד המלך מתחזק בתפלה ובחסידות נגד הקב"ה, עד שהיה מקנא עצמו למי שדוה במעלה וביראה יותר ממנו, ואמר אדני' כמוהו בחסידות ובמעלות.

(א) לָדוֹד: שְׁפֹטֵנִי ה' בְּשֹׁפֵט אֶת הָרָשָׁעִים כִּי לְעִמָּתָם אֶצַּא וְכֹפְאִי; אֲנִי בְּתִמִּי הִלַּכְתִּי וּבְה' בְּטַחְתִּי, לִפְתִּיךָ לֹא אֶמְצֵד.

(ב) בְּחִנֵּי ה' וְנִסֵּי, צָרָה כְּלִי וְתִלְפִי וְתִמְצָאֵנִי זָקִי.

י' וְנִסֵּי, צָרָה כְּלִי וְתִלְפִי וְתִמְצָאֵנִי זָקִי:

תהלות שלום

ולפעמים לעורר לבו לתשובה, ו"ש, רבות זכרונות מנעורי גם לא יכלו לי, ר"ל שעמדתי בנסיון ולא הרהרתי אחר מדותיו ית"ש, כי נדמה אללי לבחי' חרישה, ו"ש על גבי מרשנו מורשים.

וא' בספה"ק הרמו בפסוק (פסלים ק"ו, ג) כי גבר עלינו חסדו דגם הגבורות הם רחמים וחסדים, רק היא נעלמה מעיני כל מי לראות הטוב הנסון בהם, ועל האדם להעמיר אל ה' שטוה אליו חסד נגלה לעיני בשר, כדכתיב (פסלים ק"ו, ט) הראינו ה' חסדיך שיתהפכו לנו הגבורות לחסדים נגלים.

והנה אמרו חז"ל (מו"ק ט"ו) שהקב"ה גוזר ודיוק מבטל ולכן כאשר הקב"ה גוזר ואומר להפוך את סדום ולשחת ערי הכנע, חשש פן יראה אנדרהם ורע צעניו והשיב מעליו אפו לבל יעיר כל חמתו על סדום, והרי הקב"ה נאמן בדבריו וקיים במאמרו ע"כ אמר לגלות סדום לאנדרהם דהיינו גילוי הטוב הנסון בתוך הגזירה, ועי"ו שיראה שאחריתו טובה וזכרה לא יבטלנה, ו"ש במד' סוד ה' ליראיו, אמר הקב"ה אנדרהם זה ירא אלוקים וידו לנטל הגזירה ואיני מגלה לו ע"כ.

- וּלְבִי: נ כִּי חֲסִדָּךְ לִגְדָה
עֵינִי, וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּאַמְתֶּךָ:
ד לא יִשְׁבַּתִּי עִם מְתֵי שׂוֹא,
וְעַם נַעֲלָמִים לֹא אָבוֹא:
ה שָׁנֵאתִי קָהֵל מְרָעִים, וְעַם
רָשָׁעִים לֹא אֲשֹׁב: ו אַרְחֵץ
בְּנִקְיוֹן פִּפִּי, וְאֶסְכַּבְּהָ אֶת
מִזְבִּיחֶךָ יי: ז לִשְׁמַע בְּקוֹל
תוֹדָה, וּלְסִפּוֹר כָּל
נִפְלְאוֹתֶיךָ: ח יי אֶהְבֶּתִּי מְעוֹן
בֵּיתְךָ, וּמִקּוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ:
ט אֵל תִּתְּסֹף עִם חַטָּאִים
נִפְשֵׁי, וְעַם אֲנָשֵׁי דָמִים חַיִּי:
י אֲשֶׁר בִּידֵיהֶם זְמָה, וַיְמִינֵם
מְלֹאָה שׁוֹחַד: יא וְאֲנִי בְּתָמִי
אֱלֹהִי, פִּדְנִי וְחַנּוּנִי: יב רַגְלִי
עֲמִידָה בְּמִישׁוֹר, בְּמִקְהָלִים
אֲבָרָךְ יי:
- (ג) כִּי חֲסִדָּךְ תְּמִיד לִגְדָה עֵינִי
וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת שְׁלֹךְ.
- (ד) לֹא יִשְׁבַּתִּי עִם אֲנָשֵׁי שָׂקָר
וְאֲנִי בָּא בְּקָהֵל חוֹטְאִים-בִּסְתֵּר.
- (ה) שָׁנֵאתִי קָהֵל עוֹשֵׂי-רָע, וְעַם
רָשָׁעִים אֲנִי יוֹשֵׁב בִּיחֹד.
- (ו) אֲנִי רוֹחֵץ בְּנִקְיוֹן פִּפִּי וּמִסּוֹבֵב
אֶת מִזְבִּיחֶךָ ה' בְּהַקְרִיבִי קֶרֶבְנוֹת
בְּהִיכַל ה'.
- (ז) לְהַשְׁמִיעַ שָׁם בְּקוֹל תוֹדָה עַל
חֲסִדֶּיךָ וּלְסַפֵּר עַל כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ
שֶׁבַע-בָּר וְשֶׁבַע-תִּיד.
- (ח) ה'! אֶהְבֶּתִּי מְעוֹן בֵּיתְךָ
וּמִקּוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ.
- (ט) אֵל תִּתְּסֹף נִפְשֵׁי מִהָעוֹלָם
כְּמוֹת חַטָּאִים, אֵל תִּקַּח אֶת חַיֵּי
כְּמוֹת שׁוֹפְכֵי דָמִים.
- (י) הִלְלוּ, בְּנֵדָם לְכַצֵּעַ
מִחֲשַׁבּוֹת-רָשָׁע, יָד יְמִינִם מְלֹאָה
שׁוֹחַד לְהַטּוֹת הַדִּין.
- (יא) וְאֲנִי הוֹלֵךְ בְּתָמִי — לִכֵּן
פִּדְנִי וְחַנּוּנִי.
- (יב) כִּי רַגְלִי עוֹמֶדֶת בְּדֶרֶךְ הַיֶּשֶׁר
וּבְקָהֵל רַב אֲנִי מִבְּרֹךְ לְה'.

הוראה ושכח בבטחוננו בהש"י שמנצח מלחמותיו, ומ"מ אינו חפץ במלחמות, כאשר שאינו יכול לקנות שלימות. רק אחת שאלתה, לישב יומם ולילה בבה"מ ללמוד תורה, לקנות שלימות, לזכות נשמתו לחיי עולם.

(א) לָדוֹד: ה' אורי וישעי — כז א לָדוֹד, יי אורי וישעי,
ממי אירא? ה' מעוז חיי — ממי אירא, יי מעוז חיי,
ממי אפחד? —

(ב) בהתקרב אלי עושי-דע — ממי אפחד: ב בקרב עלי
לאכל את בשרי להמיתני; בהתקרב אלי צוררי ואויבי — מרעים לאכל את בשרי,
המה נכשלו ונפלו. — צרי ואיבי לי, המה כשלו

(ג) גם כאשר תחנה עלי מחנה גדול, לא יירא לבי; גם כאשר תקום עלי מלחמה — ונפלו: ג אם תחנה עלי
אני בושח בי ה' מעוז חיי. — מלחמה, לא יירא לבי, אם
תקום עלי מלחמה, בזאת

תהלות שלום

כז) אם תחנה עלי מחנה וגו' בואת אני בושח וגו', יש לדקדק מיצת בואת דהול"ל
 כך אני בושח, וכן יש לפרש המשך המזמור, עפ"י מה שביארנו בפסוק (הה"ס
 י. ב) מלפניך משפטני ולא עיניך תחזינה מישרים, דיל"ד מיצת מלפניך, וביארנו ע"פ משל
 (מוסד כע"ז) בערני מלך לשכרם (ה"ל) למלך גדול ותקיף מאוד ומושל בכיפה והיה מושלם בכל
 המעלות והמדות, מלכד חסריו אחד נמצא בו שהיה איש טוב ורך הלצז ומיטיב אפי'
 למכעיסיו ולעוברי רגלו ולא היה ביכולתו להעניש לשום אדם מחמת רוח לבו ועולם
 רחמנותו, ובישנו על כס המשפט הכיר פנים במשפט והיה תמיד מן המימינים לזכות
 והוא יסקיט ומי ירשיע, וידע המלך כי לא יכון מלכותו בדרך זו כי מלך במשפט יעמיד
 ארץ, וכמאמרם ז"ל (אבות ג. ב) שאלמלא מוראה איש אח רעהו חיים בלעו, ע"כ נחייש
 המלך עם שריו ויועזיו כדת מה לעשות, ואמרו לו כי מעתה לא תתקיים המשפט בהיכל
 המלך רק במקום אחר יבנו בית משפט, והיה האיש אשר יחטא ויחייב למלך ילך שם
 לפני השופטים והצדיקו את הנדון והרשיעו את הרשע, ולא יוכל לבא עוד לפני המלך
 פן יחוס וירחם עליו ולא יתן להענישו.

ויהי היום וכן המלך חטא ופשע נגד המלך ונתחייב מיתה, ויירא פן המלך מאוד כי ידע
 שלא יוכל לפטור א"ע מן הדין, כי גם השופטים לאויבים היו לו וארצו לו מחי יוכלו
 לראות ברעה אשר ימלא אותם, ואם הם ישפטוהו בטח יתכן דינו למוט, ע"כ הקדים לבוא
 לפני המלך ויבן ויתחנן לו, ויאמר הנקשה אחת היא לך אני שהמשפט יהיה צהיכל המלך

(ד) שאלתי האחת מאת ה'
שאותה תמיד אבקש: שיהא
לפי פנוי לשבת בבית ה' כל
ימי חיי, לחזות שם בנעם ה'
ולתראות מדי בקר בהיכלו.

(ה) כי בטוחני שיצפין אותי
בספתמקדשו ביום רעה, יסתיר

אֲנִי בּוֹטֵחַ: ד' אַחַת שְׁאַלְתִּי
מֵאֵת יי, אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ,
שְׁבֹתִי בְּבֵית יי כָּל יְמֵי חַיִּי,
לַחְזוֹת בְּנֶעֱם יי, וּלְבַקֵּר
בְּהִיכָלוֹ: ה' כִּי יִצְפֶּנִּי בְּסֻכּוֹ,
בַּסֶּכֶה כ' בְּיוֹם רָעָה, יִסְתָּרֵנִי

תהלות שלום

וגם המלך יהיה נוכח שם צעת המשפט, וזהו סמוך לבו בטוח שעל כל פשעיו תכסה
אהבתו הגדולה לבנו רחמיו ויזדק לפניו דין ומקבל ע"ע שלא ישוב לכסלה עוד.

והנמשל הוא הקצ"ה מלכו של עולם הוא הטוב ומטיב לרעים ולטובים, והוא ברא
כל העולם רק כדי שיהיה למי להיטיב כי מטבע הטוב להיטיב, וממך כך
א"א כלל שיעניש הקצ"ה לאדם ומאחר לא תלא הרעות, אמנם הרי א"א לעולם בלא
שכר ועונש והקצ"ה אהב לדקא ומשפט. לזאת עשה כדיכול בית דין ששם יש מיימינים
לזכות ומשמאלים לחובה, ודרשו השופטים היטיב משפטו ודינו של החוטא ושפטו משפט
דק, ויהי היום אירע שני השי"ת עם קרובו חטאו והמרו את פי ה' והלכו בשרירות
לכם הרע, והקצ"ה הרואה בתשובה עמו פוחם ידו לקבל פושעים וחטאים, ואומר לבניו
שבו שבו מדרכיכם הרעים ולמה תמותו בית ישראל, אמנם עם בני ישראל שבים בתשובה
אלל הם זעים וחרדים מיום המשפט כי אז אין רחמים בדין, ואף גם זאת כי אלפים
ורבבות משטינים עומדים עלינו לבלוחינו וכולם משמאלים לחובה, ע"כ אנו מחנונים
ומבקשים מאבינו ששמים מלפניך משפטי יצא היינו שרק אתה תהיה שופטינו ואז בטוחים
אנו שעיניך תחזינה מישרים שתביט רק לגד הזכות והיושר כי הן אתה ידעת כולה
שראנונו לעשות רצונך, אמנם היצר סוכן בנו ואז יזדיק דינונו חש"א דהמע"ה, ה' אורי
וישעי ממי אירא היינו שהשי"ת הוא טהור עינים מראות רע ולא יוכל לראות ברעה
אשר ימצא את עמו, לכן ממני אפחד ואף אם תחנה עלי מחנה של משטינים ומקטרגים
לא יירא לבי, ואף אם תקום עלי מלחמה להעמיד אותי בדין בטוח אני בזאת, כי מה'
שאלתי בקשה אחת והצטנתי שמכאן ולהבא אשב צבית ה' כל ימי חיי ולא אשוב לכסלה
וזה אני מבקש שיהיה המשפט נהיכל המלך דהיינו וגו' ולבקר בהיכלו, שיא משפטינו
מהיכל המלך, ואז בטוחים אנו כי יצפנינו בסוכה ביום רעה ויסתירני בסתר אהלנו וגו',
מן המקטרגים והמסטינים וירוס ראשי על אויבי סביבותי וגו'.

בְּסֵתֶר אֶהְיוֹ, בְּצוּר
 יְרוּמָּמִי: וְעַתָּה יְרוֹם רֹאשִׁי
 עַל אֹיְבֵי סִבִּיבוֹתִי, וְאֶזְבְּחָה
 בְּאַהֲלוֹ זִבְחֵי תְרוּעָה,
 אֲשִׁירָה וְאֶזְמְרָה לִי: שְׁמַע
 יי קוֹלִי אֶקְרָא, וְחַנּוּנִי וְעֲנִי:
 ח לֵךְ אִמֵּר לְבִי, בִּקְשׁוּ פָנַי,
 אֶת פָּנֶיךָ יי אֲבַקֵּשׁ: אֵל
 תִּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי, אֵל תֵּט
 בְּאֶף עֲבֹדֶךָ, עֲזַרְתִּי הָיִיתָ,
 אֵל תִּטְשֵׁנִי וְאֵל תַּעֲזֹבֵנִי
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: כִּי אָבִי וְאִמִּי
 עֲזֹבֹנִי, וַיִּי יֹאסֶפְנִי: יא הוֹרֵנִי
 יי דִּרְכֶּךָ, וְנַחֲנִי בְּאַרְחִי
 מִישׁוּר, לְמַעַן שׁוּרְרִי: יב אֵל
 תִּתְּנֵנִי בְּנַפְשׁ צָרִי, כִּי קָמוּ
 בִּי עֲדֵי שֶׁקֶר וַיִּפְּחַ חֲמָם:
 יג לוֹלֵא הָאֵמָנָתִי לְרֹאוֹת

אוֹתִי בְּסֵתֶר אֶהְיוֹ וַיְרוּמָּמֵנִי עַל
 צוּר־מִקְשָׁחִים.

(י) וְעַתָּה, כְּאֲשֶׁר רֹאשִׁי הִתְרוֹמֵם
 וְהִתְגַּבֵּר עַל אֹיְבֵי אֲשֶׁר
 סִבִּיבוֹתִי, זִבְחָתִי בְּאַהֲלוֹ ה' זִבְחֵי
 תְרוּעָה וְתוֹדָה, אֲשִׁירָה וְאֶזְמְרָה
 לָהּ.

(יז) שְׁמַע ה' קוֹלִי אֶת אֲשֶׁר אֶקְרָא
 לְפָנֶיךָ, וְחַנּוּנִי וְעֲנִי.

(ח) לְמַעַן ה' אִמֵּר לְבִי: בִּקְשׁוּ
 אֶת פָּנַי ה'! וְאֶמְנָם בֵּן אֲעִשֶׂה
 וְאֶבְקֹשׁ אֶת פָּנֶיךָ ה'.

(ט) אֵל תִּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי אֵל
 תִּקְרִיעַ בְּכַעַס אֶת עֲבֹדֶךָ, הֵן עַד
 עֲקֹשׁוּ הָיִיתָ עֲזַרְתִּי, אֵל תִּטְשֵׁנִי
 וְאֵל תַּעֲזֹבֵנִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.

(י) כִּי אָבִי וְאִמִּי עֲזֹבֹנִי בְּצֵאתִי
 מִיְּשׁוּתָם, אֵף ה' אֶסַּף אוֹתִי,
 מִקְּמִימִי וּמְחַיִּי.

(יא) הוֹרֵנִי אֶת דִּרְכֶּךָ וְנַחֲנִי בְּדֶרֶךְ
 הַיֶּשֶׁר לְמַעַן לֹא יִשְׁמַחוּ אֹיְבֵי
 מִצִּדִּי־רַעֲתִי בִּכְשָׁלוֹנִי.

(יב) אֵל תִּתְּנֵנִי שְׁחִי יִהְיֶה כְּרִצּוֹן
 צוּרִי, כִּי קָמוּ עָלַי עֲדֵי־שֶׁקֶר
 וַיְדוּכְרִי־חֲמָם.

(יג) כְּמַעַט שֶׁהָיוּ מְכַלִּים אוֹתִי

לולא בְּטוֹבוֹי וְאַמְנוֹתִי לְרֹאוֹת
בְּטוֹב ה' עָלַי בְּאַרְץ הַחַיִּים.
(יד) קִנְיָה אֶל ה', הַתְּחַזֵּק בְּדִרְכָּיו
וְהוּא יֵאֱמָץ לְבָד לְהַחֲזִיק מִצִּדָּה,
וְאִם תִּתְּמַקְּמָה הַיְשׁוּעָה — חֲזֹר
וְקִנְיָה אֶל ה'.

בְּטוֹב יי בְּאַרְץ חַיִּים: יד קִנְיָה
אֶל יי, תְּחַזֵּק וַיֵּאֱמָץ לְבָדָה,
וְקִנְיָה אֶל יי:

תפלה לכל יחיד ויחיד, שהקב"ה יעזרהו לילך בדרך הטוב, וימנעו ממנו עם רשעים פועלי און, וישלם לרשעים כרשעתם ולצדיקים כצדקתם.

(א) לְדָוִד: אֵלֶיךָ ה' אֶקְרָא, אֶל
תִּשְׁתַּחֲוֶה לְקִרְיָתִי אֵלֶיךָ, בָּאֵם
תִּשְׁתַּחֲוֶה וְלֹא תִפְגְּעוּ — וְיָדִי
נִמְשַׁלְתִּי לִיְיָדֵי שְׂאוֹל.

כח א לְדָוִד, אֵלֶיךָ יי אֶקְרָא,
צוּרִי, אֶל תִּתְּחַרֵּשׁ מִמֶּנִּי,

(ב) שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵי בְּשׁוּעִי
אֵלֶיךָ וּבְנִשְׁאֵי יְדֵי בְּתַפְלָה מוֹל
הַיָּבֵל קִדְשׁךָ.

פֶּן תִּתְּחַשֶּׂה מִמֶּנִּי, וְנִמְשַׁלְתִּי
עִם יוֹרְדֵי בּוֹר: ב שְׁמַע קוֹל

(ג) אֶל תִּפְגְּעֵנִי לְהִיטֵת מַעֲרֵב עִם
רְשָׁעִים וּפּוֹעֲלֵי שָׁקֶר הַדּוֹבְרִים
שְׁלוֹם עִם רְעִיָּהֶם וּבְאַמַּת רָעָה
בְּלִבָּם.

תַּחֲנוּנֵי בְּשׁוּעִי אֵלֶיךָ, בְּנִשְׁאֵי
יְדֵי אֶל דְּבִיר קִדְשֶׁךָ: ג אֶל

(ד) תֵּן לִפּוֹעֲלֵי שָׁקֶר אֶלֶּה קְפִי
פְּעָלָם וְרַע מַעֲלִיָּהֶם, כְּמַעֲשֵׂה
יְדֵיהֶם שְׁלֵם לָהֶם, הַשֵּׁב לָהֶם
הַגְּמוּלָה הַמְּגִיעַ לָהֶם.

תְּמַשְׁכְּנִי, עִם רְשָׁעִים וְעִם
פְּעָלֵי אָוֶן, דְּבִירֵי שְׁלוֹם עִם
רְעִיָּהֶם וְרַעָה בְּלִבָּבָם: ד תֵּן

לָהֶם פְּעָעָלָם, וַיִּכְרַע
מַעֲלִילֵיהֶם, כְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם

תֵּן לָהֶם, הַשֵּׁב גְּמוּלָם לָהֶם:
ה כִּי לֹא יִכְיִנוּ אֶל פְּעָלֹת יי

(ה) כִּי אֵינָם מְבִינִים אֶת פְּעָלוֹת
ה', נִפְלְאוֹתָיו וּמַעֲשֵׂי יְדָיו, לָכֵן
יִהְרָסֶם ה' וְלֹא יִתֵּן לָהֶם לְהַכְנֹת.

וְאֶל מַעֲשֵׂה יְדָיו, יִהְרָסֶם:

וְלֹא יִבְנֶה: ו פָּרוּךְ יִי כִי
שָׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנִי: ז יִי עֲזֵי
וּמִגְנִי, בּו בָּטַח לְבִי
וְנִעְזַרְתִּי, וַיַּעֲלֵז לְבִי,
וּמִשִּׁירֵי אֲהוּדָנוּ: ח יִי עֲזֵ
לָמוֹ, וּמַעֲזֵז יִשׁוּעוֹת מְשִׁיחוֹ
הוּא: ט הוֹשִׁיעָה אֶת עַמְּךָ
וּבִרְךָ אֶת נַחֲלֶתְךָ, וְרַעֲם
וְנִשְׂאֵם עַד הָעוֹלָם:

(ו) בְּרוּךְ ה' כִּי שָׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנִי וַיַּעֲזֵרֵי.

(ז) ה' עֲזֵי וּמִגְנִי, בּו בָּטַח לְבִי וּמִקְנֵי גִּזְרֹתַי, לֵכֵן עָלָז לְבִי וְאֲנִי מוֹדֶה לוֹ מִשִּׁירֵי לִקְבוֹדוֹ.

(ח) בָּאֶמְרֵי: ה' עֲזֵ לְאוֹתָם הַתְּלוּיִים בּו וְסוֹמְכִים עָלָיו, הוּא מַעֲזֵז יִשׁוּעוֹת לְמִשְׁיחוֹ.

(ט) הוֹשִׁיעָה אֶת עַמְּךָ, וּבִרְךָ אֶת נַחֲלֶתְךָ, רַעֲה אוֹתָם וְרַמֵּם אוֹתָם לְעוֹלָם וָעֶד.

במאמור זה דם ח"י אוכרות, ונגרם חקנו חכמינו ז"ל ח"י ברכות, ויש לפרש כל המאמור על מתן תורה, ועל קיבוץ גלויות מן העכו"ם.

ה' לחדש

כ"ה א מְזֻמּוֹר לְדָוִד, הָבו לִי
בְנֵי אֱלֹים, הָבו לִי כְבוֹד
וְעֲזֵ: ב הָבו לִי כְבוֹד שְׁמוֹ,
הַשְׁתַּחֲוִי לִי בַּהֲדָרַת קֹדֶשׁ:
ג קוֹל יִי עַל הַמַּיִם, אֵל
הַכְּבוֹד הַרְעִים, יִי עַל מַיִם
רַבִּים: ד קוֹל יִי בִפְתָּח, קוֹל

(א) הַמְזֻמּוֹר לְדָוִד: תָּנוּ כְבוֹד לַה' אֲתָם בְּנֵי הָאֲבוֹת הַשְּׂרִים הָאֲדִירִים אֲבָרָהִם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב, תָּנוּ לַה' כְּבוֹד וְעֲזֵ.

(ב) תָּנוּ לַה' הַכְּבוֹד הַרְאֵי לְשִׁמּוֹ, הַשְׁתַּחֲוִי לַה' בַּהֲדָרַת קֹדֶשׁ.

(ג) קוֹל ה' הִיָּה עַל הַמַּיִם בַּיָּם סוּף, אֵל הַכְּבוֹד הַרְעִים וְהַסְעִיר אֶת הַיָּם, כְּבוֹד ה' נִתְגַּלָּה אֲזַ עַל מַיִם רַבִּים.

(ד) וּבָעֵת מִתְּחִלַּת הַשְׁמַע קוֹל

ה' בַּכֶּתֹם, נִשְׁמַע קוֹל ה' בְּכָל
הָרָדָר.

(ה) קוֹל ה' שָׁכַר אֶז אֶת הָאֲרָזִים
(הַעֲמִים הָאֲדִירִים) שָׁכַר ה' אֶת
אֲרָזֵי הַלְבָנוֹן.

(ו) הַקוֹל הַקָּפִיץ אֶת הָאֲרָזִים כְּמוֹ
עֵגֶל, הַקָּפִיץ אֶת הַרְרֵי הַלְבָנוֹן
וְהַחֲדָמוֹן כְּמוֹ בְּנֵי־רָאִמִּים.

(ז) קוֹל ה' חָצַב אֶת דְּבָרוֹתָיו
בְּלִבְבוֹת־אֵשׁ.

(ח) קוֹל ה' הִרְעִיד אֶת הַמִּדְבָּר,
הִרְעִיד ה' מִדְבַּר קָדֵשׁ הוּא סִינַי.

(ט) קוֹל ה' נִפְחִיד כְּמוֹ בֶן לַעֲתִיד
אֶת הָעַמִּים הַמְשׁוּלִּים לֵאמֹלֹת
וְיִסִּיר אֶת קְבוֹד הָאֱמוֹת
הַמְשׁוּלוֹת לַעֲצֵי־הַיַּעַר, וּבְהִיכְלוֹ
שִׁיבְנָה בָּלֶם יִאֲמְרוּ לוֹ קְבוֹד
וַתְּהַלֵּה, יִאֲמְרוּ:

(י) ה' יֹשֵׁב עַל כְּסֵא־מַלְכוּתוֹ
בְּדוֹר הַמִּבּוּל כְּאִשֶּׁר הָעוֹלָם
נִחְרַב — גַּם לַעֲתִיד יֹשֵׁב עַל
כְּסֵא־מַלְכוּתוֹ כְּאִשֶּׁר הָעוֹלָם
מֵיִשֵׁב וּמִכִּיר בְּמַלְכוּתוֹ.

(יא) אָבֵל לַעֲמוֹ יִשְׂרָאֵל יִתֵּן ה'
עֵז, ה' יִכְרֹךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם.

יִי בְּהֶדֶר: ה קוֹל יִי שָׁכַר
אֲרָזִים, וַיִּשְׁכַּר יִי אֶת אֲרָזֵי
הַלְבָנוֹן: ו וַיִּרְקִידֵם כְּמוֹ עֵגֶל
לְבָנוֹן, וַיִּשְׁרִיץוֹן, כְּמוֹ בֶן
רָאִמִּים: ז קוֹל יִי חָצַב
לִבְבוֹת אֵשׁ: ח קוֹל יִי יַחֲלִיל
מִדְבָּר, יַחֲלִיל יִי מִדְבַּר קָדֵשׁ:
ט קוֹל יִי יַחֲלִיל אֵילֹת,
וַיַּחֲשֹׁף יַעֲרוֹת, וּבְהִיכְלוֹ,
כָּלוּ אִמֶּר כְּבוֹד: י יִי לְמַבּוּל
יִשָּׁב, וַיִּשָּׁב יִי מֶלֶךְ לְעוֹלָם:
יא יִי עֵז לַעֲמוֹ יִתֵּן, יִי יִכְרֹךְ
אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

ליום שני

מוסר שאל יצמער אדם אם הקב"ה שולח עליו יסורים בעוה"ו, שאי אפשר לבא לירי עוה"ב אלא ע"י יסורים.
גם אם רואה אדם שהוא במעלה עליונה אל יחשוב שלא ימוט לעולם, רק שהכל ברשות הקב"ה.

א מזמור שיר חנכת הבית
ב אַרְוֹמְמֶךָ יִי, כִּי
לְדוֹד:

שְׁמַחַת אוֹיְבֵי עַלִי.

(ג) ה' אֱלֹקֵי שְׁוֹעֲתֵי אֶלְיָד וּרְפָאת אוֹתִי עַל יְדֵי סְלִיחַת עֲוֹנִי.

(ד) ה', הַעֲלִית מִן שָׁאוֹל נַפְשִׁי וְהִשְׁאֲרַת אוֹתִי בַחַיִּים לְכָל אֶרֶץ שָׁאוֹל תִּתְּחִית.

(ה) זָמְרוּ לַה' חֲסִידָיו וְהוֹדוּ לְזָכָר שְׁמוֹ הַקָּדוֹשׁ.

(ו) כִּי בָעָסוּ רַק לְרַגֵּעַ, אֲךָ בְּהִתְרַצְוֹתָיו הוּא נוֹתֵן חַיִּים אֲרָכִים; אִם לַעֲרֹב לֹן הָאָדָם בְּקֶבֶר — לִבְקָר קִם בְּרֹגֶה.

דְּלִיתָנִי, וְלֹא שְׂמַחַת אוֹיְבֵי

לִי: יי אֱלֹהֵי, שְׁוֹעֲתֵי אֶלְיָד

וְתִרְפְּאֵנִי: יי הַעֲלִית מִן

שָׁאוֹל נַפְשִׁי, חֲיִיתָנִי מוֹרִידִי כ'

מִיָּרְדֵי בֹר: ה זָמְרוּ לִי,

חֲסִידָיו, וְהוֹדוּ לְזָכָר קָדְשׁוֹ:

כִּי רָגַע בְּאָפוֹ, חַיִּים

בְּרִצּוֹנוֹ, בָּעֶרֶב יִלִּין בְּכִי,

תהלות שלום

(א) בערב ילין כבי ולנוקר רנה. נראה עפ"י דא"י בזה"ק (וישג דף קנא) כד אחיא לילה בעי לאסחכלא ולמבדק כל מאי דעביד כל ההוא יומא בגין דיתוב מינייהו, וכן אי' בזה"ק (מנדבר דף קנח) בכל לילה ולילה עד דלא ישכב צעי בר נש למיעבר חושבנא עובדוהי דעביד כל ההוא יומא ע"כ, והיינו דחובא רמיא על האדם לפשפש במעשיו בכל לילה, וחשב עס קוניהו הבוית"ש על כל מפעליו שעשה משך כל היום והטעם לזה היא כי בכל לילה נשמחו עולה למעלה לתח דין וחשבון מפעלה, וידי כל אדם יחמוס מעשיו כדא"י בזה"ק (נ"ק) כל מה דבר נש עביד בכל יומא נשמחיה אסחידת ציה דבר נש בלילה, ולכן צריך לטהר עצמו טרם ישכב כדי שנשמחו מעיד צו בצדק, וזה נרמו בצרכתו של בלעם הרשע, ועוד אכול ומחנל כל מוזיק הבא לטרפו כיצד קורא ק"ש ומפקיד רוחו ביד המקוס, ועוד טעם ציה דכאשר יעלה על ערש יצועו מחון תשובה וגשמה טהורה, כן יקום ציום המחרת צרות חדשה וגשמה טהורה לעבודת צורא, כדמטו ציה משמיה דהרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן זי"ע, (הובא בדברי יחזקאל רמז תהלים) על דברי השו"ע (אורח ח' ס"ו), יתגבר כארי לעמוד צנוקר לעבודת צורא וכו', וצמ"א שם. ובשכבו על משכבו ידע לפי מי הוא שוכב, דלכאורה אין מקומו כאן צה"ל השכמת הצוקר ומ"י דהא קמ"ל דכדי שיוכל להתגבר כארי צנוקר עליו כבר להדין נפשו מצערב, ולהיות ערוך מאחמול כבר צעה שכבו על משכבו, ולכן כתבה הרמ"א גבי השכמה כי הא צהא תליא. וכעין זה פירש הר"י ר' ושא זי"ע הפסוק (מנדבר טו, ב) ראשית ערסותיכם דהיינו ראשית דבר

(ו) וְאֵנִי אֲמַרְתִּי בְלִבִּי בָּעַח
שְׁלוֹתִי שְׁלֹא אֶתְמוּשֵׁט לְעוֹלָם.

(ז) אֵךְ הִדְבַּר בְּרִשְׁתְּךָ ה',
בְּרִצּוֹנְךָ אֶתָּה מַעֲמִיד אֶת גְּדֻלָּתִי
עַל בָּסִים אֵיתָן; אִם אֶתָּה מְסִתִּיר
פְּנֵיךָ מִמֶּנִּי — הֵייתִי נִבְהָל.
(ט) אֲלֵיךְ ה' אֲנִי קוֹרָא, אֵל ה'
אֲנִי מִתְחַנֵּן.

וּלְבַקֵּר רְנָה: וְאֵנִי, אֲמַרְתִּי
בְּשִׁלּוֹי, בַּל אָמוּט לְעוֹלָם:
יְיָ בְּרִצּוֹנְךָ הַעֲמִדְתָּהּ
לְהַרְרִי, עַז, הַסִּתַּרְתָּ פְּנֵיךָ,
הֵייתִי נִבְהָל: אֲלֵיךְ יְיָ
אֶקְרָא, וְאֵל אֲדָנִי אֶתְחַנֵּן:

תהלות שלום

כשאתה זא לטן, חלה מלשון חפילה כמש"כ ויחל משה (שמות נב, יא) תרימו תרומה לה'
שהשינה יהיה לשם ה' ואז בודאי יוכל לקום ולהתגבר כארי לעצומה הבורא.

והנה כתי' (חברים טז, יא) חור זרוע ולנדיק ולשירי לב שמחה, כי השמחה האמתית ושלות
הנפש נמצאת רק בנדיקים ועודי ה', כי שמחת הרשעים היא זמנית ואחריתה
מוגה ועל כן אין להם אושר וחדות חיים, אבל אלו העוסקים בצורת ה' ונקיים המצות
זוכים לשמחה, כדכתיב (חברים יט, ט) פיקודי ה' ישרים משמחי לב.

והנה כאשר האדם שב בחשונה ומחזון על חטאיו ופשעיו אשר עולל, עלול לבא לידי
עצבון רוח, אמנם כיון שעיי' הוא מתקרב אל ה' ואין עצבות קמי קוב"ה, כמוצא
בחו"ל (חגיגה ה: עפ"י הכתו' (ד"א טז, כז) עוז וחדות במקומו, וכן אמרו (שם נה) אין
השכינה שורה לא מחוץ עצבות וכו' אלא מחוץ שמחה של מצוה.

ולבן בשעה שאדם שב על חטאיו הוא זא לידי שמחה, כדפירש הרה"ק ר' בונם
מפרשיםאם ויע"א הפסוק (חברים קמז), הרופא לשכורי לב ומחשב לעצבותם, שהקב"ה
רופא ומחשב את אלו שרוחם נשברה ומזילם שלא יצאו לידי עצבות, ועפ"י יצאנו מה
שאמרו (סוכה נג) גבי שמחת בית השואבה, יש מהן אומרים אשרי זקנוטיו כדפירש את
ילדותיו אלו בעלי חשונה, אלו ואלו אומרים אשרי מי שלא חטא ומי שחטא ישוב וימחול
לו, דיל"ד מה ראו על ככה לעורר למשונה דייקא צעידן דחזותא ועפ"י ה"ל יובן כיון
ששמחה היא רק לישרי לב, ע"כ הזמן גרמא לשוב בחשונה כדי שיוכלו לשמוח כראוי
בשמחת בית השואבה.

וה"א צערב ילין ככי מחוץ חשונה ומיקון מעשיו, אז ולצוקר רנה שיקום ממטתו ברנה
ושמחה עם נשמה טהורה, כי מתקרב לבוראו ועוז וחדות במקומו.

מה בצע בדמי בְּרִדְתִּי אֶל
שַׁחַת, הַיּוֹדֵךְ עֶפֶר, הַיִּגִּיד
אֲמַתְךָ: י' שִׁמְעֵ יי, וְחַנּוּנִי,
י' הִיָּה עֶזְרִי לִי: י' הַפְּכֶתָ
מִסִּפְדִּי לְמַחֹל לִי, פִּתְחֶתָ
שְׁקִי, וְתֹאזְרֵנִי שְׂמִיחָה:
י' לְמַעַן יִזְמְרֶךָ כְּבוֹד וְלֹא
יָדָם, יי אֱלֹהֵי לְעוֹלָם אֲוֶדְךָ:

(י) מה תועלת בְּרִדְתָּ נִפְשִׁי
לְבוֹר הַשַּׁחַת וְשׁוּבוּ לְעֶפֶר —
הָאֵם מִהֶעָפֶר אֲוֶדָה לָךְ אוֹ אֲנִיד
אֲמַתְךָ? — וְחַנּוּנִי טוֹב לָךְ
לְהַשְׁאִירֵנִי בְּחַיִּים.
(יא) שִׁמְעֵ ה' וְחַנּוּנִי, ה' הִיָּה עֶזְרִי
לִי.
(יב) וְאַתָּה שְׁמַעְתָּ בְּקוֹלִי וְהִפְכֶתָ
מִסִּפְדִּי לְמַחֹל לִי, הִפְכֶתָ אֶת
הַשֶּׁק שֶׁחָגַרְתִּי לְעֶזֶר וְהִלְבַּשְׁתָּנִי
שְׂמִיחָה.

(יג) כִּדְרִי שִׁנְיָמָר לָךְ הַנֶּפֶשׁ לְלֹא
דִּימְיָה וְהַפְסַק, ה' אֱלֹקֵי —
לְעוֹלָם אֲוֶדְךָ!

מוֹסֵר לְדִוּוֹת לְאֹדָם בַּחֲסוּנוֹ בְּהַקְבִּ"ה, וְלִיתֵן נִשְׁמָתוֹ לַפְּקִדוֹן, וּבִטָּח בְּהַקְבִּ"ה. שְׁכַל הַעֲתִים הֵם בִּירוֹ לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ
שִׁירָצָה.

א' לְמִנְצַחַת מְזִמּוֹר לְדָוִד:
ב' בָּךְ יי חֲסִיתִי, אֶל
אֲבוֹשָׁה לְעוֹלָם, בְּצַדִּיקְתֶּךָ
פְּלִטָנִי: ג' הִטָּה אֵלַי אֶזְנֶךָ,
מִהֲרָה הֲצִילָנִי, הִיָּה לִי לְצוֹר
מָעוֹז, לְבֵית מְצִידוֹת,
לְהוֹשִׁיעֵנִי: ד' כִּי סִלְעִי,
וּמְצִידֹתִי, אֲתָה, וְלְמַעַן
שְׁמֶךָ תִּנְחַנְחֵנִי, וְתִנְחַלְנִי:

(א) הַמְּזִמּוֹר שֶׁחָבֵר דָּוִד בְּשִׁבְלִי
הַמִּנְצַחַת בְּמִקְדָּשׁ.
(ב) בָּךְ ה' חֲסִיתִי וְלֹכֵן לֹא אֲבוֹשׁ
לְעוֹלָם, אִם לֹא בְּזִכְרִי —
הֲצִילָנִי בְּצַדִּיקְתֶּךָ!

(ג) הִטָּה אֵלַי אֶזְנֶךָ לְשִׁמְעַ
בְּקִשְׁתִּי וְהֲצִילָנִי מִהֲרָה, הִיָּה לִי
לְצוֹר־מָעוֹז וְלִמְקָצֵר לְהוֹשִׁיעֵנִי.

(ד) כִּי סִלְעִי וּמְצִידוֹתַי אֲתָה הָיִיתָ,
וְגַם לְהִבָּא תִּנְחַנְחֵנִי וְתִנְחַלְנִי לְמַעַן
כְּבוֹד שְׁמֶךָ.

(ה) הוציאני מרשֶׁת הזאת אֲשֶׁר
טִמְנָנוּ לִי אוֹיְבֵי, כִּי אֶתָּה מַצֵּי.
(ו) בִּידֶךָ אֶפְקִיד רוּחִי תָּמִיד
בִּידְעִי שְׁאֵתָה ה' אֵל אִמֶּת פְּדִיתָ
אוֹתִי מִכָּל צָרָה.

(ז) שְׁנֵאתִי אֶת הַמִּצְפִּים לִישׁוּעַת
הַכָּל וְשׁוֹא שֶׁל הָאֲמוֹת, וְאֲנִי רַק
אֵל ה' אֲשִׁים בְּטַחוּנִי.

(ח) אֲגִלָּה וְאֶשְׁמְחָה בַּחֲסֶדֶךָ
שְׁאֵתָה עוֹשֶׂה אֹתִי בְּרֹאוֹתֶךָ אֶת
עֲנִי בִידְעֶךָ בְּצִרוֹת נַפְשִׁי.

(ט) וְלֹא הִסְגַּרְתָּ אוֹתִי בְיַד אוֹיֵב,
וְהֶעֱמַדְתָּ אֶת רַגְלִי בַּמָּרְחָב
לְהִזְזִיק מִצָּמָר.

(י) תִּגְנִי ה' כִּי צָר לִי, קָהַתָּה
מִרֵּב בְּצָסִי עֲנִי וְנִרְקָבוּ נַפְשִׁי
וּבִטְנִי.

(יא) כִּי כָלוּ בִּיגּוֹן יָמֵי חַיִּי וּשְׁנוֹתַי
בְּאֲנָחָה, וּבְעוֹנוֹתַי כָּשַׁל כֹּחַ
וְעֲצָמוֹתַי נִרְקָבוּ.

(יב) הֵייתִי חֲרָפָה אֲצֶל כָּל צוֹרֵרִי
וּבְמִיחָד אֲצֶל שָׂכְנִי, מֵאֲרָעוֹת
חַיִּי הִטְלֹו פֶּחַד עַל מַכְרִי, וְרֹאֵי
בַחוּץ בָּרַחוּ מִמֶּנִּי.

ה תּוֹצִיאֲנִי מִרְשֶׁת זוֹ טִמְנָנוּ
לִי, כִּי אֶתָּה מַצֵּוִי: ו בִּידֶךָ
אֶפְקִיד רוּחִי, פְּדִיתָה אוֹתִי,
יִי אֵל אִמֶּת: ז שְׁנֵאתִי
הַשְׂמֵרִים הַכְּלִי שׁוֹא, וְאֲנִי
אֵל יִי בִטְחֹתִי: ח אֲגִלָּה
וְאֶשְׁמְחָה בַּחֲסֶדֶךָ, אֲשֶׁר
רָאִיתָ אֶת עֲנִי, יָדַעְתָּ בְּצִרוֹת
נַפְשִׁי: ט וְלֹא הִסְגַּרְתָּנִי בְיַד
אוֹיֵב, הֶעֱמַדְתָּ בַּמָּרְחָב
רַגְלִי: י תִּגְנִי יִי כִּי צָר לִי,
עָשִׂשָׁה בְּכַעַס עֵינִי, נַפְשִׁי
וּבִטְנִי: יא כִּי כָלוּ בִּיגּוֹן חַיִּי,
וּשְׁנוֹתַי בְּאֲנָחָה, כָּשַׁל בְּעוֹנִי
כֹּחִי, וְעֲצָמֵי עָשִׂשׁוּ: יב מִכָּל
צוֹרֵרִי הֵייתִי חֲרָפָה, וְלִשְׂכְּנֵי
מֵאֵד, וּפֶחַד לְמִידְעִי, רֹאֵי
בַחוּץ, נִדְּדוּ מִמֶּנִּי:

יג נִשְׁכַּחְתִּי בְּמַת מַלְב, הִיִּיתִי
כְּכֹלִי אֶבֶד: יד כִּי שָׁמַעְתִּי
דְּבַת רַבִּים, מְגֹרֶם מְסָבִיב,
בְּהוֹסְדָם יַחַד עָלַי, לִקְחַת
נַפְשִׁי זָמָמוּ: טו וְאָנִי עָלֶיךָ
בְּטַחְתִּי יי, אֶמְרָתִי, אֱלֹהֵי
אַתָּה: טז בִּידֶךָ עָתָתִי, הַצִּילֵנִי
מִיָּד אוֹיְבִי וּמִרְדָּפִי:
יז הָאִירָה פָּנֶיךָ עַל עַבְדֶּךָ,
הוֹשִׁיעֵנִי בַחֲסֶדְךָ: יח יי, אֵל
אֲבוֹשָׁה, כִּי קָרָאתִיךָ, יִבְשׁוּ
רַשְׁעִים, יִדְמוּ לְשֹׂאוֹל:
יט תֵּאלֶמְנָה שְׁפָתִי שִׁקָּר
הַדְּבָרוֹת עַל צִדִּיק רָעָה וְשִׁקָּר
בְּגִאוֹה וְבוֹז: כ מָה רַב טוֹבְךָ
אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירְאֶיךָ בְּעוֹלָם הַבָּא,
וְאֲשֶׁר עָשִׂיתָ לְמַעַן הַחוֹסִים בְּךָ
לַחוֹסִים בְּךָ, נֶגֶד בְּנֵי אָדָם:
כא תִסְתִּירֵם בְּסֶתֶר פָּנֶיךָ,

(יג) אצל מִדְעִי נִשְׁכַּחְתִּי בְּמַת, הייתי כְּכֹלִי הַהוֹלֵךְ לְאֶבֶד וְאֵין חֶפֶץ בוֹ.

(יד) כִּי שָׁמַעְתִּי עֲצַת רַבִּים הַמַּפְחִידִים אוֹתִי מִכָּל צֶדֶד, בְּהִתְנַצֵּם יַחַד עָלַי בְּמִזְמוֹתֵיהֶם לִקְחַת נַפְשִׁי.

(טו) וְאָנִי עָלֶיךָ ה' בְּטַחְתִּי, אֶמְרָתִי אֱלֹהֵי אַתָּה וְתוֹשִׁיעֵנִי.

(טז) כָּל זְמַנֵּי הַצָּרוֹת הַעוֹבְרִים עָלַי עַל פִּיךָ הָם וּבְגִזְרוֹתֶיךָ, לִכְנֹן אֶבְקָשְׁךָ הַצִּילֵנִי מִיָּד אוֹיְבִי וּמִרְדָּפִי.

(יז) הָאֵל פָּנֶיךָ עַל עַבְדְּךָ בְּחֶשֶׁכֶת מַצּוֹקְתּוֹ, הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן חֲסֹדְךָ אִם לֹא בְזָכוֹתִי.

(יח) ה', אֵל אֲבוֹשָׁה אַתָּה שִׁקָּרָתִי לְךָ, יִבְשׁוּ הָרַשְׁעִים וְשִׁתְּקוּ וְיֵאלֶמוּ לְמֹנֹת.

(יט) תֵּאלֶמְנָה שְׁפָתִי שִׁקָּר הַדְּבָרוֹת עַל צִדִּיק רָעָה וְשִׁקָּר בְּגִאוֹה וְבוֹז.

(כ) יְדַעְתִּי מָה רַב טוֹבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירְאֶיךָ בְּעוֹלָם הַבָּא, וְאֲשֶׁר עָשִׂיתָ לְמַעַן הַחוֹסִים בְּךָ בְּגִלְיָי בְּמַעֲמַד בְּנֵי אָדָם.

(כא) בְּעַד אֱלֹהֵי אֲנִי מִתְפַּלֵּל, שְׁמֹם

מֶרְכָּסִי אִישׁ, תַּצְפִּנָּם בְּסִכָּה,
מִרִּיב לְשָׁנוֹת: כב בְּרוּךְ יי כִּי
הִפְלִיא חֲסֵדוֹ לִי בַעִיר
מָצוֹר: כג וְאֲנִי אֶמְרָתִי בַּחֲפֹזִי
נִגְרַזְתִּי מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ, אֲכֵן
שָׁמַעְתָּ קוֹל תַּחֲנוּנִי, בְּשׁוּעֵי
אֱלֹהֶיךָ: כד אֶהְיֶה אֶת יי כָּל
חֲסִידָיו, אֲמוּנִים נִצֵּר יי,
וּמַשְׁלֵם עַל יָתֵר, עֲשֵׂה
גְּאוּהָ: כה חֲזָקוּ, וַיֹּאמֶץ
לְבַבְכֶּם, כָּל הַמִּיחָלִים לִי:

בעולם הזה תסתירם במחסה
וסתר פניך מחבורות אנשי רשע
המתקשרים להרע להם, תצפנם
בסכת וחסיד מריב אנשי
הלשון.

(כב) ברוך ה' שהפליא את חסדו
עלי בהיותי בעיר נצורה.

(כג) והן כבר התנאשתי ואמרתי
בהללטי בחפזון מהאויב:
אבדה תקותי וכבר נכרתי מנגד
עיניך — אכל באמת שמעת
קול תחנוני בשועי אליך.

(כד) אהבו את ה' כל חסידיו!
ה' שומר את המאמינים בו
ובישועתו, ומשלם מדה-נגד
מדה בהענישו את המתנהגים
בגאווה במעשיהם.

(כה) התחזקו ויאמץ ה' את
לבבכם כל המיחלים לה'.

ידבר מוסרים גדולים. והכלל הוא אשרי לאדם יעשה תשובה, ויש לו יסורים בעוה"ז, ולא יהיה כבדמה שאין
בה תבונה, ובפרטות לקדש עצמו בשעת הזיווג.

כב א לְדוֹד מִשְׁפִּיל, אֲשֶׁרִי
נִשְׁוִי פֶשַׁע, כְּסוּי
חֲטָאָה: ב אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא
יִחָשֵׁב יי לוֹ עוֹן, וְאֵין
בְּרוּחוֹ רְמִיָּה: ג כִּי
הִחַרְשֵׁתִי, בָּלוּ עַצְמִי,

(א) המזמור שאמר דוד על ידי
מתרגמן: אשרי האיש אשר ה'
נושא וסובל פשעיו ומכסה
חטאיו.

(ב) אשרי האדם אשר ה' לא
יחשב לו את עוונותיו, ובכלבד
שאין ברוחו רמיה מתשבת-רמיה
לשוב לחטאיו.

(ג) כאשר שחקתי בקדלי
מהתודות לפניך על פשעי
נרקבו עצמתי אחר כך מרב

בְּשֹׁאֲגָתִי כָּל הַיּוֹם: ה' כִּי
 יוֹמָם וְלַיְלָה תִּכְבֵּד עָלַי
 יְדָךְ, נִהַפֵּךְ לִשְׂדֵי, בַּחֲרֹבְנִי
 קִיץ סֵלָה: ה' חֲטָאתִי
 אֹדִיעֶךָ, וַעֲוֹנִי לֹא כִסִּיתִי,
 אֲמַרְתִּי, אֹדָה עָלַי פִּשְׁעֵי
 לִי, וְאַתָּה נָשֵׂאתָ עוֹן
 חֲטָאתִי סֵלָה: ו' עַל זֹאת
 יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסִיד אֱלֹהֶיךָ, לַעֲת

אֲנָחוֹת וּשְׂאֵגוֹת כָּל הַיּוֹם
 בְּדֹאגָתִי מִגְמוּלָךְ הָעֲתִיד.

(ד) כִּי יוֹמָם וְלַיְלָה מְכַבֵּד עָלַי
 מוֹדָא יְדָךְ, מִדֹּאגָתִי לַעֲנֹשׁ
 נִהַפֵּכָה הַלְחָלוּחִית שֶׁבְּגוּפִי
 לַחֲרֹב וְיָכֵשׁ לִי.

(ה) לְפִיכָךְ אֲנִי מוֹדִיעֶךָ תְּמִיד
 חֲטָאתִי וְאֲנִי מְכַסֶּה עַל
 עוֹנוֹתַי; אֲמַרְתִּי טוֹב לְהוֹדוֹת
 עַל הַפִּשְׁעִים, וְאִמָּנָם נִשְׂאתָ
 וְסִלַּחְתָּ לִּי תְּמִיד.

(ו) עַל זֹאת מִתְפַּלֵּל אֱלֹהֶיךָ כָּל
 חֹסִיד בְּעֵת הַמִּצְוָה אֱלֹהֵי
 וּמִבְּקָשְׁךָ שֶׁהַשּׁוֹנְאִים הַדּוֹמִים

תהלות שלום

דב) עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסִיד אֱלֹהֶיךָ לַעֲת
 נִרְאָה לִפְרֹשׁ דַּעַת מִזֹּאת קֹדֶשׁ עַל יְמֵי הַחֲשׁוֹנָה כְּדֶרֶךְ שֶׁדָּרְשׁוּ חוֹלֵי (ר"ה יח.)
 ע"ה"פ (יפסיה נה, ו) דָּרְשׁוּ ה' בְּהַמְלָאוֹ וְכו' אֵלֶּיךָ עֲשֵׂה יָמִים שְׂבִיחַ ר"ה לַיוֹהֵכִי פ.

והיינו דבימי הרצון העיקר הוא להרצות בתחינה ובקשה לפני מלך אל רם ונישא, ולא
 יתן מרגוע לנפשו ולהתפלל אליו יתברך כל עשרת ימי החשונה ולפני ה' ישפוך
 שיחו, ומי יודע ישוב וניחם ומשונה ומפלה וזדקה מעצירין את רוע הגזירה.

הנה כי כן לעומת גודל הכח והמועלת הנשגבה שיש בתפילה להשי"ת מעמיד היצה"ר
 כח גדול נגד האדם לעכב בעדו לנטלו מתפילה, כמ"כ במאור ושמש (חג) דעיקר
 מלחמת היצר היא על התפילה עי"ש, ומפיל חרדמה ועלילות על האדם כדי שלא יכניס
 כרחי ויקצר בתפילה, וכל התפילה הוא עליו ולמשא כבד, ולמרות שקודם התפילה
 ולאחריה יש לו זמן רב לשים דברים בטלים ואינו לעי, כדאי בפתיחתה איכא (אח"כ) טרונ
 [במשא ומתן] כולי יומא ולא לעי ולזוי קמוי את לעי, כי בנאו לפני המלך להתפלל
 הוא עיף ויגע ומרגיש שאין בכוחו להתפלל עתה, ועוד יצרו ישיאנו גודל פתיחותו ומה
 לו לנא ולעזוק עוד אל המלך בעת שכבר עוונו מנשוא וחטאיו עצמו מספר כמונא
 כספה"ק אמרי נועם (מנצח) בשם הרה"ק ר' אלימלך מליענעקס ויע"א, דכשנא האדם

לְשֹׁטֶף מִים רַבִּים — אֵלָיו לֹא יָגִיעַ.

(ו) אֶתָּה ה' סֵתֵר וּמַחֲסֵה לִי וְשׁוֹמֵר אוֹתִי מִצָּוָר, עַל יְדֵי יְשׁוּעוֹתֶיךָ אֶתָּה מְסַבֵּב אוֹתִי תָמִיד בְּרִגְנוֹת־הַצֵּלָה.

(ח) וְכָךְ אָמַרְתָּ לִי: אֲשַׁכִּילְךָ וְאֶלְמַדְךָ לִלְכֹּת בְּדֶרֶךְ זוֹ הַטּוֹבָה, אֲרַמֶּז לְךָ בְּעֵינֵי מֶה עָלֶיךָ לַעֲשׂוֹת.

(ט) אֵל תִּהְיֶה כְמוֹ סוֹס וְנָפְרָד שָׂאִין בָּהֶם תְּבוּנָה וְכֹאשֶׁר מְקַשְׁטִים אוֹתָם וְיֵשׁ לְבָלִם פִּיָּהֶם בְּמַתְג וְרֶסֶן לְבַל יִקְרְבוּ לַהֲדוֹק לֵאשׁ — אֶתָּם בֶּן תִּכְבִּינוּ מוֹסֵר!

(י) מְכַאֲוִים רַבִּים בָּאִים עַל הָרָשָׁע, אֵף הַבּוֹטֵחַ בַּה' תִּסָּד מְסֻבָּב אוֹתוֹ.

מִצָּא, רַק לְשֹׁטֶף מִים רַבִּים
אֵלָיו לֹא יָגִיעַ: וְ אֶתָּה סֵתֵר
לִי, מִצָּר תִּצְרֵנִי, רָנִי פִּלֵּט
תְּסוּבְּבֵנִי סֵלָה: ה' אֲשַׁכִּילְךָ,
וְאוֹרְךָ בְּדֶרֶךְ זוֹ תִלְךָ,
אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינֵי: ט אֵל
תִּהְיֶה כְּסוֹס, כְּפָרָד, אֵין
הַבֵּין, בְּמַתְג וְרֶסֶן עָדִיו
לְבָלוֹם, בַּל קָרֵב אֵלֶיךָ:
רַבִּים מְכַאֲוִים לְרָשָׁע,
וְהַבּוֹטֵחַ בִּי תִסָּד יְסוּבְּבֵנוּ:

תהלות שלום

להתפלל בא היתה"ר להזכיר לו כל עוונותיו, ומפילו לעצות באמור לו היאך תעז פניך להתפלל לפני הקב"ה קל גדול ונורא, וידעת בעצמך גדול פשעך ורחוקך מהקב"ה עי"ש.

ולבן צריך האדם להעמיר ולהתחנן לה' שיוכל להתפלל לפניו כראוי, וכדפי' הרה"ק רבי יהושע מצעלזא זי"ע, הפסוק (דברים ג, כג) ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר, ה"א אתה החילות וגו', שמשרע"ה התפלל אל ה' שיוכל לאמור ולהגיד תהלתו, ע"כ חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין, כדי שיוכלו לבוין התפילה כדבעי, וזה המכוון בעסק על זאת יתפלל כל חסיד, דזאת עולה בגי' זוס קול ממון שהוא תשובה תפלה נדקה, והיינו שיחפלא אל ה' על זאת שיוכל להתפלל ולהרבות בתשובה ומעש"ט לעמ מצוא בימי התשובה, ויתחנן שרק לשטף מים רבים דהוא היתה"ר, כדברי המלבי"ם עה"פ (שה"ש ח) מים רבים לא יוכלו לכבות עי"ש, והיינו שהיתה"ר לא יגיע אליו לנצל תפילתו ולנעלו מעודתו ועל זה בעי' כלומא.

(יא) שִׁמְחוּ בַּה' וְגִילּוּ צְדִיקִים, וְהִרְנִינוּ בְּשִׁמְחַתְכֶם כָּל יִשְׂרָאֵל.
א שִׁמְחוּ בַּי, וְגִילּוּ צְדִיקִים, וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל:

מוסר גדול לצדיקים ולישרים שיהללו את הקב"ה, באשר כל מי שיודע יותר בחכמת התורה, יותר ראוי להודות לה, שיודעים ומבינים בנבואות הקב"ה.

(א) רְנְנוּ צְדִיקִים בְּפָנֵי ה', כִּי לְיִשְׂרָאֵל נָאָה לְהִלָּלוֹ.

א רְנְנוּ צְדִיקִים בַּי, לְיִשְׂרָאֵל נָאָה תְהִלָּה:

(ב) הוֹדוּ לַה' בְּכִנּוֹר, בְּנֶגְבַל בָּן עֶשֶׂר נְעִימוֹת זָמְרוּ לוֹ.

ב הוֹדוּ לַי בְּכִנּוֹר, בְּנֶגְבַל עֶשֶׂר זָמְרוּ לוֹ: ג שִׁירוּ לוֹ שִׁיר חֲדָשׁ, הֵיטִיבוּ נֶגֶן

(ג) שִׁירוּ לַה' שִׁיר חֲדָשׁ, הֵיטִיבוּ לְנֶגֶן אֱלֹו בְּתוֹרָעָה.

שִׁיר חֲדָשׁ, הֵיטִיבוּ נֶגֶן בְּתוֹרָעָה: ד כִּי יִשְׂרָאֵל דִּבֶּר יי, וְכָל מַעֲשָׂהוּ בְּאִמּוֹנָה:

(ד) כִּי יִשְׂרָאֵל דִּבֶּר ה' וְכָל מַעֲשָׂיו בְּאִמּוֹנָה, וְלָכֵן שִׁבְחִיהוּ.

ה אֱהִב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט, חֶסֶד יי מִלֵּאָה הָאָרֶץ: ו בְּדָבָר יי שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ, וּבְרוּיָהּ פִּיו כָּל צָבָאָם: ז כִּינֹס כִּינֹד מִי הַיָּם, נָתַן בְּאוֹצְרוֹת תְּהוֹמוֹת:

(ה) ה' אֱהִב גַּם צְדָקָה וְגַם מִשְׁפָּט, אֲכַל חֶסֶדיו גּוֹבֵרִים וּמִמְלָאִים אֶת כָּל הָאָרֶץ.

(ו) בְּדָבָר ה' נַעֲשׂוּ הַשָּׁמַיִם בְּהִבְרָאָם, וּבְרוּיָהּ פִּיו נִוצְרוּ כָּל צָבָא הַשָּׁמַיִם.

(ז) ה' מְכַנֵּס כְּחוֹמָה אֶת מִי הַיָּם וּמִחֲזִיקֵם בְּמִקְוָם הַקְּבִיעַ, נוֹתֵן אֶת מִי הַתְּהוֹם בְּאוֹצְרוֹת הָאָרֶץ בְּמַעֲבֵה הָאֲדָמָה.

(ח) יֵרָאִים מִה' כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ, מִמֶּנּוּ מִפְּחָדִים כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֶל.

(ט) כְּמוֹ שֶׁהוּא אוֹמֵר כֵּן יִהְיֶה, כְּמוֹ שֶׁהוּא מַצְוֶה כֵּן יַעֲמֹד לַעֲד.

ח יֵרָאוּ מִי כָּל הָאָרֶץ, מִמֶּנּוּ יִגְּדוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֶל: ט כִּי הוּא אָמַר, וַיְהִי, הוּא צִוָּה,

יגְּדוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֶל: ט כִּי הוּא אָמַר, וַיְהִי, הוּא צִוָּה,

- ויעמד: יי הפיר עצת גוים, (י) ה' הפיר עצת גוים ובטל מחשבות רשע של העמים.
- הניא מחשבות עמים: (יא) עצת יי לעולם תעמד, מחשבות לבו מתקומות לדור ודור.
- אשרי הגוי אשר יי אלהיו, העם בחר לנחלה לו: (יב) אשרי הגוי אשר ה' אלקיו, אשרי העם אשר בחר בו ה' להיות לנחלתו.
- משמים הביט יי, ראה את כל בני האדם: (יג) משמים מבית ה' ורואה משם את כל בני האדם ומעשיהם.
- שבתו השגיח אל כל יושבי הארץ: (יד) ממכון שבתו בפרומים מבית ומשגיח על כל יושבי הארץ למטה.
- היצר יחד לבם, המבין אל כל מעשיהם: (טו) ה' יצר יחד את לב כל בני האדם, ויודע ומבין לכל מעשיהם.
- אין המלך נושע ברב חיל, גבור לא ינצל ברב כח: (טז) בלעזי ה' אין המלך נושע ברב חיל, וגבור לא נצל בכח רב.
- שקר הסוס לתשועה, וברב חילו לא ימלט: (יז) בלעזי ה' שקר הסוס להביא תשועה, בשטף מרוצתו ובחילו הרב אינו ממלט את רוכבו ממפלח.
- הנה עין יי אל יראיו, (יח) הנה עין ה' להטיב עם

תהלות שלום

(ג) הנה עין ה' אל יראיו למיחלים לחסדו, במדרש (שם"ש רעה פ"מ, יב) כתיב הנה עין ה' אל יראיו וגו' וכתי' (למקן לה) עיני ה' אל צדיקים, בשעה שישראל עושין

לְמִי־חַלִּים לְחֶסֶדְךָ: יט לְהַצִּיל
מִמָּוֶת נַפְשָׁם, וּלְחַיּוֹתָם
בְּרָעַב: כ נַפְשֵׁנוּ חֲבַתָּה לִי,
עֲזָרְנוּ וּמַגִּנְנוּ הוּא: כא כִּי בּוֹ
יִשְׁמַח לִבֵּנוּ, כִּי בִשְׁם קָדְשׁוֹ
בְּטַחְנוּ: כב יְהִי חֶסֶדְךָ יי
עֲלֵינוּ, כַּאֲשֶׁר יַחְלֵנוּ לָךְ:

הַיְרָאִים מִמֶּנּוּ וְהַמִּי־חַלִּים
לְחֶסֶדְךָ.

(ט) לְהַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשָׁם
וּלְחַיּוֹתָם וְלִזְנוֹתָם בְּעֵת רָעָבוֹ.

(כ) וְלִבֵּנוּ נַפְשֵׁנוּ מִצָּרָה לִישׁוּעָה
ה', כִּי הוּא עֲזָרְנוּ וּמַגִּנְנוּ.

(כא) כִּי בּוֹ יִשְׁמַח לִבֵּנוּ, כִּי בִשְׁם
קָדְשׁוֹ בְּטַחְנוּ.

(כב) בֵּן יְהִיָּה חֶסֶדְךָ ה' עֲלֵינוּ
תְּמִיד כַּאֲשֶׁר יַחְלֵנוּ וְקִיֵּינוּ לָךְ.

תהלות שירים

רצונו של הקב"ה מביט עליהם בשמי עיניו הה"ד עיני ה' אל נדיקים ובשעה שאין עושים
לזן הקב"ה מביט להם בעיניו אחד שנא' הנה עין ה' אל יראיו ע"כ.

נראה לנצר עפי"ד הבית שמואל אחרון (ירמל), צביאור הפסוק (משלי י, כו) כחומץ לשינים
וגו' כן העלל לשולחיו, דהמפרשים המסילו האדם בעוה"ז לשליו שנשלח ממרום
לקיים המוטל עליו, ועלל הוא הרשע המתעלל בעבודת הצורא ואינו נאמן לשולחיו, ויש
לחם טעם בזה שהמסיל הרשע כחומץ לשינים, והציאור דאיחא בשבח (ק"א) החושש בשיניו
לא יגמע את החומץ, ופרדך למומרא דחומץ מעלי לשיניים והכחיד כחומץ לשינים, ומשני
הא דאיכא מכה הא דליכא מכה, איכא מכה מסי ליכא מכה מרפי, והנה כאשר מדה"ד
מתוחה על ישראל ומקטרגת עליהם שאין ראויים לגס כיון שאינם נדיקים אז הקב"ה
שוקל מעשיהם לעומת הרשע, שנגד מעשיו הרי העם כולם נדיקים ונחסם פי המקטרג.

ובזה ביאר הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע הנקשה (במשילת יח"ר שאחר תהילים) שלא יטרכו עמך
בית ישראל זה לזה ולא לעם אחר, הכוונה שיעלה קולנו וישמע שוועתינו מכה
זכות עצמינו, ולא יטרכו עם ישראל זה לזה שישקלו מעשיהם מול הרשע או לעומת
עם אחר מאה"ע רק יהיו ראויים לישועה בזכות עצמם, נמצא דבזמן שעם ישראל יושב
בטח ושאנן ואין פחד ולוחה, אז וודאי הרשע הוא אך למומא והעדרו טוב ממציאותו,
אך בזמן שזר להם לישראל ונמונים בצרה ומנוקה אז אך טוב לישראל אשר הרשע נמצא
בקרבם, כי אז ירא ה' וישפוט בינו ובין עמו וענתה צרה נדקתם מול רשעת הרשע,
ולכן הרשע משול כחומץ לשינים שטוב הוא אם יש מכה ורע בדליכא מכה, וכן הרשע
כשם צרה ומכה על ישראל הוא טוב וכשאין צרה הוא רע.

ספר ליום שני לר' לחדש ראשון עז

בו נתבאר, כשהיה רוד אצל אביש אחיו של גלית, והיה רוצה לנקום נקמת אחיו והיה כסכנה גדולה, היה עושה עצמו כשומר, והוריד רירו על זקנו, והיה כותב על הדלתות, אביש מלך נח חייב לי מאה רבוא דרובים, וגרשו מביתו, ומרוב שמחה עשה זה המומזר בא"ב.

(א) מה שחבר דוד בעת ששנה את אפן דבורו ויהשטשה בקני אבימלך מלך פלשתים ולבסוף גרש את דוד והלך לו.

(ב) אברכה את ה' מצילי בכל עת, תמיד תהלתו בפי.

(ג) נפשי מתפארת בה' מגני, ישמחו עניים על נפלאות ישועתי וישמחו אף הם.

(ד) יחד אתי גדלו וקללו לה', נרמקה שמו יחדו!

ד א לְדוֹד בְּשֵׁנוֹתוֹ אֶת טַעְמוֹ
לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ, וַיִּגְרֶשְׁהוּ,

וַיֵּלֶךְ: ב אֲבִרְכָה אֶת יי כָּל
עֵת, תָּמִיד תְּהַלְתּוּ בְּפִי: ג בִּי
תִתְהַלֵּל נַפְשִׁי, יִשְׁמְעוּ

עֲנָוִים, וַיִּשְׁמְחוּ: ד גְּדִלּוֹ לִי
אֲתִי, וַנִּרְמָמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו:

תהלות שלום

וז"ב המד' נשעה שאין עושים רגונו של מקום כתי' הנה עין ה' אל יראוי שמציט עליהם רק נענינו אחת, כי נענינו השמיה הוא משקיף על מעשי הרשעים ואזה"ע כדי לשקול נדקת מעשיהם של ישראל נגד פשעם של אזה"ע, אבל נשעה שעושים רגונו הוא מציט ומשגיח עליהם נשחי ענינו ועיני ה' אל נדיקים כי נדיקים המה מכה עצמם.

עוד י"ל עפ"י מש"כ צבית שמואל אחרון (פ' נח) לפרש המדרש (צ"ד ג, א) גדולים נדיקים שמהפכין מדה"ד לרחמים, עפ"י הגמ' (ברכות כ.) מאי שנא ראשונים דאיתרחיש להו ניסא ומאי שנא און דלא איתרחיש ניסא, קמאי הוי קא מסרו נפשיהו אקדושת השם און לא מסרינן נפשין אקדושת ה', והניאור דהנה איתא בזה"ק (מקץ דף קה"ה) על הא דאמר פרעה למשה (שמות ה, ב) מי ה' אשר אשמע בקולו וכי פרעה לא ידע שמה דה' הא כתי' (בראשית מח, לו) הנמצא כזה איש אשר רוח אלוקים בו אלא דסם אלוקים בגימטריא הטבע וזה מורה על הנהגת הנריאה ע"פ הטבע שהטביע הקב"ה נשעת הנריאה נצנא השמים להנניג העולם עפ"י טבע ושם הוי"ה צ"ה מורה על שידוד המערכות ושנינו טבע הנריאה ולו"א פרעה מי הוי"ה כי לא היה מאמין שיש שידוד הטבע, רק ידע משם אלוקים צחינת הטבע, ועפ"י הטבע אין עבד יוצא ממגרים לעולם ולכן לא אזה לשלם. וזה"כ קמאי דקמסרי נפשיהו אקדושת ה' דהיינו שעובדים את בוראם במסי"י למעלה מן הטבע ויותר מכפי יכלתם, גם השי"ת שלם להם מדה כנגד מידה ואיתרחיש להו ניסא למעלה מדרך הטבע, משא"כ און דלא מסרינן נפשין ועובדים את ה' ע"פ הטבע לכך גם הקב"ה מנהיג אותנו ע"פ הטבע.

ה' דַּרְשֵׁתִי אֶת יי, וְעַנֵּנִי, וּמִכָּל מְגוּרֹתַי הֲצִילֵנִי: וְהִבִּיטוּ אֵלָיו, וְנִהְרֻ, וּפְנִיָהֶם אֶל יַחֲפָרוּ: זֶה עָנִי קָרָא, וַיִּשְׁמַע, וּמִכָּל צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוּ: חֲנָה מִלֶּאֱדָן יי סָבִיב לִירָאִיו, וַיַּחֲלִצֵם: ט טַעֲמוּ וִירְאוּ, כִּי טוֹב יי, אֲשֶׁרִי הַגִּבֹּר יַחֲסֶה בּוֹ:	(ה) דַּרְשֵׁתִי אֶת ה' בְּצָרָתִי וְעָנִי, וּמִכָּל מְגוּרֹתַי הֲצִילֵנִי. (ו) כָּל אֵלֶּה שְׁמִתוֹךְ צָרָתָם נָשׂוּ אוֹ עֲנִיָּהֶם לְמָרוֹם — הָאִירוּ פְנֵיהֶם וְלֹא בִשְׁחֻחֹנָם. (ז) הִנֵּה זֶה הָעָנִי קָרָא לַה' בְּצָרָתוֹ וְה' שָׁמַע אֵלָיו וּמִכָּל צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוּ. (ח) חֲנָה מִלֶּאֱדָן ה' מְסַבִּיב לִירָאִיו וַיַּחֲלִצֵם אוֹתָם מִקְּצוּקָתָם. (ט) טַעֲמוּ אֶת דְּבָרֵי ה' וְתִירְאוּ כִּי טוֹב הוּא, אֲזַ תִּכְרִירוּ כִּי אֲשֶׁרִי הַגִּבֹּר הַחֹסֶה בּוֹ.

תהלות שלום

וזוה פירוש המדרש גדולים הנדיקים שמהפכין מדה"ד לרחמים, ר"ל אלוקים שהוא דין המורה על הנהגת העולם עפ"י דרך הטבע ואין רחמים נדין, אמנם הנדיקים מהפכין הטבע לרחמים ע"י שעובדים את ה' במסמ"נ מעל לדה"ט עכמ"ד.

ובן מרגל צפומיה דהבעש"ט הק' (הוצא בקדושת לוי בשלח) לפרש הפסוק (מהלים קכא, ה) ה' אֵלֶךְ, שהתנהגות הקב"ה עם צדיקו היא כביכול דוגמת הַל המלווה את האדם ונוטה אחר כל מנועותיו, ולאחזר לַד שיפנה הַל נטה עמו כעד אחר עד כן מתנהג כביכול הקב"ה עם האדם וכאשר יעשה כן יעשה לו, דהיינו אֵס האדם מתנהג ויעודד את צוראו למעלה מדרך הטבע כן יֵו ה' אתו את הברכה למעלה מדרך הטבע וישדד מערכות בשבילו, וזוה ביארנו אמרם ז"ל (ברכות לה): בזמן שישראל עושין רצונו של מקום מלאכתן נעשית ע"י אחרים שנא' (ישעיה סא, ה) ועמדו זרים ורעו לאנכס, ובזמן שאין ישראל עושין רצונו מלאכתן נעשית ע"י עמלק, והקשה המהרש"א (מ"א סא) דהיאך ממוקם הַי קרא דואספת באין עושין, הא מפורש ביה ויהי אֵס שמוע משמעו וגו' דהיינו בעושין רצונו, ועלה קאי ונחמי מטר ארנכס וגו' ואספת דגניך וגו' ועיי"ש מה שח"י.

ולדברינו י"ל דנאמת מיירי בעושין רצונו, אבל יש בזה ב' דרגות יש מי שעובד את צוראו בזהב ונכסף ונכספה נפשו לעשות רצונו ומוסיף על מה שנאטווה, ואף אֵס אנוס הוא ורממנא פטריה וכדו' מ"מ מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה

יִרְאוּ אֶת יְיָ קְדָשׁוֹ, כִּי אֵין
מַחְסוֹר לִירְאָיו: יא כְּפִירִים,
רָשׁוֹ וְרַעֲבֹ, וְדָרְשֵׁי יְיָ, לֹא
יַחְסְרוּ כָּל טוֹב: יב לָכוּ בָּנִים,
שָׁמְעוּ לִי, יִרְאֵת יְיָ:
אֲלַמְּדֶכֶם: יג מִי הָאִישׁ
הַחֲפֵץ חַיִּים, אֲהֵב יָמִים
לְרֵאוֹת טוֹב: יד נֹצֵר לְשׁוֹנֶה
מִרַע, וּשְׁפָתֶיךָ מִדְּבַר
מְרֻמָּה: טו סוֹר מִרַע, וַעֲשֵׂה

(י) תִּרְאוּ מִה' אַתֶּם הַקְּדוֹשִׁים
וְלֹא תִדְעוּ מַחְסוֹר, כִּי אֵין
מַחְסוֹר לִירְאָיו.

(יא) הַגְּבוּרִים הַדּוֹמִים לַכְּפִירִי
אֲרִיזוֹת נִתְרוֹשְׁשׁוּ וְרַעֲבֹ, וְדוֹרְשֵׁי
ה' לֹא יַחְסְרוּ כָּל טוֹב.

(יב) לָכוּ בָּנִים שָׁמְעוּ לְדְבָרִי,
יִרְאֵת ה' אֲלַמְּדוּ אֶתְכֶם.

(יג) מִי הָאִישׁ הַחֲפֵץ בַּחַיִּים
הַאֲמִתִּיִּים, אֲהֵב לְרֵאוֹת אֲצִלוֹ
יָמִים טוֹבִים.

(יד) הַנֹּצֵר לְקֶדֶשׁ הֵיא: שְׁמֹר
לְשׁוֹנְךָ מִדְּבַר רַע וּשְׁמֹר נִפְשְׁךָ
מִדְּבַר מְרֻמָּה.

(טו) סוֹר מִפְּעֻלֹת רַע וַעֲשֵׂה אֵף

תְּהִלּוֹת שְׁלֹם

וּמִשׁוֹקְמוֹ הַבּוֹעֶרֶת בְּרֶשֶׁפִי שְׁלֵהֲבֵת קוֹדֶשׁ, וְלֹא יַעֲזְרֵנוּ גִשֶׁם וְשֹׁלֵג קוֹר וְחוֹם מִלַּעֲשׂוֹת מִצֹּחַ
ה', זֶה נִקְרָא עוֹשֶׂה רָצוֹנוֹ שֶׁל מִקּוֹם כִּי הוּא שׁוֹאֵף וּמִתְאַוֶּה לַעֲשׂוֹת וּלְמַלֵּא רָצוֹן קוֹנוֹ,
אֲמֻנָּה יֵשׁ מִי שְׂעוֹבֵד אֹת ה' רַק כִּפִּי מֵה שֶׁנִּצְטוּוּה וּמִקִּיִּים אֹת הַמּוֹטֵל עֲלָיו, אֲבָל אֵינוֹ
מוֹסִיף מִן הַפִּטְוֹר עַל הַחַיּוֹב, וְכֵלל אֲשֶׁר צוּה אֱלֹהִים בְּן עוֹשֶׂה אֲבָל לֹא יוֹסִיף עַל
אֵלֶּה, זֶה נִקְרָא בְּפִי חוֹ"ל אֵין עוֹשִׂין רָצוֹנוֹ שֶׁל מִקּוֹם, וְלִכֵּן כַּשְׁעוֹשִׂין רָצוֹנוֹ ית' אֵף לִפְנֵים
מִשׁוֹרֵת הַדִּין וּזְכִין לְבִרְכּוֹת שְׁמַיִם מַעַל לְדֶרֶךְ הַטֶּבַע וַיַּעֲמֵדוּ זְרִים וַיִּרְעוּ זֶאֱמַר, אֲבָל כֹּאשֶׁר
מִתְנַהֲגִים רַק ע"פ שׁוֹרֵת הַדִּין וְהַטֶּבַע אִזּוּ גַם אֹת זֶה לַעֲמֹת זֶה עֹשֶׂה אֱלֹהִים שֶׁיִּטְעֶרֶךְ
לַעֲשׂוֹת פְּעוּלָה ע"פ הַטֶּבַע וְלֹאֲסוֹף דַּגְנוּ בַּעֲמָמוֹ.

וּבִזְוֶה יִתְבָּאֵר דְּבָרֵי הַמִּד' דְּבַשְׁעָה שֶׁאֵין עוֹשִׂין רָשָׁ"מ כְּחֵץ בָּהֶם עֵין ה' אֵל "יִרְאָיו"
שְׁעוֹשִׂים מִירְאָה, לִכֵּן מִצִּט עֲלֵיהֶם בָּעֵין אֲחַת דִּהְיִינוּ בָּעֵין הַהִשְׁגָּה הַטֶּבַעִיית, אֲבָל
בַּשְּׁעָה שְׁעוֹשִׂין רָצוֹנוֹ לַמַּעֲלָה מִטֶּבַע גּוֹפֶס וְכוֹחַס בְּמִסְכִּירוֹת נִפְשָׁם לֵה', הַקְּבִ"ה מֵצִיט לֵהם
בַּשְּׁמִי עֵינֵינוּ גַם בָּעֵין הַהִשְׁגָּה הַנִּסְיִית לַמַּעֲלָה מִן הַטֶּבַע, וְעֵינֵינוּ ה' אֵל נְדִיקִים
לְהַפְלִיא לֵהם פְּלִאוֹת בְּשִׁידוֹד מַעֲרֻכּוֹת הַטֶּבַע וְהַמּוֹלֹת.

טוב, בְּקֶשׁ שְׁלוֹם, וְרַדְּפָהּוּ:

מז עֵינֵי יי אֶל צַדִּיקִים, וְאֶזְנֵי

אֶל שׁוֹעֲתָם: יז פְּנֵי יי בַּעֲשֵׂי

רַע, לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ זָכָרָם:

יח צַעֲקוּ, וַיִּשְׁמַע, וּמִכָּל

צָרוֹתָם הִצִּילָם: יט קְרוֹב יי

לְנִשְׁבְּרֵי לֵב, וְאֵת דִּפְאֵי רוּחַ

יֹושִׁיעַ: כ רַבּוֹת רָעוֹת צַדִּיק,

וּמִכָּל־יִצְיָלָנוּ יי: כא שֹׁמֵר

כָּל עֲצֻמוֹתָיו, אַחַת מֵהֵנָּה

לֹא נִשְׁבְּרָה: כב תָּמוּתָת רָשָׁע

רָעָה, וְשֹׁנְאֵי צַדִּיק יֶאֱשָׁמוּ:

כג פּוֹדֶה יי נֶפֶשׁ עֲבָדָיו, וְלֹא

יֶאֱשָׁמוּ כָּל הַחֲסִים בּוֹ:

טוב, בְּקֶשׁ אֵת הַשְׁלוֹם בְּקִרְבְּךָ וּ
יִרְדֹּף אַחֲרָיו כָּל מָקוֹם.

(טז) כִּי עֵינֵי ה' לְטוֹבָה אֶל
הַצַּדִּיקִים וְאֶזְנֵי פְתוּחוֹת לִקְבֹּל
אֵת שׁוֹעֲתָם.

(יז) פְּנֵי ה' זֹעֲפוֹת בַּעֲשֵׂי רַע,
לְהַכְרִית מִהָעוֹלָם אֵת זָכָרָם.

(יח) הַצַּדִּיקִים צוֹעֲקִים וְה' שׁוֹמֵעַ
לָהֶם, וּמִכָּל צָרוֹתָם מִצִּילָם.

(יט) קְרוֹב ה' לְנִשְׁבְּרֵי לֵב וְאֵת
נִדְבָאֵי רוּחַ הַשְּׁפִלִים הוּא
מוֹשִׁיעַ.

(כ) הַרְבֵּה רָעוֹת בָּאוֹת עַל הַצַּדִּיק
אֲךָ מִכָּל־יִצְיָלָהּ ה'.

(כא) ה' שׁוֹמֵר כָּל עֲצֻמוֹתָיו, אַחַת
מֵהֵן אֵינָה נִשְׁבְּרָת וְאֵינָה נִזְקָה.

(כב) הַרָעָה עֲצֻמָּה תָּמִיד אֵת
הַרָשָׁע, וְשׁוֹנְאֵי צַדִּיק נֶעֱשִׂים.

(כג) פּוֹדֶה ה' אֵת נֶפֶשׁ עַבְדּוֹ
מִצָּרוֹתֵיהֶם וְלֹא יִצְטָרְכוּ
לְהִתְחַרֵּט וּלְהֶאֱשָׁם אֵת עֲצָמָם
עַל חֲסוֹתָם בּוֹ.

תפלה גוראה ונפלאה על שונאיו, שידו כמון ומלאך ה' יהי רודפם, והכל באה מעזה".

ו' לחורש

דה א לְדוֹד, רִיבָה יי אֵת יְרִיבֵי,

לֶחֶם אֵת לֶחֶמִי: ב הַחֲזוֹק

מִגֵּן, וְצָנָה, וְקוֹמָה בַּעֲזָרְתִּי:

(א) אֲשֶׁר חֲבֵר דוֹד: עֲשֵׂה ה'
מְרִיבָה עִם אֵלֶּה הָרִיבִים אִתִּי,
לֶחֶם עִם אֵלֶּה הַנִּלְחָמִים בִּי.

(ב) הַחֲזוֹק אֵת הַמִּגֵּן וְהַשְּׂרִיז
שֶׁאֵצֵא בָהֶם לְמִלְחָמָה וְקוֹמָה
בַּעֲזָרְתִּי.

(ג) שֶׁלֶף חֲנִית וְגִזָּן עָלַי נָגַד
רוּדְפִי, אָמַר לְנַפְשִׁי: יִשְׁוּעָתְךָ
אֲנִי!

(ד) יְבוֹשׁוּ וְיִפְּלֻמוּ מִבְּקָשֵׁי נַפְשִׁי,
יִסְגּוּ אַחֲרָיו וְיִחַפְּרוּ הַחוֹשְׁבִים
עָלַי בָּעֵת.

(ה) יִהְיֶה בְּקֶשׁ לִפְנֵי רוּחַ הַמִּתְפַּדֵּי
לְכָל עֶבֶר, וּמִלֶּאֶף ה' יִדְּחָה
אוֹתָם מִמַּעֲמָדָם.

(ו) יִהְיֶה בִּרְכָם חֶשֶׁן וְחִלְקָלוֹת,
שִׁיתְחַלְקֻהוּ בְּאַפְלָה וּמִלֶּאֶף ה'
יִרְדֹּף אוֹתָם.

(ז) כִּי חָנָם, עַל לֹא חָמַס בְּכַפִּי,
טָמְנָה לִי מִלְכָּדָת, חָנָם חִפְרוּ לִי
בוֹר שְׁאֵפֶל בּוֹ.

(ח) תָּבוֹא עַל הָאוֹיֵב תְּשֻׁכָּה שְׁלֹא
יֻכַּל לְדַעַת וּלְהַזְהִיר, וְהִרְשֵׁת
אֲשֶׁר טָמַן עֲבוּרֵי תִלְכָּד אוֹתוֹ
וּבְתֻשְׁכָּה יִפֹּל.

(ט) וְנַפְשִׁי תִּגִּיל בְּה', תִּשְׂשֹׁן
בִּישׁוּעָתוֹ בְּמַפְלַת הַרְשָׁעִים.

(י) כָּל עֲצָמוֹתַי יִקְלְסוּ וַיֹּאמְרוּ:
ה' מִי כְמוֹךָ! כִּי אַתָּה מַצִּיל עֲנִי
מִחֲזָק מְמִנָּה, וְעֲנִי וְאֶבְיוֹן
מִגִּזָּלוֹ.

(יא) עֲדִי חָמַס קָמוּ עָלַי וְתִבְעוּ

וְהִרְק חֲנִית, וּסְגֹר לְקִרְיָת
רוּדְפִי, אָמַר לְנַפְשִׁי יִשְׁוּעָתְךָ
אֲנִי: ה' יִבְשׁוּ וְיִפְּלֻמוּ
מִבְּקָשֵׁי נַפְשִׁי, יִסְגּוּ אַחֲרָיו,
וְיִחַפְּרוּ חֲשָׁבֵי רַעְתִּי: ה' יִהְיֶה
כְּמֶזֶץ לִפְנֵי רוּחַ, וּמִלֶּאֶף יִי
דוּחָה: ו' יִהְיֶה דִרְכָם חֶשֶׁן
וְחִלְקָלְקָת, וּמִלֶּאֶף יִי
רוּדְפָם: ו' כִּי חָנָם טָמְנָה לִי
שַׁחַת וְשֵׁתָם, חָנָם חִפְרוּ
לְנַפְשִׁי: ה' תָּבוֹאֵהוּ שׂוֹאֵה
לֹא יֵדַע, וְרִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר טָמַן
תִּלְכָּדוֹ, בְּשׂוֹאֵה יִפֹּל בָּהּ:
ט וְנַפְשִׁי תִּגִּיל בִּי, תִּשְׂשֹׁן
בִּישׁוּעָתוֹ: כָּל עֲצָמוֹתַי
תֹּאמְרָנָה, יִי מִי כְמוֹךָ, מַצִּיל
עֲנִי מִחֲזָק מְמִנָּה, וְעֲנִי
וְאֶבְיוֹן מִגִּזָּלוֹ: יא יִקְוִמוּן עָדִי

חֲמֵס, אֲשֶׁר לֹא יִדְעָתִי,
 יִשְׁאֲלוּנִי: יב יִשְׁלֻמוּנִי רָעָה
 תַּחַת טוֹבָה, שְׂכוֹל לְנַפְשִׁי:
 יג וְאֲנִי בַּחֲלוּתָם לְבוֹשֵׁי שָׂק,
 עֲנִיתִי בַּצּוּם נַפְשִׁי, וּתְפִלָּתִי
 עַל חֵיקִי תָשׁוּב: יד כָּרַע כַּאֲחֵי
 לִי הִתְהַלַּכְתִּי, כַּאֲבֵל אִם,
 קָדַר שְׁחוּתִי: טו וּבְצַלְעִי,
 שָׁמַחוּ וְנֶאֱסָפוּ, נֶאֱסָפוּ עָלִי
 נָכִים, וְלֹא יִדְעָתִי, קָרְעוּ
 וְלֹא דָמוּ: טז בַּחֲנָפִי לַעֲגִי
 מַעֲוֹג, חָרַק עָלִי שְׁנִימוֹ:
 יז אֲדַנִּי, כַּמָּה, תִּרְאֶה
 הַשִּׁיבָה נַפְשִׁי מִשְׁאִיָּהֶם,
 מִכְּפִירִים, יַחֲדָתִי: יח אוֹדֶךָ
 בִּקְהֵל רָב, בָּעַם עָצוּם
 אֶהְלֶלְךָ: יט אֵל יִשְׁמַחוּ לִי
 אִיבֵי שָׂקָר, שְׁנֵאֵי חֲנָם,

ממני מה שלא ידעתי ולא הייתי חייב להם.

(יב) אנשים שהטבתי להם שלמו לי רעה, במקום הטובה שעלו להביא שכול לנפשי.

(יג) כאשר היו חולים לבשתי ש ק מצער ועניתי בצום נפשי למצנן; מי יתן ותשוב עלי מה שהתפללתי עבורם!

(יד) בצרותם התהלכתי מצר ודואג כמו על צרת חבר ואח, כמו אם אכלה על בנה הלכתי קודר ושחוח.

(טו) ובשכרי אני, הם שמחו ונאספו עלי לשוב על צרתי, אפלו אנשים חגרים שלא הפרתם נאספו עלי לראותני בצרתי; אלו קרעו בשרי לא היה זב דם מעצם עלבוני.

(טז) אלה הלוועגים לי מתחנפים לשונאי הנותנים להם מעדנים כדי שיתרקו עלי שניהם משמחה לאידי.

(יז) ה', כמה ארך אפים יש לך בראותך כל זאת וסובל? השב והציל את נפשי ממצשיהם האפלים, הצל את נשמתו מהעריצים הדומים לאריות.

(יח) אודך בקהל רב, בקרב עם גדול ועצום אהלל לשמך.

(יט) אל ישמחו המעידים עלי שקר, ושונאי חנם לא יוכלו לקרץ עלי עיניהם בלעג.

(כ) כי אינם מדברים שלום, על הנדבאים שבארץ חושבים מרמות.

(כא) הם פָּצְרוּ עָלַי אֶת פִּיהֶם בְּשֹׁחַק וְאָמְרוּ: הִבֵּה נִשְׁמָח, הִבֵּה נִשְׁמָח, הִנֵּה עֵינֵינוּ רֹאוֹת בְּצָרְתְּךָ!

(כב) רֵאִיתָ ה' אֶת צוּרִי, אֵל נָא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם, ה' אֵל תִּתְרַחֵק מִמֶּנִּי.

(כג) הִתְעוֹרְרָה ה' וְהִקִּיצָה אֶת בֵּית דִּינֶךָ לְשִׁפְטֵי מֵאוֹיְבֵי, כִּי אַתָּה אֱלֹהֵי וְאֲדוֹנֵי לְרִיב אֶת רִיבֵי.

(כד) שִׁפְטֵנִי בְּצִדְקָתְךָ וְיִשְׁרָף ה' אֱלֹהֵי, וְאֵל יִשְׁמְחוּ אוֹיְבֵי לְאִידִי.

(כה) אֵל יֹאמְרוּ בְּלִבָּם: שְׁמַחָה נִפְשָׁנוּ; אֵל יֹאמְרוּ עָלֵי: בִּלְעָנֹהוּ כְּכֹר.

(כו) יִבְשׂוּ וְיִחַפְּרוּ יַחַד כָּל הַשְּׂמָחִים עַל רָעִתִי, יִלְבְּשׁוּ בִּשָּׁת וְיִקְלְמוּ אֵלֶּה הַמִּתְרַבְּרִים עָלַי.

(כז) יִרְנֹו וְיִשְׁמְחוּ אֵלֶּה הַחֹפְצִים לְרֹאוֹת בְּהַגְלוֹת צִדְקִי, וְיֹאמְרוּ תָמִיד: הִתְגַּדַּל כְּבוֹד ה' הַחֹפֵץ בְּשָׁלוֹם עַבְדּוֹ דָּוִד.

יִקְרְצוּ עֵינַי: כִּי לֹא שָׁלוֹם יִדְּבֹרֵי, וְעַל רִגְעֵי אָרֶץ, דְּבָרֵי מִרְמוֹת יַחֲשֹׁבוּן: כֹּא וַיִּרְחִיבוּ עָלַי פִּיהֶם, אָמְרוּ הָאֶחָ הָאֶחָ רֵאֲתָה עֵינֵינוּ: כִּב רֵאֲתָה יי, אֵל תִּתְרַחֵשׁ, אֲדַנִּי אֵל תִּרְחַק מִמֶּנִּי: כג הָעִירָה וְהִקִּיצָה לְמִשְׁפָּטִי, אֱלֹהֵי וְאֲדַנִּי לְרִיבֵי: כד שִׁפְטֵנִי בְּצִדְקָךָ, יי אֱלֹהֵי, וְאֵל יִשְׁמְחוּ לִי: כה אֵל יֹאמְרוּ בְּלִבָּם, הָאֶחָ נִפְשָׁנוּ, אֵל יֹאמְרוּ בִּלְעָנֹהוּ: כו יִבְשׂוּ וְיִחַפְּרוּ יַחַד שְׂמָחֵי רָעִתִי, יִלְבְּשׁוּ בִּשָּׁת וְיִקְלְמוּ הַמְּגַדִּילִים עָלַי: כז יִרְנֹו וְיִשְׁמְחוּ חֹפְצֵי צִדְקִי, וְיֹאמְרוּ תָמִיד, יִגְדַּל יי הַחֹפֵץ שָׁלוֹם עַבְדּוֹ:

(כח) ולשוני תדבר על צדקה כח ולשוני תהגה צדקה, כל ותביע כל היום תהלתך. היום תהלתך:

מוסר על אותם אנשים אשר הלכו אחר יצרים, והיצר הרע אומר להם שאל ישימו מוראו של הקב"ה נגד פניהם, ומיפה להם המעשים הרעים כדי למצוא עונם, שכך הוא דרך של יצח"ר יורד ומסמין עולה ומקטרת.

- א אֲשֶׁר חָבַר דָּוִד עָבַר ה' בְּשָׂבִיל הַמִּנְצָח בַּמִּקְדָּשׁ.
 ב חֲשַׁבְתִּי בְּלִבִּי כִּי הִפְשַׁע, הִנֵּנוּ יִצְרֵי-הָרָע, מִסִּית לְרָשָׁע וְאוֹמֵר לוֹ שְׁלֹא יָהֵא פֶהֶד אֱלֹקִים לִנְגֹד עֵינָיו.
 ג הוּא מִסִּית אוֹתוֹ בְּדַבְרֵי חֲלָלוֹת בְּעֵינָיו לְהַחֲטִיאוֹ כְּדֵי שְׂמִימָא בּוֹ ה' אֶת עֲוֹנוֹתָיו וְיֵשׁ גְּאֻהוּ.
 ד וְהִרְשַׁע שׁוֹמֵעַ לַעֲצַת הַיָּצֵר, מִמֶּלֶא פִּי דְבָרֵי שָׁקָר וּמְרֻמָּה, וְנִמְנָע מִלְּמַד וּמִלְּהַשְׁכִּיל לְהִיטִיב מַעֲשָׂיו.
 ה עַל מִשְׁכָּבוֹ בְּלִילָה חוֹשֵׁב מִחֲשָׁבוֹת אֵין, וּבִקְוָמוֹ בּוֹחֵר לְהִתְנַצֵּב עַל דְּרָגָה לֹא טוֹב וְאֵינוֹ מוֹאֵס בְּרָע.
 ו בְּגִלְל הִרְשָׁעִים הִלְלוּ — אֲתָה ה' מִסְלָק חֲסִידֶיךָ מִהָאֲרֶץ וְרוֹק בְּשָׁמַיִם הֵם וְשָׁאֲרִים, הָאֲמוּנָה בְּךָ מִתְרוֹמָמֶת עַד גְּבוּהַ שְׁחָקִים כִּי מִסְלָקָת הִיא מִבְּנֵי אָדָם.
 ז בְּרוֹמָמוֹת צִדְקָתְךָ תִּגְבֶּיהָ אֶת הָאִישׁ בְּהַרְרֵי עֹז; בְּעֶמֶק מִשְׁפָּטֶיךָ תוֹרִידוֹ עַד תְּהוֹם רִבְּהָ, אֵין הֵן אֶת הָאָדָם הֵן אֶת הַבְּהֵמָה תוֹשִׁיעַ ה'.
 ח אֱלֹקִים, מֶה יָקָר חֲסִידֶךָ שְׂאִינוֹ יִמָּאֵס: ו' יִי בְּהַשְׁמִים חֲסִידֶךָ, אֲמוּנָתְךָ עַד שְׁחָקִים: ו' צִדְקָתְךָ בְּהַרְרֵי אֵל, מִשְׁפָּטֶיךָ, תְּהוֹם רִבְּהָ, אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ יִי: ח מֶה יָקָר חֲסִידֶךָ אֱלֹהִים, וּבְנֵי אָדָם

מגיע לרשעים, אלא לבני אדם החוסים ובוטחים בצל כנפי השכינה.

(ט) הם יתנו לרויה מברכת עולמך, אותם אתה משקה מהטוב הצפון בנחל עדניך.

(י) כי עמך ה' מקור החיים, באור שכינתך נראה האור האמתי.

(יא) משך נא חסדך ליוצאי שמה וצדקתך להולכים ושר בתם לב.

(יב) רגל גאולה לא תבוא עמי במקצתי ויד רשעים לא תזיז אותי ממקומי ומחלקי המיעד אלי.

(יג) שם, במקום שהרשעים רוצים להזיקני, פלו פועלי השקר, יהיו נדחים בלי תקומה.

בצל כנפיה יחסיון: ט ירוין
מדשן ביתך, ונחל עדניך
תשקם: כ פי עמך מקור
חיים, באורך נראה אור:
יא משך חסדך ליוצאי,
וצדקתך ליושרי לב: יב אל
תבואני רגל גאולה, ויד
רשעים אל תנדני: יג שם
נפלו פועלי און, דחו ולא
יכלו קום:

דוד המלך מוכיח דוד, שאל יקאו ברשעים ובהצלחתם, ויש לחוש שיתפתו להם. אלא יבטחו בה', וישאו ויתנו באמונה, והקב"ה יעשה להם הכל.

(א) לדוד (מוכיח את ישראל):
אל תתחרה עם אנשי רעה
לעשות כמעש ידם, אל תקנא
בעושי עולה להיות כמוהם.
(ב) כי אלה יכרתו מהרה כמו
עשב השדה, ויגזק דשא
יבולין.

(ג) בטח בה' ועשה טוב, ואז

לז א לדוד, אל תתחר
במרעים, אל תקנא
בעושי עולה: ב פי כחציר
מהרה ימלו, וכירק דשא
יבולין: ג בטח ביי, ועשה

תהלות שלום

(ד) בטח בה' ועשה טוב. נראה בדבר רמז דאם אדם מאמין בה' ומשליך על ה' יבנו, אז לא ידע דבר רע והכל יתהפך לו לטובה, כי הקב"ה מגן הוא לכל החוסים

טוב, שָׁכַן אֶרֶץ, וְרָעָה
אֱמוּנָה: ד' וְהִתְעַנֵּג עַל יי,
וַיִּתֵּן לָהּ מִשְׁאֲלֹת לִבָּהּ: ה' גּוֹל
עַל יי דִּרְכָּהּ וּבִטָּח עָלָיו,
וְהוּא יַעֲשֶׂה: ו' וְהוֹצִיא כְּאוֹר
צִדְקָהּ, וּמִשְׁפָּטָהּ כַּצְהָרִים:
ז' דוֹם לִי, וְהִתְחַוִּיל לּוֹ, אֵל
תִּתְּחַר בְּמִצְלִיחַ דִּרְכּוֹ, בְּאִישׁ
עֹשֶׂה מְזֻמוֹת: ח' הֶרֶף מֵאָף,
וַעֲזַב חֲמָה, אֵל תִּתְּחַר אֶף
לְהָרַע: ט' כִּי מֵרַעִים יִפְרֹתוֹן,
וְקָנִי יי הִמָּה יִירָשׁוּ אֶרֶץ:

תשכן בארץ לארץ ימים
ותחזקם בזכות אמונתך.
(ד) תוכל להשיג תענוגים
במשענתך על ה' שִׁמְלָא
משאלות לבך.
(ה) סמך על ה' ונגלגל עליו כל
דרכיך וצרכיך, בטח עליו והוא
יעשה הכל למעגך.
(ו) הוא יוציא לאור צדקך
ומשפטך כאור השמש
בצהרים.

(ז) הקמץ לישועת ה' וקנה אליו;
אל תתחרה באיש המצליח
בדרכו ועושה מזמות רשע,
לאמר: אלף אף אני בדרכו.
(ח) הרפה ידך וצוב מעשים
המפורים עליך אף וחמה, אל
תתחרה עם אלה שאין להם
בעולם אלא להרע לזולת.
(ט) כי הרשעים המצליחים
סופם שיפךרנו, והקווים לה'
המה יירשו את הארץ.

תהלות ש"ם

זו, כדמצינו גבי נחום ח"ס גמזו (תענית כ"א) שעל כל רע אשר קרהו הלך לנצט דרכו
והיה סמוך לזו בטות ז' והיה רגיל לומר גם זו לטובה ולנכון נהפך לו הרע לטוב
גמור, כי הנוטע ז' חסד יטובנו, ואיחא נספה"ק שערי קדושה (פ"ג שער ד') שמי שחולה
בטמונו ז' ומשליך עליו כל ידיו מוצט לו שלא יחסרו מונוותיו דבר יום ציומו עי"ש.

וידוע בשם הרה"ק ר' בונם מפאראסיסחא ז"ע על אמרם ז"ל גבי אבידה דילוש קונה
לכאורה הוא מילתא דתמיהה וכי מפני שהתייחס האובד יפסיד החפץ והמואלו
יזכה זו ומי דזה צא לו כעונש וגמול על שהתייחס, כי בר ישראל אסור לו לומר נושא
רק נצט בשם ה' וישען באלוקיו כי צרוב הימים ימלאנו.

וזאת העמין הכתוב ברמו, בטת ז' חס תנצט ז' אז ועשה טוב ילא לך רק טוב.

(י) המתן עוד מעט ותוכח כי הרשע איננו, התבונן על מקומו ויכבד איננו כי אבד.

(יא) והעננים הישרים הם יירשו את הארץ ויתענגו על שלום רב.

(יב) אמנם הרשע זמם ואורב לצדיק, וחורק עליו שניו בשנאה.

(יג) ה' לועג לו, הוא רואה כי יבוא יומו שיקבל גמולו.

(יד) שלפו הרשעים חרבם ודרכו קשתם להפיל את העני והאביון, לטבח אנשים החולכים לתקם בדרך.

(טו) אך חרבם של הרשעים תבוא בלבם וקשתותיהם תשבנה.

(טז) טוב לצדיקים שמעשים באים לעזרתם ומצליחים יותר

ועוד מעט, ואין רשע, והתבוננת על מקומו,

ואיננו: יא ועננים יירשו ארץ, והתענגו על רב

שלום: יב זמם רשע לצדיק, וחרק עליו שניו: יג אדני ישחק לו, כי ראה כי יבא

יומו: יד חרב, פתחו רשעים, ודרכו קשתם להפיל עני ואביון, לטבח ישרי דרך:

טו חרבם תבוא בלבם וקשתותם תשבנה: טז טוב מעט לצדיק, מהמון רשעים

תהלות שלום

טוב מעט לצדיק מהמון רשעים רבים כי זרועות רשעים תשברנה וגו'. נל"פ עפ"ד הציט שמואל אחרון צביאור הפסוק (משלי טו, ד). כל פעל ה' למענהו וגם רשע ליום רעה, דנאמת עצם מציאות הרשע הוא רע לו ורע לעולם, אמנם צדיק רימחא שאין ישראל זמאים מזד עצמם, הקצ"ה שוקל מעשיהם לעומת הרשעים שכלפיהם צדיקים המה וניגולים הצדיקים בזכות הרשעים, וזה"כ כל פעל ה' למענהו שכל מה שנרא הקצ"ה הוא לתועלת ולורך אל העולם, וגם רשע הוא לתועלת ציוס רעה הינו ציוס נרה ותוכחה, השי"ת יחוס וירחם עלינו ע"י שישקיף דין מעשה הצדיקים למעשי הרשעים ולא יתן מוט לצדיק.

מהמון רשעים רבים.

רבים: יי פי זרועות רשעים

תשברנה, וסומך צדיקים

יי: יי יודע יי ימי תמימם,

ונחלתם לעולם תהיה: יי לא

יבשו בעת רעה, ובימי

רעבון ישבעו: כ פי רשעים

יאבדו, ואיבי יי פיקר פרים,

כלו בעשן פלו: כא לזה רשע

ולא ישלם, וצדיק, חונן,

ונותן: כב פי מברכיו יירשו

ארץ, ומקלליו יפרתו: כג מיי

מצעדי גבר פוננו, ודרכו

(י) פי זרועות הרשעים ותקפם
ישברו, וסומך צדיקים ה'.

(יח) יודע ה' ומכיר מעשי
התמימים בכל ימיהם, ולכן
נחלתם לעולם תתקיים.

(יט) לא יבשו בעת רעה ובימי
רעבון בעולם הם ישבעו.

(כ) פי הרשעים יאבדו ואיבי
ה' קאור ענן בקר הנוצה לרצו'
קט על הבקעה — קד יקלו
קעשן ואינם.

(כא) הרשע מה שלונה אינו
פורע, וה' הצדיק חונן ונותן
למלכה העשוק.

(כב) פי המברכים מאת ה' ינחלו
את הארץ ואלו המקללים
יפרתו.

(כג) ה' מכונן ומבסס מצעדי
האיש ירא ה' ומתרצה אליו
בדרכו.

תהלות שלום

ועיני בדרשות מהר"י מינץ (דנוס ד') אהא דאמרו (סנהדרין קמ.) גבי נח, יש דורשין לגנאי
לפי דורו היה צדיק וכו' דאות הוא לעולם גם בעת שלא יהיו ישראל זכאים ממד
עזאם, רק בגדר אהבה הנחמדות והוא צהעריך אותם נגד שאר אומות מ"מ יתקיים
העולם בשבילם, כמו שהיה אצל נח שהיה יסוד העולם וצרכומו לא נחרב העולם ע"כ,
והש"א טוב מעט לנדיק מהמון רשעים רעים שמליאות הרשעים בעולם יש מזה קצת
טובה להצדיק ומבאר הכחוש אימתי, כי זרועות הרומו על עידן דריחמא, כשהקב"ה דן
את העולם בחוקו וצורע עוון ואין רחמים בדין, ואז רשעים תשברנה היינו ע"י הרשעים
ישבר ויפגעל המדת הדין ואז סומך צדיקים ה', כי יצחין צין צדיק לרשע וצין עובד
אלוקים לאשר לא עבדו.

(כד) גם כִּאֲשֶׁר יִפֹּל הַצַּדִּיק, לֹא יִשְׁאָר מוֹטֵל בְּאֶרֶץ, כִּי ה' סוֹמֵךְ יָדוֹ.

(כה) נֶעַר הָיִיתִי גַם זָקֵנְתִי וְלֹא רָאִיתִי צָדִיק נִצָּז לְגִמְרִי, אֲשֶׁר וָרָעוֹ יֵהָא זֶקֶן וְזָקֵן לִבְקֶשׁ לֶחֶם.

(כו) אֲדַבְּרָה, הַצַּדִּיק חוֹנֵן כָּל הַיּוֹם לַעֲנִיִּים וּמִלֻּה לָהֶם, וְזָרִיעַת צְדָקָתוֹ זֹאת מִבֵּינָהּ לוֹ בְּרָכָה.

(כז) תָּן לֶפֶד בֶּן אָדָם לִדְרוֹ זֶה, סוֹר מֵרַע וַעֲשֵׂה טוֹב, וְחֲשַׁכֵּן לְבַטַּח לְעוֹלָם.

(כח) כִּי ה' אוֹהֵב מִשְׁפַּט־יֵשֶׁר וְלִבָּן אֵינוֹ עוֹזֵב אֶת חֲסִידָיו וְלְעוֹלָם יִהְיוּ נִשְׁמָרִים עַל יְדוֹ, רַק זֶרַע הַרְשָׁעִים יִהְיֶה נִכְרָת.

(כט) הַצַּדִּיקִים יִירָשׁוּ אֶת הָאָרֶץ וַיִּשְׁכְּנוּ עָלֶיהָ לְעוֹלָם.

(ל) פִּי צָדִיק תִּחְלֶה יִלְמַד וַיִּתְּבוֹנֵן בְּחֻמַּת הַתּוֹרָה וְאַחֵר כִּף תִּדְבֹּר לְשׁוֹנוֹ מִשְׁפָּט לְאַמְתּוֹ.

(לא) כִּמוֹ בִּפְיוֹ, כִּף בְּלִבּוֹ רַק תּוֹרַת אֱלֹקִיו, וְלִבָּן לֹא תִמְעַדְנָה רִגְלָיו.

(לב) אָמֵנָם צוּפָה רָשָׁע בְּהַצִּלָּתוֹ הַצַּדִּיק וּבִקְנָאָתוֹ כֹּחַ מִבְּקֶשׁ לְהִמִּיתוֹ.

יִחַפֵּץ: כד כִּי יִפֹּל, לֹא יוֹטֵל,

כִּי יִי סוֹמֵךְ יָדוֹ: כה נֶעַר

הָיִיתִי, גַם זָקֵנְתִי, וְלֹא רָאִיתִי

צָדִיק נִצָּז, וְזָרָעוֹ מִבְּקֶשׁ

לֶחֶם: כו כָּל הַיּוֹם חוֹנֵן,

וּמִלֻּה, וְזָרָעוֹ לְבְרָכָה:

כו סוֹר מֵרַע, וַעֲשֵׂה טוֹב,

וְשִׁכֵּן לְעוֹלָם: כח כִּי יִי אֱהֵב

מִשְׁפָּט, וְלֹא יַעֲזֹב אֶת

חֲסִידָיו, לְעוֹלָם נִשְׁמָרוּ,

וְזֶרַע רָשָׁעִים נִכְרָת:

כט צָדִיקִים יִירָשׁוּ אֶרֶץ,

וַיִּשְׁכְּנוּ לָעַד עָלֶיהָ: ל פי

צָדִיק יִהְיֶה חֲכָמָה, וְלִשׁוֹנוֹ

תִּדְבֹּר מִשְׁפָּט: לא לֹא תוֹרַת

אֱלֹהֵיו בְּלִבּוֹ, לֹא תִמְעַד

אֲשָׁרָיו: לב צוּפָה רָשָׁע

לְצָדִיק, וּמִבְּקֶשׁ לְהִמִּיתוֹ:

- (לב) אך ה' לא יעֲזֹבֵנו בְּיָדוֹ, וְגַם בָּעֵת הַשְּׁפֹטוֹ לֹא יִרְשִׁיעַ אֶת הַצַּדִּיק כִּי יֵצֵא כְּאֹרֶץ צִדְקוֹ.
- (לד) לָכֵן קָנָה אֶל ה' וּשְׁמֹר עַל דְּרָכֵי תוֹרָתוֹ, וְה' יְרוּמֶם אוֹתָךְ לְהַתְנַחֵל בְּאַרְץ וְתִרְאֶה בְּמַסְלַח הָרָשָׁעִים הַנִּכְרָתִים.
- (לה) רָאִיתִי רָשָׁע עָרִץ שֶׁהִשְׁתַּרֵּשׁ קֶעֶץ וּבִי־עֲנָפִים מְצִלִּים.
- (לו) וְהִנֵּה חָלַף עֵבֶר וְאֵינְנוּ בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מִצְאִתִּיהוּ.
- (לז) הִתְבּוֹנֵן וּשְׁמֹר דְּרָכֵי הַתָּמִים, רָאֵה וּלְמַד מִמַּעֲשֵׂה הַיֵּשֶׁר; תִּנְכַּח כִּי אִישׁ שְׁלוֹם סוֹפּוֹ לְטוֹבָה.
- (לח) וְאֵלֹהֵי הַפֹּשְׁעִים יִהְיוּ גִשְׁמִדִּים יָחַד, סוֹפֶם שֶׁל הָרָשָׁעִים לִהְיוֹת נִכְרָתִים.
- (לט) וְהַשׁוּעַת הַצַּדִּיקִים תִּהְיֶה מָאֵת ה', כִּי הוּא מַצְדֵּם וּמְבַטְחֵם בָּעֵת צָרָה.
- (מ) וְה' עֹזְרָם וּמַצִּילֵם, מִצִּילֵם מִן הָרָשָׁעִים וּמוֹשִׁיעַ לַצַּדִּיקִים כִּי חָסוּ וּבִטְחוּ בּוֹ.
- לג יי לֹא יַעֲזֹבֵנוּ בְּיָדוֹ, וְלֹא יִרְשִׁיעֵנוּ בְּהַשְּׁפָטוֹ: לד קָנָה אֶל יי, וּשְׁמֹר דְּרָכּוֹ, וִירוּמֶמָּהּ לְרִשְׁת אָרֶץ, בְּהַכָּרַת רָשָׁעִים תִּרְאֶה: לה רָאִיתִי רָשָׁע עָרִץ, וּמִתְעַרָּה כְּאַזְרַח רַעֲנָן: לו וַיַּעֲבֹר וְהִנֵּה אֵינְנוּ, וְאַבְקִשְׁהוּ וְלֹא נִמְצָא: לז שְׁמֹר תָּם, וּרְאֵה יֵשֶׁר, כִּי אַחֲרִית לְאִישׁ שְׁלוֹם: לח וּפְשָׁעִים נִשְׁמְדוּ יַחֲדוֹ, אַחֲרִית רָשָׁעִים נִכְרָתָה: לט וּתְשׁוּעַת צַדִּיקִים מִיִּי, מַעֲוִזִּים בָּעֵת צָרָה: מ וַיַּעֲזֹרֵם יי וַיַּפְּלֵטֵם, יַפְּלִיטֵם מִרָשָׁעִים יוֹשְׁעֵיֵם, כִּי חָסוּ בּוֹ:

ספר ליום שני לח' ו' לחודש ראשון צא

תפלה לכל יחיד, להתפלל על אריכות הגלות בין העכו"ם. וכל יחיד שהוא בצרה יש לו להתפלל זה המזמור, לכך אמר להוכיח. וממוצא זה המזמור נשמע מוסרים רבים.

א מְזֻמֹּר לְדָוִד לְהַזְכִּיר :

ב יי אל בקצפך תזכירני,

ובחמתך תיטרני : ג כי חציקך

נחתו בי, ותנחת עלי ירך :

ד אין מתם בבשרי, מפני

זעמך, אין שלום בעצמי

מפני חטאתי : ה כי עונתי

עברו ראשי, כמשא כבד,

יכבדו ממני : ו הבאישו

נמקו חבורתי, מפני אולתי :

ז נעויתי שחתי עד מאד, כל

היום קדר הלכתי : ח כי

כסלי מלאו נקלה, ואין

מתם בבשרי : ט נפוגותי

ונדפיתי עד מאד, שאגתי

מנהמת לבי : י אדני, נגדך

כל תאותי, ואנחתי ממה לא

(א) המזמור שחבר דוד להזכיר את הצרות לפני ה'.

(ב) ה' אל מעונשי בקצפך ואל תיטרני בחמתך.

(ג) כי חצי זעמך נדדו בקרבך, מפת ירך נדה עלי.

(ד) אין מקום שלם בבשרי, כלו נפגע בזעמך עלי, אין שלמות בעצמותי מפני חטאתי.

(ה) כי טובע אני במי עוונותי הרבים העוברים על ראשי, הם גדולים ממשא וכמשא כבד מכבידים עלי.

(ו) הרקיבו ונמקו פצעי, וכל זה בגלל אולתי שלא שמרתי ירך ה'.

(ז) אחריתי צוית, קומתי כאלו שקה עד מאד מרב תחלואי, כל היום אני מתהלך עצוב וחסוד.

(ח) כי כליותי מלאות הרגשה שאני קל ומבזה ואין מקום שלם בבשרי כי עלי נגיע.

(ט) פג כחי ונדבא אני עד מאד, שאגתי מהמית לבי.

(י) ה' אפה ידע כל מאוני וצרכי, אנחתי לא נסתרה ממך.

נִסְתָּרָה: יא לְבִי סִחַרְחַר,
עֲזַבְנִי כַחֲדָי, וְאוֹר עֵינַי גַּם
הֵם אֵין אִתִּי: יב אֶהְבִּי וְרַעֲי,
מִנְגַּד נִגְעֵי יַעֲמְדוּ, וְקִרְוֵבִי,
מִרְחֵק עֲמָדוּ: יג וַיִּנְקְשׁוּ
מִבִּקְשֵׁי נַפְשִׁי, וְדֹרְשֵׁי רַעְתִּי
דִּבְרוּ הַזֹּת, וּמִרְמוֹת כָּל
הַיּוֹם יִהְגּוּ: יד וְאַנִּי כַחֲרֹשׁ,
לֹא אֶשְׁמַע, וּכְאֵלֶם לֹא
יִפְתַּח פִּיו: טו וְאַהֲבִי כְּאִישׁ
אֲשֶׁר לֹא שָׁמַע, וְאֵין בְּפִיו
תּוֹכַחֲוֹת: טז כִּי לֶךְ יִי
הוֹחֲלֵתִי, אֶתָּה תַעֲנֶנָּה, אֲדַנִּי
אֱלֹהִי: יז כִּי אֶמְרֵתִי פֶן
יִשְׁמָחוּ לִי, בְּמוֹט רִגְלִי עָלַי
הַגְדִּילוּ: יח כִּי אֲנִי לְצַלַּע
נָכוֹן, וּמִכְאוּבֵי נִגְדֵי תָמִיד:
יט כִּי עֲוֹנִי אֶגִּיד, אֲדַאֵג

(יא) לְבִי מִקֶּף גִּנּוֹן, כַּחֲדָי עֲזַבְנִי
וְאוֹר עֵינַי גַּם הוּא אֵין אִתִּי כִּי
כִהוּ מִחֻלְשָׁה.

(יב) הַנִּרְאִים לְאוֹתָבִים וְרַעֲיִם
עוֹמְדִים נִגַּד נִגְעֵי וּמִכְאוּבֵי
וְאֵינִם עוֹזְרִים לִי, גַּם הַנִּרְאִים
לְקִרְוִבִים עוֹמְדִים מִרְחֹק.

(יג) מִבִּקְשֵׁי נַפְשִׁי שְׂמוּ לִי
מוֹקְשִׁים לְלַכְדֵּנִי, וְדֹרְשֵׁי רַעְתִּי
דִּבְרוּ עָלַי שְׂקָר, כָּלֵכֶם חוֹשְׁבִים
תָּמִיד עָלַי מִרְמָה וְכַחֲשׁ.

(יד) וְאַנִּי עוֹשֶׂה עֲצָמִי כַחֲרֹשׁ
שֶׁלֹּא שׁוֹמֵעַ הָרָפְתִּי וּכְאֵלֶם שֶׁלֹּא
פּוֹתַח פֶּה לְהַשִּׁיב עַל עֲלֻבוֹנִי.

(טו) הִיִּיתִי כְּאִישׁ שֶׁלֹּא שׁוֹמֵעַ
וְאֵין בְּפִיו הוֹכָחָה עַל עֲדָתוֹ.

(טז) כִּי לֶךְ ה' אֲנִי מִנְחָל, כִּי אֶתָּה
ה' אֱלֹהֵי תַעֲנֵנִי וְחוֹשִׁיעֵנִי.

(יז) אֶמְרֵתִי כְּלִבִּי: בְּרֹאוֹתֶם
מִפְלֵתִי הָיוּ שְׂמָחִים לְאִידִי,
וּבְמוֹט רִגְלִי הָיוּ מְגִדִּילִים פִּיָּהֶם
לֹמַר: הֵיכֵן תִּשְׁוֶעְתָּה? לָכֵן אֵינִי
מִתְנַחֵם אִתָּם.

(יח) רִגְלִי אֲנִי בְּעִזְרוֹת וּמוֹקֵן
לְשֶׁקֶר, מִכְאוּבֵי מוֹכְנִים תָּמִיד
לְסַגֵּעַ בִּי.

(יט) כִּי לְבִי מִגִּיד וּמִזְכִּיר לִי

מַחֲטָאתִי: כ וְאִיבִי חַיִּים
עֲצָמוֹ, וְרַבּוֹ, שְׁנְאֵי שָׁקֶר:
כא וּמִשְׁלָמִי רָעָה תַּחַת טוֹבָה,
יִשְׁטְנוּנִי תַּחַת רְדוּפִי ב' רָדְפִי
טוב: כב אֶל תַּעֲזֹבֵנִי יי,
אֱלֹהִי, אֶל תִּרְחַק מִמֶּנִּי:
כג חוֹשָׁה לַעֲזֹרָתִי, אֲדַנִּי
תְּשׁוּעָתִי:

עוֹנוֹתַי וְלִכְנָן אֲנִי דוֹאֵג תָּמִיד
מִתּוֹצְאוֹת חֲטָאתִי.
(כ) וְלַעֲמָתִי — אוֹיְבִי מִתְעַצָּמִים
וּמִתְחַזְּקִים בְּחַיִּים טוֹבִים, ש'
וְנָאִי רַבּוֹ וְגָדְלוֹ בְּשָׁקֶר.
(כא) הֵם מִשְׁלָמִים לִי רָעָה תַּחַת
טוֹבָה, שׁוֹטְנִים וְשׁוֹנְאִים אוֹתִי
תַּחַת הַיּוֹתִי רִצְן לַטּוֹבָה לַתּוֹרָה
וְלַמְצוּוֹת.
(כב) אֶל תַּעֲזֹבֵנִי ה', אֱלֹקֵי אֵל
תִּתְּנוּ חֶסֶד מִמֶּנִּי.
(כג) חוֹשָׁה לְבֹאֵא לַעֲזֹרָתִי, ה'
אֵתָה תְּשׁוּעָתִי!

תפלת דוד על יסוריו, ולא שהיה מבעט בַּיְסוּרִים, רק היה מצטער, באשר שהיְסוּרִים מַבְטְלִין אוֹתוֹ מִתּוֹרָה, וַיִּמְי
הַאֲדָרִם רַבָּה מוֹעֲטִים, וְאֵם לֹא עָבְשׁוּ אִימָתִי, שֶׁמָּא יָמוּת דַּיּוּם אוֹ מָחָר. לִכֵּן הוּא מִבְּקֵשׁ לִרְסִי מִמֶּנּוּ דַּיּוּרִים,
כְּדֵי שִׁיכַל לַלְמוּד לַקְנוֹת עוֹלָם רַבָּא.

ז' לחודש

למַנְצִיחַ לִידוֹתָיו לִידִיתוֹן ב'
מִזְמוֹר לְדָוִד: ב אֲמַרְתִּי
אֲשֶׁמְרָה דְרָכֵי מַחֲטָא
בְּלִשׁוֹנִי, אֲשֶׁמְרָה לְפִי
מַחֲסוֹם, בְּעַד רָשָׁע לְנִגְדִי:
ג נֶאֱלַמְתִּי דוּמְיָה, הֶחֱשִׁיתִי
מִטּוֹב, וּכְאֹבִי נֶעְפֶּר: ד חֵם
לְפִי בְּקִרְבִּי, בִּהְגִּיגִי תִבְעַר

(א) הַמִּזְמוֹר שֶׁחִבֵּר דָּוִד בְּשִׁבְלִי
הַמִּנְצִיחַ בְּמִקְדָּשׁ עַל כְּלִי־הַשִּׁיר
"יִידוֹתָיו".
(ב) אֲמַרְתִּי בְּלִבִּי אֲשֶׁמֶד דְרָכֵי
לְבִלִי לְחַטָּא בְּלִשׁוֹנִי וְלֹא
לְהַרְהֵר עַל מִדַּת הַדִּין; אֲמַרְתִּי
אֲשֶׁמֶד מַחֲסוֹם לְפִי אֶפְלוּ בְּעוֹד
רָשָׁע לְנִגְדִי וּמִצַּר לִי.
(ג) נֶאֱלַמְתִּי דוּמְיָה, שֶׁחֲשִׁיתִי
וְנִמְנַעְתִּי אֶפְלוּ מִלְּבַבִּי דְבָרֵי
תּוֹרָה מִרַב פֶּחַד, וּמִתּוֹךְ קֶף
בְּאֹבִי הִחֲרִיף עוֹד יוֹתֵר.
(ד) אִם בְּשִׁתְקִי חֵם לְבִי בְּקִרְבִּי,

אש, דברתי בלשוני:
 ה הודיעני יי קצי, ומדת ימי
 מה היא, אדעה מה חדל
 אני: ה הנה טפחות נתתה
 ימי, וחלדי כאין נגדך, אך
 כל הבל כל אדם נצב סלה:
 אך בצלם יתהלך איש, אך
 הבל יהמיון, יצבר ולא ידע
 מי אספם: ה ועתה, מה
 קניתי אדני, תוחלתי לך
 היא: ט מפל פשעי הצילני,
 חרפת נבל אל תשימני:
 נאלמתי לא אפתח פי, כי
 אתה עשית: י הסר מעלי
 נגעך, מתגרת ירך אני
 כליתי: י בתוכחות על עון
 יסרת איש, ותמס כעש
 חמודו, אך הבל כל אדם

ובהגיתי לבכי כמו אש בוערת
 מכאב עד שגאלצתי לשוב
 לדבר בלשוני:

(ה) הודיעני ה' מתי יבוא הקץ
 לצרתי, הודיעני אך ומי יסורי
 ואדע מתי תחול צרתי מקני.

(ו) הנה קצובים הם ימי חיים
 כדבר הנמדד בטפחים, שנות
 וקנתי כאין ואפס נגדך ה', הכל
 הבל, כל חיי האדם ומצבו
 תמיד הבל המה.

(ז) אך פחשכה וצלמות
 מתהלכים אנשים, אך הבל כל
 המותם ומאונתם, האיש צובר
 הון ואינו יודע מי אוספו
 אחריו.

(ח) הנה פי כן, מה עלי לקוות
 ממך ה', ומה תוחלתי לך?

(ט) רק זה שתצילני מפשעי, אל
 תפן שהנבל יחרפני.

(י) גאלמתי ואין לי פתחון פה,
 כי אתה ה' עשית לי את כל
 הצרות יותר מכל האמות.

(יא) אבקשך שתסיר מעלי נגעך,
 ממורא מכותיך כבר כליתי
 ואבדתני.

(יב) יסרת את האיש בתוכחות
 בגלל ציונותיו, והרקבת את
 חמדת גופו כעש המכלה את
 הנגד — האה, אך הבל בני
 אדם!

(יג) שמעתי תפילתי ה' ושועתי האזינה, אל דמעתי אל תחרש כי גר אני לפניך בארץ, ואם אני תושב בה הרי זה מצד אבותי.

(יד) הרף ממני ולא תוסיף ליסרני, ואתחזק בטרם אלך מהעולם ואינני.

סלה: י' שמעתי תפילתי יי, ושועתי האזינה, אל דמעתי אל תחרש, כי גר אנכי עמך, תושב, בכל אבותי: י' השע ממני, ואבליגה, בטרם אלך ואינני:

כמה מעלות טובות שעשה הקב"ה עם ישראל, ומו יכול למלל גבורתו, אנדה ואדרבה עצמו מספר, ברא העולם בשביל ישראל, קרע הים בשביל ישראל, ואינו חפץ בנבחים, רק לשמוע בקולו.

(א) המזמור שחבר דוד בשביל המנצח במקדש.

(ב) אומרת כנסת ישראל: קוה קויתי לה' בהיותי במצרים, והטה אלי את אזנו ושמע שועתי.

(ג) והעלה אותי מבורי הגלות השואן ומשיט מצלת הים בה שקעתי, והקים על סלע מבטחים את רגלי וכונן שם את צעדי.

(ד) ונתן בפני שיר חדש, שירת הים שהיא תהלה לאלקינו — ייראו זאת רבים ויתבוננו, יפחדו ממנו ויבטחו בו.

(ה) אשרי הגבר העושה את ה' למבטחו ואינו פונה לבטח

מ א למנצח לדוד מזמור: ב קוה קויתי יי, ויט אלי וישמע שועתי: ג ויעלני מבור שאון, משיט הין, ויקם על סלע רגלי, בונן אשרי: ד ויתן בפני שיר חדש, תהלה לאלהינו, יראו רבים, וייראו, ויבטחו ביי: ה אשרי הגבר אשר שם יי:

תהלות שלום

מ) אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו וגו'. צמדרש (נ"ד ס"ג) דרשו פסוק זה על יוסף, אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו זה יוסף, ולא פנה אל רהיט ע"י שאמר

מִבְּטָחוֹ, וְלֹא פָנָה אֶל
 רֵהָבִים, וְשָׁטִי כָזָב: ו רְבוֹת
 עָשִׂיתָ, אֵתָה יי אֱלֹהֵי,
 נִפְלְאוֹתֶיךָ וּמַחֲשָׁבֹתֶיךָ
 אֵלֵינוּ, אֵין עָרֹךְ אֵלֶיךָ,
 אֲגִידָה וְאֲדַבְּרָה, עֲצָמוֹ
 מִסֵּפֶר: ו זָבַח וּמִנְחָה לֹא
 חִפְצָתָ, אֲזִנִּים פָּרִיתָ לִי,
 עוֹלָה וַחֲטָאָה לֹא שְׁאַלְתָּ:

בגאים הסרים מדרך הישר
 והולכים אחרי הנזב.

(ו) הן רבות עשית אתה ה'
 אלתי לאבותינו; ונפלאותיך
 ומחשבותיך הטובות אלינו —
 אין לדמות אליך כל מלך מטיב
 אחר; להגיד ולספר על כך אי
 אפשר כי עצמו מספר.

(ז) זבח ומנחה לא חפצת, כי
 אין זה העקר להביא קרבות
 אלא לשמח לקולך באזינו
 ששתחת לנו, לא בקשתנו עולה
 ומשאת.

תהלות שלום

לשר המשקים זכרתי והזכרתי נחוסף לו שמי שנים, ודקדקו המפרשים דברי המד'
 סמרי אהדדי דבמהלה מספר בשנחו ששם זה' מבטחו, ומסיים בגנותו שנענש על ששם
 בשר זרועו ולא בטח זה'.

ונראה לבאר דהנה בגמרא (נדרים לה:) אמרו, ח"ר ואספת דגנך מה ח"ל לפי שגא' (יחזקע
 א. ח) לא ימוש ספר התורה הזה מפניך, יכול דברים ככתנן ח"ל ואספת דגנך הנהג
 בהן מנהג ד"א דברי רבי ישמעאל, רבי שמעון אומר אפשר אדם מורש בשעת חרישה וכו'
 תורה מה תהא עליה, אלא בזמן שישראל עושין רש"מ מלאכתם נעשית ע"י אחרים וכו',
 אמר רבי הרבה עשו כרבי ישמעאל ועלמה בידם כרש"י ולא עלמה בידם ע"כ.

ונראה לומר דאכן יש בני עליה המועטים שזכו לעשות כרש"י ועלמה בידם, והוא ע"י
 מדת הענוה שבקרבם שהיא ענוה מכל המדות טובות כאשר על ידה זוכה
 להתקרב לפני המלך ה', כמו שדרשו ז"ל (פסוקה ה) עה"פ (ישעיה נ, טו) מרום וקדוש אשכון
 ואח דכא ושפל רוח עיי"ש.

וביזן שזוה שהקב"ה מרכין שכינתו אצלו לרוב גודל ענוותנותו, וזוה גם ללימוד התורה
 בשלימות, כי ענוה היא היסוד ללימוד התורה כדכתיב (משלי כב, לה) עקב ענוה יראת
 ה' שהיא ראשית חכמה (סנהדרין ק"א, י) ולכן זוכה שמורמו מחקיימת ומלאכתו נעשית ע"י
 אחרים וא"ל לשום השמלות.

ח אַז אַמַּרְתִּי, הִנֵּה בָאֲתִי,
בְּמַגִּלַּת סֵפֶר כְּתוּב עָלַי:
ט לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ אֱלֹהֵי
י חֲפָצָתִי, וְתוֹרָתְךָ בְּתוֹךְ מַעֲי:
כ בִּשְׂרֵתִי צֶדֶק בְּקֹהֶל רַב,
כא הִנֵּה שִׁפְתֵי לֹא אֵכֹלָא, יי
כב אֲתָה יֵדְעָתָּ: יא צִדְקָתְךָ לֹא
כג כִּסִּיתִי בְּתוֹךְ לְבִי, אֲמוֹנַתְךָ

(ח) אַז בָּרַצְתָּ מִתּוֹךְ הַתּוֹרָה אֲמַרְהָ
כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל לִפְנֵיךָ: הִנֵּה בָאֲתִי
בְּכַרְיָתְךָ! זֶה כְּתוּב עָלַי בְּמַגִּלַּת
סֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה ("נַעֲשֶׂה
וְנִשְׁמָע").
(ט) לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ חֲפָצָתִי אֱלֹהֵי,
וְגַם מֵאֲכָלִי שְׂבִיתוֹךָ מַעֲי הֵם לִפִּי
חֲקֵי תוֹרָתְךָ.
(י) בִּשְׂרֵתִי עַל צִדְקָתְךָ בֵּין קֹהֶל
רַב, לֹא אֶמְנַע שִׁפְתֵי מִלְּהוֹדוֹת
לְךָ ה', אֲתָה ה' הַבּוֹחֵן לִבָּבוֹת
יּוֹדֵעַ זֹאת!
(יא) לֹא כִסִּיתִי בְּסִתָּר לְבִי צִדְקָתְךָ
שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּדִי, אֲלֹא אֲמַרְתִּי

תהלות שלום

ובזה ביארנו הפסוק (תהלים ל, ג) בטח ביה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה, בטח ביה' שיהיה לך בטחון, ועשה טוב שמעשה מעשים טובים, שכן ארץ, פי' שיהיה לך מדת ענה, ורעה אמונה שיהיה לך אמונה, אז והמענג על ה' וימן לך משאלות לנך, ובאזה אופן ע"י גול על ה' דרכך ובטח עליו והוא יעשה, פירוש שהנורא ב"ה יעשה לך הכל ואינך נרצך לשום פעולה והשחללות, כי ע"י אמונה ובטחון נצטרך מדת הענוה וזה שהקב"ה עמנו יסבב הפרנסה.

ובמסופר על הרה"ק רבי יוסף מראדוויל ז"ע שנא עם בנו לשבות אלל הרה"ק מסאדיגורא ז"ע, ובאמירת ד"ת כליל שב"ק הזכיר הרה"ק מסאדיגורא את דברי אב"י הנ"ל דהרצה עשו כר"י ועלמה צידס כרשב"י ולא, והפסקו ושהה מעט ואח"כ אמר עלמה צידס ולא אמר שום פירוש ע"ז, ואחרי סקיים שולחנו שאלו בנו פשר כוונת הדיקן בהזכירו דברי חז"ל כפשוטו ללא אומר ודברים, אמר לו שמתוך סגנון הדברים הבין כוונתו, שאב"י בא לומר שדעוטיהם שוות ולא פליג ר"י ורשב"י רק ר' ישמעאל מיירי בהמון עם הפשוטים שלפי דרגתם עליהם להמנהג כדרך כל הארץ ולעסוק גם בחיי שעה, ורבי שמעון מיירי בעבודי ה' שנפסם חשקה בחורה ותורחם ואומנחם, הם פטורים מכל השחללות ומלאכתם נעשית ע"י אחרים, אמנם זהו חלוי במדת הענוה שרק אם גם הגיעו לשלימות מדת הענוה, ולזה הדגיש בדברי אב"י הרצה עשו כרשב"י, שאכן היו הרצה שעשו כמותו אלל ולא, היינו נצטרך שהיו נבחינת "לא" וכאן ואפס נחשבו נעיני עמם ולכן עלמה צידס.

ברבים על אמונתך ותשובתך, לא העלמתי חסדך ואמתך מלספר בקהל רב.

(יב) לכן אבקשך אתה ה', לא תמנע רחמיך ממני, חסדך ואמתך תמיד ישמרני.

(יג) כי סבבני רעות רבות עד אין מספר, והדביקוני צוונותי ונגנשתי בגללים, ולא יכלתי לראותם כי רבו, עצמו משערו ראו וקמו נשארת בלא לב.

ותשובתך, אמרתי, לא
כתדתי חסדך ואמתך לקהל
רב: יב אתה יי לא תכלא
רחמיך ממני, חסדך
ואמתך תמיד יצרוני: יג כי
אפפו עלי רעות עד אין
מספר, השיגוני עונתי ולא
יכלתי לראות, עצמו
משערו ראשי, ולבי עזבני:

תהלות ש"ם

והנה יוסף הנדיק היה שלם במדת הענוה, כמזכיר במזכיר ושמש (וישם) עפ"י הידוע שהשינה הק' גלתה עם יוסף הנדיק למצרים, כמשנ"א (בראשית לט, ג) ויהי ה' את יוסף, וכיון שה' עמו במחילתו וודאי היה נזהר מכל נדוד חטא ועון, ומכש"כ שהיה נשמר בתכלית ההירות אפי' משמן גיאות, כי אמרו (פרכות מב:) כל המתגאה דוחק רגלי השכינה וכו'. וזה ויהי יוסף יפה תואר, היינו שמר הגוף והאברים בטוהר ובקדושה והיה יפה ומנוקע מעוון, ויפה מראה הוא הנשמה המאירה ביפה שלא פגם אותה כלל, וענין סלסול השער היינו שערות העליונות הוא י"ג מיקוני דיוקנא וכו', אמנם בני אדם אשר עיני בשר להם לא ידעו ולא הבינו כוונת הנדיק ויחודיו, וחשבו שמסלסל בשערו מחמת גיאות, והקב"ה רצה לגלות לעיני כולם שנקי הוא מגיאות לכן הזמין לו הנסיון עם אשת פוטיפר ותשב צאתן קשמו ויגל ממנה, והרי אמרו חז"ל (פסוקה ה) כל המתגאה כאילו בא על העריות, והיינו שהגיאות שקול כעריות, ואם היטה בו ח"ו אחז נדוד גיאות היה נכשל גם באשת פוטיפר כי שבר עבירה עבירה וכו', ומה שעמד בנסיון ראו כולם שאין בו גיאות כלל, עכ"ד ועיי"ש בנזקך.

ועתה הנא נבא לבאר דברי המדרש הנ"ל, דאילו היה יוסף יוצא מצית האסורים ע"י השתדלותו של שר המשקים, היה מקום לחשוד בו שוב שלקוי הוא במדת הגאווה דהרי העניו א"צ לשום השתדלות, וא"כ הרי"ו אות וסימן שגם סלסול השערות מוצע

(יד) רצה ה' להצילני, ה' לעזרתי
חושא!

(טו) יבשו ויחפרו יחד
המבקשים לכלות את נפשי,
יסוגו אחור ויכלמו הקספים
להרע לי.

(טז) ישתוממו על גדל בשתם
מדה כנגד מדה אלה שבישו
אותי, אלה ששקחו על צרתי.

(יז) ישישו וישקחו כף כף
מבקשי, והאזקבים ומצפים
לישועתך יאמרו תמיד: יגדל
קבור ה'.

(יח) ואני, יתן לי ה' לב לחשב
פי עני ואביון אני ורק אתה ה'
עזרתי ומצילי — ה' אל תאחר
מלהושיעני.

יד רצה יי להצילני, יי

לעזרתי חושא: טו יבשו

ויחפרו יחד, מבקשי נפשי
לספותה, יסגו אחור ויכלמו

חפצי רעתי: טז ישמו, על

עקב בשתם, האמרים לי

האח האח: יז ישישו

וישקחו כף, כל מבקשי,

יאמרו תמיד, יגדל יי אהבי

תשועתך: יח ואני עני

ואביון, אדני יחשב לי,

עזרתי ומפלטי אתה, אלהי

אל תאחר:

תהלות ש"ם

מגילות ח"ו, לכך נימוסף לו עוד שמי שנים להוכיח לעין כל שא"צ לשום השתדלות, עד
עמ נא דברו והקב"ה סיבב הסיבות ושלח מלך ויחיריהו כדי שישמע חלומו לפתור אותו
וראו כולם שהנלחו נא לו ע"י הקב"ה לבדו, וז"כ המד' אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו
זה יוסף, כי בטח נה' לבדו, וזה שעשה השתדלות הייתה מחמת גדול ענוותנותו שחשב
שאינו ראוי לנב, אבל לא אחד תקוותו ומחלתו מה', ולא פנה אל רהבים וגו' ע"י
שאמר לשר המשקים נימוסף לו שמי שנים, כדי שיווכח לעין כל שהוא שלם במדת הענוה
וראו שחיעשה לו נס וא"ש.

כמה מדות טובות והתעוררות רב להשכיל ולהשגיח האדך יתן צדקה, ומו ומו קודם, ואשרי מי שמשכיל על החולה, ונותן לו מה שצריך לחיו.

מא א לַמְנַצֵּחַ מְזִמּוֹר לְדוֹד:

ב אֲשֶׁרִי מְשָׁכִיל אֶל דָּל,

בְּיוֹם רָעָה, יִמְלִטְהוּ יִי: ג יי

יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֵהוּ, וְאַשֶׁר יִאֲשֶׁר

ב פֶּאֶרְץ, וְאַל תִּתְּנֵהוּ בְּנַפְשׁ

אִיכָּבו: ד יי יִסְעֲדֵנוּ עַל עֶרְשׁ

דָּוִי, כָּל מְשָׁכְבוֹ הַפֶּכֶת

בְּחַלְיו: ה אֲנִי אֶמְרָתִי, יי

חֲנִנִי, רַפָּאָה נַפְשִׁי כִי

(א) הַמְזִמּוֹר שֶׁחֶבֶר דָּוִד בְּשָׁכִיל
הַמְנַצֵּחַ בְּמִקְדָּשׁ.

(ב) אֲשֶׁרִי הָאִישׁ הַמֵּיטִיב
בְּהַשְׁכֵּל וְדָעַת עִם דָּל וְחֹלֶה,
וְגַם מְבַקְרוֹ — ה' יַצִּילֵהוּ בְּיוֹם
רָעָה בְּעוֹלָם הַבָּא.

(ג) וּבְעוֹלָם הַזֶּה — ה' יִשְׁמְרֵהוּ
וַיַּחֲיֵהוּ, וְשָׁכַח בְּאֶרֶץ וְאֶל
יִמְסְרֵהוּ ה' בְּנַפְשׁ אִוִּיכָּיו.

(ד) וּבְשָׁכְבוֹ עַל עֶרְשֵׁדָּוִי ה'
יִסְעֲדֵנוּ, וְיַחֲזִיקֵנוּ אֶף בְּחַלְיו
יִסְוִרֵנוּ בְּאֶשׁ יִתְהַפֵּף בְּחַלְיו עַל
מְשָׁכְבוֹ.

(ה) אֲנִי בַעַת חַלְיוֹ, כְּאֲשֶׁר צִעֲקָתִי
וְאֶמְרָתִי: ה' חֲנִנִי, רַפָּאָה נַפְשִׁי
אֶף כִּי חֲטָאתִי לָךְ,

תהלות שלום

מא אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטוהו ה'. אפשר לרמוז על מש"א בגמרא (יבמות 15.) אר"י אר"ר מ"ד (מהללס סא) אגורה בזהלך עולמים, וכי אפשר לו לאדם לגור בשני עולמים, אלא אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע יה"ר שיאמרו דבר שמועה מפיו נעוה"ו, דאמר ר"י משום ר"ש כל ח"ח שאומרים דבר שמועה מפיו נעוה"ו שפחמיו דובצות בקבר ע"כ.

ופירשו בזה הפסוק (קהלס ד. ג) ושנח אני את הממים שכבר מתו מן החיים אשר המה חיים עדנה, ויל"ד כפילות הלשון הממים שכבר מתו, ופירשו הכוונה דמשנח אני את אלו הממים שכבר מתו מן החיים, דהיינו שנעודם חיים המיתו עלמם בזהלס של תורה, אשר המה חיים עדנה שעי"ה תורה שעסקו בחיים חיוסם, אף אחרי מותם יאמרו דבר הלכה מפיהם, ויהיו שפחמיהם דובצות בקבר והמה עודם חיים עד העולם. וברוך זו פי"ה היטב פנים (דברי קהלס אות יא) הנוסח בפיוט אז הרחמים שוכן מרומים וכו', הנאהבים והנעימים בחייהם ובמותם לא נפרדו, כלומר גם המות לא הפריד בינינו ובינם, כי מנשרים קלו ומאחיות גברו לעשות רצון קונם וחפץ נורם, היינו להשפיע מתורמם לאחריים ולהעמיד תלמידים הרבה להגדיל תורה ולהאדירה, שזה רצונו וחפצו

חֲטָאתִי לָךְ: ^ו אוֹיְבֵי יֹאמְרוּ
 רַע לִי, מָתִי יָמוּת וְאַבְדִּי
 שְׁמוֹ: ^ז וְאַם בָּא לְרֵאוֹת,
 שׁוֹא יִדְבֵּר, לְבֹי יִקְבֹּץ אֶוֹן
 לוֹ, יֵצֵא לַחוּץ יִדְבֵּר: ^ח יַחַד
 עָלִי יִתְלַחֲשׁוּ כָּל שֹׁנְאֵי, עָלִי
 יִחְשְׁבוּ רָעָה לִי: ^ט דְּבַר
 בְּלִיעַל יִצּוֹק בּוֹ, וְאַשֶּׁר שָׁכַב
 לֹא יוֹסִיף לָקוּם: ^י גַּם אִישׁ

(ו) אַז שְׁמַחוּ אוֹיְבֵי וְדַבְּרוּ רַע
 עָלַי: מָתִי יָמוּת וְאַבְדִּי שְׁמוֹ.

(ז) וְאַם בָּא אֶחָד לְרֵאוֹתִי
 וְלִבְקֶרְנִי שׁוֹא מְדַבֵּר בְּפִי כְּאֵלֹה
 מִצָּר בְּצִרְתִּי, וְיִקְלֹב וְיִקְבֹּץ
 מִחֲשָׁבוֹת־אֶוֹן, וְיִבְצָאֵתוּ לַחוּץ
 יְדְבַר עָלִי רָעוֹת.

(ח) כָּל שׁוֹנְאֵי מִתְלַחֲשִׁים יַחַד
 עָלַי, חוֹשְׁבִים רָעָה עָלַי.

(ט) וּמְקַלְלִים אוֹתִי: דְּבַר בְּלִיעַל
 שֶׁלֹּו וְצוֹנְטִירִי יִשְׁתַּכְּבוּ עָלָיו
 לְהַעֲנִישׁוֹ, וְלֹא יוֹסִיף לָקוּם
 מִמֶּשְׁכָּבוֹ.

(י) גַּם אִישׁ־שְׁלוּמִי וַיְדִידִי

תהלות שלום

שֶׁל הַקִּבְצָה כִּדְכַתִּיב (ישעיה נב, כא) ה' חֶסֶד לַמַּעַן נִדְקוּ יִגְדֵּל תּוֹרָה וַיֵּאדָר, וְכִיוֹן שְׁאוּמִרִים
 שְׁמוּעָה מִפִּיהֶם לֵכֵן גַּם אַחֲרֵי מוֹתֶם לֹא נִפְרְדּוּ מֵאֲחֵנוּ עַיִ"ש.

וְעַיִ"ז בִּיאֲרֵנוּ דְבַרֵּי הַמִּדְרָשׁ (ויק"ד לה, א) עה"פ (הבבליס ק"ט ט) חֲשַׁנְתִּי דְרַכִּי וְאִשְׁכֵּנָה רִגְלִי
 אֶל עֵדוּמִיךְ, אֲמַר דּוֹד רַב־שָׁע כָּל יוֹם וְיוֹם הֵייתִי מִחֲשַׁנֵּן וְאוֹמַר לְמִקּוֹם פְּלוּנִי
 וְלִצֵּית דִּירָה פְּלוּנִית אֲנִי הוֹלֵךְ, וְהָיוּ רִגְלֵי מִצִּיאוֹת אֲדוּמִי לִצֵּית כְּנַסִּיּוֹת וְלִצֵּית מִדְרָשׁוֹת, וְיֵשׁ
 לְתַמּוּהָ הַיּוֹלֵךְ עֲלֶיהָ דַעְתּוֹ שֶׁל אֲדוּמִי דִדִּיק לְכוּן צַעֲדִיו לַעֲזוֹב אֲרָחוֹת יוֹשֵׁר וְלִלְכֹת בְּדַרְכֵי
 חוֹשֶׁךְ, וְגִרְאָה דְּמִקּוֹם פְּלוּנִי וְצִית דִּירָה פְּלוּנִית צִאִים לְרַמּוֹ עַל מִקּוּמוֹ וד' אֲמוּתָיו הָעֲרוּכִים
 לוֹ לֵאדָם לֹאֲחֵר אֲרִיכוֹת יָמָיו, וְהָיוּ צִית דִּירָה פְּלוּנִית הַמַּעֲוֹדָתָה לוֹ לְמַשְׁכֵּן נִפְשׁוֹ בְּצִית
 מוֹעֵד לְכָל חַי, וְהֵיינוּ שְׁהִיָּה מִזְכִּיר לַעֲזוֹנוֹ יוֹם יוֹם כִּי חֲרוּצִים יָמָיו עָלֵי אֶרֶץ וְעַמִּיד הוּא
 לְמוֹת וּמֵאוּמָה לֹא יֵשׁ צַעֲמָלוֹ אֲשֶׁר עָמַל, וּמִמּוֹךְ כִּךְ הָיוּ רִגְלָיו מוֹלִיכוֹת אֲדוּמִי לְצִיהֶמ"ד
 לְהַרְצוֹת גְּבוּלוֹ בְּחַלְמִידִים שִׁיאֲמָרוּ דְבַר שְׁמוּעָה מִפִּיו, וְעַיִ"ז יח' עוֹד לְנַחֵם כִּי יֵהִיו שְׁתַּחֲמוּיוֹ
 דִּוְצִנוֹת נִקְבְּרָה.

וְזֶה נִרְמֵה בַּפְּסוֹק, אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דֵּל, דֵּל רוּמֹה אֶל עֵנִי דַעְתָּה וְהֵיינוּ עֵינֹת דְּמוּרָה, כְּדֹאִי
 נִגְדִירִים ^(הבבליס), וְאֲשֶׁרִי זֶה הַמִּשְׁכִּיל וְחֹכֶם בְּחִזְרוֹ הַנּוֹתָן מִלְחָמָה שֶׁל תּוֹרָה לְדֵל וּמִלְמַדוֹ תּוֹרָה
 וּמֵאֲלַפְסָה צִינָה, זֶה יֵהִיִּם שְׁכָרֹו שְׁכֹאֲשֶׁר יִצְאוּ יָמֵי הָרַעָה וְתֵלֵא רוּחוֹ יִשׁוֹב לְאֲדַמְתּוֹ יִמְלַטְהוּ ה'
 וְגַם אִזּוּ יִשְׁאֵר חַי וְקַיִים לְנַחֵם וּשְׁתַּחֲמוּיוֹ דְּוִצִּנוֹת עַיִ תְּלַמִּידָיו שֶׁהַעֲמִיד בְּחִיִּים חִיּוֹת.

שְׁלוֹמִי, אֲשֶׁר בִּטַּחְתִּי בּוֹ
אוֹכַל לַחֲמִי, הִגְדִּיל עָלַי
עֶקֶב: יא וְאַתָּה יי, חֲנֻנִי
וְהַקִּימִנִי, וְאַשְׁלֵמָה לָהֶם:
יב בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִי חִפְצָתְךָ בִּי,
כִי לֹא יִרְיַע אֵיבִי עָלַי: יג וְאֲנִי
בְּתַמִּי תִמְכַּתְךָ בִּי, וְתַצִּיבֵנִי
לִפְנֵיךָ לְעוֹלָם: יד בְּרוּךְ יי,
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, מִהָעוֹלָם וְעַד
הָעוֹלָם, אָמֵן וְאָמֵן:

שְׁבִטְחֵתִי בּוֹ, הִנֵּהנָה מְטוֹכִי
וְאוֹכַל לַחֲמִי — כְּגֵד בִּי וְהִגְדִּיל
עָלַי מֵאֲרֵב לְלִבִּי.

(יא) וְאַתָּה ה' חֲנֻנִי וְהַקִּימִנִי
מִחֲלִי וְאַשְׁלֵם לְאוֹיְבֵי טוֹכָה
תַּחַת רֶגְלִי!

(יב) בְּזֹאת אֲנִי יוֹדֵעַ כִּי אַתָּה
חִפְצָן בִּי וּמִתְרַצָּה לִי — כְּאֲשֶׁר
אוֹיְבֵי אֵינִם מְרִיעִים עָלַי
בְּתַרוּצַת־שִׁמְחָה.

(יג) אֲנִי רוֹאֶה כִּי בְּגִלְלִי תִסָּתֵר
אַתָּה תוֹמָךְ בִּי וּמַצִּמִּיד אוֹתִי
לִפְנֵיךָ לְאֶרֶץ חַיִּי.

(יד) וְאֲנִי מְבָרֵךְ אוֹתְךָ בְּקוֹמִי
מִחֲלִי: בְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
מִהָעוֹלָם וְעַד עוֹלָם, כָּל הַיָּמִים
— אָמֵן וְאָמֵן!

ספר שני

זה המזמור מעורר לבבות בני ישראל הבלתי מרגישים חורבן הגדול ואכזבה ודעה, שגלו מעל שלחן אכיהם, ולו חכמו ישכילו, אשר להם טובה גדולה, בבואם לידיאות שלש פעמים בשנה לרגל, בשמחה בחיל גדול, ולא היה להם שטן ופגע רע. וה' יתן רחמים לנו, מעתה ועד עולם אמן סלה.

מב א לְמִנְצָח מְשִׁפִּיל, לְבָנִי
קָרַח: ב כְּאֵיל תִּעְרַג עַל
אֲפִיקֵי מַיִם, בֵּן נִפְשֵׁי תִעְרַג
אֵלֶיךָ אֱלֹהִים: ג צִמְאָה נִפְשֵׁי
לְאֱלֹהִים, לֵאלֹל חֵי, מִתִּי

(א) אֲשֶׁר חִבְרוּ בְּנֵי קָרַח עַל יְדֵי
מִתְרַגְּמָן בְּשִׁבִּיל הַמִּנְצָח
בְּמִקְדָּשְׁךָ.

(ב) כְּמוֹ אֵיל צוֹעֶק־הַקָּמָה
מִצִּמְאוֹן בִּבְקִשׁוֹ זֶרְמֵי מַיִם —
בֵּן נִפְשֵׁי (עַמִּי) צוֹעֶקֶת־
מִשְׁתַּקֶּקֶת אֵלֶיךָ אֱלֹהִים!

(ג) צִמְאָה נִפְשֵׁי לְאֱלֹהִים, לֵאלֹל
חֵי, וְשׁוֹאֵלֶת: מִמֵּי אֲזָבָה לְעֵלוֹת

אָבּוֹא וְאַרְאֶה פָּנַי אֱלֹהִים:

וְהִיְתָה לִי דְמֻמַּתִּי לֶחֶם יוֹמָם

וּלְלֵילָה, בְּאָמַר אֵלַי כָּל הַיּוֹם,

אֵיִה אֱלֹהֶיךָ: הֵאֱלֹה אֲזַכְּרָה,

וְאֶשְׁכַּח עָלַי נִפְשִׁי, כִּי

אָעֲבֹר בַּסֶּף, אֲדַדִּים עַד בֵּית

אֱלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה וְתוֹדָה,

הַמּוֹן חוּגָג: וְ מַה תִּשְׁתַּחֲוֶה

נִפְשִׁי וְתַהֲמִי עָלַי, הוֹחִילִי

לְאֱלֹהִים, כִּי עוֹד אוֹדְנִי

יִשְׁוּעוֹת פָּנָיו: וְ אֱלֹהִי, עָלַי

נִפְשִׁי תִשְׁתַּחֲוֶה, עַל כֵּן

אֲזַכְּרֶךָ מֵאֲרֶץ יִרְדֵּן

וְחֶרְמוֹנִים, מִיַּהר מִצְעֹר:

חֲתָהוּם אֶל תְּהוֹם קוֹרָא,

לְקוֹל צִנּוּרֶיךָ, כָּל מִשְׁבְּרֶיךָ

וְגִלְיָךְ עָלַי עֲבָרוּ: ט יוֹמָם

יִצְוָה יי חֲסִדוֹ, וּבִלְיָלָה

לְרַגֵּל, לְבּוֹא וְלִרְאוֹת פָּנַי אֱלֹהִים

בְּהִיכְלוֹ! (ה) דְּמֻמַּתִּי הִיְתָה לִי לֶחֶם יוֹם

וּלְלֵילָה, נִכַּח הַגּוֹיִים הַשּׁוֹנְאִים

כָּל הַיּוֹם כְּדִי לְקַנְטְרִנִּי: אֵיִה

אֱלֹהֶיךָ? (ו) אֱלֹה אֲזַכְּרָה וְנִפְשִׁי מִשְׁתַּכַּח

בְּקֶרְבִּי, בְּאֶשֶׁר עֲבַרְתִּי לִירֹוּשָׁלַיִם

בְּמוֹעֲדִים יַחַד עִם עוֹלֵי הַרְגֵל

שֶׁצָּעֲדוּ בַסֶּף, וְהִיְתָה מִתְהַלֵּךְ

עִמָּהֶם עַד בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל

רִנָּה וְתוֹדָה כְּתוֹךְ הַמּוֹן חוּגָג.

(ז) וּמִנְחָם הַמְשׁוּרָר אֶת נִפְשׁוֹ:

מִדּוּעַ אֶת שְׁתוּחָה וְקוֹדֶרֶת?

מִדּוּעַ אֶת הוֹמָה בְּצִעֵר עָלַי?

הַמִּתְנִי לְאֱלֹהִים הַגּוֹאֵל, כִּי עוֹד

אוֹדָה לוֹ עַל הַיִּשׁוּעָה שֶׁתְּבּוֹא

מִפָּנָיו. (ח) אֱלֹהִי, עֲתָה בְּגִלּוֹתִנִּי נִפְשִׁי

מִשְׁתַּחֲוֶה וְהוֹמָה עָלַי בְּאֶשֶׁר

אֲנִי נִזְכָּרְתָּ בְּנִפְלְאוֹתֶיךָ שֶׁעָשִׂיתָ

לָנוּ — מֵאֲרֶץ יִרְדֵּן, מִיַּהר מִצְעֹר —

הַחֶרְמוֹן וְיַהֲרֵם סִינֵי הַנְּמוֹךְ —

אִם כִּי חֲטָאֵנוּ לָךְ. (ט) עֲתָה בְּגִלּוֹתִנִּי צָרָה אַחַת

קוֹרָא לְחִבְרָתָה לְקוֹל צִנּוּר

הַסְּעָגִיּוֹת שֶׁלָּךְ הַנִּתְכַּחֲתוֹת עָלֵינוּ

בְּמִים שׁוֹטְטִים, כָּל מִשְׁבְּרֶיךָ

וְגִלְיָךְ עוֹבְרִים עָלֵינוּ.

(ט) יוֹפִיעַ נָא אוֹרֵי־חַיִּים־גְּאֻלָּתִנִּי,

וּיִצְוָה ה' חֲסִדוֹ עָלֵינוּ; אֵךְ עַם

שִׁירָה עַמִּי, תִּפְלָה לְאֵל חַיִּי:
 אֹמְרָה לְאֵל סִלְעִי, לָמָּה
 שָׁכַחְתָּנִי, לָמָּה קָדַר אֵלַיךָ
 בְּלִחָץ אוֹיֵב: י' בְּרֹצַח
 בַּעֲצֻמוֹתַי, חֲרַפוּנִי צוֹרְרִי,
 בְּאִמְרָם אֵלֵי כָּל הַיּוֹם אֵינִי
 אֱלֹהֶיךָ: יב מֶה תִּשְׁתַּחֲוֶה
 נַפְשִׁי, וּמֶה תִּהְיֶה עָלַי,
 הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים, כִּי עוֹד
 אוֹדְנוּ יִשׁוּעַת, פָּנִי וְאֱלֹהֵי:

בְּחֶשֶׁכַת לַיִל גְּלוּתָנוּ תִּהְיֶה
 הַשְׂכִּינָה שׁוֹרָה עִמָּנוּ — זֹאת
 תִּפְלָתִי לְאֵל חַיִּי.

(י) וְאֹמְרָה אֵלֵי לְאֵל שֶׁהוּא סִלַּע
 מִבְּצָרִי, לָמָּה שָׁכַחְתָּנִי? לָמָּה
 אֶתְהַלֵּךְ קוֹדֵר בְּגִלְל הָאוֹיֵב
 הַלּוֹחֵץ עָלַי.

(יא) כְּאֵלֹו רּוֹצְחִים אוֹתִי אֲנִי
 מְרַגֵּשׁ בַּעֲצֻמוֹתַי כְּאִשׁוֹר
 מִכַּעֲסִים וּמִחֲרָפִים אוֹתִי צוֹרְרִי
 בְּאִמְרָם אֵלֵי כָּל הַיּוֹם: אֵינִי
 אֱלֹהֶיךָ?

(יב) מִדּוּעַ נִפְשִׁי אֶת שְׁחֻחָה
 וְקוֹדֵרָת? מִדּוּעַ אֶת הוֹמָה עָלַי
 בַּצָּעַר? מִמֶּתִינִי בַּצָּפִיָּה לְאֱלֹקִים
 הַגּוֹאֵל, כִּי עוֹד אוֹדָה לְאֱלֹקִים
 שֶׁהוּא יִשׁוּעָתִי, אוֹר פָּנֵי וְאֱלֹקֵי.

תפלה גדולה על גודל הצרות מגוי לא חסיד, וירי רצון שישלח מלך המשיח ואלהיו הנביא, ודמה יתנוני לבית המקדש, להקריב קרבנות כבבחילה.

מג א שִׁפְטָנִי אֱלֹהִים, וְרִיבָה
 רִיבִי, מִגּוֹי לֹא חֲסִיד,
 מֵאִישׁ מְרֻמָּה וְעוֹלָה
 תִּפְלִטָּנִי: ב כִּי אֶתָּה אֱלֹהֵי
 מַעֲוִיזִי, לָמָּה זָנַחְתָּנִי, לָמָּה
 קָדַר אֶתְהַלֵּךְ בְּלִחָץ אוֹיֵב:
 ג שְׁלַח אוֹרָךְ, וְאַמְתָּךְ, הַמָּה

(א) נָקָם אֱלֹקִים אֶת נִקְמָתִי וְרִיבָה
 אֶת רִיבִי מִגּוֹי לֹא חֲסִיד מֵאִישׁ
 מְרֻמָּה וְעוֹלָה תַּצִּילָנִי.

(ב) כִּי אַתָּה אֱלֹקֵי מַעֲוִיזִי — לָמָּה
 זָנַחְתָּנִי? לָמָּה אֶתְהַלֵּךְ קוֹדֵר
 בְּגִלְל הָאוֹיֵב הַלּוֹחֵץ וּמַעֲיִק
 עָלַי?

(ג) שְׁלַח לִי אֶת מְשִׁיחְךָ וְנִבְיָאֲךָ

יִנְחוּנִי, וְיִבְיאוּנִי אֶל הַר
קִדְשֶׁךָ וְאֶל מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ:
(ו) וְאִזְ אָבּוֹא אֶל מִזְבַּח אֱלֹהִים,
אֶל הָאֵל שֶׁהוּא שְׁמַחַת גִּילִי,
וְאוֹדֶךָ בְּכִנּוּר אֱלֹהִים אֱלֹקֵי עַל
שֶׁהוֹצֵאתִנִי מִגְלוּתִי.

(ה) מִדּוּעַ נִפְשִׁי אֶת שְׁחוּחָה
וְקוֹדֶרֶת? מִדּוּעַ אֶת הוֹמָה עָלִי,
בְּצַעַר? הַמִּתִּינִי בְּצִפְיָה לְאֱלֹהִים
הַגּוֹאֵל, עוֹד אוֹדָה לוֹ שֶׁהוּא
יְשׁוּעָתִי, אוֹר פָּנֵי וְאֶלְקִי.

יִנְחוּנִי, וְיִבְיאוּנִי אֶל הַר
קִדְשֶׁךָ וְאֶל מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ:
וְאִבּוֹאָה אֶל מִזְבַּח אֱלֹהִים,
אֶל אֵל שְׁמַחַת גִּילִי, וְאוֹדֶךָ
בְּכִנּוּר, אֱלֹהִים אֱלֹהֵי: ה מה
תִּשְׁתַּחֲוִי נַפְשִׁי, וּמָה תִּהְיֶה
עָלִי, הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים, כִּי
עוֹד אוֹדְנִי יְשׁוּעַת, פָּנֵי
וְאֵלְהִי:

המשורר מאונן ומקונן במר נפש על הגלות המר הזה, בכל יום אנו ותורתנו מוכלמים, באמרם, החליף אותנו באומה אחרת, ונחשבנו כצאן למבח למשל ולשנייה, לכך ראוי לפרות אותנו, למען שמו הגדול אשר עמנו בנלות.

ח' לחדש

(א) אֲשֶׁר חִבְרוּ בְּגִי קֶרֶחַ עַל יְדֵי
מִתְרַגְּמָן בְּשִׁבִּיל הַמִּנְצָח
בְּמִקְדָּשְׁךָ.

(ב) אֱלֹהִים, בְּאֲזִינוּ שְׁמַעְנוּ מָה
שְׁאִבְתִּינוּ הַקְדָּמוֹנִים סִפְרוּ לָנוּ
מִדּוֹר לְדוֹר עַל הַפְּעַל הַגְּדוֹל
שֶׁפָּעַלְתָּ בִּימֵיהֶם בִּימֵי קֶדֶם.

(ג) אִתָּהּ בִּידֶךָ הַחֲזָקָה גִּרְשָׁתָ אֶת
הַגּוֹיִם מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְנִטְעַמְתָּ בָּהּ
אֶת אֲבוֹתֵינוּ; הִרְעוֹתָ לַעֲמִים
וְשִׁלַּחְתָּם מִהָאָרֶץ.

מד א לְמִנְצָח, לְבִנֵי קֶרֶחַ
מִשְׁכִּיל: ב אֱלֹהִים,
בְּאֲזִינוּ שְׁמַעְנוּ, אֲבוֹתֵינוּ
סִפְרוּ לָנוּ פַּעַל פַּעַל
בִּימֵיהֶם, בִּימֵי קֶדֶם: ג אִתָּהּ,
יְדֶךָ גוֹיִם הוֹרֶשֶׁתָּ, וְתִטְעַם,
תִּרַע לְאֲמִים, וְתִשְׁלַחֵם:

ד כי לא בחרבם ירשו ארץ,
 וזרועם לא הושיעה למו,
 כי ימינה, וזרועה, ואור
 פניה, כי רציתם: ה אתה
 הוא מלכי, אלהים, צוה
 ישועות יעקב: ו בך צרינו
 נגנח, בשמך נבוס קמינו:
 ז כי לא בקשתי אבטח,
 וחרבי לא תושיעני: ח כי
 הושעתנו מצרינו, ומשנאינו
 הבישות: ט באלהים הללנו
 כל היום, ושמך לעולם
 נודה סלה: אף זנחת
 ותכלימנו, ולא תצא
 בצבאותינו: יא תשיבנו
 אחר מני צר, ומשנאינו
 שסו למו: יב תתנונו כצאן
 מאכל, ובגוים זריתנו:

(ד) כי לא בחרבם ירשו אבותינו
 את הארץ, ולא זרועם הושיעה
 להם במלחמתם, רק ימינה,
 וזרועה ואורפניה הם אשר
 עזרו להם בהתבצותם אליהם.

(ה) אתה הוא מלכי אלקים! צוה
 גם עתה ישועות עם יעקב.

(ו) בעזרתך נגנח את צורינו,
 בשמך נבוס המתקוממים
 עלינו.

(ז) כי לא בקשתי אני בוטח,
 וידע אני כי חרבי לא מושיעה
 לי.

(ח) כי רק אתה הושעתנו
 מצורינו וגרמת בושח
 לשונאינו במפלגתם.

(ט) כל היום אנו מתהללים
 ומשתבחים שיש לנו אלקים,
 ואת שמך נודה לעולם.

(י) גם כאשר עזבתנו והכלמתנו
 ולא יצאת לעזר לצבאותינו.

(יא) כי במלחמתנו יש ואתה
 גורם שנפוג אחר מן הצדים
 עלינו, ומשנאינו בוזים וכושנו
 להם.

(יב) נתת אותנו כצאן לטבח
 ולמאכל, ובין הגוים פזרתנו.

(יג) באלו מקבצת את עמך ללא תמונה וכסחורה גרועה לא תרביץ עלינו במחיר.
(יד) שמתנו לחרפה בין שכנינו, ללעג ולקלס לסביבותינו.

(טו) שמתנו למשל ולשנינה בין הגויים, לאמים גור עלינו ראשם בלעגם עלינו.

(טז) כל היום כלמתי נגדי ובשת פנים כסתה אותי.

(יז) מקול מחרף ומגדף ובגלל האויב המתנגם בנו.

(יח) כל התלצה הזאת באה עלינו, ובכל זאת לא שכחנו ולא התפכחנו לקרית תורתך אתנו.

(יט) לבנו לא נסוג אחר מאמנותך ורגלינו לא נטו מארחותיך.

(כ) גם כאשר הדחתנו למקום אויבים ונחשים וכסית אותנו בקשפות מות.

(כא) האם בגלל זה שכחנו שם אלקינו? האם פרשנו בפנינו לאל זר?

(כב) אלו היינו עושים כך, היה חוקר זאת אלקים היודע מעלמות לב.

י תִּמְכַּר עֲמֶךָ בְּלֹא הוֹן, וְלֹא רַבִּית בְּמַחֲרֵיהֶם: יד תִּשְׁיַמְנוּ חֲרָפָה לְשִׁכְנֵינוּ, לַעֲג וּלְקַלֵּס לְסִבְיֹתֵינוּ: טו תִּשְׁיַמְנוּ מִשָּׁל בְּגוֹיִם, מְנוּד רֹאשׁ בְּלֹא אִמִּים: טז כָּל הַיּוֹם כָּל־מַתִּי נִגְדִי, וּבִשְׁת פָּנַי כִּסְתֵנִי: יז מִקּוֹל מַחֲרָף וּמִגְדֵּף, מִפְּנֵי אוֹיֵב, וּמִתְנַגֵּם: יח כָּל זֹאת בָּאֲתָנוּ, וְלֹא שִׁכְחֲנוּךָ, וְלֹא שָׁקְרָנוּ בְּבְרִיתְךָ: יט לֹא נִסּוּג אַחֲרֵי לִבֵּנוּ, וַתֵּט אַשְׁרֵינוּ מִנֵּי אַרְחֶךָ: כ כִּי דִפִּיתָנוּ בְּמִקּוֹם תַּנִּים, וַתִּכַּס עָלֵינוּ בְּצִלְמוֹת: כא אִם שִׁכְחָנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ, וּנְפָרֵשׁ פְּפִינוּ לְאֵל זָר: כב הֲלֹא אֱלֹהִים יַחְקֹר זֹאת, כִּי הוּא יֹדֵעַ תַּעֲלָמוֹת

(כג) כִּי עַל קִדְשֵׁת שְׁמֶךָ אָנוּ
 נִהְיִים כָּל הַיָּמִים וְאָנוּ נִחְשָׁבִים
 כְּצֶאֱזָן לְטִבַּח עַל אֲמוֹנֶתֶךָ.
 (כד) הִתְעוֹרָה ה'! לָמָּה תִּרְאֶה
 עֲצָמֶיךָ בְּיָשׁוּן בְּלִפְנֵינוּ? הִקְצִיחַ
 לְהוֹשִׁיעֵנו וְאַל תַּעֲזֹבֵנוּ לְנֶצַח.
 (כה) לָמָּה פָּנִיךָ תִּסְתִּיר מֵאֲתָנוּ?
 לָמָּה תִּשְׁכַּח עֲנִינֵנוּ וְלִחְצֵנוּ?
 (כו) כָּבֹד שָׁחָה לְעֶפֶר נִפְשָׁנוּ
 וּבִטְנֵנוּ דָּבָקָה לָאָרֶץ.
 (כז) קוֹמָה וְעֹד לָנוּ, אִם אֵין בָּנוּ
 מַעֲשִׂים — פָּדֵנוּ לְמַעַן חֲסֹדֶךָ!
 לֵב: כִּי עָלֶיךָ הִרְגָנוּ כָּל
 הַיּוֹם, נִחַשְׁבָנוּ כְּצֶאֱזָן
 טִבַּחְךָ: כִּי עוֹרָה, לָמָּה תִּישָׁן
 אֲדֹנִי, הִקְצִיחַ אֶל תִּזְנַח
 לְנֶצַח: כִּי לָמָּה פָּנִיךָ תִּסְתִּיר,
 תִּשְׁכַּח עֲנִינֵנוּ וְלִחְצֵנוּ: כִּי
 שָׁחָה לְעֶפֶר נִפְשָׁנוּ, דָּבָקָה
 לָאָרֶץ בִּטְנֵנוּ: כִּי קוֹמָה
 עֲזַרְתָּה לָנוּ, וּפָדֵנוּ לְמַעַן
 חֲסֹדֶךָ:

המשוור אמר שיר זה, על מלך המשיח, ומספר מעלתו ומדותיו וכבודו ועשרו וממשלתו, וישראל מוצפים
 חוכרים ואומרים בכל דור ודור, מתי יבוא מלך המשיח.

(א) שִׁיר־יְדִידוֹת אֲשֶׁר חִבְּרוּ בְּנֵי
 קִרְחָה עַל יְדֵי מִתְרַגְּמָן לְכָבוֹד
 הַמְּקָמִים הַמְּשׁוּלִּים לְשׁוֹשָׁנִים,
 בְּשִׁבְלֵי הַמִּנְצָח בְּמִקְדָּשׁ.
 (ב) הִבִּיעַ לְבִי דָבָר טוֹב, הַשִּׁיר
 מֵה' אֶל־לְמִנְצָח עַל שְׁשָׁנִים לְבִנִּי
 קִרְחָה, מִשְׁכִּיל, שִׁיר
 יְדִידוֹת: בִּי רַחֵשׁ לְבִי דָבָר

תהלות שלום

(מה) רחש לבי דבר טוב לשוני עט סופר מהיר. הנה ישנם הרבה בני אדם שאף
 שמקיימים כל המצוות שנחמרה ועושים רצון קונם אבל לבס לא נכון עמם,
 כי הלא אורב במסתרינו וטומן רשת לרגלם שאף המצוות שמקיימים יהיו בלא לב ולב,
 וכמשה כמד יכבדו עליהם ועושים צדיקה ובעלנתיים, וכמו"כ כאשר עומדים בחפלה
 לפני ה' לבס רחוק מהם מלסדר תפילותיהם כראוי ויאות לפני המלך ב"ה ומאוד תכבד

טוב, אמר אני, מעשי
למלך, לשוני עט סופר
מהיר: יפית מבני אדם,
הוצק חן בשפתותיך, על
כן ברכך אלהים לעולם:
חגור חרבך על ירך, גבור,
הודך והדרך: והדרך צלח
רכב על דבר אמת, ועננה
צדק, ותורך, נוראות ימינך:

(א) הנה מעשי ידי אשר לכבוד
התלמיד חכם הדומה למלך;
לשוני תדבר צחות כמו עט של
סופר מהיר וקפי.
(ב) הנה יפה מבני אדם אחרים,
הוצק חן בשפתותיך להורות
הלכה, על כן ברכך אלהים
לעולם בשלום.
(ג) אתה הגבור בתורה — חגור
חרבך על ירך להלחם מלחמה
של תורה, וזה הדרך והדרך.
(ד) הדרך היא, שפצלים לרכב
על דבר אמתה של תורה
ולהתנהג בענוותנות, ותורך
תדריך ותורה לך שמינך
תצליח לפעל גדלות ונוראות.

תהלות שלום

העבודה עליהם, וכל מלה של תפלה נאמרת בכבוד ונקושי כי עדיין לא שלט בהם אש
ההתלהבות בעבודה, אמנם לא זו הדרך ישכון זה אור כי רחמנא לבא בעי וכל לבנות
דורש ה', ועיקר העבודה היא שיכון את לבנו באהבה ה' ברשפי אש שלהבתה, להיות
נפשו נכספת ומשחוקקת לעבודת קונו, ונעשות אחת ממנו ה' הנערה ללהב יולדת
באהבה וברצון ונשמחה לעשות נח"ר לצוראו, ונצואו לפני המלך ה' לשפוך נקון לחשו
בתפילה נפשו תלא בדברו, וכל חיה שמוציא מפיו תהא נאמרת בשמחה ובזריות ונלצת
אש קודש, זו היא עבודה הראויה לעלות לרצון לפני אדון כל

וזה רמז דהמע"ה באומרו, רחש לבי דבר טוב היינו כשהני עושה דבר טוב וקוים
מזה, היא נעשית בלב שלם ונפש חפיה אומר אני מעשי למלך שהני מוכין
ואומר בכל מעשי שיהא לנח"ר למלך מלכו של עולם ולא כמזות אנשים מלומדה, לשוני
כשהני ניצב בתפלה בהגיגי תבער אש דברתי בלשוני בשפה ברורה ונעימה וזריות
ובשמחה, כעט סופר מהיר היינו כסופר זריו ובקי המושך בעטו במהירות וזריות.
וכמ"ש הרה"ק ר' אלימלך מליז'ענסק ז"ע (נפטר קטן) בכל הדברים שבעולם הן בתורה
הן בתפלה הן במזות ירגיל א"ע לומר בזה הלשון, הריני עושה זאת לשם יחוד קוב"ה
ושכינתיה לעשות נח"ר להצורא ית"ש, וירגיל א"ע לומר זאת בתוכיות ופנימיות הלז
ובשמך הזמן ירגיש הארה גדולה צאמירה זו עכ"ל.

ו חֲצִיָּה שְׁנוֹנִים, עַמִּים
תַּחֲתֶיהָ יָפְלוּ, בָּלֵב אוֹיְבֵי
הַמֶּלֶךְ: 1 כִּסְאָה אֱלֹהִים
עוֹלָם וָעֶד, שֹׁבֵט מִיֶּשֶׁר
שֹׁבֵט מַלְכוּתָהּ: 2 אֶהְבֶּתָּ
צֶדֶק וְתִשְׁנֹא רָשָׁע, עַל כֵּן
מִשְׁחָה אֱלֹהִים אֱלֹהֶיהָ שְׁמֹן
שִׁשׁוֹן, מִחֲבָרֶיהָ: 3 מֵר
וְאֶהְלֹת קָצִיעוֹת, כָּל
בְּגָדֶיהָ, מִן הַיְכָלִי שֶׁן, מִנִּי
שְׁמֹחֶיהָ: 4 בְּנוֹת מְלָכִים

(ו) בְּזִכְיוֹת חֲצִיָּה-תַלְמִידֶיהָ
הַשְּׁנוֹנִים הַנְּטוּעִים בְּלֵב חֲכָמִי
הַתּוֹרָה הַמִּתְנַצְּחִים וְנִלְחָמִים
בְּאוֹיְבֵי הַמֶּלֶךְ — יָפְלוּ עַמִּים
תַּחֲתֶיהָ.

(ז) כִּסְאָה אֶתָּה הַמּוֹשֵׁל וְהַמּוֹרָה
יְכוֹן לְעוֹלָם וָעֶד, מִפְּנֵי שֶׁשֹּׁבֵט
הַיֶּשֶׁר וְהָאֱמֶת הוּא שֹׁבֵט
מַלְכוּתָהּ.

(ח) כִּי אֶהְבֶּתָּ צֶדֶק וְשִׁנִּיתָ רָשָׁע,
עַל כֵּן מִשְׁחָה אֱלֹהִים אֱלֹהֶיהָ
בְּשִׁמּוֹן שְׁמֹחָה וְהַגְדִּילָהּ עַל
חֲבָרֶיהָ.

(ט) כְּרִיתִי הַטּוֹב שֶׁל בִּשְׁמֵי מֵר
אֶהְלֹת וְקָצִיעוֹת — כִּי רִיחַ
דְּגָדִי; יוֹתֵר מִהִיכְלֵי-הַשֶּׁן
הַמִּפְאָרִים, צְפוּנָה לָהּ מִפְּנֵי
שְׁמֹחָה לְעִתִּיהָ.

(י) גְּדֻלַּי הַמְּלוּכָה יִבְרָרֶה.

תהלות שלום

ובאופן אחר נראה לפרש, דהנה מדת הזרמות הוא יסוד העבודה ללימוד התורה וקיום המצוות והיינו כשעולה במחשבתו ובהתעוררות לבו ללמוד התורה ולקיים מצוות אל ימהמה, רק חייב יקרב לעשותה וימהר ויחיש מעשהו, כי היצר אורב לו להפילו במכמוריו, ואם ימהמה ולא יעשה חייב ישרו לדחוחה מעליו ויבלבל מחשבותיו ומתוך כך תתקצר התלוצחותו. וציארו בזה הפסוקים (תהלים קט, נט), חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך, חשתי ולא התמהמהתי לשמור מצוותיך, הכוונה שכאשר חשבתי והתבוננתי בדרכי ומחתי אל לבי להשיב רגלי אל עדותיך, חשתי ולא התמהמהתי לשמור מצוותיך, חייב צוריות וצירון שלא תשקע אל האהבה ולא תכבה גחלת ההתעוררות.

וזה המכוון באומרו רחש לבי דבר טוב, כאשר בקש לבי לעשות דבר טוב היינו תורה או מצוה אזי חייב ומיד הואחזי הדברים אל הפועל אומר אני היינו לימוד התורה, מעשי למלך היינו עשיית המצוה לפני המלך ה', כעט סופר מהיר ללא שהיות והפסק זמן, רק מיד עשיית חפץ וכלי לקבל אותה ההתעוררות ולקיימה בפועל.

המלכה, נות'ביתך, נצבת
לימינך מקשטת בזהב הטוב
הבא מאופיר.

(יא) שמעי בת, כנסת־ישראל,
ראי את דרך הטוב והשי אגוף
לתורה, שכחי את דרכי העם
שאת נמצאת בקרבן ואת
האלילים שעברו אבותיך בעבר
הזהר.

(יב) בעשותך כך, יתאזה מלכו
של עולם ליפי מעשיך הטובים,
כי הוא אדוניך והשתחוי לו.

(יג) כך תזכי להתגדל עד
שעשרי צור יבקשו את פניך
במתנות פיוס.

(יד) אותם תלמידי העמים
נכבדים בני מלכו של עולם
שחיו פנימי וצנוע — והא
לבושם יותר חשוב
ממשבצותהזקב של הכהן
הגדול.

(טו) בבגדי חג מרקמים יביאו
העמים מנחה למלך־העולם,
את שארית פלטת עמו שישובו
לציון, והאמות תלקנה אחריהם
בחדברים — כל זאת תובא,
אליך ה'!

(טז) בשמחות וגיל יוכלו לציון,
וכך יובאו ביהיכל המלך.

(יז) ופונה תמשיגור לכל אחד
מישראל: במקום אבותיך יהיו
גם בנך, ותזקה לשים את
הבנים לשרים בכל הארץ.

(יח) אזכיר שמך ה', בכל דור

ביקרותיך, נצבה שגל
לימינך בכתם אופיר:

יא שמעי בת, וראי, והטי
אזנך, ושכחי עמך ובית
אביו: יב ויתאו המלך
יפיו, כי הוא אדניך

והשתחוי לו: יג ובת צר
במנחה פניך יחלו, עשירי
עם: יד כל כבודה בת מלך

פנימה, ממשבצות זהב
לבושה: טו לרקמות תוכל
למלך, בתולות אחריה

רעותיה, מובאות לך:
ט תוכלנה בשמחת וגיל,
תבאינה ביהיכל מלך:

יז תחת אבתיך יהיו בנך,
תשיתמו לשרים בכל
הארץ: יח אזכירה שמך

יְדוּדָה, עַל כֵּן יוֹדוּךָ עַמִּים לְעוֹלָם וָעֶד.
בְּכָל דֹּר וָדֹר, עַל כֵּן עַמִּים
יְהוּדוּךָ לְעוֹלָם וָעֶד:

בו יספור בעת שיבא נגז ומגז, ישליכו איש כלי מלחמתו, ולא ידחה עוד מלחמה בעולם.

מו א לַמִּנְצָח לְבִנֵי קִרְחָ, עַל
עֲלָמוֹת שִׁיר: ב אֱלֹהִים

לָנוּ מַחֲסֶה וָעֹז, עֲזָרָה
בְּצָרוֹת נִמְצָא מָאֵד: ג עַל
כֵּן לֹא נִירָא בְּהַמִּיר אֶרֶץ,
וּבְמוֹט הָרִים בְּלֵב יַמִּים:

ד יִהְיוּ יַחְמְרוּ מִיָּמָיו, יִרְעֶשׂוּ
הָרִים, בְּגִבּוֹתָיו, סֵלָה: ה נָהָר
פָּלְגָיו יִשְׁמְחוּ עִיר אֱלֹהִים,
קִדְשׁ מִשְׁכְּנֵי עֲלִיוֹן:

ו אֱלֹהִים בְּקִרְבָּה בַּל תִּמּוֹט,
יַעֲזֹרָה אֱלֹהִים לַפְּנוֹת בִּקְרָ:

ז הָמוֹ גּוֹיִם, מָטוּ מִמַּלְכוֹת,
נָתַן בְּקוֹלוֹ תִּמּוּג אֶרֶץ: ח יִי
צְבָאוֹת עֲמָנוּ, מִשְׁגֵּב לָנוּ,

(א) הַשִּׁיר שֶׁחֲבָרוּ בְּנֵי קִרְחָ עַל
כְּלִי־הַשִּׁיר "עֲלָמוֹת" בְּשִׁבְלֵי
הַמִּנְצָח בַּמִּקְדָּשׁ.

(ב) אֱלֹהִים לָנוּ לְמַחֲסֶה וָעֹז, הוּא
עֲזָרְתָנוּ וּמִצּוֹי לָנוּ בְּיוֹתֵר בְּעֵת
צָרוֹתֵינוּ.

(ג) עַל כֵּן לֹא נִירָא בְּהַשְׁמִיר תְּחוּל
תְּמוּדָה בְּאֶרֶץ, בְּהַשְׁמִיר יְתִמּוֹטָטוּ
הָרִים בְּחוּף הַיָּמִים.

(ד) לֹא נִירָא בְּהַשְׁמִיר יְהוּדוּ
וְיִתְעַבְּרוּ מִיָּהִם וְיִרְעֶשׂוּ הָרִים
מִגִּבּוֹתֵיהֶם עַד שֶׁל ה'.

(ה) פָּלְגֵי נְהַר גִּזְרֵי־הַעֲדָן יִשְׁמְחוּ
אֶת תּוֹשְׁבֵי עִיר הָאֱלֹהִים
הַקְּדוּשָׁה בְּמִשְׁכְּנֵי ה' הָעֲלִיוֹן
בְּאֶרֶץ.

(ו) בְּהַשְׁמִיר הָאֱלֹהִים בְּקִרְבָּה הָעִיר
— הִיא לֹא תִמּוֹטָט; אֱלֹהִים
יַעֲזֹר לָהּ בְּהוֹפִיעַ שְׂחֹר הַגָּאֹלָה.

(ז) יְהוּדוּ הַגּוֹיִם, יְתִמּוֹטָטוּ
מִמַּלְכוֹת כִּי ה' יִשְׁאֵג בְּקוֹלוֹ
וְתִסַּס הָאֶרֶץ.

(ח) אֲזִי יִירָאוּ הָעַמִּים כִּי ה'
צְבָאוֹת עִמָּנוּ, כִּי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
מִשְׁגֵּב לָנוּ לְעוֹלָם.

(ט) לכו וראו מקצלות ה' אשר עשה ארצות גוים לשממה.

(י) ה' יבשל מלחמות מעלינו עד קצה העולם, וישבר קשת הגוים, וקצץ חניתם וישרף באש מרכבות מלחמותיהם.

(יא) ויאמר לעמים: הרפו עצמכם מלכוא על ירושלים, דעו כי אנכי אלקים אעשה בכם דין ובנקמתי אתרומם בין הגוים, אתרומם בארץ.

(יב) ה' צבאות עמנו, אלקי יעקב משגב לנו לעולם.

אלהי יעקב סלה: ט לכו חזו
מפעלות יי, אשר שם שמות
בארץ: משבית מלחמות
עד קצה הארץ, קשת ישבר
וקצץ חנית, עגלות ישרף
באש: יא הרפו, ודעו כי
אנכי אלהים, ארום בגוים,
ארום בארץ: יב צבאות
עמנו, משגב לנו, אלהי
יעקב סלה:

בו יבואר, שלא יהיה עוד מלחמה אחר מלחמת גוג ומגוג, והקב"ה יתן לנו התשועה, ונוכה לעלות לרגל, אמן.

(א) המזמור שהבירו בגי קרח בשביל המנצח במקדש.

(ב) כל העמים! תקעו כף להחצרב זה עם זה יחד, להריע לאלקים בקול רנה.

(ג) כי ה' העליון נורא הוא, מלך גדול על כל הארץ.

(ד) ינהיג את העמים ויכניעם תחתנו, וילאמים יהיו תחת רגלינו.

מז א למנצח לבני קרח
מזמור: ב כל העמים,
תקעו כף הריעו לאלהים
בקול רנה: ג כי יי עליון,
נורא, מלך גדול על כל
הארץ: ד ידבר עמים
תחתינו, ולאמים תחת

רְגִלֵּנוּ: ה' יִבְחַר לָנוּ אֶת
נִחְלֹתֵנוּ, אֶת גְּאוֹן יַעֲקֹב
אֲשֶׁר אָהֵב סִלָּה: ו' עֲלָה
אֱלֹהִים בְּתִרְעָה, יי' בְּקוֹל
שׁוֹפָר: ז' זָמְרוּ אֱלֹהִים זָמְרוּ,
זָמְרוּ לְמִלְכֵּנוּ זָמְרוּ: ח' כִּי
מֶלֶךְ כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִים,
זָמְרוּ מִשְׁכִּיל: ט' מֶלֶךְ אֱלֹהִים
עַל גּוֹיִם, אֱלֹהִים יֹשֵׁב עַל
כִּסֵּא קֹדֶשׁ: י' נְדִיבֵי עַמִּים
נֹאסְפוּ, עִם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם,
כִּי לֹאֱלֹהִים מְגַנִּי אֶרֶץ, מְאֹד
נַעֲלָה:

(ה) יִבְחַר לָנוּ אֶת נִחְלֹתֵנוּ
בְּאֶרְצֵנוּ, שִׁיחֲזִירֵנוּ לְתוֹכָהּ לְתוֹךְ
גְּאוֹן יַעֲקֹב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֲשֶׁר
אָהֵב לְעוֹלָם.

(ו) וְאִי יִתְעַלֶּה הָאֱלֹקִים
בְּתִרְעָה, ה' יִתְעַלֶּה בְּקוֹל שׁוֹפָר
שֹׁמֵר לְפָנָיו בְּהִקְרַבְתָּ
הַקְרִבְנוֹת בַּמִּקְדָּשׁ.

(ז) וְנֹאמְרֵנוּ: זָמְרוּ לֵאלֹהִים, זָמְרוּ!
זָמְרוּ לְמִלְכֵּנוּ זָמְרוּ!

(ח) כִּי מֶלֶךְ כָּל הָאָרֶץ הוּא
הָאֱלֹקִים! זָמְרוּ לְפָנָיו כָּל
מִשְׁכִּיל!

(ט) וְכֵלָם יֹאמְרוּ: מֶלֶךְ אֱלֹקִים
עַל גּוֹיִם, אֱלֹקִים יֹשֵׁב עַל כִּסֵּא
קֹדֶשׁ הַשָּׁלֵם.

(י) הַמִּתְנַדְּבִים מִהַעֲמִים
הַמִּתְנַדְּבִים לְהִתְרַגַּע עַל קֹדֶשׁ
שְׁמוֹ לְהִיטֹת חֶלֶק מֵעַם אֱלֹקֵי
אַבְרָהָם — נֹאסְפוּ בִּירוּשָׁלַיִם;
עֲתָה נִדְּעַ לְכָל כִּי לֹאֱלֹקִים
הִיכָלֶת לְהִגָּן עַל כָּל הַבּוֹטָחִים
בּוֹ בְּאֶרֶץ, הוּא מְאֹד נַעֲלָה.

הַמְשׁוֹרֵר מִתְנַבֵּא עַל יְמוֹת הַמְּשִׁיחִית, וְשׁוֹבֵת יְרוּשָׁלַיִם בְּבִנְיָהּ, וּבִקְרִבְנוֹת. וּבְאוֹתוֹ פֶּעַם יֹאמְרוּ יִשְׂרָאֵל, כֹּאשֶׁר שָׁמַעְנוּ
מִפִּי נְבִיאִים כִּן זָכֵנוּ לְרֹאוֹת.

מח א' שִׁיר מְזֻמָּר לְבִנְי קֶרֶח:
ב' גָּדוֹל יי' וּמַהֲלָל מְאֹד,
בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ, הֵר קֹדֶשׁ:
ג' יִפָּה נוֹף, מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ

(א) שִׁיר מְזֻמָּר שֶׁחִבְרוּ בְּנֵי קֶרֶח.

(ב) גָּדוֹל ה' וּמַהֲלָל מְאֹד יִהְיֶה
בְּפִי כָל בָּאֶשֶׁר תִּבְנֶה עִיר אֱלֹקֵינוּ
הֵר קֹדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם.

(ג) הָעִיר יְרוּשָׁלַיִם יִפְתֶּה-הַנוֹף,

משושה ושמתה של כל הארץ
בגלל הפנה הצפונית במקדש
(מקום הקרבת הקרבנות)
הנמצאת בקרית המלך הגדול.
(ד) ובשכן אלקים בארמנות
ירושלים לעתיד, יאמרו כי הוא
נודע למשגב.

(ה) כי הנה מלכי העמים נועדו
להלחם בירושלים, יחדו עברו
למטרה זו.

(ו) המה ראו את ה' יוצא ונלקחם
בעמים אלה — כן תמהו על
כך, נבדליו ונחפזו לברח.

(ז) רעדה אחזה אותם שם, תקף
אותם חיל בילדות בתכליה.

(ח) הענישם ברוח מזרחית עזה,
רוח המשברת אגיות תרשיש.

(ט) באשר שמענו את הנחמות
מהנביאים, כן ראינו את
הישועה בעיר ה' צבאות, בעיר
אלקינו ירושלים, ה' יכולנה עד
עולם ועד.

(י) קוינו אל חסדך אלקים
לראות תשועתך בתוך היכלך.

(יא) בגדל שמך אלקים, כן גדל

הר ציון, ירפתי צפון, קרית
מלך רב: אלהים
בארמנותיה, נודע למשגב:
ה כי הנה המלכים נועדו,
עברו יחדו: המה ראו, כן
תמהו, נבדליו נחפזו:
רעדה אחזתם שם, חיל
בילדה: ה ברוח קדים,
תשבר אגיות תרשיש:
ט באשר שמענו, כן ראינו,
בעיר יי צבאות, בעיר
אלהינו, אלהים יכולנה עד
עולם סלה: דמינו אלהים
חסדך, בקרב היכלך:
י בשמך, אלהים, כן

תהלות שלום

מח) בשמך אלוקים כן תהלך על קצוי ארץ נדק מלאה ימינך, במדרש תנחומא (שמות
ב) דרשו פסוק זה על ואלה שמות בני ישראל הנאמרים מזרימה וז"ל כשמך
אלוקים וגו', נראה לפרש שייכות וקישור ב' הפסוקים אהדדי, עפ"י מה שביארנו המדרש
(דבר שמות א) ואלה שמות בני ישראל (משל יג כד) מוסך שנטו שונא נטו ואוהבו שחזו

תְּהַלֵּתָּהּ עַל קִצְוֵי אֶרֶץ, צִדֵּק
מִלֵּאָה יִמְיִנָּה: יב יִשְׁמַח הָר
צִיּוֹן, תִּגְלָנָה בְּנוֹת יְהוּדָה,
לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיהָ: יג סִבּוּ צִיּוֹן,
וְהִקִּיפוּהָ, סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ:
יִשִּׁיתוּ לְבַבְכֶּם לַחִילָה, פִּסְגּוֹ
אַרְמְנוֹתֶיהָ, לְמַעַן תִּסְפְּרוּ
לְדֹר אַחֲרוֹן: ט כִּי זֶה
אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעֶד,
הוּא יִנְהַגֵּנוּ עַל מוֹת:

תהלתך בפי כל על קצוי ארץ
וְיִימִינְךָ מִלֵּאָה צִדֵּק.

(יב) יִשְׁמַח הָר־צִיּוֹן, תִּגְלָנָה עִיר
יְהוּדָה נִכַּח מִשְׁפָּטֶיהָ בְּאֶשֶׁר
תַּעֲשֶׂה דִין בְּרָשָׁעִים.

(יג) אָתָּם בּוֹיֵי צִיּוֹן, סוֹבְבוֹתָ
וְהִקִּיפוּהָ! דַּעוּ בְּמָה מִגְדָּלִים יֵשׁ
לַעֲשׂוֹת בָּהּ.

(יד) שִׁימוּ לְבַבְכֶּם לַחֻמוֹת הָעִיר,
הַגְבִּיהוּ אֶת אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן
תִּיכְלוּ לִסְפֹּר עַל גְּדֻלָּתָהּ וְיִסְפֶּיהָ
לְדֹר שְׂאֲתָרֶיכֶם.

(ט) כִּי זֶה אֱלֹהִים הוּא אֱלֹהֵינוּ
לְעוֹלָם וָעֶד, הוּא יִנְהַגֵּנוּ
עַל־מֵית.

תהלות שלום

מוֹסֵר, וְהוֹנוּהָ כִּי יָדוּעַ שְׁמָה שִׁמְרוּ הַמַּלְאָכִים אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמַלְאָכִים נְעֻזָּה קֶשֶׁה,
הִיָּה הַכֹּל מַחֲסֵדִי ה' לְטוֹבַת יִשְׂרָאֵל, שְׁעִי"ו יִזְכּוּ לְקַבֵּל הַתּוֹרָה וְלִהְיוֹת לֵאמֹר וְכַמּוֹבָאָר
בְּאִמְרֵי נֹעַם (פ' שְׁמוֹת) דָּוִד שָׁזָכּוּ יִשְׂרָאֵל לְמַדְרַגָּה לְרִאשׁוֹת הַתְּגִלּוֹת אֱלֹקִים וְקִבְלַת הַתּוֹרָה
הִיָּה בְּשִׁיל שֶׁבְּעֵד עֲבֹדָה קֶשֶׁה וְעִי"ו נִכְנַע הַתְּאֻוֹת הַגְּשָׁמִיּוֹת וְלֹא הִרְגִּישׁוּ כָּבֵד שׁוֹם
טַעַם עוֹלָם הַזֶּה וְלִי"א הַמֵּד' וְאוֹהֲבֵנוּ שִׁמְרוּ מוֹסֵר, שֶׁכֵּן זֶה הִיָּה מֵאֲהַבְנוּ אֲבוֹתֵנוּ וְנִחַמְלָנוּ
עֲלֵינוּ, וְלִלְמַד בָּא שֶׁכֵּן הַדִּינִים וְהִסְקִירִים הַבָּאִים עַל הָאָדָם לְרִיץ לְקַבֵּל בְּהִשָּׁבָה וְנִשְׁמַחָה,
וְיִחַמְּנוּ שֶׁכֵּן הוּא לְטוֹבָתוֹ וּמִחוּךְ כִּי יוֹדֵה לֵה', וְעַל יְדֵי זֶה קְרוּבָה יִשְׁעוּמָו לֵבָא כִּי בִּזְוָה
בְּעֲלָמָנוּ שִׁמְאִמִּין שׁוֹה הִיא לְטוֹבָתוֹ גּוֹרֵם שִׁיחַפְּכוּ עֲלֵיו לְרַחֲמִים וְחִסְדִּים, כִּידוּעַ מֵאֲלִ"ו
הַרְה"ק מֵאֲפֶסְתָּא ז"ע (עֵינִי בְּחֹבֶב יִשְׂרָאֵל וְאֵלֶּה), וְכַדְמִינֵנוּ גִבִּי נִחוּם אִישׁ גִּמּוּזוֹ, (תַּעֲנִית בֵּא.) דְּכָל
מִילְתָא דְּהוּא סִלְקָא לִיה אִמֵּר גַּם זֶה לְטוֹבָה, וְעִי"ו נַעֲשֶׂה לוֹ נֶם וְיִנְיֹל מִמֵּיתָה עִי"ש.
וְבִיֵּאֲרָנוּ בִּזְוָה הַפֶּסֶק (תַּחֲלִים ק"ב) מִי יִמְלֵל גְּבוּרֹת ה', מִי שְׂרוּפָה לְכָרוֹת וְלִבְטֵל הַדִּינִים
וְהַגְּבוּרֹת, יִשְׁמַע כֹּל תַּחֲלָמוֹ שִׂידָה וְיִהְיֶה לֵה' וְזֹה יוֹמָתוֹ הַגְּבוּרֹת.

זֶה כּוֹנֵן הַמַּדְרַשׁ, וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי הַבָּאִים מֵאַרְיָמָה, שֶׁבָּאוּ לְמַלְאָכִים לְעֲבֹד בְּכִפּוּר בְּעֲבֹדָה
קֶשֶׁה בְּחוֹמֵר וְנִלְבְּנִים, וְשִׁ"ה כְּשֶׁמֶךְ אֱלֹקִים הֵייוּ אֵף נַעַם שְׁמֵדָה הַדִּין מִחוּמָה וְשִׁמְךָ

מוסר רב והתעוררות על כל העולם, על עשיר ועל עני ואביון, ומוכיח על עבירות שאין אדם יודע שהם עבירות ברוב רגילות, ומרשיעין האדם ליום הדין, ובפרטות, העשירים שאין להם בטחון בהקב"ה רק על ממונם.
מ' לחודש

(א) המזמור שחברו בני קרח
בשכיל המנצח במקדש.
(ב) שמעו זאת כל העמים,
האזינו כל יושבי הארץ.

(ג) שמעוני בלכם, גם בני אדם
גם בני איש יחד עשיר ואביון.

(ד) פי מדבר חקמות, ומחשבות
לבי — תבונות הן.

(ה) אני משה את אֶזְרִי לשמע
את משל הקדמוני היא התורה;
אני פותח חידתי מתוך זמרה
בכנור.

(ו) למה אני נרא בימים הרעים
באשר נקדדים ציונותי? —
לפי שהעונות הנראים קלים
ואני דש עליהם בעקב בזלזול,
מקיפים אותי.

(ז) ופוחדים הבוטחים על חילם
ומתפארים ברב עשרם.

(ח) מה תועלת להם בבספם אם
אין איש יכול לפדות ממות את

מט א לַמִּנְצָח לְבְנֵי קֶרַח
מִזְמוֹר: ב שִׁמְעוּ זֹאת כָּל
הָעַמִּים, הָאֲזִינוּ כָּל יוֹשְׁבֵי
חֶלֶד: ג גַּם בְּנֵי אָדָם, גַּם
בְּנֵי אִישׁ, יַחַד עֹשִׁיר
וְאַבְיוֹן: ד פִּי יְדַבֵּר חֻקִּמוֹת,
וְהַגֹּת לְבִי תְבוּנוֹת: ה אֲשֶׁה
לְמִשַּׁל אֲזֹנִי, אֶפְתָּח בְּכִנּוֹר
חִידָתִי: ו לָמָּה אֵירָא בִּימֵי
רָע, עֹזן עֲקָבִי, יִסּוּבֵנִי:
ז הַבֹּטְחִים עַל חֵילָם, וּבָרֵב
עֲשָׂרָם יִתְהַלְּלוּ: ח אַח לֹא
פֹדֶה יִפְדֶּה אִישׁ, לֹא יִתֵּן

תהלות ש"ס

אלוקים המורה על גבורות ודינים, כן תהלתך גם אז תהלה ה' ידבר פינו ונודה ונהלל לה', כיון שאנו מאמינים שזה כלול ברחמים רבים והכל הוא לטובתנו, על קצו ארץ אף כשאנו נדחים בקצה הארץ ושחה לעפר נפשינו, בכל זאת נזק מלאה ימנע הוא כולו נדקה וחסד קל כל היום עלינו, ונהמשך המד' שם אמר דוד מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו, היינו כאמור ע"י שיספר תהלתו יכריח ויסלק מעליו כל הדינים והגבורות ואף טוב וחסד ירדפוהו.

לֵאלֹהִים כָּפְרוּ: ט וַיִּקַּר
פְּדִיּוֹן נַפְשָׁם, וַחֲדָל לְעוֹלָם:
וַיַּחֲיוּ עוֹד לְנֹצֶחַ, לֹא יִרְאֶה
הַשְׁחָת: יא כִּי יִרְאֶה חֲכָמִים
יָמוֹתוֹ, יַחַד פָּסִיל וּבַעַר
יֹאבְדוּ, וְעֹזְבוֹ לְאַחֲרִים
חִילָם: יב קִרְבָּם בְּתִימוֹ
לְעוֹלָם, מִשְׁכַּנְתָּם לְדוֹר
וָדָר, קָרְאוּ בִשְׁמוֹתָם עָלֵי
אֲדָמוֹת: יג וְאָדָם בִּיקָר בַּל
יִלִּין, נִמְשַׁל בַּבְּהֵמוֹת נִדְמוֹ:
יד זֶה דֶּרֶכָּם פָּסִיל לָמוֹ,
וְאַחֲרֵיהֶם בְּפִיָּהֶם יִרְצוּ
סֵלָה: טו כִּצְאוֹן, לְשֹׁאוֹל
שָׁתוּ, מוֹת יָרָעַם, וַיִּרְדּוּ בָם
יִשְׂרָיִם לִבְקָר, וְצוֹרֵם וְצוֹרֵם כ'
לְבָלוֹת שֹׁאוֹל, מִזְבֵּל לוֹ:
זא אֵךְ אֱלֹהִים יַפְדֶּה נַפְשִׁי

אֲחִיו עַל יְדֵי מָמוֹנוֹ, וְלֹא יוּכַל
לְתַת לְאֱלֹקִים כָּפָר בְּעַד נַפְשׁוֹ.
(ט) כִּי אֵלֹו אִפְשָׁר הָיָה לְפָדוֹתוֹ,
כַּמָּה יָקָר הָיָה פְּדִיּוֹן נַפְשׁ כָּזֶה
מִכָּל הוֹן, וְהָאִישׁ חָדַל לְחַשֵּׁב
עַל קָדְ.

(י) מֶה חוֹשֵׁב הַעֲשִׂירִי? —
שִׁיקָהָ עוֹד לְנֹצֶחַ וְלֹא יִרְאֶה אֶת
הַשְׁאוֹל?

(יא) מִפִּינֵן שְׂהוּא רֹאֶה שְׂאִין
נִצּוֹל מִתַּמּוֹת, חֲכָמִים מֵתִים,
יַחַד פָּסִיל וּבַעַר גָּאֲבָדִים
וְעוֹזְבִים לְאַחֲרִים מָמוֹנָם לִכְן
אֵינָם מִתְאַמְּצִים לְפָדוֹתוֹ.

(יב) וּמִדּוֹעַ מִחֻשְׁבוֹת אָנוּשׁ
לְכָנוֹת בְּתִים לְעוֹלָם, וּמִשְׁכָּנוֹת
לְדוֹרוֹת, כְּקֶרֶם שְׂמוֹתָם עַל
הָאֲדָמוֹת לְזִכְרוֹן!

(יג) וְהָרִי הָאָדָם בִּיקָר תַּפְאֲרָתוֹ,
כֹּל זֶה לֹא יִלִּין עִמּוֹ אַחֲרָיו; אֲכֵן
נִמְשַׁל לְבִהְמוֹת דּוֹמָמוֹת לֹלֹא
דְּבוּר וּשְׂכָל.

(יד) זֹהִי דֶּרֶךְ הַרְשָׁעִים
הַמִּתְנַהֲגִים בְּכַסִּילוֹת, וְגַם
הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם תַּמִּיד מִדְּבָרִים
מִזֶּה מִבְּלִי לְקַחַת מוֹסֵר.

(טו) כִּצְאוֹן הַנֶּאֱסָף לְדִיר, כִּף יִרְדּוּ
הַרְשָׁעִים לְעִמְקֵי שֹׁאוֹל תַּחֲתִית
וּמִלֵּאֶף הַמּוֹת יִשְׁבְּרָם; וּבְזוֹרֵחַ
בְּקָר־הַגְּאֵלָה יִמְשְׁלוּ בָהֶם כְּגִי
יִשְׂרָאֵל הַיִּשְׂרָאֵלִים; וְנִפְשׁ
הַרְשָׁעִים תִּבְלֶה אֶת הַשְׁאוֹל־
הַמְדּוֹר שִׁקְלָה וּבִשְׁל וּנְפִשָׁם
תוֹסִיף לְהַתִּיסֵר.

(זא) אֵךְ אֲנִי שֶׁהִשְׁתִּי אֲזִנִּי לְדִכְרִי
תוֹרָה — יַפְדֶּה אֱלֹקִים אֶת נַפְשִׁי

מִדֵּי שְׂאוּל, אֲחֵרֵי שְׁלֹכְחָנִי
וְהַנֶּחֱנִי בְּחַיִּי לְלַכֵּת בְּדוֹכֵי ה'
לְעוֹלָם.

(יז) אֵל תִּירָא וְאַל תִּקְנֵא בְּרֹאדֶךָ
אִישׁ מִתְּעַשֵּׂר וּמִרְכָּבָה כְּבוֹד
בֵּיתוֹ.

(יח) כִּי בָמוֹתָו לֹא יִקַּח אֹתוֹ
מֵאוֹמֶה מְעַשְׂרוֹ, וּכְבוֹדוֹ לֹא יֵרֵד
אֲחֵרָיו.

(יט) הֲרָשַׁע מְכַרְךָ בְּעֶצְמוֹ אֵת
נַפְשׁוֹ בְּחַיָּיו, אֵךְ אֵתָּה —
אַחֵרִים יוֹדוּךָ כָּאֵם תִּיטִיב לְלַכֵּת
בְּדֶרֶךְ הַיֶּשֶׁר.

(כ) וּכְשֶׁתִּבּוֹא לְעוֹלָמְךָ תִּרְאֶה
דּוֹר אֲבוֹתָיו שֶׁל הֲרָשַׁע הַנְּדוֹנִים
בְּגִיהֶנּוּ וְאַשֶּׁר עַד לְעוֹלָם לֹא
יָקֵא אֹר.

(כא) הָאָדָם הַעוֹמֵד בִּיקָר
תִּפְאָרְתּוֹ וְאֵינוֹ מִבִּין אֵת הַטּוֹב
הַצָּפוֹן בַּחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים —
מִשׁוּל לְבַהֲמוֹת דּוֹמָמוֹת לֹא
דְּבוֹר וּשְׁכָל.

מִדֵּי שְׂאוּל, כִּי יִקְחֵנִי סֶלָה:

י אֵל תִּירָא כִּי יַעֲשֶׂר אִישׁ,

כִּי יִרְכָּבָה כְּבוֹד בֵּיתוֹ: יח כִּי

לֹא בָמוֹתָו יִקַּח הַכֹּל, לֹא

יֵרֵד אֲחֵרָיו כְּבוֹדוֹ: יט כִּי

נַפְשׁוֹ בְּחַיָּיו יִכְרֶךְ, וַיּוֹדֶךָ

כִּי תִיטִיב לָךְ: כ תִּבּוֹא עַד

דּוֹר אֲבוֹתָיו, עַד גִּצְחַת לֹא

יִרְאוּ אֹר: כא אָדָם בִּיקָר,

וְלֹא יִבִּין, נִמְשָׁל בְּבַהֲמוֹת

נַדְמּוֹ:

בה המזמור מדבר כמה תוכחות ומוסרים גדולים, אשר המשורר מוכיח שאינם עושים תשובה, בהכנעה בנמיכות רוח, וגם הלומדים שאינם מקיימים מה שלומדים, רק מן השפה ולחוץ, והם חוטאים וחוטאים הרבה כהנה וכהנה.

(א) המזמור לאסף: אֵל אֱלֹקִים,
ה' שְׁמוֹ, דָּבָר וְקָרָא לְכָל יוֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ מִמְּזֹרַח שָׁמֶשׁ עַד מְבֹאוֹ.

(ב) מציון העיר כלילת היפי,
יוֹפִיעַ לַעֲתִיד כְּבוֹד אֱלֹקִים.

(ג) יבוא אֱלֹקֵינוּ וְלֹא יִשְׁתַּק עוֹד
עַל דָּם עֲבָרָיו הַשְּׁפוּף; אִשׁ
תֵּאָכַל לִפְנֵינוּ לַהֲפָרַע מִהַאֲוִיבִים

ג מִמְּזֹרַח לְאַסָּף, אֵל אֱלֹהִים

י דָּבָר וְיִקְרָא אֶרֶץ, מִמְּזֹרַח

שָׁמֶשׁ, עַד מְבֹאוֹ: ב מִצִּיּוֹן

מְכַלֵּל יָפִי, אֱלֹהִים הוֹפִיעַ:

ג יבֹא אֱלֹהֵינוּ וְאֵל יַחֲרֹשׁ,

אִשׁ לִפְנֵינוּ תֵאָכַל, וּסְבִיבֵינוּ

נִשְׁעֶרָה מָאֵד: ד יִקְרָא אֶל
הַשָּׁמַיִם מֵעַל, וְאֶל הָאָרֶץ,
לְדִין עֲמוֹ: ה אֶסְפוּ לִי חֲסִידֵי
כְּרִיתִי בְּרִיתִי עָלַי זָבַח:
ו וַיִּגִּידוּ שָׁמַיִם צִדְקוֹ, כִּי
אֱלֹהִים שֹׁפֵט הוּא סָלָה:
ז שִׁמְעָה עַמִּי, וְאֲדַבְּרָה,
יִשְׂרָאֵל וְאֶעֱיֶדָה בָּךְ, אֱלֹהִים
אֱלֹהֶיךָ אֲנֹכִי: ח לֹא עַל
זִבְחֶיךָ אוֹכִיחֶךָ, וְעוֹלָתֶיךָ
לִנְגְּדִי תִמְיֵד: ט לֹא אֶקַּח
מִבִּיתְךָ פָּר, מִמִּכְלָאֲתֶיךָ
עֲתוּדִים: י כִּי לִי כָּל חֵיתוֹ
יַעַר, בְּהֵמוֹת בְּהֶרְרִי אֶלֶף:
יא יִדְעָתִי כָּל עוֹף הָרִים, וְזִיז
שָׂדֵי, עֲמָדִי: יב אִם אֲרַעֵב
לֹא אֶמַר לָךְ, כִּי לִי תִבֵּל
וּמְלֹאָה: יג הָאוֹכֵל בֶּשֶׂר

וּסְבִיבֹתוֹ רוּחַ סִפְרָה לְהַצְנִישָׁם.
(ד) יִקְרָא אֶל שְׁרֵי הַעַמִּים
שֶׁבַשְׁמַיִם מִמַּעַל וְאֶל מַלְאָכָם
שֶׁבָּאָרֶץ, לִפְקֹד עֲלֵיהֶם נִקְמַת
עַמּוֹ.

(ה) יֹאמֶר לָהֶם: אֶסְפוּ לִי חֲסִידֵי,
אֵלֶּה שִׁכְרָתוֹ אֲמִי בְּרִית עַל דָּם
זָבַח בְּהַר סִינַי.

(ו) מַלְאָכֵי הַשָּׁמַיִם יִגִּידוּ אֲזַי אֵת
צִדְקוֹ, כִּי אֱלֹהִים שׁוֹפֵט צִדֵּק
הוּא לְעוֹלָם.

(ז) שִׁמְעַה עַמִּי וְאֲדַבֵּר, שִׁמְעַה
יִשְׂרָאֵל וְאֶעֱיֵד בָּךְ שֶׁקִּבַּלְתָּ אוֹתִי
לְאֱלֹהִים בְּאֶמְרִי לָךְ "אֲנֹכִי ה'
אֱלֹהֶיךָ".

(ח) אֵינֶנִּי מוֹכִיחַ אוֹתְךָ עַל שֶׁאֵינֶךָ
מְבִיא לִי זִבְחִים, אֵינֶנִּי שׂוֹם לָכֶּ
אִם עוֹלֹתֶיךָ אֵינֶן לִנְגְּדִי תִמְיֵד.

(ט) אֵינֶנִּי לוֹקֵחַ מִבֵּיתְךָ פֶּרֶךְ
לְהַקְרִיבוֹ, אֵינֶנִּי לוֹקֵחַ
מִרְפַּתוֹתֶיךָ גִּדְיִים לְמִזְבֵּחַ לֹא
שָׁלַךְ הֵם אֶלָּא שָׁלִי.

(י) כִּי לִי כָּל חֵיֹת הַיַּעַר, לִי כָּל
הַבְּהֵמוֹת הַרְּעוּת בְּאֶלְפֵי
הַהָרִים.

(יא) כָּל עוֹפֹת הַהָרִים יְדוּעִים
לִי, כָּל רֶמֶשׂ הַשָּׂדֶה עֲמָדִי
וּבְרִשׁוֹתִי.

(יב) אֲלוֹ רֶעֱבָתִי לֹא הֵייתִי מִבְּקָשׁ
מִמֶּךָ, כִּי לִי תִבֵּל וּמְלֹאָה.

(יג) הֵאֵם אוֹכֵל אֲנִי בֶּשֶׂר פְּרִים

אֲבִירִים? הֲאֵם שׁוֹתָה אָנִי דָם
גִּדְיִים; מִצּוֹת הִבָּאת קִרְבָּנוֹת
אֵינָהּ אֵלָא כְּדֵי שְׁתַּעֲשֶׂה רִצּוֹנִי
בְּהַקְרִיבָתָם.

(יד) עֲלִיד בְּרֹאשׁוֹנָה לְהַקְרִיב אֶת
עֲצָמָךְ לֵאלֹקִים עַל יְדֵי וְדֵי
וּתְשׁוּבָה, וְאַחֲרֵיכֶּן שָׁלֵם לְעִלְיוֹן
נְדָרֶיךָ קִרְבָּנוֹתֶיךָ — אִזּוּ יִתְקַבְּלוּ
בְּרִצּוֹן.

(טו) תִּקְרָאנִי בְּיוֹם צָרָה וְאַחֲלָץ
אוֹתְךָ מִמָּוֶה; כִּי בְּהוֹשִׁיעִי
הִבֹּטְטִיחִים כִּי — אָנִי מִתְּכַפֵּד.

(טז) וְלִדְשַׁע אָמַר אֲלֵקִים: מַה
לָּךְ לִלְמַד חֻקִּי? מַה לָּךְ לִשְׁאֵל
בְּרִית תּוֹרָתִי בְּסִיד?

(יז) הֲלֹא אֶתָּה שָׁנֵאת מוֹסֵר
בְּאִשְׁרֵי יִסְרָאֵל, וְאַתָּה דִּבְרִי
הַשְׁלֵכָה אַחֲרֶיךָ.

(יח) בְּאִשְׁרֵי רֵאִיתָ גִּבּוֹר הַתְּרַאֲצִית
עִמּוֹ, וְעַם מְנַאֲפִים חִלְקֶךָ.

(יט) פִּיךָ שִׁלַּחַת לְדַבֵּר רְעוּת
וּלְשׁוֹנְךָ מַדְבִּיקָה בֶּךָ דִּבְרִי
מִרְמָה.

(כ) אֶתָּה יוֹשֵׁב בְּמוֹשָׁב לְצִים
וּמַדְבֵּר עַל אַחֲיֶיךָ, עַל כֵּן אִמְרֶךָ
תִּתֵּן דְּפִי וּגְנָאִי.

(כא) אֶת כָּל אֱלֹהִים עֲשִׂיתָ וְאָנִי
הַחֲרַשְׁתִּי, וְלָכֵן חֲשַׁבְתָּ שְׂאֵהִיָּה
בְּמוֹךְ לְהַתְרַצוֹת בְּמַעֲשֵׂיךָ
הַרְעִים — דַּע כִּי אוֹכִיחֶךָ
וְאַעְרֹךְ דִּינְךָ לְעִינֶיךָ.

(כב) בִּינוּ נָא זֹאת אוֹתָם
הַשּׁוֹכְחִים אֶת הָאֱלֹקִים בְּעוֹדָכֶם
בַּחַיִּים, כֵּן אֶסְרֶךָ אֶתְּכֶם בְּיוֹם
הַדִּין וְאִין מַצִּיל.

אֲבִירִים, וְדָם עֲתוּדִים

אֶשְׁתָּה: יִּזְבַּח לֵאלֹהִים

תּוֹדָה, וְשָׁלֵם לְעִלְיוֹן,

נְדָרֶיךָ: טו וְקִרְאֵנִי בְּיוֹם צָרָה,

אֲחַלָּצֶךָ, וְתִכְבְּדֵנִי: טז וְלִרְשַׁע

אָמַר אֲלֵהִים, מַה לָּךְ לִסְפֹּר

חֻקִּי, וְתַשָּׂא בְרִיתִי עָלֵי פִיךָ:

י וְאַתָּה שָׁנֵאת מוֹסֵר, וְתִשְׁלַח

דְּבָרִי אַחֲרֶיךָ: יח אִם רָאִיתָ

גִּבּוֹר וְתַרְצֵן עִמּוֹ, וְעַם מְנַאֲפִים

חִלְקֶךָ: יט פִּיךָ שִׁלַּחַת בְּרַעְיָה,

וּלְשׁוֹנְךָ תַּצְמִיד מִרְמָה:

כ תֵּשֵׁב, בְּאַחֲיֶיךָ תִּדְבֹּר, בֶּכֶן

אִמְרֶךָ תִּתֵּן דְּפִי: כא אֱלֹהִים

עֲשִׂיתָ, וְהַחֲרַשְׁתִּי, דְּמִיתָ

הָיִיתָ אֶהְיָה כְּמוֹךָ, אוֹכִיחֶךָ

וְאַעְרֹכָה לְעִינֶיךָ: כב בִּינוּ נָא

זֹאת, שִׁכְחִי אֱלֹהִים, כֵּן אֶסְרֶךָ

וְאִין מַצִּיל: כג זִכַּח תּוֹדָה,
יִכְבְּדֶנּוּ, וְשֵׁם דֶּרֶךְ אֲרָאֵנוּ,
בִּישַׁע אֱלֹהִים:

(כג) הַמְבִיא לִי קִרְבֵּן־תְּשׁוּבָה
וּמִתּוֹדָה עַל חַטָּאִיו, מְכַבֵּד אוֹתִי
בְּכֹךְ; אֲנִי שֵׁם וּמִוֹרָה דֶּרֶךְ־
תְּשׁוּבָה לַחֲטָאִים, וְלִשְׁכִּים אֲנִי
מִרְאָה אֶת יְשׁוּעָתִי.

ליום שלישי

בו מבואר, כשנאמר לדוד ע"י נתן הנביא שחטא בבת שבע, ונתן הנביא חלף לביתו, ואז היה דוד המלך מתבודד בניו לבין הקב"ה, ואמר תפלות גדולות ונוראות, ואך התנצל דוד בחטאו, וכל אדם יאמר מוזכור זה על חטאיו ופשעיו.

נא א לַמְנַצֵּחַ מְזִמּוֹר לְדָוִד:
ב בְּבוֹא אֵלָיו נָתַן הַנְּבִיא,
כַּאֲשֶׁר בָּא אֶל בֵּת שִׁבְעָ:
ג חֲנֻנִי אֱלֹהִים, כַּחֲסִדְךָ, כְּרֹב
ד רַחֲמֶיךָ מִחַה פִּשְׁעֵי: ד הָרֹב
ה רַבְּכָה כ' כַּבִּסְנִי מַעְוֹנִי,
וּמַחֲטָאֵתִי טִהַרְנִי: ה חֲפִי
ז פִּשְׁעֵי אֲנִי אֲדַע, וְחַטָּאתִי
ח נִגְדִי תִמְיֵד: ו לֵךְ לְבִדְךָ
ט חֲטָאתִי, וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ
י עֲשִׂיתִי, לְמַעַן תִּצְדַּק
יא בְּדַבְּרֶךָ, תִּזְכָּה בְּשִׁפְטֶךָ:

(א) הַמְזִמּוֹר שֶׁחֲבַר דָּוִד בְּשִׁבִּיל
הַמְנַצֵּחַ בְּמִקְדָּשׁ.

(ב) בְּבוֹא אֵלָיו נָתַן הַנְּבִיא
לְהוֹכִיחוֹ כַּאֲשֶׁר בָּא אֶל בֵּת־
שִׁבְעָ — אָמַר:

(ג) חֲנֻנִי אֱלֹהִים לֹא לִפִּי מַעֲשֵׂי
אֶלֶּא כַּחֲסִדְךָ; כְּרֹב רַחֲמֶיךָ מִחַה
נָא אֶת פִּשְׁעֵי.

(ד) כַּבִּסְנִי הָרֹבָה מַעְוֹנִי וְטִהַרְנִי
מִחַטָּאתִי.

(ה) כִּי יִדַּע אֲנִי אֶת פִּשְׁעֵי וּמַחֲטָאִי
דֹּאגְתִּי עֲלֵיהֶם — כֹּאֵלֹו חַטָּאתִי
נִצָּכֶת תִּמְיֵד נִגְדִי עֵינִי .

(ו) לֵךְ לְבִדְךָ חַטָּאתִי וְהָרַע
בְּעֵינֶיךָ עֲשִׂיתִי, לִפְיֶךָ בְּדִינְךָ
לְסִלַּח, לְמַעַן תִּצְאָ צוֹדֵק בְּדִינְךָ
עִם הַמַּסְרְבִּים לְשׁוּב וְתִזְכָּה
בְּשִׁפְטֶךָ אוֹתָם, שֶׁחֲרִי גַם הֵם
יָכְלוּ לְשׁוּב וְהָיִית סוֹלַח לָהֶם.

ו הֵן בַּעֲוֹן חוֹלְלֹתַי, וּבַחֲטָא יַחַמֶּתְנִי אִמִּי: ^ה הֵן אִמֶּת חֲפֻצָּת בַּטְּחוֹת, וּבִסְתֶם חֲכָמָה תוֹדִיעֵנִי: ^ט תַּחֲטָאֲנִי בְּאֵזוֹב, וְאַטְהֶר, תִּכְבֹּסֵנִי וּמִשְׁלֵג אֶלְבִּין: ^י תִּשְׁמִיעֵנִי שִׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה, תַּגְלִנָּה עֲצָמוֹת דְּכִית׃ ^{יא} הִסְתֵּר פָּנֶיךָ מִחֲטָאִי, וְכָל עֲוֹנֹתַי מִחֶה: ^{יב} לֵב טָהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹהִים,

(ו) הֵן בַּעֲוֹן נוצרתי ובחטא נתעברה בי אמי ולסבה זו נמשכתי אחרי החטא.
(ה) הלא חפץ אתה בקיום האמת בכליותי פנימיותי, ותרני מודה על האמת שחטאתי, הן כלבי הסתום הודעתי את החכמה להתודות.
(ט) תחטאני כמו באזוב המטהר את השמא, תכבסני מעוֹנִי ואצא נקי ולבן יותר משלג.
(י) תשמיעני ותכשרני ששון ושמחה על ידי סליחת עוֹנִי, ואז תשמחנה עצמותי שהיו רצוצות כבצעסך עלי.
(יא) הסתר פניך מחטאי ומהה את כל עוֹנֹתַי.
(יב) לב טהור ברא לי אלהים

תהלות שלום

נא לב טהור ברא לי אלוהים ורוח נכון חדש בקרבי. יש לפרש דהנה כל דבר מתפעל מהפכו, כגון האש אם יושפך עליו מעט מים שאינו מספיק לכבותה אז כח האש מתגבר יותר ומגדיל המדורה, וכן כשיעלור שטף מים רבים ע"י מוֹנֵע, אז כשיסור המוֹנֵע יסובו המים לשטוף ולורוס ביתר מוקף ועוז מכפי שהיה קודם לכן, וכן הדבר אלל בעל תשובה העוזב דרכו הרעה ומתקרב אל ה', שעובד אותו ביתר שאת ויתר עוז מכפי שהיה קודם החטא.

בי אחרי שנלכד ברשת היצר והלך בשכירות לבו הרע למרוד בצורא, ועמה אחרי ששז וניחם על רעמו הוא בורח מן היצר הרחק כמטחוי קשת, ומתרחק עד קלה האחרון מכל נדנד חטא ועוון ועושה גדר לפנים מגדר להוסיף עוד ומורות וסייגים, ולפרוש מל"ט שערי היצר שלא יוכל בשער א' של איסור, ולבנו בוער ומתלהב וסורף כאש להבה להדבק בה אחרי הפרדו מאתו, ומתעלה בכל יום ויום ממדרגה למדרגה.

וזוה ביאור אמרם ז"ל (ברכות לד') במקום שבעלי תשובה עומדים אין זדיקים גמורים יכולים לעמוד, והקשו ע"ז מה נשמנה הזדיק שעבד את ה' מעודו והוא נקי מחטא ועוון לגמרי, מזה שמרד בצורא כל ימיו ועמה אחרי שובו יתעלה יותר מהזדיק, אמנם לדברינו

רוח נכון חדש בקרבי:
 אל תשליכני מלפניך,
 ורוח קדשך אל תקח ממני:
 השיבה לי ששון ישעך,
 ורוח נדיבה תסמכני:
 אלמדה פשעים דרכיך,
 וחתאים אליך ישובו:

לב ל אבשל עוד, ורוח נכון חדש בקרבי.

(יג) אל תשליכני מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממני שלא יהא מרקק ממני.

(יד) השב לי שמחת וישועתך ורוח קדשך, סמכני ברוח נדיבות ורחבות.

(טו) בסלחך לי אלמד פושעים דרכיך בהיזקתם שאמה סלח וקב ישובו אליך חטאים.

תהלות שלום

יוזן כי בחינה זו א"א כלל להיות גבי דציק דמעיקרא, כי מעולם לא יכאז לבנו כ"כ לברות ולהתרחק מעוה"ז להדבק בצוראן, משא"כ הבע"ת שיש בקרבנו התנגדות ולכן מתגבר בכל כוחו ומתדבק בדיוק עמו כהנה עזה ונפלאה כי קד יקוד אש, וזה גדלה מעלתם של בעלי השונה, ועיין בדרשות הר"ן (דרוש א') שמבאר מאמרם ז"ל (בכחית ו') כל מעניית שאין זה מפושעי ישראל אינה מעניית, שהרי חלצנה ריחה רע ומנאה הכחז עס סממני קטורת ע"כ, והכוונה שעל ידי תפלת פושעי ישראל נמשך כח הניגוד לנדיקים עושי רצונו, ויחגרו עוז להעמיר ולהפזיר בחפילה ולכוון בהתלהבות יותר גדול עיי"ש.

והנה אמרו חז"ל (כ"ג יו') דדהמע"ה לא שלט בו יזה"ר, דכחיז (תהלים קט, כג) ולגי חלל בקרבי, וא"כ מה שנכשל בחטא היה עכ"ת לטובתו, כדי שיוכל להחטות על ידי זה למדריגה נעלה יותר, שלא היה זוכה לזה לולא החטא, וזה כוונת אומרו צעת ששנ והתוודה על חטאו, הסתר פניך מחטאי וכל עוונותי מחה, אחר שלב טהור ברא לי אלוקים שלא שלט בו היזה"ר כלל, א"כ עכ"ת מה שהרע בעיניך עשימי ונכשלמי בחטא, היה רק כדי שאוכל להחטות יותר, ורוח נכון חדש בקרבי לעבדך בהחדשות והתלהבות עזומה יותר.

אל תשליכני מלפניך וגו' אלמדה פושעים דרכיך וחתאים אליך ישובו, נראה לפרש עפ"י האוהל יעקב (פר' נחל) שיש צי מיני נדיקים, יש נדיק שהוא קדוש מרחם והוא נולד בזוג טוב וכבר בימי נעוריו נפשו חשקה לעבודת ה' ומדות טובות ואין לו מלחמה עם הילר, ויש נדיק שנולד עם נטיה לרע ועומד תמיד בקשרי מלחמה עם יצרו להכניעו ולהתגבר עליו, וההבדל ביניהם כי זה שאין בו שום נטיה לרע לא יוכל להיות מוכיח בשער ולהטיף אמרי מוסר לאחרים למאוס ברע ולנחור בטוב, כי

מו הצילני מדמים אלהים,
 אלהי תשועתי, תרנן לשוני
 צדקתך: ז אדני, שפתי
 תפתח, ופי יגיד תהלתך:
 יח כי לא תחפץ זבח ואתנה,
 עולה לא תרצה: יט זבחי
 אלהים רוח נשברה, לב
 נשבר ונדפה אלהים לא
 תבזה: כ היטיבה ברצונך
 את ציון תבנה חומות
 ירושלים: כא אז תחפץ זבחי
 צדק עולה וכליל אז יעלו
 על מזבחתך פרים:

(טו) הצילני אלקים אלקי
 תשועתי מענש מיתה, ולשוני
 תרנן על צדקתך וחסדך עמדי.

(יז) ה' שפתי תפתח על ידי
 שתמחליני ויהא לי פתחון פה
 להגיד תהלתך.

(יח) אינך חפץ שאתן זבחי
 תשאת על זדוני, אינך רוצה
 שאקריב לך עולה.

(יט) זכריה האלקים הרצויים הם
 הרוח הנשברה של האדם; אין
 דרך לבאות לב נשבר ונדפה.

(כ) היטיבה ה' ברצונך לבנות
 מקדשך בציון בימי שלמה
 ותבנה חומות ירושלים.

(כא) אז תתראה שיקריבו לך
 זבחי צדק קרפן עולה הנקרב
 כליל, אז יעלו על מזבחתך
 במקדש פרים לחטאת
 ולשלמים.

תהלות שלום

יקונו במוכחמו באמור לו כי מעולם לא נסה באלה לערוך מלחמה וקרב לצער הרע
 בקרבו כי זה דרכו מנעוריו, לא כן זה הצדיק שהוא מלומד מלחמה הוא יוכיח בשבט
 אנשים וימלא חן וחסדו דבריו.

וזה החמץ דהמע"ה, אל תשליכו מלפניך וגו' על מה שחטאתי, כיון שעיני אלמדה
 פושעים דרכיך וטמאים אליך ישונו, ואלמלא שנכשלינו בעוון לא היו דברי מתקנים
 על לבנו בני אדם, להוכיחם ולהדריכם בדרכי צדק ומישרים ולגמולם הדרכ אשר ילכו
 בה והמעשה אשר יעשון.

בו מבואר, האיד המשוור מקונן על דואג מה שמתהלל ומתפאר על הרעה שעושה, מה שעלה בדעתו, אם גבורה תחשב לו עשות רעה, והקללה שקילל אותו ולכל העושים כן.

נב א למנצח, משפיל לדוד:

ב בבוא דואג האדמי ויגד

לשאול ויאמר לו, בא דוד

אל בית אחימלך: ג מה

תתהלל ברעה הגבור, חסד

אל כל היום: ד היות תחשב

לשונך, פתער מלטש עשה

רמיה: ה אהבת רע משוב,

שקר מדבר צדק, סלה:

ו אהבת כל דברי בלע, לשון

מרמה: ז גם אל יתצף לנצח,

יחתך ויסחך מאהל,

ושרשך מארץ חיים סלה:

ח ויראו צדיקים ויראו,

ועליו ישחקו: ט הנה הגבור,

לא ישים אלהים מעוזו,

ויבטח ברב עשרו, יעז

(א) אשר חבר דוד על ידי מתרגמן בשביל המנצח במקדש.

(ב) בבוא דואג האדומי להגיד לשאול המלך ואמר לו: "בא דוד אל בית אחימלך כגוב עיר הכהנים".

(ג) אתה דואג, הגבור בתורה, מה תתהלל ותתפאר ברעה שאתה עושה ליי הרי חסד האל חופף עלי כל היום להצילי.

(ד) שָׁכַר וְהָרַס חושבת לשונך שהיא פתער מלטש העושה רמיה בחתכו השער וגם הבשר. (ה) אהבת לעשות רע מלעשות טוב אהבת לדבר שקר מלדבר צדק.

(ו) אהבת דברי רשע ולשון מרמה.

(ז) גם אל יתקדף לנצח, ישכרד ויעקוד מאהלך, ושרש אחריך מארץ החיים לעולם.

(ח) ויראו הצדיקים במסלחו של הרשע, ויפקדו מה וישחקו על הרשע באמנם:

(ט) הנה הגבור אשר לא עשה את ה' למעזו, בטח ברב עשרו והתגבר ברשעו — ראוי מה עלתה לו!

(י) וְאֵנִי דָּוִד הַנִּדְרָף עַל יְדֵי שׁוֹנְאֵי, אֶהְיֶה כְּזִית רֶעֶן הַמִּשְׁרֵשׁ בְּבֵית אֱלֹקִים כְּבָנִים וּבְנֵי בָנִים, כִּי בְּטַחְתִּי בְּחֶסֶד אֱלֹקִים לְעוֹלָם וָעֶד.
(יא) אוֹדֶךָ לְעוֹלָם בְּעִשְׂוֹתֶיךָ לִי הַחֲסִידִים, וְאַתָּה לְשִׁמְךָ כִּי טוֹב אַתָּה לְחֲסִידֶיךָ הַבּוֹטָחִים בְּךָ.

**בְּהִתּוֹ:   וְאֵנִי כְּזִית רֶעֶן
בְּבֵית אֱלֹהִים, בְּטַחְתִּי בְּחֶסֶד
אֱלֹהִים עוֹלָם וָעֶד: יא אוֹדֶךָ
לְעוֹלָם, כִּי עֲשִׂיתָ, וְאַתָּה
שִׁמְךָ, כִּי טוֹב נִגַּד חֲסִידֶיךָ:**

בו ידובר כשגידר טיטוס את הפרוכת בחרב, וחשב שדרג את עצמו.

(כ) אֲשֶׁר חֶבֶר דָּוִד עַל כְּלִי-הַשִּׁיר "מַחֲלַת" עַל יְדֵי מִתְרַגְּמָן בְּשִׁבְלֵי הַמִּנְצָח בְּמִקְדָּשׁ.
(כ) אֲמַר נָבֵל בְּלָבוֹ "אֵין אֱלֹקִים", הַשְׁחִיתוּ וְהִתְעִיבוּ הָאֲנָשִׁים בְּעוֹלָם שְׁעוֹשׁ, אֵין בָּהֶם עוֹשֶׂה-טוֹב.

**נג א לַמִּנְצָח עַל מַחֲלַת,
מִשְׁפִּיל לְדָוִד: ב אֲמַר נָבֵל
בְּלָבוֹ, אֵין אֱלֹהִים, הַשְׁחִיתוּ
וְהִתְעִיבוּ עוֹלָם, אֵין עֹשֶׂה
טוֹב: ג אֱלֹהִים מְשָׁמִים
הַשְׁקִיף עַל בְּנֵי אָדָם, לְרֹאוֹת**

(ג) אֱלֹקִים הַשְׁקִיף מִשְׁמַיִם עַל אֹתָם בְּגֵי אָדָם לְרֹאוֹת אֵם יֵשׁ

תהלות שלום

נג) אלוקים משמים השקיף על בני אדם וגו'. נראה לפ' בהקדם דברי העיקרים (מ"ה, ט"ז) דבאמת בעשות האדם אחת ממנו, לפי גודל שפלותו ופחיתות ערכו כמעט שאין מגיע לו שכר לפעולתו, רק הקצ"ה ברוב רחמיו וחסדיו משלם לאדם כמעשהו לפי גדולת הבורא, ואז שכרו הרבה מאוד, ולעומת זה כאשר מעניש את האדם על חטאיו, אילו היה משלם לפי גדולת הבורא הרי אין קץ לעונשו, על המרומות את פי המלך מלכי המלכים שאין חקר לגדולתו, אמנם הקצ"ה אל רחום מביט אל גודל שפלותו של האדם ונפש הבהמית שנקרצו, שזרזו טמון בחצונו ולפחת חטאת רובץ וכו' ויקטן עונשו, אמנם זאת היא רק באלו המאמינים בה' אך נשלים נחטא, לא כן אלו הכופרים באלוהתו ית"ש ואומרים איכה ידע אל וגו', הקצ"ה ישיב להם גמול כמעשה ידיהם ומענישם לפי רוממותו וגדולתו, ועונשם נחיי כמס"א חז"ל (ר"ה ט"ז) המינין והאפיסקורסים וכו' יורדין לגיהנם ונידונין בה לדורי דורות.

הַיֵּשׁ מִשְׁכִּיל דִּרְשׁ אֶת
 אֱלֹהִים: ד פָּלוּ סג, יַחֲדוּ
 נֶאֱלָחוּ, אֵין עֲשֵׂה טוֹב, אֵין
 גַּם אֶחָד: ה הֲלֹא יִדְעוּ פַעֲלִי
 אֶן, אֲכִלִי עַמִּי אֲכָלוּ לָחֶם,
 אֱלֹהִים לֹא קָרְאוּ: ו שֵׁם
 פָּחַדוּ פָּחַד, לֹא הָיָה פָּחַד,
 כִּי אֱלֹהִים פָּזַר עֲצָמוֹת חֲנֹךְ,
 הִבִּישְׁתָּהּ, כִּי אֱלֹהִים
 מֵאֲסֵם: ז מִי יִתֵּן מַצִּיּוֹן
 יִשְׁעוֹת יִשְׂרָאֵל, בְּשׁוֹב

בִּינֵיהֶם לַפְּחוֹת מִשְׁכִּיל אֶחָד
 הַיּוֹדֵשׁ אֶת אֱלֹקִים.

(ד) וְהָיָה רָאָה שְׂכָלֶם יַחַד
 בְּקִסְלָת גִּתְּקָלְלוֹ, אֵין בָּהֶם
 אֲפִלוּ עוֹשֵׂה טוֹב אֶחָד.

(ה) פּוֹעֲלֵי הַשֶּׁקֶר הַאֲכִלִים אֶת
 עַמִּי בְּאֵלוּ אֲכָלוּ לָחֶם, לֹא קָרְאוּ
 לָהֶּם לֹא הִתְבּוֹנְנוּ עַל נִזְרָאוֹתֵינוּ.

(ו) צִלִּיהֶם לְדַעַת כִּי לְבִסּוֹף
 יִפְחַדּוּ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים פָּחַד
 שֶׁלֹּא הָיָה כְּמוֹהוּ, בְּאֶשֶׁר יִפְזַר
 אֱלֹקִים עֲצָמוֹת הָאוֹיְבִים
 הַחֲנוּכִים עֲלֵיהֶם יְרוּשָׁלַיִם, וַיִּשִּׁים
 אוֹתָם לְחֶרֶף כִּי אִתָּהּ אֱלֹקִים
 מְקַמֵּס אוֹתָם.

(ז) מִי יִתֵּן וַיִּתְּקַרֵּב הַיּוֹם שִׁיּוּפִיעֵינוּ
 מַצִּיּוֹן יִשְׁעוֹת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוֹב

תהלות שלום

זהו מכוון בספוק, אמר נבל בלבו אין אלוקים וגו'. היינו שכופר בהש"ת, לכן אלוקים משמים השקיף על בני אדם, להענישו כפעלו וכרוע מעללו, כי כל השקפה שנמקרה לרעה (שמור מה, א), והיינו שענוש יענש לפי ערך גדולת השו"ת ורוממותו, על שכחש צה' ולא האמין באלוקים, וחש"א משמים השקיף שההשקפה לרעה היא צנחי שמים כגובה שמים על הארץ לפי רוממות קל.

באופן אחר נראה על דרך הנ"ל, דמבואר עוד צה' העיקרים (סה), דהא דסדר הענוש לעוברי רצונו הוא רק לפי ערך ושפלות החוטא וזהו רק בישראל, אבל אזה"ע ישיב להם גמול כמעשה ידיהם לפי ערך גדולת הצורא, וישב עליהם אה אונם וזרעם יאמיחם, וע"כ עונשם הוא נצחי וידיעוין בגיהנום לדורי דורות.

והנה המזמור הזה מיירי צאה"ע, כמו שפירש רש"י (בד"ה אמר נבל בלבו וגו') דקאי על טיטוס, ולכן קאמר אלוקים משמים השקיף על בני אדם, היינו על אומות העולם משמים אל ארץ הציו, לשלם להם כפעלם וכרוע מעלליהם לפי ערך גדולתו יתברך.

אֱלֹהִים שָׁבוֹת עִמּוֹ, יִגַּל יַעֲקֹב, יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל:

תפלה לאלהים, שיושיע בנבחרתו לכל המיוחדים לחסדו, ועיין וזרואה תפלה נוראה ונפלאה, שיש לכל אדם לומר בזמנו.

- נ ד א לַמִּנְצָח בְּנִגִּינָת, מִשְׁכִּיל
לְדוֹד: ב בָּבֹא הַיִּפּוֹם
וַיֹּאמְרוּ לְשֹׂאוֹל, הֲלֹא דָּוִד
מִסֵּתֶתָר עִמָּנוּ: ג אֱלֹהִים
בְּשִׁמְךָ הוֹשִׁיעֵנִי, וּבִגְבוּרַתְךָ
תְּדִינֵנִי: ד אֱלֹהִים שְׁמַע
תְּפִלָּתִי, הֲאִזִּינָה לְאֹמְרֵי פִי:
ה פִּי זָרִים קָמוּ עָלַי, וְעָרִיצִים
בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי, לֹא שָׁמוּ
אֱלֹהִים לְנִגְדָם סֵלָה: ו הִנֵּה
אֱלֹהִים עֹזֵר לִי, אֲדַנִּי בְּסִמְכִי
נַפְשִׁי: ז יִשְׁיב יֵשׁוּב כ' הָרַע
לְשִׁרְרִי, בְּאַמְתָּךְ, הַצְמִיתָם:
ח בְּנִדְבָה אֲזַבְּחָה לָּךְ, אוֹדָה
שְׁמֶךָ יי, כִּי טוֹב: ט כִּי מִכָּל
- (א) אֲשׁוּר חֶבֶר דָּוִד עַל יְדֵי
מִתְרַגְּמָן בְּשִׁבִּיל הַמִּנְצָח עַל
הַנִּגִּינּוֹת בְּמִקְדָּשׁ.
(ב) בָּבֹא אֲנֹשִׁי הָעִיר זִיף וַיֹּאמְרוּ
לְשֹׂאוֹל "הֲלֹא דָּוִד מִסֵּתֶתָר
עִמָּנוּ".
(ג) אֱלֹהִים, בְּשִׁמְךָ הוֹשִׁיעֵנִי
וּבִגְבוּרַתְךָ נָקֵם אֶת נִקְמָתִי.
(ד) אֱלֹהִים שְׁמַע תְּפִלָּתִי, הֲאִזִּינָה
לְאֹמְרֵי פִי.
(ה) כִּי זָרִים קָמוּ עָלַי וְעָרִיצִים
בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי בְּיַד אוֹיְבֵי;
מַעֲוֹלָם לֹא שָׁמוּ אֱלֹהִים לְנִגְדָם
לִירָא מִפְּנֵיו.
(ו) וְהִנֵּה אֱלֹהִים עֹזֵר לִי בְּצָרָתִי,
ה' בְּעֶזְרָת סוּמְכִי נַפְשִׁי.
(ז) יִשְׁיב הָרַע לְמַצְפִּירָעָתִי,
מִתּוֹךְ שְׂאֵתָה אָמַת וְהִבְטַחְתָּ
לְהַפְרֵעַ מְרוֹדִי פִי, לְכֹן אֲבַקֵּשׁ
לְהַקְרִיתָם.
(ח) אֲזִ אֲזַבְּחָ לָּךְ בְּרוּחַ נְדִיבָה,
אוֹדָה שְׁמֶךָ ה' כִּי טוֹב הוּא.
(ט) כִּי מִכָּל צָרָה הִצִּילֵנִי וּבְכֹאזִיבִי

רָאָתָה עֵינִי אֶת אֲשֶׁר חִפְצָתִי. צָרָה הֵצִילָנִי, וּבִאִיבִי רָאָתָה עֵינִי:

זה המזמור, אמר דוד כשברח מירושלים, מפני בעלי לשון הרע, והם היו דואג ואחיתופל, שאמרו עליו שהוא חייב מיתה, ודוד היה מחזיק לאחיתופל לאורכו, ועשה לו כל הכבוד, והוא היה בוגד, וחלל הברית, וקולל כל שונאיו, למען ידעו כל הדורות, ולא יירדו עוד.

י' לחודש

נָה א לִמְנַצֵּחַ בְּנִגִּינָת, מִשְׁכִּיל
לְדוֹד: ב הַאֲזִינָה אֱלֹהִים

תִּפְלְתִּי, וְאַל תִּתְּעַלֵּם
מִתַּחֲנָתִי: ג הַקְשִׁיבָה לִי
וְעֲנֵנִי, אֲרִיד בְּשִׁיחִי

וְאֶהֱיָמָה: ד מְקוֹל אוֹיֵב מִפְּנֵי
עֲקַת רָשָׁע, כִּי יִמְיֹטוּ עָלַי
אוֹן, וּבִאֵף יִשְׁטְמוּנִי: ה לְבִי

יַחֲלִיל בְּקִרְבִּי, וְאִימֹת מוֹת
נִפְלֹו עָלַי: ו יִרְאֶה וְרַעַד יִבֹּא
בִּי, וְתִכְסְּנִי פִלְצוֹת: ז וְאֹמַר,

מִי יִתֵּן לִי אֶבֶר פִּיּוֹנָה,
אֶעֱוֹפָה וְאֶשְׁכְּנָה: ח הִנֵּה
אֲרַחֵיק נָדָד, אֲלִין בַּמִּדְבָּר

(א) אֲשֶׁר חִבֵּר דָּוִד עַל יָדֵי
מִתְרַגְּמָן בְּשִׁבְלֵי הַמְּנַצֵּחַ עַל
הַנְּגִינֹת בַּמִּקְדָּשׁ.

(ב) הַאֲזִינָה אֱלֹהִים תִּפְלְתִּי וְאַל
תִּתְּעַלֵּם מִתַּחֲנָתִי.

(ג) הַקְשִׁיבָה לִי וְעֲנֵנִי כְּאֲשֶׁר אֲנִי
מִתְאַוֵּן וְשׁוֹחַ בְּצַעְרִי וְלִבִּי הוֹמָה
בִּי.

(ד) מִפְּנֵי הָאוֹיֵב הַמְרִים קוֹלוֹ
עָלַי, מִפְּנֵי הַמַּצּוּקָה שֶׁהִרְשָׁע
מִבֵּיא עָלַי, כִּי שׁוֹנְאֵי (דוֹאֵג
וְאֶחֱתִיתוֹפֵל) מְגוֹלְלִים עָלַי שֶׁקֵּר,
מִתִּירִים לְשִׁפּוֹן אֶת דְּמִי וּבִחֲמָה
שׁוֹנְאִים אוֹתִי.

(ה) לְבִי דוֹאֵג בְּקִרְבִּי וְאִימֹת
מוֹת נִפְלֹו עָלַי.

(ו) יִרְאֶה וְרַעַד בָּאִים בִּי וּפִלְצוֹת
מִכְסָּה אוֹתִי.

(ז) מְגַדֵּל הַצָּרוֹת אֶמְרָתִי: מִי יִתֵּן
לִי כֹנֶף כְּיוֹנָה וְהִיִּיתִי צֶפֶה
מִהַיֹּשֵׁב לְשִׁכְן בַּמִּקְדָּשׁ אַחֵר.

(ח) הִיִּיתִי מִרְחִיק לְנָדָד, הִיִּיתִי
לֵן תָּמִיד בַּמִּדְבָּר.

סָלָה: ט אַחִישָׁה מִפֶּלֶט לִי,
מְרוֹחַ סֶעָה מִסַּעַר: י בִּלְעַ
אַדְנִי, פֶּלֶג לְשׁוֹנִם, כִּי רָאִיתִי
חֲמָס וְרִיב בָּעִיר: יא יוֹמָם
וְלַיְלָה יִסּוּבְכָה עַל חוֹמֹתֶיהָ,
וְאוֹן וְעַמֶּל בְּקִרְבָּה: יב הַיּוֹת
בְּקִרְבָּה, וְלֹא יִמִּישׁ מִרְחָבָה
תָּךְ וּמִרְמָה: יג כִּי לֹא אוֹיֵב
יִחַרְפֵּנִי וְאַשָּׂא, לֹא מְשֻׁנְאִי
עָלִי הַגִּדִיל, וְאַפְתָּר מִמֶּנּוּ:
יד וְאַתָּה אֲנוֹשׁ פְּעַרְפִּי, אֲלוֹפִי
וּמִידְעִי: טו אֲשֶׁר יַחֲדוּ נִמְתִּיק
סוֹד, בְּבֵית אֱלֹהִים, נְהַלֵּךְ
בְּרָגֶשׁ: טז יֵשִׂיא מוֹת יִשְׁמוֹת
כ' עֲלִימוֹ, יִרְדּוּ שְׂאוֹל חַיִּים,
כִּי רָעוֹת בְּמַגּוֹרָם בְּקִרְבָּם:
ז אֲנִי אֶל אֱלֹהִים אֶקְרָא, וַיִּי
יִוְשִׁיעֵנִי: יח עָרֵב וּבִקְרִי

(ט) הייתי ממהר להציל את
נפשי מיד אויבי שהם ברוח־
סערה עוקרת־עצים.
(י) השחיתם ה' פלג וכלכל
לשונם, כי ראיתי חמס וריב
בעיר על ידם.
(יא) יוםם ולילה מסתובבים
החמס והריב על חומות העיר,
ויבקרב העיר עמל ושקר.

(יב) שבר והרס בתוך העיר,
אנשי מרמה ומזמות רשע אינם
זזים מרחובתה.

(יג) מעולם לא חרפני אויב
שנשאתי חרפחו, אלא
התקוממתי נגדו; לא התגבר
עלי שונא שנצרכתי להסתור
ממנו.

(יד) אכל אתה (אחיתפל), איש
בערפי, אלופי ורבי.

(טו) אשר יחדו היינו רגילים
להמתיק סוד ולהשמע־שע
בדברי תורה, ובבית האלקים
היינו מהלכים ברכ עם — פמה
קשה חרפת איש כזה!

(טז) יסית ה' עליהם את מלאך
הפנות ויירדו חיים שאולה, כי
תמיד הם חושבים רעות בביהם
בקרבם.

(יז) אני אל האלקים קורא וה'
מושיעני.

(יח) אני מתפלל לה' ערבית,

וְצַהֲרִים, אֲשִׁיחָה וְאַהֲמָה,
וַיִּשְׁמַע קוֹלִי: יט פָּדָה
בְּשָׁלוֹם נַפְשִׁי, מִקָּרֵב לִי, כִּי
בְּרַבִּים הָיוּ עֲמָדִי: כ יִשְׁמַע
אַל, וַיַּעֲנֶם, וַיֵּשֶׁב קָדָם סֵלָה,
אֲשֶׁר אֵין חֲלִיפוֹת לָמוֹ, וְלֹא
יֵרָאוּ אֱלֹהִים: כא שָׁלַח יָדָיו
בְּשִׁלְמוֹ, חָלַל בְּרִיתוֹ:
כב חָלְקוּ מַחֲמָאֵת פִּי, וַקָּרֵב
לָבוֹ, רַכּוֹ דְּבָרָיו מִשְׁמָן,
וַהֲמָה פְּתָחוֹת: כג הִשְׁלַךְ עַל
יְיָ יִהְיֶה, וַהֲוֹא יִכְלֹכְלֶה, לֹא

שְׁחִיתָ וּמִנָּחָה וְהוֹמָה עַל
צְרוּתִי וְהוֹא שׁוֹמֵעַ קוֹלִי.

(יט) פָּדָה בְּשָׁלוֹם נַפְשִׁי
מִהַמְּלָחָמָה הַבָּאָה עָלַי, בְּזִכְרוֹת
הַרְבֵּים שֶׁעָמְדוּ לִימִינִי וְהַתְּפִלּוֹ
בְּעָדִי.

(כ) יִשְׁמַע הָאֵל לַתְּפִלּוֹתֵיהֶם
וַיַּעֲנֶה לָהֶם מִלְּפֹנֵי שֵׁל עוֹלָם
הַיּוֹשֵׁב בְּשָׁמַיִם מְאֹד וּמַעֲוֹלָם,
כִּי הַרְשָׁעִים אֵינָם שָׁמַיִם לְלִבָּם
יוֹם שֶׁיִּחְלְפוּ מִהַעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא
יָרָאוּ מֵאֱלֹקִים.

(כא) זֶה הַרְשָׁע (אֲחִיתוֹפֶל) שֶׁלַח
יָדָיו לְהַרְעֵ בְּאִישׁ־שְׁלוֹמוֹ וַרְעוּ,
הַפֶּר וְחָלַל בְּרִיתוֹ אִתּוֹ.

(כב) אֲמָרִי פִּי רַכּוֹ מִמֶּמְאָה וְלָבוֹ
לְמַלְחָמָה; דְּבָרָיו הָיוּ רַבִּים
בְּשִׁמְךָ וְהֵמָּה לְמַעֲשֶׂה קָלִלוֹת.

(כג) וְרַבִּים הַקֶּדֶשׁ מִשִּׁיבָה לְדָוָד:
הִשְׁלַךְ עַל ה' מִשְׁאָךְ וְהוֹא יִסְבֹּל

תהלות שְׁלֹמֶה

גה) הַשְׁלַךְ עַל ה' יִהְיֶה וְהוֹא יִכְלֹכֶךָ לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לְנֹדֶק, הִנֵּה חוֹבָא רְמִיָּא
עֲלֵיהּ דְּאִינוּס לְנֶכֶס וְלַהֲתַפְלֵל חֲמִיד לְהַשִּׁי"ת שֶׁהָיוּ מוֹנוֹמִיּוֹ מִזְוִיִּן לוֹ חֲמִיד
וְלֹא יִחַסֵּר לוֹ לֶחֶם חוֹק, וְאִנְשֵׁי כְּנֵה"ג חֲקִנוּ לָנוּ ע"ז צִרְכַּת בְּרַךְ עֲלֵינוּ וכו', וְהִרְבַּח הַחֲסִיד
אִישׁ אֲלוֹקִים מִהֲרַמְק"ן ז"ל, נִהַג שֶׁלֹּא לְחַקֵּן צִרְכֵי אֲחִילָה טֵרַם הַתַּפְלֵל עַל מוֹנוֹמִיּוֹ.

בֵּרֶם יֹאמֵר נֹא הָאֵדֶם, אִין אֲנֶכֶס עַל זֶה הָלֹא קְטוֹנִי מִכָּל הַחֲסִידִים וְהֵיךְ אֲרַחֵי עוֹן
נַפְשִׁי לְנֶכֶס נִהַמֵּה דְּכִסּוּפָא מִהַקְב"ה, עַל כֵּן הֵעֵלָה הַיַּעוֹזָה שְׂבַעֲשָׁה שְׂמֵכָה עַל
מוֹנוֹמִיּוֹ יִכּוֹן דַּעְתּוֹ לִשְׁ"ש, כִּי שׂוֹכֵל לַעֲבֹד אֶת צוּרָא בְּמוֹנוֹת הַדַּעַת, כִּי אִם יִצְטָרֵךְ
לִהְיוֹת נוֹדֵד לִלְחֹם לַהֲבִיא טֶרֶף לְבִיתוֹ, הַדָּרֵךְ מִמַּעֲטָה אֶת הַשֶּׁס וְלֹא יוֹכֵל לַעֲבֹד כְּרָאוֹ,
וְגַם הָרִי אֲחִמֵּז ז"ל (עִירִיזִין מ"ח): עֲנִיּוֹת מַעֲבִיר אֶת הָאֵדֶם עַל דַּעְתּוֹ וְעַל דַּעַת קוֹנוֹ, וּמִצּוּרֵי
צִיע"ד (מ"ח דְּרוֹשׁ א') כִּי עֵיקָר הַסִּיבָה לְכָל עוֹן וְלָכֵן חֲטָאת הִיא דוֹחֵק הַעֲנִיּוֹת מִחֲשִׁכֵי

יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לְצַדִּיק:
כֹּד וְאַתָּה אֱלֹהִים תוֹרֶדֶם
לְבָאֵר שַׁחַת, אֲנָשֵׁי דָמִים
וּמִרְמָה לֹא יַחֲצוּ יְמֵיהֶם,
וְאֲנִי אֲבַטַח בָּךְ:

אותו וְיִקַּל מַעֲלִיד, כִּי ה' לֹא
 יִתֵּן לְעוֹלָם שֶׁהַצַּדִּיק יִתְמוּטֵט.
 (כד) וְאַתָּה אֱלֹהִים תוֹרֶדֶם
 הַרְשָׁעִים לְבָאֵר־שַׁחַת; אֲנָשֵׁי
 דָמִים וּמִרְמָה לֹא יַגִּיעוּ לְמִחְצִית
 יְמֵיהֶם הַקָּצוּבִים לָהֶם וְאֲנִי
 בּוֹטֵחַ בָּךְ!

זה המזמור אמר, כשהיה אצל אביש אחיו של גלית, ומבקשים אותו להרוג, והתנצל עצמו, מה שנפל ביד
 שונא, ותר נדרים בצרחו.

נו א לִמְנַצֵּחַ עַל יוֹנַת אֵלֶם
רַחֲקִים, לְדָוִד מִכְתָּם,
בָּאֲחוֹ אוֹתוֹ פִּלְשֹׁתִים בְּגֵת:

(א) מְזִמּוֹר נֶחֱמַד אֲשֶׁר חִבֵּר דָּוִד
 בְּשִׁבְלֵי הַמְּנַצֵּחַ בְּמִקְדָּשׁ בְּהִיּוֹתוֹ
 בְּיוֹנָה אֶלְמַת רַחוּק מֵאַרְצוֹ,
 בְּתַפְסֵם אוֹתוֹ הַפְּלִשְׁתִּים בְּעִיר גֵּת
 לְהַרְגוֹ.

תהלות שְׁלֹמֹה

הגלות, ואילו היה להם לישראל שפע פרנסה וכלכלה, וודאי לא היו פונים מדרך המורה
 ולא היו סרים מדרך הישר, ולכן אמרו בגמ' (נדרים ג:) כשעלה עמוד השחר נכנסו חכמי
 ישראל אלנו ואמרו, עמך ישראל צריכים פרנסה, היינו דוקא בעלות השחר בתחילת היום,
 כי בזה תליא כל עבודת ישראל לה', כי אם יהיה להם פרנסה יעזרו את ה' בכל לב
 עי"ש עוד, וכאשר האדם מילין לזר עלילה ימלל ויכוין רק למען שמו בזהב, אז שוב
 לא יעיינו בדינו האם זכאי וראוי לזה ע"פ מעשיו אם לא, כיון שאינו מצקש למענו רק
 לשמו הגדול והנורא לכן תתקבל תפילתו וכדרך שמבואר בייטב פנים (ר"ה אות פה), על
 הא דמבואר בספרים לומר גליל ר"ה ויוהכ"פ לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה וגו' (תהלים
 כד.) שמסוגל למוזנות ותו"ד דאף דאסור לזקש ברה"ה על צורכי הגוף, כדאי
 בחיקונים (מקור ד' דף כג) מ"מ כיון שאין הכוונה בציל עצמם כי אם לשם ה' וכו' שפיר
 דמי, וחש"א לה' הארץ ומלואה וגו' דאף אותן העוסקים בעבודת הארץ בחרש ובקוצר
 גם כוונתם לה', וא"כ דבין הוא שיטלו שכרם ויתמלא משאלותם גם על צורכי הגוף
 ולכן אמירת המזמור הוא מסוגל לפרנסה, עכ"ל בקינור.

וז"ב אמרו השלך "על ה'" יהבך והוא יכלכלך, כל חפלתך ותוחלתך מהשי"ת שיכלכלך
 יהיו רק על ה' לשמו בלבד, ולא תלך לבטח דרכך כי לא יתן לעולם מוט ללדיק
 ותהא פרנסתך מזויה בכבוד.

ב חַנְנִי אֱלֹהִים, כִּי שָׁאֲפְנִי
אֲנוּשׁ, כָּל הַיּוֹם לֶחֶם
יִלְחָצְנִי: ג שָׁאֲפוּ שׁוֹרְרֵי כָל
הַיּוֹם, כִּי רַבִּים לַחֲמִים לִי,
מָרוֹם: ד יוֹם אִירָא, אֲנִי
אֵלֶיךָ אֲבֹטָח: ה בְּאֱלֹהִים,
אֲהַלֵּל דְּבָרוֹ, בְּאֱלֹהִים
בְּטַחְתִּי לֹא אִירָא, מִה יַעֲשֶׂה
בְּשָׁר לִי: ו כָּל הַיּוֹם דְּבָרֵי
יַעֲצֹבוּ, עָלַי כָּל מַחֲשַׁבְתָּם
לָרַע: ז יִגּוּרוּ יַעֲפֹנוּ יַעֲפִינוּ כ',
הִמָּה עֲקָבֵי יִשְׁמְרוּ, בְּאֲשֶׁר
קוּוּ נַפְשִׁי: ח עַל אֹזֶן, פִּלֵּט
לְמוֹ, בְּאֶף עַמִּים הוֹרֵד
אֱלֹהִים: ט נָדִי, סִפְרָתָהּ
אֶתָּה, שִׁימָה דְּמַעְתִּי בְּנֶאֱדָךְ,
הֲלֹא בְּסִפְרָתָךְ: י אֲזִי יִשׁוּבוּ
אוֹיְבֵי אַחֹר, בְּיוֹם אֶקְרָא,

(ב) חנני אלקים כי אנשים מצפים לבלעני, כל הימים לוחצים עלי במלקמות.

(ג) מצפי רצתי מצפים לשכרי כל הימים, כי רבים הם הנלחמים בי אתה יושב־מרום, הביטה זאת!

(ד) היום שבו אני ירא מאויבי — אני בוטח עליך.

(ה) גם בשעת צרה אהלל דברי אלקים, באלקים אני בוטח ולכן לא אירא; בקטחי בו — מה יעשה לי אדם?

(ו) כל הימים רודפים אותי אויבי וגורמים שדברי יהיו רק עצבון וצער, כל מחשבותם רק להרע.

(ז) הם לנים בערב בסביבה בה אני הולך, אורבים לי ושומרים על עקבי בקוותם ללכוד נפשי.

(ח) מצפים המה למצא הנצלה ותגמול מאת שונאי (שאול) עבור האנן והרשע שעושים לי מרגלים־אורבים אלה, הורד נא אלקים באפך עמים־רשעים אלה.

(ט) אתה ה' היודע מספר מקומות נדודי — שימה דמעתי בנאדך, תהא שמורה לפניך ותמנה אותה בך־שבון צרותי.

(י) אז ישובו אויבי אחור ביום

זֶה יִדְעָתִי, כִּי אֱלֹהִים לִי: בּוֹ אֶקְרָא, כְּזֶה יִדְעָתִי כִּי אֱלֹהִים לִימִינִי.
 י' בָּאֱלֹהִים, אֶהְלֵל דָּבָר,   (יא) בָּאֱלֹהִים (מִדַּת הַדִּין) אֶהְלֵל
 בִּי אֶהְלֵל דָּבָר: יב בָּאֱלֹהִים   דְּכָרוּ; בַּה' (מִדַּת הַחֲמִים)
 בְּטַחְתִּי, לֹא אִירָא, מֶה   אֶהְלֵל דְּכָרוּ — תָּמִיד לוֹ אֶהְלֵל!
 יַעֲשֶׂה אָדָם לִי: יג עָלַי לְשֵׁלֶם אֶת הַנְּדָרִים
 אֱלֹהִים נְדָרִיךָ, אֲשֶׁלֶם   שְׁנִדְרָתִי לְךָ אֱלֹהִים, אֲשֶׁלֶם לְךָ
 תּוֹדַת לְךָ:   יד כִּי הִצַּלְתָּ   קַרְבָּנוֹת־תּוֹדָה.
 נַפְשִׁי מִמָּוֶת, הֵלֵא רַגְלִי   (יד) כִּי הִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת וְאֶת
 מִדְּחִי, לְהַתְּהִלְךָ לִפְנֵי   רַגְלִי מִדְּחִי, שְׂאוּכַל עוֹד
 אֱלֹהִים בָּאוֹר הַחַיִּים: לְהַתְּהִלְךָ לִפְנֵי   לְהַתְּהִלְךָ לִפְנֵי
 הַחַיִּים בָּאוֹר הַחַיִּים:

תפלה זו עשה במערה, על דרך ויצא וירא שלא יהרג ושלא יחרוג, וזוהי בסכנת גדולה, והקב"ה עשה לו נוראים בהצלתו בזכות הבטחותיו.

נו א לְמַנְצִיחַ, אֶל תַּשְׁחִת   (א) מִזְמוֹר נֶחֱמַד אֲשֶׁר חִבֵּר דָּוִד
 לְדָוִד מִכְתָּם, בְּבָרְחוֹ   בְּשִׁבְלֵי הַמַּנְצִיחַ בְּמַקְדָּשׁ, וְקָרְאוּ
 מִפְּנֵי שְׂאוֹל בְּמַעֲרָה: "אֶל תַּשְׁחִת" לְהִיטָהוּ תַּפְלָה
 ב חֲנֻנֵי אֱלֹהִים חֲנֻנִי, כִּי   בְּעַמְדוֹ בְּסִפְּנֵי מֶלֶךְ בְּבָרְחוֹ
 בְּךָ חֲסִיָּה נַפְשִׁי, וּבְצִל   מִפְּנֵי שְׂאוֹל בְּמַעֲרָה.
 בְּנַפְשִׁיךָ אַחֲסָה עַד יַעֲבֹר   (ב) חֲנֻנֵי אֱלֹהִים חֲנֻנִי כִּי בְךָ
 הַיּוֹת: ג אֶקְרָא לְאֱלֹהִים   חֲסִיָּה נַפְשִׁי בְּעַבְרָתִי
 אֶקְרָא לְאֱלֹהִים עַד תַּעֲבֹר   אֶחָסָה בְּצִל כְּנַפְשִׁיךָ עַד תַּעֲבֹר
 אֶקְרָא לְאֱלֹהִים עַד תַּעֲבֹר   הָרְעָה.
 אֶקְרָא לְאֱלֹהִים עַד תַּעֲבֹר   (ג) אֲנִי קוֹרֵא לְאֱלֹהִים הַעֲלִיזוּ,

עֲלִיּוֹן, לָאֵל גִּמַּר עָלַי:
 יִשְׁלַח מַשְׁמִימִים וַיּוֹשִׁיעֵנִי
 חֲרָף, שֶׁאֶפִי סָלָה, יִשְׁלַח
 אֱלֹהִים חֲסִדּוֹ וְאַמְתּוֹ:
 ה נִפְשִׁי בְּתוֹךְ לִבָּאֵם,
 אֲשַׁכְּבָה לַהֲטִים, בְּנִי אָדָם,
 שְׁנִיָּהֶם חֲנִית וְחֻצִּים,
 וְלִשְׁוֹנֵם חֲרֵב חֲדָה: וְרוּמָה
 עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים, עַל
 כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדָה: וְרֶשֶׁת
 הַכִּינוֹ לַפְּעָמִי, כָּפֶף נִפְשִׁי,
 כָּרוּ לִפְנֵי שִׁיחָה, נִפְלוּ
 בְּתוֹכָהּ סָלָה: ה נָכוֹן לִבִּי
 אֱלֹהִים, נָכוֹן לִבִּי, אֲשִׁירָה
 וְאַזְמָרָה: ט עוֹרָה כְּבוֹדִי,
 עוֹרָה הַגָּבֹל וְכִנּוֹר, אֲעִירָה
 שָׁחַר: י אֹדֶךָ בְּעַמִּים
 אֲדִנִּי, אֲזַמְרָךְ בְּלֹאֲמִים:

אני קורא לאֵל המקנים ומשלים
 הבטחותיו אתי.

(ד) יִשְׁלַח מַשְׁמִימִים וַיּוֹשִׁיעֵנִי
 מתרפת השואפים תמיד
 לבלעני, ישלח לי אֱלֹהִים חֲסִדּוֹ
 ויאמת הבטחותיו.

(ה) אני שוכן בין אריות-בתורה
 אף אינם מוחים בשונאי, אני
 שוכב בין אַנְשֵׁים הַלְהוּטִים
 לדבר עלי לשון-הרע, שְׁנִיָּהֶם
 כחנית וחצים ולשונם כחרב
 חדה.

(ו) סֶלֶק אֱלֹקִים שְׁכִינָתָךְ
 מאנשים אלה שאינם כדאי
 שתשרה שכינתך ביניהם,
 ובפצלך זה תחפכד בכל הארץ.

(ז) רשת-מלכדת הכינו לרגלי,
 האויב כפף נפשי, הם חפרו
 בור להפילני בו — סופם יהיה
 שהם עצמם יפלו בו לתמיד.

(ח) גִּאֲמֹן לִבִּי לֶךְ הָאֱלֹקִים כְּמִדַּת
 הדין וגִּאֲמֹן לִבִּי לֶךְ כְּמִדַּת
 הרחמים — תמיד אשיר ואזמר
 לך.

(ט) התעוררי נפשי מתרדמה, לא
 אישן עד שלש שעות כדרך
 המלכים, עוֹרָה הַגָּבֹל עוֹרָה
 הכנור! אתעורר לפני עלות
 השחר.

(י) אֹדֶךָ בְּעַמִּים ה', אֲזַמְרָ לך
 בין לאומים.

(יא) כי גדול עד שמים חסדך, אמתך גדול עד שחקים.
(יב) סלק אלקים שכינתך מאנשים הרשעים שאינם כדאי שתשרה שכינתך ביניהם, ובפסלך זה תתכבד בכל הארץ.

י"א כי גדול עד שמים חסדך, ועד שחקים אמתך: י"ב רומה על שמים אלהים, על כל הארץ כבודך:

בוה המזמור מבואר, האיד דוד מקונן על אבנר ושאר שונאים, שהיו אומרים על שאול שהיה כדון מה שרודף אחר דוד.

(א) מזמור נחמד אשר חבר דוד בשביל המנצח במקדש וקראו "אל תשחת".
(ב) דוד פונה לרוח פיו (מאנשי שאול) האם באמת נאלם הנצדק בפסוק ששעליכם לדבר? איה

נח א למנצח, אל תשחת, לדוד מכתם: ב האמנם אלים צדק תדברון, מישרים

תהלות שלום

(ג) כי גדול עד שמים חסדך וגו'. נגמרא (פסחים נ:) רבא רמי כתיב כי גדול עד שמים חסדך, וכתיב (תהלים קח) כי גדול מעל שמים חסדך, הא כיצד כאן בעושין לשמה וכאן בעושים שלא לשמה, נראה הכוונה עפ"י הדעש"ט הק' (הובא בקידוש לוי פרשת בשלח עה"פ (תהלים קכא, ה) ה' לנך וגו', דהתנהגות הקב"ה עם בריותיו היא דוגמת הכל שנוטה אחר כל תועותיו של האדם, ומה שהאדם עושה נראה דוגמתו בלל, כן הוא אלל השר"ת שאם האדם עובד את בוראו במסוי"ג מעל לדרך הטבע, כן יעשה הקב"ה עמו נסים למעלה מדרך הטבע ע"כ.

והנה זה הלומד שלא לשמה היינו לשם קבלת שכר וכדומה היא הנהגה בדרך הטבע, כי זהו טבעו של האדם לנפות לתשלום גמול על פעולותיו, אמנם העוסק לשמה הוא עובד את בוראו למעלה מדרך הטבע, כי זהו נגד טבעו של אדם לעשות דבר לשם מזוהו ולעבדו חנם, ולכן זה יהיה שכרו שיתנהג עמו הקב"ה גם למעלה מדה"ט ולפנים משורת הדין. וכעין זה מובאר בבאר מים חיים (פר' נח) דאם אדם מתנהג בעבודת השם למעלה מן הטבע מתנהגים עמו משמים גם למעלה מן הטבע דהיינו מדה כנגד מדה ואפי' נגזר עליו איזה נרה ח"ו מבטלין אותה וממתיקין לו את כל הדינים והנזרות. וזה הביאור בצו"ל (ויקרא כ"ה א') מה יעשה אדם וימיה אם היה למוד לקרות דף אחד קורא שני דפים דהיינו שיתאמץ יותר מיכלתו והרגלו וכך יזכה לתשועה וימיה.

ובזה ביארנו מאמרים ו"ל (אבות פ"א, ט) כל הלומד תורה לשמה וזכה לנביא הרבה, הכוונה לשכר הרבה לפנים משורת הדין, והיינו שיקבל שכרו גם צהאי עלמא.

תִּשְׁפֹּטוּ בְּנֵי אָדָם : ג אֶף בְּלֵב
 עוֹלֹת תִּפְעֲלוּן, בְּאַרְץ חַמֶּס
 יְדֵיכֶם תִּפְלִסוּן : ה זָרוּ
 רְשָׁעִים מֵרַחֵם, תָּעוּ מִבֶּטֶן
 דְּבָרֵי כָזָב : ו חַמַּת לָמוּ
 בְּדַמּוֹת חַמַּת נָחַשׁ, כָּמוֹ
 פֶּתֶן חָרַשׁ יֵאֻטֵּם אֲזֵנוֹ :
 אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַע לְקוֹל
 מְלַחְשִׁים, חוֹבֵר חֲבָרִים,
 מַחְכֶּם : ז אֱלֹהִים, הָרֹם
 שִׁנִּימוּ בְּפִימוֹ, מִלְתָּעוֹת
 כְּפִירִים, נִתְּחַץ יֵי : ח יִמְאַסוּ,
 כָּמוֹ מַיִם יִתְהַלְכוּ לָמוֹ, יִדְרֹךְ
 חֲצִיו חֲצוֹ כ', כָּמוֹ יִתְמַלְלוּ :
 ט כָּמוֹ שִׁבְלֹל תִּמָּס יִהְלֹךְ,
 גִּפְלֹ אִשָּׁת בַּל חָזוּ שָׁמֶשׁ :

הַיֵּשֶׁר שְׁעֲלִיכֶם לִשְׁפֹּט בּוֹ בְּנֵי
 אָדָם?

(ג) גַּם אִתָּם זִמְמִים בְּלִבָּם
 לִפְעֹל עוֹל, בְּקֶרֶב הָאָרֶץ אִתָּם
 מְכַרְעִים הַרְבֵּה לְרָעָה עַל יְדֵי
 חַמֶּס יְדֵיכֶם.

(ד) עוֹד מֵרַחֵם נַעֲשֶׂה הַרְשָׁעִים
 זָרִים לֵה', עוֹד מִבֶּטֶן אִתָּם תָּעוּ
 דּוֹבְרֵי כָזָב אֵלֶּה מִהַדְרֹךְ הַיֵּשֶׁר.
 (ה) אָרֶס יֵשׁ לָהֶם בְּדַמּוֹת אָרֶס
 נָחַשׁ, אוֹטָמִים אֲזָנוֹם מִלִּשְׁמַע
 מוֹסֵר כְּנָחַשׁ הַחֲרָשׁ בְּאֲזֵנוֹ אַחַת
 וְאוֹטָם הַשְּׂנִיָּה .

(ו) כְּדֵי שְׁלֹא יִשְׁמַע לְקוֹל
 מְלַחְשִׁים הַמְּשַׁבִּיעִים אוֹתוֹ
 שְׁלֹא יֵיךְ, לְקוֹל מְכַשֵּׁף הַמַּמְחָה
 לְלַחֵשׁ נִחְשִׁים.

(ז) אֱלֹהִים! הָרֹם אֵת שְׁנִיָּהֶם שֶׁל
 הַרְשָׁעִים בְּפִיהֶם, הַשְּׂנִיָּה שֶׁל
 אֵלֶּה הַטּוֹרָפִים בְּאֲרֵיֹת — נִתְּחַץ
 ה' וַשְּׁבֹר.

(ח) יִהְיוּ נִמְאָסִים בְּעִיגֵי עֲצָמָם
 מִרֵּב דָּאָגָה, תָּמִיד יִכְבוּ וַיִּתְהַלְכוּ
 בְּמִימֵי דְמַעוֹתֵיהֶם, ה' יִדְרֹךְ
 קִשְׁתוֹ לִירוֹת חֲצִיו בִּקְהָם לַמֶּצֶן
 יִכְרֹתוּ.

(ט) יִהְיוּ כָמוֹ שְׂרָץ־הַשְּׁבָלִיל
 הַנִּמָּס וְהוֹלֵךְ, כָּמוֹ גִּפְלֹ שֶׁל אִשָּׁה
 שְׁלֹא רָאָה אוֹר הַשָּׁמֶשׁ.

תהלות שלום

וזה"ב כי גדול עד שמים חסדך, היינו הנהגה בדרך הטבע הוא נעושים שלא לשמה,
 ונעושים לשמה קאמר כי גדול מעל שמים חסדך, שהקב"ה משה מערכות שמים
 ומשדד הטבע בשבילו, ועיין בחי' הר"ן שם.

בְּטָרֶם יִבְיֵנוּ סִירְתִּיכֶם אָטָד, כִּמוּ חֵי כִּמוּ חֲרוֹן יִשְׁעֵרְנוּ:
 יִשְׁמַח צַדִּיק כִּי חָזָה נָקָם, פַּעַמָּיו יִרְחֹץ בַּדָּם הָרָשָׁע:
 וַיֹּאמֶר אָדָם, אַךְ פְּרִי לַצַּדִּיק, אַךְ יֵשׁ אֱלֹהִים שֹׁפְטִים בָּאָרֶץ:

(י) בְּטָרֶם יתפתחו הקוצים הרבים ויתקשו קקוץ-האטד הקשה, בְּטָרֶם יגדלו בְּגִי הָרָשָׁעִים — יסעירו ויטלטלו ה' בגבורה וחרון-אף.
 (יא) יִשְׁמַח צַדִּיק כִּי רָאָה נָקָם בשונאים, אֵת רָגְלָיו יִרְחֹץ בַּדָּם הָרָשָׁע.
 (יב) וַיֹּאז יֹאמְרוּ בְּגִי אָדָם: אֲכֹן יֵשׁ פְּרִי וְתִשְׁלוֹם לְמַעֲשֵׂי הַצַּדִּיק שְׂנוּקָם ה' אֵת נִקְמָתוֹ, אֲכֹן יֵשׁ אֱלֹקִים שֹׁפֵט דָּן וְשׁוֹפֵט הָרָשָׁעִים בָּאָרֶץ.

בו מבואר, גם גדול שנעשה לדוד, והאיך היה בסכנה גדולה, ויהי ניצל מחלון שלא הרגישו שומרי הפתח. ותפלות ותחנונים ובקשות גדולות, שהיה דוד עושה בעת הוואת.

נט א לְמַנְצָה, אֵל תִּשְׁחַת, לְדָוִד מִכָּתָם, בְּשִׁלַּח שְׂאוּל, וַיִּשְׁמְרוּ אֶת הַבַּיִת לַהֲמִיתוֹ: ב הַצִּילֵנִי מֵאֹיְבֵי, אֱלֹהֵי, מִמֶּתְקוֹמִי תִשְׁגְּבֵנִי: ג הַצִּילֵנִי מִפְּעִלִי אֹזֶן, וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי: ד כִּי הִנֵּה אֲרָבוּ לְנַפְשִׁי, יִגְּדוּ עָלַי עֲדִים, לֹא פֶשַׁעִי וְלֹא חַטָּאתִי יִי:

(א) מִזְמוֹר נְחֻמָּד אֲשֶׁר חָבַר דָּוִד בְּשָׁבִיל הַמַּנְצָה בְּמִקְדָּשׁ, וְקָרָא "אֵל תִּשְׁחַת" לְהִיוֹתוֹ תַּפְלָה בְּשִׁלַּח שְׂאוּל שְׁלוּחִים לְשַׂמֹּר עַל בַּיִת דָּוִד כְּדֵי לְלַכְדוֹ וּלְהַמִּיתוֹ.
 (ב) הַצִּילֵנִי אֱלֹהֵי מֵאֹיְבֵי, חֲזָקִנִי עַל הַמֶּתְקוֹמִים עָלַי.
 (ג) הַצִּילֵנִי מִפְּעִלִי שָׂקָר וּמֵאֲנָשִׁים שׁוֹפְכֵי דָם הוֹשִׁיעֵנִי.
 (ד) כִּי הִנֵּה אֲרָבוּ הֵם עַל נַפְשִׁי, אֲנָשִׁים עֲדִים מִתְאַסְּפִים עָלַי לְלַכְדֵנִי, וְאֲנִי לֹא פֶשַׁעִי וְלֹא חַטָּאתִי לָהֶם אִתָּה ה' יִדְעֵה זֹאת!

ה בלי עֶזְרָא, יְרוּצוֹן וַיְכַוְנֶנּוּ,
 עוֹרָה לְקִרְאָתִי, וּרְאָה:
 ו וְאַתָּה יי אֱלֹהִים צְבָאוֹת,
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, הִקִּיצָה לְפָקֶד
 כָּל הַגּוֹיִם, אֶל תַּחֲזֹן כָּל בְּגָדֵי
 אֶזְרָא סֵלָה: ז יֵשׁוּבוּ לְעָרֵב,
 יִהְיוּ כִכְלָב, וַיִּסּוּבּוּ עִיר:
 ח הִנֵּה יַבִּיעוֹן בְּפִיָּהֶם,
 חֲרָבוֹת בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם, כִּי מִי
 ט שִׁמְעֵ: וְאַתָּה יי תִּשְׁחַק
 לָמוֹ, תִּלְעַג לְכָל גּוֹיִם: י עֲזֹר,
 אֱלֹהֵי אֶשְׁמֶרָה, כִּי אֱלֹהִים
 יא מְשַׁבְּבִי: יב אֱלֹהֵי חֲסִדִּי, חֲסִדֹּ
 כ יִקְדָּמֵנִי, אֱלֹהִים יִרְאֵנִי
 יג בְּשִׁרְרִי: יד אֶל תִּהְרָגֶם פֶּן
 יח יִשְׁכַּחוּ עָמִי, הַנִּיעַמּוּ
 יט בְּחִילָךְ, וְהוֹרִידֵמוּ, מִגִּנְנוֹ
 כ אֲדַנִּי: כא חֲטָאת פִּימוֹ, דִּבֶּר

(ה) מְבַלִּי שֶׁחֲטָאתִי לָהֶם הֵם
 רָצִים נִגְדֵי מוֹכֵנִים לְהַרְגֵנִי,
 הַתְּעוֹרָה ה' לְקִרְאָתִי וּרְאָה
 בְּעֵינָי.

(ו) וְאַתָּה ה' אֱלֹהִים צְבָאוֹת
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל — הַתְּעוֹרָה
 לְפָקֶד וּלְשַׁפֵּט הַרְשָׁעִים הָאֵלֶּה
 בְּשַׁפֵּט הַגּוֹיִם, אֶל תַּחֲזֹן לְעוֹלָם
 בְּגָדֵי שָׂרָר אֵלֶּה.

(ז) אֵלֶּה הַרְשָׁעִים הַרוֹדְפִים אוֹתִי
 בַּיּוֹם, לְעָרֵב שָׂבִים עַל רַעְתָּם
 וְהוֹמִים בְּכָלֵב מְשׁוֹשֵׁט,
 מְסוֹכְבִּים בְּעִיר שְׁלֹא אוֹכֵל
 לְכָרֶחַ מִשֶּׁם.

(ח) כָּל הַיּוֹם מְבִיעִים בְּפִיָּהֶם
 רָצוֹנִים לְהַגִּיל אֶחָדִי, דְּבָרִים
 קָשִׁים בְּתַרְבוֹת בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם
 וּבִלְבָּם אוֹמְרִים: מִי שׁוֹמֵעַ?

(ט) אַתָּה ה' תִּשְׁחַק לַרְשָׁעִים
 אֵלֶּה כְּאִשֶּׁר תִּלְעַג לְכָל הַגּוֹיִם
 וּמִזְמוֹתֵיהֶם.

(י) מוֹל עֲזֹר שֶׁל אוֹיְבֵי הַחֶזֶק
 מִמֶּנִּי אֶצְפֶּה אֵלַיִךְ שְׁתוֹשִׁיעֵנִי כִּי
 אַתָּה אֱלֹהִים מְשַׁבְּבִי.

(יא) אֱלֹהֵי חֲסִדִּי יִקְדָּמֵנִי לִי עֲזָרָתִי
 לְפָנֵי שֵׂיד שׁוֹנְאֵי תִשְׁיִגֵּנִי לְרַעְיָה;
 אֱלֹהִים הָרָאֵנִי בְּשׁוֹנְאֵי מִצָּפִי
 רָעִתִי אֶת אִשֶּׁר לְבִי חָפֵץ.

(יב) אֶל תִּהְרָגֶם, כִּי נִקְמָה בָּזוֹ
 תִּשְׁכַּח מִעַמִּי, אֲלֹא בְּכַחַץ סֶלֶק
 אוֹתָם מִנְּכִסֵּיהֶם וְהַשְׁפִּילֵם אַתָּה
 מִגִּנְנוֹ ה'.

(יג) חֲטָאת פִּיָּהֶם הוּא שֶׁמְדַבְּרִים

שְׁפָתֵינוּ, וְיִלְכְּדוּ בְּגֹאֲנֵנוּ,
וּמֵאֲלֵה וּמִפַּחַשׁ יִסְפְּרוּ:
יִכְלֶה בְּחֶמֶה, כִּלֶּה, וְאֵינָמוּ,
וַיֵּדְעוּ כִּי אֱלֹהִים מִשָּׁל
בִּיעֶקֶב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סָלָה:
וַיֵּשְׁבוּ לָעָרֵב, יִהְיֶה כִּכְלָב,
וַיִּסּוּבּוּ עִיר: מִן הַמָּה יִנְיֶעוֹן
יִנְעוֹן כ' לְאָכֹל, אִם לֹא יִשְׁפְּעוּ,
וַיִּלְיֵנוּ: י' וְאֲנִי אֲשִׁיר עֲזָה,
וְאֶרְנֵן לִבְקָר חֲסֻדָּה, כִּי הִייתִי
מִשְׁגָּב לִי וּמִנּוֹס, בְּיוֹם צָר
לִי: י"ח עֲזִי, אֱלִיךָ אֲזַמְּרָה,
כִּי אֱלֹהִים מִשְׁגָּבִי אֱלֹהֵי
חֲסֻדִּי:

רעות בשפתותיהם והעניים
הנרדפים על ידם נלכדים
בגאותם על ידי שבויות
ושקרים שהם מספרים.
(י"ד) כלה אותם בתמך, כלה
אותם ולא יהיו עוד בעולם,
וידעו הכל כי אתה אלקים
מושל בעם יעקב, מושל בכל
קצוות הארץ לעולם.

(טו) הרשעים שבים לערב על
רעתם, הומים ככלב ומסוככים
בעירי לארב לעניים הנרדפים
על ידם.
(טז) כמו שקלבים משוטטים
בלילה לבקש אכל כל עוד לא
שבעו, למען יוכלו לישון —
כך הם מבקשים רעות עלי.
(יז) ואני בהקלטי מהם אשיר
על עזך וארגון מדי בקר על
חסדך, כי הייתי משגב לי ומנוס
ביום צרתי.
(יח) אתה עזי ומעזי — אליך
אזמיר, כי אתה משגבי ואלקי
חסדי.

בה המזמור מבואר, כשבא יואב ראש המלחמה לפני ארם נהרים, אמרו לו, לא מבניו של יעקב אתה, והוכן
הוא השבועה שנשבע ללב, ולא היה יודע להשיב, ושאל דוד בסנהדרין, והתפלה שהתפלל דוד על המלחמה.

י"א לחודש

ס א לַמִּנְצָה עַל שׁוֹשַׁן עֲדוּת,
מִכְתָּם לְדוֹד, לְלַמֵּד:

(א) המזמור הנקמך שחבר דוד
על תורת הסנהדרין המשולים
לשושנה בשביל המנצח
במקדש וגם ללמד דעת לעם.

ב בַּהֲצֹתוֹ אֶת אֲרָם נִהְרִים
וְאֶת אֲרָם צוֹבָה, וַיֵּשֶׁב יוֹאָב
וַיִּךְ אֶת אֲדוֹם בְּגִיא מֶלֶח,
שְׁנַיִם עָשָׂר אֶלֶף: ג אֱלֹהִים
זָנְחָתָנוּ, פִּרְצָתָנוּ, אֲנַפָּת,
תְּשׁוּבָה לָנוּ: ד הִרְעִשְׁתָּה
אֶרֶץ, פִּצְמָתָה, רִפָּה שְׁכֵרִיָּה,
כִּי מָטָה: ה הִרְאִיתָ עֲמֻךְ
קִשָּׁה, הִשְׁקִיתָנוּ יַיִן תִּרְעָלָה:
ו נִתְתָּה לִירֵאִיךָ גַם,
לְהַתְנוּסָם, מִפְּנֵי קִשְׁט סֵלָה:

(ב) בַּעֲת הַמִּלְחָמָה עִם אֲרָם-
נִהְרִים וְאֲרָם-צוֹבָה, בְּאֶשֶׁר שָׁב
יֹאָב לְשָׂדֶה הַקָּרִב וְהִבָּה אֶת
אֲדוֹם בְּגִיא־מֶלֶח וְהִפִּיל מִמֶּם
שְׁנַיִם עָשָׂר אֶלֶף אִישׁ.

(ג) צָפָה דָּוִד שֶׁעֲתִידָה אֲדוֹם
לְשַׁעֲבֹד אֶת יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר:
אֱלֹקִים צִוְּתָנוּ וּפְרַצְתָנוּ לְאוֹיֵב,
וְקִצְפָּתָ עָלֵינוּ — עֲתָה שׁוֹבָה
אֵלֵינוּ וְתִתְרַצֶּה לָנוּ.

(ד) הִרְעִשְׁתָּ אֶרְצָנוּ בְּחִיל הָאוֹיֵב,
שְׁכַרְתָּ אוֹתָנוּ — עֲתָה רִפָּא נָא
לְשְׁכֵרִיָּה שֶׁל הָאֶרֶץ הַמְשֻׁפָּלָה.

(ה) הִרְאִיתָ לְעַמֶּךָ יָד קִשָּׁה,
הַשְׁקִיתָנוּ יַיִן־תִּרְעָנוּת לְהִמָּם
אֶת לִבָּנוּ.

(ו) נִתְתָּ לִישְׂרָאֵל יֵרֵאִיךָ נְסִיוֹנוֹת
שֶׁל צָרוֹת לְנַפְּוֹתָם אִם יַעֲמִדוּ
בְּיִרְאֵתְךָ, וְזֶה כְּדֵי לְאַמֵּץ לְעוֹלָם
מִדָּתְךָ בְּשִׁמְיִיטִיב עִמָּם אַחֵר כָּךְ.

תהלות שלום

ס) נִתְתָּה לִירֵאִיךָ גַם לְהַתְנוּסָם מִפְּנֵי קוֹשֵׁט סֵלָה, נִרְאָה לִפְרֵשׁ עֲפִי"ד הַקְדוּשָׁה לִוי
(קְדוּשָׁה רִאשׁוֹנָה תְּנוּכָה) בְּנוֹסַת הַבְּרִכָּה שֶׁעָשָׂה נָסִים לְאֲזוּחֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנָה
הַזֶּה, דְּבִימֵי חֲנוּכָה וּפְסוּלֵים וּמוֹעֲדֵי ה' מִתְעוֹרֵר אוֹתָן הַחֲסִדִּים וְהָאֲרוּת שֶׁהָיוּ אוֹ, וְהַיָּמִים
הָהֵם נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים כָּל שָׁנָה וְשָׁנָה וְכָל דּוֹר וְדוֹר, וְזֶה כּוּוֹנֵת הַבְּרִכָּה שֶׁעָשָׂה נָסִים
לְאֲזוּחֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם, דָּאֵלוּ הַנָּסִים וְהָאֲרוּת שֶׁהָיוּ אוֹ בַּיָּמִים מִתְחִיבוֹ, נִתְגַּלָּה עַד עַכְשָׁיו
בְּזִמְנָה הַזֶּה. וְזֶה מִפְּרֵשׁ לְשָׁנָה אַחֶרֶת קִבְּעוֹם וְעִשְׂאוֹם יָמִים טוֹבִים לְמַה דִּיקָא לְשָׁנָה אַחֶרֶת
רַק כִּי בִּשְׁנָה אַחֶרֶת רָאוּ חֲכָמִים כִּי אוֹתוֹ אוֹר שֶׁהָיָה בְּשַׁעַת הַנֶּס חֲזָר וְנִתְגַּלָּה הַבִּינָה כִּי
יִהְיֶה כֵךְ כָּל שָׁנָה וְשָׁנָה לִכְן קִבְּעוֹם וְעִשְׂאוֹם יָמִים טוֹבִים לְדוֹרוֹת.

ובִּיאֹדָר עֵינֵי זֶה הוּא כִּי גָזַר עָלֵינוּ חֲסִדוֹ לְהִיטִיב עִמָּנוּ שֶׁאֵף גַם זֹאת בְּהִיוּתָנוּ בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵינוּ
טוֹבִיעִים בְּשִׁאוֹן הַזְּרוּת וּבְחִמְשָׁה הַגְּלוּת וְאֵין נֹגֶה לָנוּ, וְכָל יוֹם וְיוֹם זָרוּת וּגְזוּרָה
רַעוּת מִתְחַדְּשׁוֹת עַל יִשְׂרָאֵל ח"ו גַּם אִזְּלָה כָּל רִמְזֵינוּ וְלֹא הַעֲלִים עֵינֵינוּ מֵאֲחֵינוּ, וְעֵינֵינוּ פְּקוּחוֹת
עָלֵינוּ לָלֵךְ וְנִתְדַרְדֵּר בְּחִשְׁכָּה הַגְּלוּת לְבִירָא עֲמִיקָמָא, וּלְפִרוֹק עוֹל חוֹרָה וּמְנוּחַת ח"ו.

ז **לַמַּעַן יִחַלְצוּן יִדְיָדֶיךָ,**
הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי :
 ח **אֱלֹהִים דְּבַר בְּקִדְשׁוֹ,**
אֶעֱלֶזָּה, אַחֲלָקָה שָׁכֶם,
וַעֲמֹק סְכוּת אֲמַדֵּד : ט לִי
גִּלְעָד וְלִי מְנַשֶּׁה, וְאַפְרַיִם
מַעֲזוֹ רֹאשִׁי, יְהוּדָה מַחְקָקִי :
 י **מוֹאָב סִיר רַחֲצִי, עַל אֲדוֹם**
אֲשַׁלִּיךְ נַעֲלִי, עָלַי פִּלְשֶׁת
הַתְּרַעְעִי : י"א מִי יוֹבִלֵנִי עִיר
מָצוֹר, מִי נִחְנִי עַד אֲדוֹם :
 יב **הֲלֹא אֶתָּה אֱלֹהִים זִנְחַתְנוּ,**
וְלֹא תֵצֵא אֱלֹהִים

(ז) למען ינצלו ידיך מרעה
 הושיעה בימיך וענני
 במלחמתי למען.
 (ח) אלקים דבר ברוח קדשו
 לעזרני, אשמח בישועתו
 ואחלק בין בני ישראל את העיר
 שכם, וגם עמק סכות אמדד
 לחלקו.
 (ט) תחת מלכותי תהינה ארצות
 גלעד, וארצות מנשה ואפרים
 תהינה למעוז ומגן לראשי,
 משפט יהודה אקים את
 השרים המקווקים.
 (י) ארץ מואב תהא לי לסיר-
 רחצה; על מלכי אדום אשליך
 את מסגרותי להכניעם; התחברי
 והקנעי ארץ פלשתים אף את
 תחת שלטונם.
 (יא) מי יוביל אותי לגצח את
 העיר המבצרת? מי נחני עד
 אדום לכבשה?
 (יב) הלא אתה אלקים זנחת
 אותנו ואיך יוצא לעזר
 לצבאותינו.

תהלות שדום

על כן בהגיע ימי חג ומועד, משפיע לנו ישע ופדיוס בהתגלות אותן חזרות והמקדים
 שנתגלו בימים ההם, ובה מנסך בנו רוח חיים שנוכל לעמוד איתן מול כל גלי
 הנסיונות, ומקרב אותנו לראות כי טוב ה' ולהיות מזויינים בתורה ובמצוות ולא נתייאש
 מן הגאולה, ע"י שנכיר ונדע שגם בהשכח הגלות אל יעזבונו ואל יטשנו, ומרחוק ה'
 נראה לנו, ויזכור לעולם בריתו להשפיע לנו מחסדו בכל שנה ושנה כבימים ההם, ומיחה
 נפשינו בגללם להתחזק בימך חוקק ועוז בשמירת התורה והמצוות, וליחל אל ה' שבהרה
 יושיענו ויגאלנו, וזה"ל נתת לי ריחוק נס, היינו הנסים שעשית לאבותינו היחה להתנוסס
 ממיד בכל שנה ושנה, עיי"ז יאיר עלינו באור חדש ורוח חדשה, מפני קושט כלה שאף
 באורך שנה גלוס יתחזקו להיות מזויינים ומקושטים בתורה ומצוות.

בְּצַבְאוֹתֵינוּ: י הָבָה לָנוּ
עֲזָרַת מִצָּר, וְשׂוֹא תְּשׁוּעַת
אָדָם: ד בָּאלֹהִים נַעֲשֶׂה
חֵיל, וְהוּא יָבוֹס צָרֵינוּ:

(יג) אָנָּה תָּן לָנוּ אֶתְּהָ עֲזָרָה נֶגֶד
צוֹרָרֵינוּ, כִּי שׂוֹא תְּשׁוּעַת אָדָם.

(יד) רַק בָּאלֹקִים נַעֲשֶׂה חֵיל
וְנִתְּגַבֵּר, הוּא יָבוֹס צוֹרָרֵינוּ.

וו התפלה אמר דוד, כשהיה בורח מפני שאול, וכל מחשבותיו ובקשתו היה להאריך לו ימים, לא בשביל תאוות
עוה"ק, רק להתעסק ביראת ה' כל ימיו.

סא א לַמִּנְצָחַ עַל נְגִינַת לָדוֹד:
ב שְׁמַעְהָ אֱלֹהִים רִנָּתִי,
הַקְּשִׁיבָה תְּפִלָּתִי: ג מִקְצֵה
הָאָרֶץ אֵלֶיךָ אֶקְרָא, בַּעֲטֹף
לְבִי, בְּצוֹר יָרוֹם מִמֶּנִּי
תְּנַחֲנִי: ד כִּי הֵייתָ מַחֲסֵה
לִי, מִגִּדְּלָ עַז מִפְּנֵי אוֹיֵב:
ה אֲגוֹרָה בְּאֶהְלֶךְ עוֹלָמִים,
אֲחַסֶּה בְּסֹתֵר כְּנָפֶיךָ סֶלָה:
ו כִּי אֶתָּה אֱלֹהִים שָׁמַעְתָּ
לְנַדְרֵי, נָתַתָּ יְרֵשֶׁת יִרְאִי
שִׁמְךָ: ז יָמִים עַל יָמֵי מָלְךְ,
תּוֹסִיף, שְׁנוֹתָיו, כְּמוֹ דָּר

(א) אֲשֶׁר חֲבֵר דָּוִד בְּשִׁבִּיל
הַמִּנְצָחַ עַל הַנְּגִינוֹת בַּמִּקְדָּשׁ.

(ב) שְׁמַע אֱלֹקִים אֶת רִנָּתִי
הַקְּשִׁיבָה תְּפִלָּתִי.

(ג) מִקְצֵה הָאָרֶץ, רְחוֹק מֵאֲנָשִׁי
הַמִּלְחָמָה, אֵלֶיךָ ה' אֲנִי קוֹרָא
כְּאֲשֶׁר לְבִי בְּהִרְגָּשָׁת אֵין-אוֹנִים
עָלֵיהֶם; אֲבַקֶּשֶׁךָ שְׁתַּנַּחֲנִי עַל
הָאוֹיֵב הַמִּתְבַּצֵּר בְּצוֹר שֶׁהוּא
רָם וְחֹזֶק מִמֶּנִּי.

(ד) כִּי אֶתָּה מִתְמַיד מַחֲסֵה לִי
וּמִגִּדְּלָ עַז בְּפְנֵי אוֹיֵב.

(ה) זְכֵנִי שְׁאֲגוֹר בְּאֶהְלֶךְ, בְּשִׁנֵּי
הָעוֹלָמוֹת הַזֶּה וְהַבָּא, אֲחַסֶּה
בְּסֹתֵר כְּנָפֶיךָ לְנֶצַח.

(ו) כִּי אֶתָּה אֱלֹקִים שָׁמַעְתָּ
לְתַפִּלָּתִי כְּאֲשֶׁר נִדְרַתִּי לָךְ נְדָרִים,
וְהַתּוֹרַת עַל-יְדֵי לִירְאֵי־הַשֵּׁם אֶת
יְרֵשָׁתָם, הָעָרִים שֶׁנִּתְּקַסּוּ עַל יְדֵי
הָאוֹיֵב.

(ז) אִם נִגְזַר עָלַי לְמוֹת צָעִיר,
הוֹסֵף יָמִים עַל יָמֵי וְשְׁנוֹתִי (ע')

שנה) כחצי כל דור ודור.
(ח) הקלף לשב לעולם לפני
האלקים, ובהסד והאמת שהוא
עושה יעמדו לזכותו מזמנים
לשמו.
(ט) כמו שתיטיב עמדי
— כן אומר לשמו לעד בשלמי
נדרי יום יום.

תפלה עד שונאיו, והתעורר לדורו, שלא יהיה להם במרון על ממון, והוא אסיפת ממון הוא רכל רכלים.

(א) המזמור אשר חבר דוד
בשביל המנצח במקדש על
כלי-הנשיר "ידותון".
(ב) אף אל אלקים מצפה נפשי,
רק ממנו תבוא ישועתי.

(ג) אף הוא צורי וישועתי, הוא
משגבי שלא יתגני להתמוטט
לגמרי.

(ד) עד אָנָה תחשבו מחשבות-
מַרְמָה על איש? כמו קיר הנטוי
וגדר הדחוייה העלולים לנפל
על בני אדם, כך אתם כלכם
מוכנים לרצח.

(ה) רק בגלל הפחד שמא יתנשא
דוד וימלך — התעצו האנשים
להדיחו ודברו עליו קֹזֵב,
בְּפִיָּהִם קָאֵלוּ בְּרִכוּהוּ וּבְקִרְבָּם
קָלְלוּהוּ.

(ו) אף לאלקים מצפה נפשי, כי
ממנו תקויתי.

(ז) אף הוא צורי וישועתי,
משגבי שלא יתגני להתמוטט.

וְדָר: ה יֵשֵׁב עוֹלָם לִפְנֵי
אֱלֹהִים, חֶסֶד וְאֶמֶת מִן
יִנְצְרֵהוּ: ט כֵּן אֲזַמְּרָה שְׁמִי
לְעַד, לְשִׁלְמֵי נְדָרֵי יוֹם יוֹם:

סב א לְמִנְצַח עַל יְדוּתוֹן
מִזְמוֹר לְדָוִד: ב אַךְ אֵל
אֱלֹהִים דּוֹמִיָּה נִפְשִׁי, מִמֶּנּוּ
יִשׁוּעָתִי: ג אַךְ הוּא צוּרִי,
וְיִשׁוּעָתִי, מִשְׁגָּבִי, לֹא אֶמוּט
רָבָה: ד עַד אָנָּה תִּהְיוּתָנוּ עַל
אִישׁ, תִּרְצָחוּ כָּלְכֶם בְּקִיר
נָטוּי, גִּדְּר הַדְּחוּיָה: ה אַךְ
מִשְׁאֲתוֹ יַעֲצוּ לְהַדִּיחַ, יִרְצוּ
כָּזָב, בְּפִיו יִבְרָכוּ, וּבְקִרְבָּם
יִקְלְלוּ סֵלָה: ו אַךְ לֵאלֹהִים
דּוֹמִי נִפְשִׁי, כִּי מִמֶּנּוּ
תִּקְוָתִי: ז אַךְ הוּא צוּרִי
וְיִשׁוּעָתִי, מִשְׁגָּבִי, לֹא

אָמוּט: ח עַל אֱלֹהִים יִשְׁעִי
וּכְבוֹדִי, צוּר עֲזִי, מַחֲסִי
בְּאֱלֹהִים: ט בְּטַחוּ בּוֹ בְּכָל
עֵת עִם, שְׁפָכוּ לִפְנֵי
לְבַבְכֶם, אֱלֹהִים מַחֲסֶה לָנוּ
סֵלָה: י אֲךָ הֶבֶל בְּנֵי אָדָם
כָּזָב בְּנֵי אִישׁ, בְּמֵאזְנֵים
לְעֵלוֹת, הִמָּה מִהֶבֶל יָחַד:
יא אֶל תִּבְטְחוּ בְעֶשֶׁק, וּבִגְזֹל
אֶל תִּהְבְּלוּ, חֵיל כִּי יָנוּב,
אֶל תַּשְׁתִּיחוּ לֵב: יב אַחַת דְּבַר
אֱלֹהִים שְׁתִּים זֶה שְׁמַעְתִּי,
כִּי עַז לֵאלֹהִים: יג וְלֹךְ אֲדַנִּי

(ח) עַל אֱלֹהִים יִשְׁעִי וּכְבוֹדִי,
הוּא צוּר־עֲזִי, מַחֲסִי בְּ
בְּאֱלֹהִים.

(ט) עִמִּי, בְּטַחוּ בּוֹ בְּכָל עֵת,
שְׁפָכוּ לִפְנֵי לְבַבְכֶם כִּי הָאֱלֹהִים
מַחֲסֶה לָנוּ לְעֵלוֹת.

(י) דָּעִי לָכֵם: אֲךָ הֶבֶל בְּנֵי אָדָם,
וְלֹא לָכֵם לִפְחֹד מִפְּגִיעָה; כָּזָב
בְּנֵי אִישׁ אִם הֵם וְהַקְלִימָה יַעֲלוּ
עַל הַמֵּאזְנִים, יִתְבָּרַר שְׁהֵם
וְהַקְלִימָה שְׁוִיָּם.

(יא) אֶל תִּבְטְחוּ בְעֶשֶׁק וּבִגְזֹל, אֶל
תִּלְכוּ אַחֲרֵי הֶבֶל; גַּם בְּרֹאוֹתֵיכֶם
הַרְשָׁעִים עוֹשִׂים חֵיל וּמִשְׁנָעִים
— אֶל תִּשְׁמְרוּ לֵב לְכָךְ.

(יב) מִתּוֹךְ אַחַת מִדְּבָרֹתַי שֶׁל
הָאֱלֹהִים בְּסִינִי, שְׁמַעְתִּי שְׁתִּים:
כִּי עַז וּגְבוּרָה לֵאלֹהִים לִפְרֹעַ
מִן הַרְשָׁעִים;

(יג) וְכִי לֹהֶ' חֶסֶד לְשֵׁלֶם שְׁכָר

תהלות שלום

סב) וְלֹךְ ה' חֶסֶד כִּי אַתָּה תִּשְׁלַם לְאִישׁ כְּמַעֲשָׁהוּ. בְּגִמְרָא (ר"ה י"ז) רַבִּי אֲלֵעָזָר רַמִּי,
כְּחֵיז וְלֹךְ ה' חֶסֶד וְכְחֵיז כִּי אַתָּה תִּשְׁלַם לְאִישׁ כְּמַעֲשָׁהוּ, בְּחֵיזָלָה כִּי אַתָּה
תִּשְׁלַם כְּמַעֲשָׁהוּ וְלִנְסוֹף וְלֹךְ ה' חֶסֶד, נִרְאֶה לְבָאֵר דִּהְנֵה נֹדַע חֲקִירַת הַקְּדָמוּנִים נְעִיִן
בְּמִוֶּרֶת נְכוּמִים (ח"י פ"י), שְׁחָקְרוּ מִה עֲדִיף יוֹמֵר, נֶפֶשׁ הַחֲסִיד שֶׁלֹּא טַעַם מַעֲלוֹת טַעַם
חֲטָא וְעוֹן, אִם נֶפֶשׁ הַדִּיק הַמוֹשֵׁל בְּנַפְשׁוֹ וְכוּשׁ אֵת יָצָרוֹ וּמִתְרַחֵק מִן הַחֲסִידוֹת שֶׁכָּבַד
נִכְשָׁל בָּהֶם, וְהֵנָּה הַדִּיק בְּשִׁמוֹנֵה פִּרְקִים (פ"י) בְּהַמּוֹכָחוֹ עַם דִּיעוֹת הַפִּילוֹסוֹפִים כִּזֶּה
כְּתוּב, שֶׁהַמַּמָּחֶה מֵלֵךְ מְכֻנָּה נֶפֶשׁוֹ אֶל הַמַּחֲלוֹת וּמוֹנֵעַ עֲלָמוֹ מַעֲשִׂיתָם, הוּא יוֹמֵר מִשּׁוֹ
יוֹמֵר שֶׁלֹּם בְּמַעֲלָה מִמִּי שֶׁאִינוֹ מַחֲלוּהָ אֵלֵיהֶם כֻּלָּם, וְהִרִי אֲמָרוֹ חֲכָמִים (אֲבוֹת פ"ה כ"ד) לְפָנֶיךָ

חֶסֶד, כִּי אֶתָּה תִּשְׁלַם לְאִישׁ כַּמַּעֲשָׂהוּ:

בו מבואר התפלה שעשה דוד כשהיה מסתתר מפני שאול, וזיה נכסף ללכת אל מקום ארון כמו אדם שצמא למים, ועשה תפלה גדולה על עצמו ונגד שונאו.

סג א מְזִמּוֹר לְדָוִד, בְּהִיּוֹתוֹ
בְּמִדְבַּר יְהוּדָה: ב אֱלֹהִים
אֱלִי אֶתָּה, אֲשַׁחֲרֶךָ, צִמְאָה
לִךְ נַפְשִׁי, כָּמָה לִךְ בְּשָׂרִי,
בְּאֶרֶץ צִיָּה וְעֵינַי בְּלִי מַיִם:

(א) המזמור אשר חבר דוד
בהיותו במדבר יהודה, בברחו
משאול המלך.
(ב) אֱלֹהִים, אֱלִי אֶתָּה וְאוֹתָךְ
אֲנִי דוֹרֵשׁ, צִמְאָה לִךְ נַפְשִׁי לְבֹא
בְּבֵית תְּפִלָּתְךָ, אֵף בְּשָׂרִי
מִשְׁתַּחֲוֶה אֵלֶיךָ; כָּאֲדָם עֵינַי
בְּאֶרֶץ שְׂמָמָה בְּלִי מַיִם, כִּךְ
צִמְאָתִי לִךְ ה'.

תהלות ש"ם

נערא אגרא, שלגודל נערו שמנטער בקיום מצות התורה מגיע לו שכר יותר ממי שלא
הנטער בהם כלל עיי"ש.

ובעי"ז כתב בעקידה (שער ק) דלענין קבלת שכר עדיף זה שכופה את יצרו, אבל לענין
השגת המושכלות ונצואה, יותר מוכן הישר במידותיו ע"כ.

נמצא דזה הדיק העומד בקשרי מלחמה עם יצרו וכופהו תמיד, שכרו הרבה מאוד
ע"פ פעלו, ונראה לומר דאף לאחר שכבר זיכר ושלום יהיה לו מאווייו,
גם אז יהיה שכרו כפי הנער שהנטער בתחילה נעודנו עומד במערכי המלחמה.

וזה שאמרו ולך ה' חסד לבסוף, כאשר פועל אדם ישולם לו בגדול חסדיך אחת תשלם
לאיש כמעשהו בתחילה, דהיינו שיקבל שכרו כפי מעשהו בתחילה שכפה את יצרו
והתגבר עליו.

עוד נראה לבאר כוונת הגמרא, עפ"מ ש"כ בתכלת מרדכי (פ' וילך) לפרש מצות הקהל
שנצטוונו בתורה, הקהל את העם האנשים והנשים והקטן.

וא"י בגמרא (חגיגה ג) מעשה צדי"ב וראצ"ח שהלכו להקביל פני רבי יהושע צפקיעין,
אמר להם מה חידוש היה צביהמז"ר אמרו לו וכו', וצמה הימה הגדה היום א"ל
בפרשת הקהל וכו', אם אנשים צאים ללמוד נשים לשמוע, טף למה בואין כדי ליתן שכר
למציאיהן, אמר להם מרגלית טובה הימה צידכם וציקשתם לאצרה ממנו ע"כ.

ג פֶּן בִּקְדָשׁ חֲזִיתָהּ, לְרֵאוֹת
 עֵזָה וּכְבוֹדָהּ: ד פִּי טוֹב
 חֲסִדָּהּ, מַחֲיִים, שְׁפָתַי
 יִשְׁבְּחוּנָהּ: ה פֶּן, אֲבָרְכֶךָ
 בְּחַיִּי, בְּשִׁמְךָ אִשָּׁא כִפִּי:

(ג) בְּאֶשֶׁר רָאִיתִיךָ בִּמְקֹדֶשׁ
 בְּמִשְׁכַּן ה' — כֵּן תִּהְיֶה לִי
 לְהִשְׁבִּיעַ נַפְשִׁי בְּמִדָּאוֹת עֵזָה
 וּכְבוֹדָהּ.
 (ד) כִּי טוֹב לִי יוֹתֵר מֵחַיִּים
 לְרֵאוֹת חֲסִדָּיִךָ שְׂאֵתָהּ שׁוֹכֵן
 בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל, עַל כֵּן שְׁפָתַי
 יִשְׁבְּחוּ אוֹתָךְ.
 (ה) בְּשִׂבְאוֹת לִפְנֵיךָ בִּמְקֹדֶשׁ,
 אֲבָרְכֶךָ כָּל יְמֵי חַיִּי, וּבְתוֹקֶרֶת

תהלות שלום

ומבאר דהנה אי' (באטת ס"ב, ט) שאמרו עליו על רבי יהושע בן חנניה אשרי יולדתו, וינאר הרע"ב שאמו גרמה לו שיהא חכם וכו' ומיוס שנוול לא הולאה עריסתו מביהמ"ד כדי שלא יכנסו בלזונו אלס ד"ת ע"כ, והנה דבר זה לא יושג לחכמי הטבע, איך יתקדש הקטן שאין בו דעת בשמעו קול תורה, ומה ראה שהאדם נולד ונקרנו רוח ממרוס חלק אלוקי ממעל וגשמתו תבינהו.

אמנם לפי"ז יש מקום לומר שאין מגיע לו שכר לרבי יהושע אחרי שהוא בעצמו לא עשה השמלות מזידו, רק ע"י השמלות אמו שהולכתו לביהמ"ד, אמנם כח"י גבי לאברהם אבינו (בראשית י"ט) ואתה את בריתי תשמור, אתה ורעך אחריך לדורותם, פי' דבאמת מלכות מילה שמלין את הקטן בן שמונת ימים, אינו ראוי שתיחשב לו לזכות מאחר שזה אינו ברצונו ומדעתו, אפס כשיגדיל ויוליד בן וימול אותו אז יתברר למפרע כי חפץ היה בזה שנימול ושכרו שמור לו, וזש"א הקב"ה לאברהם ואתה את בריתי תשמור, אתה בעצמך תקבל שכר על המילה מאחר שהיה מדעתך ומרצונך, אבל ורעך אחריך יחשב להם לזכות לדורותם, כשימולו את צניהם לדורותם אז יתגלה למפרע שהיה מרצונם, וכן הוא לגבי חינוך הדינים, דכאשר האדם מחנך בנו בקטנותו וכופסה ללמוד תורה או שיכנסו ללזונו ד"ת לא יחשב לזכות להנער, אולם כשיגדל ויחנך גם הוא את בנו לתורה אז יחשב גם לו למפרע לזכות.

ולבן בנות הקהל נטעו להביא גם את הטף עמהם כדי שיכנסו ללזניהם דברי תורה, ויקדש אותם כ"כ שגם כי יזקינו לא יסורו ממנו, וכל זה כדי ליתן שכר למציאיהם, שיקבלו מציאיהם שכר על מה שבקטנותם המנהגו בדרך הטוב והישר, ולכן אמר להם רבי יהושע על דבר אגדה זו מרגלית טובה היא, כי בזה נודע לו כי גם הוא יבא על שכרו על מה שנחנך בקטנותו בהשמלות אמו בהנחה עריסתו לביהמ"ד, ע"י שיחנך גם בנו אחרי כן וזה יהיו מעשיו מוכיחים שזה חפצו ורצונו עכ"ל, ועפ"י"ז יש לבאר כוונת הגמ', ולך ה' חסד לבסוף כי אתה תשלם לאיש כמעשהו בתחילה, דהיינו לבסוף כשיחנך גם בנו אחרי להיות כמוהו, תשלם לו על מעשהו בתחילה היינו ימי נערומו.

שָׁמַךְ אָשָׂא כִּי אֵלֶיךָ בִּתְפִלָּה
וּבִתְהִלָּה.

(ו) כְּמוֹ חֶלֶב וְדָשֵׁן הַמִּשְׁבִּיעִים
אֶת אוֹכְלֵיהֶם, כִּךָ תִּשְׂבַּע נַפְשִׁי
בְּאֶשֶׁר פִּי יִהְלֵל אוֹתְךָ בְּלִשְׁנוֹתַי
שֶׁל רִנָּנוֹת.

(ז) בְּלִבִּי לִשְׂכַב אֲנִי וְזָכַר אֶת
אֱהֱבָתְךָ אֵלַי, גַּם בְּאִשְׁמוֹרוֹת־
הַלַּיְלָה אֲנִי חוֹשֵׁב בְּךָ.

(ח) כִּי הָיִיתָ לִי לַעֲזָרָה וּבִצְלַ
כְּנִסְיֶיךָ אֲרֻגָּן לִּי.

(ט) דִּבְקָה נַפְשִׁי אֶתְרִיד, כִּי יִמְיֶנְךָ
תּוֹמָכָה כִּי לְכָל אָפֶל.

(י) וְהִמָּה, אוֹיְבִי, מִבְּקָשִׁים אֶת
נַפְשִׁי בְּמֶאֱרֹב וּבְמִחְשָׁף —
יִבְאוּ וְיִפְּלוּ בְּשֹׂאוֹל־תַּחֲתִיתָי.

(יא) דָּם רוֹדְפִי יִהְיֶה נֶגֶד עַל כְּדֵי
חֶרֶב הָאוֹיֵב, וְעֲרִיקָה תִּהְיֶינָה
שׁוֹמְמוֹת וְשׁוֹעֲלִים יִתְהַלְכוּ בְּקֶדֶן.

(יב) וְהִמְלִיךְ דָּוִד יִשְׁמַח בְּאֱלֹהִים,
יִבְרָאוֹת אֵלֶּה הַדְּבָקִים בְּךָ
וְנִשְׂבָּעִים בְּשִׁמְךָ, אֶת תְּשׁוּעָתִי
— תִּתְהַלְלוּ וְיִתְפָּאֲרוּ כִּי יִסְכַּר
פִּי דוֹבְרֵי שְׁקָר.

ו כְּמוֹ חֶלֶב וְדָשֵׁן, תִּשְׂבַּע
נַפְשִׁי, וְשִׁפְתֵי רִנָּנוֹת יִהְלֵל
פִּי: ו אִם זִכְרֹתֶיךָ עַל יְצוּעֵי,
בְּאִשְׁמוֹרוֹת אֶהְיֶה בְּךָ: ח כִּי
הָיִיתָ עֲזָרְתָה לִּי, וּבִצְלַ
כְּנִסְיֶיךָ אֲרֻגָּן: ט דִּבְקָה נַפְשִׁי
אֶתְרִיד, כִּי תִמָּכָה יְמִינְךָ:
י וְהִמָּה לְשׂוֹאָה יִבְקָשׁוּ
נַפְשִׁי, יִבְאוּ בִּתְחִתִּיּוֹת
הָאָרֶץ: יא יִגִּירָהּ עַל יְדֵי
חֶרֶב, מִנֶּת שְׂעָלִים יִהְיוּ:
יב וְהִמְלִיךְ יִשְׁמַח בְּאֱלֹהִים,
יִתְהַלֵּל כָּל הַנִּשְׂבָּע בּוֹ, כִּי
יִסְכַּר פִּי דוֹבְרֵי שְׁקָר:

בעלי אגדות דרשו זה המזמור על רביאל, שהושלך לגוב האריות, וצפה דוד ברוח הקודש המאורע, והתפלל
עליו, ורביאל מורעו היה כמ"ש לחזקת, ומבניך אשר תוליד יקח, והיו סריסים בויכח המלך ככל.

(א) הַמְזֻמָּר אֲשֶׁר חִבֵּר דָּוִד
בְּשִׁבְלֵי הַמִּנְצָח בְּמִקְדָּשׁ.
(ב) שְׁמַע אֱלֹהִים קוֹלִי
לִפְנֶיךָ, מִפְּחַד הָאוֹיֵב אֲבַקֶּשֶׁךָ
שֶׁתִּשְׁמָר אֶת חַיִּי.

סד א לְמִנְצָח מְזֻמָּר לְדָוִד:
ב שְׁמַע אֱלֹהִים קוֹלִי
בְּשִׁיחִי, מִפְּחַד אוֹיֵב תִּצַּר

חיי: ג תסתירני מסוד

מרעים, מרגשת פעלי און:

ד אשר שנגנו כחרב לשונם,

דרכו חצם דבר מר: ה לירות

במסתרים תם, פתאם ירהו,

ולא ייראו: ויחזקו למו דבר

רע, יספרו לטמון מוקשים,

אמרו, מי יראה למו:

ו יחפשו עולת, תמנו חפש

מחפש, וקרב איש ולב

עמק: ח וירם אלהים חץ

פתאום, היו מכתם:

ט ויכשילהו עלימו לשונם,

יתנדרו כל ראה בם:

ו וייראו כל אדם, ויגידו

פעל אלהים, ומעשהו

השפילו: י ישמח צדיק

ביי, וחסה בו, ויתהללו כל

ישרי לב:

(ג) הסתירני מעצת רשעים
ומפועלי שקר המתאספים
ובאים בפלילות שקר.

(ד) אשר לטשו לשונם כחרב,
דרכו בחצי לשונם להוציא
דבתם רעה למרר את חיי.

(ה) לירות בחציהם במארב על
איש תם, פתאם יורו עליו ולא
יראו מה.

(ו) הם מחזקים את עצמם לפעל
רעות, מדברים ביניהם לטמן
מוקשים ואומרים בלבם מי
רואה מעשיהם?

(ז) מחפשים להצליל עלילות,
טמנו זאת כקרב מחשבותיהם
ועמק לבם, ולא גלו תכנית
חפוש העלילות שהם מחפשים.
(ח) אך אלקים השליך אותם,
פתאם היתה מכתם.

(ט) המקשול שחשבו להמיט על
אחרים בלשונם נהפך על עצמם
וכל רואיהם נרו להם בבוז.

(י) אז יראו כל אדם מאלקים,
ספרו על פעליו, השפילו להבין
את מעשיו.

(יא) ישמח צדיק בה' ויחסה בו,
יתהללו וישתבחו בו כל ישרי
לב הבוטחים בה'.

שבחים גדולים ונוראים להקב"ה, ובקשות ותפלות על חטאתינו, ודביל, שאי אפשר לספר גבורותיו, ומי ימלא גבורותיו, ע"כ דוסיח תהלה לו.

(א) מן מור שיר אשר חבר דוד
בשכיל המנצח במקדש.
(ב) אין קץ לשבחיה, ולכן
השתיקה היא התהלה לה
אלקים השוכן בציון, לה ישרם
נדרתודה.
(ג) אתה שומע תפלה — לפיכך
יבואו אליך כל אדם להתפלל.

(ד) דברי צוונות גברו ורבו מנני
מבלי יכלת להתודות על הכל,
לכן תפילתי כוללת: תכפר את
פשעינו!
(ה) אשרי האיש שאמה בוחר
בו ומקדוהו לשכן בתצריד
ששם אנו שבעים מטוב ביתך
יקדשת היכלך.
(ו) בצדקתך אתנו צננו אלקי
ישענו לעשות פסלות נוראות
נגד אויבינו; הנך מבטח ומנוס
לכל יושבי קצוות הארץ וגם
לרחוקים שבא"י היום.

(ז) ה' מכין בכוה החרים
להצמיח ולזון את ברייתו, ה'
תגור בגבורה.
(ח) ה' משפיל ומשקוט שאון
הימים וגליהם, משפיל גם המון
לאמים.
(ט) מפתדים מקד יושבי כל
קצוות העולם בגלל אותותיה
וגבורותיה; ובצאת השמש
בבקר ובבואה בערב אתה
מנין את הבריות.

ס ה א לַמִּנְצָח מִזְמוֹר, לְדָוִד
שִׁיר: ב לֵךְ דְּמִיָּה
תְּהִלָּה, אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן, וְלֵךְ
יִשְׁלַם נֶדֶר: ג שְׁמַע תְּפִלָּה,
עֲדִידָה כָּל בָּשָׂר יִבְאוּ:
ד דְּבָרֵי עֲזוֹת גִּבְרוּ מִנִּי,
פִּשְׁעֵינוּ אַתָּה תִּכְפֹּרם:
ה אֲשֶׁרִי תִבְחַר וּתִקְרַב יִשְׁכֵּן
חֲצִרֶיךָ, נִשְׁבַּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ,
קֹדֶשׁ הֵיכָלְךָ: ו נּוֹרָאוֹת
בְּצֶדֶק תַּעֲנֶנּוּ, אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ,
מִבֶּטֶח כָּל קְצוֹי אֶרֶץ, וְיָם
רַחֲקִים: ז מְכִין הָרִים בְּכַחוֹ,
נֶאֱזָר בְּגִבּוֹרָה: ח מִשְׁבִּיחַ
שְׁאוֹן יָמִים, שְׁאוֹן גְּלִיָּהֶם,
וְהַמּוֹן לְאָמִים: ט וַיִּירָאוּ
יֹשְׁבֵי קְצוֹת מְאוֹתֶיךָ,
מוֹצְאֵי בָקָר וְעֶרֶב, תִּרְנִין:

פְּקֻדַּת הָאָרֶץ וּתְשַׁקָּה,
 רַבַּת תַּעֲשִׁרָנָה פֶּלֶג אֱלֹהִים,
 מָלֵא מַיִם, תִּכְיֶן דָּגָנָם, כִּי
 כֵּן תִּכְיֶנָּה: ^י תִּלְמִיָּה, רוּחַ,
 נַחַת גְּדוּדֶיהָ, בְּרַבִּיבִים,
 תִּמְגַּנְנָה, צִמְחָה תִּבְרֹךְ:
^{יב} עֲטַרְתָּ שְׁנַת טוֹבָתָה,
 וּמַעֲגִלֶיהָ, יִרְעִפוּן דָּשֶׁן:
^{יג} יִרְעִפוּ נְאוֹת מִדְּבַר, וְגִיל
 גִּבְעוֹת תִּחְגַּרְנָה: ^{יד} לִבְשׁוֹ
 כָּרִים הַצֶּאֱזָן, וְעִמָּקִים יַעֲטֹפוּ
 בָּר, יִתְרוֹעְעוּ, אֶף יִשְׁירוּ:

(י) אֵתָה פּוֹקֵד אֶת הָאָרֶץ לְטוֹבָה
 וּמִשְׁקָה אֹתָהּ, אֵתָה מַעֲשִׂיר
 רְבוּת אֶת הָאֲדָמָה עַל יְדֵי נְהִירוֹת
 מִלֵּאֵי־הַמַּיִם שֶׁיֵּצְאוּ אֲלֵקִים
 וּמִכֵּין דָּגָנָה לְאֻנְשֵׁים, כִּי בִכּוֹר
 אֵתָה מְכִינָה לְתַפְקִידָה.
 (יא) לְרוּחַת אֶת תַּלְמֵי הַשְּׂדוֹת,
 כְּדֵי לַעֲשׂוֹת נַחֲתִירוֹת לְגְדוּדֵי־
 הָאֻנְשִׁים אֵתָה מְמַסָּה וּמְכַבֵּד אֶת
 הָאֲדָמָה בְּנִטְפֵי־מָטָר וּמְכַבֵּד אֶת
 צִמְחָהּ.

(יב) אֵתָה מַעֲשִׂר בְּגִשְׁמִים הַשָּׁנָה
 בְּכֵל טוֹב וְשִׁמְיָךְ מְטִיפִים שְׁמֶן
 וְשִׁפְעַ.

(יג) הַשָּׁמִים מְטִיפִים מָטָר עַל
 נְאוֹת מִדְּבַר וְהַגִּבְעוֹת מְכִיבֹת־
 הַתְּבוּאוֹת כְּאֵלוֹ הַגְּדוּרוֹת שֶׁמְחָה.

(יד) מְקוֹמוֹת הַמְרָעָה מְתַלַּבְשִׁים
 עַל־יְדֵי הַצֶּאֱזָן הַרוֹעֶה עֲלֵיהֶם;
 הַעִמָּקִים מְתַעֲשִׂפִים בְּתְבוּאָה
 וְאִזּוֹ בְּתִירוֹעוֹת־גִּיל שָׂרִים
 הַבְּרִיּוֹת בְּהוֹדָאָה.

בוה המזמור נאמר, שבחים ותפלות נוראות שיאמרו להקב"ה, על קיבוץ גלויות מן העכו"ם.

י"ב לחודש

סו א לַמִּנְצָחַ, שִׁיר מְזֻמּוֹר,
 הָרִיעוּ לְאֱלֹהִים כָּל
 הָאָרֶץ: ^ב זַמְרוּ כְבוֹד שְׁמוֹ,
 שִׁימוּ כְבוֹד תְּהִלָּתוֹ: ^ג אָמְרוּ
 לְאֱלֹהִים, מַה נּוֹרָא מַעֲשִׂיָךְ,

(א) שִׁיר־מְזֻמּוֹר אֲשֶׁר חִבֵּר
 בְּשִׁבִּיל הַמִּנְצָחַ בְּמִקְדָּשׁ: הָרִיעוּ
 לְאֱלֹקִים כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ.

(ב) סִפְרוּ בְּזִמְרָה וְשִׁיר כְבוֹד שְׁמוֹ,
 הַלְלוּהוּ בְּכָבוֹד הָרָאוּ לוֹ.

(ג) אָמְרוּ לְאֱלֹקִים: מַה נּוֹרָא כָּל
 אֲחֶד מַעֲשֵׂיָךְ; בְּהִרְאוֹתָךְ
 לְעוֹלָם אֶת עֶזְךָ, מִפְסָדִים

האויבים הרשעים ומודים כי
שקר וכחש היו בידם.
(ד) כל יושבי הארץ ושתתוו לה
ויזמרו לה, וזמרו לשמך לעולם.

(ה) ויאמרו זה לזה: לכו וראו
פועלותיו של האלקים! נורא
הוא על בני אדם כי מעשיהם
גלויים לפניו.

(ו) ה' הפך את ים־סוף ליבשה
בימי משה, בנהר הירדן עברו
בני ישראל בימי יהושע, שם
שמח הים בראותו את ה'.

(ז) ה' מושל בגבורתו על
העולם, עיניו צופיות על הגוים
לכל תהומם יד הסוחרים.

(ח) עליכם עמים לברך את
אלהינו ולהשמיץ קול תהלה
— על אשר לא נתן לכם
להשמידנו.

(ט) על אשר שם נפשנו בחיים
ולא נתן רגלנו להתמוטט
ולנפל.

(י) כי ברחמי אלהינו אלקים על
ידי הצרות, בצרף כסף באש
להסיר פסלתו כך צרפתנו
ביסורים כדי לטהרנו.

(יא) הבאת אותנו במצר, שמת
מסגר על מתנינו להציק לנו.

(יב) הרפכת והשלטת על

ברב עזך, יכחשו לה איביה:

ד כל הארץ ישתחוו לה,

ויזמרו לה, וזמרו שמך

סלה: ה לכו וראו מפעלות

אלהים, נורא עליה על בני

אדם: ו הפך ים ליבשה,

בנהר יעברו ברגל, שם

נשמחה בו: ז מושל בגבורתו

עולם, עיניו בגוים תצפינה,

הסוחרים אל ירומו ירימו ב' למו

סלה: ח ברכו עמים אלהינו,

והשמיעו קול תהלתו:

ט השם נפשנו בחיים, ולא

נתן למוט רגלנו: י כי

בחנונתנו אלהים, צרפתנו

בצרף כסף: יא הבאתנו

במצודה, שמת מועקה,

במתנינו: יב הרפכת אנש

לְרֹאשֵׁנוּ, בָּאֵנוּ בְּאֵשׁ
וּבַמַּיִם, וַתִּצְיָאֵנוּ לְרוּיָהּ:
י אָבוֹא בֵּיתְךָ בְּעוֹלוֹת,
אֲשֶׁלֶם לְךָ נְדָרִי: ד אֲשֶׁר
פָּצוּ שְׁפָתִי, וְדַבֵּר פִּי בַּצֹּר
לִי: טו עֲלוֹת מַחִים אֶעֱלֶה
לְךָ, עִם קִטְרֹת אֵילִים,
אֶעֱשֶׂה בְּקָר עִם עֲתוּדִים
סֵלָה: מז לָכוּ שִׁמְעוּ,
וַאֲסַפְרָה כָּל יִרְאֵי אֱלֹהִים,
אֲשֶׁר עָשָׂה לְנַפְשִׁי: יז אֱלֹהֵי
פִי קִרְאתִי, וְרוּמָם תַּחַת
לְשׁוֹנִי: יח אָנֹן אִם רָאִיתִי
בְּלִבִּי, לֹא יִשְׁמַע אֲדֹנָי:
יט אֲכֹן שִׁמַּע אֱלֹהִים,
הִקְשִׁיב בְּקוֹל תַּפְלָתִי:
כ בְּרוּךְ אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא
הִסִּיר תַּפְלָתִי, וַחֲסִדּוֹ מֵאֵתִי:

ראשינו מלכי האמות, באנו
באש ובמים — אך לבסוף
הוצאתנו לרוייה ולנוחה.

(יג) ולכן קשיבנה בית מקדשך,
אבוא שם בעולות, אשלם לך
שם נדריהודתי.

(יד) אשר פתחו שפתי אז לנדר
לך, ופי הבטיח בצר לי.

(טו) קרבנות עולה שמנים
אעלה לך בהקטרת חלב אילים
על המזבח, אקריב בקר עם
עתודים לתודה.

(טז) לכו שמעו ואספר לכם כל
יראי אלקים מבין האמות
שנתגורו, את השועה שעשה
לנפשי.

(יז) אל ה' קראתי בפי ודברי
רוקמותיו היו תחת לשוני.

(יח) גם כשראיתי מחשבות און
בלבי, ה' השוב היה בלא שומע
בהתעלמו מזוה.

(יט) אכן שמע לי אלקים
והקשיב בקול תפלת.

(כ) ברוך אלקים אשר לא הסיר
תפלתי ויקם מלפניו ולא הסיר
חסדו מאתי.

זה המזמור הוא נכבד מאוד כנודע, וגם נאמר על קיבוץ גלויות מן העכו"ם, ועל מלחמות גוג ומגוג, ובאותו פעם יהיה ה' אחד.

סז א לַמְנַצֵּחַ בְּנִינַת מְזִמּוֹר
שִׁיר: ב אֱלֹהִים יִחַנְנוּ
וַיְבָרְכֵנוּ, יֵאֵר פָּנָיו אֶתָּנוּ
סָלָה: ג לְדַעַת בְּאֶרֶץ הַרְפָּה,
בְּכָל גּוֹיִם יִשְׁוַעְתָּהּ: ד יוֹדוּהָ
עַמִּים אֱלֹהִים, יוֹדוּהָ עַמִּים
כָּלֶם: ה יִשְׁמְחוּ וַיִּרְנְנוּ
לְאֵמִים, כִּי תִשְׁפֹּט עַמִּים
מִיִּשְׁרָאֵל, וּלְאֵמִים בְּאֶרֶץ תִּנְחֵם
סָלָה: ו יוֹדוּהָ עַמִּים אֱלֹהִים,
יוֹדוּהָ עַמִּים כָּלֶם: ז אֶרֶץ
נִתְּנָה יְבוּלָהּ, יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים,
אֱלֹהֵינוּ: ח יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים
וַיִּירָאוּ אֹתוֹ כָּל אֶפְסֵי אֶרֶץ:

(א) מזמור-שיר שחבר בשביל
המנצח על הנגינות במקדש.
(ב) אלקים יחן אותנו ויברכנו,
יאה לנו פנים שוקקות
ומאירות להיטיב אתנו תמיד.

(ג) להודיע בארץ הרפה
להיטיב עמנו, ובין כל הגוים
ידעו על ישועתה לעמך.
(ד) אז גם עמים יודוה אלקים,
יודוה עמים כלם.

(ה) הלאמים ישמחו וירננו לה
בתודה על שפטך את העמים
בלישר לזכותם, ועל כי תהרף
ומנחה בדרך הישר את הלאמים
בארץ.

(ו) יודוה עמים אלקים, יודוה
עמים כלם.
(ז) יודוה גם על הארץ הנתנת
יבולה, ועל עצם הדבר
שאלקיני מקרבך אותנו.

(ח) בגלל זה שאלקים מקרבך
אותנו לפי שאנו יראים מקונו
— ייראו ממנו גם כל העמים
הנמצאים בכל קצוי הארץ.

סח א לַמְנַצֵּחַ לְדוֹד מְזִמּוֹר
שִׁיר: ב יְקוֹם אֱלֹהִים,

תפלה נוראה ונפלאה שעשה דוד, על סתריב שבא לירושלים כימי חזקה ברח הפסח, וגם נתנבא נבואות, על
מוכות שיהיה לנו בימות המשיח.

(א) מזמור-שיר אשר חבר דוד
בשביל המנצח במקדש.
(ב) אבקש: יקום אלקים למען

יפוצו אויביו, וינוסו
משנאיו מפניו: כהנדה
עשן תנדה, כהמס דונג
מפני אש, יאבדו רשעים
מפני אלהים: וצדיקים
ישמחו ועלצו לפני אלהים,
וישישו בשמחה: שירו
לאלהים, זמרו שמו, סלו
לרכב בערבות, ביה שמו,
ועלזו לפניו: אבי יתומים,
ודין אלמנות אלהים במעון
קדשו: אלהים מושב
יחידים ביתה, מוציא
אסירים בפושרות, אף
סוררים, שכנו צחיחה:
אלהים בצאתה לפני עמה,
בצעדה בשימון, סלה:
ארץ רעשה אף שמים

עמו, ואז יפוצו אויביו וינוסו
משנאיו מפניו.

(ג) כהתנדה העשן ברוח, כך
תנדה את האויבים; כשענה
נקמת מפני אש, כך יאבדו
הרשעים מפני אלקים.

(ד) וצדיקים ישמחו ועלצו לפני
האלקים וישישו בשמחה.

(ה) ויאמרו: שירו לאלהים, זמרו
לשמו, שבחו ליושב-שמים!
אמנם יש לפחד מפניו כי נורא
שמו, אבל גם עלזו לפניו.

(ו) אבי ישראל שהם כיתומים
ודין ירושלים שהיא קאלמנה
— הוא האלקים במעון קדשו
בשמים.

(ז) האלקים כנס ישראל
המפזרים ביחידים במצרים
והושיכם בבית שלם כעם אחד;
הוציא את ישראל שהיו אסורים
בגלות, בחדש קשר ומתאים
(אביב), אף הסוררים המצרים
ושארו לשכן בארצם השוממה
והצחיחה.

(ח) אלקי, בצאתה אז לפני עמך
שפדית מהגלות ובצעדה
במדבר, הראית כי זה דרךך
לעולם: לכל צרה — גאלה.

(ט) ארץ רעשה אז, אף שמים

נָטַפוּ מִפְּנֵי אֱלֹהִים, זֶה סִינִי
מִפְּנֵי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:
גָּשָׁם נִדְבֹת, תִּנְיָף אֱלֹהִים,
נִחַלְתָּךְ, וְנִלְאָה, אֶתָּה
כּוֹנֵנְתָּה: יא חִיתָךְ יֵשְׁבוּ בָּהּ,
תָּכִין בְּטוֹבְתְךָ לַעֲנִי אֱלֹהִים:
יב אֲדַנִּי יִתֵּן אִמֶּךָ, הַמְּבֹשְׂרוֹת
צָבָא רָב: יג מַלְכִי צָבָאוֹת
יִדְדוֹן יִדְדוֹן, וְנֹת בֵּית,
תַּחֲלִק שָׁלָל: יד אִם תִּשְׁכַּבּוּן
בֵּין שְׂפָתַיִם, בְּנִפִי יוֹנָה,
נַחֲפָה בְּכֶסֶף, וְאַבְרוֹתֶיךָ
בִּירְקָרָק חֲרוּץ: טו בְּפִרְשׁ
שִׁדֵּי מְלָכִים, בָּהּ תִּשְׁלַג
בְּצִלְמוֹן: טז הָרָה אֱלֹהִים, הָרָה
בְּשֵׁן הָרָה גְּבֻנָּיִם, הָרָה בְּשֵׁן:
יז לָמָּה תִּרְצְדוֹן הָרִים
גְּבֻנָּיִם, הָהָר חָמַד אֱלֹהִים

נָטַפוּ אִם מִפְּחוֹד אֱלֹקִים, גַּם הָרָה
סִינִי רָעַשׁ מִפְּנֵי אֱלֹקִים אֱלֹקֵי
יִשְׂרָאֵל.

(י) וְלַעֲמֹךְ הָרִימוֹת אֱלֹקִים אֶת
יָדָךְ לְטוֹבָה לְהוֹרִיד לָהֶם גֶּשֶׁמִּי
בְּרָכָה וְנִדְבָה; בְּאֲשֶׁר נִחַלְתָּךְ
(אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל) הִתָּה עֲנִיָּה
וְצָמָא לַמַּיִם, אֶתָּה כּוֹנֵנָת אוֹתָהּ
לְטוֹבָה.

(יא) בְּנִחַלְתָּךְ זֶה יִשְׁכַּח עֲדֻתָךְ
יִשְׂרָאֵל, וְאִתָּה אֱלֹקִים חֲכִינֹת
בְּחֶסֶדְךָ אֶת הָאָרֶץ בְּשָׁבִיל עַם
עֲנִי זֶה.

(יב) מַיִם יָבֹאוּ וְהִ' יִתֵּן אֶת
אִמֶּךָ לַעֲמִים, יִבְשֶׁר
לְצָבָאוֹתֵיהֶם הָרָבִים:

(יג) מַלְכִי צָבָאוֹת הָעַמִּים
יִתְנַדְּדוּ וְיִשְׁלַח מִתּוֹךְ אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל, וְיִכְנַסְתִּי יִשְׂרָאֵל שְׂשֵׁם
בֵּיתָהּ, תַּחֲלִק שָׁלָל.

(יד) כִּי בְּעוֹד אִתָּם הָעַמִּים
שִׁכְבָתָם בְּתַחוּמֵיכֶם בְּשִׁלּוֹה
וְתַעֲנִיג — נֹצֶט עַמִּי יוֹנָתִי הָיָה
מִחֲפֹת בְּכֶסֶף וְחֲמֹדֹת תוֹרָה,
בְּנִפִיָּה הָיָה מִצָּפוֹת בְּזָהָב מִשְׁכַּח
שֶׁל מִצּוֹת.

(טו) בְּאֲשֶׁר הִצִּיעַ ה' אֶת תּוֹרָתוֹ
בְּפָנֵי מְלָכִים תַּלְמִידֵי חֻקִּים, הֵם
קַבְלוּהָ וּבֹדֵף הַתּוֹרָה מִתְּלַבְנִים
בְּשִׁלָּג גַּם בְּחִשְׁכַת צִלְמוֹת.

(טז) וְהִיכֵן הָיָה זֶה? בְּהָרָה אֱלֹקִים,
בְּסִינִי שֶׁהוּא סִמּוֹךְ לְאֶרֶץ הַבְּשֵׁן,
הָהָר הַמְּיָחֵד בֵּין הָהָרִים עַל יַד
הַבְּשֵׁן.

(יז) אִתָּם הָעַמִּים הַדּוֹמִים לְהָרִים
הַגְּבוּרִים, לָמָּה תִּרְצְבוּ לְהַשְׁחִית

לְשִׁבְתּוֹ, אֶף יִי יִשְׁכֹּן לְנֹצַח:
 ח רָכַב אֱלֹהִים, רִבְתִּים אֶלְפֵי
 שִׁנְאָן, אֲדָנִי בָם סִינִי בִקְדָשׁ:
 יט עָלִיתָ לְמָרוֹם שְׁבִית שְׁבִי,
 לְקַחַת מִתְּנוּת, בְּאָדָם, וְאַף
 סוֹרְרִים, לְשִׁכֹּן יְהִי אֱלֹהִים:
 כ בְּרוּךְ אֲדָנִי, יוֹם יוֹם יַעֲמָם

אֶת הַר הַבֵּית שְׁחָמַד אֱלֹקִים
 לְהִשְׁרֹת בּוֹ שְׁכִינְתּוֹ — גַּם ה' ^{ה'}
 יִשְׁכֹּן שָׁם לְנֹצַח!
 (יח) רָאוּ בְּמַה חֲבַת ה' לְעַמּוֹ,
 בָּעֵת מִתּוֹרָה נִגְלָה רָכַב ה'
 הָיָה רִבְבוֹת אֶלְפֵי מִלְּאָכִים, וְה'
 הָיָה בִּיגִייהֶם בְּהַר סִינִי בִקְדָשׁ.
 (יט) אָתָּה מֹשֶׁה בֶּן עֲמָרָם עָלִיתָ
 לְמָרוֹם, שְׁבִית שָׁם שְׁבִי אֶת
 הַתּוֹרָה לְקַחַת אוֹתָהּ כְּמִתְּנָה
 מִהַעֲלִינִים לְבָנֵי אָדָם; גַּם
 פָּעֻלַת שְׁלֵמוֹת שִׁישׁ בֵּין הָעַם
 סוֹרְרִים יִשְׁכֹּן ה' בְּתוֹכָם.
 (כ) בְּרוּךְ ה' יוֹם יוֹם, הוּא יִשְׁלַח

תהלות שלום

סח) בְּרוּךְ ה' יוֹם יוֹם יַעֲמָם לָנוּ וְכו', נראה לפרש בדרך רמז עפ"י מה שביארנו
 מחלוקת ב"ש וז"ה במס' ביצה (טו), תניא אמרו עליו על שמאי הזקן כל
 ימיו היה אוכל לכבוד שבת מנא זהמה נאה אומר זו לשבת וכו' אבל הלל הזקן מדה
 אחרת היתה לו שכל מעשיו לשם שמים שנאמר ברוך ד' יום יום והביאור בזה דהנה
 אמרו ז"ל (ביצה טו) כל מונומיו של אדם קצובין לו וכו' חוץ מהוצאת שבת וכו' שאם
 מוסיף מוסיפין לו, דבזה שמפזר ממונו לכבוד את השבת ולענגו יוסיפו לו על מה
 שנקצב לו בתחילה ולא יחסר לו מונו ממיד, ולכן שמאי הזקן היה חושש אולי נקצבו
 לו מונומיו בצמזם והוא ימיז בזהאי פחדא סן יבצר ממנו להגות בתורה במונומ
 הדעת מפני טרדת הפרנסה, על כן אחז צדיק דרכו לאכול כל ימיו לכבוד שבת ועי"ז
 כל הוצאותיו נכללים בהוצאת שבת וילך לנצט דרכו, אבל הלל הזקן מדה אחרת היתה
 לו שכל מעשיו לשם שמים.

והבבונה בזה נראה עפ"י דא"י הרבי ר' העשיל מקראקא ז"ע (פסוקים התורה יסדו), צביאור
 המדרש כל מה שישראל אוכלים צעוה"ז אינם אוכלים אלא בשביל שכר האמונה,
 והכוונה להבאורה יש לבאר הא דאמרו ז"ל קידושין (לג). שכר מצוה בזהאי עולמא ליבא,
 הא כמיז (דברים כד) בימוז תמן שכרו, וי"ל דהא קיי"ל (חז"מ סי' של"ט) דהשוכר את הפועל
 ע"י שליח אינו עובר משום כל תלין, והנה הקב"ה נתן לנו חורמו ומנומיו על יד נביאו
 נאמן בימוז משרע"ה, והוי כשכרו ע"י שליח ולכן פועל אדם ישולם לו צעולם שכולו
 טוב, אמנם הרי אינא בגמ' מכות (כד) דאנכי ולא יהיה לך שמענו מפי הגבורה ולא
 ע"י שליח א"כ על מצוה זו שפיר מגיע לנו שכר בזהאי עולמא, וע"כ כל מה שאוכלים
 היא רק בזכות האמונה עכ"ד, וזו היתה מדתו של הלל הזקן שכל מעשיו לש"ש, היינו

לָנוּ, הָאֵל יִשׁוּעָתָנוּ סָלָה:
 כא הָאֵל לָנוּ אֵל לְמוֹשָׁעוֹת,
 וְלִיְהוָה קִרִּי וְלֵאלֹהִים אֲדָנִי,
 לְמֹת תּוֹצְאוֹת: כב אַף
 אֱלֹהִים יִמְחֹץ רֹאשׁ אִיבֵי
 קִדְקֵד שַׁעַר, מִתְהַלֵּךְ
 בַּאֲשָׁמָיו: כג אָמַר אֲדָנִי,
 מִבֶּשֶׁן אָשִׁיב, אָשִׁיב
 מִמְּצֻלוֹת יָם: כד לְמַעַן
 תִּמְחֹץ רִגְלֶךָ בְּדָם, לְשׁוֹן
 כֶּלְכֶּיךָ מֵאוֹיְבִים מִנֶּהוּ:
 כה רְאוּ הַלִּיכוֹתֶיךָ, אֱלֹהִים,
 הַלִּיכוֹת אֵלַי, מִלְּפִי בִקְדָשׁ:

לנו ישועה רבה כאשר נוכל
 לשאת, כי הוא אל ישועתנו
 תמיד.
 (כא) האל לנו אל מושיע, ואם
 כי לפניו תוצאות ודרכים שונים
 של מות — אינו נותנם עלינו.
 (כב) אף אלקים ימחץ בהם את
 ראש אויביו, קדקד הרשע
 השעיר (עם עשו) המתהלך
 בקטאיו.

(כג) אמר ה': מתוך האמות
 האבירות אשיב נדחי ישראל,
 אשיבם מעמק מאי הים.

(כד) ובנפל אויבך תעברו רגלך
 בגחלי דמים, הפלכים ילקקו
 בלשונם דם אויבך בלקק מזון.

(כה) ראוי לך ה' להושיע את
 אלה שאבותיהם ראו הליכותיך
 בים סוף, הליכותיך אלי מלפי
 בקדשתך.

תהלות שלום

שהיה חולה בטחונו ד' והשליך עליו כל יהבו, שנא' ברוך ד' יום יום שלא דאג דאגת
 מחר רק היה סמוך לנו בטוח ד', וע"כ לא עשה שום מחשבה ועלה שלא יחסר לו
 מזונו דבר יום ביומו ע"כ נדון הוא שיטול שכרו בזה עולמו חלף עבודתו באמונה
 ובטחון גמור בהש"ת.

וזה הרמו ברוך ה' יום יום, היינו אם לא נדאג דאגת מחר רק נשליך היינו על ה'
 בטחון גמור שהוא הנותן לחם לכל בשר דבר יום ביומו, כמדתו של הלל שאמר
 ברוך ה' יום יום אז מכה שהש"ת יעמוס לנו ישע ופדיוס, שישפיע לנו תמיד שפע
 פרנסה וכלכלה מידו הרחבה והמלאה.

כו קָדְמוּ שָׁרִים אַחֲרֵי נִגְנִים,
בְּתוֹךְ עֲלָמוֹת, תּוֹפְפוֹת:
כו בְּמִקְהֵלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים,
אֲדָנִי, מִמְּקוֹר יִשְׂרָאֵל:
כח שֵׁם בְּנִימָן צָעִיר וְדָם,
שָׂרֵי יְהוּדָה, רִגְמָתָם, שָׂרֵי
זְבֻלוֹן שָׂרֵי נִפְתָּלִי: כט צוּה
אֱלֹהֶיךָ עֲזֶךָ, עוֹזֶה אֱלֹהִים,
זו פַּעֲלַת לָנוּ: ל מהִיכָלְךָ עַל
יְרוּשָׁלַם, לָךְ יוֹבִילוּ מַלְכִים
שִׁי: לא גָּעַר חֵית קָנָה, עֲדַת
אֲבִירִים בְּעַגְלֵי עַמִּים,
מִתְרַפֵּס בְּרָצִי כֶסֶף, בִּזְר
עַמִּים, קִרְבוֹת יִחְפָּצוּ:
לב יֵאָתִיו חֲשֻׁמָּיִם מִנִּי
מִצְרִים, כּוֹשׁ תְּרִיץ יָדָיו
לֵאלֹהִים: לד מִמְּלָכוֹת הָאָרֶץ,
שִׁירוּ לֵאלֹהִים, זַמְּרוּ אֲדָנִי

(כו) אֲזַי קָדְמוּ מְשׁוֹרְרִים לְשׁוֹרֵר
לְפָנֶיךָ אֶת שִׁירַת הַיָּם, וְאַחֲרֵיהֶם
נִגְנוּ הַמִּנְגִּינִים הַמִּלְאָכִים וּבְתוֹךְ
אֵלֶּה כָּאוּ מְרִים וְעַלְמוּתִיהָ
הַמְתוֹפְפוֹת בְּשִׁבְחָ לָהּ.

(כז) בְּמִקְהֵלוֹת בָּרְכוּ אֶת ה'
אֱלֹהִים, אֵף עֲבָרִים מִמְּקוֹר
יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲי אִמָּם אִמְרוּ שִׁירָה.

(כח) שֵׁם בֵּינִי סוּף זָכָה שְׂבִטוֹ שֶׁל
בְּנִימָן הַצָּעִיר לְמִלּוּכָה לְפִי
שִׁקְפִי רֹאשׁוֹנָה לָם, שָׂרֵי יְהוּדָה
הַתְקַנְאוּ בָהֶם וּרְגִמּוֹם בְּאֻכְנִים,
כֵּךְ עָשׂוּ גַם שָׂרֵי זְבֻלוֹן וְשָׂרֵי
נִפְתָּלִי.

(כט) בְּנִימָן, בְּגִלְל קִפִּיצֶתְךָ
רֹאשׁוֹנָה לָם צוּה אֱלֹהִים אֶת
מַלְכוּתְךָ־עֲזָךְ; וְחוֹזֵר דָּוִד: אֵתָה
ה' שֶׁכַּל אֵלֶּה הַנִּפְלְאוֹת אֵתָה
פַּעֲלַת לָנוּ — עוֹזֶה וְהַתְגַּבֵּר עַל
אוֹיְבֶיךָ!

(ל) מִזֶּה שִׁירָאוּ מַלְכֵי הָעַמִּים
בְּכוֹד הִיכָלְךָ אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם —
יִכְבְּדוּךָ וְיִוְבִילוּ לָךְ קִרְבֹּנוֹת־
מִנְחָה.

(לא) אָנָּה ה', גָּעַר בָּעַם יִשְׁמַעֲאֵל
הַמְשׁוּל לְחֲזִיר־הַיָּעַר הַדָּר בֵּין
הַקְּנִים, גָּעַר בַּעֲדַת עָרִיצִים
הַמְשׁוּלִים לְפָרִים אֲבִירִים שֶׁכַּל
הָעַמִּים בְּעִגְלוֹת לַעֲמָתָם, עָרִיצִים
הַמְתַּפִּיסִים וְכַּשְׁחֲד־בֶּסֶף,
הַלְלוּ פִּזְרוּ בְּגִלוֹת אֶת עֲמֻנּוֹ
וְחִפְצֵי תִמְדָּה לְהִלָּחֵם בָּנוּ.

(לב) לַעֲתִיד יִבְיֹאוּ מִתְנוֹת מֵאֲרָץ
מִצְרַיִם וְאֲנָשֵׁי כּוֹשׁ יִרְצוּ לְהִבְיֹא
בִּידֵיהֶם מִתְנוֹת לֵאלֹהִים.

(לג) מִמְּלָכוֹת הָאָרֶץ, שִׁירוּ

סֵלָה: ^{לד} לָרֶכֶב בְּשָׁמַי שָׁמַי
 קָדָם, הֵן יִתֵּן בְּקוֹלוֹ קוֹל
 עֹז: ^{לה} לַה תִּנּוּ עֹז לְאֱלֹהִים, עַל
 יִשְׂרָאֵל גְּאֻתוֹ, וְעֹזוֹ
 בְּשִׁחָקִים: ^{לו} לֹ נֹרָא אֱלֹהִים
 מִמֶּקְדָּשֶׁיךָ, אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא
 נִתֵּן עֹז וְתַעֲצוּמוֹת לָעָם, בְּרוּךְ
 אֱלֹהִים:

לאֱלֹהִים, וְקָרוּ לַה' לְעוֹלָם עַל
 גְּאֻלוֹ יִשְׂרָאֵל.
 (לד) שִׁבְחוּ לַה' הַרוֹכֵב בְּשָׁמַי
 הַשָּׁמַיִם הַעוֹמְדִים מֵאֵז וּמִקֶּדֶם,
 הַנּוֹתֵן בְּקוֹלוֹ קוֹל עֹז עַל
 הָאוֹיְבִים לְהַמָּס.
 (לה) תִּנּוּ עֹז וְיִקָּר לְאֱלֹהִים, עַל
 יִשְׂרָאֵל נִרְאִית גְּאֻתוֹ כְּמוֹ
 שִׁנְיָאָה עֹזוֹ בְּשָׁמַיִם וְכָל
 צְבָאֵיהֶם.
 (לו) נֹרָא אֱתָה אֱלֹהִים מִהַחֲרֹכֶת
 מִקֶּדֶשְׁךָ, הוּא אֵל יִשְׂרָאֵל
 הַנּוֹתֵן עֹז וְתַעֲצוּמוֹת לָעָם, בְּרוּךְ
 אֱלֹהִים!.

בו יסופר, גודל עניו ובשתו ושפלותו ע"י אויביו אכזרים ומחורפים.

י"ג לחודש

סט א לַמִּנְצָח, עַל שׁוֹשְׁנִים
 לְדוֹד: ^ב הוֹשִׁיעֵנִי
 אֱלֹהִים, כִּי בָאוּ מִיָּם עַד
 נֶפֶשׁ: ^ג טַבַּעְתִּי בִּיּוֹן מְצוּלָה,
 וְאֵין מַעֲמָד, בָּאתִי בְּמַעַמְקֵי
 מִיָּם, וְשִׁבַּלְתִּי שִׁטְפַתִּנִּי:
^ד יִגְעַתִּי בְּקֶרְאִי, נָחַר גְּרוּנִי,
 פָּלוּ עֵינֵי מִיחַל, לְאֱלֹהֵי:

(א) אֲשֶׁר חָבַר דָּוִד עַל יִשְׂרָאֵל
 שֶׁהֵם בְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוֹחִים,
 בְּשִׁבְלֵי הַמִּנְצָח בְּמִקְדָּשׁ.
 (ב) הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מִיָּם
 עַד נֶפֶשׁ, הָאֵמוֹת זִמְמוֹת
 לְהַשְׁמִידִנִי.
 (ג) טַבַּעְתִּי כְּבוֹץ־שִׁט עַל
 מְצוּלָה מְקוֹם שְׁאִין מַעֲמָד,
 בָּאתִי בְּמַעַמְקֵי מִיָּם וְזִמְמוֹת
 שִׁטְפַתִּנִּי.
 (ד) יִגְעַתִּי בְּקֶרְאִי הַרְבֵּה לַה', יִכְשׁ
 גְּרוּנִי מִזְעַק אֵלָיו, וְכָלוּ עֵינֵי מִרְבַּב
 הַיַּחֲזֹל וְהַצְפִּיָּה לְאֱלֹהֵי
 שִׁיּוֹשִׁיעֵנִי.

ה רבו משַׁעֲרוֹת רֹאשִׁי, שְׁנָאִי
חֲנָם, עֲצָמוּ מִצְמִיתִי אִיבִי
שָׁקֵר, אֲשֶׁר לֹא גִזַּלְתִּי, אֶז
אֲשִׁיב: ו אֱלֹהִים, אַתָּה יֹדַעַת
לְאֹלֹתִי, וְאַשְׁמוּתִי מִמֶּךָ לֹא
נִכְחַדּוּ: ו אַל יִבְשׁוּ בִי קִוְיָךְ,
אֲדֹנָי, יִהְיֶה קִרִּי אֱלֹהִים צְבָאוֹת,
אַל יִפְלָמוּ בִי מִבְּקָשֶׁיךָ,
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: ה פִּי עָלִידָה
נִשְׁאַתִּי חֲרָפָה, כִּסְתָה כְלָמָה
פִּנִּי: ט מוֹזֵר הָיִיתִי לְאָחִי,
וְנִכְרִי לִבְנֵי אֹמִי: י פִּי קִנְאֵת
בֵּיתִךְ, אֶכְלֶתְנִי, וְחֲרָפוֹת
חוֹרְפֶיךָ נָפְלוּ עָלַי: יא וְאַבְכָּה
בְּצוּם נִפְשִׁי, וְתִהְיֶה לְחֲרָפוֹת
לִי: יב וְאַתָּנָה לְבוּשִׁי שָׁק,
וְאַהִי לָהֶם לְמַשָּׁל: יג יִשְׁחִחוּ
בִּי יֹשְׁבֵי שָׁעַר, וְנִגְיִנוֹת שׁוֹתִי

(ה) רבו משַׁעֲרוֹת רֹאשִׁי שְׁנָאִי
חֲנָם לֹא סְבָה, עֲצָמוּ אֱלֹהֵי
הַרְצִים לְהַכְרִיתִנִּי, הַשּׁוֹנְאִים
אוֹתִי מִפְּנֵי שְׂאִינִי מִצְעֻרָךְ
לְשִׁקְרִיָּהֶם; אַתָּה אֲשֶׁר לֹא גִזַּלְתִּי
מֵהֶם נֶאֱלָצְתִּי כְּאִלּוּ לְהַשִּׁיב לָהֶם
כְּדִי לְפִי־סָם.

(ו) אֱלֹהִים, אַתָּה יֹדַעַת
סְכֻלוֹתִי, אֲשִׁמוּתִי לֹא נֶעְלָמוּ
מִמֶּךָ.

(ז) אַל יִבְשׁוּ לִמְעַנִּי אֱלֹהֵי
הַמְּקוֹרִים אֱלִידָה ה' אֱלֹהִים צְבָ-
אוֹת, אַל יִפְלָמוּ בְּגִלְלִי
מִבְּקָשֶׁיךָ ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁלֹא
יִבְאוּ לוֹמֵר תְּרִי גַם דְּוִר לֹא
נִצְנָה.

(ח) בְּגִלַּל אֲמוֹנָתִי כִּד נִשְׁאַתִּי
חֲרָפָה, כְּלָמָה כִּסְתָה אֶת פִּנִּי.

(ט) כְּמוֹ זֶר הָיִיתִי לְאָחִינִי כְּגִי
עָשׂוּ, כְּמוֹ נִכְרִי הָיִיתִי לְכְּנִי אֹמִי
מֵאַמּוֹת הָעוֹלָם.

(י) כִּי קִנְאֵת הָעַמִּים אָכְלָה אוֹתִי
בְּגִלַּל הַחֲבָה שֶׁהָרָאִיתִי לִי בַּהֲיוֹת
מִקְדָּשְׁךָ עַל מְכוֹנִי — וְחֲרָפוֹת
חוֹרְפֶיךָ נָפְלוּ עָלַי.

(יא) כְּאֲשֶׁר בְּכִתְּהָ נִפְשִׁי בְּצוּם
— הִיָּתָה גַם זֹאת סְבָה שְׂאוּכִי
יִלְעָגוּ עָלַי.

(יב) כְּאֲשֶׁר נִתְּתִי לְבוּשִׁי שָׁק —
הָיִיתִי לָהֶם לְמַשָּׁל וְלִשְׁחָק.

(יג) שׁוֹתְחִחוּ עָלַי יֹשְׁבֵי שָׁעַר
הָעִיר בְּשִׁחָק, וְשׁוֹתֵי-שָׁכֵר
עֲשׂוּנֵי לְגִינּוֹת לַעֲג
בְּמִסְבּוֹתֵיהֶם.

שָׁכַר: יד וְאֲנִי תִפְלְתִי לָךְ יי
 עַת רָצוֹן, אֱלֹהִים, בָּרַב
 חֲסִדְךָ, עֲנֵנִי בְּאַמַת יִשְׁעֶךָ:
 מז הַצִּילֵנִי מִטֵּיט, וְאַל
 אֶטְבַּעַה, אֲנַצֶּלֶה מִשְׁנָאִי,
 וּמִמַּעַמְקֵי מַיִם: טו אַל
 תִּשְׁטַפְנִי שְׂבֻלַת מַיִם, וְאַל
 תִּבְלַעֵנִי מִצוּלָה, וְאַל תֵּאָטֵר
 עָלַי בְּאֵר פִּיהָ: יז עֲנֵנִי יי
 כִּי טוֹב חֲסִדְךָ, כָּרֹב רַחֲמֶיךָ
 פִּנֵּה אֵלַי: יח וְאַל תִּסְתֵּר פָּנֶיךָ
 מֵעֲבֹדְךָ, כִּי צַר לִי, מִהֵר,
 עֲנֵנִי: יט קִרְבָּה אֶל נַפְשִׁי,
 גֹּאֲלָה, לְמַעַן אֵיבִי פִדְנִי:
 כ אֲתָה יִדְעָתָה חֲרַפְתִּי, וּבִשְׁתִּי,
 וּכְלָמָתִי, נִגְדָּדָה כָּל צוּרְרִי:
 כא חֲרַפָּה שְׂכָרָה לְבִי,
 וְאֲנוּשָׁה, וְאַקְוָה, לְנוֹד,

(יד) תהא עת תפלתי לך ה' עת
 רצון להתרצות אלי, אלקים
 בחסדיך הרבים ענני בישועתך
 האמתית.

(טו) הצילני לכל אטבע בטיט,
 ענני שאנצל משונאי ומעמקי
 מים.

(טז) אל תשטפני זרמת-מים ואל
 תבלעני מצולה עמקה, על
 תסגר עלי בארצרותי את פיה
 לחסלני לגמרי.

(יז) ענני ה' כי טוב חסדיך, פנה
 אלי כרב רחמיך ולא כמעשי.

(יח) אל תסתר פניך ממני עבדך,
 כי צר לי מהר ענני.

(יט) התקרב נא אל נפשי וגאלה;
 למען אויבי שלא יתגדו בי —
 פדני נא.

(כ) אתה יודע חרפתי ובשתי
 וכלמתי, גלויים לך כל צוררי.

(כא) חרפה שאני סוכל שכרה
 את לבי וחליתי, ובחללי קנייתי
 לבקורי ידדים לעודדני על צערי

וְאִין, וְלִמְנַחֲמִים, וְלֹא
מַצָּאתִי: כב וַיִּתְּנוּ בְּכָרוֹתַי
רֹאשׁ, וְלִצְמָאֵי יִשְׁקוּנִי
חֲמִץ: כג יְהִי שְׁלֹחָנָם
לִפְנֵיהֶם לֶפֶת, וְלִשְׁלוֹמִים,
לְמוֹקֶשׁ: כד תַּחֲשֹׁכְנָה
עֵינֵיהֶם מִרְאוֹת, וּמִתְגִּיהֶם
תָּמִיד הַמַּעַד: כה שְׁפֹךְ
עֲלֵיהֶם זַעֲמָךְ, וַחֲרוֹן אַפֶּךָ
יִשְׁיִגֶם: כו תְּהִי טִירָתָם
נִשְׁמָה, בְּאַהֲלֵיהֶם אֵל יְהִי
יֹשֵׁב: כז כִּי אַתָּה אֲשֶׁר הִבִּיתָ,
רַדְפוֹ, וְאֵל מְכָאוֹב חֲלָלֶיךָ
יִסְפְּרוּ: כח תִּנֶּה עוֹן עַל עוֹנָם,
וְאֵל יִבְאוּ בְּצַדִּיקְתְּךָ: כט יִמְחוּ
מִסֵּפֶר חַיִּים, וְעַם צַדִּיקִים
אֵל יִכְתְּבוּ: ל וְאֲנִי עֲנִי
וְכוֹאֵב, יִשׁוּעַתְךָ אֱלֹהִים

— ואין בא; צפיתי לבואם של
אֱלֹהִים מְנַחֲמִים וְלֹא מַצָּאתִים
אָצְלִי.

(כב) נָתַנוּ לִי עֹשֶׁב מִרְבֵּעַתִּי,
הַשְׁקִינִי חֲמִץ לְהַשְׁקִיט אֶת
צִמְאוֹנִי.

(כג) וְהָא שְׁלֹחָנָם לִפְנֵיהֶם
לְמַלְכּוּת לַעֲצָמָם, בְּקִוְיָתָם
לְשֹׁלֹם יִהְיֶה שְׁלוֹמָם לְמוֹקֶשׁ.

(כד) תַּחֲשֹׁכְנָה עֵינֵיהֶם מִרְאוֹת,
וְכֹאֶשֶׁר לֹא יֵרָאוּ תַמְעֲדָנָה
מִתְגִּיהֶם וַיִּפְּלוּ תָמִיד.

(כה) שְׁפֹךְ נָא עֲלֵיהֶם אֶת זַעֲמָךְ,
וְחֲרוֹן אַפֶּךָ יִשְׁיִגֶם אוֹתָם
לְהַעֲרִישָׁם.

(כו) תְּהִא טִירָתָם שְׁמָמָה,
אֱהַלֵיהֶם יִהְיוּ רִיקִים מֵאִין יוֹשֵׁב.

(כז) כִּי אַתָּה ה' כְּאֲשֶׁר הִבִּיתָ
אוֹתָנוּ מִצֵּט, הֵם הַגְדִּילוּ
לְרַדְפוֹנִי; נִכַח מְכָאוֹב חֲלָלֶיךָ—
מִכִּידָם הֵם אוֹמְרִים: עֲכָשׁוּ הַגִּיעַ
הַזֶּמֶן לְהַשְׁמִידָם.

(כח) תֵּן עוֹן זֶה שֶׁהֵם מַפְחִידִים
אוֹתָנוּ וְהוֹסֵף עַל צְוֹנוֹתֵיהֶם,
אֵל יִקְלֹל בֵּין אֵלֶּה שֶׁאַתָּה
עוֹשֶׂה לָהֶם צָדִיקָה.

(כט) יִמְחוּ מִסֵּפֶר הַחַיִּים שֶׁל
הָעוֹלָם, לֹא יִהְיוּ נִקְמָתִים בְּיַחַד
עִם הַצַּדִּיקִים לְזִכְרוֹת.

(ל) אֲנִי וְכוֹאֵב — יִשׁוּעַתְךָ
אֱלֹהִים תִּשְׁגְּבֵנִי וְתַחֲזָקֵנִי.

(לא) אֶהְלֵל שָׁם אֱלֹקִים בְּשִׁיר
וְאֶגְדֹּל שְׁמוֹ בְּתוֹדָה.

(לב) תוֹדֵתִי תִּטֵּב לֹהִי וְתִקְבֹּל
בְּעֵינָיו יוֹתֵר מִשׁוֹר פֶּר בְּעַל
קִרְנִים וּפְרָסוֹת.

(לג) בְּרֹאוֹת הַעֲנוּיִם אַח וְשׁוֹעֲתָךְ
יִשְׁמְחוּ, אַתָּם דּוֹרְשֵׁי אֱלֹקִים
בְּהַתְּבוּנָתְכֶם בָּזָה יַחֲזִי לְבַבְכֶם
מִשְׁמַחָה.

(לד) בְּהִנָּכְתֶּם כִּי ה' שׁוֹמֵעַ אֵל
אֲבִיוֹנִים וְאֵינוֹ מְבַזָּה אֶת אֲסִירֵי
הַגָּלוֹת.

(לה) יִהְלְלוּ שְׁמִים וְאָרֶץ לֹהִי,
יִהְלְלוּהוּ יָמִים וְכָל רוֹמֵשׁ בָּהֶם.

(לו) כִּי אֱלֹקִים יוֹשִׁיעַ צִיּוֹן וַיִּבְנֶה
עָרֵי יְהוּדָה, וַיִּשְׁכְּבוּ שָׁם בְּגֵי עֲמֹ
וַיִּירָשׁוּהָ.

(לז) וְזָרַע עֲבָדָיו וַיִּגְדְּלוּ אֶת
הָאָרֶץ, וְאוֹהֲבֵי שָׁם ה' יִשְׁכְּנוּ
בָּהּ.

תִּשְׁגְּבֵנִי: לא אֶהְלֵלָה שָׁם
אֱלֹהִים בְּשִׁיר, וְאֶגְדֹּלָנוּ
בְּתוֹדָה: לב וְתִיטֵב לִי, מִשׁוֹר
פֶּר, מִקֶּרֶן, מִפְּרִים: לג רְאוּ
עֲנוּיִם, יִשְׁמְחוּ, דְּרָשִׁי
אֱלֹהִים, וַיַּחֲזִי לְבַבְכֶם: לד כִּי
שָׁמַע אֶל אֲבִיוֹנִים יי, וְאֶת
אֲסִירָיו לֹא בָזָה: לה יִהְלְלוּהוּ
שְׁמִים, וְאָרֶץ, יָמִים, וְכָל
רֹמֵשׁ בָּם: לו כִּי אֱלֹהִים
יוֹשִׁיעַ צִיּוֹן, וַיִּבְנֶה עָרֵי
יְהוּדָה, וַיִּשְׁכְּבוּ שָׁם,
וַיִּרְשׁוּהָ: לז וְזָרַע עֲבָדָיו
יִנְחָלוּהָ, וְאוֹהֲבֵי שְׁמוֹ יִשְׁכְּנוּ
בָּהּ:

תפילה על שונאי דוד שיכושו ויכלמו, כשביל שמביישים אותו, ושמוחו על צרותיו, כיה ישמחו הצדיקים, ויאמרו חמור שירות וחשבחות.

(א) אֲשֶׁר חָבַר דָּוִד בְּשִׁבְלִי
הַמִּנְצָח בְּמִקְדָּשׁ וְגַם בְּתַפְלָה.
(ב) אֱלֹקִים, מִזֶּה לְרַצְיָלְנִי. חוֹשֶׁה

ע א לַמִּנְצָח, לְדָוִד לְהַזְכִּיר:
ב אֱלֹהִים לְהַצִּילָנִי, יי,

לְעִזְרָתִי חוֹשָׁה: ג יִבְשׁוּ
וַיַּחֲפְרוּ מִבְּקָשֵׁי נַפְשִׁי, יִסְגּוּ
אֲחֹר, וַיַּכְלֵמוּ, חֲפָצַי רַעְתִּי:
ד יִשׁוּבוּ עַל עֵקֶב בְּשִׁתָּם,
הָאֲמָרִים הָאֵחָד הָאֵחָד:
ה יִשְׁיִשׁוּ וַיִּשְׁמְחוּ בָּךְ, כָּל
מִבְּקָשֶׁיךָ, וַיֹּאמְרוּ, תָּמִיד,
יִגְדֵּל אֱלֹהִים, אֲהַבִּי
וַיִּשׁוּעַתָּךְ: ו וַאֲנִי עָנִי וְאֲבִיּוֹן,
אֱלֹהִים חוֹשָׁה לִּי, עֲזָרִי
וּמִפְּלֹטֵי אֶתֶּה, יִי אֵל תֹּאחֲרֶה:

ה' לעזרתי.
(ג) יבשו ויחפרו המבקשים
לכלות את נפשי, ויסגו
מקומותיהם ויכלמו הפצעים
להרע לי.

(ד) ישובו כבשת־פנים אחרנית
בעקבות הבושה שהסבו לי
(מדה כנגד מדה) אלה היוצאים
בקריאת־שמחה על־צרותי.
(ה) ישישו וישמחו בך כל
מבקשיך, ויאמרו תמיד
האֱלֹהִים ומצפים לישועתך:
יגדל כבוד ה'!

(ו) ואני עני ואביון, אלקים
חושה לצור לי, הרי אתה עוזרי
ומצילי, ה' אל תאחר לעזרני.

תפלה נוראה על שונאיו, האיד הם רוצים להרגו, ואמרו עליו שהוא חייב מיתה.

עא א בָּךְ יִי חֲסִיתִי, אֵל אֲבוֹשָׁה
לְעוֹלָם: ב בְּצַדִּיקְתָּךְ
תַּצִּילֵנִי וּתְפַלְטֵנִי, הִטָּה אֵלַי
אֲזַנְךָ וַהֲוִשִׁיעֵנִי: ג הִיָּה לִּי
לְצוּר מַעוֹן, לָבוֹא תָּמִיד,
צוֹיֹת לְהוֹשִׁיעֵנִי, כִּי סִלְעִי

(א) בך ה' חסיתי, ולכן ידעתי
שלא אבוש לעולם.
(ב) לא לפי מצעי אלא בצדקתך
תצילני ותפלטני, הטָה אֵלַי
לתפילתי והושיעני.

(ג) תהיה בשבילי כמעון חזק
אליו אוכל תמיד לבוא להציל
מרודפי, הרי פצעים רבות צוית
על שליחיד להושיעני כי סלעי
ומצודתי אתה.

(ד) אלקי הצילני מיד רשע,
הצילני מכף עושה-עול וחומס.

(ה) כי אתה תקותי ה' אלקים,
בך שמתי מבטחי מימי נעורי.

(ו) עליך הייתי סמוך בהולדי,
אתה מוציאי ממעי אמי, תמיד
אני מתחלל בך על הטובות
שאתה עושה אתי תמיד.

(ז) ברגמה ואות הייתי לרבים
שהתבוננו על צרותי ודאגו פן
יקרם ממני, ואתה ה' מחסי עז.
(ח) למלא פי תהלתך וכל היום
למלא תפארתך ושבתך.

(ט) אל תשליכני לעת זקנתי
בכלות כחי אל תעזבני.

(י) כי אמרו עלי אויבי וגם
שונאי נפשי נועצו יחד.

(יא) באקדם: אלקים עזב אותי
ואפשר להרע לו, יש לרדפו
ולתפשו כי אין לו מציל.

(יב) באקשף אלקים אל תתרחק
ממני, אלקי לעזרתי חושה נא.

וּמְצוֹדְתִי אֶתָּה: ד אֱלֹהֵי
פְּלִטְנִי מִיד רָשָׁע, מִכָּף
מַעֲוִל וְחוּמִין: ה כִּי אֶתָּה
תְּקוּנָתִי, אֲדֹנִי יְהוָה קִרֵּי אֱלֹהִים,
מִבְּטָחִי מִנְּעוּרַי: ו עָלֶיךָ
נִסְמַכְתִּי מִבֶּטֶן, מִמְּעֵי אִמִּי
אֶתָּה גּוֹזִי, בְּךָ תְּהַלְתִּי תָמִיד:
ז כְּמוֹפֶת הָיִיתִי לְרַבִּים,
וְאֶתָּה מַחְסֵי עֵז: ח יִמְלֵא פִי
תְּהִלָּתְךָ, כָּל הַיּוֹם תִּפְאֶרֶתְךָ:
ט אֵל תִּשְׁלִיכֵנִי לְעֵת זִקְנָה,
בְּכָלוֹת כֹּחִי אֵל תַּעֲזֹבֵנִי: י כִּי
אָמְרוּ אוֹיְבֵי לִי, וְשֹׁמְרֵי
נַפְשִׁי, נֹעֲצוּ יַחְדָּו: יא לֵאמֹר,
אֱלֹהִים עֲזָבוּ, רָדְפוּ,
וְתִפְשׂוּהוּ, כִּי אֵין מַצִּיל:
יב אֱלֹהִים אֵל תִּרְחַק מִמֶּנִּי,
אֱלֹהֵי לְעֶזְרָתִי חוֹשָׁה רַחֲמֶיךָ בִּי:

יבֹשׁוּ וַיִּכְלוּ שְׁטָנַי נַפְשִׁי,
יַעֲטוּ חֶרֶף וּכְלָמָה מִבְּקָשִׁי
רַעֲתִי: יד וְאַנִּי תָמִיד אֵי־חָל,
וְהוֹסַפְתִּי עַל כָּל תְּהַלָּתְךָ:
טו פִּי יִסְפֹּר צִדְקָתְךָ, כָּל הַיּוֹם
תְּשׁוּעָתְךָ, כִּי לֹא יִדְעָתִי
סִפְרוֹת: טז אָבּוֹא בַּגְּבוּרוֹת,
אֲדַנִּי יְיָ הוּא קִרִּי אֱלֹהִים, אֲזִכִּיר
צִדְקָתְךָ לְבַדְּךָ: יז אֱלֹהִים
לְמַדְתִּנִּי מִנְעוּרִי, וְעַד הַנָּה

(יג) וּבֹשׁוּ וַיִּכְלוּ הַמַּקְטָרִים עַל
נַפְשִׁי; וַתַּעֲטוּם בְּחֶרֶף וּכְלָמָה
מִבְּקָשִׁי רַעֲתִי.

(יד) וְהֵן אֲנִי תָמִיד מִצָּפָה
לִישׁוּעָתְךָ, וְכֹאֲשֶׁר תוֹשִׁיעַ לִי
אוֹסִיף עַל תְּהַלּוֹתֶיךָ.

(טו) פִּי יִסְפֹּר צִדְקָתְךָ, כָּל הַיּוֹם
יִדְבֹּר עַל תְּשׁוּעָתְךָ, כִּי לֹא יִדְעָתִי
מִסְפָּר לְחֻמּוֹן הַצְּדָקוֹת
וְהַתְּשׁוּעוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּדִי.
(טז) אָבּוֹא לְהוֹדוֹת וַיִּהְיֶה עַל
גְּבוּרוֹתֶיךָ ה' אֱלֹהִים, אֲזִכִּיר
צִדְקָתְךָ שֶׁרָק אַתָּה לְבַדְּךָ עוֹשֶׂה.

(יז) וְאֲזִכִּיר מֵהַשְׁלֵמֹתֶיךָ אֱלֹהִים
מִנְעוּרִי וְאֲגִיד נִסְלֹאוֹתֶיךָ מֵהַ
שְׁעֵשִׁית עִמָּדִי עַד הַנָּה.

תהלות שלום

עא אלוקים למדתי מנעורי ועד הנה וגו' וגם עד זקנה ושינה וגו' עד אגיד וגו'
נל"ם עפ"י ד החת"ם (ש"ס יו"ד בהקדמה) צביאור הפסוק (דברים כו יא) והומיך
ה' צפרי בערך, צהקדם מש"כ הרמב"ם באגרת אל בנו ר' אברהם, וז"ל ודע בני כי
האדם המסכן בזה העולם השפל אין לו מנוחה בו, ואשרי למי שחממו ימיו מהרה בלי
טירדם הנפש עכ"ל. וחוכן כוונתו כי כל מטרת חיי עוה"ז הוא הכנה להגיע לחיי הנצחי
בעוה"ב, כמו שאמרו ז"ל (אבות ד. טו.) התקן עצמך צפוזדור כדי שחכמך לטורקלין, והכנה
זו היא כשרון מעשה המצוות ושלמות הנפש, ולא ניתנה זמן מוגבל להשלמה זו, רק
חלוי בהשכלות האדם והיה כאשר ירים השכל את ידו וגבר הנפש על החומר, ושנה
כנעוריה בית אציה בקולר ימים, כי השלים א"ע, אך אם יניח השכל את ידו וגבר החומר
וילך שוב בדרכו לבו, אז יטעך להיות טרוד בעולם השפל הזה וצנעליו ימים רעים. עד
שימקן את אשר עיוות, ויפה כבוד הרמב"ם אשרי למי שחממו ימיו במהרה.

ומעתה יפלא, הלא עיינו ראות דגם הדיוקים יעזוב נשינה, ובלי ספק דכבר השלימו
נפשם בימי נעוריהם, ולהיכן אריכות ימים של אלו, אלא ז"ל דודאי הם מלד
עצמם כבר חממו ימיהם והשלימו שנותיהם מלד כשרון נפשם, רק השי"ת מניחם עוד

(יח) וגם עד זקנה ושיבה אל תעזבני אלקים ואוסיף להגיד ולספר על ירוע עזך לדור הבא, ולכל אשר יבוא אלי אגיד לו על גבורתך.

(יט) ואספר צדקתך אלקים שגברה עד שמי מרום, אשר עשית גדולות אתנו עד שיאמרו הכל: אלקים מי כמוך!

(כ) אספר גם על הצרות הרבות והקשות אשר הראיתנו ואמר כך השבתנו והקיימתנו ומתהומות הארץ ועמק

אגיד נפלאותיך: יח וגם עד זקנה ושיבה אלהים אל תעזבני, עד אגיד ירועך לדור, לכל יבוא גבורתך: יט וצדקתך אלהים, עד מרום, אשר עשית גדולות, אלהים מי כמוך: כ אשר הראיתני הראיתנו ב' צרות רבות ורעות, תשוב תחייני ב' תחינו ב'

תהלות ש"ם

על האדמה לטובת זרעיהם ותלמידיהם, שיהנו מאורם וישלימו גם הם נפשם, ואין זה טיילטול וטייראד להנפש כי זכות הוא לה להשפיע מאורה לזולתה.

וזהו והומיך ה' לטובה. שיהיה לטובתך בשביל פרי בטןך למען אשר יזה את בניו אחריו לעשות נדקה, וכן כדי שיוכל להעמיד תלמידים הרבה הקרויים בניו. ולהיטיב דרכי בני אדם להדריכם בדרכי דק ומישרים ע"כ.

וביארנו בזה הפסוקים (תהלים צג) נדיק כחמר יפרח וגו' שמוליס בנית ה' וגו' כלומר הנדיק יפרח כחמר צמורה ומעש"ט וכבר השלים נפשו והיה ראוי כבר להיות שמוליס בנית ה' ובחצרות אלוקים בעולם שכולו טוב, וא"כ למה להם להיות עוד יעזובו בשניה דשנים ורעננים כאן בעולם השפל ועל זה קאמר כדי להגיד לאחרים כי ישר ה' צורי ולא עולמה צו, להורותם ולהנחותם הדרך אשר ילכו בה ולהשיג רבים מעוין.

וזה ג"כ כוונת דהמע"ה באומר, אלוקים למדתי מנעורי שכבר השלמתי נפשי בעבודת ה' מימי נעורי ואין לי מה לתקן עוד בזה העולם, בכל זאת גם עד זקנה ושיבה אלוקים אל מעוזי לאורך ימים ושנים, עד אגיד ורועך לדור לכל יבא גבורתי, היינו לפרסם שמו יתברך בעולם ולזכות את הרבים.

צְרוּתֵינוּ הַשְׁכַּתֵּנוּ וְהַעֲלִיתֵנוּ לְרוּחָהּ.
 (כא) וְעוֹד תִּרְבֶּה גְדֻלָּתִי, תִּפְנֶה וְתָשׁוּב אֵלַי לְנַחֲמֵנִי.
 (כב) גַּם אֲנִי אוֹדֶךָ בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵל קִיּוֹם הַקָּטָן אֶלְקִי, אֲזַמְּרָה בְּכָבוֹד לְךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל.
 (כג) תִּרְנָנָה שְׁפָתַי יַחַד עִם הַכְּבוֹד שְׁאֲזַמְּרָה לְךָ, גִּמְשִׁי אֲשֶׁר פָּדִיתָ מִהַצָּרוֹת תִּרְנָן לְךָ.
 (כד) גַּם לִשְׁנֵי תַפְיֵצַ צְדָקָתְךָ כָּל הַיּוֹם, כִּי בּוֹשׁוּ וְחָפְרוּ מִבְּקָשִׁי רַעְתִּי.
 וּמִתְהַמּוֹת הָאָרֶץ, תָּשׁוּב תַּעֲלֵנִי תַעֲלֵנוּ כ': כא תִּרְבֶּה גְדֻלָּתִי, וְתִסָּב תִּנְחַמְנִי: כב גַּם אֲנִי אוֹדֶךָ בְּכָל יוֹם, אֲזַמְּרָה, אֱלֹהִי, אֲזַמְּרָה לְךָ בְּכָבוֹד, קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: כג שְׁפָתַי כִּי אֲזַמְּרָה לְךָ, וְנִפְשִׁי אֲשֶׁר פָּדִיתָ: כד גַּם לִשְׁנֵי כָּל הַיּוֹם תִּהְיֶה צְדָקָתְךָ, כִּי בּוֹשׁוּ כִי חָפְרוּ, מִבְּקָשִׁי רַעְתִּי:

זה דמיון חזק דוד על שלמה, שיהא לו לב להבין לעשות משפט לעניים, שאם נוטל מאחד ונותן לאחר עונשו גדול. ויהיה שלום ושובע גדול בימיו, וצדיקים יפרחו בימיו מעלה מעלה, ואותם שירצו להיות שונאיו, יהיו לו כעפר תחת רגליו.

י"ד לחודש

א לְשִׁלְמוֹה אֱלֹהִים, מִשְׁפָּטֶיךָ לְמִלְךָ תָּן, וְצְדָקָתְךָ, לְבִן מִלְךָ: ב יָדִין עַמֶּךָ בְּצֶדֶק, וְעֲנִיֶּיךָ בְּמִשְׁפָּט: ג יִשְׁאוּ הָרִים

(א) הַתְּפִלָּה דוֹד עַל שְׁלֹמֹה בְּנוֹ וְאָמַר: אֱלֹהִים תָּן לְמִלְךָ (שְׁלֹמֹה) לֵב לְהִבִּין מִשְׁפָּטֵי תוֹרָתְךָ, צִדִּיק לְבִן הַמֶּלֶךְ (דָּן) לְלֶכֶת בְּדִרְכֵי צְדָק בְּעֲשֵׂית הַדִּינִים.
 (ב) דָּן עַמֶּךָ בְּצֶדֶק וְעֲנִיֶּיךָ בְּמִשְׁפָּט אֱמַת.
 (ג) יִשְׁאוּ הָרִים שְׁלוֹם לְעַם עַל

שָׁלוֹם לָעַם, וּגְבָעוֹת,
בְּצִדְקָה: ד' יִשְׁפֹּט עֲנִי עַם,
יֹשִׁיעַ לִבִּי אֲבִיוֹן, וַיִּדְכֵּא
עוֹשֶׁק: ה' יִירָאוּךָ עַם שְׁמֶשׁ,
וּלְפָנֵי יְרַח, דּוֹר דּוֹרִים:
ו' יִירָד, כְּמָטָר עַל גֶּזֶז,
כְּרִיבִים זֶרְזִף אֶרֶץ: ז' יִפְרַח
בְּיָמָיו צַדִּיק, וְרֹב שָׁלוֹם, עַד
בְּלֵי יָרַח: ח' וַיִּירָד מִיָּם עַד
יָם, וּמִנְהָר עַד אֶפְסֵי אֶרֶץ:
ט' לִפְנֵי יִכְרְעוּ צִיִּים, וְאִיִּבּוֹ
עָפָר יִלְחֲכוּ: י' מַלְכֵי
תַּרְשִׁישׁ, וְאַיִים, מִנְחָה
יָשִׁיבוּ, מַלְכֵי שֹׁבָא וְסִבְא
אֲשָׁפֹר יִקְרִיבוּ: י"א וַיִּשְׁתַּחֲווּ
לוֹ כָּל מַלְכִּים, כָּל גּוֹיִם
יַעֲבֹדוּהוּ: י"ב כִּי יַצִּיל אֲבִיוֹן
מִשּׁוּעַ, וְעָנִי, וְאִין עֲזָר לוֹ:

ידי קף שניכו פרות וישביעו
הבריות, גם הגבעות וישאו
שלום לעם בנכות הצדקה
ששעשה.
(ד) ישפט עני העם, וישע לבני
האביון וידכא ויכניע את
העשק.
(ה) ממנו ילמדו ישראל לירא
אותך תמיד, כל עוד השמש
והירח מאירים לדורי דורות.
(ו) דברי המלך נדו וינסו נפה
כלב העם כגשם היורד על הערק
הגזוז ומרעננו, כריכי גשם
המנשפים בארץ.
(ז) יפרח בנמיו העם הצדיק,
יפרח בנמיו שלום רב עד
שיבקה את הערם (הינו עד
לעולם).
(ח) שלט מן יסוסף עד ים
פלשתים, מנהר פרת עד קצה
העולם.
(ט) לפני המלך יכרעו קבוצות
שרים ומושלים, איכיו ויחכו
את צפרו בהכנעה.
(י) מלכי ארץ תרשיש ומלכי אי
הים יביאו מנחה לשלמה, מלכי
ארצות שבא וסבא יקריבו לו
דורון.
(יא) ישתחוו לו כל מלכים, כל
העמים יעבדוהו ויבקשו את
פניו.
(יב) יאהבוהו כלם כראותם
שהוא מציל אביון משוע,
ומציל את העני שאין עזר לו.

יג יחם על דל, ואביון,
ונפשות אביונים יושיע:
יד מתוך, ומחמם, יגאל
נפשם, וייקר דמם בעיניו:
טו ויחי, ויתן לו מזזהב שבא,
ויתפלל בעדו תמיד כל היום
יברכנהו: טז יהי פסת בר
בארץ, בראש הרים ירעש
כלבנון פריו, ויציצו מעיר
פעשב הארץ: יז יהי שמו
לעולם, לפני שמש, ינון יין ב'
שמו, ויתברכו בו, כל גוים
יאשרהו: יח ברוך יי אלהים
אלהי ישראל עשה נפלאות
לברו: יט וברוך שם כבודו
לעולם, וימלא כבודו את כל
הארץ, אמן ואמן: כ כלו
תפלות דוד בן ישי:

(יג) יחם על דל ואביון ונפשות
אביונים יושיע מעושקיהם.

(יד) יגאל נפשם מקומות רשע
ומחמם, דם העניים, זהא יקר
בעיניו.

(טו) ויחי שלמה, ויתן לו ה' עשר
וזהב־שבא ה' יקר, ה' יתפלל
בעדו תמיד להצלתו —
תפלתו של ה' היא זו שיברך
אותו כל היום.

(טז) זהא שפע של תבואה בארץ,
החטים שיצמחו בראש ההרים
ירעשו בגדלם כרעש עצי
הלבנון; כמו עשב הארץ יציצו
ויפרחו בגי ישראל בעיר
ירושלים.

(יז) יהי שמו של שלמה זכור
לעולם בגדלתו, כל ימי השמש
יגדל שמו, ויתברכו בו וכל
העמים ישבחהו.

(יח) ברוך ה' אלקים אלקי
ישראל העושה נפלאות לבדו.

(יט) וברוך שם כבודו של ה'
לעולם, וימלא כבודו את כל
הארץ — אמן ואמן!

(כ) נסתתמו תפלות דוד בן ישי.

ספר ליום רביעי שלישי

בו מבואר השאלה, מפני מה יש צדיק ורע לו ורשע ומוב לו, גם מקונן על אריכות הגלות הזה בין העבדים. עיין בפנים וחמצא מרועו לנפשו.

עג א מְזִמּוֹר לְאַסָּף, אֶךְ טוֹב
לְיִשְׂרָאֵל, אֱלֹהִים לְבָרִי
לְכָב: ב וְאַנִּי, כְּמַעַט נָטִיו
נְטוּ כ' רִגְלִי, כְּאִין שִׁפְכוּ שִׁפְכָה כ'
אֲשָׁרִי: ג כִּי קִנְאָתִי
בְּהוֹלְלִים, שְׁלוֹם רְשָׁעִים
אֲרָאָה: ד כִּי אֵין חֲרָצְבוֹת
לְמוֹתָם, וּבָרִיא אוֹלָם:

(א) הַמְזִמּוֹר שֶׁחֶבֶר אֶסָּף, וְאַמֵּר:
אִם כִּי שְׂאֵנִי צוֹעֵק עַל צְרוֹת
יִשְׂרָאֵל, הַתְּבוֹנְנָתִי כִּי זֶה
לְטוֹכָתָם וְאֵלֶּכֶם אֶךְ טוֹב
לְיִשְׂרָאֵל, לְטוֹרֵי לֵב.
(ב) וְאַנִּי, טָרַם הַתְּבוֹנְנָתִי בְּזֹאת
כְּמַעַט שְׁנָטוּ רִגְלִי מִהַדְרֵךְ
הַיִּשְׁרָה, כְּמַעַד שְׁנִמְצָדוּ צַעְדֵי
מִהֲאֻמְנָה בָּהּ.
(ג) כִּי קִנְאָתִי בְּהוֹלְלִים
הַמְצַלִּיחִים, בְּרָאוֹת שְׁלוֹם
הַרְשָׁעִים וְשִׁלְחוֹתָם.
(ד) כִּי אֵין הַרְשָׁעִים מְתִים
בְּיִסּוּרִים, אֶלָּא כְּשֶׁהֵם בְּרִיאִים
וְחַזְקִים כְּאַרְמוֹן.

תהלות שלום

עג) אֶךְ טוֹב לְיִשְׂרָאֵל אֱלֹהִים לְבָרִי לְבָב נל"פ צהקדם דברי המהרש"א (מכאן כג:) אלה
דאמרו (עירובין יג:) נמנו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, ועכשיו
שנברא יפספש צמעשיו, ר"ל שצאו למנין המצוות וראו שמנין הל"ט רבה על המ"ע
וא"כ עלול האדם יותר לעבור על ל"ט מלקיים העשה והרי הוא קרוב להפסד ורחוק
משכר, על כן הסכימו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא ע"כ.

אֶךְ צִיָּאָר ד'ו"ו הרה"ק ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע, (הואל נועם מגדל פ' בלק) דעדיין
לא אצדה תקוותו, כיון דאמרו ז"ל (קידושין לג:) מחשבה טובה הקב"ה מזרפה למעשה
ומחשבה רעה אין מזרפה למעשה, א"כ ע"י שיכיון דעתו ויזקק מחשבתו בכל מצוה
ומצוה, יש בידו כפליים לחושיה המחשבה והעשייה ושפיר הוי העשין מרובין, ושבו טוב
לו שנברא כי קרוב לשכר ורחוק מהפסד.

ובזה יש לצאר אומרים כל העוסק בחורה שלא לשמה נוח לו שנהפכה שלייתו על פניו, דכיון
שלומד שלא לשמה וצלי כוונה, הרי אין בידו רק זכות המעשה ונח לו שלא נברא.

ה בעמל אנוש אינמו, ועם
אדם לא ינגעו: לכן,
ענקתמו גאווה, יעטף שית
חמס למו: יצא מחלב
עינמו, עברו משפיות לבב:
ח ימיקו וידברו ברע עשק,
ממרום ידברו: שיתו
בשמים פיהם, ולשונם
תהלך בארץ: לכן ישוב
ישיב ב עמו הלים, ומי מלא,
ימצו למו: ואמרו, איכה
ידע אל, ויש דעה בעליון:

(ה) אין הללו בין האנשים
העמלים, ולא נגעים להם
כלשאר בני אדם.
(ו) ומאחר שאינם מתנסרים,
הגאווה מקיפה צוארם; העשר
שחמסו מכסה את שוקיהם
במעטה שמן.
(ז) עיניהם בולטות מרב שמן,
השיגו יותר ממה שהתאוה
להם.
(ח) הם מבקלים ומדיחים את
חבריהם, מדברים ברשעות על
עשק, מדברים אפלו על ה'
במרום.
(ט) הם פוצרים את פיהם לדבר
על יושב שמים, לשונם
מהלכת מרגלית לדבר דפי על
צדיקי ארץ.
(י) ולכן, העם הרוואה הצלחת
הרשעים, מתחר אחריהם לאחז
בדרךם, ועל פלגי התורה
המלאים חושבים בקלזול
במצוצים ללא תקן.
(יא) הם מצוים לומר: איך יתכן
כי האל יודע הכל, ויש דעה
בעליון?

תהלות שמים

ובזה מבאר הנועם מגדים (שס) הפסוק (שיר השירים ה, ט) אני ישנה ולבי ער, ישנה
עולה בגימטריא שס"ה הכוונה על שס"ה לאוין שניתנו לנו, וא"ת מאחר שרבו
כ"כ א"כ נוח לו שלא נברא, ועל מה זה שוא נברא כל בני אדם, לז"א ולבי ער
דהיינו שלנו גם ער ומכיון לנו ודעתו בקיום המנוה, ואז כפול יהיה המנוה ורבו
מנין העשין ע"כ.

וזש"א אך טוב לישראל, היינו לישראל שהקב"ה מזרף להם מחשבה למעשה טוב הוא
להם שנבראו, והטעם כיון שאלוקים לצרי לצב היינו שהש"ת נופה ויודע נסתרות
ולפניו נגלו מחשבות אדם ותחבולותיו, וע"כ מזרף גם מחשבה טובה למעשה ורצה כל
מנוה פי שנים על חדא תרמי וטוב להם שנבראו.

יב הִנֵּה אֵלֶּה רִשְׁעִים, וְשָׁלוּי
 עוֹלָם הַשָּׁגוֹ חֵיל: יג אֶךְ
 רִיק, זִפְיָתִי, לִבִּי וְאַרְחֹן
 בְּנִקְיוֹן כְּפִי: יד וְאַהִי נִגּוּעַ
 כָּל הַיּוֹם, וְתוֹכַחְתִּי
 לִפְקָרִים: טו אִם אֶמְרָתִי
 אֶסְפָּרָה כְּמוֹ, הִנֵּה דוֹר
 בְּנִיךְ בְּגִדְתִּי: טז וְאַחֲשָׁבָה
 לְדַעַת זֹאת, עָמַל הוּא הִיא כ'
 בְּעֵינַי: יז עַד אָבוֹא אֶל
 מִקְדָּשִׁי אֵל, אֲבִינָה
 לְאַחֲרִיתָם: יח אֶךְ בַּחֲלָקוֹת
 תִּשְׁתִּי לָמוֹ, הַפְּלָתָם
 לְמִשְׁוֹאוֹת: יט אִיךְ הָיוּ לְשִׁמָּה
 כְּרָגַע, סָפוּ תָמוּ מִן
 בְּלֵהוֹת: כ פַּחֲלוֹם מִהֶקֶץ,
 אֲדוֹנִי, בָּעִיר צִלְמָם תִּבְזֶה:
 כא כִּי יִתְחַמֵּן לִבִּי, וְכִלְיוֹתִי

(יב) הנה אלה הרשעים, שלווי
 הקה בעולם ומגדילים כחם
 וחילם,
 (יג) ולכן חשבתי לחנם זכתי
 לבכי ורחמתי בנקיון כפי
 מעשות רע.
 (יד) אם אחרי כל אמונתנו בה',
 היינו נגועים ומכים כל הימים
 ויטורינו מתחדשים עלינו מדי
 בקר!
 (טו) אם אמר ואספר כל המדבר
 בקרב עמי כמו שהוא — הייתי
 עושה את דורות בני ישראל
 לבוגדים, ולכן אני מתאפק
 מלדבר.
 (טז) חשבתי אז בלבי בהתבונני
 על מדותיו של הקדוש ברוך הוא
 הנראות לכאורה ללא משפט.
 (יז) עד שבאתי אל מקדשי אל
 והסתכלתי בענן מפלח
 הרשעים, הבינתי כי אחרית
 הרשעים אכזר.
 (יח) כי כל הטובה הבאה
 לרשעים, אתה ה' עושה להם
 כדי שילכו תחלה בדרך נוחה
 וחלקה ולא ישובו אליך עד
 נקלם במשואות-חרבן.
 (יט) וכל רואיהם יתמהו איך היו
 לשממה כרגע, קלו ואכזר
 מבלות.
 (כ) בשנת עולם ללא קץ נפלו
 האובדים, בירושלים בזית ה'
 דמותם.
 (כא) אך בשרם מפלחם, היה
 לבכי מתחמץ ומתמרמר,
 הרגשה שנונה ומריפה היתה
 בקרבי על הצלחתם.

אָשְׁתּוֹנֶן: כב וְאֲנִי בַעַר, וְלֹא
אֲדַע, בַּהֲמוֹת הָיִיתִי עִמָּךְ:
כג וְאֲנִי תַמִּיד עִמָּךְ, אַחֲזֶתָ
בְּיַד יְמִינִי: כד בַּעֲצָתְךָ תִּנְחַנִּי,
וְאַחֵר כָּבוֹד תִּקְחֶנִּי: כה מִי
לִי בַשָּׁמַיִם, וְעִמָּךְ לֹא
חִפְצָתִי בָאָרֶץ: כו כָּלָה שְׂאֵרֵי
וּלְבָבִי, צוּר לְבָבִי וְחִלְקִי
אֱלֹהִים לְעוֹלָם: כז כִּי הִנֵּה
רִחֲקִיךָ, יֹאבְדוּ, הַצִּמְתָּה כָּל
זוֹנֶה מִמָּךְ: כח וְאֲנִי קִרְבַּת
אֱלֹהִים לִי טוֹב שְׁתִּי בְּאֲדָנִי
יְהוָה קִרֵּי אֱלֹהִים מַחֲסִי, לְסִפּוֹר
כָּל מַלְאָכוֹתֶיךָ:

(כב) הייתי בער ולא ידעתי
מדותיו של הקדוש ברוך הוא
בבהמה ללא דעת.
(כג) אף על פי שהייתי רואה כל
זה, תמיד הייתי עמך ולא וזיתי
מיראתך אחרי שפזרת לי
ואחזת ביד ימיני לכל תמצונה
רגלי.
(כד) בעצתך הטובה הולכתני
ואחר כך משכת אותי אליך
לכבוד ולתפארת.
(כה) מי לי בין כל צבא השמים
— רק אתה! לא תפצתי ולא
במחשתי בארץ רק אותך!
(כו) נתאוו לך בשרי ולבבי, אתה
תקף לבבי, אתה אלקים חלקי
לעולם.
(כז) אבל המתרחקים ממך
יאבדו, אתה משמיד כל הסר
ונפרד ממך.
(כח) ואני טוב לי להיות בקרבת
אלקים, וכך ה' אלקים שמתי
מחסי, לספור על שליחותך
הנבואית אלי.

המשורר מאונן ומקונן. האדך שרפו כל בתי כנסיות ובתי מדרשות. פלשתיים תחריבו שילה, נבוכדנצר תחריב
בית ראשון. וכל כך זמן שאנו בבלות, לא ראינו אותות הנאולה ומתי ידעה הנאולה. עיין וחמצא קננות ונחמנות.

עד א מִשְׁכִּיל לְאַסָּף, לְמָה
אֱלֹהִים זִנְחָתָ לְנִצָּחַת,
יַעֲשֵׂן אַפָּךְ בְּצֹאן מִרְעִיתְךָ:

(א) אֲשֶׁר חָבַר אֶסָּף עַל יְדֵי
מִתְרַגְּמָן, וְאָמַר: לְמָה אֱלֹקִים
עֲזַבְתָּ אֶת עַמּוֹ כְּאִלּוּ לְנִצָּחַת?
לְמָה יִחְרָה אַפָּךְ בְּצֹאן מִרְעִיתְךָ?

ב זָכַר עֲדַתְךָ קִנִּיתָ קָדָם,
גִּאֲלַת שִׁבְט נַחֲלַתְךָ, הִר צִיּוֹן
זֶה שְׁכֵנְתָּ בּוֹ: ג הָרִימָה
פַּעֲמֶיךָ, לְמַשָּׂאוֹת נֶצַח, כָּל
הָרַע אוֹיֵב בִּקְדָשׁ: ד שְׁאֲגוּ
צִרְיֶיךָ בִּקְרֹב מוֹעֲדֶךָ, שְׁמוּ
אוֹתָתָם אֵתוֹת: ה יוֹדַע,
פִּמְבִּיא לְמַעֲלָה, בְּסִבָּךְ עֵץ
קִרְדָּמוֹת: ו וַעֲתָה, וְעַתָּה כ'
פְּתוּחִיהָ יָחַד, בְּכִשְׁלִי
וְכִילֶפֶת יִהְיֶה לָמוֹן: ז שְׁלַחוּ
בְּאֵשׁ מִקְדָּשְׁךָ, לָאָרֶץ חֲלָלוּ
מִשְׁפָּן שְׁמֶךָ: ח אֲמָרוּ בְּלִבָּם
נִינֹם יָחַד, שְׂרָפוּ כָּל מוֹעֲדֵי
אֵל בָּאָרֶץ: ט אֲתוּתִינוּ, לֹא
רָאִינוּ, אֵין עוֹד נִבְיָא, וְלֹא
אֲתָנוּ יָדַע עַד מָה: י עַד מָתִי
אֱלֹהִים יַחַרְףְּ צָר, יִנָּאץ אוֹיֵב

(ב) זכור את ישראל עדתך שקנית
מקדש להיות לך לעם; זכור שבט
נחלתך והר ציון אשר שכנת
בו.
(ג) הרם את מקלמותיך והטל
את הפקדונותיך על האויב
שיהיה לחרבן עולם — על כל
אשר הרע במקדש.
(ד) שאגו צורריך בדברי חרוף
וגדוהו כבואם למקדשך; הם
עשו אותות כשפים לקבץ
החרבן.
(ה) ידע האויב שפקדונו
המקדש, כאלו מחריב גם
למעלה בשמים, אחרי
שקדמותיו היו נבלעים בסבך
העץ שסביב.
(ו) ועתה, בעת החרבן אם כי
ראו שקשה הדבר לה, הלמו
בקדמות וגרונם על כל פתחי
המקדש יחד.
(ז) שלחו באש מקדשך עד
שחללו והשפילו לארץ את
מקדש שם.
(ח) כל מושלי העמים, מחשבה
אחת היתה בלבם: למדו בה'
תחלה, ולכן שרפו כל מקדשי
האל בארץ.
(ט) אותות הישועה שהבטיחו
לנו נביאינו אין אנו רואים אותן
בגלות; אין עוד נביא אמנו, אין
אמנו הידע עד מתי נהיה בצרה
הזאת.
(י) עד מתי אלקים יחרף ויגדף
צר? האם לנצח ונאץ אויב
שקד?

שְׁמֶךָ לְנֶצַח: ^א לָמָּה תָּשִׁיב
 יָדְךָ, וַיְמַיְנֶךָ מִקֶּרֶב חִיקְךָ
 חֹקֶךָ ב' כִּלָּה: ^ב וְאַלֹהִים מִלְכִּי
 מִקֶּדֶם, פָּעַל יְשׁוּעוֹת בְּקֶרֶב
 הָאָרֶץ: ^ג אַתָּה פּוֹרֶרֶת
 בְּעֶזְךָ יָם, שְׁבַרְתָּ רֹאשֵׁי
 תְּנִינִים עַל הַמַּיִם: ^ד אַתָּה
 רִצַּצְתָּ רֹאשֵׁי לוֹיִתָּן, תַּתְּנֶנּוּ
 מֵאֵכָל לָעַם לְצִיִּים: ^ה אַתָּה
 בָּקַעְתָּ מַעֲיָן וַנַּחֵל, אַתָּה
 הוֹבַשְׁתָּ נְהָרוֹת אֵיתָן: ^ו לָךְ
 יוֹם, אָף לָךְ לַיְלָה, אַתָּה
 הִכִּינוֹתָ, מָאוֹר וְשָׁמֶשׁ:
^ז אַתָּה הִצַּבְתָּ כָּל גְּבוּלוֹת
 אֶרֶץ, קִיץ וְחֶרֶף אַתָּה
 יִצְרַתָּם: ^ח זָכַר זֹאת אוֹיֵב
 חֶרֶף יי, וְעַם נָבָל נָאֲצוּ
 שְׁמֶךָ: ^ט אַל תִּתֵּן לַחַיִּת

(יא) לָמָּה תָּשִׁיב יָדְךָ וַיְמַיְנֶךָ
 מֵאִתְּךָ וְאַתָּה נִמְנָע מִלְּהַכּוֹת
 בְּאוֹיֵב? אָנָּה תוֹצֵא יָדְךָ מִקֶּרֶב
 חִיקְךָ לְגֶרֶשׁ.

(יב) וְהָרִי אֱלֹקִים הוּא מִלְכִּי מֵאֶז
 וּמִקֶּדֶם, הַפּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת עֲבוּרָנִי
 בְּקֶרֶב הָאָרֶץ.

(יג) אַתָּה הוּא שְׁפֹרֶרֶת וּבִקְעָתָהּ
 בְּעֶזְךָ אַתָּה יָם סוּף, שְׁבַרְתָּ עַל
 מִמּוֹ אֶת רֹאשֵׁי הַמַּצְרִים
 הַנִּקְרָאִים תְּנִינִים.

(יד) אַתָּה הוּא שְׂרוֹצֶצֶת שְׂרֵי
 וְרֹאשֵׁי פִרְעָה הַנִּקְרָא לוֹיִתָּן, אַתָּה
 רִכְוִשׁוּ נִתְּמָ מֵאֵכָל וְשִׁלַּל לָעַם
 יִשְׂרָאֵל עַל סִיעוֹתֵיהֶם
 וּצְבֹאוֹתֵיהֶם.

(טו) אַתָּה הוּא שְׁבַקְעָתָה אֶת הַסֶּלַע
 לְיִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר וַיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ
 מַעֲיָן וַנַּחֲלֵם מִמֶּנּוּ, אַתָּה הוּא
 שְׁבַקְעָתָה יָבִישׁוּ נְהָרוֹת הַיַּרְדֵּן
 הַחֹזֶק.

(טז) יִשְׂרָאֵל עָמָד אֵלֶיךָ פּוֹנִים,
 גַּם בְּאוֹרֵי-יָם הִגְאֵלָה, גַּם
 בְּחִשְׁכַּת לַיְלָה הִגְלוֹתָ, תָּמִיד לָךְ
 הֵם פּוֹנִים; אַתָּה הִכִּינוֹתָ לָהֶם
 אֶת הַתּוֹרָה הַמְּאִירָה לָהֶם בְּיָרֵם
 בְּלִילָה וְשָׁמֶשׁ בַּיּוֹם.

(יז) אַתָּה הוּא שֶׁהִצַּבְתָּ לָהֶם כָּל
 גְּבוּלוֹת אֶרֶץ כָּל כָּל טוֹב; קִיץ
 וְחֶרֶף אַתָּה יִצְרַתָּ שְׁלֵא יִשְׁתַּנוּ
 סִדְרֵי הַשָּׁנִים וְהַתְּקוּפוֹת.

(יח) וְאַחֲרֵי שֶׁכָּל יְשׁוּעָתֶיךָ תִּלְוֶיהָ
 בָּךְ — זָכַר אֶת הָאוֹיֵב הַמִּתְחַרֵּף
 אֶת ה', זָכַר כִּי עַם נָבָל נָאֲצוּ
 שְׁמֶךָ בְּזָה שְׂרוֹצֶה לְהַשְׁמִידָנִי.

(יט) אַל תִּתֵּן לַגֵּדוּדֵי הָעַמִּים אֶת

נפש עמך המשוּלה ליוגה, אל תשפּח לנצח את נפש ענייך.

(כ) הבט לבִּרית שְׁכַרְתָּ עִם אֲבוֹתֶיךָ וְזָכַרְנוּ, כִּי פְנוֹת אֲרָצְנוּ הִנָּמְצְאָת בְּחֶשֶׁכֶת הַגְּלוּת מְלֹא מַעֲוֹנוֹת חֶמְס וְשׁוֹד.

(כא) אל ישוב הַנִּדְבָה מִלִּפְנֵיךָ וְכֹלם בְּחֶפְזוֹ; בְּהֶעֱנִיתָ לְעַנִּי וְלְאֶבְיֹן הֵם יִהְיוּ אֶת שְׁמֶךָ.

(כב) קוֹמָה אֱלֹקִים וְהִלָּחֵם עִבּוּרֵנוּ כִּי זֹאת מִלְחַמְתְּךָ, זָכֹר אֶת הַגְּדוּפִים מֵאֵת הַנָּבֶל כָּל הַיּוֹם.

(כג) אל תשפּח קול צוֹרְרֶיךָ, אל תשפּח אֶת הַשָּׂאוֹן הַעוֹלָה תָּמִיד מֵאֵת הַקָּמִים עֲלֶיךָ ה'.

נֶפֶשׁ תּוֹרָה, חֵיַת עֲנִיָּה,
אל תשפּח לנצח: כ הבט
לבִּרית, כִּי מְלֹא מַחֲשָׁפֵי
אֲרֶץ נָאוֹת חֶמְס: כא אל ישוב
דָּךְ נִכְלָם, עָנִי, וְאֶבְיֹן,
יִהְיוּ שְׁמֶךָ: כב קוֹמָה
אֱלֹהִים, רִיבָה רִיבָה, זָכֹר
חֲרַפְתְּךָ מִנִּי נָבֶל, כָּל הַיּוֹם:
כג אל תשפּח קול צוֹרְרֶיךָ,
שָׂאוֹן קָמִיךָ עֲלֶה תָּמִיד:

כמה מעלות טובות לישראל. כשיש להם יום טוב, אינם עוסקים בדברי הוללות, רק בשירות וחשבחות, הלכות פסח בפסח. וגם כשאמרו נעשה ונשמע, בזה קיימו העולם. ומוסרים גדולים לאותם המענים בעונם בעוה"ו, שחשבו אשר כחם עשה כל הדיל.

(א) מְזִמּוֹר שִׁיר שְׁחָבֵר אֶסָּף בְּשָׁבִיל הַמִּנְצָח בְּמִקְדָּשׁ וְקִרְאוּ "אל תשפּח" בְּקוֹלוֹתוֹ שֶׁלֹּא לְשִׁחִית ה' אֶת יִשְׂרָאֵל.

(ב) הוֹדִינוּ לָךְ אֱלֹקִים עַל הַטּוֹבָה וְעַל הַרְעָה, הוֹדִינוּ לָךְ וְקִרְוֹב שְׁמֶךָ בְּפִינוּ, מַעֲלָם סִפְרוּ עַל נִפְלְאוֹתֶיךָ.

(ג) בְּאֶשֶׁר יֵשׁ לָנוּ חַג, אֵינָנו מִתְהוֹלְלִים בּוֹ, אֲלָא מִיִּשְׁרִים אֲנוּ שׁוֹפְטִים וּמִתְחַסִּים לְמֵאֲרַע הַחַג לְהִלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ בּוֹ אֶת ה'.

עה א לַמִּנְצָח, אל תשפּח,
מְזִמּוֹר לְאֶסָּף שִׁיר:
ב הוֹדִינוּ לָךְ אֱלֹהִים, הוֹדִינוּ,
וְקִרְוֹב שְׁמֶךָ, סִפְרוּ
נִפְלְאוֹתֶיךָ: ג כִּי אֶקַּח מוֹעֵד,
אֲנִי מִיִּשְׁרִים אֲשַׁפֵּט:

ד נְמוּגִים אֶרֶץ וְכָל יֹשְׁבֶיהָ,
אֲנֹכִי תִפְנֹתִי עֲמוּדֶיהָ סֵלָה:
ה אֲמַרְתִּי לַהֲוֹלָלִים, אֶל
תִּהְיוּ, וְלִרְשָׁעִים, אֶל
תִּרְיֻמוֹ קָרָן: וְ אֶל תִּרְיֻמוֹ
לְמָרוֹם קִרְנֶכֶם, תִּדְבְּרוּ
בְּצִוָּאר עֵתֶק: וְ כִּי לֹא
מִמּוּצָא, וּמִמַּעְרֵב, וְלֹא
מִמִּדְבָּר, הָרִים: ח כִּי
אֱלֹהִים שֹׁפֵט, זֶה יִשְׁפִּיל,
וְזֶה יָרִים: ט כִּי כּוֹס בִּיד
יִי, וַיִּין חָמַר מָלֵא מֶסֶךְ,
וַיִּגַּר מִזֶּה, אֶךְ שְׁמָרְיָה,
יִמְצֹו יִשְׁתּוּ כָּל רְשָׁעֵי אֶרֶץ:
וְאֲנִי אֶגִּיד לְעָלָם, אֲזַמְּרָה
לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב: יא וְכָל קִרְנֵי
רְשָׁעִים אֲגַדֵּעַ, תִּרְוַמְנָה
קִרְנוֹת צִדִּיק:

(ד) ביום מות התורה בשהיו
נמוגים הארץ וכל יושביה
מפחד התמוטטות העולם,
אנכי קנאת ישראל בוננתי
עמודי העולם עלי ידי קבלת
התורה.

(ה) אמרתי להוללים: אל
תתהללו! ולרשעים: אל תרימו
קרנאזה!

(ו) אל תרימו ראש כלפי שמים,
אל תדברו עזות בצואר זקוף.

(ז) נוסעים בני אדם למזרח
העולם, למערב, עוברים
מבירות למסחר והון — אין
בזה להתרומם ולהתנאות.

(ח) כי אלקים שופט את כל
עושי הרע, הגבוה משפיל
והנמוך מרים.

(ט) כי ביד ה' כוס ידעל להעניש
את העמים, ככוס יין-פרעניות
חזק, מלא הוא ומזוג מרורות
לשפך מנוג עליהם, אך כל
רשעי ארץ ימצאו ישתו הכוס
ההוא עד תמו.

(י) ואני אספר לעולם על זקמתו
וגבורתו של ה', אֲזַמֵּר עַל כֹּךְ
לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב.

(יא) באשר אגדע קרנות רשעים
— אז תרומנה קרנות ישראל
הצדיק.

ספר ליום רביעי עו י"ד לחודש שלישי קפא

בו מבואר מפלת סתורב, במעשה שהיה לו, כולם נחפזו בשנית מות, ולא היה כח בידם לישול כלי מלחמתם, ונפלו כולם.

עו א לַמִּנְצָחַ בְּנִינֹת, מְזֻמֹּר
 לְאַסָּף שִׁיר: ב נודע
 בִּיהוּדָה אֱלֹהִים, בִּישְׂרָאֵל
 גְּדוֹל שְׁמוֹ: ג וַיְהִי בְשָׁלֹם,
 סוּכּוֹ, וּמַעֲוֹנָתוֹ בְּצִיּוֹן:
 ד שָׁמָּה שָׁבַר רִשְׁפֵּי קָשָׁת,
 מִגֵּן וַחֲרֹב, וּמִלַּחְמָה סָלָה:
 ה נָאֹר אַתָּה, אֲדִיר מִהַרְרֵי

(א) מְזֻמֹּר שִׁיר שְׁחָבַר אֶסָּף
 בְּשָׁבִיל הַמִּנְצָחַ עַל הַבְּנִינֹת
 בְּמִקְדָּשׁ.
 (ב) בְּעֵת מִלְחָמָת סִנְחָרִיב נִדְעָה
 בִּיהוּדָה אֱלֹהִים וְגָדֹל שְׁמוֹ
 בִּישְׂרָאֵל.
 (ג) בִּירוּשָׁלַם הִיָּתָה סֶכֶת
 מִקְדָּשׁוֹ, וּבְצִיּוֹן מַעֲוֹן שְׁכִינָת
 קָדְשׁוֹ.
 (ד) שָׁמָּה, בְּעֵת הַמִּלְחָמָה, שָׁבַר
 ה' אֶת הַחֲצִיצִים הַמַּעֲוָפִים שֶׁל
 קָשָׁת הָאֵשׁ; שָׁבַר לְחֲמִיד אֶת
 מִגְּנוֹ, חֲרָב וְכָלִי מִלְחָמָתוֹ.
 (ה) אַתָּה ה' מְסִיר מִן הָעוֹלָם
 אֶת הַמִּתְקַוָּמִים עֲלֵיד, אֲדִיר

תהלות שלום

עו ויהי בשלם סכו ומעונתו ציון, נראה לבאר עפמ"ש בקדושת לוי (האזינו) לפרש המדרש (אמור כ"ג) עה"פ ולקחתם לכם כיום הראשון וכי ראשון הוא הלא ט"ו הוא הלא ראשון למשכן עוונות ונ"ב.

ובפרש בקדושת לוי וז"ל, כי אמת נכון הדבר שצימים האלו מראש השנה עד יום הכיפורים כל איש ואיש צודאי עיניו פקוחות על כל דרכיו לשון אל ה', איש לפי שכלו יהולל, ולפי מדרגתו מפחד ה' ומהדר גאונו בקומו לשפוט הארץ, כי קרוב יום ה', ומי יכול להצטדק בדיון, ומי הגבר אשר לא יירא, ואיחור נפש אשר לא תעונה, כי יצא להיות נשפט לפני שופט כל הארץ על כל מעשיו, הלא החרד על דבר ה' יעשה במרום הר שכלו לתקן את אשר עוות, והתשובה נקראה "תשובה מיראה". ואחר יום הכיפורים, כשעוסקים במצות סוכה ולולב וד' מינים ולדקה כד ה' הטובה נבדדה ומינה, לעבוד את עבודת ה' בשמחה וטוב לב, אזי התשובה הזאת "תשובה מאהבה".

וידוע מאמר חז"ל (יומא טו:) שעל ידי תשובה מיראה הזדונות נהפכו לשגגות, ועל ידי תשובה מאהבה הזדונות נהפכו לזכיות, והקצ"ה ברוב רחמינו ותסדיו הרולה בתקנת השנים לפנינו באמת ובאהבה כאמור, ולא יחסוך צמות המה כי אם בצונו מחטאתו ומיה, על כן בחג הזה שאנו צאים לחסות בצל שד"י, על ידי מצות ומעשים טובים מאהבה השי"ת, אז מונה העונות לידע כמה מצות יהיו חילוף העונות, כדי שיתפכו לזכיות

טָרַף: ו אֲשֶׁתוֹלְלוּ אֲבִירֵי
 לֵב, נָמוּ שְׁנַתֶּם, וְלֹא מִצָּאוּ
 כָּל אֲנָשִׁי חֵיל יְדֵיהֶם:
 מִגִּעְרַתְךָ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב,
 נָרַדְם וּרְכַב וָסוֹס: ח אֵתָהּ,
 נוֹרָא אֵתָהּ וּמִי יַעֲמִיד לִפְנֶיךָ
 מֵאֵז אִפְּךָ: ט מִשָּׁמַיִם
 הַשְׁמַעְתָּ דִּין, אֶרֶץ יִרְאֶה
 וְשָׁקָטָה: י בָּקוֹם לַמִּשְׁפָּט
 אֱלֹהִים, לְהוֹשִׁיעַ כָּל עַנְוֵי
 אֶרֶץ, סֵלָה: יא כִּי חֲמַת אָדָם
 תוֹדֶךָ, שְׁאֵרִית חֲמַת תַּחְגֹּר:

אתה מהענקים הטורפים
 המשולים להרים.

(ו) השמשו אבירי הלב מצא
 סנחריב, נדמו בשנתם ולא
 מצאו כל אנשי החיל את כחם
 בשבאת להפרע מהם.

(ז) מגערתך אלהי יעקב עליהם,
 נדמו תרכב וסוסים במלקמה
 זו.

(ח) אתה ה' נורא ומי יעמד
 לפניך בצת חרון אףך.

(ט) משמים השמעת על ידי
 הנביא ענשו של סנחריב,
 והארץ שקטנה ממנו נרגעה
 ושקטה -

(י) בקום אלקים לעשות משפט
 באויביו ולהושיע כל עניי
 ובסודי הארץ.

(יא) כי הענש שאתה שולח על
 בני אדם הרוצים להרע בנפשותם
 — גורם שהכל יודך; הודעה
 זו משפיעה שאתה מעבב בער
 שאר הרשעים לבצע
 מזמורתיהם.

תהלות שלום

ויהיו מליצים טובים על ישראל מה שאין כן עד סוכות שהוא מיראה חזי לא ימצא כלל,
 שעדיין הם שגגות, ובשכיל זה נקרא החג הזה ראשון כי לו משפט להקרא ראשון, על
 שיש בו מעלות חשבון העונות, ואזי הוא משפיע לנו טובה וברכה כאשר רצונו יתברך
 להשפיע תמיד, כי יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה בו, עכדה"ק.

ובזה יתבאר הכתוב הנ"ל, ויהי, אין ויהי אלא לשון זכר, אם האדם הוא בנער אודות
 עוונותיו שחטא ופשע נגד בוראו ית', והוא שנמדרכו הרעה, אז "בשלים", כלומר
 אימתי תהיה תשובתו שלימה ע"י "סוכות", פי' חג הסוכות שאז הוא זמן של תשובה
 מלאכה, והזדונום נהפכו לזכויות, ממילא בא עי"ז לירי שלימות, וע"י תשובה בשלימות
 נזכה ומעונותו נצוין כדאמרו ז"ל (סנהדרין י"ג) אם ישראל עושין תשובה מיד הן נגאלין.

(יב) הנושעים במלחמת סנחריב
אָמְרוּ בִּיגִיהֶם: נָדְרוּ וְשָׁלְמוּ
נְדָרֵיכֶם לַה' אֱלֹהֵיכֶם; וְגַם
הָאֲמֹת שֶׁמִּסָּבִיב לָאָרֶץ יִשְׂרָאֵל
הוֹבִילוּ מִנְחָה לַה' הַנּוֹדָא .
(יג) כִּי בְרָצוּנוּ מִמְּצִיט ה' אֵת
רוּחָם הַגָּסָה שֶׁל הַמּוֹשְׁלִים, כִּי
נוֹדָא הוּא ה' לְמַלְכֵי הָאָרֶץ.

יב נִדְרוּ וְשָׁלְמוּ לַיְי אֱלֹהֵיכֶם,
כָּל סְבִיבֵיו, יוֹבִילוּ שִׁי
לַמּוֹדָא: יג יִבְצֹר רוּחַ נְגִידִים,
נוֹדָא לְמַלְכֵי אֶרֶץ:

יורנו דעת, כי אף שנראה לעיני בשר שהקב"ה השיב אחור ימינו, מכלי לרחמנו בגלותנו, בכל זאת עוד ידו
נמויה עלינו, ובכל דור ודור ישמרנו וינצחנו.

ט"ו לחודש

(א) הַמְזֻמָּר שֶׁחֶבֶר אֶסֶף עַל
צָרוֹת יִשְׂרָאֵל, בְּשִׁכִּיל הַמְנַצָּח
בְּמִקְדָּשׁ.
(ב) אָנִי נוֹשֵׂא קוֹלִי אֶל הָאֱלֹקִים
וְאָנִי צוֹעֵק, אָנִי נוֹשֵׂא קוֹלִי אֶל
הָאֱלֹקִים וּמִתְחַנֵּן: הֲאִזִּין אֵלַי!

(ג) בְּיוֹם צָרָתִי דִּרְשָׁתִי אֵת ה',
מִכְתִּי נִמְשַׁכַּת בְּחִשְׁכַת לַיִל
הַזֵּלוֹת לֹלָא הַפּוֹגָה, נִפְשִׁי
מִמָּאֲנָת לֵהֲנַחֵם.

(ד) נִזְכָּר אָנִי בְּחֻסֵּיךְ שֶׁעָשָׂה לִי
הָאֱלֹקִים בְּעֶבֶר וּנְפִשִּׁי הוֹמִיָּה
וְסוֹעֲרָת, אָנִי מְדַבֵּר עַל כֶּף וְרוּחִי
בְּהִרְגָשָׁת אֵין אוֹנִים מֵרֵב צַעַר.

(ה) סָנַרְתָּ בְּאִשְׁמֻרוֹת הַלַּיְלָה אֵת
עֵינִי וְנִשְׁאַרְתִּי בְּתַרְדֵּמָתִי מֵאִשְׁמֻ
לְבִי וּמִצָּרוֹת, רוּחִי נִפְצְמָה
בְּקַבְרִי וְאִנִּי יָכוֹל לְדַבֵּר.

(ו) וּמַעֲלָה אָנִי זְכוּרוֹת לְמִי קָדְם,
בְּאִשְׁרֵי עֲשִׂית חֻסֵּיךְ אֶתְנוּ
מֵעוֹלָם.

עז א לַמְנַצָּח עַל יְדוּתוֹן יְדִיתוֹן
ב לְאֶסֶף מְזֻמָּר: ב קוֹלִי
אֶל אֱלֹהִים, וְאַצְעָקָה קוֹלִי
אֶל אֱלֹהִים, וְהֲאִזִּין אֵלַי:
ג בְּיוֹם צָרָתִי אֲדַנִּי דִּרְשָׁתִי,
יְדִי לַיְלָה נִגְרָה, וְלֹא תְּפוּג,
מֵאֲנָה הִנַּחֵם נַפְשִׁי: ד אֲזַכָּרָה
אֱלֹהִים, וְאַהֲמִיָּה, אֲשִׁיחָה
וְתַתְּעִיט רוּחִי סָלָה: ה אֲחִזֶּזְתָּ
שְׁמֹרוֹת עֵינִי, נִפְעַמְתִּי וְלֹא
אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים
מִקֵּדָם, שָׁנוֹת עוֹלָמִים:

וְאֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בַּלַּיְלָה, עִם
 לִבִּי אֲשִׁיחָה, וַיַּחֲפֹשׂ
 רוּחִי: ח הַלְעוֹלָמִים יִזְנַח
 אֲדָנִי, וְלֹא יִסִּיף לְרָצוֹת
 עוֹד: ט הָאָפֶס לַנֶּצַח חֲסֵדוֹ,
 גָּמַר אֲמַר לְדֹר וָדֹר: י הַשֶּׁכַּח
 חֲנוּת אֵל, אִם קָפֵץ בָּאֶף
 רַחֲמֵיו סֵלָה: יא וְאֲמַר חֲלוּתִי
 הִיא, שְׁנוֹת יָמָיו עֲלִיוֹן:
 יב אֶזְכּוֹר אוֹכִיר כ' מַעֲלִילֵי יָהּ, כִּי
 אֶזְכְּרָה מִקֶּדֶם פִּלְאָה:
 יג וְהִגִּיתִי בְּכָל פְּעֻלָּהּ,
 וּבַעֲלִילוֹתֶיהָ אֲשִׁיחָה:
 יד אֱלֹהִים, בִּקְדֹשׁ דִּרְכָּהּ, מִי
 אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה
 הָאֵל עֹשֶׂה פֶלֶא, הוֹדַעְתָּ
 בְּעַמִּים עֲזָךְ: טז גָּאֻלְתָּ בְּזִרְעֶךָ
 עַמְּךָ, בְּנֵי יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף סֵלָה:

(ו) בְּהִשָּׁכַת לַיִל הַגְלוּת נִזְכָּר אֲנִי
 מִנְּגִינָתִי בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, מִדְּבַר
 אֲנִי עִם לִבִּי וְרוּחִי מִחֲפָשֶׁת
 לְרָצוֹת מִהֵי מִדְּתוֹ שֶׁל הַקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בְּצִרְוֹתָיו אֵלֶּה.
 (ז) תָּמִיד אֲנִי, הָאֵם לְעוֹלָמִים
 יַעֲזֹב אוֹתָנִי ה' ? הָאֵם לֹא יוֹסִיף
 עוֹד לְהַתְרַצוֹת אֵלָיו?
 (ט) הָאֵם כִּלּוֹ לַנֶּצַח חֲסֵדִי, וְכִכֵּר
 גָּמַר אֲמַר שֶׁלֹּא יוֹשִׁיב מִחֲרוֹנוֹ
 עֲלֵינוּ לְרוֹרִידוּתוֹ?
 (י) הָאֵם שֶׁכַּח הָאֵל לְחוֹגֵן
 אוֹתָנִי ? הָאֵם סָגַר אֶת רַחֲמָיו
 לְעוֹלָם?
 (יא) אֲךָ אוֹמֵר אֲנִי לֹא בֵּן הַדְּבָר,
 בֶּקֶל לְהַפְחִידֵנוּ הוּא רוֹצֵה שְׁנֹשׁוֹב
 אֵלָיו, לְכֹן הַשְׁתַּמָּה יָמָיו הַעֲלִיוֹן
 לְרַעְתָּנוּ.
 (יב) נִזְכָּר אֲנִי מַעֲשֵׂי ה' נִזְכָּר
 אֲנִי הַפִּלְאוֹת שֶׁעָשָׂה אֲתָנוּ
 מִקֶּדֶם.
 (יג) חוֹשֵׁב אֲנִי בְּכָל פְּעֻלָּה
 שֶׁעָשִׂיתָ לְמַעַנְנוּ וְאֲנִי מְשׁוֹחֵחַ
 עַל עֲלִילוֹתֶיךָ הַנִּפְלְאוֹת.
 (יד) אֱלֹהִים, בִּרְכָּהּ הוּא לְקֹדֶשׁ
 אֶת שְׁמֶךָ בְּהַעֲנִישֶׁךָ אֶת הַרְשָׁעִים
 — מִי אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים!
 (טו) אַתָּה הָאֵל עוֹשֶׂה הַפֶּלֶא,
 הוֹדַעְתָּ בֵּין הָעַמִּים עֲזָךְ.
 (טז) גָּאֻלְתָּ בְּזִרְעֶךָ עַמְּךָ אֶת עַמְּךָ,
 אֶת בְּנֵי יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף לְעוֹלָם.

(יז) ראוי מים רבים אלקים
באשר נגלית על נס־סוף, ראוי
אז מים ופחדו מִפְּנֵי, אף
תהומות רגזו אז.

(יח) הַעֲנִיִּים זָרְמוּ מִים בְּשֹׁפֶעַ,
הַשָּׁמַיִם נָתְנוּ קוֹל מִלְמַעְלָה, אף
חָצִיף הִתְהַלְכוּ בַּמַּחְגָּה מִצְרִים
לֹא־בָדָם.

(יט) קול רעמך רעש בגלגל
המתגלגל בְּיָדֵי הַמָּם, בְּרָאִיף
הַאִירוּ תִּבְלִי, רָגְזָה וְרַעְשָׁה
הָאָרֶץ.

(כ) בַּיָּם הָיָה דִּרְכָּךְ וּבַמַּיִם רַבִּים
שָׁבִילְךָ, אף עֲקֹבוֹתֶיךָ לֹא נוֹדְעוּ
פִּי מִיַּד תִּזְרוּ הַיָּם לְמַצְבוֹ הַקּוֹדֶם
(לְהַטְבִּיעַ אֶת הַמַּצְרִים).

(כא) נָהַגְתָּ אֹז בְּצֹאֵן אֶת עַמְּךָ
בַּמַּדְבָּר בְּיַד רוֹעֵיהֶם מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן.

י ראוי מים אלהים, ראוי

מים יחילו, אף ירגזו

תהומות: יז זרמו מים עבות,

קול נתנו שחקים, אף

חצצף יתהלכו: יט קול

רעמך בגלגל, האירו ברקים

תבל, רגזה ותרעש הארץ:

כ בים דרכך, ושבילך ושבילך ב'

במים רבים, ועקבותיה לא

נדעו: כא נחית כצאן עמך,

ביד משה ואהרן:

בוה המזמור מבואר, כל הניסים שעשה הקב"ה לישראל, מוציאת מצרים, עד שנעשה דור מלך על ישראל.

(א) אשר חבור אסף על ידי
מתרגמן באמרו: האזינה עמי
דברי תורתך הטו אזנכם לאמרי
פי.

(ב) אני פותח את פי במשל
בדברי תורה; אני מביע בלשון
חידות על הנעשה בימי קדם.

(ג) אני מספר על אשר שמענו
ונדע לנו, אשר אבותינו ספרו
לנו.

עח א משפיל, לאסף, האזינה

עמי תורתך, הטו אזנכם

לאמרי פי: ב אפתחה

במשל פי, אביעה חידות

מפי קדם: ג אשר שמענו

ונדעם, ואבותינו ספרו לנו:

ו לא נכחד מבניהם, לדור
אחרון, מספרים תהלות יי,
ועוזו ונפלאותיו אשר
עשה: ה ויקם עדות ביעקב,
ותורה שם בישראל, אשר
צוה את אבותינו להודיעם
לבניהם: ו למען ידעו דור
אחרון בנים יולדו, יקמו
ויספרו לבניהם: ו וישימו
באלהים פסלם, ולא ישכחו
מעללי אל, ומצותיו ינצרו:
ח ולא יהיו פאבותם, דור
סורר, ומרה, דור לא הכין
לבו, ולא נאמנה את אל
רוחו: ט בני אפרים נושקי
רומי קשת, הפכו, ביום
קרוב: י לא שמרו ברית
אלהים, ובתורתו מאנו

(ד) לא נמנע מלספר את כל זה
לבניהם של אבותינו, נודיע
לדור הבא אחריהם שיהיו גם
הם מספרים לבניהם אחריהם
תהלות ה' על פעלותיו
ונפלאותיו אשר עשה.
(ה) ומתחיל המשורר: ה' הקים
מערכת מצוות בשביל בית
יעקב, מסר תורה לישראל וצוה
לאבותינו לקומה וגם להודיעה
לבניהם.

(ו) למען ידע דור זה הדור הבא,
ובני הדור הבא שיולדו יקמו
ויספרו גם הם לבניהם.

(ז) ובדעם כל זאת ושימו
באלהים את בטחונם ותקונם,
ולא ישכחו מעשי האל,
וישמרו את מצותיו.

(ח) ולא יהיו פאבותם כצאתם
ממצרים למדבר, דור סורר
ומרה, דור שלא הכין לבו
לשמע לה' ורחו לא היתה
נאמנה עם האל.

(ט) הגה בני אפרים שיצאו
ממצרים לפני הקץ בשנהם
חמושים וזרקים חצים בקשת,
אך הפכו ערך לנוס וקיום
מלחמה נפלו לפני אויביהם.
(י) ובכל זאת לא למדו האחרים
מוסר מזה, לא שמרו הברית

אֲשֶׁר בָּרַת אִתָּם אֱלֹקִים בְּסִינִי,
וּבְחֹרֶת ה' סָרְבוּ לָלֶכֶת.

(יא) שָׁכְחוּ מַעֲשֵׂי ה' וְאֵת
נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר הִרְאָה לָהֶם.
(יב) וְאֵף עַל פִּי כֵן לַעֲיִנִי
אֲבוֹתֵיהֶם עָשָׂה אֵת הַפֶּלֶא שֶׁל
קָרִיעַת יַם־סוּף בַּשָּׂדֶה צִעַן
שֶׁבְּאֶרֶץ מִצְרַיִם.

(יג) ה' בָּקַע אֶת הַיָּם וַהֲעִבִיר בּוֹ
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הַצִּיב אֶת מִי
הַיָּם כָּמוֹ תֵּל גָּבֹהַּ.

(יד) וְאַחֲרֵי שֶׁהֲעִבִּירָם דָּרָךְ הַיָּם
הוֹלִיד אוֹתָם בְּעֵנָן הַהָרִיקָם
בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה בְּאוֹר עֲמוּד אֵשׁ.

(טו) בָּקַע אֶת הַסְּלֵעִים בַּמִּדְבָּר
וַיִּצְאֻ אוֹתָם מִיָּם; אֵף בְּתוֹךְ
מִיָּמֵי הַקְּלוּחִים שֶׁל יָם סוּף
הַמְּחִיק לָהֶם מִי תְּהוֹמוֹת רַבּוֹת
לְהַשְׁקוֹתָם.

(טז) וַהֲצִיאָה ה' מִהַסְּלֵעַ נוֹזְלִים
לְשִׁתִּיָּה, יָרְדוּ מִמֶּנּוּ מַיִם בְּנֹהֲרוֹת.

(יז) עַל אֵף כָּל זֹאת, הוֹסִיפוּ
לְחַטֹּא לָהּ, לְהַמְרוֹת בַּמִּדְבָּר אֶת
הָעֲלִיזָה.

(יח) הֵם נָסוּ אֶת הָאֵל בְּלִבָּם
בִּבְקָשָׁם לְנַפְשָׁם אֶךְ לִבִּי לִבְטָחַ
בוֹ.

(יט) הֵם דָּבְרוּ סֵרָה עַל הָאֱלֹקִים
בְּאָמְרָם: הֵיכֹל אֵל לַעֲרֹךְ
שְׁלֹחַן־מַאֲכָלִים בַּמִּדְבָּר שׁוֹמֵם?

(כ) הֵן הִכָּה ה' עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַל
הַצֹּרֵךְ וְנָלוּ מַיִם, וְנָחֲלִי מִיָּם
שִׁטְפוּ בַּמִּתְנָה הָגֵם בְּשֶׁר יָכוֹל

לָלֶכֶת: יא וַיִּשְׁכְּחוּ עֲלִילוֹתָיו,

וּנְפִלְאוֹתָיו אֲשֶׁר הִרְאָם:

יב נָגַד אֲבוֹתָם עָשָׂה פֶּלֶא,

בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, שָׂדֶה צִעַן:

יג בָּקַע יָם, וַיַּעֲבִירָם, וַיַּצֵּב

מַיִם כָּמוֹ נֵד: יד וַיִּנַּחֵם בְּעֵנָן

יוֹמָם, וְכָל הַלַּיְלָה בְּאוֹר

אֵשׁ: טו יִבְקַע צִרִים בַּמִּדְבָּר,

וַיִּשְׁקַ בְּתַהֲמוֹת רַבָּה:

טז וַיִּוצֵא נוֹזְלִים מִסְּלֵעַ,

וַיִּוֹרֵד בְּנֹהֲרוֹת מַיִם:

יז וַיּוֹסִיפוּ עוֹד לְחַטֹּא לוֹ,

לְמִירוֹת עֲלִיזָה, בַּצִּיָּה:

יח וַיִּנְסּוּ אֵל בְּלִבָּבָם, לְשֹׂאֵל

אֶכֶל לְנַפְשָׁם: יט וַיִּדְבְּרוּ

בְּאִלֵּהִם, אָמְרוּ, הֵיוּכָל אֵל

לַעֲרוֹךְ שְׁלֹחַן בַּמִּדְבָּר: כ הֵן

הִכָּה צוּר וַיִּזּוּבוּ מַיִם,

וַיִּנְחָלִים יִשְׁטָפוּ, הֶגֶם לָחֶם
 יוֹכֵל תַּת, אִם יָכִין שָׁאָר
 לַעֲמֹ: כא לָכֵן שָׁמַע יי
 וַיִּתְּעֶבֶר, וְאִשׁ נִשְׁקָה בִיעֶקֶב,
 וְגַם אֶף עָלָה בִּישְׂרָאֵל: כב כִּי
 לֹא הֶאֱמִינוּ בֵּאלֹהִים, וְלֹא
 בִּטְחוּ בִישׁוּעָתוֹ: כג וַיִּצֹ
 שְׁחָקִים מִמֶּעַל, וְדַלְתֵי
 שָׁמַיִם פָּתַח: כד וַיִּמָּטֵר
 עֲלֵיהֶם מִן הַשָּׁמַיִם, וַיִּדְגּוּ
 שָׁמַיִם נָתַן לָמוֹ: כה לָחֶם
 אֲבִירִים אָכַל אִישׁ, צִידָה
 שָׁלַח לָחֶם לְשֹׁבְעִ: כו יִסַּע
 קָדִים בְּשָׁמַיִם, וַיִּנְהַג בַּעֲזוֹ
 תִימָן: כז וַיִּמָּטֵר עֲלֵיהֶם
 כַּעֲפָר שָׁאָר, וַיִּכְחֹל יָמִים
 עוֹף כָּנָף: כח וַיִּפֹּל, בְּקֶרֶב
 מַחְגָּהוּ, סָבִיב לְמִשְׁכַּנְתּוֹ:

לָחֶם לָנוּ? הֲאֵם יָכֹל לִהְיוֹן
 בְּשׂוֹר בְּשִׁבְלֵי כָל עַמּוֹ?

(כא) לָכֵן שָׁמַע ה' אֶת דְּבָרֵיהֶם
 וַיִּקְצֹץ עֲלֵיהֶם, אִשׁ מִשְׁמַיִם
 בָּעֵדָה בְּעֵדָת יַעֲקֹב וְגַם חֲרוֹן
 אַפּוֹ עָלָה בִּישְׂרָאֵל.

(כב) עַל כִּי לֹא הֶאֱמִינוּ בֵּאלֹהִים
 וַיִּכְלְתוּ וְלֹא בִּטְחוּ בִישׁוּעָתוֹ.

(כג) וַהֲלֹא צָוָה ה' עַל הַשְׁחָקִים
 מִמֶּעַל וַיִּפְתַּח לָהֶם דַּלְתֵי
 הַשָּׁמַיִם.

(כד) וַהֲמָטִיר עֲלֵיהֶם מִן הַשָּׁמַיִם
 וַיִּדְגּוּ שָׁמַיִם נָתַן לָהֶם.

(כה) לָחֶם מִלְּאֲכִים מִהַשָּׁמַיִם
 אָכַל כָּל אִישׁ בְּאָרְצוֹ, מִזֶּזֶן שָׁלַח
 לָהֶם לְשׁוֹבְעִ.

(כו) וְכֵן הִסִּיעַ ה' רוּחַ מְזֻרָה
 בְּשָׁמַיִם שֶׁהִבִּיא בְּסַעֲרָת עֲזוֹ רוּחַ
 דְּרוּמִית שֶׁנָּשָׂא אֶת עוֹף־הַשָּׁמַיִם.

(כז) הִמָּטִיר עֲלֵיהֶם כְּשֶׁר רַב
 כַּעֲפָר וְעוֹף־כָּנָף הִרְבָּה בְּחֹל
 הַיָּם.

(כח) הִטִּיל אֶת הַשָּׁלֹו בְּקֶרֶב
 מַחְגָּה יִשְׂרָאֵל מִסָּבִיב
 לְמִשְׁכַּנְתּוֹ.

(כט) וְאָכְלוּ וַיִּשְׂבְּעוּ מְאֹד, אֵת
תַּאֲוֹת הָאֲכִילָה הַבִּיא וּמֵלֶא
לָהֶם.
(ל) עוֹד לֹא נִתְרַקּוּ מִתַּאֲוָתָם,
עוֹד אָכְלָם בְּפִיָּהֶם.

(לא) וַהֲגַה חֲרוֹן אַף אֱלֹקִים עָלֶה
בָּהֶם וַהֲרַג בְּבִרְיָאִים וּבְחֻזְקִים
שִׁפְהֶם, וַהֲכַנִּיעַ וַהֲפִיל אֵת
הַנִּבְחָרִים שְׂבִישָׁרָאֵל.

(לכ) בְּכָל זֹאת חָטְאוּ עוֹד בְּחֻטֵּא
הַמְרָגְלִים וְלֹא הִאֱמִינוּ
בְּנִפְלְאוֹתָיו.
(לג) וַיִּכַּל בְּהֶכַל יְמִיהֶם
וּשְׁנוּתֵיהֶם בְּבִהְלֵה בְּהִשְׁאִירוֹ
אוֹתָם בְּמִדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה.
(לד) אָמְנָם אִם הֲרַג בָּהֶם —
וַעֲשׂוּ עִצְמָם כְּאֵלֹה דִּרְשׁוּ אֵת
ה', כְּאֵלֹה שָׁבוּ וַהֲתַחַנְּנוּ לֹא־ל,

(לה) וּכְאֵלֹה נִזְכְּרוּ כְּבֹר כִּי אֱלֹקִים
הוּא יוֹצֵרָם וְאֵל עֲלִיוֹן גּוֹאֲלָם.

(לו) אֲךָ לֹא בָאֵמֶת דִּרְשׁוּהוּ, הֵם
רָצוּ לְפִיסוֹ בְּפִיָּהֶם אֲךָ בִּלְשׁוֹנָם
כִּזְבּוּ לוֹ.
(לז) לָכֵן לֹא נָכוֹן עִם ה' כְּמוֹ
שֶׁדִּבְּרוּ בְּפִיָּהֶם, וְלֹא הָיוּ נֶאֱמָנִים
בְּבִרְיָת ה'.

(לח) עִם כָּל זֶה, רַחוּם הוּא ה',
מְכַפֵּר עַל צִוּנָם וְאֵינוֹ מַשְׁחִיתָם,
וַהֲרַבָּה פְּעָמִים הִשִּׁיב אִפּוֹ מֵהֶם

כֹּט וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂבְּעוּ מְאֹד,
וַתַּאֲוֹתָם יָבֹא לָהֶם: ֹל לֹא
זָרוּ מִתַּאֲוָתָם, עוֹד אָכְלָם
בְּפִיָּהֶם: ֹל וְאִף אֱלֹהִים עָלֶה
בָּהֶם, וַיַּהֲרַג בְּמִשְׁמַנֵּיהֶם
וּבַחֲוֵרֵי יִשְׂרָאֵל, הַכְרִיעַ:
לכ בְּכָל זֹאת חָטְאוּ עוֹד, וְלֹא
הִאֱמִינוּ בְּנִפְלְאוֹתָיו: ֹל וַיִּכַּל
בְּהֶכַל יְמִיהֶם, וּשְׁנוּתָם
בְּבִהְלָה: ֹל אִם הֲרָגָם
וַדִּרְשׁוּהוּ, וַשְּׁבוּ, וַשְּׁחֲרוּ
אֵל: ֹל וַיִּזְכְּרוּ כִּי אֱלֹהִים
צוּרָם, וְאֵל עֲלִיוֹן גּוֹאֲלָם:
לו וַיִּפְתּוּהוּ בְּפִיָּהֶם, וּבִלְשׁוֹנָם
יִכְזְּבוּ לוֹ: ֹל וְלָבָם לֹא נָכוֹן
עִמּוֹ, וְלֹא נֶאֱמָנוּ בְּבִרְיָתוֹ:
לח וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עֲוֹן,
וְלֹא יִשְׁחִית, וַהֲרַבָּה לְהִשִּׁיב

אָפּוּ, וְלֹא יַעִיר כָּל חַמָּתוֹ:
 לט וַיִּזְכֹּר כִּי בָשָׂר הִמָּה, רוּחַ
 הוֹלֵךְ, וְלֹא יָשׁוּב: מ כַּמָּה
 יִמְרוּהוּ בַּמִּדְבָּר, יַעֲצִיבוּהוּ
 בִישִׁימוֹן: מא וַיָּשׁוּבוּ וַיִּנָּסוּ
 אֵל, וַקְדֹּשׁ יִשְׂרָאֵל הַתּוֹ:
 מב לֹא זָכְרוּ אֶת יְדּוֹ, יוֹם
 אֲשֶׁר פָּדָם מִנִּי צָר: מג אֲשֶׁר
 שָׁם בַּמִּצְרַיִם אוֹתוֹתָיו,
 וּמוֹפְתָיו בַּשָּׂדֶה צִעֵן:
 מד וַיַּהֲפֹךְ לָדָם יֵאֲרִיכֶם,
 וַנִּזְלִיכֶם בַּל יִשְׁתִּיּוֹן:
 מה יִשְׁלַח בָּהֶם עָרֹב וַיֹּאכְלֵם,
 וַצַּפְרִידֵּעַ, וַתִּשְׁחִיתֵם: מו וַיִּתֵּן
 לַחֲסִיל יְבוּלִם, וַיִּגִּיעֵם
 לְאַרְבֶּה: מז וַיַּהֲרֹג בַּבֶּרֶד
 גִּפְנִים, וַשְּׁקִמוֹתֵם בַּחֲנָמַל:
 מח וַיִּסְגֹּר לַבֶּרֶד בְּעִירָם,

ולא עורר עליהם כל חמתו בבת
 אחת כי אם מעט-מעט.
 (לט) כי זכור הוא ה' כי האנשים
 למטה רק בשר המה ורוחו של
 ה' יצור הרע טמון בלבם, הרוח
 הנה הולך סוף-סוף ממנו ולא
 ישוב אליו עוד.
 (מ) כמה פעמים הקרו את ה'
 במדבר העציבוהו בישיומן על
 ידי מעשיהם הרעים.
 (מא) ויחזרו ונסו את האל,
 ומקדושו ישראל בקשו אותו
 ומופת ולא רצו להאמין בו
 בתמימות.
 (מב) לא רצו לזכר את ידו
 הנקמה שהרעה לאנשים, את
 היום בו פדה אותם מצוֹרֵיהֶם
 המצרים.
 (מג) בעשותו אותותיו במצרים
 ואת מופתיו בשדה צען בארץ
 מצרים.
 (מד) הפך את מימי יאֲרִיכֶם
 לדם והמצרים לא יכלו לשחות
 במקורות המים שלהם.
 (מה) ה' שלח במצרים תַּעֲרֹבֶת
 של חיות רעות שכלו בהם, גם
 שלח להם צַפְרִידֵּים שהשחיתו
 בהם.
 (מו) נתן לחסיל (מין ארבה)
 יבול אדמדם, ויגיע בפיהם הלך
 לארבה.
 (מז) השחית בכרד עצייגפניהם,
 ועצייתאנותיהם חסלו על ידי
 הארבה.
 (מח) מסר את בהמותיהם לברד

וּמִקְנֵיהֶם לְרֹשְׁפִים :

וְאֵת מִקְנֵיהֶם לְרֹשְׁפֵי־הָאֵשׁ שֶׁהִתְלַקְחוּ בְּתוֹךְ הַכֹּרֶךְ.

מט יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אָפוֹ

(מט) שֶׁלַח בָּהֶם חֲרוֹן אָפוֹ, עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה וּמַכּוֹת רָעוֹת אֲשֶׁר נִשְׁלַחוּ מֵאֵת ה'.

עֲבָרָה, וְזַעַם וְצָרָה, מִשְׁלַחַת

(י) הַדְרִיף לְמִשְׁחִית לִגְגֹף בָּאֵפוֹ רַק בְּכוֹרוֹת הַמִּצְרִים, וְלֹא מִנֶּעֱ אֵת הַמּוֹת מִנְפָּשָׁם, גּוֹפּוֹתֵיהֶם מִסֵּר לַמַּגָּפָה.

מִלְּאֲבֵי רָעִים : נ יִפְלֹס נְתִיב

(נ) יִפְלֹס נְתִיב לֹא חֲשֹׁךְ מִמּוֹת נִפְשָׁם, וְחִיתָם לְדַבָּר

לֹאֵפוֹ, לֹא חֲשֹׁךְ מִמּוֹת

(סא) הִכָּה כָּל בְּכוֹר בַּמִּצְרִים, אֵת הַגּוֹלְדִים וְרַשׁוֹנָה בְּאֶהְלֵי מִצְרַיִם בְּגִי חֵם.

נִפְשָׁם, וְחִיתָם לְדַבָּר

(נא) וַיִּדֹּף כָּל בְּכוֹר בַּמִּצְרִים, אֵת הַגּוֹלְדִים וְרַשׁוֹנָה בְּאֶהְלֵי מִצְרַיִם בְּגִי חֵם.

הַסִּגִּיר : נא וַיִּדֹּף כָּל בְּכוֹר

(נב) הִסִּיעַ אֹז בְּצֹאן אֵת עֲמֹל מִמִּצְרַיִם וַהֲנִיחֵם כְּעֶדֶר בַּמִּדְבָּר.

בַּמִּצְרִים, רְאֵשִׁית אוֹנִים

(נב) הִסִּיעַ אֹז בְּצֹאן אֵת עֲמֹל מִמִּצְרַיִם וַהֲנִיחֵם כְּעֶדֶר בַּמִּדְבָּר.

בְּאֶהְלֵי חֵם : נב וַיִּסַּע כְּצֹאן

(נג) הִנְחִיג אוֹתָם לְבִטָּח וְלֹא פָחַדוּ, וַיִּנְחָם לְבִטָּח, וְלֹא פָחַדוּ,

עֲמֹל, וַיִּנְחָם כְּעֶדֶר בַּמִּדְבָּר :

(נג) הִנְחִיג אוֹתָם לְבִטָּח וְלֹא פָחַדוּ מִהַמִּצְרִים, אֵת אוֹיְבֵיהֶם כִּסֶּה הַיָּם בְּשָׁקָעָם בַּמַּצּוּלוֹתָיו.

נב וַיִּנְחָם לְבִטָּח, וְלֹא פָחַדוּ,

(נד) הָבִיִּאֵם אֶל גְּבוּל קְדִשׁוֹ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֶל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּהַר הַמֹּרִיָּה שְׁקֵנָה יָד יְמִינוֹ שֶׁל ה'.

וְאֵת אוֹיְבֵיהֶם כִּסֶּה הַיָּם :

(נד) הָבִיִּאֵם אֶל גְּבוּל קְדִשׁוֹ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֶל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּהַר הַמֹּרִיָּה שְׁקֵנָה יָד יְמִינוֹ שֶׁל ה'.

נד וַיְבִיִּאֵם אֶל גְּבוּל קְדִשׁוֹ,

(נה) גִּרַּשׁ מִפְּנֵיהֶם אֵת הַגּוֹיִים תּוֹשְׁבֵי הָאֶרֶץ וַהֲשִׁיבִין אֵת הָעָם בְּחֶלֶק נִחְלָתָם, הַשִּׁבִּינ׳ אֵת שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֶהְלֵי הָעָמִים הַמִּגְרָשִׁים.

הִרְזָה קָנְתָה יְמִינוֹ : נה וַיִּגְרָשׁ

(נה) גִּרַּשׁ מִפְּנֵיהֶם אֵת הַגּוֹיִים תּוֹשְׁבֵי הָאֶרֶץ וַהֲשִׁיבִין אֵת הָעָם בְּחֶלֶק נִחְלָתָם, הַשִּׁבִּינ׳ אֵת שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֶהְלֵי הָעָמִים הַמִּגְרָשִׁים.

מִפְּנֵיהֶם גּוֹיִם, וַיִּפְּלִים

(נו) וַיִּנְסּוּ וַיִּמְרוּ אֵת אֱלֹהִים

בַּחֲבֹל נִחְלָה, וַיִּשְׁבֹּן

(נו) וַיִּנְסּוּ וַיִּמְרוּ אֵת אֱלֹהִים

בְּאֶהְלֵיהֶם שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל :

(נו) וַיִּנְסּוּ וַיִּמְרוּ אֵת אֱלֹהִים

נו וַיִּנְסּוּ וַיִּמְרוּ אֵת אֱלֹהִים

עֲלִיּוֹן, וְעִדּוּתִיו לֹא שָׁמְרוּ:
 נז וַיִּסְגּוּ וַיִּבְגְּדוּ פֶּאֶבּוֹתָם,
 נה פָּכוּ כְּקֶשֶׁת רִמְיָה:
 נח וַיִּכְעִסוּהוּ בְּבַמוֹתָם,
 ובפסיליהם יִקְנִיאוּהוּ:
 נט שָׁמַע אֱלֹהִים וַיִּתְּעַבֵּר,
 וַיִּמָּאֵס מְאֹד בִּישְׂרָאֵל:
 ס וַיִּטֵּשׁ מִשְׁכַּן שְׁלוֹ, אֶהֱלֵ
 שָׁכֵן בְּאָדָם: סא וַיִּתֵּן לְשָׁבִי
 עֲזוֹ, וַתִּפְאַרְתּוּ בֵּיד צָר:
 סב וַיִּסְגֹּר לַחֲרֵב עֲמוֹ,
 וַיִּבְנַחֲלֵתוּ הַתְּעַבֵּר: סג בַּחוּרָיו
 אָכְלָה אֵשׁ, וַיִּבְתּוּלְתּוּ לֹא
 הוֹלְלוּ: סד כֹּהֲנָיו בַּחֲרֵב
 נָפְלוּ, וְאַלְמִנְתּוֹ לֹא
 תִבְכֶּינָה: סה וַיִּקֶּץ כִּישָׁן
 אֲדָנִי, כְּגִבּוֹר מִתְרוֹנֵן מִיַּיִן:
 סו וַיֵּךְ צָרָיו אַחֹר, חֲרֻפַּת

ישראל והמרו את פי האלקים
 העליון, ולא שמרו את עדותיו
 מצוותיו.

(נז) הם נסוגו אחורנית
 ממעמדם, בגדו בתורה כמו
 אבותיהם, הם נהפכו לקשת
 רמיה שאינה שולחת החץ
 למטרה.

(נח) הכעיסו את ה' בבנותם
 כמות לעבודה זרה, ועוררו את
 קנאתו בפסילי אלילים.

(נט) שמע אלקים את דברי
 הנאצה וקצף, מאס מאוד
 בישראל עמו.

(ס) גטש את הארון שהיה
 במשכן שילה ואת האהל ששכן
 בו ה' את השכינה בין בני
 ישראל.

(סא) נתן ארון קדשו ועזו לשבי
 בין הפלשתים ואת לוחות
 תפארתו מסר לצוררים.

(סב) מסר את עמו לחרב האויב
 ואת נחלתו קצף.

(סג) בבחורים אכלה האש ועל
 ידי זה הבתולות לא נקנסו
 לחפה.

(סד) הכהנים נפלו בחרב
 והאלמנות לא כבו עליהם כי
 גם הן נפלו.

(סה) אף מתוך הנצרה גם ה'
 באדם המקיץ משנתו, כגבור
 המתעורר ברננה להתעור מינו.

(סו) והכה את הצוררים במכת

ספר ליום רביעי עט ט"ו לחדש שלישי קצנ

אחרים (פחורים) וקף הנחיל להם חרפת עולם.
(טו) מאס במשכן שילה שהיה בקלקו של יוסף, ובשבת אפרים לא בחר עור לשיכן בקלקו.
(טז) אלא בחר את שבט יהודה, את הר ציון אשר אהב.
(טז) בנה את מקדשו להיות בשמים ויסדו להיות בארץ — מה אלה לעולם אף המקדש לעולם להשראת השכינה.
(ע) בחר בידו עבדו, לקח את דוד הרועה ממקלות צאן להיות למלך על ישראל.

(עא) מאחורי הבהמות המניקות שדוד רעה במסירות — הביאו לרעות ביעקב עמו ובישראל נחלתו.
(עב) ורעה דוד את עמו כתם לבבו, הנהיג אותו בכפיו הפועלות בתבונה.

עולם נתן למו: סו וימאס באהל יוסף, ובשבת אפרים לא בחר: סח ויבחר את שבט יהודה, את הר ציון אשר אהב: סט ויבן כמו רמים מקדשו, בארץ יסדה לעולם: ע ויבחר בידו עבדו, ויקחהו ממכלאת צאן: עא מאחר עלות הביאו, לרעות ביעקב עמו, ובישראל נחלתו: עב וירעם כתם לבבו, ובתבונות כפיו ינחם:

זה המזמור אמר אסף לחקב"ה, על ששפך חמתו על עמים ואבנים, מ"מ אמר במד נפש, ומאונן ומקונן על החורבן הגדול, ואין חקב"ה החאפק, במקום שישאל לא היו רשאים לילך, רק הכהן גדול ביום הכיפורים לבד, ועכשיו שועלים הלכו בו.

מ"ו לחדש

(א) המזמור שחבר אסף באמר: אלקים! באו גוים בגחלתך, טמאו את היכל קדשך, שמו את היכל קדשך, שמו את

עט א מזמור לאסף, אלהים, באו גוים בגחלתך, טמאו את היכל קדשך, שמו את

ירושלם לעיים: ב נתנו את
נבלת עבדיך, מאכל לעוף
השמים, בשר חסידך
לחיתו ארץ: ג שפכו דמם
פמים סביבות ירושלם, ואין
קובר: ד היינו חרפה
לשכנינו, לעג וקלס
לסביבותינו: ה עד מה יי,
תאנף לנצח, תבער כמו אש

(ב) את גופות עבדיך החרוטים
נתנו למאכל לעוף השמים; את
בשר חסידך נתנו למאכל
לחיות הארץ.

(ג) שפכו דם עבדיך פמים
סביבות ירושלם ואין קובר
אותם.

(ד) היינו חרפה בעיני העמים
השכנים, היינו לעג וקלס
לסביבותינו.

(ה) עד מתי ה' תקצף בנו —
האם לנצח? עד מתי תבער
במקדש כמו אש?

תהלות שלום

עמ' ער מה ה' חאנף לנצח וגו' שפוך חמתך אל הגויים אשר לא ידעוך וגו'. גל"פ
עפ"מ ש"כ בעיקרים (מאמר ד' פל"א), כי כשהקצ"ה מעניש את האדם על מעשיו
הרעים, אין העונש נעדר לפי ערך גדולת הש"ת דאז יהיה העונש נזחיי, רק מעריכו
לפי ערך שפלות האדם וכו', וזוה מצאנו הפסוק (חליל פה) ולך ה' חסד כי אתה תשלם
לאיש כמעשהו, כי צמה שאתה גומל לרשע עונש זמני כמעשה העצירה שהיה זמני, מזה
נראה שאתה מתנהג במדת החסד, כי מן הדין היה ראוי להעניש לרשע עונש נזחי על
המרותו פי ה' שהוא בלחי בעל חכמים, אולם לאלו הכופרים במורת ה' עונשם הוא לפי
ערך גדולתו ועצרתו שמה נצח, וע"כ אמרו ז"ל (ר"ה ת) רשעים יורדין לגיהנום ויודוין
זה לדורי דורות, אבל המודים בעיקרי המורה אלא שחטאו בקצת העצירות, ראוי שימשך
עליהם החסד הנמשך לשומרי צווינו וזרע אוהביו עכ"ד.

ועיין ביטחון משה שמצאנו צוה הפסוק (חליל קמג) ואל חצו במשפט את עבדך כי
לא ידק לפניך כל חי, היינו שנעת המשפט לא יערוך לפי ערכו יח"ש כי אז
מי ידק לפניו בדין ע"כ.

אמנם מאז שחרצה עירנו ושמה בית מקדשינו תקפו עלינו זרות, והפך ה' אותנו בין
העמים גולה אחר גולה וניתנו לעוה לכל ממלכות הארץ לחרפה למשל ולשניה,
וכמה אלפים מצני ישראל כבר פשטו צווארם לטבח בחרב והרג ואצדן וימשלו בהם

קִנְאָתְךָ: וְשִׁפְךָ חֲמַתְךָ אֶל
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יִדְעוּךָ, וְעַל
מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא
קָרְאוּ: וְכִי אָכַל אֶת יַעֲקֹב,
וְאֶת נְהוֹי הַשָּׁמוּ: ח אֶל תִּזְכֹּר
לָנוּ עֲוֹנֹת רַאשֵׁינוּ, מִהֵרָ

(ו) שִׁפְךָ חֲמַתְךָ עַל הַגּוֹיִים אֲשֶׁר
לֹא יִדְעוּךָ וְעַל הַמַּמְלָכוֹת אֲשֶׁר
בְּשִׁמְךָ לֹא קָרְאוּ .

(ז) כִּי אָכַל הַגּוֹיִים אֶת בֵּית
יַעֲקֹב וְאֶת גֵּוֹה מִקִּדְשׁוֹ הִפְכוּ
לְשִׁמְמָה.

(ח) אֶל תִּזְכֹּר לָנוּ עֲוֹנוֹת
רַאשֵׁינוּ מִיָּמֵינוּ גְּעוּרֵינוּ, מִהֵרָ

תהלות שלום

שנאיהם, ויהרגו בזדון חסדי עלין ושפכו דם נדיקים, ועוונותינו האריכו קלנו ועדיין לא נושענו, וכבר כתב הרמב"ם (אגרת חתן ס"ג) דהגם שגלות בכל נקצב לשבעים שנה דוקא, ובגלות הזה יבא היום אם בקולו תשמעו, מ"מ לא היה בגלות בכל צרה כ"כ, בידעם כי יש קץ לגלותם ולשבעים שנה יפקוד אותם, משא"כ עתה כל זמן שלא נשוב אין קץ לגלותנו ר"ל עיי"ש, וכל זה הוא הוכחה ברורה שכעת נגעה בנו יד ה' ושפט אותנו לפי ערך גדולתו, וע"כ צאה עלינו הנרה הזאת ובלע ה' ולא חמל את כל נאות יעקב, והטעם על זה ששפט אותנו לפי ערכו ציאר בתכלת מרדכי, כיון שחטאו אז בראון לבם ובשאת נפש זה נוגע למעלה ח"ו, ולכן נאחזו כל זאת, ומצאנו בזה הפסוק (ירמיה ד, יז) כי אותי מרחם נאום ה', דרכך ומעללך עשו אלה לך, זאת רעתך כי מר כי נגע עד לבך וגו', כלומר אותי מרחם היינו שנגע אל השמים משפטו לפי ערכו, כיון שנגע עד לבך דקאי על הקצ"ה, שגא' (שהלם עב, כו) צור לבני וחלקי, כמבואר במד"ר (אביה), והיינו שהפגם נוגע גם למעלה ע"י מחשבותם שעשו בזדון לבם, ודין גרמא לכל התלאה אשר מנאחמו עיי"ש.

וזה"ל למה ה' חתוף "לנחח", ר"ל למה קצפת עלינו עד מאוד שיהיה העונש נחחי, הרי סוף סוף אנו בניך ואחיה אבינו, ואף שהרבינו לפשוע מ"מ לא שקרנו בצריכתך ועדיין אנו מאמינים בך, ולכן שפוך חמתך אל הגויים אשר לא ידעוך וגו', שכפרו בך, להם תעניש לפי ערךך אבל אנחנו עמו חוס ורחם עלינו להחיש גאולתנו ופדות נפשינו.

אל תזכר לנו עוונות ראשונים וגו' יש לבאר אחרי מנאש רק על עוונות הראשונים ובי על האחרונים אינו מטעור, ואפ"ל עפ"י אמרם ז"ל (אגרת ד, ג) עבירה גוררת עבירה, והיינו כי לכל אשר יחטא האדם ואשם, כאשר בא לעזוב דרכו ולחזור בתשובה ישיב את אשמו בראשו ויתחרט על עוונותיו הראשונים, כי היא הייתה אם כל חטאת ומה שחטא

יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ, כִּי דִלּוֹנוּ
מֵאֵד: ט עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ,
עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ,
וְהֶצִּילֵנוּ, וְכִפֵּר עַל
חַטֹּאתֵינוּ, לְמַעַן שְׁמֶךָ:
לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם, אֵיזָה
אֱלֹהֵיהֶם, יוֹדֵעַ בְּגוֹיִם בְּנִיִּים כִּי
לְעֵינֵינוּ, נִקְמַת דָּם עֲבָדֶיךָ
הַשְּׁפוּף: יא תָּבוֹא לִפְנֶיךָ
אֲנִקַּת אֲסִיר, כְּגֹדֶל זְרוּעֶךָ,
הוֹתֵר, בְּנֵי תְמוּתָה: יב וְהָשִׁב
לְשִׁכְנֵינוּ שְׂבָעֵתִים, אֶל
חֵיקֶם, חֲרָפָתָם אֲשֶׁר חֲרָפוּךָ
אֲדֹנָי: יג וְאֶנְחֵנוּ עִמָּךְ וְצֵאן
מִרְעִיתֶךָ, נוֹדָה לָךְ לְעוֹלָם,
לְדֹר וָדֹר נִסְפֵּר תְּהִלָּתֶךָ:

קדמו אותנו רחמך כי דלוננו
מאד ואין לנו כח לסבל הגלות.
(ט) עזר לנו אלקי ישענו בגלל
כבוד שמך המקלל בגוים
והצילנו וכפר על חטאתינו
למען שמך.

(י) למה יאמרו הגוים: איה
אלקי ישראל? אגא תתגלה
לעינינו נקמתך בין הגוים על
דם עבדיך השפוף.

(יא) תבוא לפניך זעקת אסיר
כבוד הגלות, כגדל זרועך הטר
גא ממסגרת אסירותם הבנים
המוקנים להקרג על קרשת
שמך.

(יב) והשב לשכנינו צורינו פי
שבעה את הגמול המגיע להם
עבור החרפות והגדופים שהם
מחרפים אותך.

(יג) ואנחנו עמך וצאן מרעייתך,
נודה לך לעולם, תמיד לדורי
דורות נספר תהלתך!

תהלות שלום

אח"כ היו גנדר שוגג, דנגררת בעקבות החטא הראשון כי ממנו לוקחה, חש"א אל תזכר לנו
עוונות ראשונים וגו', כי על הראשונים אנו מנטערים כי הוא שורש פורה ראש ולענה, וכאשר
יכופר על חטא ראשון אז כל חטאתינו לא יזכרו ולא יפקדו כי לכל העם בשגגה.

(א) המזמור שחבר אסף להתקשט בו לכבוד ישראל המשולים לשושנים בשביל המנצח במקדש.

(ב) אתה ה' רועה ומנהיג ישראל, האזינה לתפלתנו, אתה הנוהג בעם הנקרא יוסף ברועה הנוהג בצאנו, אתה השוכן בין הכרובים במקדש — הופיעה והראה את גבורתך.

(ג) לפני אפרים ובנימין ומנשה תעורר נא את גבורתך, כי לך נאה להיות לנו לישועה גם כשאנינו זכאים לה.

(ד) אלקים, השיבנו מהגלות והאר פניך אלינו ובזאת נישע.

(ה) ה' אלקים צבאות! עד מתי תקצף עלינו לקלי לקבל תפלת עמך?

(ו) האכלת את עמך לחם דמעה והשקית אותם בקלי גדיש דמעות.

(ז) אתה עושה אותנו ריב לשכנינו המתגרים בנו ואויבינו לוצנים להם.

(ח) אלקים צבאות, השיבנו מהגלות והאר פניך אלינו ובזאת נישע.

(ט) את העם המושל לגפן הוצאת ממצרים, תגרש גוים,

פ א למנצח, אל שושנים,

עדות לאסף מזמור:

ב רעה ישראל האזינה, נהג

בצאן יוסף, ישיב הכרובים,

הופיעה: ג לפני אפרים

ובנימין ומנשה, עוררה את

גבורתך, ולכה לישעתה

לנו: ד אלהים, השיבנו,

והאר פניך, ונושעה: ה יי,

אלהים צבאות, עד מתי

עשנת בתפלת עמך:

ו האכלתם לחם דמעה,

ותשקמו בדמעות שליש:

ז תשימנו מדון לשכנינו,

ואיבינו ילעגו למו:

ח אלהים צבאות, השיבנו,

והאר פניך, ונושעה: ט גפן,

ממצרים תסיע, תגרש גוים,

וּתְשֻׁעָה: פְּנִיֹת לְפָנֶיהָ,
וּתְשֻׁרֵשׁ שְׂרָשֶׁיהָ, וּתְמַלֵּא
אֶרֶץ: כָּסוּ הָרִים צִלָּהּ,
וַעֲנַפֶּיהָ אֲרָזֵי אֵל: תִּשְׁלַח
קִצְיָהָ עַד יָם, וְאֵל נָהָר
יִזְנֻקוּתֶיהָ: לָמָּה פָּרַצְתָּ
גְּדֵרֶיהָ, וְאֲרוּחַ כָּל עֲבָרֶי
דָּרֶךְ: יְכַרְסֵּמֶנָּה חֲזִיר
מִיַּעַר, וְזִיז שְׂדֵי, יִרְעֶנָּה:
אֱלֹהִים צְבָאוֹת, שׁוֹב נָא,
הִבֵּט מִשְׁמַיִם וּרְאֵה, וּפְקֹד
גִּפֶּן זֹאת: וְכִנָּה אֲשֶׁר
נִטְעָה יְמִינָהּ, וְעַל בֶּן,
אֲמַצְתָּה לָּהּ: שְׂרָפָה בָּאֵשׁ
כְּסוּחָהּ, מִגְּעֵרַת פָּנֶיהָ
יֵאבְדוּ: תִּהְיֶינָה יָדָהּ עַל אִישׁ
יְמִינָהּ, עַל בֶּן אָדָם אֲמַצְתָּ
לָהּ: וְלֹא נִסּוּג מִמֶּנָּה,

הַגִּזְיִם מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְנִטְעָה גִּפֶּן
זו בְּתוֹכָהּ.

(י) כִּכְנִי גִּפֶּן זו פְּנִיֹת אֶת תּוֹשְׁבֵיהָ
הַקּוֹדְמִים, הַצִּמְקָה אֶת שְׂרָשֶׁיהָ,
וַעֲנַפֶּיהָ מִלְּאוּ כָל הָאֶרֶץ.

(יא) צִלָּהּ שֶׁל גִּפֶּן יִשְׂרָאֵל זו כֶּסֶה
הָרִים, וַעֲנַפֶּיהָ הַתְּפֹשֵׁטוּ עַל
אֲרָזִים מְלָכִים חֲזָקִים.

(יב) שִׁלְחָה עֲנַפֶּיהָ עַד הַיָּם הַגָּדוֹל
וּסְעָפֶיהָ עַד נָהָר פָּרַת.

(יג) וְלָמָּה עָתָה פָּרַצְתָּ גְּדֵרֹתֶיהָ
וְכָל עוֹבְרֵי דָרֶךְ לִקְטוּ פְּרוּתֶיהָ
וּחִמְסוּתָהּ?

(יד) וְלָמָּה עָתָה חֲזִיר־הַיַּעַר
מְכַרְסֵם וּמְשַׁחֵת אֶת הַגִּפֶּן, וְכָל
רֶמֶשׁ הַשָּׂדֶה רוֹעֵה עַל עֲנַפֶּיהָ
וְאוֹכְלָם.

(טו) אֱלֹהִים צְבָאוֹת שׁוֹב נָא
עָתָה אֵלֵינוּ, הִבֵּט מִשְׁמַיִם וּרְאֵה
כִּלְחָצֵנוּ, וּפְקֹד נָא גִּפֶּן זֹאת שֶׁלֹּא
תִרְמַס עוֹד.

(טז) וּפְקֹד הַמְּקוֹם־הַבְּסִים שֶׁעָלָה
נִטְעָה יְדִימִינָהּ אֶת הַגִּפֶּן וְאֲשֶׁר
בְּגִלְל תַּעֲלֹלֶיהָ הָבִן (עֲשׂוּ בֶן
יִצְחָק) אֲמַצְתָּ לָּהּ וְקִרְבַּתָּ אֶת
גִּפֶּן יַעֲקֹב.

(יז) וְהִנֵּה עָכְשׁוּ גִּפֶּן זו שְׂרוּפָה
בָּאֵשׁ וּכְרוּתָהּ מִשְׂרָשָׁהּ, וְכִנִּי
יַעֲקֹב הוֹלְכִים וְאוֹכְדִים מוֹל
גְּעֵרַת פָּנֶיהָ הוֹעֲפוֹת.

(יח) תִּהְיֶינָה יָדָהּ הַקֶּשֶׁה עַל הָאִישׁ
עֲשׂוּ הַמַּעֲתֵד לִקְבֹּל עֲנָשׁוֹ מִיַּד
יְמִינָהּ, עַל הָאִישׁ שֶׁאֵתָה אֲמַצְתָּ.

(יט) וְלֹא תִתְגַּנֵּן לִהְיוֹת נִסּוּגִים

ספר ליום רביעי פא ט"ז לחודש שלישי קצמ

תְּחִינּוֹ, וּבִשְׁמֶךְ נִקְרָא : כ יי,
אֱלֹהִים עֲבֹאֹת, הַשִּׁיבֵנוּ,
הָאֵר פְּנֶיךָ, וְנִוְשָׁעָה :

זה המזמור אמרו בברמ"ק בר"ה, שנעשה בזה היום כמה נסים לישראל.

פא א לַמְּנִצָּח עַל הַגְּתִית,
לְאָסָף : ב הַרְנִינוּ
לְאֱלֹהִים עֲוִזֵנוּ, הָרִיעֵנוּ
לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב : ג שְׂאוּ זְמִרָה,
וּתְנוּ תָף, כְּנֹר נָעִים, עִם
נָבֶל : ד תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר,
בַּפֶּסֶה לַיּוֹם חֲגֵנוּ : ה פִּי חֹק

- (א) אָשֶׁר חִבֵּר אָסָף עַל קִלְיֵי
הַשִּׁיר מְעִיד גַּת, בְּשִׁבְלֵי הַמִּנְצָח
בְּמִקְדָּשׁ.
(ב) הָרְנִינוּ לְאֱלֹהִים שֶׁהוּא עִז
לָנוּ, הָרִיעֵנוּ בַשּׁוֹפָר בְּרֹאשׁ-
הַשָּׁנָה לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב.
(ג) הָרִימוּ קוֹלְכֶם בְּזִמְרָה, הַכּוּ
בַתָּף, וְזָמְרוּ בְּכֹנֹר נָעִים וּבְנָבֶל.
(ד) תִּקְעוּ שׁוֹפָר עִם חֲדוֹשׁ
הַלְבָנָה בְּיָרֵחַ תַּשְׁרִי, בַּמִּוֶּעַד
הַקָּבֹעַ לַיּוֹם חֲגֵנוּ.
(ה) כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא לַתִּקְעַ

תהלות שלום

פא תקעו כחודש שופר כנסא ליום חגיגו, כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב, נראה על דרך רמז דכבר באו בארובה בספה"ק צדיאור ענין התקיעות ושגב מעלתה, ציוס הדין הגדול והנורא כאשר המלך יושב על כסא דין, וזכר כל היצור לפניו בא מעשה איש ופקודתו וצדיותו צו יפקדו להזכירם לחיים ולמות, וע"ז נטווינו למקוע בשופר כדי לעורר רחמים עלינו, כמש"א חז"ל (ר"ה טו) אמר הקב"ה אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם, וצדיותו כדי שיעלה וצדיותכם לפני, וצמה בשופר. וכן אי' צמד"ר (ויקרא פכ"ט ג) עה"פ (חזקיהו מ, ו) עלה אלוקים בצרועה ה' בקול שופר, בשעה שהקב"ה יושב ועולה על כסא דין דדין הוא עולה, מאי טעם עלה אלוקים בצרועה, ובשעה שישראל נוטלין את שופריהן ותוקעין לפני הקב"ה, עומד מכסא הדין ויושב כנסא רחמים, דכתיב ה' בקול שופר ומתמלא עליהם רחמים וכו' עיי"ש. ונראה לצאר הענין ע"פ פשטות, עפ"י דאי' בספה"ק דאחד מטעמי תקיעת שופר הוא להזכיר קיוצו נדמי ישראל ולהמאות אליו, וכן להזכיר תחיית המתים כדכתיב ויהי ציוס ההוא יתקע בשופר גדול, וצאו האוצדים וגו' והסתחמו לה' וגו'.

תהלות שלום

וא"ב הרי למי טעם זה השופר מעורר לשמחה, ואף שכל היום נהפך לבו צקרוז מאימת הדין, אולם בשעת התקיעות יגיל וישמח ויחזק תקווהו שהש"ת יגאל אותנו צקרוז ויקצן נדחינו.

והרי ידוע שמדת השמחה כוחה יפה ומסוגלת לנטל כל הדינים והגזירות, וגם זוכה על ידה להתדבק בהש"ת ולקבל שפע קודש, כדאי במדבא"ר (פ"ו), מה נשמתה יסעיה הנביא מכל הנביאים, שהוא היה מתנבא כל העובות והנחמות לישראל יותר מכל הנביאים, מפני שהוא היה מקבל עליו עול מלכות שמים בשמחה יותר מכל הנביאים ע"כ.

ולפ"ז גם אם לא הועילו לו כל תפילותיו ותשובתו ביום זה מחמת החגגרות המסטינים, וכוחות הרע, ככ"ז ע"י מדת השמחה נכד יכולה היא שתרסם עליו שלא זכאי בדינו ולהכניז בספר החיים.

ובמסופר על הרה"ק ר' דוד משה מטשורטקוב זי"ע, שנכנס אליו חסיד אחד לנפש על נפשו, כי היה עליו משפט קשה בדיני נפשות והיה שריר בצער ונפשו עגומה עליו, והיה אז מוזני"ט והחסידים היו מרקדים בשמחה גדולה בציט החילון, ויאמר לו רבו למה לא ילך גם הוא לרקד עם החסידים, וסיפר לו העובדא שהיה אצל הנעשט"ק, שפעם במוצאי יוה"כ פ אימכסי סיהרא ולא יכלו לקדשה, והנעשט"ק נענז אל לבו על כי נצטר ממנו לקיים עכשיו מצוה חשובה זו, כי ראה צרות קדשו שאם יחסר מצוה זו לא יהיה טוב לישראל, והתאמץ בעבודתו במוחין דגדלות, ברס לדאבון לבו לא נשחנה מאומה ועדיין היה השמים מוכסה בעבים, אמנם החסידים לא ידעו מאומה וכדרכם בכל שנה לשוש ולשמוח צריקודים, גם עתה יאלו במחול בלגת אש קודש, עד שמגדל שמחתם והתלהבותם הרהיבו עוז לנפש גם מרנם שירקד עמהם, ונעתר לנפשם וירקד עמהם, ויהי צמח הריקוד הקדוש קראו אנשים פחאום שנחפורו העניים והלצנה בטיהרה, וקידשו הלצנה בגילה ובשמחה רבה.

אח"כ דיבר הנעש"ט צקדשו לאמור, שמה שהוא רצה לפעול ע"י עבודה במוחין ולא עלתה בידו, פעלו החסידים ע"י שמחה נכד ע"כ.

הרי שמדת השמחה היא המפתח לכל הישועות, וא"כ וודאי שע"י שביום הזה יהיה חדות ה' מעתם, וודאי יאלו בדימוס ויזכו לשנה טובה ומבורכת, בשפע פרנסה וכלכלה שלא יצטרכו זה לזה.

וזה הרמז תקעו בחודש שופר, והטעם הוא כנאס היינו דסיהרא אימכסי ציה והוא יומא דיניא רבא, כמבואר ברע"מ (אמור דף ע"ב) ולכן ע"י התקיעה יתפך לנו ליום חגיגו, יום ששון ושמחה כי קרובה ישועתם לנא, וע"י השמחה ביום זה יזכו לשנה טובה, כי חק לישראל הוא, חק לישראל דמוזי הוא (פיה ע"ב) והיינו שיושפע להם שפע פרנסה בנחת והרצנה, ויוחקו בספר חיים לשנת גאולה וישועה אמן.

בראש השנה שבו יום משפט
לאלקי יעקב.

(ו) וכו' ביום שמו על יוסף
תקשיטי צדיים בצאתו על ארץ
מצרים כמושל, והוא השתבח
לומר: הקינותי שפה שלא
ידעתי.

(ז) אמר ה': הסירותי את שכמו
של העם מסבלו בגלות מצרים,
העבדתי את כפיו מלעבד
בגדורה בדרך העבדים.

(ח) בצרת הגלות קראת לי
והציתתי אותך מהמצר, קראת
לי בסתר ואני צניתיך ברעם
הגבורות והנפלאות — אם כי
הבסנתי כבר שתחטא לפני במי
מריבה.

(ט) ולכן בדאי שתשמע עמי את
אשר מעיד בך ישראל שתקבל
את דברי.

(י) כי לא יהיה בך אל זר ולא
תשתחוה לאל זכר.

(יא) אנכי ה' אלקיך אשר
הצליחתי מארץ מצרים —
פתח פיה לשאל כל מאווי לבך
ואמלא משאלותיך.

(יב) אף לא שמע עמי לקולי
וישראל לא רצה ללכת בדרכי.

(יג) ולכן שלחתי אותם מהארץ,

לישראל הוא, משפט

לאלהי יעקב: עדות

ביהוסף שמו בצאתו על

ארץ מצרים, שפת לא

ידעתי אשמע: הסירותי

מסבל שכמו, כפיו מהוד

תעברנה: בצרה, קראת,

ואחלצך, אענה בסתר רעם,

אבחנוך, על מי מריבה,

סלה: שמע עמי, ואעידה

בך, ישראל, אם תשמע לי:

לא יהיה בך אל זר, ולא

תשתחוה לאל זכר: אנכי

י' אלהיך, המעלה מארץ

מצרים, הרחב פיה,

ואמלאהו: ולא שמע עמי

לקולי, וישראל לא אבה

לי: ואשלחהו, בשרירות

לָבָם, יִלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם:

ד' לֹו עַמִּי שִׁמְעֵ לִי, יִשְׂרָאֵל

בְּדַרְכֵי יִהְיֶה לָבוּ: טו כְּמַעַט

אוֹיְבֵיהֶם אֲכַנֶּיֶ, וְעַל

צָרֵיהֶם אֲשִׁיב יָדִי: טז מִשְׁנָאִי

יִי יִכְחָשׁוּ לוֹ, וַיְהִי עֲתָם

לְעוֹלָם: יז וַיֹּאכִילֵהוּ מִחֶלֶב

חֲטָה, וּמִצֹּר דָּבֵשׁ

אֲשַׁבֵּיעֶךָ:

זען הִלְכוּ אַחֲרֵי מֶרְאָה לָבָם וְרַע צִוִּיתֵיהֶם.

(יד) גַּם עֲתָה, לֹו הִיָּה עַמִּי שׁוֹמֵעַ לִי וַיִּשְׂרָאֵל הִיָּה הוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי, (טו) חָרִי כְּרֹגַע־קֵט הִיִּיתִי מִכְּנִיעַ אֶת אוֹיְבֵיהֶם וְהִיִּיתִי מְשִׁיב מִכְתִּי מִיִּשְׂרָאֵל עַל צוֹרְרֵיהֶם.

(טו) מִשְׁנָאִי ה' הִיָּו מִתְּכַחֲשִׁים שְׁלֹא עָשׂוּ כָל רַע מִפְּנֵי הַעֲנָשׁ, וְעַתָּה פְּרַעְנוֹתָם הִתָּה עַד עוֹלָם.

(יז) וְהִיִּיתִי מֹאכִיל לִיִּשְׂרָאֵל אֶת מִיִּטֵּב הַחֲשָׁה וְהַתְּבוּאָה, וּמִהַצֹּר הִיִּיתִי מוֹצִיא דָּבֵשׁ לְהַשְׁבִּיעֵם.

בוה המזמור מבואר מוסר גדול, על אותם הדיינים המעוותין את הדין לדל ויתום, ולשאת פני עשירים, ולקוחים שוחד, ועושים עצמם כאלו לא ידעו ולא יבינו את הדין.

פב א מִזְמוֹר לְאַסָּף, אֱלֹהִים

נָצַב, בַּעֲדַת אֵל, בְּקֶרֶב

אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט: ב' עַד מָתִי

תִּשְׁפֹּטוּ עוֹל, וּפְנֵי רָשָׁעִים

תִּשָּׂאוּ סֵלָה: ג' שְׁפֹטוּ דָל

וַיִּתּוֹם, עֲנִי וְרָשׁ הַצְּדִיקוּ:

ד' פִּלְטוּ דָל וְאַבְיוֹן, מִיַּד

רָשָׁעִים הַצִּילוּ: ה' לֹא יִדְעוּ

(א) הַמִּזְמוֹר שֶׁחִבֵּר אֶסְפִּי, וְאַמֵּר: אֱלֹהִים נָצַב בַּעֲדַת אֵל בֵּין הַדִּיִּנִּים לְרֹאוֹת אֵם שׁוֹפְטִים אֱמֶת.

(ב) וְהוּא שׁוֹאֵל: עַד מָתִי תִשְׁפֹּטוּ עוֹל? עַד מָתִי תִשָּׂאוּ תְּמִיד פְּנֵי הַרָשָׁעִים לְזַכּוֹתָם בְּדִין?

(ג) עֲלֵיכֶם לְשַׁפֵּט בְּיֶשֶׁר דָּל וַיִּתּוֹם, עֲנִי וְרָשׁ, וְאֵם וְזָכָאִים — לְהַצְדִּיק אוֹתָם.

(ד) עֲלֵיכֶם לְהַצִּיל אֶת הַדָּל וְהָאֲבִיּוֹן, לְהַצִּיל מִרָשָׁעִים הַחֲזִיקִים בַּמִּשְׁפָּט.

(ה) אֵינִם יוֹדְעִים וְאֵינִם מְבִינִים

וְלֹא יִבְיֵנוּ בַּחֲשֻׁכָּה יִתְהַלְכוּ, יִמוּטוּ כָּל מוֹסְדֵי אֶרֶץ: ^ו אֲנִי אֲמַרְתִּי, אֱלֹהִים אַתֶּם, וּבָנֵי עֲלִיּוֹן כָּלְכֶם: ^ז אֲכֹן כְּאֶדָם תָּמוּתוּן, וּכְאַחַד הַשָּׂרִים תִּפְּלוּ: ^ח קוֹמָה אֱלֹהִים שְׁפֹטָה הָאָרֶץ, כִּי אַתָּה תִּנְחַל בְּכָל הַגּוֹיִם:

אֵלֶּה הַמַּעֲשִׂים אֲתָה הֵדִין כִּי בְּגִלְל עוֹוֹן זֶה יִתְהַלְכוּ בַּחֲשֻׁכָּה וְגַם יִתְמוּטְטוּ כָּל יְסוֹדוֹת הָאָרֶץ. (ו) בָּעֵת מִתֵּן הַתּוֹרָה אֲמַרְתִּי כִּי מַלְאָכִים אַתֶּם וְכִבְנֵי עֲלִיּוֹן זָלַכְתֶּם, וּמִלֵּאד־הַמָּוֶת לֹא יִשְׁלַט בְּכֶם. (ז) אֲךָ אַחֲרֵי שֶׁחֲטַאתֶם תָּמוּתוּ כְּמוֹ אָדָם הָרָאשׁוֹן, וּכְאַחַד הַשָּׂרִים הָרָאשׁוֹנִים תִּפְּלוּ גַם אַתֶּם. (ח) וּמִתְפַּלֵּל אָסָף: קוֹמָה אֱלֹהִים, סֹלֵק אֶת שׁוֹפְטֵי הַשָּׁמַיִם וְשׁוֹפֵט אַתָּה הָאָרֶץ, כִּי כָּל הַעַמִּים הֵם נִחְלָתְךָ וּבִידְךָ

תפלה על המלחמות שהיו על ישראל בימי יהושפט, והאריך היו עושין מדרות על ישראל.

י"ז לחודש

פג א שִׁיר מִזְמוֹר לְאַסָּף: ^א אֱלֹהִים, אֵל הַמִּי לָךְ, אֵל תַּחֲרֹשׁ, וְאֵל תִּשְׁקֹט אֵל: ^ב כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יִהְיֶינָה, וּמִשְׁנֵאֶיךָ נִשְׂאוּ רֹאשׁ: ^ג עַל עַמֶּךָ יַעֲרִימוּ סוֹד, וַיִּתְּעֲצוּ עַל צָפוֹנֶיךָ: ^ד אֲמָרוּ לָכֹן וּנְכַחֲדֶם מִגּוֹי, וְלֹא יִזְכָּר שֵׁם יִשְׂרָאֵל עוֹד: ^ה כִּי נִוְעֲצוּ

לְשַׁפְּטֶם. (א) שִׁיר מִזְמוֹר שֶׁחֲבַר אָסָף. (ב) אֱלֹהִים, אֵל תִּשְׁתַּחֲוֶה עַל הַצָּרוֹת שֶׁאוֹיְבֵינוּ עוֹשִׂים לָנוּ, אֵל תַּחֲרֹשׁ וְאֵל תִּשְׁתַּחֲוֶה אֵל! (ג) כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ הוֹמִים-רוֹעִשִׁים לְהַשְׁמִידָנוּ וּמִשְׁנֵאֶיךָ הֵרִימוּ רֹאשׁ לְהַתְּגַבֵּר עָלֵינוּ. (ד) עַל עַמֶּךָ חִשְׁבוּ סוֹד לְכַוֵּן עָלֵינוּ בְּעֶרְמָה, הִתְעֲצוּ עַל כִּנֵּי יִשְׂרָאֵל הַצָּפוֹנִים וְחוֹסִים בְּצִלְךָ. (ה) אָמְרוּ הָאוֹיְבִים זֶה לָזֶה: לָכֹן וּנְשַׁמְדֶם מִהָיִית גּוֹי, וְלֹא יִזְכָּר עוֹד שֵׁם יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם.

(ו) כִּי הִתְעֲצוּ הָאוֹיְבִים יַחַד

לב יחדו, עליך ברית
 יכרתו: אהלי אדום,
 וישמעאלים, מואב,
 והגרים: גבל, ועמון,
 ועמלק, פלשת, עם ישבי
 צור: גם אשור נלוח עמם,
 היו זרוע לבני לוט סלה:
 עשה להם כמדון,
 כסיסרא, כיבין בנחל
 קישון: נשמדו בעין דאר,
 היו דמן לאדמה: שיתמו
 נדיבמו פערב וכזאב,
 וכזבח וכצלמנע כל
 נסיכמו: אשר אמרו,
 נירשה לנו את נאות אלהים:
 אלהי, שיתמו כגלגל כקש
 לפני רוח: פאש תבער
 יער, וכלהבה תלהט הרים:

קלב אחד, עליך ה' קרתו ברית
 בגינתם להשיב את שמך
 מהעולם.

(ו) אויבים אלה מאהלי אדום
 וישמעאלים המה, בני מואב
 ובני הגר בת פרעה.

(ח) גם העמים: גבל, עמון
 ועמלק, פלשתים עם יושבי
 צור.

(ט) גם אשור נלוח לכל אלה,
 נתנו כח ועז לבני לוט לבוא
 עלינו.

(י) עשה להם ה' באשר עשית
 למדון על ידי גדעון, באשר
 עשית לסיסרא וליבין בנחל
 קישון על ידי ברק,

(יא) אשר נשמדו בעין דאר והיו
 כגבל המפזר על פני האדמה.

(יב) שים את נדיביהם שריהם
 באשר נעשה לעורב ולזאב;
 באשר נעשה לזבח ולצלמנע
 — עשה לנסיכיהם מלכיהם.

(יג) על אשר אמרו העמים האלה
 נקח לנו לירשה את בית
 המקדש וגו' בית אלקים.

(יד) אלקי! עשה אותם כראשי
 הקוצים המתגלגלים ברוח,
 כקש המתפזר בפני הרוח.

(טו) כאש השורפת יער, קלהבה
 המלקטת ומכלה צמחי ההרים —

(טז) כִּן תִּרְדָּפֶם בְּרוּח־סַעֲרָה, וּתְבַהֵילֶם בְּסִיפָתָהּ.

(יז) מֵלֹא פָּנִיָּהֶם קָלוֹן וְקִלְמָה, וְאִזּוּ יִבְקָשׁוּ אֶת שְׁמִי ה' בְּיָדָעַם שְׂאִין זֹלָתָהּ.

(יח) יִבֹּשׁוּ וְיִכְלְמוּ עַד עוֹלָם וְיִחַפְּרוּ וְיֵאָבְדוּ.

(יט) וְיִדְעוּ כִּי אַתָּה שְׁמִי ה' לְבָדָהּ, אַתָּה עֲלִיוֹן וְנִעְלָה עַל כָּל הָאָרֶץ.

מז כִּן תִּרְדָּפֶם בְּסַעֲרָה, וּבְסִיפָתָהּ תְּבַהֵילֶם: יז מֵלֹא פָּנִיָּהֶם קָלוֹן, וְיִבְקָשׁוּ שְׁמִי יי: ייִבֹּשׁוּ וְיִכְלְמוּ, עַד־יִחַפְּרוּ וְיֵאָבְדוּ: יט וְיִדְעוּ כִּי אַתָּה שְׁמִי יי לְבָדָהּ, עֲלִיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ:

בו מבואר תפלות ובקשות. והמשורר מאונן ומקונן במור נפש ממעמקי הלב, על החורבן המקדש. וכמה ברכות והבטחות שיהיה בבניה, אשרי לגבר שיבטח שיבנה, ואינו מייאש עצמו לאורך הגלות.

(א) הַמְּזִמּוֹר שֶׁחֲבָרוּ בְּנֵי קִנְחַ בְּשָׁבִיל הַמִּנְצָח בַּמִּקְדָּשׁ, עַל כָּלִי הַשִּׁיר הַבָּא מִעִיר גִּת.

(ב) כָּמָה אֶהוּבֹת וְחִבִּיבֹת הָיוּ מִשְׁכָּנוֹתֶיךָ ה' צִבְאוֹת!

(ג) נִפְשֵׁי חֹמֶמֶת וּמִתְאַוָּה לַחֲצֹצֹת ה' שֶׁנֶּחֱרְבוּ, לְבִי וּבִשְׂרִי מִתְפַּלְלִים עַל כֶּךָ אֵל אֵל חַי.

(ד) אָהָה, גַּם צִפּוֹר מִצְאָה לָהּ בֵּית כְּתוּף הַמִּקְדָּשׁ שֶׁחֲרַב, צִפּוֹר־הַדְּרוֹר מִצְאָה לָהּ קֵץ בֵּין חֲרוּבֹתֶיהָ וְהַנִּיחָהּ אֶפְרוֹחֶיהָ עַל הַרְיוֹסֹת מִזְבְּחוֹתֶיךָ ה' צִבְאוֹת מַלְכֵי וְאַלְקֵי.

פד א לַמִּנְצָח עַל הַגִּתִּית לְבָנֵי קִנְחַ מְזִמּוֹר: ב מָה יִדִּידוֹת מִשְׁכָּנוֹתֶיךָ, יי: צִבְאוֹת: ג נִכְסְפָה וְגַם כָּלִתָּה נַפְשֵׁי לַחֲצֹצֹת יי, לְבִי וּבִשְׂרִי יִרְנְנוּ אֵל אֵל חַי: ד גַּם צִפּוֹר מִצְאָה בֵּית, וְדְרוֹר קֵץ לָהּ, אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרוֹחֶיהָ אֶת מִזְבְּחוֹתֶיךָ, יי: צִבְאוֹת, מַלְכֵי וְאַלְהֵי:

ה אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ, עוֹד
יִהְיֶה לְךָ סֵלָה: אֲשֶׁרִי אָדָם
עוֹז לוֹ בָּךְ, מְסֻלוֹת בְּלִבָּבְךָ:
ז עֲבָרִי בְּעֵמֶק הַבְּכָא, מַעֲיֵן
יִשְׁתַּוְּהוּ, גַּם בְּרִכּוֹת יַעֲטָה
מִוְרָה: ח יִלְכוּ מִחִיל אֶל חִיל,
יִרְאֶה אֶל אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן: ט יִי
אֱלֹהִים צְבָאוֹת, שְׁמַעְהָ
תִּפְלְתִי, הֶאֱזִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב
סֵלָה: י מִגִּנְנוּ רָאָה אֱלֹהִים,
וְהִבֵּט פָּנָיו מִשִּׁיחָךְ: יא כִּי טוֹב
יוֹם בַּחֲצִירֶיךָ, מֵאֶלֶף, בַּחֲרָתִי
הַסְתּוֹפֶף בְּבֵית אֱלֹהֵי, מְדוּר
בְּאֵהֲלֵי רָשָׁע: יב כִּי שָׁמַשׁ
וּמִגֵּן יִי אֱלֹהִים, חֵן וְכָבוֹד
יִתֵּן יִי, לֹא יִמְנַע טוֹב לַהֲלָכִים
בְּתַמִּים: יג יִי צְבָאוֹת, אֲשֶׁרִי
אָדָם, בָּטַח בָּךְ:

(ה) אֲשֶׁרִי הַזִּכִּים עוֹד לִשְׁכַּת
בְּבֵיתְךָ בְּשִׁינָנָה, וְעוֹד יִתְלַוֶּךְ
בו תְּמִיד.

(ו) אֲשֶׁרִי אָדָם אֲשֶׁר שָׁם אוֹתְךָ
לְעִזְמִיבְטָחוֹ; אֲשֶׁרִי הַחוֹשְׁבִים
בְּלִבָּם לִישֹׁר בְּרִיבָהֶם.

(ז) וְאֵלֹהֵי הַעוֹבְרִים עַל דֶּתֶךָ סוֹפִים
שְׁיִמְצְאוּ בְּעֵמֶק הַבְּכָא שֶׁל
הַגִּיחָם וְיִשְׁיִמוּ אוֹתוֹ לְמַעֲיֵן
דְּמַעוֹת, וְעוֹד יוֹדוּ לְה'
וְיַעֲטוּהוּ בְּרִכּוֹת עַל אֲשֶׁר
הוֹרָה וְדָן אוֹתָם בְּאֵמֶת.

(ח) אֵף הַהוֹלָכִים בְּדֶרֶךְ ה' יִלְכוּ
מִחִיל אֶל חִיל וְיִתְגַּלֶּה חִילָם
וְכֻחָם בַּחֲוָה אֶל הָאֱלֹהִים
בְּצִיּוֹן.

(ט) ה' אֱלֹהִים צְבָאוֹת, שְׁמַע
תִּפְלְתִי לְזִכּוֹת בְּבִגְדֵי בֵית
מִקְדָּשְׁךָ, הֶאֱזִינָה לְדַבְּרֵי אֱלֹהֵי
יַעֲקֹב. (י) בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא
מִגֵּן לָנוּ — רָאָה אֱלֹהִים
וְהִסְתַּכֵּל עַל פָּנָיו דְּוִד מִשִּׁיחָךְ
כְּמָה יָגַע עַל בְּנֵינוּ.

(יא) כִּי טוֹב יוֹם אֶחָד בַּחֲצִיר
מִקְדָּשְׁךָ מֵאֲשֶׁר לִהְיוֹת אֶלֶף
שָׁנִים בְּמָקוֹם אֲחֵר; בַּחֲרָתִי
לִהְיוֹת עַל הַסֶּף שֶׁל בֵּית אֱלֹהֵי
מֵאֲשֶׁר לְגוֹר בְּשִׁלּוֹה בְּאֵהֲלֵי
רָשָׁע.

(יב) כִּי כְמוֹ שֶׁשָׁם הַמַּאֲוִיר וּמִגֵּן
— כֵּן ה' אֱלֹהִים; חֵן וְכָבוֹד נוֹתֵן
ה' לַהוֹלָכִים בְּדֶרֶךְו בְּתַמִּימוֹת
וְאֵינוּ מוֹנֵעַ מֵהֶם כָּל טוֹב.

(יג) ה' צְבָאוֹת! — אֲשֶׁרִי אָדָם
הַבוֹטָח בָּךְ!

ספר ליום רביעי פה י"ו לחודש שלישי רז

בזה המזמור מבואר, תפלה על אריכות הגלות המר. ומתפלל לאל לגאלנו, ויקים הבטחתו במדינה, ומפני מה זה הגלות ארוך יותר מראשונים, וכל יחיד ויחיד יתפלל אותה בצרתו.

(א) המזמור שחברו בני קרח
בשכיל המנצח במקדש.
(ב) בודא נדע שרצית ה' את
אנצף בהחזירך את שבויי יעקב
מהגלות.

(ג) בקליחת עון עמד וכסוי על
כל חטאתם שלא תזכר עד
עולם,
(ד) בהקסקת כל כעסך ושוקך
מתרון אפך.

(ה) אנא שוב אלינו והשב אותנו
אליך אלקי ישענו והפר את
כעסך שאמה כועס עלינו.

(ו) האם לעולם תקצף בנו?
האם תמשיך כבעסך עלינו
לדור-דור?
(ז) הלא סוף-סוף תשוב תחיינו
ועמד ישמח בך כמו
שהבטחתנו,

(ח) לכן נבקשך בך עתה:
הראנו ה' את חסדך, וישעך תמן
לנו.

(ט) מי יתן ואזכה לשמע מה
ידבר האל ה' באשר ידבר דברי
שלום אל עמו ואל חסידיו, ואז
לא ישוב עוד להכל ולחטא.

(י) אך קרובה ישועתו ליראי ה'
להשפין כבוד בארצנו.

פה א למנצח לבני קרח

מזמור: ב רצית יי ארצך,

שבת שבית שבות כ' יעקב:

ג נשאת עון עמך, כסית כל

חטאתם סלה: ד אספת כל

עברתך, השיבות מחרון

אפך: ה שובנו, אלהי

ישענו, והפר כעסך עמנו:

ו הלעולם תאנף בנו, תמשך

אפך לדור ודור: ז הלא אתה

תשוב, תחיינו, ועמד

ישמחו בך: ח הראנו יי

חסדך, וישעך תמן לנו:

ט אשמעה מה ידבר האל

יי, כי ידבר שלום אל עמו

ואל חסידיו, ואל ישובו

לכסלה: י אך קרוב ליראיו

ישעו, לשפן כבוד בארצנו:

י א חֶסֶד וְאֱמֶת נִפְגְּשׁוּ, צְדָק,
וְשָׁלוֹם נִשְׁקָו: י ב אֱמֶת מֵאֲרֶץ
תְּצַמַּח, וְצְדָק מִשָּׁמַיִם
נִשְׁקָף: י ג גַּם יִי יִתֵּן הַטּוֹב,
וְאַרְצֵנוּ תִּתֵּן יְבוּלָה: י ד צְדָק,
לִפְנֵינוּ יִהְיֶה, וַיֵּשֶׁם לְדֶרֶךְ
פְּעָמָיו:

כמה וכמה תפלות על צרותיו, ונגד שונאיו דואג ואחיתופל, וכמה תואר שבחים להקב"ה. וכל יחיד יכול להתפלל אותה בעת צרותיו.

פ ו א תִּפְלֶה לְדָוִד, הִטָּה יִי
אֲזַנְךָ, עֲנֵנִי, כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן
אָנִי: ב שְׁמְרָה נַפְשִׁי, כִּי
חָסִיד אָנִי, הוֹשַׁע עַבְדְּךָ,
אַתָּה אֱלֹהֵי הַבּוֹטֵחַ אֵלַיךְ:
ג חַנּוּנִי אֲדַנִּי, כִּי אֵלַיךְ אֶקְרָא
כָּל הַיּוֹם: ד שִׁמַּח נַפְשִׁי
עַבְדְּךָ, כִּי אֵלַיךְ אֲדַנִּי נַפְשִׁי
אֲשָׂא: ה כִּי אַתָּה אֲדַנִּי טוֹב,
וְסִלַּח, וְרַב חֶסֶד לְכָל

(יא) חֶסֶד יוֹפִיעַ מִשָּׁמַיִם וְאֱמֶת
תָּבוֹא מִיִּשְׂרָאֵל — וְשִׁנִּיָּהֶם יִהְיוּ
נִפְגְּשִׁים; הַצְדָק שֶׁיַּעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל
וְהַשָּׁלוֹם שֶׁיָּבוֹא מִשָּׁמַיִם —
יִהְיוּ מְחַבְּרִים.

(יב) כְּאֲשֶׁר תְּצַמַּח אֱמֶת מֵהָאֶרֶץ
מִצֵּד יִשְׂרָאֵל — תִּהְיֶה צְדָקָתָם
לְשִׁקְפָת לְעִמָּתָם מִשָּׁמַיִם.

(יג) גַּם ה' יִתֵּן לְמִטָּה אֶת הַטּוֹב,
אֶת גִּשְׁמֵי־הַבְּרִכָּה, כְּדֵי שֶׁאַרְצֵנוּ
תִּתֵּן יְבוּלָה בְּשִׁפְעָה.

(יד) הַצְדָק שְׁעוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל
מִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה' וְהוּא שֵׁם אֶת
הַצְדָק בְּדֶרֶכִי צְעִדִיו לְהַנְהִיג עַל
פִּיו אֶת בְּנָיו.

(א) תִּפְלֶה לְדָוִד: הַטָּה ה' אֲזַנְךָ
וְעֲנֵנִי, כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי.

(ב) שְׁמֹר אֶת נַפְשִׁי כִּי מִתְנַהֵג
בַּחֲסִידוֹת אָנִי כְּשֶׁמְעִי חֲרָפְתִּי
וְשׁוֹתֵק, הוֹשַׁע אֶתָּה אֵלַיךְ אֶת
עַבְדְּךָ הַבּוֹטֵחַ בָּךְ.

(ג) חַנּוּנִי ה' כִּי אֵלַיךְ אָנִי קוֹרֵא
כָּל יְמֵי הַגָּלוּת.

(ד) שִׁמַּח נַפְשִׁי עַבְדְּךָ כִּי אֵלַיךְ
ה' פּוֹנֶה לְבִי.

(ה) כִּי אַתָּה ה' טוֹב וְסִלַּח, וְרַב
חֶסֶד לְכָל הַקּוֹרְאִים אֵלַיךְ.

קראיך: ו האזינה יי תפלתי, והקשיבה בקול תחנונתי: ביום צרתי אקראך, פי תענני: ח אין כמוך באלהים אדני, ואין כמעשיך: ט כל גוים אשר עשית, יבואו וישתחוו לפניך אדני, ויכבדו לשמך: י כי גדול אתה ועשה נפלאות, אתה

(ו) האזן ה' לתפילתי והקשב לקולי תחנונתי שאני מתחנן אליך.
(ז) ביום צרתי אני קורא לך, בך עי שמעני.
(ח) אין כמוך ה' בין המלאכים ואין מי שיעשה כמעשיך.
(ט) כל הגוים אשר בראת יבואו לעתיד וישתחוו לפניך ה' ויכבדו לשמך.

(י) כי גדול אתה ועשה נפלאות אתה אלהים לבדך, לכן יכבדוך.

תהלות שלום

פו) כל גוים אשר עשית יבואו וישתחוו לפניך וגו', כי גדול אתה ועושה נפלאות וגו' נראה לבאר הפסוקים דהנה כאשר יחזיק האדם כמה רע להם לישראל בגלותם והם דווים סחופים ומטולעלים ונמצאים בשפל הדרגה צרה רודפת צרה ואין קץ לסבלם, ולעומת זאת הנה אלה רשעים ושלוי עולם השגו חיל, וכל הגוים יושבים שלום ושקט ואין פרץ וצוה נחוצה להם והשעה משתקת להם, אל יפול לבו בקרבן בראותו כל זאת ולא יוסיף עצב עמו, רק יאמין וידע כי את אשר יאהב ה' יוכיח, ונפרעים ממנו צוה"ו למרק עוונותיו לכלא פשע ולהתם חטאת, להחיותו להטיבו בחסדו.

ואדרבה בראותו הנלחם הרשעים יגיל ושמח, כי אם לעוברי רעונו כך לעושי רעונו עאכ"ו, וכדרך שאמר רבי עקיבא (מסכת כד.) בראותו מלכות רומי בתכלית הגדולה והרוממות שהיתה מושלת בכל העולם, ועיר האלוקים מושפלת עד שאלו חתמה, ובכ"ו מילא סיו שחוק, באמרו דמית בק"ו שישלם לעושי רעונו טובה כפולה ומכופלת, וכן אמר דהמע"ה (הפליט ד.) נתתה שמתה בלבי מעתה דגנס וחירושם רעו, כי צוה היה משער עד היכן יגיע טובה לישראל בחסד היםים ומה רצ טוב הנפון ליראיו.

ועיין צעירות דבש (ח"א דרוש יד.) שמבאר צוה הגמרא (מגילה י.) רצ"ל פתח להאי פרשתא מהכא, והיה כאשר שג ה' עליכם להיטיב אתכם כן ישיש להרע אתכם (דברים כט.) ומי חדי הקב"ה במפלגן של רשעים והא כחצי וכו', אלא הוא אינו שג אצל אחרים

אלהים לבדך: ^א הורני יי
 דרכך, אהלך באמתך, יחד
 לבבי, ליראה שמך: ^ב אודך
 אדני אלהי בכל לבבי,
 ואכבדה שמך לעולם: ^ג כי
 חסדך גדול עלי, והצלת
 נפשי משאול תחתיה:
 אלהים ידים קמו עלי,
 ועדת עריצים, בקשו נפשי,

(א) למדני ה' דרךך שאדע
 להתהלך באמתך, עשה שלבבי
 יהא מיוחד רק לירא את שמך.

(ב) ואז באשר לבי יהא מיוחד
 אליך, אודך ה' בכל לבי ואכבד
 את שמך לעולם.

(ג) כי חסד גדול עשית אתי
 שהצלת נפשי מידת שאול-
 תחתית בסלחך לציוני.

(ד) אלקים! ידים קמו עלי
 ועת עריצים בקשו לאבד את
 נפשי, ולא חשבו כלל כי על
 פיך נמשחתי למלך.

תהלות ש"ם

משים ע"כ, ולכאורה יפלא דאס הוא אינו שס אמאי משים לאחרים, וגם איך יתכן שום
 שמחה הצר לישראל, אמנם עפ"י הני"ל מובן דבאמת ישמח ישראל כאשר זר להם וזא
 עליהם כל הקללות והשיגוס, כי בזה ידונו ק"ו בעצמם מאוה"ע שוודאי אחריהם מהיה
 טובה, אולם כ"ו הוא לבני אדם שאינם יודעים כמה טובה יגיע להם, ולכן בראותם
 טובה הרשעים ישמחו כי ממנו ישערו מה רב טוב צפון להם, אבל לה' אשר אליו נגלו
 כל מעלומות לא שייך זה כי בלאו הק"ו הרי יודע השכר השמור לעושי רצונו, וזהו קו'
 הגמ' מי חדי קוב"ה במפלת רשעים, היינו השמחה הנאה מכח ק"ו הני"ל הלא הוא
 א"צ לזה, ומשני הוא אינו שס אבל אחרים משים, ע"י שיראו טובה הרשעים ידעו
 להעריך הטובה העמידה לצוא עליהם כי ישוע ה' לשוש עליהם לטוב וא"ש.

ולבן וודאי יש לנו לשמוח בראותנו טובה הרשעים והצלחתם, וכמה הם מזירים לישראל
 וללעג וקלם היינו בגוים בתכלית השפלות, וכל רעה הנאה עלינו הכל הוא מה'
 לטובתנו, רק שאין לנו משיגים הטובה, כאשר לא ישיג החולה הטובה שעשה לו הרופא
 בהשקותו מים המרים ומלוחים אשר לא יערב לחיך, וכאשר שז לאיתנו אז יכיר טובה
 הרופא, וכן איתנו בהגיע אלינו רעה טח עינינו מראות להצין ולהשכיל, כי הוא רפואה
 שלימה ותכלית טובה לגווייתנו ולנפשינו עיי"ש.

(טו) ואתה ה' אל רחום וחנון
המאריך אפס ומרבה לעשות
חסד ואמת.

(טז) פנה אלי ה' וחנוני, תן צדק
לעבדך והושיעה לבן־אמתך
המשפיל את עצמו לפני אדונו.

(יז) עשה עמי אות לטובה
שדעך פלם שמחלת לי, ויראו
שונאי את האות ויתבישו
בדארתם כי אתה ה' עזרתני
ונחמתני.

ולא שמוך לנגדם: ^{טו} ואתה
אדני, אל רחום וחנון, ארך
אפים, ורב חסד ואמת:
^{טז} פנה אלי, וחנוני, תנה עזך
לעבדך, והושיעה לבן
אמתך: ^{יז} עשה עמי אות
לטובה, ויראו שונאי,
ויבשו, כי אתה יי עזרתני
ונחמתני:

תהלות שלום

ובענין מש"כ בספה"ק אגרא דכלה (פרשת ויחי), דהחולה כאשר הוא בדעה שלימה
ומיושבת ויודע את חליו ורואה רופא נאמן באהבתו משתדל לרפאותו ונותן לו
סמים המרים היפך טבעו, אין זה נקרא על החולה שעבוד שהוא משועבד לרופא לעשות
כרצונו כיון שהחולה הוא בדעה שלימה, אדרבה ישמח ויגיל בדבר כבודו שהרופא הנאמן
בדאי ירפאהו ועושה לטובתו עבדה"ק.

וזה"ל כל גוים אשר עשית יצאו וישתחוו לפניך וגו', כי גדול אתה ועושה נפלאות
וגו', כלומר שאתה עושה להם לצדם נסים ונפלאות והם מושפעים ומלאים
כל טוב ויצינו כל פועלי און, וע"ז מבקש הורינו ה' דרכך וגו', היינו כענין הודיעני
נא את דרכיך (שמות לג, ג), כלומר שאזכה לדעת ולהבין סבת הנלחמם ע"י שאלמד
הק"ו, ולא אודך ה"א בכל לצדי ואכבדה שמך לעולם, כי חסדך גדול עלי ר"ל כי
השי"ת משלם לשונאיו אל פניו להאזינם ולטוורדם מן העולם, ולעומת זה ברחמיו
וברוב חסדיו משקה אותנו ממים המרים כדי להיטיב אחריתנו ולהציל נפשינו מרדת
שחת, וזה אומרו והצלת נפשי משאול תחתיה, ע"י הצרות שיקריני י"ה כדי להיטיב
לי בעוה"ב.

ריב ספר ליום רביעי פז פח י"ח לחודש שליש

מוזמר זה נחסד לאמרה בבה"ט. ומשכח כבוד ירושלים, והאיד מגדל חכמים רבים וגדולים, בעלי שם ואנשי מעשה, וכמה טובות לעתיד לבא.

פז א לְבַנֵּי קִרְחַ מְזֻמּוֹר שִׁיר,
 יְסוּדָתוֹ בְּהִרְרֵי קִדְשׁ:
 ב אֲהַב יי שְׁעָרֵי צִיּוֹן, מִפֶּלֶא
 מִשְׁכָּנֹת יַעֲקֹב: ג נִכְפְּדוֹת
 מִדְּבַר בָּךְ, עִיר הָאֱלֹהִים
 סֵלָה: ד אֲזַכִּיר רַחֲב, וּבִבְלִי,
 לִידְעִי, הִנֵּה פִלְשֶׁת, וְצוֹר,
 עַם כּוֹשׁ, זֶה יֶלֶד שָׁם:
 ה וּלְצִיּוֹן יֹאמֶר, אִישׁ וְאִישׁ
 יֶלֶד בָּהּ, וְהוּא יִכּוֹנְנָהּ,
 עֲלִיּוֹן: ו יי יִסְפֹּר, בְּכֹתוֹב
 עַמִּים, זֶה יֶלֶד שָׁם סֵלָה:
 ז וְשָׂרִים כַּחֲלָלִים, כָּל מַעֲיָנֵי
 בָךְ:

(א) מְזֻמּוֹר שִׁיר שֶׁחִבְרוּ בְּנֵי קִרְחַ
 וְאֲשֶׁר יִסְדּוּהוּ אוֹדוֹת הִרְרֵי
 הַקִּדְשׁ.
 (ב) אוֹהֵב ה' שְׁעָרֵי צִיּוֹן מִפֶּלֶא
 מִשְׁכָּנֹת בְּנֵי יַעֲקֹב בְּמִקְוֹמוֹת
 אֲחֵרִים.
 (ג) אֵת יְרוּשָׁלַיִם דְּבָרֵי קְבוֹד
 וְתִהְיֶה מְשֻׁמֵּעַ עֲלֶיהָ ה', שְׂאֵת
 עִיר הָאֱלֹהִים לְעוֹלָם!
 (ד) אֲזַכִּיר לִידְעִי מִגְּדֻלַּת מַצָּרִים
 וּבִבְלִי. אֶסְלֹו לְיָדַי אֲרָצוֹת
 שֶׁכְּנוּחִיתֶנָּהן כְּגוֹן פִּלְשֶׁת צוֹר וְכוּשׁ
 וְשֶׁתִּבְחֶנּוּ עַל יְדֵי הָעַמִּים: אֵלֶּה
 יֶלְדֵי בְּמַצָּרִים וּבִבְלִי!
 (ה) הַשִּׁבְחָה הַזֶּה יִסֵּב לְצִיּוֹן,
 שִׁיְהִי מְשֻׁבָּחִים וְאוֹמְרִים הִנֵּה
 זֶה נִזְנֶה גּוֹלֵד בָּהּ, וְה' יִכּוֹנְנָהּ
 עֲלִיּוֹן עַל כָּל הָעָרִים.
 (ו) וְלַעֲתִיד לְבוֹא בְּאֲשֶׁר ה' יִקְרָא
 כָּל הָעַמִּים לְדָרְאוֹן עוֹלָם, יִסְפֹּר
 גַּם אֵת הַיְּהוּדִים הַנִּשְׁמָעִים
 בְּיָצִיאָם מִשָּׁם בְּאִמְרוֹ
 עֲלֵיהֶם: זֶה מִגְּדוֹל הַגּוֹלְדִים
 בְּצִיּוֹן!
 (ז) וְהַמְשׁוֹרְרִים כְּרוֹקְדִים
 יֹאמְרוּ: כָּל פְּנִימִיּוֹתַי וּמַחְשַׁבְתִּי
 אֵךְ בָּךְ ה'!

המושור מאונן ומקונן בהספר מר, על תחלואים והיסורין שסובלין ישראל בגלות, ומזכיר הכל בפרטות.
 י"ח לחודש

פח א שִׁיר מְזֻמּוֹר לְבַנֵּי קִרְחַ,
 לְמִנְצָה עַל מַחֲלַת,

(א) שִׁיר מְזֻמּוֹר שֶׁחִבְרוּ בְּנֵי קִרְחַ
 עַל יְדֵי מִתְרַגְּמָן בְּשִׁבְלֵי הַמִּנְצָח
 בְּמִקְדָּשׁ שִׁשְׁיִיר אוֹתוֹ הֵימָן

הַאֲזַרְחִי בְּדוֹכְנֵי לְעוֹרֵר עַל
קִנְסַת־יִשְׂרָאֵל חֹלְתֵי־הָאֶהָבָה
(א) וְהַמְצִנָּה בְּגִלּוֹת.
(ב) ה' אֱלֹקֵי יִשְׁוּעָתִי, בַּיּוֹם אֲנִי
צוּק אֲלֵיד וְגַם בְּלִילָה עוֹמֵד
אֲנִי נִגְדָּד בְּתַפְלָה.
(ג) תְּבוֹא לִפְנֵי תַפְלָתִי, הִטָּה
אֲזַנְךָ לְרִנָּתִי.
(ד) כִּי שָׁבַע נַפְשִׁי מֵרַב רַעוֹת
וְחַיִּי הִגִּיעוּ לְשָׂאוֹל.

(ה) נִחַשְׁבְּתִי כְּכֹר עִם יוֹרְדֵי קָכָר,
הֵייתִי כְּאִישׁ לֹלָא כֹחַ.

(ו) הִנֵּנִי נִחַשְׁבְּתִי כְּכֹר בֵּין הַמֵּתִים
שָׁהִם חֲפָשִׁים מִהָעוֹלָם, הֵייתִי
בְּחִלְלִים שְׁנִכְרָתִי מִמִּכְתָּךְ
וְשִׁטְרָם הִגִּיעַ זְמַן זְכִירָתָם
לְהַפְקֵד לְתַחֲיָהּ.

(ז) שָׁמַת אוֹתִי בְּגִלּוֹת הַדּוּמָה
לְבוֹרְתַּחְתִּיּוֹת, בְּמַחְשָׁכִים
בְּמַצּוֹלוֹת הַיָּם.
(ח) עָלִי נִשְׁעָנָה וְנִחַלִּית חֲמַתְךָ,
בְּכָל גְּלִי סַעֲרוֹת וְצַמְךָ עֲנִית
אוֹתִי תָמִיד.

(ט) הִרְחַקְתָּ אֶת מִכְּרֵי יַמִּידְעִי
מִמִּנִּי, עֲשִׂית אוֹתִי לְתוֹעֵבָה
בְּעִינֵיהֶם, נִחַשְׁבְּתִי בְּכָל לֹלָא
יִכְלַת לְצַאת מִשָּׁם.

(י) עֵינֵי כּוֹאֶכֶת מִעֵינִי, אֲנִי קוֹרָא
אֲלֵיד ה' בְּכָל יוֹם, אֲנִי פוֹרֵשׁ

לְעַנּוֹת, מִשְׁכִּיל לְהִימָן
הַאֲזַרְחִי: ^ב יִי אֱלֹהֵי יִשְׁוּעָתִי,
יוֹם צָעֲקָתִי, בְּלִילָה נִגְדָּד:
ג תְּבוֹא לִפְנֵי תַפְלָתִי, הִטָּה
אֲזַנְךָ לְרִנָּתִי: ^ד כִּי שָׁבַעָה
בְּרַעוֹת נַפְשִׁי, וְחַיִּי לְשָׂאוֹל
הִגִּיעוּ: ^ה נִחַשְׁבְּתִי עִם יוֹרְדֵי
בוֹר, הֵייתִי כְּכֹכָב אֵין אֵיל:
ו בְּמֵתִים חֲפָשִׁי, כְּמוֹ חִלְלִים
שֹׁכְבֵי קָכָר אֲשֶׁר לֹא זְכָרָתָם
עוֹד, וְהִמָּה מִיֶּדְךָ נִגְזָרוּ:
ז שְׁתַּנִּי בְּבוֹר תַּחְתִּיּוֹת,
בְּמַחְשָׁכִים בְּמַצּוֹלוֹת: ^ח עָלִי
סִמְכָה חֲמַתְךָ, וְכָל מִשְׁפָּרִיךְ
עֲנִית סֵלָה: ^ט הִרְחַקְתָּ מִיֶּדְעִי
מִמִּנִּי, שְׁתַּנִּי תוֹעֵבוֹת לָמוּ,
כָּל לֹלָא וְלֹא אֵצָא: ^י עֵינֵי
דָּאֶבָה, מִנִּי עֲנִי, קָרָאתִיךָ יִי

אליך את כפי בתפלה.

בכל יום, שטחתי אליך

כפי: ^{יא} הַלַּמָּתִים, תַּעֲשֶׂה

פלא, אם רפאים יקומו

יודוך סלה: ^{יב} הַיִּסְפָּר בְּקֶבֶר

חסדך, אַמוֹנָתְךָ בְּאַבְדּוֹן:

^{יג} הַיּוֹדֵעַ בַּחֲשֵׁךְ פֶּלֶאך,

וְצִדְקָתְךָ בְּאֶרֶץ נִשְׁיָה:

^{יד} וְאֲנִי אֵלֶיךָ יי שׁוֹעֵתִי,

וּבִבְקָר תִּפְלְתִי תִקְדֶּמְךָ:

^{טו} לָמָּה יי תִּזְנַח בַּפְּשִׁי,

תִּסְתִּיר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי: ^{טז} עֲנִי

אֲנִי, וְגֹזַע מִנְעֵר, נִשְׁאֲתִי

אֲמִיךָ, אֶפְוֶנָה: ^{יז} עָלִי עֲבֹרוּ

חַרוֹנֶיךָ, בַּעֲוֹתֶיךָ צְמַתוֹנִי:

^{יח} סְבוּנֵי כַּמִּים, כָּל הַיּוֹם,

הַקִּיפוּ עָלִי יָחַד: ^{יט} הִרְחַקְתָּ

מִמֶּנִּי אֱהָב וָרַע, מִיַּדְעִי

מִחֲשָׁךְ:

(יא) וְאֲנִי שׂוֹאֵל אוֹתְךָ: הֲאִם לְרָשָׁעִים הַקְּרוֹאִים מִתִּים תַּעֲשֶׂה נִסִּים וְנִקְלָאוֹת? הֲאִם הַעֲמִים שְׂנוֹתֶיךָ וְעִבְדֶּיךָ וְעִבְדֶּיךָ יִקְוּמוּ וְיִדְּרוּ לָךְ?

(יב) אִם נָמוֹת בְּיַד אוֹיְבֵינוּ — הֲאִם נוֹכַל לְסַפֵּר בְּקֶבֶר עַל חֲסִידֶיךָ? הֲאִם נוֹכַל לְבַקֵּר מֵאֲמוֹנָתְךָ בְּאַבְדּוֹנָנוּ?

(יג) הַיּוֹדֵעַ בַּחֲשֵׁכֹת הַקֶּבֶר פֶּלֶאך? הֲאִם תִּדְּעַ עֲצֻמָּתְךָ בְּמָקוֹם נִשְׁכָּח בְּאֶרֶץ נִשְׁיָה?

(יד) וְהֵן אֲנִי בַּעֲוֹנוֹתַי חִי אֵלֶיךָ ה' אֲנִי מִשְׁוֹעַ, וּבְכָל בִּקְרָא מִקְדָּמְתָּ תִּפְלְתִי אֶת פָּנֶיךָ.

(טו) אִם כֵּן לָמָּה ה' תַּעֲזֹב נַפְשִׁי לָמָּה תִּסְתִּיר אֶת פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי?

(טז) עֲנִי אֲנִי וְגֹזַע בְּסִקְנַת מִיתָה חֲטוּפָה, וּבְכָל־זֹאת נוֹשֵׂא אֲנִי יְרֵאתְךָ הַמְּבַסֵּסֶת בְּלִבִּי.

(יז) עָלִי עֲבֹרוּ חַרוֹנֵי אַפֶּךָ, בְּלִהְיוֹתֶיךָ כְּרֵתוֹ אוֹתִי.

(יח) וְצִרוֹת אֱלֹהִים סָבְבוּנִי כָּל הַיּוֹם כַּמִּים הַסּוֹבְבִים אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בָּהֶם, כָּל הַצִּרוֹת הַקִּיפוּנִי יַחְדָּו. (יט) הִרְחַקְתָּ מִמֶּנִּי אֱהָב וָרַע, נִצְדַּקְתָּ מִמִּידְעִי כִּאלֹוֹ חֲשׁוֹךְ אֲנִי וְאֵינִי קִים.

זה המזמור נאמר על מלכות בית דוד, והמזמור היה מקונן על מלכות בית דוד, שהיה במל ממנו כמה וכמה שנים, וזנח ומאס אותנו.

פט א מִשְׁכִּיל, לְאִיתָן

הָאֲזֹרָחִי: ב חֲסֵדִי יי

עוֹלָם אֲשִׁירָה, לְדֹר וָדֹר

אֲדִיעַ אֲמוֹנָתְךָ בְּפִי: ג כִּי

אֲמַרְתִּי, עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה,

שָׁמַיִם תִּכְן אֲמוֹנָתְךָ בָּהֶם:

ד כָּרַתִּי בְרִית לְבַחֲרִי,

נִשְׁבַּעְתִּי לְדָוִד עַבְדִּי: ה עַד

עוֹלָם אָכִין זֶרַעְךָ, וּבְנֵיתִי

לְדֹר וָדֹר כִּסְאֶךָ סֵלָה:

ו וַיֹּדֹעַ שָׁמַיִם פִּלְאָךָ, יי אֶף

אֲמוֹנָתְךָ בִּקְהָל קְדָשִׁים: ז כִּי

מִי בִשְׁחַק יַעֲרֹךְ לִי, יִדְמָה

לִי בְּבִנֵי אֱלֹהִים: ח אֵל נַעֲרָץ

בְּסוֹד קְדָשִׁים רַבָּה, וְנוֹרָא

עַל כָּל סִבְיָיו: ט יי אֱלֹהֵי

צְבָאוֹת, מִי כְמוֹךָ חֲסִין יָה,

(א) אֲשֶׁר חִבֵּר אִיתָן הָאֲזֹרָחִי
הַמְשֹׁרֵר עַל יְדֵי מִתְרַגְּמָן.

(ב) אֵת חֲסֵדִי ה' אֲשִׁיר לְעוֹלָם,
אוֹדָה בְּפִי לְדוֹרֵי־דוֹרוֹת עַל

נֶאֱמִינְתְּךָ שְׁאֵתָה שׁוֹמֵר
הַבְּטָחוֹתֶיךָ.

(ג) כִּי אֲמַרְתִּי בְּלִבִּי שֶׁבִטּוֹחִי
שֵׁיָהָה הָעוֹלָם בְּנוֹי עַל חֲסֵדְךָ,

וּבְשָׁמַיִם תִּקְוֶים תִּקְוֶים אֲמוֹנָתְךָ
שֶׁהִבְטַחְתָּ לְנָבִיא לְאֹמֵר:

(ד) כָּרַתִּי בְרִית לְבַחֲרִי, נִשְׁבַּעְתִּי
לְדָוִד עַבְדִּי.

(ה) עַד עוֹלָם אָכִין זֶרַעְךָ לְמַלְכוּת
בֵּית דָּוִד, וְאֶבְנֶה אֵת כִּסְאֶךָ
לְדוֹרֵי־דוֹר לְעוֹלָם.

(ו) הַשָּׁמַיִם יוֹדוּ וַיִּשְׂבַּחוּ עַל
נִפְלְאוֹתֶיךָ ה', שְׁאֵתָה שׁוֹמֵר
הַבְּטָחוֹתֶיךָ; גַּם עַל אֲמוֹנַת

דְּבָרֶיךָ וְקִיּוּמָם יוֹדוּךָ בִּקְהָל
קְדוֹשִׁים.

(ז) כִּי מִי בְשִׁמְךָ יָכֹל לְהַעֲרִיק
אֵת עֲצָמוֹ שֶׁהוּא דוֹמָה לָהּ? מִי

יִדְמָה לָהּ בֵּין עֲדַת הַמַּלְאָכִים?!

(ח) כִּי הָאֵל נַעֲרָץ וְחֶזֶק
בְּמִקְהֵלָה רַבָּה שֶׁל מַלְאָכִים

קְדוֹשִׁים, וְנוֹרָא הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים
הַעוֹמְדִים מִסְבִּיב לְכִסֵּא כְבוֹדוֹ.

(ט) ה' אֱלֹהֵינוּ צְבָאוֹת, מִי כְמוֹךָ
ה' הַחֲזָק! וְהַכֹּל אֲשֶׁר סִבְיֹתָ

בְּבוֹדְךָ מַעֲיֵד עַל הָאֲמוּנָה בְּךָ.

וַאֲמוֹנְתָךְ סְבִיבוֹתֶיךָ : אֶתָּה
 מוֹשֵׁל בְּגָאוֹת הַיָּם, בְּשׂוֹא
 גָּלְיוֹ אֶתָּה תִּשְׁבַּחֵם : יא אֶתָּה
 דִּכְּאֵת כִּחְלָל רֶהֱב, בְּזִרְעַ
 עֶזְרָה פְּזֶרֶת אוֹיְבֶיךָ : יב לָךְ
 שָׁמַיִם, אֶף לָךְ אֶרֶץ, תִּבֵּל
 וּמִלֵּאָה אֶתָּה יִסְדֶּתָם : יג צִפּוֹן
 וַיִּמִּין אֶתָּה בְּרֵאתָם, תִּבּוֹר
 וַחֲרָמוֹן, בְּשִׁמְךָ יִרְנְנוּ : יד לָךְ
 זִרְעַ עִם גְּבוּרָה, תַּעֲזֵ יִדְךָ,
 תָּרוֹם יִמִּינְךָ : טו צֶדֶק וּמִשְׁפָּט
 מִכּוֹן כֶּסֶף, חֶסֶד וְאַמֶּת
 יִקְדְּמוּ פָּנֶיךָ : טז אֲשֶׁרֵי הָעָם
 יוֹדְעֵי תְרוּעָה, יי, בָּאוֹר פָּנֶיךָ
 יִהְיֶה כּוֹן : יז בְּשִׁמְךָ יִגִּילוּ כָּל
 הַיּוֹם, וּבְצִדְקָתְךָ יִרְוּמוּ : יח כִּי
 תִפְאֶרֶת עֲזָמוֹ אֶתָּה, וּבְרִצְנְךָ,
 תָּרוֹם תִּרִים כ' קִרְנֵינוּ : יט כִּי לִי

(י) אַתָּה מוֹשֵׁל בְּחֹק הַיָּם אֲשֶׁר
 בְּהַתְנַשֵּׂא גָלְיוֹ אֶתָּה מִשְׁפִּילִם
 וּמִשְׁקִיטִם.

(יא) אַתָּה דִּכְּאֵת אֶת אֲנָשֵׁי רֶהֱב
 הֵם הַמַּצְרִים שֶׁהָיוּ בְּחִלְלִים,
 בְּזִרְעַ עֶזְרָה פְּזֶרֶת אֶת אוֹיְבֶיךָ.

(יב) לָךְ שָׁמַיִם אֶף לָךְ אֶרֶץ, אֶתָּה
 יִסְדֶּתָ אֶת הָעוֹלָם וְכָל מְלֹאָה.

(יג) צִפּוֹן וְדָרוֹם אֶתָּה בְּרֵאתָ,
 הַרְרֵי תִבּוֹר וְחֲרָמוֹן מְרֻנָּנִים
 בְּשִׁמְךָ.

(יד) לָךְ זִרְעַ עִם גְּבוּרָה, אֶתָּה
 מַגְבִּיר אֶת יְדְךָ וּמְרוֹמֵם אֶת
 יְמִינְךָ עַל אוֹיְבֶיךָ.

(טו) צֶדֶק וּמִשְׁפָּט הֵם הַמִּכּוֹן
 שֶׁעָלְיוֹ עוֹמֵד כֶּסֶף גְּבוּרָה. חֶסֶד
 וְאַמֶּת הוֹלְכִים לִפְנֶיךָ בְּכָל
 פְּעֻלֹתֶיךָ.

(טז) אֲשֶׁרֵי הָעָם הַיּוֹדְעִים לְרִצְוֹת
 אֶת בּוֹרֵאם בְּתְרוּעָה (בְּרֵאשׁ
 הַשָּׁנָה), הֵלְלוּ יְלִכּוּ בָּאוֹר פָּנֶיךָ.

(יז) בְּשִׁמְךָ יִגִּילוּ כָּל הַיּוֹם,
 וּבְצִדְקָה שֶׁאַתָּה מַתְנַצֶּה לָהֶם הֵם
 מִתְרוֹמָמִים.

(יח) כִּי אַתָּה תִּפְאֶרֶת עֲזָם שָׁל
 יִשְׂרָאֵל, וּבָזָה שֶׁאַתָּה מִתְרַצֶּה
 לָעָם אֶתָּה מְרוֹמֵם אֶת קִרְנֵנוּ .

(יט) כִּי לִהֵי נְשׂוֹאוֹת עֵינֵי

מְגַנְנוּ וּלְקָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל,
שְׁשָׁמִים פִּזְנָה מִלְכָּנוּ.

(כ) אִזְ דְּבִרְתָּ בְּנִבְיָאָה לְחִסְדִּידָה
וְאַמְרַת: שְׁמִיתִי עֲזָרְתִּי עַל דָּוִד
הַגָּבֹר, הָרִימוּתִי אֶת בְּחִירִי
מִתּוֹךְ הָעָם.

(כא) מִצְאֲתִי אֶת דָּוִד עֲבָדִי,
בְּשָׁמֶן קָרְשִׁי מִשְׁחֲתִי לְמֶלֶךְ.

(כב) הוּא אֲשֶׁר יָדִי נִכְנָה עִמּוֹ
לְבֹא לְעֲזָרְתּוֹ, אֵף זְרוּעֵי
תֵּאֲמִץ אוֹתוֹ.

(כג) לֹא יִהְיֶה הָאוֹיֵב כְּמוֹ נוֹשָׁה
(מִלְּוָה) הַמַּצִּיק לְלוּוֶה, וְרָשָׁע
כְּזֶעֱוֹלָה לֹא יַעֲנֶה אוֹתוֹ.
(כד) וְאֲשַׁבֵּר מִפְּנֵיו אֶת צוּרְרָיו
וְאֶגְנֹף אֶת מְשֻׁנְאָיו.

(כה) וְנִאֲמַנּוּתִי וְחִסְדִּי יִהְיוּ אִתּוֹ,
וּבְשָׁמִי תִתְרוֹמֵם קִרְנוֹ.

(כו) וְאֲשִׁים אֶת יַד־שְׁלֹטוֹנוֹ
בְּמַחֲזוֹת הַיָּם, וְאֶת גְּבוּרַת יְמִינוֹ
בֵּין יוֹשְׁבֵי הַנְּהָרוֹת.
(כז) הוּא יִקְרָא לִי: אֲבִי אֶתָּה,
אֲלִי וְצוּר יִשׁוּעָתִי!

(כח) אֵף אֲנִי אֶתֵּן לוֹ גְּדֻלָּה לְהִיוֹת
עֲלִיּוֹן עַל כָּל מַלְכֵי הָאָרֶץ.

מְגַנְנוּ, וּלְקָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל,

מִלְכָּנוּ: אִזְ, דְּבִרְתָּ בְּחֲזוֹן,

לְחִסְדִּידָה, וְתֹאמֶר, שְׁוִיתִי

עֲזָר עַל גְּבוּר, הָרִימוּתִי

בְּחֹר מֵעַם: כֹּא מִצְאֲתִי דָוִד

עֲבָדִי, בְּשָׁמֶן קָרְשִׁי

מִשְׁחֲתִיו: כִּב אֲשֶׁר יָדִי תִכּוֹן

עִמּוֹ, אֵף זְרוּעֵי תֵאֲמַצְנוּ:

כִּג לֹא יִשְׂיֵא אוֹיֵב בּוֹ, וּבֶן

עוֹלָה לֹא יַעֲנֶנּוּ: כִּד וְכִתּוּתִי

מִפְּנֵיו צָרִיו, וּמִשְׁנֹאִיו

אֶגְוֶף: כִּה וְאַמּוֹנָתִי וְחִסְדִּי

עִמּוֹ, וּבְשָׁמִי תִרּוֹם קִרְנוֹ:

כִּז וְשִׁמְתִּי בַיָּם יָדוֹ, וּבִנְהָרוֹת

יְמִינוֹ: כִּז הוּא יִקְרָאֲנִי, אֲבִי

אֶתָּה, אֲלִי, וְצוּר יִשׁוּעָתִי:

כִּח אֵף אֲנִי בְּכוֹר אֶתְנֶהוּ,

עֲלִיּוֹן לְמַלְכֵי אֶרֶץ:

(כט) לעולם אָשְׁמֹר לוֹ חֲסָדִי, וּבְרִיתִי תִהְיֶה נֶאֱמָנָה לוֹ.

כט לְעוֹלָם אָשְׁמֹר אֲשֶׁמֹר כִּי לוֹ

חֲסָדִי, וּבְרִיתִי נֶאֱמָנָה לוֹ:

(ל) וְאֲשִׁים לְעַד אֶת זִרְעוֹ וְכִסְאוֹ יִהְיֶה נִכּוֹן לְעוֹלָם פִּימִי הַשָּׁמַיִם.

(לא) וְיִהְיֶה כְּאֲשֶׁר יַעֲזֹבוּ בְּנֵי תוֹרָתִי וּבִמְשַׁפְּטֵי לֹא יִלְכּוּ,

ל וְשִׁמְתִּי לְעַד זִרְעוֹ, וְכִסְאוֹ,

פִּימִי שָׁמַיִם: לֹא אִם יַעֲזֹבוּ

בְּנֵי תוֹרָתִי, וּבִמְשַׁפְּטֵי לֹא

יִלְכּוּ: לֹב אִם חֲקָתִי יַחֲלִילוּ,

(לב) אִם חֲקוֹתִי יַחֲלִילוּ וְאֶת מִצְוֹתַי לֹא יִשְׁמְרוּ,

וּמִצְוֹתִי לֹא יִשְׁמְרוּ:

(לג) אֲזִי אֶפְקֹד בְּשֹׁבֶט הַיְסוּרִים עַל פִּשְׁעָם, וְאֶבְיֵא עֲלֵיהֶם נִגְעִים עֲבוּרִים.

(לד) אֵךְ חֲסָדִי לֹא אֶפִּיר מִמֶּנּוּ וְלֹא אֲשַׁקֵּר בְּאֱמוּנָתִי שֶׁהִבְטַחְתִּי לְמַלְכוּת בֵּית דָּוִד.

(לה) לֹא אַחֲלִל בְּרִיתִי זֹאת, וּמוֹצֵא שְׁפָתַי לֹא אֲשַׁנֶּה.

לג וּפִקְדוֹתִי בְּשֹׁבֶט, פִּשְׁעָם,

וּבִנְגָעִים, עֲוֹנָם: לד וְחֲסָדִי

לֹא אֶפִּיר מֵעַמּוֹ, וְלֹא אֲשַׁקֵּר

בְּאֱמוּנָתִי: לה לֹא אַחֲלִל

בְּרִיתִי, וּמוֹצֵא שְׁפָתַי, לֹא

(לו) פֶּעַם אֶחָת נִשְׁבַּעְתִּי בְּשֵׁם קִדְשִׁי שֶׁלֹּא אֶפְסִיק לְדוֹד אֶת מַלְכוּתוֹ.

(לז) זִרְעוֹ לְעוֹלָם יִהְיֶה בְּמַלְכוּתוֹ, וְכִסְאוֹ יֵאִיר נִגְדִי בְּשִׁמְשׁ בְּצִהְרִים.

(לח) כִּינֹחַ שְׁהוּא נִכּוֹן לְהֵאִיר לְעוֹלָם — כִּן הוּא עַד נֶאֱמַן בְּשָׁמַיִם עַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד הַמְּתַקְּמָה לְנֶצַח.

(לט) וּמִמְשִׁיךְ הַמְּשׁוֹרֵר: וּבְכָל

לו אֲשַׁנֶּה: לז אֶחָת נִשְׁבַּעְתִּי

בְּקִדְשִׁי, אִם לְדוֹד אֶכְזֹב:

לז זִרְעוֹ לְעוֹלָם יִהְיֶה, וְכִסְאוֹ

כְּשִׁמְשׁ נִגְדִי: לח פִּירַת יִפּוֹן

עוֹלָם, וְעַד בְּשַׁחַק, נֶאֱמַן

סִלָּה: לט וְאַתָּה זִנְחַת,

וּתְמָאֵס, הִתְעַבְרַתְּ עִם
מְשִׁיחֶךָ: מ נֶאֱרַתָּה בְרִית
עֲבָדֶךָ, חִלַּלְתָּ לְאָרֶץ נִזְרו:
מא פָּרַצְתָּ כָּל גְּדֵרְתִּיו, שִׁמַּת
מִבְצָרָיו מִחֲתָה: מב שָׁהוּ
כָּל עֲבָרֵי דָרֶךְ, הִיָּה חֲרָפָה
לְשֹׁכְנָיו: מנ הָרִימוֹת יָמִין
צָרָיו, הִשְׁמַחְתָּ כָּל אוֹיְבָיו:
מז אֶף תָּשִׁיב צוּר חֲרָבוֹ, וְלֹא
הִקְמַתּוֹ, בְּמִלְחָמָה:
מח הִשְׁבַּת מִטָּהָרוֹ, וְכִסְאוֹ
לְאָרֶץ מִגְרָתָה: מו הִקְצַרְתָּ
יָמֵי עֲלוֹמָיו, הִעֲטִיתָ עָלָיו
בוֹשָׁה, סָלָה: מז עַד מָה יִי
תִּסְתֵּר לְנֹצַח, תִּבְעֵר כְּמוֹ אֵשׁ
חֲמַתְךָ: מח זָכַר אֲנִי מָה חָלַד,
עַל מָה שָׁוֵא בָּרָאתָ כָּל בְּנֵי
אָדָם: מט מִי גִבֹּר יִחְיֶה, וְלֹא

זאת זנחת את בני ומאסת בו,
התקצפת על משיחך.
(מ) בשלל הברית שעשית עם
דוד עבדך, חללת לארץ
והשפלת את גור מלכותו.

(מא) פרצת כל גדרותיו
בירושלים, שמת את מבצריו
הרחבות ומצודתציון להרס
וחרבן.
(מב) וקסוהו כל עובדי דרך,
היה לחרפה בפני שכיניו.
(מג) הרימות את ימין צורריו,
השמחת כל אויביו לאידו.

(מז) אף השיבות אחר את
שנינות חרבו כל יפעל, ולא
נתת לו כח צמידה במלחמה.

(מח) בשלל אותו מזהר העלחתו
וכסאו השפלת לארץ.
(מו) הקצרת את ימי העלומים
הטובים של מלכותו, גוללת
עליו בושה נצחית.

(מז) עד מתי ה' תסתיר את עצמך
מפני — האם לנצח? עד מתי
תבצר מחמתך עלינו כמו אש?
(מח) זכר נא איוה וקנה יש לי;
די לך שאתה נפרע מפני בזה
שחיי קצרים הקה, ומדוע בכלל
בראת בני אדם לשוא והכל אם
לא יראה את הנישועה?

(מט) מי הוא הגבור אשר יחיה

יִרְאֶה מָוֶת, יִמְלֹט נַפְשׁוֹ מִיָּד
שְׂאוֹל סָלָה: נ אֵיךְ חֲסָדֶיךָ
הָרֹאשִׁימִים אֲדֹנִי נִשְׁבַּעְתָּ
לְדוֹד, בְּאַמּוֹנֶתְךָ: נא זָכֹר
אֲדֹנִי, חֶרְפַּת עַבְדֶּיךָ, שְׂאֵתִי
בְּחִיקִי, כָּל רַבִּים עַמִּים:
נב אֲשֶׁר חֶרְפוֹ אוֹיְבֶיךָ יִי,
אֲשֶׁר חֶרְפוֹ עֲקֻבוֹת מְשִׁיחֶךָ:
נג בְּרוּךְ יִי לְעוֹלָם, אָמֵן
וְאָמֵן:

לעולם ולא יראה מות? מי הוא זה שימלט נפשו משאול?

(נ) ואני שואל: איך חסדיך הראשונים ה' איך שבועתך שושבעת לדוד באמונתך?

(נא) זכור נא ה' את חרפת עבדיך, זכור שאני נושא בחיקי בגלות את סבלם של עמים רבים הפוגעים בנו.

(נב) זכור אשר חרפו אויביך ה', אשר חרפוני והעליבוני בסוף זמן הגלות לפני ביאת המשיח.

(נג) ובכל זאת, ברוך ה' לעולם על כל אשר עשה לנו — אמן ואמן!

סֵפֶר לַיּוֹם חֲמִישִׁי רַבִּיעִי

תפלה זו מציאה דוד כתובה כך, ודחתה קבלה אצלו שמושה רבינו אמרה, ויסדה בספרו. ומדבר מוסרים גדולים, מקוצר ימיו של אדם, ומעורר לאדם לחשובה, ובפרטות, שלא יתנאה בזה העולם.

י"ט לחודש

צ א תַּפְלָה לְמֹשֶׁה, אִישׁ
הָאֱלֹהִים, אֲדֹנִי מַעֲוֹן
אֶתָּה הָיִיתָ לָנוּ בְּדֹר וָדֹר:
ב בְּטָרֶם הָרִים יִלְדוּ, וְתַחֲוִילִל

(א) התפלה שהתפלל משה רבינו איש־האלקים, ואמר: ה', מעון מחסה היית לנו בכל דור ודור.

(ב) עוד בטרם נבראו ההרים,

אָרץ וְתֵבֶל, מִהָעוֹלָם הָרִאשׁוֹן
עַד הָעוֹלָם הָאַחֲרֹן — אַתָּה
אֵל!

(ג) אַתָּה מְבִיא יְסוּרִים עַל הָאָדָם
עַד דִּדְרוּכּוֹ וְאַפְסִיט כּוּחַ, לֹא מֵר
לֹא בִּיסוּרָיו: שׁוּבוּ בְּנֵי אָדָם
מִדְּרָכֵיכֶם הָרָעִים!

(ד) כִּי אֵלֶּךָ שְׁנוּת־חַיִּים שֶׁל בְּנֵי
אָדָם מִה הֵן בְּעִינֵי ה' — לֹא
יֹתֵר מֵאֲשֶׁר יוֹם הָאֵתְמוֹל וּמַעַט
מִהַלְלָה!

(ה) כָּל יוֹם־הַחַיִּים שֶׁל בְּנֵי אָדָם,
כְּמוֹ שָׁנָה אַחַת; הַנוֹלֵד בְּלִילָה
— בְּבֹקֶר מֵת וְחוֹלֶף כְּעָשָׂב
הַמִּתְעַבֵּשׁ.

(ו) וְהַנוֹלֵד בְּבֹקֶר, חוֹלֶף־עוֹבֵד
הַיּוֹם וְעַד בּוֹא הָעֶרֶב יָבֵשׁ וְנִכְרַת
— כִּךָּ הֵם גְּרָאִים הַחַיִּים
הַקְּצָרִים שֶׁלָּנוּ.

(ז) כִּי אֲנוּ הוֹלְכִים וְכֹלִים מֵאֶפֶד
וְנִבְהָלִים מִחֻמָּתָךְ.

(ח) כִּי שִׁמְתָּ אֶת עֲוֹנוֹתֵינוּ לְגִגְדָּךְ
לְזָכֹר אוֹתָם, וְאֵת חַטָּאת נַעֲרִינוּ
שִׁמְתָּ מֹל אוֹר פְּנִידָה לְהַבִּיט
בָּהֶם.

(ט) כִּי כָּל יְמֵינוּ עָבְרוּ מִתּוֹךְ
כְּעָסָף עֲלֵינוּ, כָּלוּ שְׁנוֹתֵינוּ
כְּמַהֲרֵי הַקּוֹל.

(י) הֵן יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ אֵלֶּה
כְּעֲוֹנוֹתֵינוּ בַּקְּעִים שְׁנָה,
וְאֵם גְּבֹרֵת הַיָּמִים הָרִי הֵם
שְׁמוֹנִים שְׁנָה, אָכֵל כָּל הַגְּדֻלָּה
וְהַשְׂרָרָה שֶׁבָּהֶם עָמַל וְאָזֵן כִּי
מִהָרָא אֵנוּ עֹפִים מִכָּאן.

(יא) בְּתַקּוּפַת־חַיִּים קָצְרָה כְּזוֹ,

אָרֶץ וְתֵבֶל, וּמִהָעוֹלָם עַד
עוֹלָם אַתָּה אֵל: ג תָּשֵׁב אֶנּוּשׁ

עַד דִּכָּא, וְתֹאמַר, שׁוּבוּ בְנֵי

אָדָם: ד כִּי אֵלֶּךָ שְׁנִים

בְּעִינֶיךָ כִּיּוֹם אֶתְמוֹל כִּי

יַעֲבֹר, וְאַשְׁמוּרָה בְּלִילָה:

ה זְרַמְתָּם שְׁנָה יְהִיו, בְּבֹקֶר

כְּחֻצִיר יִחְלֶף: ו בְּבֹקֶר יִצְיֵן,

וְחֻלָּף, לְעֶרֶב יִמּוֹלֵל וְיִבֵּשׁ:

ז כִּי כָלֵינוּ בְּאַפְּךָ, וּבִחֻמָּתְךָ

נִבְהָלָנוּ: ח שִׁתָּה שֶׁכִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ

לְגִגְדְּךָ, עַל־מְנוּ לְמֹאֹר פְּנִידָה:

ט כִּי כָל יְמֵינוּ פָּנוּ בְּעִבְרָתְךָ,

כָּלֵינוּ שְׁנֵינוּ כְּמוֹ הֶגֶה: י יְמֵי

שְׁנוֹתֵינוּ, בָּהֶם שְׁבָעִים שְׁנָה,

וְאֵם בְּגִבּוֹרֵת שְׁמוֹנִים שְׁנָה,

וְרַהֲבָם, עָמַל וְאָזֵן, כִּי גִזַּ

חֵישׁ, וְנַעֲפָה: יא מִי יוֹדַע,

עַז אָפֶּךָ, וּכִירָאָתְךָ, עֲבָרְתְּךָ :
 יב לְמִנּוֹת יְמִינוּ כֵּן הוֹדַע,
 וּנְבֵא, לְבַב חֲכָמָה : יג שׁוּבָה
 יז, עַד מָתִי, וְהִנָּחֵם עַל
 עֲבֹדֶיךָ : יד שִׁבְעֵנוּ בְּבֶקֶר,
 חֲסִדֶּךָ, וְנִרְנָנָה, וְנִשְׁמָחָה,
 כָּל יְמֵינוּ : טו שִׁמְחָנוּ,
 כִּימוֹת עֲנִיתָנוּ, שָׁנוֹת רָאִינוּ
 רָעָה : טז יִרְאֶה אֶל עֲבֹדֶיךָ
 פַּעֲלֶךָ, וְהִדְרֶךָ עַל בְּנֵיהֶם :
 ז וִיהִי נָעַם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ
 עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ, כּוֹנֵנָה
 עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ
 כּוֹנֵנָהוּ :

מי ירפּשׁ לֵב לְדַעַת וּלְהַבִּין עַז
 אָפֶךָ כְּדִי לִירְאֶה אוֹתְךָ, וְהָרִי
 כְּמוֹ שְׁנוֹרָא אֲתָה כֵּן גָּדוֹל וְעָמֹד
 עַל הַחוּטָאִים.
 (יב) הוֹדִיעַ לָנוּ עַל מִגְוִיָּמִים
 יוֹתֵר גָּדוֹל וְנוֹכַח לְרַפֵּשׁ וּלְהַבִּיא
 בָּהֶם לֵב חֲכָמָה לִירְאֶה אוֹתְךָ.
 (יג) שׁוּבָה ה' מִמְּרוֹן אָפֶךָ, עַד
 מָתִי תִקְצֹף עָלֵינוּ? חֲשַׁב
 מִחֲשָׁבָה טוֹבָה עַל עֲבֹדֶיךָ.
 (יד) שִׁבְעֵנוּ בְּחֲסִדֶּךָ עַל יְדֵי
 הוֹפְעַת בְּקָרָא־לִחְנוּ, וְנִרְנָנָה
 וְנִשְׁמָחָה כָּל הַצְּרוֹת שֶׁעָבְרוּ
 עָלֵינוּ כָּל יְמֵינוּ אֵלָּה.
 (טו) שִׁמְחָנוּ בִּימוֹת הַמַּשִּׁיחַ
 כְּמִסְפֵּר הַיָּמִים שֶׁהִתְעַנֵּינוּ
 בְּגִלוֹת וּכְמִסְפֵּר הַשָּׁנִים שֶׁרָאִינוּ
 בָּהֶן רָעוֹת וְצָרוֹת.
 (טז) יִרְאֶה כְּבוֹד פַּעַל יִשׁוּעָתְךָ אֶל
 עֲבֹדֶיךָ, וְיִתְגַּלֶּה הַדָּר כְּבוֹדְךָ עַל
 בְּנֵיהֶם.
 (יז) וִיהִי נָעַם שְׂכִינָתוֹ שֶׁל ה'
 אֱלֹהֵינוּ שׁוֹרָה עָלֵינוּ, וְתִכּוֹנֵן
 עָלֵינוּ מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ שֶׁיְּהֵא שְׁלָם
 כְּלִי תְּקֵלָה, וְתִכּוֹנֵן אֶת מַעֲשֵׂה
 יְדֵינוּ לְכִרְכָּה.

זה המזמור הוא לענוד לֵב הַעַם, לַחֲסוֹת תַּחַת כְּנָפֵי הַשְּׂכִינָה. גַּם בּוֹ עֲנִין אַרְבַּעֵה חֲקוּפּוֹת, וּמִי הֵם אוֹשֵׁר מוֹשְׁלִים
 עֲלֵיהֶם, וְכֵל שׁוֹמֵר נַפְשׁוֹ יִרְחַק מֵהֶם.

צא א יֹשֵׁב בְּסֶתֶר עֲלִיוֹן, בְּצֵל
 שְׁדֵי יִתְלוֹנָן : ב אִמַּר לִי,
 מַחְסִי וּמַצוּדָתִי, אֱלֹהִי

(א) הָאִישׁ הַיּוֹשֵׁב וּבֹטֵחַ בְּסֶתֶר
 הָעָלְיוֹן — בְּרִיהוּ בְּצֵל ה' הַחֲזֵק
 וּמִגֵּן עָלָיו.
 (ב) אִמַּר אֲנִי עַל ה' שֶׁהוּא מַחְסִי
 וּמַצוּדָתִי, הוּא אֱלֹהֵי אֲשֶׁר אֲנִי
 בּוֹטֵחַ בוֹ.

(ג) ואומר אני לכל אחד:
בְּבִטְחָךְ בָּה' הוּא יִצְלֶיךָ
מִמְּלִכְתּוֹ מוֹקֵשׁ וּמִמְּגַפָּה
הַמְּשַׁבֵּרֶת.

(ד) בְּנַפְּיוֹ יִסֵּךְ ה' עֲלֶיךָ, וְתַחַת
כְּנָפָיו תִּתְּפָסֶה וְתִמָּצֵא מְחֻסָּה,
חֲסִדוֹ וְאַמְתּוֹ יִגְנוּ עֲלֶיךָ כְּצִנָּה
וְסוּחָרָה.

(ה) לֹא תִירָא מִפֶּחַד לִילָה וְלֹא
תִירָא מִהַחֲצִים הַמִּתְעוֹפְפִים
בַּיּוֹם.

(ו) לֹא מִהַמּוֹזִיק "דְּכָר" הַפּוֹגֵעַ
בְּחֻשְׁכַּת הַלַּיְלָה, וְלֹא מִהַמּוֹזִיק
"קֶטֶב" הַמְּשַׁחִית בְּצִהְרֵי הַיּוֹם,
(ז) גַּם בְּאֶשֶׁר יִחַנו אֵלַי מוֹזִיקִים
מִשְׁמָאלָךְ וּרְבִבָּה מִימִינֶךָ —
לֹא יִגְשׁוּ אֵלַיךְ לִפְגַּע בְּךָ.
(ח) הַסֶּתֶפֶל וְכָּךְ בְּעֵינֶיךָ וְרֹאה
בְּכִלְיוֹן הַרְשָׁעִים.

(ט) מִדּוּעַ? — יַעַן אֲמַרְתָּ: אֵתָּה
ה' מְחִסִּי, וְאַתָּה הָאֵל הַעֲלִיּוֹן
שָׁמַתָּ לְמַעַן מִבְּטָחִים.
(י) לָכֵן לֹא יִקְרָה לְךָ שׁוּם מִקְרָה
רַע, וְגַעַל לֹא יִקְרַב בְּאַהֲלֶיךָ.

(יא) כִּי יֵצֵא ה' אֶת מַלְאָכָיו
לְשׁוֹמֵר בְּכָל דְּרָכָיֶךָ.

(יב) הַמַּלְאָכִים יִשְׂאוּ אוֹתָךְ עַל
כַּפֵּים שְׂלֵל תִּכְשַׁל בְּטָבָן וּבְגִלְדָּה.

אֲבִטָּח בוֹ: ג כִּי הוּא יִצְלֶיךָ
מִפֶּחַד יָקוֹשׁ, מִדְּבַר הַיּוֹת:
ד בְּאַבְרָתוֹ יִסֵּךְ לְךָ, וְתַחַת
כְּנָפָיו תִּתְּפָסֶה, צִנָּה וְסוּחָרָה,
אֲמַתּוֹ: ה לֹא תִירָא מִפֶּחַד
לִילָה, מִחֶץ יַעוֹף יוֹמָם:
ו מִדְּבַר בְּאַפֵּל יַהֲלֶךְ, מִקֶּטֶב
יִשּׁוּד, צִהְרִים: ז יִפֹּל מִצִּדְּךָ
אֵלַיךְ, וּרְבִבָּה מִימִינֶךָ, אֵלַיךְ
לֹא יִגְשׁ: ח רַק בְּעֵינֶיךָ
תִּבְטֵיט, וְשִׁלְמַת רִשְׁעִים
תִּרְאָה: ט כִּי אֲתָה יי מְחִסִּי,
עֲלִיּוֹן שָׁמַתָּ מְעוֹנֶךָ: י לֹא
תֵאָנֶה אֵלַיךְ רָעָה, וְגַעַל לֹא
יִקְרַב בְּאַהֲלֶיךָ: יא כִּי מַלְאָכָיו
יֵצְאוּ לְךָ, לְשִׁמְרֶךָ בְּכָל
דְּרָכֶיךָ: יב עַל כַּפֵּים
יִשְׂאוּנֶךָ, פֶּן תִּגָּף, בְּאֶבֶן

רַגְלֶךָ: יַעֲלֶה שַׁחַל, וּפְתָן,
תִּדְרֹךְ, תִּרְמָס, כְּפִיר, וּתְנִין:
יַד בִּי חֶשֶׁק, וְאַפְלִטָהוּ,
אַשְׁגָּבְהוּ, כִּי יָדַע שְׁמִי:
טו יִקְרָאֵנִי וְאַעֲנֶהוּ, עֲמוּ אֲנֹכִי,
בְּצָרָה, אַחֲלֶצְהוּ, וְאַכְבֶּדְהוּ:
טז אַרְךָ יָמִים אֲשַׁבִּיעָהוּ,
וְאַרְאֶהוּ בִישׁוּעָתִי:

(יג) על הארי ועל הנחש
שִׁמְצָאוּ בְּדֶרֶךְ תִּדְרֹךְ וְלֹא
יִזְקִיד, תִּרְמָס אֶת הָאֵרִי הַצֵּעִיר
וְהַנֶּחֱשׁ הַמִּזִּיק.

(יד) ה' אומר: יַעֲלֶה הָאָדָם
מִשְׁתַּקֵּק אֵלַי לֵכֵן אֲצִילֶהוּ
וְאֶחֱזַק אוֹתוֹ אֲחֲרֵי שִׁיּוּדָע אֶת
שְׁמִי לִירָא מִמֶּנִּי.

(טו) כְּאִשֶּׁר יִקְרָא אֵלַי בְּצָרָתוֹ אֲנִי
אֲעֲנֶה לוֹ, עֲמוּ אֲנֹכִי בְּצָרָתוֹ
וְאֶחֱלֶצְהוּ מִזָּה וְעוֹד אֲכַבֵּד
אוֹתוֹ.

(טז) כְּאִרְךָ יָמִים אֲשַׁבִּיעַ אוֹתוֹ
וְאַרְאֶה לוֹ אֶת יְשׁוּעָתִי.

זה המזמור אמרו הלויים, בשיר על הדוכן בבה"מ ביום השבת, ומדבר מענין עוה"ב. ומדבר על לב המדוכאים
ביסורים.

צב א מְזֻמָּר, שִׁיר לְיוֹם
הַשַּׁבָּת: ב טוֹב לְהַדוֹת
לִי, וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֲלִיּוֹן:

(א) מְזֻמָּר שִׁיר הַמִּיעֵד לְאֶמְרוֹ
בְּיוֹם הַשַּׁבָּת.

(ב) טוֹב לְהַדוֹת לַה' וּלְשַׁבֵּחַ
בְּזִמְרֵי לְשִׁמְךָ עֲלִיּוֹן.

תהלות שלום

צב) מְזֻמָּר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת וכו', צמד"ר (נראשית כ"ג י"ג) ויאל קין מלפני ד' ר' חמא
בשם ר' חנינא בר רבי יוחנן אמר יאל שמח וכו' פגע בו אדם הראשון
א"ל מה נעשה בדיןך, א"ל עשיתי תשובה ונתפשרתי החחיל אדה"ר מטפח על פניו
אמר כך היא כחה של תשובה ואני לא הייתי יודע, מיד עמד אדה"ר ואמר מומזר שיר
ליום השבת, וברש"י ז"ל נתפשרתי כלומר יאלתי נקי והיינו ויאל קין ע"כ, וז"ל מה
ענין מזמור שיר ליום השבת לגדולת כוחה של תשובה.

ונראה לפרש בהקדם דברי המהרש"א (מכות כג) אהא דאמרו (שיריון י"ג), נמנו וגמרו נוח
לו לאדם שלא נברא יותר משנברא ועכשיו שנברא יפספש במעשיו, פי' שכל
בנין המצוות וראו שמנין הלא תעשה רבה על המצוות עשה, וא"כ עלול האדם יותר
לעבור על ל"מ מלקיים העשה והרי הוא קרוב להפסד ורחוק משכר, על כן גמרו שנוח

ג לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חֶסֶדְךָ,
וּאֲמוֹנַתְךָ בַּלַּיְלוֹת: ד עָלִי
עָשׂוֹר, וְעָלִי נָבֵל, עָלִי הַגִּיוֹן
בְּכַנּוּר: ה כִּי שִׁמְחַתְנִי יי
בַּפַּעֲלָה, בַּמַּעֲשֵׂי יְדִידְךָ אֲרַנֶּן:
ו מֵה גָדְלוֹ מַעֲשִׂיךָ יי, מֵאֵד
עֲמָקוֹ מַחֲשַׁבְתֶּיךָ: ז אִישׁ
בַּעַר, לֹא יֵדַע, וְכִסִּיל לֹא
יֵבִין אֶת זֹאת: ח בִּפְרוֹחַ
רְשָׁעִים כָּמוֹ עֹשֵׁב, וַיִּצְיָצוּ
כָּל פְּעָלֵי אֹן, לְהַשְׁמֵד עָדֵי

(ג) טוב וְנָאָה לְסַפֵּר עַל חֶסֶדְךָ
בְּהוֹפִיעַ בְּקֶרֶב הַגָּאֻלָּה, וּבְכוֹד
חֲשֻכַת לַיְלֵי-הַגְּלוּת — לְהַאֲמִין
בְּךָ וּבְהַבְטָחָתְךָ שֶׁתּוֹשִׁיעֵנִי.
(ד) רָאִיוּ לְזִמְרָה לְשִׁמְךָ עַל הַכַּנּוּר
כִּן עֲשֶׂה הַיָּמִים, עַל כָּלִי הַשִּׁיר
"גָּבֵל", עַל נַעַם הַשִּׁיר הַנּוֹשָׁמָה
מִהַכַּנּוּר.
(ה) עָלִי לְהוֹדוֹת לָךְ כִּי שִׁמְחַת
אוֹתִי בַּפַּעֲלָה, בַּמַּעֲשִׂיךָ, הַטּוֹבִים,
וּבְהַתְּבוּנָתִי בַּמַּעֲשֵׂי יְדִידְךָ אֲרַנֶּן
לָךְ.
(ו) מֵה גָדְלוֹ מַעֲשִׂיךָ ה', מֵאֵד
עֲמָקוֹ מַחֲשַׁבְתֶּיךָ שֶׁלֹּא נִכְבֵּל
לְהַשִּׁיגוֹ.
(ז) אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדַע לֹא יֵדַע,
כִּסִּיל לֹא יִכְבֵּן לְהִבִּין אֶת זֹאת,
(ח) שֶׁהַרְשָׁעִים מַצְלִיחִים
וּפּוֹרְחִים כָּמוֹ עֹשֵׁב וּפְעֻלָּתוֹ
הַשִּׁקָּר צָרִים וּמְשֻׁשָׁגִים — זֶהוּ
כְּדֵי שֶׁלְּבַסּוֹף יִשְׁמְדוּ לְעוֹלָם.

תהלות שלום

לו שלא נברא עי"ש, וביארו בספרה"ק ההמשך דיפספס במעשיו. הכוונה דעדיין לא אזהרה
מקומות, עפ"י הגמ' (יומא סו:) דהשכב מאהבה וזונות נעשו לו זכויות, נמלא דבכתב המשונה
נכסלו ומתנו זכויות, ושוב היו קרוב לשכר מלהפסד ועי"ז טוב לו שנברא, חש"א ועכשיו
שנברא יפספס במעשיו במשונה מאהבה, ואז כל עוונותיו יוקפו לזכותו, אולם משונה
מאהבה היא מדריגה גדולה, וקשה מאוד להגיע אליה, אמנם כוונה של קדושת השבת
להביא את האדם למשונה מאהבה.

ובראיתא נישמת ישראל (יחזק) ביאור דברי הגמ' (שבת קמ.) כל השומר שבת כהלכתה אפילו
עובד עבודה זרה מוחלין לו על כל עוונותיו, והק' הע"ז (דף"ט ס"ו רמב"ד) דממנ"פ
אם שבת במשונה שלימה על חטאיו הרי מומלא נמחל לו בלא זכות שמירת שבת, ואם הוא
עודנו עומד במדרד ואינו שבת מה יתן ומה יוסיף לו זה ששומר שבת כהלכתה, אלא הפי'
דיפה כוחה ומעלתה של קדושת השבת להביא את האדם להתעוררות משונה עכ"ד והמשונה
בשכ"ק הוא משונה מאהבה כדאיתא במיקונים (מיקון י"ז) ששבת הוא צמי' אהבה.

עד: ט ואתה מרום, לעלם
 יי: י כי הנה איביך יי, כי
 הנה איביך יאבדו, יתפרדו
 כל פעלי און: יא ותרים
 בראים קרני, בלתי בשמן
 רענן: יב ותבט עיני, בשורי,
 בקמים עלי מרעים,
 תשמענה אזני: יג צדיק
 בתמר יפרח, בארז בלבנון
 ישגה: יד שתולים בבית יי

(ט) ואתה מרום לעולם ה', ובכל
 משפטך ידך על העליונה,
 שהכל מצדיקים אותך.

(י) כי הנה אויביך, ה', הנה
 אויביך יאבדו, יתפרדו ויתפזרו
 כל פועלי השקר לכל רוח.

(יא) ואת קרני רוממת בגבה
 הראים לסוכני בשמן ויתרצנו
 לאות על גדלה ושררה.

(יב) ועיני ראו במפלות הרשעים
 העושים אותי, ועל הקמים עלי
 לכלותי שמעו אזני שלא יוכלו
 לבצע את זממם.

(יג) יפרח הצדיק בתמר לעשות
 פרות, וישגשג ויגדל בארז
 הלבנון הגבוה.

(יד) שתולים יהיו הצדיקים

תהלות שלום

וזש"א קין לאדה"ר עשימי תשובה ומתפשרתי ופירש"י ילאמי נקי, והיינו ע"י שעשימי
 תשובה מאהבה הזדונוה נהפכו לזכוה, ועי"ז נקימי מעוון ומפשע רב לגמרי,
 דהשג מיראה עדיין נכחם עוונו לפני הקב"ה, כי נשאר רושם של שגגה, אבל ע"י ששנמי
 מאהבה ילאמי נקי.

ולבן התחיל אדה"ר מטפח על פניו ואמר, כך הוא כוחה של תשובה מאהבה שמטהרת
 את האדם מכל שמץ חטא, ועוד נהפך לזכות ואני לא הייתי יודע, כלומר היאך
 אפשר לשוב מאהבה, מיד אמר מזמור שיר ליום השבת, שרק בהשפעת קדושת השבת
 אפשר לשוב מאהבה ולהטהר מכל סיג ופגם.

צדיק כחמר יפרח כחור בלגנון ישנה, שמולים ציח ה' וגו'. יל"ד דפתח בלשון יחיד
 ומסיים בל' רבים, ונל"פ עפ"י עובדא ידועה (הובא צ"ב דברי אברהם) דפעם צא חכם
 אחד למעון קדשו של מרן החת"ס לנצקרו, ותוך כדי דיבור התאונן החת"ס ושם לו
 דאגתו בפניו, היום והוא מוקף כל היום בחבילי טרדין בהנהגת קהלה גדולה, וכן בהרצנת
 תורה בישיבה ולהשיב לשאליו דבר ה', ודין גרמא שאין עיתותיו בידו להשיג כראוי על
 בניו ויוצאי חלוצי ולתהות על קנקנם כמה שלומדים, והשיב לו, הנה דהמע"ה אומר

בַּחֲצֹרֹת אֱלֹהֵינוּ, יִפְרִיחוּ: בְּבֵית ה' וּבְחֲצֹרֹת אֱלֹהֵינוּ
 יִפְרִיחוּ.
 טו עוֹד יִנּוּכוֹן, בְּשִׁיבָה, (טו) עוֹד יִמְשִׁיכוּ לַצֶּמֶחַ וְלַגְדָּל
 בְּשִׁיבָה טוֹבָה, דְּשָׁנִים וְרַעְנָנִים
 יִהְיוּ.
 מזו לַהֲגִיד כִּי יֵשֶׁר יִי, צוּרִי,
 וְלֹא עוֹלָתָה עֲלָתָה כ' בּו':

תהלות שלום

(מחללים לו, טו) כל היום חונן ומלווה וזרעו לזכרה, ואפשר לפרש הכוונה שהוא חונן ומלווה
 לאחרים כל היום שלו, שמקדיש העת והזמן שלו לאחרים וזרעו מה תהא עליהם, ע"ו
 קאמר וזרעו לזכרה שהש"ת ישגית ממכון שבתו על זרעו שיהיו לזכרה בתורה ויר"ש,
 ונהנה החת"ם מאוד מדבריו ואמר לו נחמתי בני נחמתי.

ואח"כ בשב"ק בסעודה שלישית סיפר החת"ם לתלמידיו הפי' הזה והפליא אותו מאוד,
 והוסיף לפרש בזה הפסוק (שמות כג, טו) לא תהיה משכלה ועקרה באלרך את
 מספר ימיך אמלא, כי דרשו ע"ו בגמרא (בבבא מצ' מד') שלא תהיה עקר מן התלמידים,
 וכיון שתרצה גבוך לתלמידים לא יהיה לך פנאי לחנך את בניך כי תתן את ימיך לאחרים,
 ע"ו אמר את מספר ימיך שאתה נותן לאחרים, אמלא להשגית על בניך שיהיו לזכרה
 ע"כ.

וזש"א לדיק כחמר יפרת, היינו שהלדיק יפרת להוציא פירות נאים ומתוקים כחמר ע"ד
 דאי' בפדר"א (וט) מה תמרה זאת נאה במראה וכל פירותיה מתוקים וטובים
 עיי"ש, והיינו שהכתוב מבטיח ללדיק שיפריח ויוציא פירות נאים ומתוקים, וכ"ז בגלל
 שמתולים בבית ה' בתצורות אלו קיינו יפריחו, נקט ל' רבים דקאי על תלמידיו שהעמיד
 ונטע בבית ה', וכל זמנו הוא מוסר לתלמידיו להדריכם בדרך הישר ואין לו פנאי לזנות
 את בניו ואת ביתו אחריו.

עוד ינוצן צביה דשנים ורעננים יהיו, להגיד כי ישר ה' צורי וגו' נל"פ דהנה ידוע
 גדול מעלת זכיו הרבים עד שאמרו (אסתר פ"ה, כה) שאין חטא בא על ידו, וגם
 מסוגלת להאריך ימי האדם על האדמה, גם אחרי שכבר מלאו ימיו ובא קץ, מ"מ כיון
 שרבים צריכים לו יוסיפו לו אורך ימים ושנות חיים כדי שיוכל לזכות את הרבים, (וש"י
 לעיל ממזכר כג) וכמו שהעיד על עצמו בעל מחבר ספר שבלי הלקט, שכבר היה פעם במצב
 של גסיסה והגיע עד שער מות, ונתגלה לו שהוסיפו לו ימים על ימיו והשי"ת אמר
 למלאך המשמים הרף, כיון שעוד לאל ידו לזכות את הרבים, וכן היה שעמד ממעמ
 חליו ויהי כאחד האדם ע"כ, (הוצא כג' קב הישר פ"ח עיי"ש).

רכח ספר ליום המושי צג י"ט לחודש רביעי

זה המזמור נאמר על ימות המשיח. באותו זמן ילבש הקב"ה גיאות, ומה יתנאה לפניו אדם, כמו שעשה נבוכדנצר ופרעה וסנחריב.

(א) בגאלה העמידה יאמרו: ה' מלך, התלבש בגאות וגבורה, התלבש ה' וחקר את עצמו בעזי ויבמלכו תשמה הארץ שיה' בוננה לכל תתמוטט.

(ב) נכון כשא קבורה ה' מאז ומקדם, מעולם אמה הוא ה'.

(ג) אמה ה' ראה את האויבים השוטפים כנהרות מתנשאים, הם נושאים את קולם והומים

צג א יי מלך, גאות לבש, לבש יי עז התאזר, אף תפון תבל, בל תמוט:

ב נכון כשאף מאז, מעולם, אמה: ג נשאו נהרות יי, נשאו נהרות קולם, ישאו

תהלות שלום

וכן ידוע הסיפור צעת שהיהודי הקדוש מפארסיסמא וי"ע עדיין הסמוך נצלו של רבו החוזה מלוצלין וי"ע, נחלה פעם צמחה קשה והלך בנו אל רבו החוזה לנפש על נפש אביו להעמיר בעדו לרפואתו, ויאמר לו החוזה כתי' (צמדנר י"ג) שלח לך אנשים ויחזרו, והכוונה דלפעמים כשרואים בשמים אדם מישראל שהשלים את עצמו ותיקן כבר את כל המוטל עליו לתקן עלי חלד, אז השי"ת שולח אליו אנשים שיחסו נצלו ויסעו אליו, לחזר להם את הדרך אשר ילכו זה ואת המעשה אשר יעשו, ועי"ז מתחדש לו תפקיד חדש ועבודה להורות לגוי ישראל את הדרך הישרה ולהשיב רבים מעוון, ובה יתחדשו ימיו כקדם ורפא לו. וכן היה שהיהודי הק' החלים ונתרפא, ומאז לימד דעת את העם ורבים הלכו לאורו ע"כ.

וזש"א עוד ינוצן בשיצה דשנים ורעננים ויוסיפו להם שנות חיים, וכל כך למה אחרי שמילאו תפקידם והשלימו נפשם כבר בזה העולם, ע"ז קאמר כדי להגיד כי ישר ה' צורי ולא עולמה צו כלומר להגיד לאחרים ולהורותם דרך ה' הישר והטוב ולהשיב רבים מעוון.

צג) נשאו נהרות ה' נשאו נהרות קולם ישאו נהרות דכים וגו' מקולות מים רבים וגו'. נל"פ עפי"ד המד"ר (צלאשית פ"ה, ד) דצעת שהקב"ה הנדיל בין מים למים לא פירשו המים התחמונים אלא בצביה, הה"ד (חיוג כח, יא) מצבי נהרות וגו'.

והנה מזינו שהקב"ה פיים אותם והצטיח להם ליקרב ע"ג המוצה צמלה על כל קרנך וצניפוך המים צחג (הוצא צה"י וקרא ב, יא).

והנה מזינו עוד פיוס גדול להמים צעת קריעת ים סוף, שנצקעו המים ועברו ישראל צחוכו ואז שמעו עמים ירגזון ונתקדש שם שמים בכל קצוי חבל, וגם כי נגלה

נְהָרוֹת דְּכִיָּם: ד' מְקוֹלוֹת מִים
רְבִים, אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי יָם,
אֲדִיר בְּמָרוֹם יי: ה' עֲדִיתִיךָ
נֶאֱמָנוּ מֵאֵד לְבִיתְךָ נֶאֱוָה
קֹדֶשׁ, יי לְאַרְךָ יָמִים:

הַנְּהָרוֹת־הָאֵלֶּיךָ;
 הַלְלוּ מִתְנַשְּׂאִים כְּגִלִּים עֲמָקִים
 לְהַתְנַאֲחֹת נְגִדָךְ ה'.

(ה) אֲך' יִדְעַ אֲנִי כִי יוֹתֵר מְקוֹלוֹת
 הַמִּים הַרְבִּים, יוֹתֵר מִגְלֵי הַיָּם
 הָאֲדִירִים הָאֵלֶּה — אֲדִיר אַתָּה
 בְּשִׁמְיֶם ה' יוֹתֵר מִכָּלֶם.

(ו) נֶאֱמָרִים הֵם דְּבָרֵי נְבִיאִיךָ
 שֶׁהַעֲדִיר וְהַקְטִיחוּ צֶל בִּגְנֵן בֵּין
 מִקְדָּשְׁךָ נְהִיחָה קֹדֶשׁ, אִם כִּי אָרְכּוּ
 הַיָּמִים לְקִיּוֹם דְּבָרֶיךָ.

תהלות שלום

אז כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר ורחמה שפחה על הים וכו', ואפי' חינוקות בני יומן הראו כאלנע ואמרו זה קלי וגו', וא"כ ודאי כל זה נזקק לזכותו של הים, כי הוא היה הגורם לקידוש שמו יתנצח בעולם שהוא חכלית כל הבריאה.

אמנם זה הפיוס היה טוב בזמן שישראל שריים על אדמתן ועובדים את הש"מ ומקדישים שמו הגדול, ומקיימים לפניו ע"ג המזבח וזמ ונסכים, ספיר יש פיוס להמים שהם גרמו כל זאת ומכוחם באו, אבל מעת שחרצה עירנו ושמש בית מקדשנו ואין לנו לא כהן ולא מזבח לא ניחום ולא נסכים וחשכו המאורות ונתמעטו הלבוש, וא"ל לעבוד את ה' כראוי ולקדש שמו יתנצח בעולם, שזו אין צמה לפייס את המים.

ועיי' בספר חוט המשולש (פ' דברים) שמפרש בזה הפסוק (תהלים קל"ה) על נהרות צלל שם ישנו גם כנינו, דלכאורה מה ראו על ככה לישא את קולם בצבי על המים דוקא, וכן תיבא גם אין לו שחר, וכן יש לנצר דברי המדרש (אזכ"ר פ"ג, י"י) כי גדול כים שנצרך מי ירפא לך, מי שירפא שצרו של ים הוא ירפאך והוא תמוה, והביאור עפ"י הג"ל גדול כים שנצרך דשצרו של ישראל ושצרו של הים באים כאחד, ולכן על נהרות צלל שם ישנו וכשראינו המים צובים על שצרו גם כנינו עמהם כי בשצר אחד הם שוצרים, ולכן מי שעמיד לרפאות שצרו של ים הוא ירפא שנצרך, כי הא בזה תליא שזמן שישנו ישראל על אדמתם ישנו הים לאיתנו הראשון ויתפיים.

וזה נרמז בפסוק, נשאו נהרות קולם בצבי על שנתרחקו משכינת עוזו ומרחוק ה' נראה להם, אמנם ישאו נהרות דכים, מל' לצ נשצר ונדכה (תהלים נ"א, יט) דהיינו שהתנשאו משצרו ומצביים מקולות מים רבים אדירים, אימתי משצרי ים היינו כשהוציא ה' את מי ים סוף ושיצר הים לגורים, ואז אדיר צמרוס ה', שנתקדש שמו בעולם ויחד כולם הדוד והמליכו ואמרו ה' ימלוך לעולם ועד, וגם נתפיים בזה שעדויתך נחמנו מאוד לצייתך נאווה קודש כלומר שנאמנים בדברים שניזוננו ליקח מעט מים לנסכים וצמים צייתך נאווה קודש וצוה רועה הים ונתפיים.

תפלה נוראה ונפלאה לכל יחיד ויחיד, על הנאולה מבין העבדים, ומוסר גדול.

צד א אל נקמות יי, אל נקמות

הופיע: ב הנשא, שפט

הארץ, השב גמול, על

גאים: ג עד מתי רשעים יי,

עד מתי רשעים יעלזו:

ד יביעו ידברו עתק,

יתאמרו, כל פעלי און:

ה עמך יי, ידכאו, ונחלתך,

יענו: ו אלמנה וגר, יהרגו,

ויתומים ירצחו: ז ויאמרו,

לא יראה יה, ולא יבין אלהי

יעקב: ח בינו ביערים בעם,

ובסילים, מתי תשכילו:

ט הנטע און, הלא ישמע,

אם יצר עין, הלא יביט:

י היסר גוים, הלא יוכיח,

המלמד אדם דעת: יא יי ידע

מחשבות אדם, פי המה

(א) אל נקמות ה', אל נקמות,
הופיעה נא ויהרא אֵת נקמתך
באויבים!

(ב) הִתְרוֹמֵם אִתָּה שׁוֹפֵט הָאָרֶץ,
שֶׁלֶם אֵת גְּמוּלָךְ עַל הַמִּתְנָאִים
לִפְנֶיךָ.

(ג) עַד מָתַי ה' תִּתְקַמּוּ הָרָשָׁעִים?
עַד מָתַי הֵם יִשְׁמְחוּ עַל
צְרוּתָם?

(ד) עַד מָתַי יִבְיְעוּ ויִדְבְּרוּ דְבָרֵי
גֵאוּהָ, ויִתְפָּאֲרוּ כָּל פֹּעֲלֵי
הַשָּׁמַיִם?

(ה) אֵת עַמְּךָ ה' הֵם מְדַבְּרִים,
וְאֵת יִשְׂרָאֵל גּוֹחֵלֶתָ הֵם מַעֲנִים
וּמִסְרִים.

(ו) אֶלְמָנָה וְגֵר הֵם הוֹרְגִים,
וּתְוֹמִים הֵם מְרַצְחִים.

(ז) הֵם אוֹמְרִים: ה' אֵינוֹ רוֹאֶה,
אֱלֹהֵי יַעֲקֹב אֵינוֹ מִבִּין
לְמַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים.

(ח) הֲלֹא תִבְיֵנוּ שׁוֹטִים שְׂבָעוֹלִים;
בְּסִילִים! מָתַי כָּבֹד תִּשְׁכִּילוּ
וּתְדַעוּ?

(ט) ה' שֹׁנֵט אֵוֶן בְּאָדָם —
הָאֵם לֹא יִשְׁמַע לְזַעֲקָתָהּ. ה'
שׂוֹנֵט עֵוֶן בְּאָדָם הָאֵם לֹא יִבִּיט
עַל עֲוֹנוֹ?

(י) ה' הַמְסִיר אֵת הָעַמִּים עֲבוּר
הַטָּאִיְהוֹם, הֲלֹא יוֹכִיחַ אֶתְכֶּם!
הֲרִי ה' מְלַמֵּד רֵצַח לְאָדָם, וְאֵיךְ
לֹא תִבְיֵנוּ זֹאת?

(יא) ה' הַיּוֹדֵעַ מַחְשְׁבוֹת אָדָם,
יּוֹדֵעַ כִּי כָּל מַזְמוֹמְתֵיהֶם הִקְבִּל,

(יב) אֲשֶׁרִי הָאִישׁ אֲשֶׁר גַּם
בְּהִיּוֹתוֹ מִסֵּר מֵאֵת ה', מוֹסִיף
לְלַמֵּד תּוֹרָה וְלִקְנִים מַעֲשׂוֹת .

(יג) הַיְסוּרִים הִלְלוּ גִדּוּמִים
לְהַשְׁקִיט לְצַדִּיק אֶת עֲוֹנוֹי יָמֵי
רַע הַגִּיהוֹנִם, וְגַם שִׁירָאָה מִפְּלֹתוֹ
שֶׁל הָרָשָׁע בְּבוֹר שְׁחוּפְרִים לוֹ.
(יד) כִּי לֹא יִטֵּשׁ ה' אֶת עַמּוֹ,
וְאֵת יִשְׂרָאֵל נִחַלְתּוֹ לֹא יַעֲזֹב.

(טו) כִּי לְאַחַר שִׁנְדָּקָכּוֹ וְיִצְדָּקוֹ
עַל יְדֵי הַיְסוּרִים, לְשׁוֹב מַעְלִיהֶם
הַמִּשְׁפָּט, וְאִזּוֹ יִתְקַבְּצוּ כָּל יִשְׂרָאֵל
לִב לְקַבֵּל הַטּוֹב הַנִּצָּפֶנֶת לָהֶם.
(טז) אִיזּוֹ זְכוּת תַּעֲמֹד לְנוֹ
לְהִתְקַנֵּם בֵּין הָרָשָׁעִים? מִי
יִתְנַצֵּב לְצַדִּינוּ כְּאֲשֶׁר יְבוֹאוּ
עָלֵינוּ פּוֹעָלֵי הַשָּׁקֶר?

(יז) אָמֵנָם, אֶלְמֵלֵא עֲזֹרַת ה' —
כְּמַעַט שְׁנִפְשֵׁי יִרְדָּה וְשִׁכְנָה
בְּדוּמִית־הַשָּׂאוֹל.

(יח) אִם אֲמַרְתִּי בַּעַת צָרָה שְׁרָגְלִי
עוֹמֶדֶת לְהִתְמוּטֵט — חֲסִדְךָ ה'
הוּא הַתּוֹמֵךְ וְסוֹעֵד בִּי.

(יט) בְּרִבּוֹת מַחְשְׁבוֹת־עֶצֶב
בְּקִרְבִּי דְּבָרֵי הַנְּבוּאָה הַמְּנַחֲמִים
הֵם מְשַׁעֲשְׁעִים וּמַעֲדִידִים נַפְשִׁי.

(כ) הֵאֵם יִכָּל לְהַדְמֹת אֵלֶיךָ זֶה
הַיּוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא־רָשָׁע, הַיּוֹצֵר
אֱלִילִימָלֵךְ לְחִמֵּי גְבוּרַת־זָרָה
שֶׁלָּהֶם?

(כא) הִלְלוּ מִתְאַסְּפִים גִּדּוּדִים
גִּדּוּדִים לְאָרֶב עַל נֶפֶשׁ צַדִּיק
לְהַרְגוֹ וּמַסְלִיפִים דִּין כְּדֵי לִשְׁפּוֹךְ
דָּם נָקִי.

הָבֵל: יב אֲשֶׁרִי הַגִּבֹּר אֲשֶׁר
תִּיַסְרָנוּ יְיָ, וּמִתּוֹרַתְךָ
תִּלְמַדְנוּ: יג לְהַשְׁקִיט לוֹ
מִיָּמֵי רַע, עַד יִכָּרֶה לָרָשָׁע
שְׁחָת: יד כִּי לֹא יִטֵּשׁ יְיָ עַמּוֹ,
וְנִחַלְתּוֹ לֹא יַעֲזֹב: טו כִּי עַד
צֶדֶק יָשׁוּב מִשְׁפָּט, וְאַחֲרָיו,
כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב: טז מִי יִקְוֶם לִי
עִם מְרַעִים, מִי יִתְנַצֵּב לִי
עִם פּוֹעָלֵי אָוֶן: יז לֹאִלִּי יִי
עֲזָרְתָּה לִי, כְּמַעַט שִׁכְנָה
דּוּמָה נִפְשִׁי: יח אִם אֲמַרְתִּי,
מָטָה רַגְלִי, חֲסִדְךָ יְיָ,
יִסְעֶדְנִי: יט בָּרֵב שִׁרְעֵפִי
בְּקִרְבִּי, תִּנְחֹמְנִיהָ, יִשְׁעֵשְׁעוּ
נַפְשִׁי: כ הִיחַבְּרָךְ פֶּסֶא הַוּוֹת,
יֵצֵר עָמָל, עָלִי חֶק: כא יִגּוּדְהוּ
עַל נֶפֶשׁ צַדִּיק, וְדָם נָקִי,

(כב) ויהי ה' לי למִשְׁגָּב־עֹז
וְאֵלָי לְצוּר־מִקְצָר לְמַחְסֵה.

יִרְשִׁיעֵנוּ: כב וַיְהִי יי לי
לְמִשְׁגָּב, וְאֵלֹהִי לְצוּר

(כג) וַיֵּשֶׁב ה' עַל שׁוֹפְטֵי חֶמֶס
אֱלֹהִים אֶת גְּמוּלָם עַל רָשָׁעוֹתָם
לְחָצֵם, וּבְגָלַל רַעְתָּם יִקְרִית
אוֹתָם, יִקְרִית אוֹתָם ה' אֱלֹהֵינוּ.

מַחְסֵי: כג וַיֵּשֶׁב עָלֵיהֶם אֶת
אוֹנָם, וּבִרְעָתָם יִצְמִיתָם,
יִצְמִיתָם יי אֱלֹהֵינוּ:

מדבר על העתיד, האך איש אל אוזני ידבר, לכו נרננה ונשבח לה, על הנסים שעשה לנו.

(א) בואו נִרְנֶנָּה לַה, נָשִׁיב בְּקוֹל
לְצוּר יִשְׁעֵנוּ.

(ב) נִקְדָּם אֶת פִּי ה' בְּתוֹדָה עַל
יְשׁוּעָתוֹ, בְּקִמְיּוֹת נִרְיֵעַ לוֹ.

(ג) כִּי אֶל גְּדוֹל ה' וּמִלֵּךְ גְּדוֹל
הוא הַמוֹשֵׁל עַל כָּל הַכַּחוֹת
הַעֲלִיּוֹנִים.

(ד) אֲשֶׁר בִּידוֹ תַעֲלֹמוֹת חֲקָרֵי
מַעֲמָקֵי אָרֶץ, וְלוֹ גִבַּת הַהָרִים.

(ה) אֲשֶׁר לוֹ הַיָּם וְהוא עֹשֶׂה
אוֹתוֹ, וַיִּבָּשֶׁת הָעוֹלָם יָצְרוּ יָדָיו.

(ו) בואו בְּלִכְם נִשְׁמַחָה וְנִכְרַעָה
לִפְנֵי, נִרְבִּין בְּרִפְיֵנוּ בְּהִכְנָעָה
לִפְנֵי ה' יוֹצְרֵנוּ.

(ז) כִּי הוא אֱלֹהֵינוּ וְאֵנָחֵנוּ הָעָם
שֶׁהוא רוֹעֶה אוֹתָנוּ, כִּצְאָן
הַנִּמְצָאִים מִתַּחַת יָדוֹ — בְּמַעֲמָד

צֶה א לָכוּ נִרְנֶנָּה לִי, נִרְיֵעָה
לְצוּר יִשְׁעֵנוּ: ב נִקְדָּמָה
פָּנֵינוּ בְּתוֹדָה, בְּזִמְרוֹת נִרְיֵעַ
לוֹ: ג כִּי אֶל גְּדוֹל יי, וּמִלֵּךְ
גְּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים: ד אֲשֶׁר
בִּידוֹ מַחְקְרֵי אָרֶץ, וְתוֹעֲפּוֹת
הָרִים לוֹ: ה אֲשֶׁר לוֹ הַיָּם,
וְהוא עֹשֶׂהוּ, וַיִּבָּשֶׁת יָדָיו
יָצְרוּ: ו בואו, נִשְׁמַחָה
וְנִכְרַעָה, נִבְרָכָה לִפְנֵי יי
עֲשֵׂנוּ: ז כִּי הוא אֱלֹהֵינוּ,
וְאֵנָחֵנוּ עִם מְרֵעִיתוֹ, וְצֶאן

כְּזֶה נוֹכַל לִהְיוֹת הַיּוֹם בְּעוֹלָם
הַזֶּה, אִם רַק בְּקוֹלוֹ נִשְׁמָע!
(ח) אֵל תִּקְשׁוּ לְבַבְכֶּם בְּאֲבוֹתֵיכֶם
יּוֹצְאֵי מִצְרַיִם שְׁעִשׂוּ מְרִיבָה,
בְּאוֹתוֹ יוֹם שִׁנֹּסוּ אֶת ה' בְּמִדְבָּר.

(ט) (אָמַר ה') בְּאֶשֶׁר נִסּוּנִי
אֲבוֹתֵיכֶם וְלֹא הֶאֱמִינוּ בִּי, לֹלֵא
צִדִּיק בָּחֲנוּ אוֹתִי כִּי רָאוּ כְּבֹר
פְּעָלֵי הַגְּדוֹל בְּמִצְרַיִם.
(י) אֲרַבְּעִים שָׁנָה נִלְחַמְתִּי בְּדוֹר
הַזֶּה וְלֹא שָׁמַדְתִּים בְּמִדְבָּר בְּאֶמְרִי
תוֹעִי לְלֶכֶב הֵם לֹלֵא אֶמּוֹנָה וְלֹא
יָדְעוּ לִלְכַּת בְּדֹרְכִי.

(יא) אֶשֶׁר בְּגִלְלָה זֶה נִשְׁבַּעְתִּי
בְּחֶרֶן אִפִּי שְׁלֹא יָבֹאוּ אֶל
מְקוֹם מְנוּחָתִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
וְיִרְשׁוּהָ.

יָדוּ, הַיּוֹם אִם בְּקוֹלוֹ
תִּשְׁמָעוּ: ח אֵל תִּקְשׁוּ
לְבַבְכֶּם, כְּמְרִיבָה, כִּיּוֹם
מִסָּה בְּמִדְבָּר: ט אֶשֶׁר נִסּוּנִי
אֲבוֹתֵיכֶם, בְּחֲנוּנִי, גַּם רָאוּ
פְּעָלִי: י אֲרַבְּעִים שָׁנָה
אֶקְוֶה, בְּדוֹר, וְאֶמַּר, עַם תִּעֲזֹב
לְבַב הֵם, וְהֵם לֹא יָדְעוּ
דְּרָכִי: יא אֶשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי
בְּאִפִּי, אִם יָבֹאוּ אֶל
מְנוּחָתִי:

עוד יאמרו איש אל אחיו, בואו ונשרה לה' שיר חדש.

(א) מְזִמּוֹר שִׁיר לַעֲתִיד לְבֹא:
שִׁירוֹ לַה' שִׁיר חֲדָשׁ, שִׁירוֹ לַה'
כָּל הָאָרֶץ!

(ב) שִׁירוֹ לַה', בְּרָכוּ וְשִׁבְחוּ
לְשִׁמּוֹ, הוֹדִיעוּ לְכָל מְדִי יוֹם
בְּיוֹמוֹ עַל יְשׁוּעָתוֹ.

(ג) סִפְרוּ בֵּין הַגּוֹיִם אֶת כְּבוֹד
ה', דְּבִירוּ בְּקֶרֶב הָעַמִּים עַל
נִפְלְאוֹתָיו.

צו א שִׁירוּ לִי שִׁיר חֲדָשׁ
שִׁירוּ לִי, כָּל הָאָרֶץ:
ב שִׁירוּ לִי, בְּרָכוּ שִׁמּוֹ,
בִּשְׁרוּ מִיּוֹם לְיוֹם יְשׁוּעָתוֹ:
ג סִפְרוּ בְּגוֹיִם כְּבוֹדוֹ,
בְּכָל הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו:

ד פי גדול יי, ומהלל מאד,
 נורא הוא על כל אלהים:
 ה פי כל אלהי העמים
 אלילים, ויי שמים עשה:
 הוד והדר לפניו, עז
 ותפארת במקדשו: הו
 ליי משפחות עמים, הו
 ליי כבוד, ועז: ה הו ליי
 כבוד שמו, שאו מנחה,
 ובאו לחצרותיו: ט השתחוו
 ליי בהדרת קדש, חילו
 מפניו, כל הארץ: א אמרו
 בגוים יי מלך, אף תבון
 תיבל בל תמוט, ידין עמים
 במישרים: יא ישמחו
 השמים, ותגל הארץ, ירעם
 הים ומלאו: יב יעלו שדי
 וכל אשר בו, אז ירננו כל

(ד) פי גדול ה' ומהלל מאד,
 נורא הוא על כל הכחות
 העליונים.

(ה) פי כל אלהי העמים אלילים
 מעשי ידי אדם; וה' עשה את
 השמים וגם אותם.

(ו) הוד והדר לפני ה' עז
 ותפארת בשמים מעון קדשו.
 (ז) ויבן, אתם משפחות העמים
 תנו לה, תנו לה כבוד ועז!

(ח) תנו לה כבוד לשמו, קחו
 מנחה ובאו לחצרות מקדשו
 להקריבה.

(ט) השתחוו לה' במקדש
 הנהדר, פחדו מפניו כל יושבי
 הארץ.

(י) יאמרו בין הגוים לעתיד
 לבוא: ה' מלך, ויבמלכו תשמח
 הארץ שה' בוננה לכל
 תתמוטט; ה' ישפט אז את
 העמים בישר לפי זכותיהם.

(יא) ישמחו השמים ותגל הארץ,
 גם הים ובריותיו ירעשו בקול
 תהלתם לה'.

(יב) יעלו גם השדות וכל אשר
 בהם, אז ירננו כל מקשלות
 האמות הדומות לעצי היער.

(יג) כלם ישמחו לפני ה' כי הגה הוא בא, הוא בא לשפט הארץ, והוא ישפט תבל בצדק ואז העמים באמונה ואמת.

עֲצֵי יַעַר: יג לִפְנֵי יי כִּי בָא,
כִּי בָא לְשַׁפֵּט הָאָרֶץ, יִשְׁפֹּט
תֵּבֶל בְּצֶדֶק, וְעַמִּים
בְּאַמוּנָתוֹ:

ילעג לעובדי פסל המתהללים באילנים, ונפשו תגיל בה' כי בחר בציון ויעקב חבל נחלתו.

כ' לחודש

(א) באשר יבטל שלטון צמלק והכל יכירו במלכות ה' — תגל הארץ וישמחו איים רבים המקצרים בעולם.
(ב) ואז ענן וערפל ישכנו סביב ה' להעניש בהם את הושעים; כי צדק ומשפט הם היסוד של כסא כבודו.
(ג) ובמלחמת גוג ומגוג שלעתיד לבוא, תלך אש לפני ה' ותלהט סביב צורריו.
(ד) הנדקים אשר ישלח ה' להפחיד את העמים יאירו תבל, כל יושבי הארץ יראו זאת ויפחדו.
(ה) הקרים ימסו כשענה באש לפני אדון כל הארץ.

(ו) השמים יגידו את צדקו, תתגלה מלכותו ויראו כל העמים את כבודו.
(ז) ואז יתקישו כל עובדי עבודה זרה המתקארים בגאליהם, וישתחוו לו כל הכחות שבעולם.

צו א יי מִלֶּךְ, תִּגַּל הָאָרֶץ,
יִשְׁמְחוּ אִיִּם רַבִּים: ב עֲנֵן
וְעֶרְפֶּל סְבִיבּוֹ, צֶדֶק
וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כְּסֹאוֹ: ג אֵשׁ
לִפְנֵי תֵּלֶךְ, וּתְלַהֵט סְבִיב
צִרְיוֹ: ד הָאִירוּ בְּרָקֵי תֵּבֶל,
רָאֵתָה וּתְחַל הָאָרֶץ: ה הָרִים
כְּדוֹנָג נִמְסוּ, מִלִּפְנֵי יי,
מִלִּפְנֵי אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ:
ו הִגִּידוּ הַשָּׁמַיִם צֶדֶקוֹ, וִירָאוּ
כָּל הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ: ז יִבְשׁוּ
כָּל עֲבָדֵי פֶסֶל, הַמִּתְהַלְּלִים
בְּאֵלִילִים, הִשְׁתַּחֲווּ לוֹ כָּל

אלהים: ה שְׁמָעָה וּתְשָׁמַח
צִיּוֹן, וּתְגַלְגֶּלֶה בְּנוֹת יְהוּדָה
לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיהָ יִי: ט כִּי
אַתָּה יִי עֲלִיּוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ,
מְאֹד נִעְלִיתָ עַל כָּל אֱלֹהִים:
אֱהָבֵי יִי, שְׂנֹאוּ רָע, שִׁמְר
נַפְשׁוֹת חֲסִידָיו, מִיַּד רָשָׁעִים
יַצִּילֵם: יא אֹרֶז זֶרַע לַצַּדִּיק,
וּלְיִשְׂרָאֵל לֵב, שְׂמִיחָה:
יב שְׂמִחוּ צַדִּיקִים בִּי, וְהוֹדוּ,
לְזָכָר קִדְשׁוֹ:

(ח) תשמע זאת ציון ותשמח, תגלגל ערי יהודה על נקמת ה' ומשפטו בעמים.

(ט) כי אתה ה' עליון על כל הארץ, נעלה ונשא על כל הכחות האדירים.

(י) אהבי ה', שנאו איש רע ולא תגורו מקומו כי ה' שומר נפשות חסידיו ומצילים מיד הרשעים.

(יא) אור הושועה ורוע ומוקן לצמח לצדיק, ולְיִשְׂרָאֵל לֵב ורועה שמחה.

(יב) לכן, שמחו צדיקים בה' והודו לזכר קדשו!

בו יסופר, האריך ישראל יתנו שבח להקב"ה על הגאולה.

צח א מְזִמּוֹר, שִׁירָו לִי שִׁיר
חֲדָשׁ, כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה,
הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוֹ וּזְרוּעַ
קִדְשׁוֹ: ב הוֹדִיעַ יִי יְשׁוּעָתוֹ,
לְעֵינַי הַגּוֹיִם גָּלָה צַדִּיקָתוֹ:
ג זָכָר חֲסִדוֹ וְאַמּוֹנָתוֹ, לְבֵית

(א) המזמור שישירו לעתיד: שירו לה' שיר חדש, כי נפלאות עשה ה', הושיע לעמו ימין ה' וזרוע קדשו.

(ב) הודיע ה' ישועתו בעולם, לעיני הגוים גלה צדקתו אמנו.

(ג) ה' זכר חסדו ותבטחתו

הַנֶּאֱמָנָה לְבֵית יִשְׂרָאֵל, וְרָאוּ
יֹשְׁבֵי כָל קְצוֹת הָעוֹלָם אֶת
יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ לְיִשְׂרָאֵל.

(ד) הָרִיעוּ לַה' כָּל הָאָרֶץ! פָּתְחוּ
אֶת פִּיקֵם בְּשִׁיר, רְנְנוּ וְזָמְרוּ לַה'!

(ה) זָמְרוּ לַה' בְּכִנּוֹר! שִׁבְחוּהוּ
בְּכִנּוֹר וְקוֹל זְמִרָה!

(ו) בְּחִצְצוֹרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִימוּ
קוֹל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ ה'.

(ז) יָרְעֵם הַיָּם וּמִלֹּאֵי בְּשִׁירָה
לַה', גַּם תִּבְּל וַיּוֹשִׁיבֶיהָ.

(ח) גַּם הַנְּהָרוֹת כָּאֵלֵי יִמְחֲאוּ כֶּף
וְהַקְּרִים יַחַד יִרְנְנוּ לַה'.

(ט) זָמְרוּ לִפְנֵי ה' עַל כִּי בָא
לְשַׁפֵּט אֶת הָאָרֶץ, וְאָמְנָם יִשְׁפֹּט
כָּל הָעוֹלָם בְּצֶדֶק וְאֵת הָעַמִּים
בִּישָׁר.

יִשְׂרָאֵל, רָאוּ כָּל אֲפִסֵּי אָרֶץ
אֶת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ: ד הָרִיעוּ
לֵי, כָּל הָאָרֶץ, פָּצְחוּ, וְרִנְנוּ
וְזָמְרוּ: ה זָמְרוּ לֵי בְּכִנּוֹר,
בְּכִנּוֹר וְקוֹל זְמִרָה:
ו בְּחִצְצוֹרוֹת, וְקוֹל שׁוֹפָר,
הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יי:
ז יָרְעֵם הַיָּם וּמִלֹּאֵי, תִּבְּל
וַיּוֹשִׁיבֵי בָה: ח נְהָרוֹת יִמְחֲאוּ
כֶּף, יַחַד הָרִים יִרְנְנוּ: ט לִפְנֵי
יי, כִּי בָא לְשַׁפֵּט הָאָרֶץ,
יִשְׁפֹּט תִּבְּל בְּצֶדֶק, וְעַמִּים
בְּמִישָׁרִים:

זה המזמור נאמר על מלחמות גוג ומגוג.

(א) בְּאֶשֶׁר תִּתְּגַלֶּה מַלְכוּת ה'
יִרְעֶדוּ עַמִּים; הָאָרֶץ תִּהְיֶה נוֹטָה
לְהִתְמוֹטֵט מִפֶּחַד ה' הַשּׁוֹכֵן בֵּין
הַקְּרוֹבִים בְּמִקְדָּשׁ.

(ב) וְאֵן תִּתְּגַלֵּל בְּכֹד ה' בְּצִיּוֹן,
יִתְרוֹמֵם עַל כָּל הָעַמִּים.

צט א יי מֶלֶךְ, יִרְגְּזוּ עַמִּים,
יֵשֶׁב כְּרוֹבִים, תָּנוּט
הָאָרֶץ: ב יי בְּצִיּוֹן גְּדוֹל,
וְרֵם הוּא עַל כָּל הָעַמִּים:

ג יִדְּרוּ שְׁמֶךָ גָּדוֹל וְנוֹרָא,
 קָדוֹשׁ הוּא: ^ה וְעַז מֶלֶךְ
 מְשַׁפֵּט אָהֵב, אֶתָּה כּוֹנֵנֶת
 מִיִּשְׂרָאֵל, מְשַׁפֵּט וְצַדִּיקָה
 בְּיַעֲקֹב אֶתָּה עֹשֶׂית: ^ה רִמְמוּ
 יי אֱלֹהֵינוּ, וְהִשְׁתַּחֲוּ לַהֲדָם
 רַגְלָיו, קָדוֹשׁ הוּא: ^ו מֹשֶׁה
 וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו, וְשִׁמְוֵאל
 בְּקִרְאֵי שְׁמוֹ, קִרְאִים אֶל יי,

(ג) ויִדְּרוּ וישבחו כל העמים את שם ה' כי גדול ונוֹרָא וקָדוֹשׁ הוּא.

(ד) יִדְּרוּ עַל עַז שֶׁל הַמֶּלֶךְ אֹהֵב הַמְשַׁפֵּט, הֵן אֶתָּה ה' כּוֹנֵנֶת אֶת הַיָּשָׁר בֵּין הָאֲנָשִׁים, אֶתָּה עֹשֶׂית חֲקֵי מְשַׁפֵּט וְצַדִּיקָה בְּיַעֲקֹב.

(ה) רִמְמוּ אֶת שְׁם ה' אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּ לַמֶּקְדָּשׁ הַמְּשׁוּל לְשִׁפְרָף לִפְנֵי כְּסֵא כְּבוֹדוֹ, כִּי קָדוֹשׁ הוּא ה'.

(ו) מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן שְׁתֵּיו בְּהִנֵּים לַה' וְשִׁמְוֵאל שְׁהִיָּה בֵּין קִרְאֵי שְׁם ה', שְׁלֹשָׁה אֲלֶה בְּאֶשֶׁר קִרְאוּ לַה' בְּעַת צָרָה, הִיָּה עֹנֶה לָהֶם.

תהלות שלום

צט ועוז מלך משפט אהב, אימא צמד"ר (שמות ג, ה) אמר להו משה לישראל הרי נתן לכם הקב"ה את תורתו, אם אין אתם עושין את הדינין נוטל תורתו מכם, למה שלא נתן לכם הקב"ה את התורה אלא ע"מ שמעשו את הדינין שנאמר ועוז מלך משפט אהב ע"כ.

נראה הכוונה דהנה האחדות והשלום היא העמוד והיסוד לכל התורה, ועל ידו זכו לקבל התורה בדכתיב (שמות יט, כ) ויתן שם ישראל נגד ההר וברש"י כאיש אחד בלב אחד, וכן כאשר קימו וקבלו היהודים עליהם תורה שבעל פה גם זכו לזה רק בזכות השלום, כמו שאמרה אסתר לך כיום את כל היהודים (אסתר ד, טו) וכוונתה הייתה לאחד את לבנם, כידוע משם הרה"ק מלכוויץ ז"ע שרק בזכות האחדות זכו אז בימי מרדכי ואסתר לקבל התורה שבע"פ, וע"כ ביקשה אסתר לסלק מעליהם כל שמץ של פירוד לבבות ומחלוקת.

והנה כי יהיה ריב בין אנשים, עפ"י רוב הוא על עסקי ממון כאשר נדמה לאחד שחצירו עשק אותו או השיג גבולו וכדו', מיד יעשן אפו ותמחו חצער זו כאש להצה, ולא יתור ולא יסקוט והצבעה ללהב ולחלק יוצאת ובאים לידי מזה ומרינה, כי האדם מטבעו הוא צהול על ממונו וממונו חביב עליו, ובפרט כשה נוגע לו לפרנסתו

(ו) מתוך ענן היה מדבר אליהם
ה', וְהָם שָׁמְרוּ עֲדוּתִי וְחָקִי
הַתּוֹרָה אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם.

(ז) ה' אֱלֹהֵינוּ אֵתָּה עֲנִית לָהֶם
בְּקֶרֶת אֱלֹהִים, נִשְׁאֵת וְסִלְחָת
לְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל בְּזִכְיוֹתָם — וּבְכָל
זֹאת בְּאֲשֶׁר חָטְאוּ נִגְדָּךְ נִקְמָת
בָּהֶם עַל מַעֲשֵׂיהֶם.

(ח) וְלָכֵן רוּמְמוֹ לַה' אֱלֹהֵינוּ
וְהַשְׁתַּחֲוִי לְהֵר קִדְשׁוֹ כִּי עַל גְּדִי
דִקְדִּיקָיו עִם הַצִּדִּיקִים הַכֹּל
רוֹאִים כִּי קִדּוֹשׁ הוּא ה' אֱלֹהֵינוּ.

וְהוּא יַעֲנֵם: וּבְעַמּוּד עָנָן,
יִדְבֹּר אֲלֵיהֶם, שָׁמְרוּ עֲדוּתִי,
וְחָק נָתַן לָמוֹ: ה' יִי אֱלֹהֵינוּ,
אֵתָּה עֲנִיתָם, אֵל, נִשְׂאֵת הִיִּית
לָהֶם, וְנִקְם עַל עֲלִילוֹתָם:
ט רוּמְמוֹ יִי אֱלֹהֵינוּ,
וְהַשְׁתַּחֲוִי לְהֵר קִדְשׁוֹ, כִּי
קִדּוֹשׁ יִי אֱלֹהֵינוּ:

תהלות שלום

ומקור מחייתו, כי אז כל דרך איש ישר בעיניו ומורה היתר לעצמו, ועל כל פשעים חסכה
אהבת הממון ומחרחר ריב ומדון, ואחריתה מי ישרנו כי האי תיגרא כיון דרווח רווח.

אמנם האיש הירא את דבר ה' ירחיק א"ע מכל מיני מחלוקת, ויהיה רודף שלום להיות
זהיר מלהזיק ממון חבירו, ואף אם חבירו יפשע כנגדו או השיג גבולו ילך אתו
בשלום ובמישור, ויבא אל השופט אשר יהיה בימים ההם, ולכל אשר יאמר לו השופט יעשה
ויקבל את הדין בזהבה, והכל על מקומו יבא בשלום, ושמעתי פי' בדרך רמו על המשנה
(ברכות י א'), שלשה שאלנו באחד חייבין לזמן, היינו שלשה שפרנסתם ומקור מחייתם שוה,
מ"מ חייבים להיות בזמן ובאחדות, ולנכר ברוך שאלנו משלו כלומר להעיד שהאל ברוך
הוא לבדו זן ומפרנס לכל, וכמו שהזן הוא אחד כך צריכים הניזונים להיות באחדות ע"כ.

ובאמור האחדות הוא היסוד ללימוד התורה, כמוצא נחת"ס (יחזק) עה"פ (שמות יח טו)
כי יבא אלי העם לדרוש אלוקים שהם לא באו לפניו אלא ללמוד תורה כל
היום ולא למשפט, אלא טרם עסק התורה היה דרכו בכל יום לשפוט ביניהם מה שעבר
ביניהם ציוס אחמול כדי שלא ישנו ח"ו בפירוד לב ולא תלליח תורתם ע"כ.

ועפ"י יתבאר כוונת המד', אם אין אחס עושים את הדינים כלומר הדינים שנין אדם
לחבירו, רק יהא מזוי דברי ריבות בשעריכם והמחלוקת מזויה, אז אני נוטל את
חורתי מכס, היינו שלא תלליחו בתורתכם ולא תוכלו להשיג התורה לאמיחה.

זה המזמור נאמר לעורר לבבות האנשים, אשר הם ביסורים בעוה"ז, מ"מ יעבדו את ה' בשמחה, שהכל הוא לטובתם, על ודך, כי את אשר יאהב ה' יוכיח. וכל הקרבנות יהיו במלים חזן מקרבן תודה.

ק א מְזִמּוֹר לַתּוֹדָה, הָרִיעוּ
לִי, כָּל הָאָרֶץ: ב עֲבֹדוּ
אֶת יי בְּשִׂמְחָה, בָּאוּ לִפְנֵי
בְּרִנָּה: ג דַּעוּ כִּי יי הוּא
אֱלֹהִים, הוּא עֲשָׂנוּ, וְלוֹ וְלֹא
כֹּ אֲנַחְנוּ, עֲמוּ, וְצֹאן
מְרִעִיתוֹ: ד בָּאוּ, שְׁעָרָיו
בְּתוֹדָה, חֲצֵרָתָיו בְּתִהְלָה,
הוֹדוּ לוֹ, בְּרָכוּ שְׁמוֹ: ה כִּי
טוֹב יי, לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ, וְעַד
דֶּר וְדֶר אֲמוֹנָתוֹ:

(א) המזמור שחבר לאמרו בעת
הקרבנות וזכרי תודה: הריעו לה'
כל יושבי הארץ!

(ב) עבדו את ה' בשמחה, באו
לפניו ברננה!

(ג) עליכם לדעת כי ה' הוא
אלקים אשר עשה ויצר אותנו,
ולו אנחנו עוד מלפני היותנו
בעולם, אנו עמו וצאן מרעייתו.

(ד) לכן באו בשערי ביהמקדש
ובחצרותיו בתהלה, הודו לו
בכרו לשמו!

(ה) כי טוב ה', לעולם עומד
חסדו ועד דורי דורות הוא נאמן
בהבטחתו.

בה המזמור מבואר, האריך דוד היה מתבודד מבני אדם, וכמה מדות טובות וישרות, שהיה מתנהג בביתו.

קא א לְדוֹד מְזִמּוֹר, חֶסֶד
וּמִשְׁפָּט, אֲשִׁירָה. לָךְ יי
אֲזַמְּרָה: ב אֲשַׁכִּילָה בְּדֶרֶךְ
תָּמִים מְתִי תָבוּא אֵלַי,
אֲתַהַלֵּךְ בְּתָם לִבִּי בְּקֶרֶב
בֵּיתִי: ג לֹא אֲשִׁית לִנְגֹד עֵינַי

(א) המזמור שחבר על ידי דוד
שאמר: בעשותך חסד, גם
בעשותך משפט אשרי לך ה',
בין קרוביך תמיד לך אומר.

(ב) אני נותן לב ללכת בדרכך
התם, ומצפה אני שתבוא לידי
הודמנות של הליכה בלשר
ובתם לב, לא רק בגללי אלא
גם בקרב ביתי.

(ג) אינני שם לנגד עיני דברי

רשע, אני שגא מצשי אנשים
הסרים מדרך ה', ולכן מצשיהם
אנים נדבקים ב.

(ד) מי שלכבו עקש מרחק ממני,
אני רוצה להכיר איש רע.

(ה) אני מקרית את המלשין
בסתר על רעהו, אני יכול
להתחבר עם זה ההולך בעינים
זקופות ולב רחב שלא אלמד
ממעשיו.

(ו) עיני צופיות רק בנאמנים
שבארץ שיתחברו עמדי, אני
לאקם לשבת אותי זה ההולך
בדרך התם.

(ז) אני נותן לעושי רמייה
לשבת בקרב ביתי, דובר שקרים
אין מקומו נגד עיני.

(ח) מדי בקר בשכתי על כסא
המשפט אני מקרית לאט לאט
כל רשעי הארץ, להקרית את
כל פועלי השקר מעיר ה'.

דבר בליעל, עשה סטים

שנאתי, לא ידבק בי: ^ו לבב

עקש יסור ממני, רע לא

אדע: ^ה מלשני מלושני ב' בסתר

רעהו, אותו אצמית, גבה

עינים, ורחב לבב, אתו לא

אוכל: ^ו עיני בנאמני ארץ,

לשבת עמדי, הלך בדרך

תמים, הוא ישרתני: ^ז לא

ישב בקרב ביתי עשה רמייה,

דבר שקרים, לא יפון לנגד

עיני: ^ח לבקרים אצמית, כל

רשעי ארץ, להקרית מעיר

י' כל פועלי און:

תפלה נוראה על בני העולה, וכל אדם יוכל לומר זה המזמור, בעת צרותיו בדרך תפלה.

(א) תפלה לישראל עם עני
בהתעשף נפשו מצרות, ולפני
ה' ישפך שיחו.

(ב) ה' שמע תפילתי וצעקתי
אליך תבוא.

קב א תפלה לעני, כי יעטה,

ולפני יי ישפך שיחו:

ב יי, שמעה תפילתי, ושועתי

אֵלַיךָ תָּבוֹא: ג אֶל תַּסְתֵּר
פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי, בְּיוֹם צָר לִי,
הַיְטָה אֵלַי אָזְנְךָ, בְּיוֹם אֶקְרָא
מִמָּהָר עֲנֵנִי: ד כִּי כָלוּ בַעֲשָׁן
יָמַי, וְעֲצָמוֹתַי כְּמוֹקֵד נִחְרוּ:
ה הוֹפֵכָה כָּעֶשֶׂב, וַיִּבֶשׁ לִבִּי,
כִּי שָׁכַחְתִּי מֵאֲכָל לַחֲמִי:
ו מִקּוֹל אֲנַחְתִּי, דִּבְקָה עֲצָמִי
לְבִשְׁרִי: ז דְּמִיתִי, לְקֶאֱת
מִדְּבַר, הָיִיתִי כְּכֹס, חֲרִבּוֹת:
ח שִׁקְדָתִּי, וְאַהֲיָה כְּצִפּוֹר,
בוֹדֵד עַל גָּג: ט כָּל הַיּוֹם
חֲרִפּוֹנִי אוֹיְבִי, מְהוֹלָלִי בִּי
נִשְׁבָּעוּ: י כִּי אֶפֶר כֶּלְחָם
אֲכָלְתִּי, וְשִׁקְנִי בִבְכִי
מִסִּכְתִּי: יא מִפָּנֶי זַעֲמָךְ,
וְקִצְפָּךְ, כִּי נִשְׁאַתְנִי,
וַתִּשְׁלִיכֵנִי: יב יָמַי כָּצֵל נָטוּי,

(ג) אל תסתיר פניך ממני ביום צר לי, הטה אלי אזנך לבקשתי, ביום שאני קורא לך מהר מענני.

(ד) כי ימי הולכים וכלים בעשן, ועצמותי יבשו כמוקד-אש.

(ה) כעשב המכה מהשמש ומתבש כן לבי, כי שכחתי מאכל לחמי מרב צרות.

(ו) מרב אנחותי וצצרי דבוקו עצמותי לבשרי מרב רזון.

(ז) נמשלתי לעוף "קאה" שבמדבר, הייתי כהעוף "כוס" שבין חרבות — כך נודדים אנו בגלות.

(ח) התבוננתי בעצמי והנני כציפור היושב בדרך על גג ללא זוג.

(ט) כל היום מקרפים אותי אויבי הלוצגים עלי, שמים אותי למשל באשר הם נשבעים (י) כי תלחם שאני אוכל דומה עלי כאלו אפר בא לפי, ומשקה שלי מזוג בדמעותי.

(יא) נזאת בגלל זעמך וקצףך עלי, כי רוממנני תחלה ואחר כך השלכתני, וכן תרפתי גדולה יותר.

(יב) ימי כלים והולכים כמו הצל

הנוטה לשקע לעת ערב, יבשתי כעשב.

(יג) וְהָרִי אֶתָּה ה' אֲשֶׁר אֶתָּה יוֹשֵׁב לְעוֹלָם וְזָכְרְךָ לְדוֹרֵי דוֹרוֹת, נִשְׁבַּעְתָּ עַל קִיּוּמִנוּ — כִּמּוֹ שְׂאֵתָה קִים כֶּךָ תִּקְיָמֵנוּ.

(יד) וְלִפְיֶךָ תִּקּוּם אֶתָּה ה' וְתִרְחֹם אֶת צִיּוֹן, כִּי הִגִּיעָה כְּכֹר הָעֵת לַחֲנוּן אוֹתָהּ מִשְׁפֹּלֶתָהּ, הִגִּיעַ כְּכֹר הַמוֹעֵד.

(טו) כִּי עֲבָרְךָ רוּצִים וְאוֹהֲבִים אֶת אֲבָנֵי צִיּוֹן וּמְחַוְּנִים אֶת עֲפָרָהּ.

(טז) וּבְהוֹשִׁיעֶךָ אֶת עַמְּךָ, יִרְאוּ הַגּוֹיִם אֶת שֵׁם ה' וְכָל מַלְכֵי הָאָרֶץ יִרְאוּ אֶת כְּבוֹדְךָ הַמְּהִלָּל.

(יז) כִּי כִּשְׁשׁוֹר יִבְנֶה ה' אֶת צִיּוֹן — וְהָא נִרְאָה בְּהַדָּר כְּבוֹדוֹ.

(יח) כִּי פִנֶּה ה' אֶל תְּפִלַּת הָעָם הַצּוֹעֵק וְלֹא כִּוָּה אֶת תְּפִלָּתָם.

(יט) הַיְשׁוּעָה הַזֹּאת שֶׁתְּבוֹא לְיִשְׂרָאֵל, תִּכְתֵּב לְסֵפֶר אוֹתָהּ עַד לְדוֹר הָאֶחָד, וְהָעָם הַנִּעֲשֶׂה בְּקִרְיָה תִּדְּשֶׁה עִם צֵאתוֹ מִהַגְלוֹת וְהִלָּל אֶת שֵׁם ה'.

(כ) כִּי הִשְׁקִיף ה' מִמְּרוֹם קִדְשׁוֹ, ה' מִשְׁמִיִּם אֶל הָאָרֶץ הַבִּיט לְרִאיוֹת בְּעֵינֵי עַמּוֹ.

(כא) לְשִׁמְעַת וְעֲקַת יִשְׂרָאֵל הָאֲסִיר בְּגִלוֹת, לְהַתִּיר אֶת כָּכְלִי הָאֲסִירִים הַנוֹטִים לְמוֹת.

(כב) וּבְצֵאתָם מִהַגְלוֹת יִסְפְּרוּ

וְאֲנִי כָּעֵשֶׂב אֵיבֹשׁ: יג וְאַתָּה

יִי לְעוֹלָם תִּשָּׁב, וְזָכְרְךָ לְדוֹר

וְדוֹר: יד אַתָּה תִּקּוּם, תִּרְחֹם

צִיּוֹן, כִּי עֵת לְחִנּוּן, כִּי בֹא

מוֹעֵד: טו כִּי רָצוּ עֲבָרֶיךָ,

אֶת אֲבָנֶיהָ, וְאֶת עֲפָרָהּ

יְחַנּוּ: טז וַיִּירְאוּ גוֹיִם אֶת

שֵׁם יִי, וְכָל מַלְכֵי הָאָרֶץ אֶת

כְּבוֹדְךָ: יז כִּי בָנָה יִי צִיּוֹן,

נִרְאָה, בְּכְבוֹדוֹ: יח פִּנֶּה אֶל

תְּפִלַּת הָעָרָעָר, וְלֹא כִוָּה אֶת

תְּפִלָּתָם: יט תִּכְתֵּב זֹאת לְדוֹר

אֶחָד, וְעַם, נִבְרָא, יִהְיֶה

יְהִי: כ כִּי הִשְׁקִיף מִמְּרוֹם

קִדְשׁוֹ, יִי מִשְׁמִיִּם אֶל אֶרֶץ

הַבִּיט: כא לְשִׁמְעַת, אֲנָקָת

אֲסִיר, לְפֶתַח בְּנֵי תְמוֹתָהּ:

כב לְסֵפֶר בְּצִיּוֹן שֵׁם יִי,

בציון על שם ה' ותהלתו בירושלים.
 (כג) בהקבץ עמים יחדו בציון וממלכות יבואו שם לעבד את ה'.

כד) אכל היום, טרם באה הישועה, ענה האויב בדרך הגלות את פחי קצור את ימי. (כה) לכן אמר לה': אלי אתה, אל תסלק אותנו להשמידנו ביד אויבינו ברחצי ימינו, הן הבטחתנו לקומנו לפניך שנות דורי דורות.

(כו) הן מתחלה יסדת הארץ, והשמים הם מעשי ידיך.

(כז) הנה יאבדו ואתה תעמד! כלם כפגד יכלו, תחליפם כאדם ההפוך לבושו ופושטו.

(כח) ואתה הוא העומד וקנים לעד ושנותיך לא יתמו.

(כט) בגי עבדיך ישקנו לעולם בארצם ודרךם יפון לפניך.

ותהלתו בירושלים:
 כג) בהקבץ עמים יחדו, וממלכות, לעבד את יי:
 כד) ענה בדרך פחי, כהו כ' קצור ימי: כה אמר, אלי, אל תעלני, ברחצי ימי, בדור דורים שנותיך: כו) לפנים הארץ יסדת, ומעשה ידיך שמים: כז) הנה יאבדו, ואתה תעמד, וכלם כפגד יכלו, כלבוש תחליפם, ויחלפו: כח) ואתה הוא, ושנותיך לא יתמו: כט) בני עבדיך ישכנו, וזרעם לפניך יפון:

זה המזמור היה אומר דוד כשהיה חולה. וטוב להחפץ על החולה, מב"ש החולה עצמו בעוד נשמתו בגופו, או יכול לכתוב להקב"ה בגופו ותפשו עם הקרבים. עיין בפנים וחמצא מרגוע לנפשו.

קג א) לדוד ברכי נפשי את ה', וכל הנמצא בקרבי — ברכו את שם קדשו!

קג א) לדוד ברכי נפשי את ה', וכל קרבי את שם

קָדְשׁוֹ: ב בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יי,
וְאַל תִּשְׁכַּחַי כָּל גְּמוּלָיו:
ג הִסְלִיחַ לְכָל עֲוֹנָי, הִרְפָּא
לְכָל תַּחְלוּאֵיכִי: ד הַגּוֹאֵל
מִשַּׁחַת חַיִּיכִי, הַמַּעֲטִירִי
חֶסֶד וְרַחֲמִים: ה הַמְּשַׁבֵּיעַ
בְּטוֹב עֲדִידְךָ, תַּתְּחִידֵשׁ בַּנֶּשֶׁר
נַעֲוָרֶיכִי: ו עֲשֵׂה צְדָקוֹת יי,
וּמִשְׁפָּטִים לְכָל עֲשׂוּקִים:
ז יוֹדִיעַ דִּרְכֵּי לְמֹשֶׁה, לְבָנֵי
יִשְׂרָאֵל עֲלִילוֹתָיו: ח רַחוּם
וְחַנוּן יי, אֶרְךְ אַפִּים, וְרַב
חֶסֶד: ט לֹא לִנְצַח יָרִיב, וְלֹא
לְעוֹלָם יִטּוֹר: י לֹא כַחַטָּאִינוּ
עָשָׂה לָנוּ, וְלֹא כַעֲוֹנֵתִינוּ
גָּמַל עָלֵינוּ: יא כִּי כָגְבָהּ

(ב) בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת ה', וְאַל
תִּשְׁכַּחַי אֶת כָּל הַטּוֹבוֹת שְׁגָמַל
אִתְּךָ.

(ג) הִסְלִיחַ לְכָל עֲוֹנוֹתֶיךָ,
הִרְפָּא לְכָל מַחְלֹתֶיךָ.

(ד) הַגּוֹאֵל אֶת חַיִּידְךָ מִמָּוֶת שַׁחַת,
הַמַּקְיֵף אוֹתְךָ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים.

(ה) הַמְּשַׁבֵּיעַ בְּטוֹב אֶת פִּידְךָ,
הַמַּתְּחִידֵשׁ נַעֲוִירְךָ כַּנֶּשֶׁר הַזֶּה
הַמַּתְּחִידֵשׁ כַּנֶּפֶשׁ מִשַּׁחַת לְשַׁנָּה.

(ו) ה' עֲשֵׂה עֲדָקוֹת, עוֹשֶׂה
מִשְׁפָּטִים לְכָל הָעֲשׂוּקִים.

(ז) הוֹדִיעַ אֶת דִּרְכֵּי־מִדּוֹתָיו
לְמֹשֶׁה רַבִּינוּ וּלְבָנֵי יִשְׂרָאֵל
הוֹדִיעַ אֶת מַעֲשָׂיו.

(ח) כִּי הוּא רַחוּם וְחַנוּן, מְאֲרִיד
אֶפְסוֹ וְרַב חֶסֶד.

(ט) לֹא לִנְצַח יָרִיב אִתְּנוּ וְלֹא
לְעוֹלָם יִשְׁמַר לָנוּ שְׁנֵאָה.

(י) אִינוּ מַתְּנֵהָג אִתְּנוּ לְפִי עֶרְךָ
חֶטְאִינוּ, אִינוּ גָּמַל אִתְּנוּ רָעָה
לְפִי גָדַל עֲוֹנוֹתֵינוּ.

(יא) כִּי כָגְבָהּ מְרַחֵק הַשָּׁמַיִם

תהלות שלום

קג) בי כגנה שמים על הארץ גבר חסדו על יראיו, יל"פ עפממש"כ הגר"א ז"ל לפרש
הפסוק (תהלים קי"ג ד') רס על כל גוים ד' על השמים כבודו, מי כד' אלוקינו

שָׁמַיִם עַל הָאָרֶץ, גִּבֹּר חֲסִדוֹ
עַל יִרְאָיו: יב פֶּרַח מִזֶּרֶח
מִמַּעַרְב, הִרְחִיק מִמֶּנּוּ אֶת
פְּשָׁעֵינוּ: יג פֶּרַח אֵב עַל
בָּנִים, רַחֵם יי עַל יִרְאָיו:
יד כִּי הוּא יִדַּע יִצְרָנוּ, זָכוֹר
כִּי עָפָר אֲנַחְנוּ: טו אֲנֹשׁ
כַּחֲצִיר יָמָיו, כְּצִיץ הַשִּׁדָּה,
כֵּן יִצְיֵץ: טז כִּי רוּחַ עֲבָרָה
בו, וְאֵינָנוּ, וְלֹא יִפְרָנוּ עוֹד

מִהָאָרֶץ — כִּד גִּדְל הַתַּנְבְּרוֹת
חֲסִד ה' עַל הַיְרָאִים מִפְּנֵיו.

(יב) פֶּרַח מִזֶּרֶח מִמַּעַרְב, הִרְחִיק
וְהַעֲבִיר מֵאִתּוֹ אֶת פְּשָׁעֵינוּ.

(יג) פֶּרַח אֵב עַל בָּנִים — כִּד
מִרְחֵם ה' עַל הַיְרָאִים אוֹתוֹ.

(יד) לָמָּה הָעֲבִיר אֶת פְּשָׁעֵינוּ?
— כִּי הוּא יָדַע אֶת יִצְרָנוּ
הַמְסִיתָנוּ לְחַטָּא; הוּא זָכוֹר כִּי
מַעֲסָר נִוְצָרָנוּ.

(טו) וַיָּמִי אֲנוֹשׁ חוֹלְפִים כַּחֲצִיר
הַמִּתְבַּשֵּׁשׁ בְּשֶׁמֶשׁ, כְּצִמְחַת הַשִּׁדָּה
כֵּן הָאָדָם יִצְמַח וְיִתְבַּשֵּׁשׁ.

(טז) אִם אַךְ רוּחַ חַיִּימוֹת עוֹבְרָת עַל
הָאָדָם וְאֵינָנוּ, מִיָּד הוּא נִשְׁכָּח
וְאֵין נִכָּר אִיפֹה הָיָה מְקוֹמוֹ —
כִּד שֶׁהָאָדָם אֲפִסִּי בְּעוֹלָם.

תהלות שלום

המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ, כי החילוק בין רם לגבוה, רם נקרא מי שעומד על הר או מגדל, וגבוה הוא מי שעומד על הארץ וגבוה מאוד, והנה האומות העולם אומרים עוז ה' את הארץ ואין הקב"ה משגיח בחמנוים רק על השמים כבודו, כמו אומן בשר ודם שהפילא לעשות איזה כלי או אחרי שנשלם המלאכה שוב אין לו שום קשר ושייכות עמו ומתקיים הכלי בלעדו, אבל האמת לא כן אללו ית"ש כי בטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, וכלתי שפעו וחיותו ית"ש אל"א להעולם להתקיים אפילו שעה אחת, וי"ש רם על כל גוים ד' על השמים כבודו, דהאוי"ע אומרים דעל השמים כבודו, אמנם טועים הם וכי מי כד' אלוקינו המגביהי לשבת דיינו בחיי גבוה, המשפילי לראות בשמים ובארץ ולא רק על השמים כבודו עכ"ל.

ובזה כתבו המפרשים לפרש הפסוק (הולס טו ה) לכו וראו מפעלות אלקים וכו' הפך יס לינשה צנהר יעצרו צרגל וכו' דהנה נודע מ"ש בספר הצרית, להכות על קדקוד המתפלספים שרלו להכניש גם קריעת ים סוף, צאמרס שטבע הים להתקטן בכל לילה ולהתרחק מן הגבול איזה פרסאות, והוא סותר דצריהם חדא דהא המים היה להם חומה מימינם ומשמאלם, ואין הטבע כלל רק להתרחק לגמרי והיה מהרואי שיהיו רק מנד

(יז) וְחֶסֶד ה' מִתְקַנֵּם מְעוֹלָם עַד
עוֹלָם רַק עַל יִרְאָיו; אִם הָאָדָם
כֵּלָה — צְדָקָת ה' שְׁמוּרָה לְבָנֵי
בְנֵי אֲחֵרָיו.

(יח) הַחֶסֶד נִמְשָׁךְ לְשׁוֹמְרֵי בְרִית
ה' וְלִזְכָּרֵי פְקֻדֹתֵי־מִצְוֹתָיו
לְאֲמֵן.

(יט) ה' בְּשִׁמְיָם הַכִּין פֶּסֶא כְּבוֹדוֹ
וּמַלְכוּתוֹ מוֹשֶׁלֶת בְּכָל הָעוֹלָם.

(כ) כָּרְכוּ וְשִׁבְחוּ לַה' הַמַּלְאָכִים
גְּבוּרֵי הַכֹּחַ, הָעוֹשִׂים אֶת דְּבַר
ה' בְּנֵי לְשִׁמְעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ.

מְקוֹמוֹ: י' וְחֶסֶד יי מְעוֹלָם
וְעַד עוֹלָם, עַל יִרְאָיו,
וְצְדָקָתוֹ לְבָנֵי בָנִים:
יח לְשִׁמְרֵי בְרִיתוֹ, וְלִזְכָּרֵי
פְקֻדָּיו לַעֲשׂוֹתָם: יט יי
בְּשִׁמְיָם הַכִּין פֶּסֶא,
וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה:
כ בָּרְכוּ יי מַלְאָכָיו, גְּבוּרֵי
כֹחַ, עֹשֵׂי דְבָרוֹ, לְשִׁמְעַ

תהלות ש"ם

אחד, ועוד דהא פרעה וחילו היה שוכנים אלל הים, ואפילו ילד קטן היושב סמוך לים
יודע טבע הים שכל לילה, ואיך לא ידעו מזה עי"ש.

והנה איתא במד"ר ויצקעו המים שנחצקעו כל המימות שנעולם, ולכאורה אין זה לאורך
הנס אלל לפי הנ"ל י"ל דהא איה"ע היה להם מקום ויד להכחיש חוקפו של נס
קריעת ים סוף ולכן נחצקעו כל המימות למען יכירו וידעו כל בצי עולם גדול הנס,
ועיקר פירסום הנס היה להוכיח להתוודע ולהגלות השגחתו ית"ש בעולם, וזהו פירשו
הספך ים ליבשה וגם בנהר יעברו ברגל כלומר שנחצקעו כל המימות, ומזה ניכר מפעלות
אלקים כי הוא נורא עלילה על בני אדם גם כן כי הוא מושל בגבורתו עולם ענינו בגוים
תנפיה אל "ירומו" למו סלה שלא יכנוהו ית"ש בשם ר"ם רק בחי' גבוה עכ"ד.

וזה הרמז כי בגבוה שמים על הארץ, ר"ל שהש"ת הוא בחי' גבוה, וממכון שבתו
משגיח אל כל יושבי הארץ גם כן ולא רק על השמים כדודו.

ולביבה זו גבר חסדו על יראיו, לעשות עמהם חסד הגדול ביותר והוא נסים
ונפלאות למעלה מדרך הטבע, וזהו יכירו וידעו כל יושבי חבל כי הוא
עליון על כל הארץ.

בְּקוֹל דְּבָרוֹ: כ א בְּרָכוּ יי פל
צְבָאיו, מְשָׁרְתָיו עֲשֵׂי
רְצוֹנוֹ: כ ב בְּרָכוּ יי פל
מַעֲשָׂיו, בְּכָל מְקוֹמוֹת
מַמְשַׁלְתּוֹ בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת יי:

(כא) בְּרָכוּ וְשִׁבְחוּ ל'ה' פל צְבָא
הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, פל מְשָׁרְתָיו
עֲשֵׂי רְצוֹנוֹ.

(כב) בְּרָכוּ וְשִׁבְחוּ ל'ה' פל מַעֲשָׂיו
הַנִּמְצָאִים בְּכָל מְקוֹמוֹת
מַמְשַׁלְתּוֹ בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת ה'!

בו יוספר שבח כל מעשה בראשית, ומה שנברא בכל יום ויום, והאריך הם גוראים ונפלאים, ושהשי"ת מפרנס
מקרי ראוים ועד ביצי כנים.

כ"א לחודש

קד א בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת יי יי
אֱלֹהֵי, גְּדֻלַּת מְאֹד, הוֹד
וְהֹדֶר לְבִשְׁתָּ: ב עֲטָה אוֹר
פְּשִׁלְמָה, נוֹטָה שְׁמַיִם
פִּירִיעָה: ג הַמְקָרָה בַּמַּיִם
עֲלִיּוֹתָיו, הַשֵּׁם עֲבִים רְכוּבוֹ,
הַמְהִלָּה עַל פְּנֵי רוּחַ:
ד עֲשֵׂה מְלָאכָיו רוּחוֹת,
מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לֵהֵט: ה יִסַּד
אֶרֶץ עַל מְכוּנִיָּה, בַּל תְּמוֹט
עוֹלָם וָעֶד: ו תְּהוֹם פְּלִבּוֹשׁ

(א) בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת ה', ה' אֱלֹהֵי,
מַמְשַׁלְתּוֹ אֲנִי יוֹדְעִים שְׁגֻדָּתָהּ
מְאֹד, הוֹד וְהֹדֶר לְבִשְׁתָּ.

(ב) עֲטָה אֶת הָאוֹר הַשּׁוֹרֵר
בְּעוֹלָם עַם הַרְקִיעַ כְּמוֹ בְּשִׁמְלָה;
מִתַּח וּפְרֵשׁ אֶת הַשָּׁמַשׁ פִּירִיעָה.

(ג) הַתְקִין וְקָרָה אֶת הַשָּׁמַיִם
בַּמַּיִם הַשֵּׁם אֶת הַעֲנָנִים לִהְיוֹת
מְרַקְבֵי וְהֵם מְתַהַלְקִים עַל פְּנֵי
הָרוּחַ וּמִתְפַּזְזִים לְכָל עֵבֶר.

(ד) עֲשֵׂה אֶת הָרוּחוֹת לְשִׁלּוּחֵי,
מְלָאכֵי־מְשָׁרְתָיו כְּאֵשׁ לוֹהֶטֶת.
(ה) ה' הַעֲמִיד אֶת הָאָרֶץ עַל
יְסוּדוֹתֶיהָ לְבַל תִּתְמוֹטֵט עוֹלָם
וָעֶד.

(ו) בְּתַחֲלַת הַבְּרִיאָה כְּסוּ מִי

הַתְּהוֹם כָּל־בּוֹשׂ אֶת הָאָרֶץ, וְאֵף
עַל הַהָרִים עָמְדוּ הַמַּיִם.

(ו) אֵף מִגְעָרְתָּךְ ה' ("קרוי הַמַּיִם
אֵל מְקוֹם אֶחָד") נָסוּ הַמַּיִם,
וּמִקּוֹל רַעְמָךְ נִחַסְדוּ אֵל יַעֲוֹדֵם.

(ז) בְּהִתְחַזֵּם עָלוּ הָרִים וַיִּרְדּוּ
בְּקַעֲוֹת עַד שְׁנִקְרוּ אֵל הַמְּקוֹם
אֲשֶׁר יִסְדָּתָ לָהֶם, בְּתוֹךְ הַיָּמִים.

(ט) וְאִזּוּ שָׁמָּה לַיָּמִים גָּבוֹל אֶת
הַחֹל, לְכָל יָשׁוּבוּ לְכַסּוֹת אֶת
הָאָרֶץ.

(י) ה' מִשְׁלַח וּמִזְרִים אֶת מִי
הַמַּעֲיִנוֹת שֶׁבְּכֶטֶן הָאֲדָמָה,
שִׁיחֵיו לְנַחֲלִים הַהוֹלְכִים בֵּין
הַהָרִים.

(יא) וְהַמַּיִם מִשְׁקִים כָּל חַיּוֹת
הַשָּׂדֶה, וּמִשְׁקִיטִים אֶת צִמְאֹנֵם
שֶׁל חַיּוֹת הַפָּרָא.

(יב) עַל יַד הַמַּעֲיִנוֹת שׁוֹכְנִים
עוֹפּוֹת הַשָּׁמַיִם, וּמִבֵּין עֲנָמֵי
הָעֵצִים נוֹתְנִים קוֹלָם בְּשִׁיר.

(יג) מִשְׁקָה אֶת הַהָרִים מִהָעֲנָנִים,
מִפְּרִי מַעֲשֵׂיךְ מְאוֹצְרוֹת
הַגִּשְׁמִים שֶׁבָּעָה הָאָרֶץ.

(יד) מִצְמִיחַ עֶשְׂב־חֲצִיר קִמְזוֹן
לְבִהְמָה, וְעֶשְׂב־תְּבוּאָה לְאָדָם
לְעִבְדוֹ הַהוֹצִיא לַחֲמוֹ מִן הָאָרֶץ.

כְּפִיתוֹ, עַל הָרִים יַעֲמְדוּ
מַיִם: מִן גְּעָרְתָּךְ יִנוֹסוּ,
מִן קוֹל רַעְמָךְ יִחַפְּזוּ:
ח יַעֲלוּ הָרִים יִרְדּוּ בְּקַעֲוֹת,
אֵל מְקוֹם זֶה יִסְדָּתָ לָהֶם:
ט גָּבוֹל שִׁמָּתָ, בֶּל יַעֲבְרוּן,
בֶּל יִשׁוּבוּן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ:
הַמִּשְׁלַח מַעֲיָנִים בְּנַחֲלִים,
בֵּין הָרִים יִהְלִכוּן: י יִשְׁקוּ
כָּל חַיְתוֹ שָׂדֵי, יִשְׁפְּרוּ
פְּרָאִים צִמְאָם: יב עֲלִיָּהֶם
עוֹף הַשָּׁמַיִם יִשְׁכּוּן, מִבֵּין
עֶפְרָאִים יִתְּנוּ קוֹל: יג מִשְׁקָה
הָרִים מִעֲלִיּוֹתָיו, מִפְּרִי
מַעֲשֵׂיךְ, תִּשְׁבַּע הָאָרֶץ:
יד מִצְמִיחַ חֲצִיר לְבִהְמָה,
וְעֶשְׂב לְעִבְדַת הָאָדָם,
לְהוֹצִיא לָחֶם מִן הָאָרֶץ:

טו וַיֵּין יִשְׁמַח לִבָּב אָנוּשׁ,
 לְהַצְהִיל פָּנִים מִשָּׁמֶן, וְלַחֵם
 לִבָּב אָנוּשׁ יִסְעֵד: טז יִשְׁבְּעוּ
 עֲצֵי יִי, אֲרָזֵי לִבְנוֹן אֲשֶׁר
 נָטַע: יז אֲשֶׁר שָׁם, צִפְּרִים
 יִקְנְנוּ, חֲסִידָה, בְּרוּשִׁים
 בֵּיתָה: יח הָרִים הַגְּבוּהִים,
 לִיעֲלִים, סִלְעִים מַחֲסֶה
 לְשִׁפְנִים: יט עָשָׂה יְרַח
 לְמוֹעֲדִים, שְׁמֵשׁ יִדַּע
 מְבוֹאוֹ: כ תִּשֶׁת חֲשֶׁךְ, וַיְהִי
 לַיְלָה, בּוֹ תִרְמָשׁ, כָּל חֵיתוֹ
 יַעַר: כא הַכְּפִירִים שְׁאֲגִים
 לַטָּרֶף, וּלְבִקֵּשׁ מֵאֵל אֲכָלָם:
 כב תִּזְרַח הַשָּׁמֶשׁ יֶאֱסָפוּן,
 וְאֵל מְעוֹנָתָם יִרְבְּצוּן: כג יֵצֵא
 אָדָם לַפְּעֵלוֹ, וְלַעֲבֹדָתוֹ עֲדֵי
 עָרֹב: כד מָה רַבּוֹ מַעֲשֵׂיָיָהּ יִי,

(טו) הָאָדָם עֲבֹדָתוֹ מוֹצִיא מִן
 הָאָרֶץ אֶת הַיַּיִן הַמְשַׁמֵּם לִבָּב
 אָנוּשׁ, אֶת הַשָּׁמֶן הַמַּצְהִיל
 וּמְאִיר אֶת הַפָּנִים, וְאֶת הַלֶּחֶם
 הַסּוֹעֵד לִבָּב אָנוּשׁ.

(טז) שְׁבָעִים הֵם עֲצֵי ה' וְאֲרָזֵי
 הַלִּבְנוֹן אֲשֶׁר נָטַע .

(יז) אֲשֶׁר שָׁם שׁוֹכְנִים צִפְּרִים,
 הַחֲסִידָה מוֹצֵאת בֵּיתָה בֵּין עֲצֵי
 הַבְּרוּשׁ.

(יח) ה' קָבַע אֶת הָהָרִים הַגְּבוּהִים
 לְמִדּוֹר לְעֵלִים, וְאֶת הַסִּלְעִים
 לְצֹל וּמִסְתּוֹר לַשִּׁפְנִים.

(יט) עָשָׂה יְרַח לְמִנּוֹת עַל יָדוֹ
 סֶדֶר הַמוֹעֲדִים, וְשָׁמֶשׁ הַיּוֹדֵעַ
 לְזֵרֵחַ וּלְשִׁקָּץ בְּזִמְנֵים קְבוּעִים.

(כ) בְּכָל יוֹם אֵתָה עוֹשֶׂה חֲשֶׁךְ
 וְנִהְיָה לַיְלָה אֲשֶׁר בּוֹ רִמְשׁוֹת־
 יוֹצְאוֹת מִמְּאֹרֹתֶיהֶן כָּל חֵית הַיַּעַר.

(כא) כְּפִירֵי־הָאֲרִיּוֹת שׁוֹאֲגִים אֵז
 לַטָּרֶף וּמִבְקָשִׁים מִהָאֵל אֶת
 אֲכָלָם.

(כב) כְּאֲשֶׁר זֹרַחַת הַשָּׁמֶשׁ שׁוֹב
 מִתְאַסְּפוֹת הַחֵיּוֹת בְּמֹאֲוֹתֵיהֶן,
 וְאֵל מְעוֹנָתָן שׁוֹבוֹת וְשׁוֹכְנוֹת.

(כג) וְאֵז, בַּיּוֹם, יוֹצֵא הָאָדָם
 לַפְּעֵלוֹ וְלַעֲבֹדָתוֹ עַד הָעָרֹב.

(כד) מָה רַבּוֹ מַעֲשֵׂיָהּ ה'! כָּלֵם

עשית בחכמה עשית, מלאה היא הארץ עם קנניך, כי הכל שלך. (כה) זה הים גדול ורחב ידים, שם רוקשים שטים דגים לאין מספר, חיות קטנות עם גדולות.

(כו) על הים מתהלכות אניות, בתוכו הלוחות הזה שבראת, המשחק ומשמשע בכל בראי הים.

(כז) כל יצורך ביבשה ובמים אליך מקיים כי תפן לכל אחד את אכלם בשעה הנבונה.

(כח) ואמנם אתה נותן להם מזונם והם מלקטים אותם, באשר אתה פותח את ידיך להם שבעים הם מכל טוב.

(כט) אך באשר אתה מסתיר את פניך מהם — ונקהלים ונפקדים; באשר אתה מכלה את רוחם — גורעים המה ושבים לעפרם.

(ל) באשר תשלח רוחך אליהם בתחית המתים — שוב יבראון, ותחדש את פני האדמה.

(לא) והי כבוד ה' לעולם, ישמח ה' במעשיו הנפלאים.

(לב) כי גדול ה', רק יביט על הארץ והיא נרעדה; אך יגע בהרים והם מעלים עשן.

כלם בחכמה עשית, מלאה הארץ קנניך: כה זה הים גדול, ורחב ידים, שם רמש, ואין מספר, חיות קטנות עם גדולות: כו שם אניות יהלכון, לוחותן זה יצרת לשחק בו: כז כלם אליך ישברון, לתת אכלם בעתו: כח תתן להם, ילקטון, תפתח ידך, ישבעון טוב: כט תסתיר פניך יבהלון, תסף רוחם, יגועון, ואל עפרם ישובון: ל תשלח רוחך יבראון, ותחדש פני אדמה: לא יהי כבוד יי לעולם, ישמח יי במעשיו: לב המביט לארץ, ותרעד, יגע בהרים, ויעשנו:

לג אֲשִׁירָה לִי בַחֲיִי, אֲזַמְרָה
לֵאלֹהֵי בְעוֹדִי: לד יַעֲרֹב עָלָיו
שׁוֹחִי, אֲנֹכִי אֶשְׁמַח בִּי:
לה יִתְּמוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ,
וְרָשָׁעִים עוֹד אֵינָם, בָּרֵכִי
נַפְשִׁי אֶת יִי, הַלְלוּיָהּ:

(לג) לָכֵן אֲשִׁירָה לָהּ כָּל עוֹד אֲנִי
חַי, אֲזַמְרָה לֵאלֹהֵי בְעוֹדִי בְּעוֹלָם
הַזֶּה.

(לד) מִי יִתֵּן וְשׁוֹחִתִי תַעֲרֹב בְּעֵינַי
ה', וְאֲנֹכִי אֶשְׁמַח בְּדַבְּרֶיהָ.

(לה) וְאֵז יִתְּמוּ חוֹטָאִים מִן הָאָרֶץ
וְלֹא יִהְיוּ עוֹד רָשָׁעִים בְּעוֹלָם
— בָּרֵכִי נַפְשִׁי אֶת ה', הַלְלוּיָהּ!

זה אמר דוד, כשהעלה הארון לעיר דוד, והיה משורר לפני הארון, וסיפר כל הנסים שעשה במצרים, והאריך
שלח לפניהם יוסף, ובא לבית האסורים, והוציא אותם, עד שבא למעלה גדולה, לאסור שרי פרעה בלי רשות
פרעה.

קה א הוֹדוּ לִי קְרָאוּ בְּשִׁמּוֹ,
הוֹדִיעוּ בַעֲמִים
עֲלִילוֹתָיו: ב שִׁירוּ לוֹ, זַמְרוּ
לוֹ, שִׁיחוּ בְּכָל נַפְּלֹאוֹתָיו:
ג הִתְהַלְּלוּ בְּשֵׁם קִדְשׁוֹ,
יִשְׁמַח לֵב מְבַקְשֵׁי יִי:
ד דִּרְשׁוּ יִי, וַעֲזוּ, בִּקְשׁוּ פָנָיו
תָּמִיד: ה זָכְרוּ נַפְּלֹאוֹתָיו
אֲשֶׁר עָשָׂה, מַפְתִּיו וּמִשְׁפָּטָיו
פִּיו: ו זָרַע אֲבָרָהֶם, עֲבָדוּ,

(א) דַּבְּרֵי דָוִד לְמַשׁוֹרְרִים וְלַקְּהָל,
בְּפָנָי אֲדוֹן ה': הוֹדוּ לָהּ, קְרָאוּ
בְּשִׁמּוֹ! הוֹדִיעוּ בֵּין הָעַמִּים
מַעֲשֵׂי הַגְּדוֹלִים.

(ב) שִׁירוּ לוֹ בְּכָה, זַמְרוּ לוֹ
בְּכָל־יְזִמְרָה, סִפְרוּ תָמִיד עַל כָּל
נַפְּלֹאוֹתָיו.

(ג) הִתְהַלְּלוּ וְהִתְפָּאֲרוּ בְּשֵׁם
קִדְשׁוֹ, שִׁיֵּשׁ לָכֵם אֲדוֹן כְּמוֹהוּ;
יִשְׁמַח לִבּוֹ שֶׁל כָּל מְבַקֵּשׁ ה'.

(ד) דִּרְשׁוּ ה' וּמִקְדְּשׁוֹ, בִּקְשׁוּ
פָנָיו תָּמִיד.

(ה) זָכְרוּ אֶת נַפְּלֹאוֹתָיו אֲשֶׁר
עָשָׂה עִם הָאָרוֹן וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים
שֶׁעָשָׂה בְּמֵאֲמָר פִּיו.

(ו) עַל מִי לִזְכֹּר הַנַּפְּלֹאוֹת? —

על זרע אברהם עבד ה' על
בני יעקב שבחר בהם לעמו.
(ז) הוא ה' אלקינו ואנו עמו,
אם כי משפטיו בכל הארץ
ומנהיג את כל העולם.
(ח) ה' זוכר לעולם לבניו את
בריתו אשר צוה והבטיח לשמר
להם לאלף דור.
(ט) הברית הזאת כרת עם
אברהם ועליה חזר בשבועה
ליצחק.

(י) חזר וקצמה לחק עם יעקב
— ברית עולם לישראל!

(יא) הברית הזאת היא לאמר:
לך אתן את ארץ כנען, שם חלק
נחלקכם.

(יב) הבטחה זו נתנה בהיות
אבותינו אנשים ספורים, ורק
זמן מועט גרו בארץ.

(יג) והם התהלכו ונדדו מגוי אל
גוי, מממלכה אל עם אחר.

(יד) לא הניח לאיש לעשקם,
והמלכים שרצו להרע להם
נענשו.

(טו) ה' אמר להם: אל תגועו
לרעה בגדולי, אל תעשו רעה
אל האבות שהם גביאי.

(טז) אף כדי להגלותם לארץ

בני יעקב, בחיריו: ^ז הוא
^ח יי אלהינו, בכל הארץ
משפטיו: ^ה זכר לעולם
בריתו, דבר צוה, לאלה
דור: ^ט אשר כרת את
אברהם, ושבועתו ליצחק:

^י ויעמידה ליעקב, לחק,
לישראל ברית עולם:

^{יא} לאמר, לך, אתן את ארץ
כנען, חבל נחלתכם:

^{יב} בהיותם מתי מספר,
כמעט, וגרים בה:

^{יג} ויתהלכו מגוי אל גוי,
מממלכה אל עם אחר:

^{יד} לא הניח אדם לעשקם,
ויזכח עליהם מלכים: ^{טו} אל

תגועו במשיחי, ולגביאי אל
תרעו: ^{טז} ויקרא רעב על

הָאָרֶץ, כָּל מַטֵּה לָחֵם שָׁבַר:
 י שְׁלַח לִפְנֵיהֶם אִישׁ, לְעֶבֶד
 נִמְכָּר יוֹסֵף: יח עָנּוּ בַּכָּל
 רָגֵלֹו רָגֵלֹו כ', בְּרָזַל בָּאָה נַפְשׁוֹ:
 יט עַד עֵת, בָּא דְּבָרוֹ, אָמְרַת
 יז, צִרְפַּתְהוּ: כ שְׁלַח מֶלֶךְ,
 וַיִּתְּיָרְהוּ, מִשָּׁל עַמִּים,
 וַיִּפְתַּחְהוּ: כא שָׁמוּ אָדוֹן
 לְבֵיתוֹ, וּמִשָּׁל בְּכָל קְנִיָּנוֹ:
 כב לְאַסֵּר שָׂרֵיו, בַּנַּפְשׁוֹ,
 וּזְקָנָיו, יַחֲפִם: כג וַיָּבֹא
 יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם, וַיַּעֲקֹב גֵּר
 בְּאֶרֶץ חָם: כד וַיָּפֹר אֶת עַמּוֹ
 מָאֵד, וַיַּעֲצֵמָהוּ מִצְרָיו:
 כה הִפָּךְ לָבָם לְשֹׂנְאֵ עַמּוֹ,
 לְהַתְּנִיף בַּעֲבָדָיו: כו שְׁלַח
 מֹשֶׁה עֲבָדוֹ, אֶהְרֹן אֲשֶׁר
 בָּחַר בּוֹ: כז שָׁמוּ בָם, דְּבָרֵי

מִצְרַיִם, כְּפִי גְזֻרְתּוֹ, קָרָא ה' רָעַב
 עַל הָאָרֶץ וְהָרֵם כָּל מִשְׁעַן לָחֶם.
 (יז) וְשְׁלַח לִפְנֵיהֶם אִישׁ לְמִצְרַיִם,
 הוּא יוֹסֵף שְׁנִמְכָּר לְעֶבֶד.
 (יח) הַמִּצְרַיִם עָנּוּ אוֹתוֹ בְּנִתְנָם
 בְּכָלִים בְּרָגִלִיו, בְּשִׁלְשֻׁל־בְּרָזַל
 בָּאָה נַפְשׁוֹ שֶׁל יוֹסֵף.

(יט) עַד שֶׁהִגִּיעַ הַזְמַן לְקִיּוֹם
 גְּזֻרַת גְּלוֹת מִצְרַיִם, אָמְרַת ה'
 הִיא שֶׁבִּתְחִלָּה וְצִרְפָּה אֶזְזֶה אֶת יוֹסֵף
 בְּעֶמְדוֹ בְּנִסְיוֹן (מוֹל פּוֹטִיפָרֶע)
 וְכָבַשׁ אֶת יִצְרוֹ.

(כ) אֶזְזֶה שְׁלַח פְּרָעָה הַמֶּלֶךְ
 שְׁלוּחָיו לְהַתִּיר אֶת יוֹסֵף
 מִבְּכָלִיו, מוֹשֵׁל עַמִּי מִצְרַיִם
 שֶׁחָרָו מִבֵּית הַסֵּהֶר.
 (כא) פְּרָעָה מָנָה אֶת יוֹסֵף אָדוֹן
 לְאַרְצוֹ וּמוֹשֵׁל בְּכָל כְּנָעַן.

(כב) עַל יְדֵי כֵף נִקְשְׁרוּ הַשָּׂרִים
 אֶל נַפְשׁוֹ שֶׁל יוֹסֵף בְּקִשְׁרֵי
 חֲבֵה; גַּם לְמַד חֲכָמָה לְזַקְנֵי
 מִצְרַיִם.

(כג) וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל לְמִצְרַיִם וַיַּעֲקֹב
 קָבַע מְגֻרָו בְּאֶרֶץ חָם.

(כד) וּבְגֻזַּת ה', עַם יִשְׂרָאֵל פָּרוּ
 וַרְבוּ מְאֹד וַיַּעֲצֵמוּ עַל צוּרְרֵיהֶם.

(כה) וְאֵז הִפָּךְ לָבָם שֶׁל מוֹשְׁלֵי
 מִצְרַיִם לְשֹׂנְאֵ עַם יִשְׂרָאֵל, לְחַרֵּשׁ
 רָעָה עַל עַבְדֵי ה'.

(כו) וַיִּשְׁלַח לָחֶם אֶת מֹשֶׁה עֲבָדוֹ
 וְאֶת אֶהְרֹן אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ לְעֹמֵד
 לִפְנֵי לְשִׁרְתּוֹ.

(כז) וְהֵם עָשׂוּ אוֹתוֹת בְּמִצְרַיִם

ונקלאות בארץ חם.

(כח) שלח למצרים מכת החשף להחשיף להם; המכות שושלחו אליהם לא שנו את דבר ה' אלא עשו תפקידן בגאמנות.

(כט) הפך את מימיהם לדם ומתוך כך מתו הדגים שבניאור.

(ל) הקנים והשריץ בארצם את הצפרדעים שחדרו אף לחדרי מלכיהם.

(לא) אמר ובה הערוב, כל מיני חיות ובעים נכנסו בכל גבולי הארץ.

(לב) עשה את הגשמים לברך שיהיה לאשלהבות בארץ מצרים,

(לג) אשר הבה את עצי הגפנים והתאנים שלהם, שבו את העצים בתחומי הארץ.

(לד) אמר ה' ובה סוגי ארבה וילק ללא מספר.

(לה) והם אכלו כל עשב בארצם, אכלו פרי ויבול אדמתם.

(לו) וה' הבה כל בכור בארצם, את כל הבעים הנוצרים ראשונה.

(לז) והוציא את ישראל בלקחם אתם קסף וזהב, ואין בין שבטי ישראל כושל ועני.

אתותיו, ומפתים בארץ

חם: כח שלח חשף, ויחשף, ולא מרו את דברו דבריו כ:

כט הפך את מימיהם לדם,

וימת את דגתם: ל שרץ

ארצם צפרדעים, בחדרי

מלכיהם: לא אמר, ויבא

ערב, פנים, בכל גבולם:

לב נתן גשמייהם ברד, יאש

להבות בארצם: לג ויף,

גפנם ותאנתם, וישבר עץ

גבולם: לד אמר, ויבא

ארבה, וילק, ואין מספר:

לה ויאכל כל עשב בארצם,

ויאכל פרי אדמתם: לו ויף

כל בכור בארצם, ראשית

לכל אונם: לז ויוציאם בכסף

וזהב, ואין בשבטיו כושל:

לח שִׁמַּח מִצְרַיִם בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל
מֵאֲרָצָם כִּי נָפַל פַּחַדִּים עֲלֵיהֶם
שְׂמִינֹתָם כָּלֵם.
לט פֶּרֶשׁ ה' אֶת הָעֵנָן לְהִיט
סוּכָה וּמִגֶּן עַל יִשְׂרָאֵל וְעַמּוּדֵי
אֵשׁ לְהַאֲרִי לָהֶם בַּלַּיְלָה.
מ שְׁאֵל, וַיָּבֹא שְׁלִי
שְׁלוֹ כ', וְלָחֶם שָׂמִים, יִשְׁפִּיעַם:
מא פֶּתַח צוּר, וַיִּזְוְבוּ מֵיָם,
הִלְכוּ בְּצִיּוֹת נָהָר: מב כִּי זָכַר
אֶת דְּבַר קִדְשׁוֹ, אֶת אֲבֹרָהֶם
עֲבָדוֹ: מג וַיּוֹצֵא עִמּוֹ בְּשִׁשּׁוֹן,
בִּרְנָה אֶת בְּחִירָיו: מד וַיִּתֵּן
לָהֶם אֲרָצוֹת גּוֹיִם, וַעֲמַל
לְאֻמִּים יִירָשׁוּ: מה בַּעֲבוּר
יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו, וְתוֹרָתוֹ
יִנְצְרוּ, הִלְלוּיָהּ:

(לח) שִׁמַּח מִצְרַיִם בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל
מֵאֲרָצָם כִּי נָפַל פַּחַדִּים עֲלֵיהֶם
שְׂמִינֹתָם כָּלֵם.
(לט) פֶּרֶשׁ ה' אֶת הָעֵנָן לְהִיט
סוּכָה וּמִגֶּן עַל יִשְׂרָאֵל וְעַמּוּדֵי
אֵשׁ לְהַאֲרִי לָהֶם בַּלַּיְלָה.
(מ) וַיָּבֹא שְׁלִי
שְׁלוֹ אֶת עוֹף־הַשָּׁמַיִם וּבָלָחֶם־
שָׂמִים הַשְּׂבִיעַ אוֹתָם.

(מא) פֶּתַח אֶת הַסֵּלַע וַיִּצְאוּ מִמֶּנּוּ
מִיָּם אֲשֶׁר הִלְכוּ כְּנִהְרוֹת בְּאֶרֶץ
צִי־הַחֲרֹבָה.

(מב) כִּי זָכַר ה' אֶת דְּבַר קִדְשׁוֹ,
הַבְּטָחָתוֹ לְאַבְרָהָם עֲבָדוֹ לַמֶּעַן
וְרָעוּ.

(מג) וְהוּא הוֹצִיא אֶת עַמּוֹ
בְּשִׁשּׁוֹן וּבִרְנָה אֶת בְּחִירָיו.

(מד) וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָצוֹת גּוֹיִם,
וַיִּירָשׁוּ עַמְל לְאֻמִּים בְּאֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל,

(מה) כָּל זֹאת לַמֶּעַן יִשְׁמְרוּ אֶת
חֻקָּיו וַיִּשְׁמְרוּ אֶת תּוֹרָתוֹ, הִלְלוּ־
יָהּ!

זה המזמור קאי על הקודם, ואמר ומשורר, הורו לה', על שעשה לנו עוד נסים, מה שלא זכרנו מקודם, כאשר
מי ימלא גבורות ה', אם באנו לספר, מי יוכל למלא הכל.

כ"ב לחודש

קו א הִלְלוּיָהּ הוֹדוּ לִי כִּי
טוב, כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדּוֹ:

(א) הִלְלוּ יָהּ! הוֹדוּ לה' כִּי טוֹב
הוא, כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדּוֹ.

(ב) מי יכול לספר גבורות ה'!
מי יכול להשמיע כל תהלותיו!
(ג) אשרי שומרי משפט ועושי
צדקה בכל עת — הם הם
המקבלים את ה'.

(ד) זכרני ה' גם אותי בהתרחקותך
לעמך, פקדני בישועתך.

(ה) שאזכרה לראות בטובת
בניך בחיירה, לשמח בשמחת
עמך, שאוכל להשתבח עם
ישראל נחלתך.

ב מי ימלל גבורות יי, ישמיע
כל תהלתו: ג אשרי שמרי
משפט, עשה צדקה בכל
עת: ד זכרני יי, ברצון עמך,
פקדני, בישועתך: ה לראות
בטובת בחיירה, לשמח
בשמחת גויך, להתהלל עם

תהלות שלום

קו) מי ימלל גבורות ד' ישמע כל תהלתו. נראה לפרש עפ"ש כ"א"ו הרה"ק מאפטא זי"ע (נראה ש"אל וא"ה) לפרש הפסוק (משנ' כו ה'), טובה מוכחת מגולה וגו' היינו שיכול האדם לעשות מהמוכחת מגולה טובה ולהממיק מעליו הדינים, ע"י האהבה מסותרת ר"ל ע"י שמאמין באמונה שלימה כי הטובה והחסד טמיר וגנון בגוויה, ומאמו לא חלא הרעות רק הכל הוא לטובתו וזוהי מבטל הדינים מעליו ע"כ

ובספר תולדות יעקב יוסף (פרשת נח) מביא מהנצט"ט הק' וז"ל, שמעתי בשם מורי זלה"ה מה שביארו בכתבי האר"י וז"ל למחק דינין בשרשן, היינו ע"י שימצא דין שורש חסד ואז נעשה הכל חסד ונמחק הדין בשורש חסד זה שמלא בו עכ"ל, והיינו שיש להאדם להאמין שהכל הוא לטובה ואז נעשה מהדינים חסדים, והרה"ק מקוצרין ז"ל פירש הפסוק (תהלים עג טז) ואני קרצת אלקים לי טוב, אפי' כשהוא בחי' אלקים שהוא מדת הדין טוב לי, כי שחי צה' אלקים מחסן, היינו כי בחוק מדת הדין גנון שורש החסד של שם הוי"ה צ"ה ע"כ, ומתאמרה משמיה דהרה"ק החוזה מלוצלין זי"ע לפרש הפסוק (תהלים קו) וירא נצח להם בשמעו את רנחם, אימתי רואה הש"ת נצח לאדם לחללו מזרתו בעת שהאדם הוא בשמחה וזרנה, ומנענו ראשו על כל משבר וגל שעובר עליו ומקבל את הכל באהבה, וזה אומרו בשמעו את רנחם עכ"ד, ולכן אמרו חז"ל (ברכות נד.) חייב אדם לצדק על הרעה כשם שהוא מצדק על הטובה, דכל מה דעבד רחמנא לטב עבד, וע"כ יש לצדק על הרעה כדי שיהפך עליו לטובה לבסוף, ועיין בקספה"ק תולדות יעקב יוסף (פרשת ויחי) שהאריך בזה, וז"ש מי ימלל גבורות ד', ר"ל שמי שרואה לכרות הדינים שנאו עליו ר"ל ישמיע כל תהלתו, יודה לד' על הדינים והיינו שיאמין שהוא חסד גמור מאת הש"ת לטובתו ויודה ע"ז להשי"ת כשם שהוא נותן שבת על הטובה, ועי"ז יכרתו הדינים וימגלה החסד והטובה האמיתי, שהוא טמיר ונעלם צה.

נַחֲלֶתְךָ: וְ חָטְאוּ עִם
אֲבוֹתֵינוּ, הָעוֹיְנוּ הַרְשָׁעֵנוּ:
אֲבוֹתֵינוּ בְּמַצְרִים לֹא
הִשְׁכִּילוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ, לֹא
זָכְרוּ אֶת רַב חֲסִדֶיךָ, וַיִּמְרוּ
עַל יָם, בַּיָּם סוּף: הַ וַיּוֹשִׁיעֵם,
לְמַעַן שְׁמוֹ, לְהוֹדִיעַ אֶת
גְּבוּרָתוֹ: ט וַיַּגְעֵר בַּיָּם סוּף,
וַיַּיַּחֲרֹב, וַיּוֹלִיכֵם בַּתְּהוֹמוֹת,
כַּמְדָּבָר: י וַיּוֹשִׁיעֵם מִיַּד
שׁוֹנָא, וַיַּגְאֵלֵם מִיַּד אוֹיֵב:
יא וַיַּכְסּוּ מַיִם צָרִיחֵם, אַחַד
מֵהֶם לֹא נוֹתֵר: יב וַיֹּאמִינוּ
בְּדַבְרֵיו, יִשְׁירוּ תְהִלָּתוֹ:
יג מִהֲרוּ שִׁכְחוּ מַעֲשָׂיו, לֹא
חָבּוּ לַעֲצָתוֹ: יד וַיִּתְּאוּ
תְּאוֹה, בַּמְדָּבָר, וַיִּנְסוּ אֶל,
בִּישִׁמוֹן: טו וַיִּתֵּן לָהֶם,

(ו) אָמְנָם חָטְאוּ כְמוֹ אֲבוֹתֵינוּ,
הָעוֹיְנוּ וְהַרְשָׁעֵנוּ.

(ז) אֲבוֹתֵינוּ בְּמַצְרִים לֹא הִשְׁכִּילוּ
לְהַבִּין אֶת נִפְלְאוֹתֶיךָ שְׁעִשִׂית
שָׁם, לֹא זָכְרוּ אֶת חֲסִדֶיךָ הַרְבֵּים
וַסִּבּוּ לְהֶאֱמִין כִּךְ עַל הַיָּם
כַּמְדָּבָר עַל שֵׁפֶת יַם־סוּף.

(ח) וּבְכָל זֹאת הוֹשִׁיעַם לְמַעַן
שְׁמוֹ בֵּין הָעַמִּים, לְהוֹדִיעַ
בִּינֵיהֶם אֶת גְּבוּרָתוֹ.

(ט) ה' גָּעַר בַּיָּם־סוּף וַנִּתְיַבֵּשׁ,
וְהוֹלִיךְ אֶת יִשְׂרָאֵל עַל תְּהוֹמוֹת
הַיָּם הַנִּמְצָא בַּמְדָּבָר.

(י) הוֹשִׁיעַם מִיַּד הַשׁוֹנָא וּגְאֵלֵם
מִיַּד הָאוֹיֵב.

(יא) וַכֹּסּוּ מִי הַיָּם אֶת צוּרֵיהֶם
הַמַּצְרִים, אַחֵד מֵהֶם לֹא נוֹתֵר
בַּחַיִּים.

(יב) וַהֲאֵמִינוּ בְּגִי יִשְׂרָאֵל בְּדָבָר
ה' וַאֲמָרוּ שִׁירָה לְתִהְלָתוֹ.

(יג) אַךְ שִׁכְחוּ מִהֲרוּ אֶת מַעֲשֵׂי
ה' וְלֹא קָיוּ לוֹ וְלַעֲצָתוֹ.

(יד) וַהֲתֵאוּ תְּאוֹה בַּמְדָּבָר
לֵאמֹר: מִי יֹאכִילֵנוּ בְּשָׂר? וַיִּנְסוּ
אֶת הָאֵל, הַיּוֹכֵל לְהַאֲכִילֵם
בַּמְדָּבָר־שְׁמָמָה.

(טו) הוּא נָתַן לָהֶם אֶת מִשְׁאֲלָתָם,

שֶׁלַח לָהֶם אֶת הַשְּׁלֹוֹ הַשָּׁמֶן, אֲךָ
לֹא הִשְׁמִינִם אֵלָּא הַכְּחִישׁ אֶת
נַפְשָׁם עַד מוֹת.
(טז) וְאַחֲרֵי כֵן הִכְעִסוּ לְמֹשֶׁה
בְּמַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל, הִכְעִסוּ וְאַהֲרֹן
קְדוֹשׁ ה' (בַּעֲדַת קָרָח).
(יז) וְאַזּ פָּתְחָה הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ
וּבָלְעָה אֶת דָּתָן וְכַפְּתִיָּה תַחֲתֶיהָ
אֶת עֲדַת אֲבִירָם.

(יח) וּבַעֲרָה אֵשׁ וְשָׂרְפָה עֲדַת
הַחוֹלָקִים עַל מֹשֶׁה, לְהַבִּיהָ
לְהָטָה אֶת הָרָשָׁעִים.
(יט) הָעָם עָשׂוּ עֵגֶל בְּמִדְבַר חֶרֶב
וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְאַלְהֵי מִסְכָּה שִׁעֲשׂוּ
מִזֶּהָב.
(כ) וְהִתְלִיפּוּ אֶת כְּבוֹד אֱלֹהֵיהֶם
בְּדַמוֹת שׁוֹר אוֹכֵל עֵשֶׂב.

(כא) שָׁכְחוּ אֶת הָאֵל הַמוֹשִׁיעִם
שִׁעֲשָׂה לָהֶם גְּדֻלוֹת בְּמִצְרַיִם.

(כב) שִׁעֲשָׂה נִפְלְאוֹת בְּאֶרֶץ חָם
וְנוֹרָאוֹת עַל יַם־סוּף בַּעֲת
קָרִיעָתוֹ.

(כג) וַיֹּאמֶר ה' לְהַשְׁמִידֵם, אִם
לֹא מֹשֶׁה בְּחִירוֹ שִׁעְמַד בַּעֲת
צָרָה זֹאת וְהִתְפַּלֵּל בְּצַדָּם לְהַשִּׁיב
חַמַּת ה' מִהִשְׁחִיתָם.

(כד) מֵאִסּוּ בְּגִי יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ

שֶׁאֲלַתֶּם, וַיִּשְׁלַח רְזוֹן
בְּנִפְשָׁם: ^{טו} וַיִּקְנְאוּ לְמֹשֶׁה
בְּמַחֲנֵה, לְאַהֲרֹן קְדוֹשׁ יי:
תִּפְתַּח אָרֶץ, וּתְבַלַּע דָּתָן,
וּתְכֹס עַל עֲדַת אֲבִירָם:
יח וּתְבַעֵר אֵשׁ בַּעֲדָתָם, לְהַבִּיהָ
תְּלַהֲט, רָשָׁעִים: ^{יט} יַעֲשׂוּ
עֵגֶל בְּחֶרֶב, וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ
לְמִסְכָּה: ^כ וַיִּמְיְרוּ אֶת
כְּבוֹדָם, בְּתַבְנִית שׁוֹר, אֲכֹל
עֵשֶׂב: ^{כא} שָׁכְחוּ אֵל
מוֹשִׁיעָם, עָשָׂה גְדֻלוֹת
בְּמִצְרַיִם: ^{כב} נִפְלְאוֹת בְּאֶרֶץ
חָם, נוֹרָאוֹת עַל יַם־סוּף:
^{כג} וַיֹּאמֶר, לְהַשְׁמִידֵם, לִוְיִי
מֹשֶׁה בְּחִירוֹ, עָמַד בְּפָרֶץ
לְפָנָיו, לְהַשִּׁיב חַמַּתוֹ
מִהִשְׁחִית: ^{כד} וַיִּמָּאֲסוּ בְּאֶרֶץ

הַמִּדָּה בְּהוֹצֵאֵם דָּבָר עַל הָאָרֶץ,
וְלֹא הָאֱמִינוּ לְדָבָר ה'־
שֶׁהִבְטִיחָם אֶת הָאָרֶץ.

(כה) וְהִתְאֲוֲנוּ בְּאֵהָלֵיהֶם וּמֵאֲנוּ
לְשֹׁמֵעַ בְּקוֹל ה' לְרִשְׁתָּה אֶת
הָאָרֶץ.

(כו) אֲזַנְשָׂא ה' אֶת יְדוֹ בְּשִׁבּוּעָה
לְהַפִּיל אֶת הַדּוֹר הַזֶּה בְּמַדְבָּר.

(כז) וְגַם לְהַפִּיל לְעֹתִיד אֶת זֶרְעִם
בְּגִלוֹת בֵּין הַגּוֹיִם וְלְהַפִּיצֵם
בְּאֶרְצוֹת .

(כח) אַחֵר כֵּן הִתְחַבְּרוּ לְבַעַל־
פְּעוֹר וְאֶבְדוּ קְרִבּוֹת הַמִּגְשִׁים
לְפָסִילִים.

(כט) וְהִקְעִיסוּ בְּמַעֲשֵׂיהֶם — וְאָז
פָּרְצָה בֵּהֶם מַגֵּפָה.

(ל) וַעֲמִד פְּנִיחָם בֵּן אֶלְעָזָר
וְהִתְפַּלֵּל וְגַם עָשָׂה דִין
בְּחוֹטָאִים וְהַמִּגֵּפָה נִעְצְרָה.

(לא) וְנִחַשְׁבַּ לּוֹ מַעֲשֵׂה זֶה
לְעִדָּקָה וְלִזְכוּת לְדוֹר וָדוֹר,
וְקָבַל שָׂכָרוֹ כְּהֵנָּה עוֹלָם.

(לב) עוֹר הִקְצִיפוּ אֶת ה' עַל מִי
מְרִיכָה, וְנִעְנְשׁ גַּם מֹשֶׁה עִבּוֹרָם
כִּי הִתְאָוָה בּוֹ ה'.

(לג) כִּי הִמְרוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת
רוּחַ ה' עַל שְׁלֹא דָבָרוּ אֶל הַסֵּלַע,
וְנִשְׁבַּע ה' בְּשִׁפְתָיו שְׁלֹא יָבוֹאוּ
לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל.

(לד) גַּם בָּבוֹא הָעָם לְאָרֶץ בִּימֵי
יְהוֹשֻׁעַ לֹא הִשְׁמִידוּ אֶת כָּל
הָעַמִּים בְּאֲשֶׁר צִוָּה לָהֶם ה'.

חֲמִדָּה, לֹא הָאֱמִינוּ לְדָבָרוֹ:

כה וַיִּרְגְּנוּ בְּאֵהָלֵיהֶם, לֹא

שָׁמְעוּ בְּקוֹל יי: כו וַיִּשְׂאוּ יְדוֹ

לָהֶם, לְהַפִּיל אוֹתָם בְּמַדְבָּר:

כו וְלַהֲפִיל זֶרְעִם בְּגוֹיִם,

וּלְזָרוֹתָם בְּאֶרְצוֹת:

כח וַיַּעֲמִדוּ לְבַעַל פְּעוֹר,

וַיֹּאכְלוּ זִבְחֵי מִתִּים:

כט וַיִּקְעִיסוּ בְּמַעֲלָלֵיהֶם,

וַתִּפְּרֹץ בָּם מַגֵּפָה: ל וַיַּעֲמִד

פִּינָחָס, וַיַּפִּיל, וַתִּעָצֵר

הַמִּגֵּפָה: לא וַתַּחֲשֹׁב לוֹ

לְעִדָּקָה, לְדוֹר וָדוֹר עַד עוֹלָם:

לב וַיִּקְצִיפוּ עַל מִי מְרִיכָה,

וַיִּרַע לְמֹשֶׁה, בַּעֲבוּרָם: לד כִּי

הִמְרוּ אֶת רוּחוֹ, וַיִּבְטֹא

בְּשִׁפְתָיו: לד לֹא הִשְׁמִידוּ אֶת

הָעַמִּים, אֲשֶׁר אָמַר יי לָהֶם:

(לה) וְכָךְ הִתְעַרְבוּ בַּגּוֹיִם וְלָמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים.

(לו) וְעָבְדוּ אֶת אֱלֹהֵיהֶם שֶׁהָיוּ לְמַכְשׁוֹל לְיִשְׂרָאֵל.

(לז) זָכְחוּ אֶת בְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם לַשָּׂדִים.

(לח) שֶׁפָּכוּ דָם נָקִי, דָּם בְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם אֲשֶׁר זָכְחוּ לְאֱלֹהֵי כְנָעַן וְכָךְ הִרְשָׁעָה הָאָרֶץ בְּגִלְלֵי שְׁפִיכַת הַדָּמִים שָׁבָה.

(לט) וְנִטְמְאוּ בַּמַּעֲשִׂיָּם וְסָרוּ מִדֶּה' בַּמַּעֲלָלִים אֵלֶּה.

(מ) וַתֵּרָה אִף ה' בְּעָמוֹ וַתַּעֲב אֶת נַחֲלָתוֹ.

(מא) וּמִסֵּרָם בְּיַד גּוֹיִם כִּימֵי הַשּׁוֹפְטִים וּמִשְׁלֹו בָּהֶם שׁוֹנְאֵיהֶם.

(מב) וְלָחֲצוּ אוֹתָם אוֹיְבֵיהֶם וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נִכְנְעוּ תַּחַת יְדֵיהֶם.

(מג) פָּעָמִים רַבּוֹת הִכְעִיסוּ לִפְנֵי ה' וְהָאָרֶץ אָפָּה וְהָצִילָם, וַיַּכֵּל זֹאת בַּעֲצָתָם הִרְעָה סָרְבוּ לְהִקְנֹעַ לִפְנֵי, וַיִּלְכְּוּ נָהִיּוּ שְׁפִלִּים בַּעֲוֹנָם.

(מד) אֵךְ בִּסְגֻנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵה'

לֵה וַיִּתְעַרְבוּ בַּגּוֹיִם, וַיִּלְמְדוּ

מַעֲשֵׂיהֶם: לו וַיַּעֲבְדוּ אֶת

עַצְמֵיהֶם, וַיִּהְיוּ לָהֶם

לְמוֹקֵשׁ: לז וַיַּזְכְּחוּ אֶת

בְּנֵיהֶם וְאֶת בְּנוֹתֵיהֶם

לַשָּׂדִים: לח וַיִּשְׁפְּכוּ דָם נָקִי,

דָּם בְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם, אֲשֶׁר

זָכְחוּ לַעֲצָבֵי כְנָעַן, וַתַּחֲנֹף

הָאָרֶץ, בַּדָּמִים: לט וַיִּטְמְאוּ

בַּמַּעֲשִׂיָּהֶם, וַיִּזְנוּ

בַּמַּעֲלָלִים: מ וַיֵּתֶר אִף יי

בְּעָמוֹ, וַיִּתְעַב אֶת נַחֲלָתוֹ:

מא וַיִּתְּנֵם בְּיַד גּוֹיִם, וַיִּמְשְׁלוּ

בָּהֶם שׁוֹנְאֵיהֶם: מב וַיִּלְחָצוּם

אוֹיְבֵיהֶם, וַיִּכְנְעוּ תַּחַת יָדָם:

מג פָּעָמִים רַבּוֹת יַצִּילָם,

וַהֲמָה יִמְרוּ בַּעֲצָתָם, וַיִּמְכּוּ

בַּעֲוֹנָם: מד וַיֵּרָא בַּצָּר לָהֶם,

בְּשִׁמְעוּ אֶת רִנָּתָם: מַה וַיִּזְכֹּר
 לָהֶם בְּרִיתוֹ, וַיִּנָּחֶם כָּרֹב
 חֲסִדּוֹ: חסדו כ': מו וַיִּתֵּן אוֹתָם
 לְרַחֲמִים, לִפְנֵי כָּל שׁוֹבֵיָהֶם:
 מו הוֹשִׁיעֵנו יי אֱלֹהֵינוּ,
 וְקַבְּצֵנוּ מִן הַגּוֹיִם, לַהּוֹדוֹת
 לְשֵׁם קְדֹשֶׁךָ, לְהַשְׁתַּבַּח
 בְּתִהְלָתְךָ: מַח בְּרוּךְ יי, אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל, מִן הָעוֹלָם וְעַד
 הָעוֹלָם, וְאָמַר כָּל הָעַם
 אָמֵן, הַלְלוּיָהּ:

רָאָה בְּצִרְתָּם בְּשִׁמְעוּ אֶת
 תְּפִלָּתָם בְּזִכּוֹת אֲבוֹתָם.
 (מה) מִתּוֹךְ תְּשׁוּבָתָם אֵלָיו זָכַר
 לָהֶם אֶת בְּרִיתוֹ אִתָּם וְשָׁב
 מִכַּעֲסוֹ בְּגִדְל חֲסִדּוֹ.
 (מו) וְנָתַן אוֹתָם לְרַחֲמִים לִפְנֵי
 כָּל אוֹיְבֵיהֶם שׁוֹבֵיָהֶם.

(מו) כְּמוֹ אִז — גַּם עַכְשָׁה,
 הוֹשִׁיעֵנו ה' אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן
 הַגּוֹיִים לַמַּעַן נוֹדֶה לְשֵׁם קְדֹשֶׁךָ
 וְנִשְׁתַּבַּח שְׁמִי וְיִכְלֹים לְהַלְלֶךָ.

(מח) בְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן
 הָעוֹלָם הַזֶּה עַד הָעוֹלָם הַבָּא,
 וְאָמַר כָּל הָעַם אָמֵן! — הַלְלוּ
 יי!

ספר ליום שישי חמישי

זה המזמור נאמר על ארבעת שיצאו מצרה לרוחה, צריכים להודות לה, כי בעונש חטאם היו בצרה, ובחסד
 אלהים נצלו, ומרדאו לשבח ולספר בפני רבים.

קז א הוֹדוּ לַיי כִּי טוֹב, כִּי
 לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: כ יֹאמְרוּ
 גְּאוּלֵּי יי, אֲשֶׁר גָּאֵלָם מִיַּד
 צָר: ג וּמַאֲרִצוֹת קִבְּצָם,
 מִמְּזָרַח וּמִמַּעֲרֹב, מִצָּפוֹן,

(א) הוֹדוּ לה' כִּי טוֹב הוּא, כִּי
 לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ.

(ב) כִּךְ יֹאמְרוּ אוֹתָם הַגָּאֵלִים
 עַל יְדֵי ה' בְּאֲשֶׁר יִקְדֶּם מִיַּד
 הַצָּרָה,

(ג) וַיִּקְבֹּץ אוֹתָם מֵאֲרִצוֹת שׁוֹנוֹת,
 מִמְּזָרָח, מִמַּעֲרֹב מִצָּפוֹן
 וּמִמְּדִינּוֹת הַיָּם.

(ד) הללו, כאשר תעו במדבר,
בדרך שממה ולא מצאו עיר
מישבת.

(ה) והיו רעבים וגם צמאים
ונפשם התעלפה מרב צרות.

(ו) כאשר צעקו אל ה' בצור להם,
נצנה להם והצילם
ממצוקותיהם.

(ז) והנהיג אותם בדרך ישרה
לדעת איד ללכת משם אל עיר
מישבת.

(ח) לבן צריכים להודות לה' על
חסדו שעשה אתם ולספר את
נפלאותיו לבני אדם.

(ט) כי השביע והרווה במים נפש
צמאה, ונפש רעבה מלא בכל
טוב.

(י) האנשים היושבים במקום
חשך וצלמנות, האסורים
והקצונים בבבלי ברזל.

(יא) בכל זה הם נענשו כי סרבו
לשמע אמר אל ונאצו את עצת
העליון.

(יב) ולכן הכניע ה' את לבם
בצמל ותלאות, ונקשלו באין
עוזר להם.

(יג) ואז בצור להם פנו אל ה'
בזעקה והושיע אותם
ממצוקותיהם.

ומים: ד תעו במדבר
בישימון דרך, עיר מושב
לא מצאו: ה רעבים, גם
צמאים, נפשם בהם
תתעטף: ו ויצעקו אל יי,
בצר להם ממצוקותיהם
יצילים: ז וידריכם בדרך
ישרה, ללכת אל עיר
מושב: ח יודו ליי חסדו,
ונפלאותיו לבני אדם: ט כי
השביע נפש שקקה, ונפש
רעבה מלא טוב: י ישבי
חשך, וצלמות, אסירי עני
וברזל: יא כי המרו אמרי
אל, ועצת עליון נאצו:
יב ויכנע בעמל לבם, כשלו,
ואין עזר: יג ויצעקו אל יי,
בצר להם, ממצוקותיהם

יֹשִׁיעִים: יד יוֹצִיאֵם מִחֶשֶׁךְ,
וְצִלְמוֹת, ומוֹסְרוֹתֵיהֶם
יִנְתֵּק: טו יוֹדוּ לִי חֶסֶדּוֹ,
וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם: טז כִּי
שֹׁכֵר דִּלְתוֹת נִחַשְׁתָּ, וּבְרִיחֵי
בְרוֹזל גִּדְּעָ: יז אֲוִלִּים, מְדַרְךְ
פֶּשַׁעַם, וּמַעֲוֹנֹתֵיהֶם, יִתְּעֻנוּ:
יח כָּל אֲכָל תִּתְּעֵב נִפְשָׁם,
וַיִּגְיֻעוּ עַד שַׁעְרֵי מוֹת:
יט וַיִּזְעֻקוּ אֶל יי, בָּצָר לָהֶם,
מִמַּצְקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעִם:
כ יִשְׁלַח דִּבְרוֹ וַיִּרְפָּאֵם,
וַיַּמְלִט מִשְׁחִיתוֹתָם: כא יוֹדוּ
לִי חֶסֶדּוֹ, וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי
אָדָם: כב וַיִּזְבְּחוּ זִבְחֵי תוֹדָה,
וַיִּסְפְּרוּ מַעֲשָׂיו בְּרִנָּה:
כג יוֹרְדֵי הַיָּם בְּאֵנִיּוֹת, עֹשִׂי
מְלָאכָה בַּמַּיִם רַבִּים:

(יד) הוֹצִיאֵם מִחֶשֶׁךְ וְצִלְמוֹת
וְשֹׁכֵר אֲזָקִי הִפְלֵא שְׁלָהֶם.

(טו) לִבְנֵי צָרִיקִים לְהוֹדוֹת לָהֶ'
עַל חֶסֶדּוֹ וְלִסְפֹּר אֶת נִפְלְאוֹתָיו
לִבְנֵי אָדָם.

(טז) כִּי שֹׁכֵר ה' דִּלְתוֹת־נִחַשְׁתָּ
שֶׁל הִפְלֵא וְהָרַס בְּרִיחֵי הַבְּרוֹזל
שֶׁלוֹ.

(יז) אוֹתָם הַשּׁוֹטִים הֵהוּלְכִים
בְּדֶרֶךְ הַפֶּשַׁע, הַסּוֹבְלִים
וּמַתְעִינִים בְּגִלְל צוֹנוּתֵיהֶם.

(יח) מִתוֹךְ יִסּוּרֵיהֶם וּמִתְּחִלָּתָם
מֵאֲסָה נִפְשָׁם כָּל אֲכָל וְהִגִּיעוּ
עַד שַׁעְרֵי מוֹת.

(יט) אֵךְ בְּאֶשֶׁר זָעְקוּ אֶל ה' בָּצָר
לָהֶם — הוֹשִׁיעִם
מִמַּצְקוֹתֵיהֶם.

(כ) שִׁלַּח לָהֶם דִּבְרוֹ לְרַפְּאוֹתָם
וְהַצִּילֵם מִכַּדַּת שַׁחַת.

(כא) לִבְנֵי צָרִיקִים לְהוֹדוֹת לָהֶ'
עַל חֶסֶדּוֹ וְלִסְפֹּר אֶת נִפְלְאוֹתָיו
לִבְנֵי אָדָם.

(כב) לְהַקְרִיב זִבְחֵי תוֹדָה וְלִסְפֹּר
בְּרִנָּה עַל מַעֲשֵׂי ה'.

(כג) יוֹרְדֵי הַיָּם בְּאֵנִיּוֹת, הַעוֹשִׂים
מְלָאכָת נְהִיגַת הָאֵנִיּוֹת בַּמַּיִם
רַבִּים,

(כד) אָנְשִׁים אֵלֶּה רָאוּ מַעֲשֵׂי ה' וְנִפְלְאוֹתָיו בְּמַעֲמָקֵי הַיָּם.

(כה) מֵאֵמֶר ה' הָקִים רוּחַ סֶעֱרָה וַתִּתְרוֹמְמוּ גְלֵי הַיָּם.

(כו) נִסְעֵי הָאֲנִיָּה כָּאֵלוּ עֹלִים עַד לְשָׁמַיִם וַיּוֹרְדִים עַד תְּהוֹמוֹם וְנִפְשָׁם יוֹצֵאת בַּפֶּה וְרָעָה.

(כז) מַעֲצָם טִלְטוּלֵי הַגָּלִים נִשְׁכְּרוּ וְנָעוּ כְּשֹׁכֵר וְכָל תַּחְבּוּלוֹת־הַיָּם הִתְחַכְּמוֹת שָׁלָחֵם הָיוּ לְאָפָס.

(כח) אֵין כַּאֲשֶׁר צִעְקוּ אֶל ה' בַּצָּר לָהֶם — הוֹצִיא אוֹתָם מִמַּצּוֹקוֹתֵיהֶם.

(כט) הָקִים אֶת הַסֶּעֱרָה לְדַמְמָה וּשְׁקָטוּ גְלֵי הַיָּם.

(ל) וְשִׁמְחוּ נִסְעֵי הָאֲנִיָּה עַל שִׁתְּקַת הַגָּלִים וְעַל אֲשֶׁר מְנַהֲגִים כִּכְר לִמְחוּז חֲפָצָם.

(לא) לָכֵן צְרִיכִים לַהֲוֹדוֹת לַה' עַל חֲסֵדוֹ וּלְסַפֵּר אֶת נִפְלְאוֹתָיו לְבְנֵי אָדָם.

(לב) לְרוֹמֵם לַה' בְּקֹהֶל עָם וּלְהַלְלוֹ בְּמוֹשָׁב זִקְנִים וְנַכְדִּים.

(לג) בִּיכֹלֶת ה' לִיבֹשׁ נְהִירוֹת

כד הִמָּה רָאוּ מַעֲשֵׂי יי, וְנִפְלְאוֹתָיו בְּמַצּוֹלָה:

כה וַיֹּאמֶר, וַיַּעֲמֵד רוּחַ סֶעֱרָה, וַתִּתְרוֹמְמוּ גְלֵיו: כו יַעֲלוּ

שָׁמַיִם, יִרְדּוּ תְּהוֹמוֹת, נִפְשָׁם בְּרָעָה תִּתְמוֹגֵג: כז יִחוּגּוּ וַיִּנּוּעוּ, כְּשֹׁכֹר, וְכָל

חֲכָמָתָם, תִּתְבַּלַּע: כח וַיִּצְעֲקוּ אֶל יי, בַּצָּר לָהֶם, וּמִמַּצּוֹקֵיהֶם יוֹצִיאֵם:

כט יָקָם סֶעֱרָה, לְדַמְמָה, וַיִּחַשּׁוּ גְלֵיהֶם: לו וַיִּשְׂמְחוּ, כִּי יִשְׁתַּקּוּ, וַיִּנָּחֵם אֶל מְחוּז חֲפָצָם: לא יוֹדוּ לֵיי חֲסֵדוֹ, וְנִפְלְאוֹתָיו לְבְנֵי אָדָם:

לב וַיִּרְמְמוּהוּ בְּקֹהֶל עָם, וּבְמוֹשָׁב זִקְנִים, יִהְלֹלוּהוּ: לג יִשֵּׁם נְהִירוֹת לְמַדְבָּר,

וּמִצָּאִי מִים לְצִמָּאוֹן: ^{לד} אֶרֶץ
פָּרִי, לְמַלְחָה, מִרְעַת יִשְׁבִּי
בָּה: ^{לה} יֵשֶׁם מִדְבָּר, לְאֵגֶם
מִים, וְאֶרֶץ צִיָּה לְמִצָּאִי
מִים: ^{לו} וַיֹּשֶׁב שָׁם רַעֲבִים,
וַיְכַנְּנוּ, עִיר מוֹשָׁב: ^{לז} וַיִּזְרְעוּ
שָׂדוֹת, וַיִּטְעוּ כִּרְמִים, וַיַּעֲשׂוּ
פָּרִי תְבוּאָה: ^{לח} וַיִּבְרְכֵם,
וַיִּרְבּוּ מְאֹד, וּבִהְמָתָם לֹא
יִמְעִיט: ^{לט} וַיִּמְעֲטוּ, וַיִּשְׁחוּ,
מֵעֶצֶר רָעָה וַיִּגְזֹן: ^מ שֹׁפֶף
בוֹז עַל נְדִיבִים, וַיִּתְּעֶם
בְּתַהוֹ, לֹא דָרָךְ: ^{מא} וַיִּשְׁגֹּב
אֲבִיוֹן מֵעוֹנִי, וַיִּשֶׁם כְּצֹאן,
מִשְׁפָּחוֹת: ^{מב} יֵרָאוּ יִשְׂרָאֵל
וַיִּשְׁמְחוּ, וְכָל עוֹלָה קִפְצָה
פִּיהָ: ^{מג} מִי חָכֵם, וַיִּשְׁמַר
אֱלֹהֵי, וַיִּתְּבוּנֵנוּ חֲסִדֵי יי:

ולשים אותם למדבר, להפוך
מקורות־מים למקום צמאון,
(לד) להפוך ארץ פוריה לארץ
מליחה שלא תצמח בה —
בגלל רשעת יושביה.
(לה) ביקלתו גם לעשות מדבר
לאגמים, וארץ שממה
למקורות־מים,
(לו) ומושיב שם אנשים רעבים,
ואלה בונים שם עיר מושבת,
(לז) וזורעים שדות ונוטעים
קרמים המניבים פרות ותבואה.

(לח) ובה' מקרב אותם שיפרו
וירבו וגם בבקמתם לא תחול
התמעטות,

(לט) והן הללו היו מקדם
מועטים ושפלים ששכלו
מעצרתם, רעה וגזון.
(מ) כך עושה ה', מצד אחד
שופך בוז על נקבדים ומתעה
אותם בתהו לאדרך,
(מא) ומצד שני מחזק את
האביון, מוציאו מעניו ומרבה
משפחתו בצאן רב.
(מב) יראו זאת ישרים, יתבוננו
על הנהגת הבורא וישמחו, וכל
אנשי עולה יסתמו פיהם
מלדבר סרה.
(מג) מי הוא החכם האמתי —
ישמר וקלאות אלה בלבו, וכלם
יתבוננו על חסדי ה' הקלאים
כל הארץ.

ספר ליום שישי קח כ"ג לחודש חמישי רסז

מזמור הזה נאמר על קרון הגליות, בעת שישבו ישראל לארצם הקדושה לימות המשיח בב"א.

כ"ג לחודש

קח א שִׁיר מְזֻמָּר לְדָוִד: (א) שִׁיר מְזֻמָּר שְׁחָבַר דָּוִד.

ב נִכּוֹן לְבִי אֱלֹהִים, (ב) נִכּוֹן וְנֶאֱמַן לְבִי עִמָּךְ אֱלֹהִים, אַף כְּבוֹד הוּא לְשִׁיר וְלִזְמֵר לָךְ.

אֲשִׁירָה וְאֶזְמָרָה, אַף כְּבוֹדִי: ג עוֹרָה הַנֶּבֶל, וְכִנּוֹר, אֲעִירָה שָׁחַר: ד אוֹדֶךָ

בְּעַמִּים יי, וְאֶזְמָרְךָ בְּלֵאֲמִים: ה כִּי גָדַל מַעַל

שָׁמַיִם חֲסִדֶּךָ, וְעַד שְׁחָקִים אֲמַתֶּךָ: ו רוּמָה עַל שָׁמַיִם אֱלֹהִים, וְעַל כָּל הָאָרֶץ

כְּבוֹדֶךָ: ז לְמַעַן יַחְלִצוּן יְדִידֶיךָ, הוֹשִׁיעָה יְמִינֶךָ, וְעֲנֵנִי וְעֲנֵנוּ כ': ח אֱלֹהִים דְּבַר

בְּקֹדֶשׁ, אֶעֱלֶזָה, אַחֲלָקָה שָׁכֵם, וְעַמֶּק סִכּוֹת אֲמַדֶּד:

ט לִי גִלְעָד, לִי מִנְשָׁה, וְאֶפְרַיִם מְעוֹז רֹאשִׁי, יְהוּדָה

(ט) תַּחַת מְלֻכּוֹתֵי תְהִינָה אֶרְצוֹת גִּלְעָד וּמִנְשָׁה, וְאֶרֶץ אֶפְרַיִם תְּהִינָה לְמִכְצַר וּמִגֵּן לְרֹאשִׁי, וּמִשְׁבֵּט יְהוּדָה אֲמִנָּה אֶת הַשָּׂרִים הַמְּחַוֵּקִים.

מִחֲקִי: ^א מוֹאֵב סִיר רִחְצִי,
עַל אֲדוֹם אֲשֶׁלִיךְ נַעֲלִי, עָלִי
פִּלְשֶׁת אֲתָרוּעֶע: ^ב מִי יִבְלֹנִי
עִיר מִבְּצָר, מִי נַחֲנִי עַד
אֲדוֹם: ^ג הֲלֹא אֱלֹהִים,
זִנְחָתָנוּ, וְלֹא תִצָּא אֱלֹהִים
בְּצִבְאֹתֵינוּ: ^ד הִבֵּה לָנוּ עֲזָרָת
מִצָּר, וְשׂוֹא תִשׁוּעַת אֲדָם:
י בֵּאלֹהִים נַעֲשֶׂה חֵיל, וְהוּא
יָבוֹס צָרֵינוּ:

(י) עַם מוֹאֵב אֲשֶׁתֶּמֶשׁ כְּמוֹ עַם
סִירִיחָצִי, עַל מַלְכֵי אֲדוֹם אֲטִיל
לְנַעַל נַעֲלִי לְשַׁעֲבָדָם, גַּם עַל
אֲרִץ פְּלִשְׁתִּים אֲרִיעַ בְּקוֹל
לְהַכְנִיעֵם.

(יא) מִי יִבְלִי אוֹתִי לְנִצָּחוֹן עַל
מִבְּצָרֵי עַשׂוֹ לְעֹתִיד לְכוּ? —
מִי שֶׁהִדְרִיכֵנִי וְעֲזָרֵנִי לְקַבֵּשׁ אֶת
אֲדוֹם!

(יב) הֲלֹא אִתָּה אֱלֹקִים זִנְחָתָה
אוֹתָנוּ וְאֵינְךָ יוֹצֵא לְעֶזֶר
לְצִבְאֹתֵינוּ.

(יג) אָנָּה תֵן לָנוּ אִתָּה עֲזָרָה נֶגֶד
צוּרֵינוּ כִּי שׂוֹא תִשׁוּעַת אֲדָם.

(יד) רַק בֵּאלֹקִים נַעֲשֶׂה חֵיל וְהוּא
יָרְמֵם צוּרֵינוּ.

זה המזמור חברו דוד, בברחו מפני שאול, ובאותו פעם היה לו הרבה שונאים, שהיו מדרבים רק רע עליו, ורוו מראין אליו כאלו היו אוהביו, לכן היה מקללם במר נפשו.

קמ א לְמַנְצָה לְדָוִד מִזְמוֹר,
אֱלֹהֵי תַהֲלָתִי אֶל תַּחֲרִישׁ:
ב כִּי פִי רָשָׁע וּפִי מִרְמָה עָלִי
פִּתְחוּ, דִּבְרוּ אֵתִי לְשׁוֹן
שָׁקֵר: ^ג וְדִבְרֵי שִׁנְאָה
סִבְבוּנִי, וּלְחִמוּנִי חֲנֹם:
ד תַּחַת אֶהְבֵּתִי יִשְׁטָנוּנִי, וְאֲנִי

(א) הַמְזֻמָּר אֲשֶׁר חִבֵּר דָּוִד
בְּשִׁבְלֵי הַמַּנְצָח בְּמִקְדָּשׁ, וְאָמַר:
אֱלֹקֵי, אֲשֶׁר בָּךְ אֲנִי מִתְהַלֵּל
וּמִתְפָּאֵר — אֶל נָא תִשְׁתַּק
לְצוּרֵי יִשְׂרָאֵל.

(ב) כִּי רָשָׁע וְאִישׁ מִרְמָה פִּתְחוּ
עָלַי אֶת פִּיהֶם וְדַבְּרוּ אֵתוֹ בְּלִשׁוֹן
שָׁקֵר.

(ג) בְּדִבְרֵי שִׁנְאָה הֵם מְקִיפִים
אוֹתִי וְלוֹחֲמִים כִּי עַל לֹא חֲמָם
בְּכַפִּי.

(ד) בְּגִלָּל אֶהְבֵּתִי אוֹתָךְ ה' הֵם

שונאים אותי, והן אני תמיד
מתפלל בעדם.

(ה) גומלים לי רעה תחת טובה
ומחזירים לי שונאה תחת אהבה.

(ו) לכן תפקד והשלט על האויב
צורר רשע, ושטן יעמד לימינו
לקטרג עלינו.

(ז) בעמדו למשפט יצא חוב
בדינו; כאשר יתפלל אליה לא
תחשב לו כזכות אלא לחטא.

(ח) יהיו ימים קצרים ואחרים
יירשו את עשרו ויגדלתו.

(ט) יהיו בניו יתומים ואשתו
תהיה אלמנה.

(י) יבניו ינועו ויגדלו בגלות,
והכל ישאלו וידרשו עליהם
מתוך חרבנם.

(יא) המלוכה הנושה יתפט חפצי
ביתו וישדדו זרים עמלו.

(יב) אל יהי אף אחד שימשך לו
חסד לרחם עליו, אל יהי אחד
שיחונן את יתומיו.

(יג) יהי סופו להכרת מבלי
להזכר, ובפי הדור הבא אפלו
שמו יהא נמח ונעלם.

(יד) יזכר אצל ה' עונו של עשו
הרשע שחטא נגד אבותיו,
וחטאתו נגד אמו אל תמח.

תַּפְלָה: ה וַיִּשְׁימוּ עָלַי רָעָה

תַּחַת טוֹבָה, וּשְׂנֵאָה תַּחַת

אַהֲבָתִי: וְהִפְקֵד עָלָיו רָשָׁע,

וּשְׁטָן יַעֲמֵד עַל יָמֵינוּ:

וּבְהִשְׁפָּטוֹ יֵצֵא רָשָׁע,

וּתְפִלָּתוֹ תִּהְיֶה לַחֲטָאָה:

ח יִהְיוּ יָמָיו מְעַטִּים, פְּקֻדָּתוֹ

יָקוּחַ אַחֵר: ט יִהְיוּ בָנָיו

יְתוֹמִים, וְאִשְׁתּוֹ אֶלְמָנָה:

י וְנוֹעַ יְנוּעוּ בָנָיו וְשָׂאֻלוֹ,

וְדָרְשׁוּ מִחֲרֻבוֹתֵיהֶם:

יא יִגְקֹשׁ נוֹשָׂה לְכָל אִשֶּׁר לוֹ,

וַיִּבְזֶה זָרִים יִגְיֵעוּ: יב אֵל יְהִי

לוֹ מִשֵּׁךְ חֶסֶד, וְאֵל יְהִי חוֹנֵן

לִיתוֹמָיו: יג יְהִי אַחֲרִיתוֹ

לְהַכְרִית, בְּדוֹר אַחֵר יִמָּח

שְׁמֹם: יד יִזְכָּר עוֹן אֲבֹתָיו

אֶל יי, וְחֲטָאת אִמּוֹ אֶל

תַּמָּח: טו יְהִיוּ נֶגֶד יי תַּמִּיד,
וַיִּכְרַת מֵאָרֶץ זָכָר: טז יַעַן
אֲשֶׁר לֹא זָכַר עֲשׂוֹת חֶסֶד,
וַיִּרְדֶּף אִישׁ עֲנִי וְאֶבְיוֹן
וַנִּכְאֶה לֵבב לְמוֹתָת:
יז וַיֹּאֲהֵב קִלְלָה וַתְּבוֹאֶהוּ,
וְלֹא חֲפֵץ בְּבִרְכָּה וַתִּרְחַק
מִמֶּנּוּ: יח וַיִּלְבֹּשׁ קִלְלָה
כְּמִדּוֹ, וַתָּבֹא כַּמִּים בְּקִרְבּוֹ,
וְכִשְׁמֵן בְּעֲצָמוֹתָיו: יט תִּהְיֶה
לוֹ כְּבֶגֶד יַעֲטָה, וּלְמִזְחָה
תַּמִּיד יַחְגֹּרָה: כ זֹאת פַּעֲלַת
שׁוֹטְנֵי מֵאֵת יי, וַהֲדַבְּרִים רָע
עַל נַפְשִׁי: כא וְאַתָּה יְהוָה קִרִּי
אֱלֹהִים אֲדֹנָי עֲשֵׂה אֹתִי לְמַעַן
שְׁמֶךָ, כִּי טוֹב חֶסֶדְךָ
הַצִּילָנִי: כב כִּי עֲנִי וְאֶבְיוֹן
אֲנֹכִי, וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי:

(טו) יְהִיוּ עֲשׂוֹנוֹת אֵלֶּה תַּמִּיד לְנֶגֶד
ה' וַיִּכְרַת ה' אֶת זָכָרָם שֶׁל אֱלֹהִי
עָשׂוּ.

(טז) אֲחֵרֵי שֶׁלֹּא זָכַר אוֹתוֹ רָשָׁע
לְעֲשׂוֹת חֶסֶד וַיִּרְדֶּף אֶת יַעֲקֹב
אֲחִיו בְּהִיּוֹתוֹ אִישׁ עֲנִי וְאֶבְיוֹן
וְלֵב שָׁבוּר — כְּדִי לְהַמִּיתוֹ.

(יז) וְאֵהֵב אֶת דְּרֹךְ-הָרָשָׁע
הַגֹּרֵמָה לְקִלְלָתוֹ שֶׁל ה', וְאֵמָנָם
הַקִּלְלָה בָּאָה עָלָיו; הִיא לֹא
חֲפֵץ בְּדֶרֶךְ הַטוֹב שֶׁבִרְכָּה בָּהּ
וַתִּרְחַקָּה מִמֶּנּוּ.

(יח) הַקִּלְלָה נִתְלַבֶּשֶׁה בּוֹ כְּלִבּוֹשׁ
הָלֵם לְמִדָּתוֹ וְחִדְרָה בְּקִרְבּוֹ
כַּמִּים וְכִשְׁמֵן בְּעֲצָמוֹתָיו.

(יט) תִּהְיֶה לוֹ הַקִּלְלָה מַעֲטָה
כְּבֶגֶד וְתַמִּיד יַחְגֹּר בָּהּ
כְּכִתְּמוֹתָהּ.

(כ) זֹאת הִיא שִׁכְרָה פְּעֻלָּתָם שֶׁל
שׁוֹטְנֵי שִׁיקְבִּלוֹ מֵאֵת ה', שֶׁל
הַדּוֹבְרִים רָע עַל נַפְשִׁי.

(כא) וְאַתָּה ה' עֲשֵׂה אֹתִי לְמַעַן
כְּבוֹד שְׁמֶךָ; כְּחֶסֶדְךָ הַטוֹב כִּי
הַצִּילָנִי.

(כב) כִּי עֲנִי וְאֶבְיוֹן אֲנִי וְלִבִּי
נִהְיָה בְּקִרְבִּי.

(כג) בהלוי נמשל אני לצל
הממנה לנטות לעת-ערב,
נברקתי בארבה הנווד ללא קץ.
(כד) ברפי קשלו וקלשו מרב
צם, בשרי כחש משמנו.

(כה) ואני הייתי חרפה לשונאי,
ובהסתכלם עלי בצרתי נדים
עלי בראשם בכוז.

(כו) עזרני ה' אלקי, הושיעני
בגדל חסדך.

(כז) וידעו כל העמים כי ידך
היא זאת שהביאה לי תשועה,
כי אתה ה' עשית זאת למעני.

(כח) יקללו המקללים ואתה
תברך אותי, שונאי קמו עלי
להלחם בי אך הם נבשו ואני
עברך אשמה.

(כט) ילבשו שוטני כלמה
ויתעטפו בקמעיל בשתם.

(ל) אודה לה' מאד בפי ובתוף
רבים אהלל אותו.

(לא) כי ה' עומד לימין אביון
להושיעו מהרשעים השופטים
את נפשו לרעתו.

כג כצל כנטותו נהלכתי,

ננערתי כארבה: כד ברפי

כשלו מצום, ובשרי כחש

משמן: כה ואני הייתי חרפה

להם, יראוני יניעון ראשם:

כו עזרני יי אלהי, הושיעני

בחסדך: כז וידעו כי ידך

זאת, אתה יי עשית:

כח יקללו המה ואתה תברך,

קמו ויבשו ועבדך ישמח:

כט ילבשו שוטני כלמה,

ויעטו כמעיל בשתם:

ל אודה יי מאד בפי, ובתוף

רבים אהללנו: לא כי יעמד

לימין אביון, להושיע

משפטי נפשו:

בו יסופר, איך ששאלו לאליעזר עבד אברהם, איך הרג אברהם מלכים גדולים וחילותם, עיין בפנים ותמצא,
שכל המזמור הולך על אברהם, כשביל שהכיר את בוראו בלדותו, לכך זכה לשם.

קי א לדוד מזמור, נאם יי (א) לדוד מזמור: הנה דבר ה'

לֹאדָנִי שֶׁב לִימִינִי, עַד אֲשִׁית
 אִיבֶיךָ הַדָּם לְרִגְלֶיךָ: ^ב מַטָּה
 עֲזָךְ יִשְׁלַח יְיָ מִצִּיּוֹן, רִדָּה
 בְּקֶרֶב אִיבֶיךָ: ^ג עֲמָךְ נִדְבַת
 בְּיוֹם חִילֶךָ, בְּהִדְרֵי קֹדֶשׁ
 מִרְחֹם מִשְׁחָר, לְךָ טַל
 יִלְדֹתֶיךָ: ^ד נִשְׁבַּע יְיָ וְלֹא
 יִנָּחֵם אֶתָּה כֹּהֵן לְעוֹלָם, עַל
 דִּבְרָתִי מִלְפִי צֶדֶק: ^ה אֲדָנִי
 עַל יְמִינֶךָ, מֶחֶץ בְּיוֹם אָפוּ
 מַלְכִים: ^ו יָדִין בַּגּוֹיִם מָלֵא
 גִּוִּיּוֹת, מֶחֶץ רֹאשׁ עַל אֶרֶץ
 רַבָּה: ^ז מִנְחָל בַּדֶּרֶךְ יִשְׁתָּה,
 עַל כֵּן יָרִים רֹאשׁ:

על אודות אֲדָנִי שאלו המלך
 בִּשְׁהִייתו נִדְרָף מִמֶּנּוּ: אֶתָּה דָּוִד,
 הִמָּתֵן לְחִשּׁוֹנִי עַד שְׁאֲכִינֵעַ אֶת
 אוֹיְבֶיךָ וְאַשְׁיֵמָם כְּמוֹ כֶּסֶף
 לְרִגְלֶיךָ.

(ב) אֶת מַטָּה עֲזָךְ וְשָׂרֵבִיט
 מִלְכּוּתְךָ יִשְׁלַח לְךָ ה' בְּצִיּוֹן
 וּמִשָּׁם תִּמְשַׁל בְּקֶרֶב אוֹיְבֶיךָ.

(ג) עַם יִשְׂרָאֵל יִתְנַדְּבוּ לְעֹזְרְךָ
 בְּמִלְחָמְתֶּיךָ בְּעִשְׂוֹתְךָ חֵיל,
 בְּגִלְגַּל הַדֶּרֶת הַקִּדְשָׁה שְׁעֶלְיֶךָ
 מֵאֵז יֵצֵאת מִרְחֹם, מִשְׁחָר יִמִּיד,
 בְּנִכּוֹת יִלְדוּתְךָ הַטּוֹכָה שֶׁהִיא
 טַל בְּרָכָה לְהַצִּלְתְּךָ.

(ד) נִשְׁבַּע ה' וְלֹא יִחְזוּ בוֹ, כִּי
 אֶתָּה תִּכְהֶן עוֹלָמִית בְּמִלְכּוּתְךָ
 שְׁתֵּהא לְמַעַלָּה מִמְּלִכּוֹתָיו שֶׁל
 מֶלֶךְ-צֶדֶק.

(ה) ה' תִּמְיֵד יְהֵא לִימִינֶךָ, ה'
 שְׁמִיץ בְּיוֹם אָפוּ חֵרוֹן מִלְכֵי
 הָעַמִּים יַעֲמֵד לְצִדְךָ.

(ו) יָדִין ה' אֶת הָעַמִּים שְׂבָאוּ
 בְּרֹאשׁ סִנְחָרִיב בְּהִלָּחְמוֹ עִם
 חִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ, יִהְיוּ קְבוּצֵי מֵלֵא
 פְּגָרִים, וְיִסְמָץ רֹאשׁוֹ שֶׁל אֶרֶץ
 אֲשׁוּר הַגְּדוֹלָה.

(ז) כִּי יִהְיֶה סוֹף הַמֶּלֶךְ שֶׁהִתְפָּאֵר
 שֶׁרִבְבוֹת חֵילָיו בְּדֶרֶס יִשְׁתּוּ אֶת
 מִימֵי הַיַּרְדֵּן וְהָרִים רֹאשׁוֹ
 בְּגִאָוָה.

זה המזמור נאמר בא"ב, ובכל פסוק שני אותיות ובב' פסוקים אחרונים שלש, ודמוזמור קצר ונכבד, ידבר במעשה
 הקב"ה, איך גדולים מעשה ה'.

קיא א הִלְלוּיָהּ, אוֹדָה יְיָ בְּכָל
 לַיְלָב, בְּסוֹד יִשְׂרָאֵל

(א) הִלְלוּ יְהִ! אוֹדָה אֶת ה' בְּכָל
 לַיְלָב בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל וּבֵין הָעֵדָה.

(כ) גדולים ונפלאים מעשי ה' ומבארים המה לכל ההפכים להתבונן בהם.

(ג) כל פעלו — הוד והדר, צדקת ה' בכל פעלותיו עומדת לעד.

(ד) ימי זכרון חגים קבע לבני ישראל שבהם הראה נפלאותיו, כי רחום ותנון ה' וחסדן להצדיקים במצותיו.

(ה) טרף-מוזון הוא גומל ליראיו, והוא זוכר לעולם בריתו עם ישראל.

(ו) כח מעשי הגיד לעמו והראה להם זרוע עזו באשר נתן להם נחלת גוים בארץ ישראל.

(ז) מעשי ידי ה' אמת ומשפט, נאמנים וטובים כל פקודיו ומצותיו.

(ח) המצוות הן סמכות על הסודות חזקים לעולמי עד, צהירות הן באמת וישר.

(ט) גאלה הביא לעמו וציה לשמו ברית תורתו, קדוש ונורא שמו.

(י) ראשית חכמה היא לירא את ה', שכל טוב יש לכל עושי המצוות, תהלתו של כל אחד מאלה עומדת לעד.

ועדה: ב גדלים מעשי יי, דרושים לכל חפציהם:

ג הוד והדר פעלו, וצדקתו עומדת לעד: ד זכר עשה לנפלאותיו, חנון ורחום יי:

ה טרף נתן ליראיו, יזכר לעולם בריתו: ו פח מעשיו הגיד לעמו, לתת להם נחלת גוים: ז מעשי ידיו אמת ומשפט, נאמנים כל פקודיו: ח סמוכים לעד לעולם, עשויים באמת וישר: ט פדות שלח לעמו, ציה לעולם בריתו קדוש ונורא שמו: י ראשית חכמה יראת יי, שכל טוב לכל עשיהם, תהלתו עומדת לעד:

לעד:

גם זה המזמור נאמר בא"ב בכל פסוק שני אותיות, ובשני אחרונים שלש, ומספר על מדות טובות שיבור לו אדם, והואך יתן צדקה, ושכרו שלא יצטרך לבריות.

קיב א הַלְלוּהָ, אֲשֶׁרִי אִישׁ

(א) הַלְלוּ יְהוָה! אֲשֶׁרִי הָאִישׁ הָרָא
אֵת ה' וַעֲשֵׂה מַצּוּתָיו בַּחֲפֶז
לִב בְּשִׁמְחָה.

יֵרָא אֵת יי, בְּמַצּוֹתָיו

(ב) מְהֵלָּ גִבּוֹר נוֹדֵעַ בְּאֶרֶץ
יְהוָה יָרָעוּ, יֵצֵא מִמֶּנּוּ דוֹר־
יָשָׁרִים יִבְרָךְ.

חֲפִץ מֵאֵד: ב גִּבּוֹר בְּאֶרֶץ

יְהוָה יָרָעוּ, דוֹר יִשְׁרָיִם

(ג) הוֹן וַעֲשֵׂר יִהְיֶה בְּבֵיתוֹ וְזָכוֹת
צִדְקָתוֹ עוֹמֶדֶת לוֹ לְעוֹלָם.

יִבְרָךְ: ג הוֹן וַעֲשֵׂר בְּבֵיתוֹ,

וְצִדְקָתוֹ עוֹמֶדֶת לְעֵד:

תהלות שלום

קיב) אשרי איש ירא את ה' במצוותיו חפץ מאד, גבור בארץ יהיה זרעו וגו' נראה לפרש עפ"מ"כ בס' אפיקי יהודה (דפוס י"ח) צביאור הפסוק (מש"כ כ' ז'), מתהלך בתומו לדיק אשרי בניו אחריו, בהקדס דברי העקידה (שער מ"ג) שיש הפרש בין האדם העושה דבר מצד עצמו ובין האדם העושה דבר מצד הזולת, כי ענין הבא מצד חוץ אין אדם מורישו לבניו ובני בניו, כי איננו קנין עצמי כיון שהוא רק במקרה ולא בעצם והמקרה לא יתמיד, אבל הדבר העצמי הוא קנין עולם, ויהיה לו ולזרעו אחריו ברית עולם.

ובזה מבאר הפסוק (דפוס ה' כ"ו), מי יתן והיה לבצם זה להם ליראה אחת, היינו יראה עצמית ולא יראה עונש, למען ייטב להם ולבניהם לעולם, כי רק ביראה הרוממות ינחיל אותה גם לבניו אחריו כי הוא קנין עצמי, וזה"כ מתהלך בתומו לדיק כלומר שהוא לדיק, במעשיו מצד עצמות הטוב ולא מחמת סיבה חיצונית שזהו ענין התמימות, אז אשרי בניו אחריו כי מורשה היא גם לזרעו אחריו עכ"ד.

והנה מובאר בספ"ק שזה יהיה האות אם עבודתו הוא מתוך יראה הרוממות או לא, כאשר משתוקק ומשחל כל כוחו להוסיף מצוות ומעש"ט כהנה וכהנה לעשות נח"ר ליוצרו, הרי זה סימן שעושה מתוך יראה עלילה מאהבה להש"ת, לא כן זה העונש מחמת שירא מרצוה ציאל שעושה רק לנאת ידי חובתו, וזה"ל אשרי איש ירא את ה', ר"ל שיראתו מהש"ת הוא בגין דאיהו רב ושלט והיינו יראה הרוממות, ורואה לדבר כי במצוותיו חפץ מאד, שהוא משחל ומתאמץ בכל כוחו ויכלתו לקיים מצוות הש"ת ולהוסיף נח"ר לעולם, אז אשרי ואשרי חלקו כי מוצטח לו שגבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יצורך, כיון שיראתו היא יראה עצמית על כן מורשה היא גם לבניו אחריו.

ד זרח בַּחֲשֶׁךְ אֹר לַיִּשְׂרָאִים, חנוּן וְרַחוּם וְצַדִּיק: ה טוֹב אִישׁ חוֹנֵן וּמְלוֹה, יְכַלְכֵּל דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט: ו כִּי לְעוֹלָם לֹא יִמּוּט, לְזִכֵּר עוֹלָם יִהְיֶה צַדִּיק: ז מִשְׁמוּעָה רָעָה לֹא יִירָא, נָכוֹן לְבֹ בְטָח בִּי: ח סְמוּךְ לְבֹ לֹא יִירָא, עַד אֲשֶׁר יֵרָאֶה בְּצָרָיו: ט פֶּזֶר נָתַן לְאֲבִיוָנִים, צִדְקָתוֹ עֹמֶדֶת לְעַד, קִרְנוֹ תְרוֹם בְּכָבוֹד: י רָשָׁע יֵרָאֶה וְכָעַס, שְׁנָיו יִחְרַק וְנָמַס, תַּאֲזוּת רָשָׁעִים תֵּאבֵד:

(ד) ה' מְזַרֵּם אֹר-יִשְׁוּעָה בְּחֶשֶׁכֶת הַצָּרוֹת עַל הַנְּשָׁרִים, כִּי ה' חֲנוּן, רַחוּם, וְצַדִּיק.
(ה) טוֹב אִישׁ חוֹנֵן דָּלִים וּמְלוֹה לָהֶם מִצֵּל וְכֶלֶתוֹ, אָכֵל לְעֵצְמוֹ מִנְהַל עֶסְקָיו בְּחִבּוּנָה לְכָל יְבֹרָז בְּסִפּוֹ.
(ו) הַמִּתְנַהֵּג כִּף לֹא יִתְמוּטָט לְעוֹלָם, וְאִף יִשְׁאֵר לְזִכֵּר עוֹלָם צַדִּיק זֶה.
(ז) מִשְׁמוּעָה רָעָה אֵינוֹ מִפְחָד, כִּי לְבֹ נֶאֱמַן לִיּוֹצְרוֹ וּבֹטֵחַ בָּהּ.
(ח) לְבֹ סְמוּךְ וּבְטוּחַ עַל עֲזָרָת ה' וְלֹא יִירָא מִצָּרָה, בְּטוּחַ הוּא שְׂיִרְאָה בְּמִסְלַת צוּרָיו.
(ט) וְכָל זֶה בְּזָכוֹת שֶׁהוּא מִפְּזֶר וְנִתַּן בְּסִפּוֹ לְאֲבִיוָנִים, זְכוֹת צִדְקָה זוֹ עֹמֶדֶת לוֹ לְעוֹלָם, וְקִרְנוֹ תְרוֹמָם בְּכָבוֹד.
(י) בְּרָאוֹת הַרְשָׁע בְּכָבוֹדוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק, הוּא כּוֹעֵס חוֹרֵק בְּשְׁנָיו וְנָמַס לְכָבוֹ מִקְנָאָה; תַּאֲזוּת רָשָׁעִים לְהִזִּיק לוֹ תֵּאבֵד מִבְּלִי שְׂיֻכְלוֹ לְכַבְּעָהּ.

כו יסופר נפלאות מציאת מצרים.

כ"ד לחודש

קיג א הַלְלוּהָ, הַלְלוּ עַבְדִּי יי, הַלְלוּ אֶת שֵׁם יי: ב יְהִי שֵׁם יי מְבָרָךְ, מַעֲתָה

(א) הַלְלוּ יְיָ! הַלְלוּ עַבְדִּי ה', הַלְלוּ אֶת שֵׁם ה'!
(ב) יְהִי שֵׁם ה' מְבָרָךְ בְּפִי כָל הַנִּבְרָאִים מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם.

וְעַד עוֹלָם: ג מִמְזֶרֶח שָׁמֶשׁ
 עַד מְבֹאוֹ, מְהַלֵּל שֵׁם יי:
 ד רָם עַל כָּל גּוֹיִם יי, עַל
 הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: ה מִי כִּי
 אֱלֹהֵינוּ, הַמְּגַבִּיהִי לַשָּׁבֶת:
 ו הַמְּשִׁפִּילִי לְרֹאוֹת, בַּשָּׁמַיִם
 וּבָאָרֶץ: ז מְקִימֵי מַעֲפָר דָּל,
 יִמְאַשְׁפֵּת יָרִים אֲבִיוֹן:
 ח לְהוֹשִׁיבֵי עִם נְדִיבִים, עִם
 נְדִיבֵי עַמּוֹ: ט מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת
 הַבַּיִת, אִם הַבָּנִים שְׂמִיחָה,
 הַלְלוּיָהּ:

(ג) מהמקום שהשמש מתחילה לזרוח עד המקום שהיא שוקעת, מקצה העולם ועד קצהו — מהלל שם ה'.

(ד) מרום הוא ה' על כל התהלות שמהללים אותו כל הגוים, על השמים כבודו.

(ה) מי כה' אלקינו אשר מקום שבתו גבוה במרומים.

(ו) ובכל זאת יורד לראות ולהשיג בין בעליונים בין בתחתונים.

(ז) הוא המקים מעפר את הדל ומרומם אביון מאשפות.

(ח) ולא עוד אלא שמושיב דלים אלה עם נדיבים, ואפלו עם נדיבי עמו הנכבדים!

(ט) ה' מושיב את ציון המשוּלָה לעקרה־בְּבִיתָהּ, עד שתהא כאם הבנים השמחה — הללו יה!

בו מבואר מפני מה זכה יהודה למלכות.

קיד א בְּצֹאת יִשְׂרָאֵל
 מִמִּצְרַיִם, בֵּית יַעֲקֹב
 מֵעַם לֵעֹז: ב הִיטָה יְהוּדָה
 לְקָדְשׁוֹ, יִשְׂרָאֵל
 מִמְּשֻׁלוֹתָיו: ג הֵיָם רָאָה,

(א) בצאת ישראל ממצרים, בצאת בית יעקב מעם זר שלא הבין שפתו.

(ב) היתה יהודה לעם קדשו וישראל היה לעם העומד תחת משלולו.

(ג) אז ראה גם־סוף את ישראל

וַיָּנֹס, הַיִּרְדֵּן יִסֹּב לְאַחֹר:
 הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים,
 גְּבָעוֹת כְּבִנֵּי צֶאֱן: הַמָּה לָּךְ
 הָיִם, כִּי תָנוּס, הַיִּרְדֵּן, תִּסֹּב
 לְאַחֹר: הַהָרִים, תִּרְקְדוּ
 כְּאֵילִים, גְּבָעוֹת כְּבִנֵּי צֶאֱן:
 מִלִּפְנֵי אֲדוֹן, חוּלֵי אֶרֶץ,
 מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב:
 הַהִפְכִי הַצּוּר, אַגֶּם מַיִם,
 חֲלָמִישׁ לְמַעֲיָנו מַיִם:

(א) בָּאִים בָּיִם, וַיָּנוּס וַיִּתְכַּבֵּשׁ; גַּם
 נָהָר הַיִּרְדֵּן (כְּנֹהֵר מֵימֵי הָעוֹלָם)
 תָּזוּר לְאַחֲרָיו וְנִבְקַע.
 (ב) הָהָרִים רָקְדוּ אֶז כְּאֵילִים
 וְגְבָעוֹת רָקְדוּ כְּכִנֵּי צֶאֱן.
 (ג) מָה לָּךְ הָיִם כִּי תָנוּס, מָה
 לָךְ הַיִּרְדֵּן כִּי תִסֹּב לְאַחֲרָיו?
 (ד) וּמָה לָּכֶם הָרִים כִּי תִרְקְדוּ
 כְּאֵילִים, וּמָה לָּכֶן גְּבָעוֹת כִּי
 תִרְקְדוּ כְּכִנֵּי צֶאֱן?
 (ה) אֲנִי עוֹשֶׂים זֹאת מֵרַב שְׂמִחָה
 לִפְנֵי הָאֲדוֹן יוֹצֵר הָאֶרֶץ, מִלִּפְנֵי
 אֱלֹהֵי יַעֲקֹב!
 (ו) מִלִּפְנֵי ה' הַהוֹפֵךְ בְּמַדְבָּר
 אֶת הַסֵּלַע לַאֲגָם־מַיִם, הַהוֹפֵךְ
 אֶת אֲבֹן־הַחֲלָמִישׁ לְמַעַן־מַיִם!

תפלה על אריכות חולות, שיעשה למען שמו שלא יחלל.

קטו א לא לָנוּ יי, לא לָנוּ, כִּי
 לְשִׁמְךָ תֵּן כְּבוֹד, עַל
 חֲסִדְךָ עַל אֲמִתְּךָ: ב לָמָּה
 לֹא־מָרוּ הַגּוֹיִם, אֵיִה נָא
 אֱלֹהֵיהֶם: ג וְאֱלֹהֵינוּ
 בְּשָׁמַיִם, כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ
 עָשָׂה: ד עֲצִבְיָהֶם כֶּסֶף וְזָהָב,

(א) לֹא לְמַעַנְנו ה' תוֹשִׁיעֵנו, לֹא
 לְמַעַנְנו כִּי אִם לְשִׁמְךָ תֵּן כְּבוֹד,
 לְמַעַן גְּלוֹי חֲסִדְךָ וְאֲמִתְּךָ.
 (ב) כִּי אֵין זֶה לְכַבֹּדְךָ שְׂיֹאֲמָרוּ
 הַגּוֹיִם "אֵיִה נָא אֱלֹהֵיהֶם".
 (ג) בּוֹ בְּזָמָן שְׂאֵלְקִינוּ שְׁבָשָׁמַיִם
 עוֹשֶׂה כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ.
 (ד) אֲדַרְבָּה, עֲצִבְיָהֶם אֱלִילֵיהֶם

מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם: ה' פָּה לָהֶם,
וְלֹא יִדְבְּרוּ, עֵינִים לָהֶם, וְלֹא
יֵרְאוּ: וְאֲזַנִּים לָהֶם, וְלֹא
יִשְׁמְעוּ, אֶף לָהֶם, וְלֹא
יִרְיֹחוּ: וְיְדֵיהֶם וְלֹא
יַמִּישׁוּן, רַגְלֵיהֶם וְלֹא
יִהְיוּ, לֹא יִהְיוּ בְּגִרוֹנָם:
ח' כְּמוֹתָם יִהְיוּ עֹשִׂיהֶם, כֹּל
אֲשֶׁר בִּטַּח בָּהֶם: ט' יִשְׂרָאֵל
בִּטַּח בִּי, עֲזָרָם וּמִגָּנָם,
הוא: בֵּית אֶהְרֹן, בִּטְחוֹ
בִּי, עֲזָרָם וּמִגָּנָם, הוא:
י' יֵרְאֵי יי, בִּטְחוֹ בִּי, עֲזָרָם
וּמִגָּנָם, הוא: יב' יי זְכָרָנוּ,
יְבָרֶךְ, יְבָרֶךְ, אֶת בֵּית
יִשְׂרָאֵל, יְבָרֶךְ אֶת בֵּית
אֶהְרֹן: יג' יְבָרֶךְ יֵרְאֵי יי,
הַקְּטָנִים עִם הַגְּדֹלִים:

שֶׁל הַגּוֹיִים נִתְּנוּ מִקֶּסֶף וְזָהָב,
מַעֲשֵׂי יְדֵי אָדָם.

(ה) פֶּה לָהֶם בְּלִי לְדַבֵּר, עֵינִים
לָהֶם בְּלִי לִרְאוֹת,

(ו) אֲזַנִּים לָהֶם בְּלִי לִשְׁמֹעַ, אֶף
לָהֶם בְּלִי לִרְיֹחַ,

(ז) יְדֵים לָהֶם בְּלִי לַמַּשֵּׁשׁ וְלַפֶּעַל,
רַגְלִים לָהֶם בְּלִי לִלְכֹת, אֶפְסוּ
הָגָה אֵינֶם מוֹצִיאִים מִגְּרוֹנָם.

(ח) כְּאֵלִילִים אֵלֶּה — כִּף יִהְיוּ
עוֹשֵׂיהֶם, וְכִף יִהְיוּ כֹל אֲשֶׁר
בוֹטַח בָּהֶם.

(ט) יִשְׂרָאֵל! בִּטַּח בְּה', עֲזָרָם
וּמִגָּנָם הוּא!

(י) בֵּית אֶהְרֹן (הַכֹּהֲנִים
וְהַלְוִיִּים)! בִּטְחוּ בְּה', עֲזָרָם
וּמִגָּנָם הוּא!

(יא) יֵרְאֵי ה' מְהֵעַמִּים שֶׁהִסְתַּפְּחוּ
לִישְׂרָאֵל! בִּטְחוּ בְּה', עֲזָרָם
וּמִגָּנָם הוּא!

(יב) ה' הַזְכִּיר אוֹתָנוּ תָּמִיד יְבָרֶךְ
אֶת הַבּוֹטְחִים בוֹ, יְבָרֶךְ אֶת בֵּית
יִשְׂרָאֵל, יְבָרֶךְ אֶת בֵּית אֶהְרֹן.

(יג) יְבָרֶךְ אֶת יֵרְאֵי ה', אֶת
הַקְּטָנִים עִם הַגְּדֹלִים.

ספר ליום שישי קמז כ"ד לחודש חמישי רעמ

(יז) יוסף ה' עליכם, יוסף עליכם
ועל בניכם.

(טו) ברוכים אתם לה' עושה
שמים וארץ.

(טז) השמים הם שמים ומשכן
קבוד לה', ואת הארץ מסר
לממשלת בני האדם.

(יח) לא תמחים והללו י"ה, ולא
ישבחוהו כל יודי-קבר.

(יח) ואנחנו החיים עלי אדמות,
נברך לה' מעתה ועד עולם —
הללו י"ה!

י יוסף יי עליכם, עליכם

ועל בניכם: טו ברוכים אתם

ליי, עשה שמים וארץ:

טז השמים שמים ליי, והארץ

נתן לבני אדם: יח לא המתים

יהללו י"ה, ולא כל יודי

דומה: יח ואנחנו נברך י"ה,

מעתה ועד עולם, הללויה:

שבחים גדולים לחקב"ה, והאריך דוד אמר בדין הוא לאהוב אותו על כל הטובה, שעשה לו כמה נסים, ואינו יודע מה גמול ישלם לו, שאי אפשר להשיב לו על כל הגמול שעשה עמו.

(א) אהבתי כי ישמע ה' את קול
תחנוני, בעת אקרא לו.

(ב) כי הוא משה אָזְנו לתפילתי,
ולכן כל ימי אָני קורא רק אליו.

(ג) באשר הקיפוני חבורות
אויבים המקבשים להמיתני
ונמצאתי בנבול השאול

והאֶבְדוֹן, ומצאוני צרה ויגון,
(ד) וקָשָׁם ה' קראתי מתוך

הצרות באמרי: אָנָּה ה' הצילה
נפשי!

(ה) כי חנן ה' וצדיק, ואלקינו
מרחם עלינו תמיד.

(ו) שומר ה' את הפתאים שאינם

קמז א אהבתי כי ישמע יי,

את קולי תחנוני: ב כי

הטה אָזְנו לי, ובימי אקרא:

ג אֶפְפוֹנִי חֲבִלֵי מוֹת, וּמְצָרֵי

שָׂאוֹל מְצָאוֹנִי, צָרָה וַיְגוֹן,

אֶמְצָא: ד וּבִשְׁם יי אֶקְרָא,

אָנָּה יי, מִלְטָה נַפְשִׁי: ה חֲנוּן

יי, וְצַדִּיק, וְאַלְהֵינוּ מְרַחֵם:

ו שׁוֹמֵר פִּתְאִים יי, דְּלוֹתִי,

וְלִי יְהוֹשִׁיעַ: ז שׁוּבִי נַפְשִׁי
לְמִנוּחַיִכִּי, כִּי יִי גָמַל
עָלַיִכִּי: ח כִּי חֲלַצְתָּ נַפְשִׁי
מִמָּוֶת, אֶת עֵינַי מִן דְּמָעָה,
אֶת רַגְלִי מִדָּחִי: ט אֶתְהַלֵּךְ
לִפְנֵי יְיָ, בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים:
הָאֲמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר, אֲנִי
עָנִיתִי מְאֹד: יא אֲנִי אֲמַרְתִּי
בְּחַפְזִי, כָּל הָאָדָם כֹּזֵב:
יב מָה אָשִׁיב לַיְיָ, כָּל
תַּגְּמוּלוֹהִי, עָלַי: יג כּוֹס
יִשׁוּעוֹת אֶשָּׂא, וּבִשָּׁם יִי
אֶקְרָא: יד נִדְרִי, לַיְיָ אֲשַׁלֵּם,
נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ: טו יִקָּר
בְּעֵינַי יְיָ, הַמּוֹתָה לַחֲסִידָיו:
טז אָנָּה יְיָ, כִּי אֲנִי עֲבֹדְךָ,
אֲנִי עֲבֹדְךָ, בֶּן אֲמַתְךָ, פִּתְחַת
לְמוֹסְרִי: יז לָךְ אֲזַבֵּחַ זֶבַח

יודעים תחבולות-הצלה, אף
אם דלותי כלי משען —
יושיע לי.

(ז) מתוך בטחוני בה' אמרתי
לנפשי: שובי למנוחתך
ושלחתך כי ה' גמל אתך טובות.
(ח) כי הצלת והוצאת את נפשי
ממות, את עיני מדמעה ואת
רגלי מלהיות נדחית ונודדת.
(ט) וזכיתי לחזר למולדתי,
להתהלך לפני ה' כשעני חי
בארץ ישראל.

(י) אמנם חטאתי בזה שהאמנתי
וקבלתי לשונו-ע על ידידי
(מסיבשו) ונצייתי להענישו
מאד.

(יא) וזאת בגלל חסדי לברוך
מבני (אבשלום) שבגד בי,
ואמרתי אז שכל אוהבי כוזבים
ובוגדים בי.

(יב) ועתה כאשר הושיע לי ה',
מה אשיב לו על כל הטובות
שגמל אתי.

(יג) כוסיין של נספיתודה אשא
על הישועה, ובשם ה' אקרא
להללו.

(יד) את נדרי-התודה שגדתי
לה' בעת צרה, אשלם במעמד
כל העם.

(טו) הראני ה' כי קשה בעיניו
לגזר מות על חסידיו.

(טז) אָנָּה ה', כי אני עבדך, אני
עבדך בן אמתך — שאני
משרש בעבדותך מודה לך
שהתרם ככלי שעבודי.

(יז) לך אֲזַבֵּחַ קרבן-תודה על

הנפסים שְׁעִשִּׁית עֲמָדִי וּבָשָׁם ה' אֶקְרָא.
(יח) אֲשֶׁלֶם לֵה' אֶת קִרְבָּנוֹת
נְדָרֵי שְׁנֹדְרָתִי בְּמַעֲמָד כָּל הַעֵם.
(יט) אֶקְרִיב אוֹתָם בְּחִצְרוֹת
מִשְׁכַּן בֵּית ה' בְּחוֹכֶף יְרוּשָׁלַם
— הִלְלוּ יְהוָה!

תוֹדָה, וּבָשָׁם יי אֶקְרָא:
יח נְדָרֵי לִי אֲשֶׁלֶם, נִגְדָה נָא
לְכָל עַמּוֹ: יט בְּחִצְרוֹת בֵּית
יי, בְּתוֹכִי יְרוּשָׁלַם,
הִלְלוּיָהּ:

מוזמור משני פסוקים, רמז על ימות המשיח וישראל בחפארתם, ולכן הללויה כולם, כי או כולם יקראו בשם ה'.

(א) הִלְלוּ אֶת ה' כָּל הַגּוֹיִם,
שִׁבְּחוּ אוֹתוֹ כָּל הָאֻמוֹת.
(ב) וְאֲנִי יִשְׂרָאֵל בְּיָדַי צְרִיכִים
לְהַלֵּל לֵה' שֶׁהִגְבִּיר עָלֵינוּ אֶת
חֲסִדוֹ יוֹתֵר מִהָאֻמוֹת וְשִׁמְר
תְּמִיד עַל הַבְּטָחָתוֹ הָאֻמָּתִית
לְאַבְוֹתֵינוּ עַל בְּנֵיהֶם — הִלְלוּ
יְהוָה!

קִיץ א הִלְלוּ אֶת יי, כָּל גּוֹיִם,
שִׁבְּחוּהוּ כָּל הָאֻמִּים:
ב כִּי גִבֹּר עָלֵינוּ חֲסִדוֹ, וְאַמַּת
יי לְעוֹלָם, הִלְלוּיָהּ:

תהלות שלום

קִיץ) הִלְלוּ אֶת ה' כָּל גּוֹיִם וְגו' כִּי גִבֹּר עָלֵינוּ חֲסִדוֹ וְגו' הוֹדוּ לֵה' כִּי טוֹב וְגו' צִנְחָרָה
(פסחים פז:) ה'ק' ע"ו, אומות העולם מאי ענינתייהו ר"ל לשנוחי משום דגבר
עלינו חסדו עיי"ש.

ונראה עפ"ד הקרן לדוד (ליקוטיו) צביאור הפסוק (תהלים נט, ז), ה' צִנְיוֹן גָּדוֹל וְרַם הוּא
עַל כָּל הָעַמִּים, דִּהְיָה הָאוֹה"ע טַעַם כֹּהֵן בְּאוֹמְרָם שֶׁאֵין כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ מִשְׁגִּיחַ
בְּחַתְמוֹתֵינוּ וְרַם עַל הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ, כִּי לֹא יֵצֵאוּ אֶל פְּעוּלוֹת ה' וְטַעַם עֵינֵיהֶם מִכְּרֹאֵת הַשְּׁגָחָתוֹ
יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּדַרְכֵי הַנִּהְגָּת הַטּוֹבָה, כִּי הָאֻמָּת כֵּן הוּא שֶׁנִּטְוָנוּ מִחֲדָשׁ בְּכָל יוֹם חֲמִיד מַעֲשֵׂה
בְּרָאשִׁית וְהוּא מַחִיה אֶת כּוֹלֵם בְּכָל עַתָּה וּבְכָל שָׁעָה, וְהַפֶּרֶשׁ בֵּין גָּדוֹל לְרַם הוּא, דֶּרֶס הֵיטֵב שְׁעוֹלָה
לְמִקְוֶה גָּבוֹה וְהוּא מְרומִים יִשְׁכֹּן, וְגָדוֹל הוּא מוֹצֵא אֶרֶץ וְרָאשׁוּ מִגִּיעַ הַשְּׁמִימָה, וְחֲשִׁיא
ה' צִנְיוֹן גָּדוֹל ר"ל הַשִּׁי"ת נִקְרָא אֶלְעִינוּ גָּדוֹל, כִּי שְׂכִינָתוֹ בְּחַתְמוֹתֵינוּ וּמִמְכוֹן שְׂכִינָתוֹ מִשְׁגִּיחַ
אֶל כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ, וְרַם הוּא עַל כָּל הָעַמִּים, דִּלְגַּל הָאוֹה"ע הוּא צִנְחָה רַם, כִּי אֵינֶם
מִלְּמִינִים שֶׁהִשִּׁי"ת מִשְׁגִּיחַ בְּחַתְמוֹתֵינוּ, וְאוֹמְרִים שֶׁשְׂכִינָת עוֹזוּ בְּגִבְהַי מְרומִים לְדֹ כַּחַד"ד.

בו יסופר גדול הבטחון שהיה לדוד, והרבה תהלות להשי"ת, שקיים לנו מזה שהבטיח אותנו.

קיח א הוֹדוּ לִי כִּי טוֹב, כִּי
לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: ב יֹאמֶר
נָא יִשְׂרָאֵל, כִּי לְעוֹלָם
חֲסִדוֹ: ג יֹאמְרוּ נָא בֵּית
אֱהֲרֹן, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
ד יֹאמְרוּ נָא יִרְאִי יי, כִּי
לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: ה מִן הַמִּצַּר
קָרָאתִי יְהוָה, עֲנֵנִי, בַּמִּרְחָב
יְהוָה: ו יי לִי, לֹא אֵירָא, מֶה
יַעֲשֶׂה לִּי אָדָם: ז יי לִי

(א) הוֹדוּ לִי כִּי טוֹב הוּא —
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ!

(ב) יֹאמְרוּ יִשְׂרָאֵל בְּהוֹדָאָה לֵה' —
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ!

(ג) יֹאמְרוּ בֵּית אֱהֲרֹן הַכֹּהֲנִים
בְּהוֹדָאָה לֵה' — כִּי לְעוֹלָם
חֲסִדוֹ!

(ד) יֹאמְרוּ יִרְאִי ה' הַלְלוּיִים
בְּהוֹדָאָה לֵה' — כִּי לְעוֹלָם
חֲסִדוֹ!

(ה) מִן הַמִּצַּר בּוֹ נִמְצָאתִי קְרָאתִי
לֵה' וְהוּא עָנָה לִי וְהִעֲמִידֵנִי
בַּמִּרְחָב.

(ו) בְּאֶשֶׁר ה' לְצַדִּי אֵינֶנִּי גֵרָא
מֶה שִׁיעֶשׂוּ לִי בְּגִי אָדָם.

(ז) בְּאֶשֶׁר ה' לְצַדִּי לַעֲזֹד לִי, אֵנִי

תהלות שְׁלֹם

אמנם כאשר הקב"ה יעשה נפלאות שלא בדרך הטבע, אז יכירו וידעו כל הגוים כי מלכה ה' הייתה זאת, ויודו לה' חסדו ויספרו בכל העמים נפלאותיו, וידרך זה כתב בתכלת מרדכי (רמזי שטעמה) לזכר הפסוק (ישעיה יב, ה'ו) זמרו ה' כי גאות עשה מודעת זאת בכל הארץ, זהלי ורומי יושבת ציון כי גדול בקרבך קדוש ישראל, ר"ל זמרו ה' כי גאות עשה, היינו כאשר הקב"ה מחולל נסים ונפלאות אז מודעת זאת בכל הארץ, כי גם אוה"ע יכירו ויאמרו כי ה' פעל כל זאת, אולם זהלי ורומי יושבת ציון הכוונה על בני ישראל העם היושב בציון, שזאת היא מעלתם כי "גדול" בקרבך קדוש ישראל, שהם מכנים אותו יתברך בשם גדול ותמיד היא נפלאות בעיניהם, ומכירים שאין שום טבע בעולם רק הכל הוא נסים ונפלאות ומלא כל הארץ כבודו ע"כ. וזה שאמר הללו את ה' כל גוים שבחוהו כל האומים, שגם אוה"ע יודו לה' וישבחוהו על כי גבר עלינו חסדו, כלומר שהפליא לעשות לעמו נסים שלא בדרך הטבע, ועל זה גם הם יודו ויאמרו אלבע אלוקים הוא, אבל יאמר נא ישראל כי לעולם חסדו, שתמיד בכל עת וכל שעה הוא עושה גדולות עד אין חקר נסים ונפלאות עד אין מספר.

אַרְאֵה אֶת שׁוֹנְאֵי בְּמַפְלֶתֶם.

(ח) טוב לחסות בה' מאשר
לכַּטֹּחַ בְּאָדָם,
(ט) טוב לחסות בה' מאשר
לכַּטֹּחַ בְּנָדִיבִים.
(י) כָּל הַגּוֹיִם סִבְבוּנִי לְהִלָּחֵם
בִּי, אֲךָ אֲנִי בּוֹטֵחַ בְּה' כִּי
אֶכְרִיתֶם.

(יא) הָאוֹיְבִים סִבְבוּנִי גַם סִבְבוּנִי
אֲךָ אֲנִי בּוֹטֵחַ בְּה' כִּי אֶכְרִיתֶם.
(יב) סִבְבוּנִי בְּדַבָּרִים לְכַלּוֹתֵנִי,
אֲךָ סוֹפֶם כְּשִׁלְהֶבֶת עַל קוֹצִים
הַמִּמָּהֶרֶת לְהַכְבוֹת, כֹּךְ יִכְלוּ
מִהֵרָ, אֲנִי בּוֹטֵחַ בְּה' כִּי
אֶכְרִיתֶם.

(יג) אַתָּה אוֹיְבִי דָּחָה דָּחִיתָ
אוֹתִי לְנָפֹל, אֲךָ ה' עֹזֵר לִי.

(יד) עֲזָו וְתַקְּף־נִקְמְתוּ שָׁל ה'
הָיָה לִי לִישׁוּעָה.

(טו) קוֹל רָנָה וִישׁוּעָה יִשְׁמַע
בְּאַהֲלֵי צִדִּיקִים, וַיִּבֶה יְרֻנָּגוֹ?
— יָמִין ה' עוֹשֶׂה חֵיל!

(טז) יָמִין ה' רֹמְמָה! יָמִין ה'
עוֹשֶׂה חֵיל!

(יז) אֲנִי, כְּנֶסֶת־יִשְׂרָאֵל, לֹא
אֲמוֹת כִּי אֶחָיָה וְאַסְפָּר מַעֲשֵׂי
ה' וְהַנְּפִלְאוֹת שֶׁעָשָׂה אֵת.

(יח) יִסֹּר יִסְרֵנִי ה' בְּגִלּוֹת אֲךָ
נִתְּפָרְוּ כְּזֹה כָּל עֲוֹנוֹתַי וְלִמּוֹת
לֹא נָתַן אוֹתִי.

בְּעֲזָרִי, וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשׁוֹנְאֵי:

ח טוֹב לַחֲסוֹת בִּי, מִבְּטַחַ

בְּאָדָם: ט טוֹב לַחֲסוֹת בִּי,

מִבְּטַחַ בְּנָדִיבִים: כָּל גּוֹיִם

סִבְבוּנִי, בְּשֵׁם יי, כִּי

אֲמִילֶם: יא סִבְבוּנִי גַם סִבְבוּנִי,

בְּשֵׁם יי כִּי אֲמִילֶם: יב סִבְבוּנִי

כְּדַבָּרִים, דַּעְכוּ פֶּאֶשׁ קוֹצִים,

בְּשֵׁם יי, כִּי אֲמִילֶם: יג דָּחָה

דָּחִיתַנִּי לְנָפֹל, וַיִּי עֲזָרֵנִי:

יד עֲזָי וְזִמְרַת יְה, וַיְהִי לִי

לִישׁוּעָה: טו קוֹל רָנָה

וִישׁוּעָה, בְּאַהֲלֵי צִדִּיקִים,

יָמִין יי עֲשֵׂה חֵיל: טז יָמִין

יי רֹמְמָה, יָמִין יי עֲשֵׂה

חֵיל: יז לֹא אֲמוֹת, כִּי אֶחָיָה,

וְאַסְפָּר מַעֲשֵׂי יְה: יח יִסֹּר

יִסְרֵנִי יְה, וְלִמּוֹת לֹא נִתְּנֵנִי:

יט פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק, אָבֹא
בָם, אֹדֶה יְהוָה: כֹּה הַשַּׁעַר
לִי, צְדִיקִים יָבֹאוּ בּוֹ:
כא אֹדֶךָ, כִּי עֲנִיתָנִי, וַתְּהִי
לִי לִישׁוּעָה: כב אָבֵן מַאֲסוֹ
הַבּוֹנִים, הִיתָה לְרֹאשׁ פֶּנֶה:
כג מֵאֵת יְיָ הִיתָה זֹאת, הִיא
נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ: כד כֹּה הַיּוֹם,
עָשָׂה יְיָ, נִגִּילָה, וְנִשְׁמַחָה
בוֹ: כה אֲנֵא יְיָ, הוֹשִׁיעָה נָא,
אֲנֵא יְיָ, הַצְלִיחָה נָא: כו בְּרוּךְ
הַבָּא בְּשֵׁם יְיָ, בִּרְכֻנֵּיכֶם
מִבֵּית יְיָ: כז אֵל יְיָ, וַיֹּאֶר
לָנוּ, אֶסְרוּ חֵג בַּעֲבָתִים, עַד

(יט) פתחו לי שערי צדק כדי
שאבוא בהם להודות לה'.

(כ) זהו השער לה' בבית
המקדש אשר צדיקים יבואו בו.

(כא) ושם אודך ה' כי ענית לי
ממצר הגלות והיית לי לישועה.

(כב) האבן המאסה
שמאסו בו הבונים העמים הנה
היה לראש פנת המד.

(כג) והכל יאמרו: תשועת
ישראל היתה רק מאת ה' כי
מאד נפלאה היא בעינינו.

(כד) ה' עשה את יום הנגלה
— נגילה ונשמחה בו.

(כה) ויאמרו: אָנָּה ה' הושיעה
עמך! אָנָּה ה' הצליחה עמך!

(כו) ואמר לעולי הרגל בבית
המקדש: ברוך הבא בשם ה',
ברכנו אתכם מבית ה'.

(כז) אל ה' והאיר לנו, ולכן
קשרו את קרבותיכם
חגיגותיכם בפקלים עד שיגיע

תהלות שלום

קרח) אל ד' ויאר לנו אסרו חג כו'. הנה ידוע דמנוכה הוא זמן גמר חסימה לטובה,
וכמוכא בספר הקדוש זרע קודש (ליום ג' דמנוכה) דעד מנוכה עדיין יש
בחנינת הימים הנוראים וגמר החסימה הוא במנוכה עיין שם.

ומובא בספסוף"ק נח עין (פרשת וישב) על פסוק (בראשית למ כד) ויהי כמשלש חדשים
ויוגד ליהודה לאמור ונתה חמר כלמך וגם הנה הרה לזנוים וגו', פירוש שרמו
הכמוז שעד מנוכה שייך לימים הנוראים, וזהו ויהי כמשלש חדשים, היינו תשרי חשון

תורם לזריקת דָּמָם על קרנות
הַמִּזְבֵּחַ.
(כח) אֲלֵי אֶתָּה וְאוֹדֶךָ! אֱלֹקֵי
אֶתָּה וְאַשְׁבַּח אוֹתָךְ.
(כט) הוֹדוּ לָהּ כִּי טוֹב הוּא —
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ!

קִרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ: כֹּה אֲלֵי אֶתָּה,
וְאוֹדֶךָ, אֱלֹהֵי, אֲרוֹמְמֶךָ:
כֹּה הוֹדוּ לֵי כִי טוֹב, כִּי
לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:

זה המזמור נכבד מאוד, וחברו דוד על שמונה א' ב' כי בכל אות יש בו שמונה פסוקים, ובכל פסוק יש בו דרך או תורה או עדות או פקודים או מצוה או אבירה או דבור או משפט או צדק או אמונה או חקים וכל המזמור הוא מוסר ובקשות גדולות, ומן הראוי לכל אדם לאמרו בכל יום והוא הכנה גדולה לעבודת הקב"ה: (פר"ץ ב"ן דמ"ה ס' שבהם מלת עדותך הדל"ת כש"א והוא"ו בחולם).

כ"ה לחודש

(א) אֲשֶׁרִי הָאֲנָשִׁים הַהוֹלְכִים
בְּדֶרֶךְ הַתֵּם, הַהוֹלְכִים בְּתוֹרַת
ה'.
(ב) אֲשֶׁרִי הָאֲנָשִׁים הַשּׁוֹמְרִים
אֶת מִצְוֹת ה' וְדוֹרְשִׁים וּפּוֹנִים
אֵלָיו בְּכָל לֵבָבָם.
(ג) לֹא יָק שְׁלֹא פָעֲלוּ עוֹל וְסָרוּ

קִיט א אֲשֶׁרִי תְּמִימֵי דֶרֶךְ,
הַהוֹלְכִים בְּתוֹרַת יי:
ב אֲשֶׁרִי נֹצְרֵי עֲדָתִיו, בְּכָל
לֵב יִדְרְשׁוּהוּ: ג אֵף לֹא פָעֲלוּ

תהלות שלום

כסלו, ויוגד ליהודה לאמור, יהוד"ה רומז להקב"ה כמו שאמרו חז"ל (פסוק ל: יחזקאל נקרא כולו על שמו של הקב"ה, ואם ישראל חוטאים ח"ו אז ויוגד ליהודה לאמור ונתה תמר בלחך, רומז לכנסת ישראל שדממה לתמר, וגם הנה הרה לזונוים, שהוספה עוד להגדיל את הוצר הרע, ויאמר יהודה וכו' עיין שם. חזקין מזה ג"כ דעזר חנוכה נמשך זמן החמימה על כל השנה.

והנה פסוק זה רומז על חנוכה (ע' עז' ישכר חנוכה מאמר ד' ובפסיקתא רבתי), ומצינו "לנו" עולה מספר פ"ו, ועם האותיות והכולל בגימטריא ז', רומז לג' חדשים תשרי חשון כסלו שעדיין נמשך בחינת ימים הגוראים עד אז, וזה אל ד' ויאר לנו אסרו חג, שעד חנוכה זמן האורה עדיין מקושר ונמשך הארת הימים גוראים באלו שלשה חדשים מראש השנה עד חנוכה, ואם האדם שז' בחשונה עד חנוכה השי"ת מאיר ומתם לאדם שנה טובה.

עֲוֹלָה, בְּדַרְכֵי הַלָּכוֹ: - אֶתָּה
צִוִּיתָה פְּקֻדֶיךָ, לְשֹׁמֵר מֵאֵד:
אֲחִילִי יִפְנוּ דְרָכֶי, לְשֹׁמֵר
חֻקֶּיךָ: - אֲזִי לֹא אֲבוֹשׁ,
בְּהִיטִי אֶל כָּל מִצְוֹתֶיךָ:
אֹדֶךְ בִּישׁוֹר לֵבָב, בְּלִמְדִי
מִשְׁפָּטֵי צִדְקֶךָ: - אֶת חֻקֶּיךָ
אֲשָׁמֵר, אֶל תַּעֲזֹבֵנִי עַד
מָאֵד:

מרע, אלא הלכו בדרך ה' ונעשו טוב.

(ד) הרי אתה ה' צוית עלינו את פקודיך, ועלינו לשמור ביותר. (ה) אני מאחל לעצמי: מי יתן ויהיו נבונים דרכי לשמר חקיך. (ו) ואז לא אהביש בהתבונני על כל המצוות — אחרי ששמרתי אותן.

(ז) אדע יותר להודות לך בלב ישר, בלמדי משפטיך הצודקים.

(ח) ברצוני לשמר חקיך לעולם, אל נא תעזבני ה' ולא תהייתה לי הפרעות בקיימם.

ב בְּמָה יִזְכֶּה נַעַר דָּרְכוֹ (ט)

תהלות שלום

קיט) במה יזכה נער וגו'. הנה כתבו חכמי המוסר שכדי לזכות למדת ענוה צריך למעט בצחילה ושחיה ולאכול רק לשוע נפשו, כי עיי"ז נפשו ולבו נכנע לפני ה', לא כן כאשר אוכל למלאות מאותו ולהתענג במענוגים שזה גורם לו להתגאות, כמש"כ בס' מסילת ישרים (פרי"י) שמפסידי מדת הענוה הוא הריבוי והשעירה בטובות עוה"ו, כדכתיב (דברים ט, יב-יד) פן תאכל ושבעת וגו' ורס לבציר וגו', וע"כ מלאו להם החסידים טוב להיות האדם מענה נפשו לפעמים להשפיל יצר הגאווה אשר אינו מתגבר אלא מתוך הריבוי, וכענין שאמרו ז"ל (נדרים לב) אין ארי נוהם וכו' אלא ממון קופה של נשר עכ"ל.

וזה הרמז במה יזכה נער. ר"ל היאך יזכה האדם למדריגת ענוה שיהיה שפל בעיניו בצנח"י נער, העצה היעוצה היא את ארצו ל' סעודה כמאה"כ (מלכים ב סה, ט) וארוחתו ארוחת חמדי נתנה לו, והיינו את ארצו לשמור כדבריך, שיאכל בצמאים רק לשוע נפשו שיהא בו כח לעבוד את ה'.

עוד נראה דבר לרמז על האדם העוסק בצרכי צדור ומוסר את עצמו לטובת הצדור, ומקדיש את מיעוט זמנו לישע את אחיו בצר להם, ולפעמים מנעטר בנפשו על כי

אָרְחוֹ, לְשֹׁמֵר כְּדִבְרֶךָ : בְּכָל
לְבִי דְרִשְׁתִּיד, אֶל תִּשְׁגִּנִּי
מִמְצוֹתֶיךָ : יא בְּלִבִּי צַפְנָתִי
אִמְרָתְךָ, לִמְעַן לֹא אֲחַטָּא
לָךְ : יב בְּרוּךְ אַתָּה יי, לַמְדָנִי
חֻקֶּיךָ : יג בְּשִׁפְתֵי סִפְרָתִי, כָּל
מִשְׁפָּטֵי פִיךָ : יד בְּדֶרֶךְ
עֲדוּתֶיךָ שִׁשְׁתִּי, כְּעַל כָּל
הוֹן : טו בְּכִקְדֻיךָ אֲשִׁיחָה,
וְאַבִּיטָה אֶרְחֹתֶיךָ :

בחינים? — בשמירתו את
דְּבָרֶיךָ ה'.

(י) בְּכָל לְבִי דְרִשְׁתִּיד — עֲזָרְנִי
שֶׁלֹא אֲשַׁגָּה בְּקִיּוֹם מִצְוֹתֶיךָ.
(יא) בְּלִבִּי צַפְנָתִי אִמְרָתְךָ,
הַתְּאֵמָצְתִּי שֶׁלֹא אֲשַׁכַּח תּוֹרָתְךָ
שֶׁלֹא לְהַפְשֵׁל בְּחַטָּא.

(יב) בְּרוּךְ אַתָּה ה', תָּן בְּלִבִּי
לְלַמֵּד אֶת חֻקֶּיךָ.

(יג) לֹא רַק בְּלִבִּי, גַּם בְּשִׁפְתֵי
לְמַדְתִּי וְלַמְדָנִי אֶת כָּל מִשְׁפָּטֵי
פִיךָ.

(יד) עַל לְבָבִי בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה אֲנִי
שׂוֹמֵר כְּאֵדָם הַשֹּׁמֵר עַל כָּל הוֹן
שִׁמְצָא.

(טו) בְּדִבְרֵי פְקֻדוֹתֶיךָ אֲנִי שֹׁחַ
וְלֹמֵד, וְכֵן אֲנִי יָכוֹל לְהִסְתַּמֵּל
וּלְהִבִּין אֶת דְּבָרֶיךָ.

תהלות שלום

נצרך ממנו להשלים את נפשו וגשמיתו בתורה ומצוות כדבעי, ומושב שהוא עצור חסרון
ולא יוכל להמנות בנחלת עובדי ה', אמנם האמת הוא כי אין מחסור ליראיו ומן השמים
יעזרוהו, וה' יגמור בעדו להשלים את החסר, ועוד יותר מזה כי מובטח לו שאין חטא
בא על ידו וגם זכות הרבים תלוי בו כמשאול (אטא ה' ית) במעלת מוכי הרבים, ולכן אל
ירפה ידיו מלעסוק בצרכי ציבור כי לא יפסיד מזה ולא יחסר לו מאומה עי"ו.

ועיין גם' מגיד מישירים (שמות) להב"י שהמגיד אמר לו בזה"ל, ואל תטער על שאתה
מטפל בצרכי ציבור ועי"כ אתה מבטל מעסק התורה, שאחזו בזה וגם מזה אל
חנה ידיך כי שניהם באחד טובים, ועל ידי הכל זוכה לחלוקא דרבנן וכו' להלביש בהם
את האדם בזמן שיואל מזה העולם לכן המעסק כבול עי"ש.

וזאת הטמין הכתוב בזמן, במה זכה נער כלומר איך זכה את הרבים לעסוק בצרכי
רבים, כי יש לחשוש סן יהיה נער מנוער מן המצוות ונחוש דרגא, ע"ז קאמר
שהשי"ת יערוך עבדו לטוב את אחרו לשמור, שיוכל לקיים את המצוות בשלימות וגם לא
בנא חטא על ידו.

(טז) בדברי חקיתך אני מתעסק ולפיכך לא אשכחם.

אשפח דברך:

ג ז גמל על עבדך אחיה ואקדיש חיי לשמירת תורתך.

יח גלה נא את עיני שאוכל להביט ולהבין את הדברים הנפלאים והמבטים שבתורתך.

יט גר אנכי בארץ ושנותי מועטות, אבקשך לכל תסתיר ממני סודות מצותיך שאוכל לקיימן כראוי כל עוד אני חי.

כ נפשי מתרועעת מרב כסופים להגות בדברי תורתך בכל עת.

כא גער נא על הרשעים הארורים השוגים וסרים ממצותיך.

כב הסר ממני את חרפה והבוז שרשעים אלה ממיטים עלי בגלל שמרי תורתך.

כג אם כי גדולי העמים מתלוצצים עלי שאני עוסק בתורה — בכל זאת אני עבדך ממשיך ללמד חקך.

כד למודי תורתך הם עטוהי ומשמשים לי כיועצים בשאלותי.

כה שחה נפשי ויורה עד לעפר חייני נא בדברי הכתחתך לנביא.

כו הפעתי לך את צרכי, על

זו בחקתיך אשתעשע, לא

ג ז גמל על עבדך אחיה,

יא ואשמרה דברך: יח גל

עיני, ואביטה נפלאות

מתורתך: יט גר אנכי בארץ,

אל תסתיר ממני מצותיך:

כ גרסה נפשי, לתאבה אל

משפטיך, בכל עת:

כא גערת זדים ארורים,

השגים ממצותיך: כב גל

מעלי חרפה ובוז, פי

עדתיך נצרת: כג גם ישובו

שרים פי נדברו, עבדך

ישיח בחקך: כד גם עדתיך

שעשעי, אנשי עצתי:

כה דבקה לעפר נפשי,

חיני בדברך: כו דרכי,

ספרתי ותענני, למדני

חקיך: כו דרך פקודיך,

הבינני, ואשיחה

בנפלאותיך: כח דלפה

נפשי, מתוגה, קימני

כדברך: כט דרך שקר, הסר

ממני, ותורתך חנני: ל דרך

אמונה בחרתי, משפטיך

שויתי: לא דבקתי

בעדוטיך, יי אל תבישני:

לב דרך מצותיך ארוץ, פי

תרחיב לפי:

הג הורני יי דרך חקיך,

ואצרנה, יקב:

לד הבינני, ואצרה תורתך,

ואשמרנה בכל לב:

לה הדריכני בנתיב מצותיך,

פי בו חפצתי: לו הט לפי

עוונותי התודיתי, ואתה עונה
תמיד לבקשתי: למדני חקיך!
(כו) תן לי לב להבין את דרך
מצותיך ואדע לדבר בנפלאות
תורתך.

(כח) נפשי הולכת ונחסרת
מתוגה וצער, חייני וקיימני כפי
דברך על ידי הנביא שאוסף
להתקיים.

(כט) עזרני להסיר ממני דרך
השקר, וחנוני שאוכל לעסק
בתורתך באמת.

(ל) כי בחרתי בדרך האמונה,
ושמתי את עצמי כלי למשפטי
תורתך.

(לא) דבקתי במצותיך ה' לבן
אל תבישני שלא אבין את
תורתך.

(לב) עזרני בהרחבת הלב
וארוץ בדרך מצותיך כלי
עפובים.

(לג) הורני ה' דרך חקיך
ואשמרה בכל עקבותיה
נתיבותיה.

(לד) תן לי בינה ואשמר את
תורתך, אשמרנה בכל לב שלא
אשכחנה.

(לה) הדריכני וסרגילני בנתיב
מצותיך כי זה כל רצוני
ומאומט וכונן את לבי אל

אֶל עֲדוֹתֶיךָ, וְאֶל אֶל בָּצַע:
 ל הֵעֵבֵר עֵינֵי מִרְאוֹת שָׂוָא,
 בְּדֶרֶךְךָ חֲיִנִּי: ל הָקָם
 לַעֲבֹדָה אִמְרָתְךָ, אֲשֶׁר
 לִירָאָתְךָ: ל הֵעֵבֵר חֲרָפְתִּי
 אֲשֶׁר יִגְרָתִּי, כִּי מִשְׁפָּטֶיךָ
 טוֹבִים: ט הִנֵּה תֹאבְתִּי
 לְפָקֶדֶיךָ, בְּצִדְקָתְךָ חֲיִנִּי:
 ו מֵא ויבֹאֲנִי חֲסֶדְךָ יי,
 תְּשׁוּעָתְךָ, כְּאִמְרָתְךָ:
 מב וְאֶעֱנֶה חֲרָפִי דְּבַר, כִּי
 בִטְחָתִי בְּדִבְרֶךָ: מנ וְאֶל
 תֵּצֵל מִפִּי דְּבַר אֱמֶת עַד
 מָאֵד, כִּי לְמִשְׁפָּטֶיךָ
 יִחַלְתִּי: מד וְאֶשְׁמְרָה
 תּוֹרָתְךָ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:
 מה וְאֶתְהַלַּכְהָ בְּרַחֲבָהּ, כִּי
 פִקְדֶיךָ דְּרָשָׁתִּי: מו וְאִדְבָּרָה

מְצוֹתֶיךָ, וְלֹא יִהְיֶה לִּבִּי לְהוֹט
 אַחֲרֵי הַבָּצַע.

(לו) מִנֵּעַ אֶת עֵינֵי שְׂלֹא יִרְאוּ
 שָׂוָא וְשִׁקָּר, מִן לִי חַיִּים עַל יְדֵי
 הַלִּיכָה בְּדֶרֶךְךָ.

(לח) קָמָם לַעֲבֹדָה אֶת אֲשֶׁר
 הִבְטַחְתָּנִי כִּי נִשְׁאָר אֲנִי וְאַצְאִי
 לִירְאָה אֶת שְׁמֶךָ.

(לט) הִסֵּר מֵעָלַי חֲרָפַת צוּנוֹנִי
 שְׁאֲנִי מִפְּחַד מִמֶּנּוּ, כִּי טוֹבִים
 לִי עֲוֹשֵׁי מִשְׁפָּטֶיךָ שֶׁקִּבַּלְתִּי
 בְּרִצּוֹן.

(מ) הִנֵּה תֹאבְתִּי אֲנִי לְקָמָם
 מְצוֹתֶיךָ חֲיִנִּי ה' בְּצִדְקָתְךָ.

(מא) ויבֹאֲנִי אֵלַי חֲסֶדֶךָ ה'
 וְתְשׁוּעָתְךָ, כְּפִי אִמְרָתְךָ
 שֶׁהִבְטַחְתָּנִי.

(מב) וְאֶז אֹכֵל לְהַשִּׁיב דְּבַר
 לְאֹיְבֵימִי חֲרָפִי כִּי אֲנִי בּוֹטָח
 בְּדִבְרֶיךָ.

(מג) וְאֶל תִּבְדֹּל מִמֶּנִּי אֶת הָאֱמֶת
 בְּכָל הוֹרְאוֹתֵי שְׂלֹא אֶכְשַׁל בְּהֵן,
 מֵעוֹלָם קִוִּיתִי שֶׁתוֹדִיעַ לִי
 מִשְׁפָּטֶיךָ הָאֱמִתִּים.

(מד) וְאֶז אֲדַע לְשֹׁמֵר תּוֹרָתְךָ
 תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד.

(מה) וְאֶתְהַלַּךְ בְּדֶרֶךְ הַמְּרוֹתָת
 וְהַמִּקְרָאֵל, כִּי רַק
 פִּקְדֶיךָ אֲנִי מִבְּקָשׁ.

(מו) וְאִדְבָּר בְּנוֹקְחוֹת מַלְכִּים וְלֹא

אתבליש בכני לעגם.

(מז) ואתעסק תמיד בקיום
מצותיך אשר אהבתי.

(מה) וארים את ידי (לאות כבוד
וחבה) למצוותי אשר אהבתי,
ואשומח תמיד בקיך.

(מט) זכר ה' דרךך ששלחת
בשבילי עבדך על ידי הנביא
שנתן לי סוד לתקנה טובה.

(ס) וזאת אמן נחמתי בעיני
ומצותי כי הבטחתך
הנבואית מחיה אותי.

(סא) אם כי הרשעים מתלוצצים
עלי ביותר — מתורתך לא
סרתי.

(סב) זכרתי כי בן דרךך
ומשפטיך ה' מאז ומעולם
לישר ואחר כך לסלח ובה
מצאתי נחם.

(סג) וצדה אהיה אותי בראותי
את הרשעים העוברים על
תורתך.

(סד) בכל זאת לא השפצתי מהם
ואני שמחתי בלמוד חקיך
שהיו לי לזמירות בכל מקומות
מגורי.

(סה) זכרתי בחשכת הלילה בעת
צרה את שמך ה' ושמחתי
תורתך.

בעדתיך נגד מלכים, ולא
אבוש: ^{מז} ואשתעשע
במצותיך אשר אהבתי:
^{מח} ואשא כפי, אל מצותיך
אשר אהבתי, ואשיחה
בחקיך:

ז ^{מט} זכר דבר לעבדך,
על אשר יחלתני:
ז זאת נחמתי בעיני, כי
אמרתך חיתני: ^{נא} וזדים
הליצני עד מאד, מתורתך
לא נטיתי: ^{נב} זכרתי
משפטיך מעולם יי,
ואתנחם: ^{נג} ולעפה אחזתני,
מרשעים, עזבי תורתך:
^{נד} זמרות היו לי חקיך, בבית
מגורי: ^{נה} זכרתי בלילה
שמך יי ואשמרה תורתך:

נו זאת היתה לי כי פקדיך (נו) צטרת המלכות ההולמת את ראשי מעידה ששמרתי פקדיך.

נצרת:

ח חלקי יי אמרתי, (נו) אתה ה' חלקי, שבשמירת קיים דברך אני מלא תקנה.

לשמר דבריך:

נה חליתי פניה בכל לב, (נח) בקשתי את פניה ה' בכל לבי שתחגני באמרתך לי.

חנני באמרתך: נט חשבתי דרכי, ואשיבה רגלי אל רק למצותיך, שנה השוב שבועלם.

עדתיך: ס חשתי, ולא התמהמהתי, (ס) הודיתי ולא התעצלתי בשמירת מצותיך.

מצותיך: סא חבלי רשעים עודני, תורתך לא שכחתי (סא) חבורות רשעים חסוני וזניקוני, אך אני לא שכחתי תורתך.

תהלות שלום

חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך. נראה עפ"י דו"ה הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג ז"ע (בהקדמת ספרו נזיר השם) על הגמרא (נדרות ט.), מרגל צפומיה דנרא וכו' וכל העושה שלא לשמה נוח לו שלא נברא, ויחזר הכוונה עפ"י המהרש"א בזה דאמרו (פירושין יג:) נמנו וגמרו נח לו לאדם שלא נברא משנברא וכו', והיינו שזמנו את כל רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת וראו שהלאוין עודפין על העשין, וא"כ עלול האדם לחטא יותר מלקיים מצוה, ולכן מוטב לו אילו לא היה נברא כלל משנברא ויחטא, ע"כ מוכן דברי המהרש"א.

אולם ז"צ דהא אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו, ועל מה זה שוא נברא כל בני האדם להיות קרובים להפסד מלשכר, ומיך עפ"י מה דאמרו (קידושין לט:), מחשבה טובה הקב"ה מנרפה למעשה, ולכן ע"י שהאדם יכוין דעתו ומחשבתו צמת קיום מצות עשה, בזה יש צידו כפליים לחושיה המחשבה והמעשה, ושפיר הוי העשין מרובין והאדם קרוב לשכר מלהפסד, אמנם כל זה יאות אם עושה המצוה לשמה וכוונתו נרויה, אבל

(סב) בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה אָנִי קָם
לַהֲדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפָּטֶיךָ
הַצֹּדִיקִים.

(סג) חָבֵר אָנִי לְכָל הַיְרֵאִים
אוֹתָךְ וְלְכָל שׁוֹמְרֵי הַמִּצְוֹת.

(סד) חֲסִדְךָ ה' מֵלֵא פֶל הָאָרֶץ
— עֲשֵׂה אִתִּי חֲסִד וְלִמְדֵנִי אֶת
חֲסִיד.

(סה) טוֹב עֲשִׂיתָ עִם עַבְדְּךָ
כַּאֲשֶׁר הִבְטַחְתָּנִי ה'.

(סו) לִפְדֹּנִי וְהַכִּינֵנִי אֶת הַטוֹב
וְהַדַּעַת הַצְּפוּנִים בְּתוֹרָתְךָ, כִּי
אָנִי מֵאֲמִין בְּאֱמִיתוֹת מִצְוֹתֶיךָ.

כב חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם

לַהֲדוֹת לָךְ, עַל מִשְׁפָּטֵי

צִדְקָתְךָ: כג חָבֵר אָנִי לְכָל

אֲשֶׁר יִרְאוּךָ, וְלִשְׁמֵרֵי

פְּקוּדֶיךָ: סד חֲסִדְךָ יי מֵלֵא

הָאָרֶץ, חֲקִיךָ לִמְדֵנִי:

טו טוֹב עֲשִׂיתָ עִם עַבְדְּךָ,

יי פְּדִבְרְךָ: סו טוֹב טַעַם

וַדַּעַת לִמְדֵנִי, כִּי בְּמִצְוֹתֶיךָ

תהלות שלום

אם עושה שלא לשמה ובלי כוונה הרי אין צידו רק זכות המעשה וזה הל"ט מרובין,
וזה כוונת הגמ' כל העושה שלא לשמה נוח לו שלא נברא כיון שאין צידו חלק המהשגה.

ועפ"י ז' ביאר הפסוק (בראשית א, ה) וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ, כלומר שרבה מנין
הלאוין ולכן רבה רעת האדם בהיותו קרוב להפסד, אך אילו היה מושג מחשבות

טובות בקיום המצוות היה מדה טובה מרובה, אבל דא עקא שכל יצר מחשבות לבו רק
רע כל היום, ולכן וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ דנות לו שלא נברא עכ"ל.

ורמז אמרו חז"ל (פסוק בל) עבירה מכבה מצוה, נמצא דאפילו אם האדם מחמץ ועושה
מצוה, מ"מ הרי עלול הוא להגרר אחר הרוב וקרוב למטוא, והמצוה אשר עשה

תאבד ממנו ח"ו, ומחמת חשש זו יבוא האדם להתעלל בקיום המצוות כי אינו בטוח
שיתקיים צידו, אמנם צוואת שילרץ מחשבתו וכוונתו בעשותו אחת ממצוות ה' ימלט נפשו

מרעה, כי עי"ז נתרבה מנין העשין ושפיר יכול לקיים המצוות באין חשש.

וזה"ל דהמע"ה חשבתו דרכי ואשיבה רגלי אל עדומיך, ר"ל כאשר שבתו את רגלי
לקיים העדות והמצוות כוונתי בלצי המחשבה הראויה, ואז חשתי ולא התמהמהתי

לשבור מצוומיך, שמתוך כך לא התרשלתי בקיום המצוות כי ידעתי שלא תאבד ממני.
עוד נל"פ עפ"י המבואר בספה"ק נשבת מעלת הוריות לשמירת המורה וקיום המצוות

כי היא יסוד העבודה ומרגע שהאדם הסכים בדעתו וגמר במחשבתו לעשות פעולה

הָאֲמַנְתִּי : סו טָרַם אֶעֱנֶה אֲנִי
 שִׁגְג, וְעַתָּה אֲמַרְתָּ
 שְׁמַרְתִּי : סח טוֹב אַתָּה,
 וַיִּמָּטִיב, לִמְדִנִי חֲקִיךָ :
 טט טָפְלוּ עָלַי שָׁקֵר זֵדִים,
 אֲנִי בְּכָל לֵב אֶצַּר פְּקוּדֶיךָ :
 ע טָפַשׁ פַּחֲלָב לִבִּי, אֲנִי
 תוֹרְתָךְ שֶׁעֲשִׂיתִי : עא טוֹב
 לִי כִי עֲנִיתִי, לִמְעַן אֶלְמֹד

(סו) בְּטָרַם הִגִּיתִי וְעַמְלָתִי
 בְּתוֹרְתְךָ שְׁגִיתִי וְנִקְשַׁלְתִּי, אֶף
 בְּעִמְלִי בְּתוֹרְתְךָ בְּכָר שְׁמַרְתִּי
 אֶת מִצְוֹתֶיךָ.

(סח) טוֹב אַתָּה וַיִּמָּטִיב, לִבְנֵי
 אֲבֹנֶשֶׁךְ שֶׁמֶלֶכְדִּי חֲקִיךָ.

(טט) הַרְשָׁעִים טָפְלוּ עָלַי עֲלִילַת
 שָׁקֵר, בּוּ בְּזִמְנִי שְׁאִנִּי שׁוֹמֵר
 מִצְוֹתֶיךָ בְּכָל לֵב.

(ע) וַיִּשְׁעִים אֵלַי הַשְׂמִינִן פַּחֲלָב
 לִבִּי, וְאֲנִי רַק בְּתוֹרְתְךָ עֲסוּקִי.

(עא) טוֹב הָיָה לִי שֶׁנִּתְיַסְרְתִּי
 לִמְעַן אֶלְמֹד חֲקִיךָ .

תהלות שלום

טובה אז מצוה הבאה לידו אל יחמינה, רק חייך יקרב לעשותה וימהר יחיש מעשהו, ולא ינוח ולא יסקוט עד אם כילה לעשותו, כי היצר אורז חמיד על האדם להפריעו ולמונעו מקיום המצוות, ואם יתמהמה ולא ימהר לעשותו מיד, אזי ישיאנו יצרו לדחותה מעליו לאחר זמן, ומתוך כך תשקע אש ההתלהבות וימנע מעשייתה.

ועיין בחובות הלצבות (שער המעשה פ"י) שמלך אחד היה מהיר בלכתו בדרך, שלא בדרך שאר המלכים המתנהלים לאיטם והולכים בנחת להראות את יקר תפארת גדולתם, ושאלו אותו על סיבת הדבר ענה ואמר ראשית כי הליכה במהירות הוא יותר רחוק מדרך הגאווה, ושנית שעייז אני יכול לנצל יותר מהר הדברים שברצוני לעשותם עיי"ש.

ובן נשעת קיום המצוה, טוב שיקיימה צוריות וצחריצות כי אם הוא מתרפה במלאכתו ועושהו בעללתיים עלול לדדור לתוך מוחו מחשבות זרות בלתי רצויות, לא כן הצוין נשכר שיקיים המצוה במחשבה טהורה.

וזה שאמר דהמע"ה, חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך, היינו כאשר חשבתי והתבוננתי בדרכי ונתתי אל לבי להשיב רגלי אל עדותיך, אז מיד חשתי ולא התמהמהתי לשמור מצותיך, חייך צוריות וצחריצות כדי שלא תפוג ההתעוררות וההתלהבות מקרבי.

(עב) טוב לי תורת פיה יותר
מאלפי כפרות זקב וקספ.

(עג) ידִיד ה' הן עשויני וכוונני
אותי תן לי גם בינה שאוכל
ללמד את מצותיך.

(עד) היראים את שמך, באשר
יראו תשועתי — ושמחו על
כך בראותם כזה מלוי תקותי
ובטחוני כך.

(עה) ידִדתי ה' כי משפטיך
צודקים, ואני מלא אמונה כי
בדיון אתה מיסדני.

(עו) אף אבקשך: יהי נא חסדך
לנחם אותי מצרותי כהבטחתך
לעבדך.

(עז) גבואו עלי רחמך ואחיה
כי תורתך עסוקי.

(עח) יתבישו הרשעים כי בשקר
הם מעלילים עלי ומלבינים
את פני — אני אשיח תמיד
בדברי תורתך.

(עט) אָנָה ישובו אלי ויעשו
שלום אתי יראי שמך ולומדי
צדוקיך.

(פ) עזרני שיהא לפי תמים
ושלם בחקך כדי שלא
אתביש.

(פא) נפשי מתאזה לתשועתך,

חקִיקֶךָ: עב טוב לי תורת
פִּיךָ, מֵאַלְפֵי זָהָב וְכֶסֶף:

י עג ידִידֶךָ עֲשׂוּנִי וַיְכוֹנְנוּנִי,
הַבִּינֵנִי, וְאַלְמִדָּה

מִצְוֹתֶיךָ: עד יִרְאִיךָ יִרְאוּנִי,
וַיִּשְׂמְחוּ, כִּי לְדַבְּרֶךָ

יִחְלָתִי: עה יִדְעֵתִי יי כִּי צָדִיק
מִשְׁפָּטֶיךָ, וְאַמוּנָה עֲנִיתִנִּי:

עו יְהִי נָא חֶסֶדְךָ לְנַחֲמֵנִי,
כְּאַמְרָתְךָ לְעַבְדְּךָ: עז יִבְאוּנִי

רַחֲמֶיךָ, וְאַחֲיָה, כִּי תוֹרָתְךָ
שִׁעֲשִׁיעִי: עח יִבְשׂוּ זֵדִים, כִּי

שָׁקַר עֲוֹתוֹנִי, אָנֹכִי אֲשִׁיחַ
בְּפִקּוּדֶיךָ: עט יִשׁוּבוּ לִי

יִרְאִיךָ, וַיִּדְעִי וידעו ב' יַעֲדֶתֶיךָ:
פ יְהִי לְפִי תָמִים בְּחֻקֶּיךָ,

לְמַעַן לֹא יִבְוֶשׁ:

כ פא כָּלִתָּה לְתִשׁוּעָתְךָ

קויתי לדברי הבטחתך.

נפשי, לדברך יחלתי:

(פב) עיני כלו מרב צפיה לקיום דברך, באמרי: מתי כבר תגמגמי?

כלו עיני לאמרתך,

(פג) הייתי במצוקתי ובשכנאד של עור המתכבש בעשן, ובכל זאת לא שכחתי את חקיקך.

לאמר, מתי תנחמני:

(פד) כמה יש לי עוד לחיות ומדוע תחכה עוד? מתי תעשה כבר משפט ברדפי ועיני רואות?

הייתי כנאד, בקיטור,

(פה) הרשעים חפרו לי בורות להפילני בהם, באמנם עלי שאינני כשר לפי תורתך.

חקיקך לא שכחתי:

ימי עבדך, מתי תעשה

ברדפי משפט:

זדים שיחות, אשר לא

כתורתך:

אמונה, שקר רדפוני,

עזרני:

בארץ, ואני לא עזבתי

פקדריך:

ואשמרה עדות פיה:

לעולם יי, דברך נצב

בשמים:

כוננת, ארץ,

ותעמד:

למשפטיך

(פו) ודברי כל מצותיך אמת ואמונה, ולמיהו כשר אני ורק לשוא רדפוני אויבי — עזרני נא ה'.

(פז) והם האויבים כמעט שעשוני באחד שאינו קים בעולם, אך אני התקיימתי ולא עזבתי פקודיך.

(פח) כגדל מסדד מיני ואשמר עדות פיה.

(פט) אמה ה' קים לעולם, דברך עומד בשמים ונצחי כמותם.

(צ) אמונתך לעולם ונמשכת מדור לדור, הן אמה כוננת את הארץ והיא עומדת ונקמת לעד.

(צא) והם, צבא השמים והארץ

עומדים נכונים לקיים עד היום
את משפטיך, כי כלם עבדיך
המה.
(צב) לולא תורתך היא עסוקי
שבה אני מוצא נחם — אז
אבדתי בעיני.
(צג) לעולם לא אשכח פקודיך
כי בהם אני חי וקיים.

(צד) רק לך ה' אני פונה:
הושיעני נא כי פקודיך דרשתי.
(צה) קרו עלי רשעים לאבדני,
אך אני לא מתאש מישועתך
ומוסיף להתבונן ולהגות
במצותיך.
(צו) להשלמת כל דבר ראיתי
את סופו, אך מסגרת מצוותיך
רחבה מאד ואין לה קץ.

(צז) מה אהבתי תורתך! כל
היום שיחתי בתורה.
(צח) מצוותיך מחכימות אותי
יותר מאשר את אויבי כי
בשבילי התורה משרת חיי
לעולם.
(צט) מכל מלמדי למדתי
והשכלתי, כל שיחתי היתה
במצוותיך.

עמדו היום, כי הכל
עבדיך: ^{צב} לולי תורתך
שעשעי, אז אבדתי בעיני:
^{צג} לעולם לא אשכח
פקודיך, כי בם חייתני:
^{צד} לך אני, הושיעני, כי
פקודיך דרשתי: ^{צה} לי קרו
רשעים לאבדני, עדתיך
אתבונן: ^{צו} לכל תכלה,
ראיתי קץ, רחבה מצותך
מאד:

כ"ו לחודש

כ ^{צז} מה אהבתי תורתך,
כל היום היא שיחתי:
^{צח} מאיבי תחכמני מצותך,
כי לעולם היא לי: ^{צט} מכל
מלמדי השכלתי, כי
עדותיך שיחה לי:

ק מִזְקָנִים אֶתְבוֹנֶן, פִּי
פְּקוּדֶיךָ נִצָּרְתִּי: קא מִכָּל
אֲרֶחַ רָע פָּלֵאתִי רַגְלִי,
לְמַעַן אֲשֹׁמֵר דְּבָרְךָ:
קב מִמְּשַׁפְּטֶיךָ לֹא סָרְתִּי, פִּי
אַתָּה הוֹרַתִּנִּי:
קג מֵה נִמְלְצוּ לְחַפִּי
אִמְרָתְךָ, מִדְּבַשׁ לִפִּי:
קד מִפְּקוּדֶיךָ אֶתְבוֹנֶן, עַל
כֵּן שָׁנֵאתִי כָּל אֲרֶחַ שָׁקֶר:
קה נֵר לְרַגְלִי, דְּבָרְךָ, וְאוֹר
לְנִתִּיבָתִי: קו נִשְׁפַּעְתִּי,
וְאַקִּימָהּ, לְשֹׁמֵר מִשְׁפָּטִי
צִדִּיקְךָ: קז נִעְנִיתִי עַד מָאֵד,
יְיָ חֲיִנִּי כְּדְבָרְךָ: קח נִדְּבֹת
פִּי רָצָה נָא יְיָ, וּמִשְׁפָּטֶיךָ
לְמַדְּנִי: קט נִפְשִׁי בְּכַפִּי
תָּמִיד, וְתוֹרָתְךָ לֹא

(ק) אָנִי מִבֵּין וּמִתְבוֹנֶן בַּתּוֹרָה
יֹתֵר מִזְקָנִים כִּי פְּקוּדֶיךָ שְׁמַרְתִּי
מִנְעוּרִי.

(קא) מִכָּל דְּרָךְ רָע מִנְעַמְתִּי וּרְגְלִי
בְּרָצוֹתַי לְשֹׁמֵר דְּבָרֶיךָ.

(קב) מִמְּשַׁפְּטֶיךָ לֹא סָרְתִּי, כִּי
אַתָּה הוֹרִיתִנִּי וְהַדְּרַכְתִּנִּי כָּל
אֶפְשָׁל.

(קג) מֵה נִמְתָּקוּ לְחַפִּי אִמְרוֹתֶיךָ,
יֹתֵר מֵאֲשֶׁר דָּבַשׁ לִפִּי.

(קד) מִדְּבָרֶיךָ פְּקוּדֶיךָ אָנִי מִתְבוֹנֶן
וּמִשְׁכִּיל, עַל כֵּן שָׁנֵאתִי כָּל אֲרֶחַ
שָׁקֶר.

(קה) דְּבָרֶיךָ תוֹרָתְךָ הֵם כְּמוֹ נֵר
לְרַגְלִי וְאוֹר לְנִתִּיבָתִי שְׁאֵרְאָה
לְלַכֵּת בְּדַרְכֵי וְלֹא לְהִכָּשֵׁל.

(קו) נִשְׁפַּעְתִּי לְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹת,
כְּדֵי לְהַמְרִיץ אֶת עֲצָמִי לְשֹׁמֵר
מִשְׁפָּטֶיךָ הַצִּדִּיקִים.

(קז) נִהְיִיתִי עָנִי וּמִדְּבָא, אָנָּה הִ'
חֲיִנִּי כְּדָבָר הַבְּטָחָתְךָ לִי.

(קח) תִּפְלֵתִי וַתְּהַלֵּתִי אֲשֶׁר פִּי
מִתְנַדֵּב לָךְ, תְּהִינָה רְצוּיֹת
לְפָנֶיךָ וּלְמַדְּנִי לְהִכִּין אֶת
מִשְׁפָּטֶיךָ.

(קט) נִפְשִׁי תָּמִיד בְּסִכְנָה, וּבְכָל
זֹאת לֹא שָׁכַחְתִּי תוֹרָתְךָ.

(קי) הִרְשָׁעִים טָמְנוּ לִי פַח
לְלַכְדֵנִי, וְאֲנִי מִדְּרֹךְ פְּקוּדֵיךָ לֹא
תַעֲזִיבֵנִי.

(קיא) תוֹרַתְךָ יִרְשָׁה הִיא לִי
לְעוֹלָם, כִּי דְבָרֶיךָ מְשֻׁמָּחִים אֶת
לְבִי.

(קיב) הִטִּיתִי וְכֹנַנְתִּי אֶת לְבִי
לַעֲשׂוֹת וְלַקְּדֵם תְּמִיד אֶת חֻקֶּיךָ
עַל כָּל פְּרִטֵּיהֶם וְנִתְיַבּוּתֵיהֶם.

(קיג) שָׁנֵאתִי חוֹשְׁבֵי מַחְשְׁבוֹת
רָשָׁע, אֲהַבְתִּי אֶת תּוֹרַתְךָ.

(קיד) אֶתָּה מִבְּצָרִי וּמִגְּנִי, רַק
לְדַבְּרֶךָ קוִיִּתִּי.

(קטו) סוּרוּ מִנִּי אֲנָשִׁים רָעִים
וְאַל תִּפְרִיעוּנִי, וְאוּכַל לִשְׁמֹר
מִצְוֹת אֱלֹקֶי.

(קטז) סָמַכְנִי ה' בְּאִמְרַתְךָ וְאַחֲזִיהָ,
וְאַל תִּבְיֹשְׁנִי מִתַּקְוֹתֶי.

(קיז) סִדְּדִנִי וְאוֹשַׁע, וְאַחֲפָסֶק
תְּמִיד בְּלִמּוּד חֻקֶּיךָ.

(קיח) נָתַתְּ לִמְרָמָס כָּל הַסָּרִיס
מִחֻקֶּיךָ, מִשְׁקָרִים הֵם בְּאִמְרָם
בְּמִרְמָה שָׂרַק שׁוֹגְגִים הֵמָּה.

שָׁכַחְתִּי: כִּי נָתַנּוּ רִשְׁעִים
פַּח לִי, וּמִפְּקוּדֵיךָ לֹא
תַעֲזִיבֵנִי: קִיא נָחֲלָתִי עֲדוּתֶיךָ
לְעוֹלָם, כִּי שְׁשׁוֹן לְבִי
הֵמָּה: קִיב נָטִיתִי לְבִי
לַעֲשׂוֹת חֻקֶּיךָ, לְעוֹלָם
עֵקֶב:

ס קיג סַעֲפִים שָׁנֵאתִי,
וְתוֹרַתְךָ אֲהַבְתִּי:
קִיד סִתְּרִי וּמִגְּנִי אֶתָּה,
לְדַבְּרֶךָ יַחֲלִתִּי: קטו סוּרוּ
מִנִּי מִרְעִים, וְאַצְרֶה
מִצְוֹת אֱלֹהֵי: קטז סָמַכְנִי
בְּאִמְרַתְךָ וְאַחֲזִיהָ, וְאַל
תִּבְיֹשְׁנִי מִשְׁבָּרִי: קיז סִדְּדִנִי,
וְאוֹשַׁעָה, וְאַשְׁעָה בְּחֻקֶּיךָ
תְּמִיד: קיח סָלִיתָ כָּל שׁוֹגִים
מִחֻקֶּיךָ, כִּי שָׁקַר תִּרְמִיתָם:

קט סגים השבת כל רשעי
ארץ, לכן אהבתי עדתיה:

קב סמר מפחדך בשרי,

וממשפטיך יראתי:

עבא עשיתי משפט וצדק,

בל תניחני לעשקי:

קכב ערב עבדך לטוב, אל

יעשקני זדים: קכג עיני כלו

לישועתך, ולאמרת צדקך:

קכד עשה עם עבדך כחסדך,

וחקך למדני: קכה עבדך

אני הבינני, ואדעה

עדתך: קכו עת לעשות ליי,

הפרו תורתך: קכו על כן,

אהבתי מצותיך, מזהב

ומפז: קכז על כן כל פקודי

כל ישרתי, כל ארח שקר

שנאתי:

(קט) עקרת כל רשעי ארץ
הדומים לפסלת ולכן אהבתי
תורתך.

(קב) בשרי סמר צד מפחדך,
ביראי מפרעניות גזרותיך.

(קכא) עשיתי משפט וצדק,
בזכות זאת אל תניח לאויבי
לעשקני.

(קכב) הנה אתה ה' ערב על
הטובה שתבטיח לי ולא
לעשקוני זדים.

(קכג) עיני כלו בצפייה לישועתך
ולתבטחתך שאמרת להצדיקני.

(קכד) עשה עם עבדך כגדל
חסדך ולמדני להבין חקך.

(קכה) עבדך אני, תן לי שכר
עבודתי שאבין ואדע את
מצותיך.

(קכו) ואדע גם העת לעשות
למענך ה' ולשוב אליך כמו
ששבו אליך מפרי תורתך
ונתבראת אליהם.

(קכז) הודיעני נא עת צדצון זאת
לען אהבתי את מצותיך מזהב
ומפז.

(קכח) וצנן לשרו בעיני כל דבר
אשר צוית בתורתך ושנאתי כל
דרך שקר כדאי אני שתצנני
ותסלח לי.

(קכט) נְסִלְאוֹת וְנַעֲלֻמוֹת הֵן מַצְוֹתֶיךָ, לֹא נֹדַע מֶה קֵל וּמֶה חֲמֹר — עַל כֵּן שְׁמֶרָה נִפְשִׁי כָלֵךְ.

(קל) תַּחֲלֵת דְּבָרְךָ בְּמַעֲשֶׂה־בְּרָאשִׁית הָיָה "יְהִי אֹר" וְכֵן יְבִינֵנו תְּכַל אֶפְלוֹ הַפְּתָאִים שֶׁנֶּשֶׁה לְהַתְחִיל וּלְפַתֵּחַ בְּדַבְרֵי תוֹרָה־אוֹרָה.

(קלא) פִּי פִתְחָתִי וְשִׁאֲפָתִי לְבַלֵּעַ אֶת מֵי תוֹרָתְךָ בְּצַמְאֹן, כִּי לְמַצְוֹתֶיךָ אֲנִי מִתְאַוֶּה.

(קלב) שׁוֹב אֵלַי וְחַגְּנִי כִּנְאוֹת לְאוֹתֵבִי שְׁמֶךָ.

(קלג) הִכֵּן וְהַרְגֵּל אֶת צַעְדֵי בִּאֲמֵרוֹת תוֹרָתְךָ וְעַל תִּתֵּן שִׁשְׁלֹט עָלַי כָּל יָרֵעַ.

(קלד) פָּדַנִי מִיַּצָּר הָרַע הַעוֹשֶׁק אֶת הָאָדָם וְאוֹכֵל לֶשְׁמֹר פְּקוּדֶיךָ.

(קלה) הָאֵר אֶת פְּנִיךָ אֶל עֲבָדְךָ וְלִמְדֵנִי אֶת חֻקֶּיךָ.

(קלו) פִּלְגִי מִי דְמַעוֹת יָרְדוּ מֵעֵינַי עַל אֲשֶׁר לֹא שָׁמְרוּ תוֹרָתְךָ.

(קלז) צַדִּיק אַתָּה ה' וַיִּשְׁרִים מִשְׁפָּטֶיךָ.

(קלח) מַצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר צִוִּיתָ לְקַיֵּם הֵן צוֹדִקוֹת וְנֶאֱמָנוֹת מְאֹד.

(קלט) הוֹרַסְתָּ אוֹתִי קִנְאַתִּי שֶׁאֲנִי

פ כִּבְט פְּלֹאוֹת עֲדוּתֶיךָ, עַל

כֵּן נִצַּרְתָּם נִפְשֵׁי:

קל פִּתַּח דְּבָרֶיךָ יָאִיר, מִבֵּין

פְּתִיִּים: קלא פִּי פִעַרְתִּי

וְאִשְׁאָפָה, פִּי לְמַצְוֹתֶיךָ

יִאֲבָתִי: קלב פִּנְה אֵלַי וְחַגְּנִי,

כְּמִשְׁפָּט לְאַהֲבֵי שְׁמֶךָ:

קלג פִּעַמִּי הִכֵּן בְּאִמְרָתְךָ,

וְעַל תִּשְׁלֹט בִּי כָל אֹוֶן:

קלד פָּדַנִי מִעֲשֶׂק אָדָם,

וְאִשְׁמְרָה פְּקוּדֶיךָ: קלה פְּנִיךָ

הָאֵר בְּעֵבֶדְךָ, וְלִמְדֵנִי אֶת

חֻקֶּיךָ: קלו פִּלְגִי מִיָּם, יָרְדוּ

עֵינַי, עַל לֹא שָׁמְרוּ תוֹרָתְךָ:

צ קלז צַדִּיק אַתָּה יי, וַיִּשְׁר

מִשְׁפָּטֶיךָ: קלח צִוִּיתָ צֶדֶק

עֲדוּתֶיךָ, וְאַמוּנָה מְאֹד:

קלט צִמְתַּתֵּנִי קִנְאַתִּי, כִּי

שָׂכַח דְּבָרֶיךָ צָרִי:

קמ צְרוּפָה אִמְרָתְךָ מָאד,

וְעַבְדְּךָ אֶהְבֶּה: קמא

אֲנֹכִי וְנִבְזָה, פִּקְדֶיךָ לֹא

שָׂכַחְתִּי: קמב צִדְקָתְךָ צֶדֶק

לְעוֹלָם, וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת:

קמג צַר וּמְצוּק מִצְאוּנִי,

מִצֹּתֶיךָ שֶׁשָּׁעִי: קמד צֶדֶק

עֲדוֹתֶיךָ לְעוֹלָם, הִבִּינִי

וְאַחֲיָה:

ק קָרָאתִי בְּכָל לֵב, עֲנֵנִי

יִי, חֲקִיךָ אֶצְרָה:

קמו קָרָאתֶיךָ, הוֹשִׁיעֵנִי,

וְאַשְׁמְרָה יַעֲדֶתֶיךָ:

קמו קִדְמָתִי בַּנֶּשֶׁף, וְאַשְׁוֵעָה,

לְדַבְּרֶךָ לְדַבֵּר כִּי יַחֲלֹתִי:

קמה קִדְמוֹ עֵינֵי אֲשֻׁמְרוֹת,

לְשִׁיחַ בְּאִמְרָתְךָ: קמט קוֹלִי

מִקְנָא לְשִׁמְךָ שְׂצוּרֵי שׁוֹכְחִים דְּבָרֶיךָ.

(קמ) וְהָרִי אִמְרָתְךָ כִּהַ צְרוּפָה וְזָכָה וְעֶבְדְּךָ אוֹהֵב אוֹתָהּ.

(קמא) צָעִיר אֲנֹכִי וּמִתְבַּזָּה וּמִשְׁפִּיל עֲצָמֵי אֶצֶל עוֹסְקֵי תוֹרָה לְלַמֵּד מִהֶם, חֲקוּיִם פִּקְדֶיךָ בְּלִבִּי וְלֹא שָׂכַחְתִּי אוֹתָם.

(קמב) וְתָמִיד אֲנִי לֹמֵד תּוֹרָתְךָ שְׂצוּרָתְךָ שֶׁבְּקִרְבָּה צֶדֶק נִצְחִי וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת.

(קמג) וְאִם כִּי צָרוֹת וּמְצוּקוֹת מִצְאוּנִי, יֵקָם מִצֹּוֹתֶיךָ הַזֶּה עֲסוּקִי.

(קמד) עֲדוֹתֶיךָ צֶדֶק לְעוֹלָם, הֵן לִי לְהִבִּין אוֹתָךְ וְאַחֲיָה בְּהֵן.

(קמה) קָרָאתִי לְךָ בְּכָל לֵב, עֲנֵנִי הִי בְּדִי שְׂאוּכַל לְשִׁמְרֵי חֲקִיךָ.

(קמו) קָרָאתֶיךָ שְׁתוֹשִׁיעֵנִי וְאַשְׁמְרָה תּוֹרָתְךָ.

(קמו) הִקְדַּמְתִּי לְקוֹם בְּלִילָה לְשׁוּעַ אֱלֹהִי, לְדַבֵּר קוֹיָתִי שְׁתִּשְׁמַע שְׁוֹעָתִי.

(קמה) הִקְדַּמְתִּי לְפָקֵם עֵינֵי בֵּין אֲשֻׁמְרוֹת (חֲלָקִי) חֲלִילָה בְּדִי לְלַמֵּד תּוֹרָתְךָ.

(קמט) שְׁמַע קוֹלִי בְּגִדְלֵי חֲסִדְךָ,

ה' כמנהגך הטוב עם חסידך
חייני גם אותי.
(קט) רודפי זמה ותועבה קרבו
אל מצשיקים הרעים בהתרחקם
מתורתך.

(קנא) ויכל זאת קרוב אתה ה'
למתרחקים אלה אם ישובו
מדרךם, וכל מצוותיך אמת.
(קנב) כמה מצוות שטרם הגיע
חייכן (כמו בגינת המקדש)
ידעתי אותן מתורתך אשר יסדת
על הדברים העתידיים להיות
לעולם.

(קנב) ראה ה' את עניי וחלצני
מזה, כי תורתך לא שכחתי.

(קנר) תריב אתה את ריבי עם
שונאי וגאלני, חייני כדי
שאשמור אמרתך.

(קנה) רחוקה הישועה מהרשעים
יען לא דרשו את חקיך ואין
להן זכות.

(קנו) רבים רחמיך ה', לפיכך
אבקשך להחייני כמנהגך
הטוב.

(קנז) רבים רודפי וצוררי, ויכל
זאת לא נטיתי ולא סרתי
ממצוותיך.

(קנח) ראיתי בוגדים שעזבו
תורתך והתקוטטתי עמם כי
לא שמרו תורתך.

שמעה כחסדך, יי

כמשפטך חייני: קנ

רדפי זמה, מתורתך רחקו:

קנא קרוב אתה יי, וכל

מצותיך אמת: קנב

ידעתי מעדתיך, פי לעולם

יסדתם:

ר קנב ראה עניי, וחלצני,

פי תורתך לא שכחתי:

קנר ריבה ריבי, וגאלני,

לאמרתך חייני: קנה

מרשעים ישועה, פי חקיך

לא דרשו: קנו רחמיך רבים

יי, כמשפטך חייני:

קנז רבים רדפי וצרי,

מעדותיך לא נטיתי:

קנח ראיתי בגדים,

ואתקוטטה, אשר אמרתך

לא שָׁמְרוּ: קנט רָאָה פִּי

פִּקּוּדֵיהֶם אֶהְבֵּתִי, יִי כְּתֻסָּדָה

חֲיִנִּי: קס רָאָשׁ דְּבָרָה אִמָּת,

וּלְעוֹלָם כָּל מִשְׁפָּט צִדְקָה:

שׁ קסא שָׁרִים רְדֻפוֹנֵי חֲנָם,

וּמִדְּבָרָה וּמִדְּבָרָה כ' פֶּחַד

לְבִי: קסב שָׁשׁ אֲנֹכִי עַל

אֲמֶרְתָּה, כְּמוֹצֵא שָׁלָל רָב:

קסג שָׁקֵר שָׁנֵאתִי וְאֶתְעַבֶּה,

תּוֹרַתְךָ אֶהְבֵּתִי: קסד שְׁבַע

בְּיוֹם הַלֵּלְתִּיךָ, עַל מִשְׁפָּטִי

צִדְקָה: קסה שָׁלוֹם רָב

לְאַהֲבֵי תּוֹרַתְךָ, וְאִין לָמוֹ

מִכְשׁוֹל: קסו שְׁכַרְתִּי

לִישׁוּעָתְךָ יִי, וּמִצּוֹתֶיךָ

עָשִׂיתִי: קסז שָׁמְרָה נִפְשִׁי

עֲדָתֶיךָ, וְאַהֲבֵם מְאֹד:

קסח שְׁמֵרְתִּי פִּקּוּדֵיהֶם

(קנט) רָאָה אִם בֵּן כְּמֵה אֶהְבֵּתִי
פִּקּוּדֵיהֶם וְחֲיִנִּי כְּגֹל חֲסִדָּה.

(קס) רָאָשׁ דְּבָרוֹתֶיךָ בְּהַר סִינִי
עַל יְחוּדָךְ — אִמָּת; וְכָל
מִשְׁפָּטֶיךָ הַצּוֹדְקִים נִצָּחִים
הֵמָּה .

(קסא) שָׁרִים רְדֻפוֹנֵי עַל לֹא עוֹל
בְּכַפִּי וְלֹא פָחַדְתִּי מִמֶּה, וְכָל
מִדְּבָרָךְ פָּחַד לְבִי שֶׁלֹּא אֶעְבֹּר
עָלֶיךָ.

(קסב) שָׁשׁ אֲנֹכִי בְּהִבְנֵי אֶחָת
מֵאֲמֶרְתֶּיךָ הַנּוֹפְלוֹת
וְהַסְתּוּמֹת, כְּמוֹ שֶׁשֹּׁמֵחַ הַמוֹצֵא
שָׁלָל רָב.

(קסג) אֶת הַשָּׁקֵר אֲנִי שֹׂנֵא
וּמִתְעַבֵּר, אֲנִי וְכָל תּוֹרַתְךָ אוֹהֵב.
(קסד) כְּשֶׁכַּע בְּרֻכּוֹת אֲנִי מֵהֲלֵל
אוֹתְךָ כָּל יוֹם בְּהִזְכִּירִי מִשְׁפָּטִי
צִדְקָתְךָ בְּקִרְאִי אֶת "שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל".

(קסה) שָׁלוֹם רָב לְאוֹהֲבֵי תּוֹרַתְךָ
הַשְּׂמֵחִים בְּחֻלְקֵם, וְאִין לָהֶם
מִכְשׁוֹל.

(קסו) קִרְיָתִי לִישׁוּעָתְךָ ה' וְעֲשִׂיתִי
אֶת מִצְוֹתֶיךָ.

(קסז) שָׁמְרָה נִפְשִׁי אֶת עֲדוֹתֶיךָ
וְאַהֲבֵתִי אוֹתָן מְאֹד.

(קסח) שְׁמֵרְתִּי אֶת פִּקּוּדֵיהֶם

וְעִדְתִּיהָ, כִּי כָל דֶּרֶכַי נִגְדָהּ :

ת קסט תִּקְרַב רַנְתִּי לַפְּנִיהָ

י, כְּדַבְּרָהּ הִבִּינִי :

קע תָּבוֹא תַחֲנַנְתִּי לַפְּנִיהָ,

כְּאִמְרַתָּהּ הִצִּילֵנִי :

קעא תַּבְעֵנָה שְׁפָתַי תִּהְלֶה,

כִּי תִלְמַדְנִי חֻקֶּיהָ : קעב תַּעֲזֹן

לְשׁוֹנִי אִמְרַתָּהּ, כִּי כָל

מִצְוֹתֶיהָ צִדֵּק : קעג תִּהְיֶי יָדָהּ

לְעִזְרוֹנִי, כִּי פִקְוִידֶיהָ

בְּחִרְתִּי : קעד תִּאֲבֹתִי

לִישׁוּעָתָהּ י, וְתוֹרַתָּהּ

שִׁעֲשָׁעֵי : קעה תִּחִי נַפְשִׁי

וְתִהְלֶלְךָ, וּמִשְׁפָּטָהּ יַעֲזֹרֵנִי :

קעו תַּעֲיִתִי כֶּשֶׁה אֲבֹד, בִּקְשׁ

עֲבֹדָהּ, כִּי מִצְוֹתֶיהָ לֹא

שָׁכַחְתִּי :

וְעִדְתִּיהָ, אִתָּהּ יוֹדַע זֹאת כִּי כָל

דֶּרֶכַי גְּלוּיִים נִגְדָהּ.

(קסט) תִּקְרַב תַּפְלִחְתִּי לַפְּנִיהָ ה'

וְחַן לִי לְהִבִּין אֶת דְּבָרֵי תוֹרַתָּהּ

כְּהִלָּכָתָם וּבְהִנְיָתָם.

(קע) תָּבוֹא תַחֲנַנְתִּי לַפְּנִיהָ וְהִצִּילֵנִי

כְּהִבְטָחְתָּהּ.

(קעא) תִּדְבַּרְנָה שְׁפָתַי תִּהְלֶה,

כְּאֲשֶׁר תִּלְמַד אוֹתִי לְהִבִּין חֻקֶּיהָ.

(קעב) לְשׁוֹנִי תִאֲמַר בְּקוֹל רֹם

אִמְרוֹת תוֹרַתָּהּ וְתוֹדִיעַ לְרַבִּים

כִּי כָל מִצְוֹתֶיהָ צִדֵּק.

(קעג) תִּהְיֶה נָא יָדָהּ לְעֹזֹר לִי כִּי

אֲנִי בְּחִרְתִּי אֶת פִּקְוִידֶיהָ.

(קעד) תִּאֲבֹא אֲנִי לִישׁוּעָתָהּ ה'

וּלְפִיקָהּ תוֹרַתָּהּ עֲסֻקִּי, כִּי הִיא

הַמִּבְיָא אוֹתִי לִישׁוּעָה הַמְקַיֶּה.

(קעה) חַן נַפְשִׁי בְּחַיִּים וְתִהְלֶלְךָ

וּמִשְׁפָּטֶיהָ בְּאוֹיְבֵי יַעֲזֹרֵנִי לְכָד.

(קעו) תַּעֲיִתִי כֶּשֶׁה אוֹבֵד שֶׁהֲרוּעָה

מִבְּקָשׁוֹ, גַּם אִתָּהּ בִּקְשׁ אֶת

עֲבֹדָהּ לְהַשִּׁיבוֹ לְמִקְוֹהוֹ, כִּי

מִצְוֹתֶיהָ לֹא שָׁכַחְתִּי אִם כִּי

תַּעֲיִתִי.

ליום השבת

מוכות על אותם המדברים לשון הרע, והאיך לשון הרע הורגת אף במקום רחוק יותר מכלי יוין.

כ"ו לחודש

קב א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, אֶל יי
בַּצֶּרֶתָהּ לִי קִרְאתִי,
וַיַּעֲנֵנִי: ב יי הַצִּילָה נַפְשִׁי
מִשִּׁפְּת שֶׁקֶר, מִלְּשׁוֹן רַמְיָה:
ג מָה יִתֵּן לָךְ, וּמָה יִסִּיף לָךְ,
לְשׁוֹן רַמְיָה: ד חֲצִי גְבוּר,
ה שְׁנוּנִים, עִם גַּחְלֵי רִתְמִים:
ו אוֹיָהּ לִי, כִּי גִרְתִּי מִשָּׁךְ,
ז שְׁכַנְתִּי עִם אֲהֵלֵי קֶדֶר: ח רַבַּת
שְׁכָנָה לָהּ נַפְשִׁי, עִם שׁוֹנָא
ט שְׁלוֹם: י אֲנִי שְׁלוֹם, וְכִי
אֲדַבֵּר, הִמָּה לַמַּלְחָמָה:

(א) השיר המיעד לאמרו על המעלות במקדש: קראתי לה' בעת צרה וענני.
(ב) ה' הצילה נפשי מהאנשים הצדים את הנפשות בעלילות רשע על ידי שפתם שקר ולשונם רמיה.
(ג) אמה בעל לשון רמיה! איזה כח מצאור אפשר עוד לתת לך ולהוסיף לך, שלא תדבר רע?
(ד) לשונך פוגעת למרמקים כחציו השנונים של הגבור, מגחלי ציריתם הפכוים מבחוץ ובוצרים מבפנים.
(ה) מתאוננת כנסת ישראל: אוי לי כי בגלות גרתי אם אנשי עם משך, שוכנת עם יושבי אהלי קדר.
(ו) הרבה זמן שוכנת נפשי יחד עם שונאי שלום.
(ז) הנה אני מוכן להשלים עם האויבים, אף אם רק אדבר אליהם בשלום — הם באים להלחם אתי.

האיך יש מעלה בג"ע התחתון, ומשם עולה לג"ע העליון, והאיך הקב"ה משגיח עלינו.

קבא א שִׁיר לַמַּעֲלוֹת, אֶשָּׂא
עֵינַי אֶל הַהָרִים, מֵאֵין

(א) השיר המיעד לאמרו על המעלות במקדש נושא אני את עיני על ההרים בצפניה לראות מאין יבוא עזרי.

תהלות שלום

קבא) שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי וגו'. במד"ר (ויאל פס"ח, ג) אימא רשב"ן פתח אשא עיני אל ההרים אל ההרים למלפני ולמעדני,

יבא עזרי: ב עזרי מעם יי,
עשה שמים וארץ: ג אל
יתן למוט רגלך, אל ינום
שמך: ד הנה לא ינום, ולא
ישן, שומר ישראל: ה יי
שמך, יי צלך על יד
ימינך: ו יומם השמש לא
יפכה, וירח בלילה: ז יי
שמך מכל רע, ישמר את

(ב) ואני רואה שרק מה יבוא
עזרי מה עושה שמים וארץ.
(ג) ה' לא יתן שיתמוטטו רגלך,
ה' שהוא שומרך לא ינום
בשמירתו עליך.

(ד) הנה לא ינום ולא ישן ה'
שהוא שומר ישראל.

(ה) ה' שומר עליך מכל צרה,
ה' מגן עליך בצל המגן
מהשמש הלילה, ה' עומד
תמיד לצדך על יד ימינך.

(ו) ביום שומרך שחם השמש
לא יזיקה, ובלילה שומרך
מהתחלואים הנגרמים מהירח.

(ז) ה' שומרך מכל רע העלול
לקרות, הוא שומר את נפשך.

תהלות ש"ם

מאין יבא עזרי אליעזר בשעה שהלך להביא את רבקה מה כחצו ביה ויקח העבד עשרה
גמלים וגו', ואני לא נוס אחד ולא נמיד אחד וכו', חזר ואמר מה אנא מויד סברי
מן דרבי, ח"ו לית אנא מויד סברי מן דרבי אלא עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ,
והנה כל המפרשים תמהים ושיילין האין יתכן לומר על יעא"ע חציר שבאבות שאבד
בטחונו מה', ונל"פ דהנה עיקר ויסוד העבודה להשי"ת כאן בעולם היא לימוד כל
הפעולות הגשמיות בלתי לה' לבדו, כדאי בשו"ע (א"ח ר"א) וכל מה שיהנה בעוה"ז
לא יכוין להנאתו אלא לעבודת הבורא ית', כדכתיב (משל ג י) ככל דרכיך דעהו, ואמרו
חכמים (אבות ג י) וכל מעשך יהיו לש"ש שאפי' דברים של רשות כגון האכילה והשמה
וההליכה והשינה וכו' וכל דרכי גופך יהיו לעבודת בוראך וכו', ומי שגובה כן עובד
את בוראו תמיד ע"כ.

ובבמ"ב בשעה שהוא עוסק במשא ומתן גם ישים על לבו ויכוין מחשבתו שהוא כדי
שיהיה דעמו פנוי לעבודת השי"ת, ולא יהיו לו דאגות פרנסה ואל יחשוב על
מטרות גשמיות ללבוז הון כדי למלאות תאוות בשרו ושמו ללא שום חכמית, וכדרך שפי'
החת"ס הפסוק (פסלים יב ט) סבי רשעים יתהלכו, ר"ל שהולכים סחור סחור בלי חכמית
המכוון, אוכלים ושומים להרעות כח גופם לעסוק במשא ומתן, ועוסקים במו"מ כדי
שיהיה להם מזון למלאות בטנם כדי שיהיה להם כח לעבוד ולהרוויח עוד כ"ד.

(ח) ה' שומרה בצאתך לסחורה
 ויבואך באהלי תורה — מעתה
 ועד עולם.

**נִפְשֶׁךָ: ה' יי יִשְׁמַר צֵאתְךָ,
 ויבואך, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:**

מספר הבשורה משבח ירושלים, והנסים שנעשו בירושלים.

(א) השיר המליד על ידי דוד
 לאמרו על המעלות במקדש:
 שמחתי כאשר אמרו לי
 האנשים בית ה' גלף.

(ב) עומדות היו רגלינו במלחמה
 עם האויב ונצחנו בזכות שִׁירְךָ
 ירושלים מקום למידה תורה.

(ג) ירושלים כשתהא בגויה
 במקדשה ובכל תפארתה, תהא
 דומה לעיר שילה (עיר המשכן)
 שנתחברו כל העולים אליה
 יחדיו.

(ד) אשר עלו אליה השבטים

**קבב א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, לְדָוִד,
 שְׂמַחְתִּי בְּאִמְרִים לִי,
 בֵּית יי גִּלְף: ב עֲמֻדוֹת הָיוּ
 רַגְלֵינוּ, בְּשַׁעְרֶיךָ יְרוּשָׁלַם:
 יְרוּשָׁלַם, הַבְּנוּיָה, כְּעִיר,
 שְׁחַבְרָה לָהּ יַחְדּוֹ: ד שְׁשֵׁם
 עָלוּ שְׁבֻטִים, שְׁבֻטֵי יָהּ**

תהלות שלום

נמצא כשאדם הולך בדרך זו לכל יסית דעתו כלל מזרחו אף צעת עוסקו באכילה
 ושמיה ומשאו ומתן, בזה הוא עובד את השי"ת ממיד, וכידוע שהאבות הקדושים
 היו ממיד במדריגה זו, שאף צעת עסקם בד"א וצעת המרעה ועבודת האדמה לא נפסק
 דביקום זה, כמבואר בדברי הרמב"ם במורה נבוכים (ח"ג פ"א).

ועיין דערי נחל (י"א) שזה הראו ליעקב בחלומם, סולם מוצב ארצה וראשו מגיע
 השמימה, דהנה יעקב אבינו ע"ה נטמן בציה שם ועבר י"ד שנה ולא פסק
 פומיה מגירסא יומם ולילה, כמוצא דרש"י וישכב במקום ההוא אצל כל אותן י"ד
 שנים לא שכב עי"ש, כי התרחק מכל הדברים הגשמיים לגמרי, ואין אחו יודע היאך
 אפשר להמשיך השראת השכינה גם בעסק הגוף, ולכן עלה מורא על ראשו שצויתו
 בציה לנן לא יוכל להגות בתורה ויפסק דביקום, וע"כ אחו ליה בחלום, סולם מוצב
 ארצה שהוא עסק הגשמיות והארציות, אמנם ראשו מגיע השמימה היינו המחשבה
 שבראש, שעל ידה יוכל להעלותם השמימה ולקרצם אל מנ"ה הקב"ה, (עי"ש מחבר באו"ק
 פ"ג דר"ט) אולם כל זה ינחא אי נימא דמחשבה מועלת והוי כמעשה, שבה ספיר אפשר
 לומר דאף שפועל ידיו עסקניות הם בענין גשמי, מ"מ כיון שהמחשבה שבמחשבו
 משועבד לעבודתו ית"ש, גופא בחר רישא גריר והכל הולך בחר מחשבתו, אצל אס אין

עדות לישראל, להדות
 לשם יי: ה כי שמה ישוב
 כסאות למשפט, כסאות
 לבית דוד: ו שאלו שלום
 ירושלם, ישליו אהביך:
 יהי שלום בחילך, שלום

(ה) גם שם בירושלים תשרה
 השכינה וישובו כסאות לשפט
 את העמים וכסאות מלוכה
 לבית דוד.
 (ו) ואמר דוד: שאלו על שלום
 ירושלם ותאמרו לה: תהא
 השלום שרייה אצל אהביך.
 (ז) והא השלום שורה בחומתך
 והשלום בארמנותיך.

תהלות שלום

המחשבה נמשכת כמעשה מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול בעסק הגשמי, אף אם
 כי לעונה כוונתו הוא ללא הועיל.

והנה ננועס מגדים (בפסוקה) מציא ראייה להא דמחשבה הוי כמעשה, מהא דאמר (שבת
 קי"ט:) מנין שהדיבור כמעשה שנאמר (פסלים ג' ו') בדבר ה' שמים נעשו ע"כ, ברם
 לאמיתו של דבר הרי שמים וארץ כמעשה נבראו, כי אמרו ז"ל (ב"ר ג' א' - י"ב) למה
 נאמר יום אחד מלמד שהקב"ה יחיד בעולמו שלא נבראו המלאכים עד יום ב', והקשו
 ע"ז דהרי אמרו (פסוקה י"ד) על כל דיבור ודיבור שיהא מפי הקב"ה נברא מלאך, שנאמר
 (פסלים ג' ו') ונברא פיו כל צאצא, והא בראשית נמי נאמר הוא וא"כ כבר נבראו המלאכים
 ביום ראשון, וחירלו דבראשית אינו מאמר ממש רק נחשב למאמר, ונאמת כמעשה
 נבראו, וזהו בראשית דהיינו כמעשה שהיא ראשית לדיבור בראש שמים וארץ עכ"ל.

ובן א"י בזה"ק (בראשית טו ג' לא ט) דאמירה ראשונה דבראשית הוי בראש כמעשה ולא
 בדיבור, ומה מוכח דמחשבה כמעשה חשיבא, ונזאת נזא אל הציבור בדברי המדרש,
 כשהלך יעקב לחרן אחרי שנשחטה בשיבתו של שם ועבר ד"י שנים והיה בדוק בצורא,
 וכשהוכרח לעזוב את כותלי ביהמ"ד"ר הוה יתיב צהאי פחדא סן יצטר ממנו להגות בתורה
 כראוי, ויאלץ לרדת מדרגתו ולעסוק בגשמיות צדית לכן, ע"כ אמר אשא עיני אל ההורים
 שהיו בדוקים צה' בכל עת תמיד, וכן למלפני ולמעבדי דהיינו צדית שם ועבר ששם למד
 תורה ולא נתן שינה לעיניו ולא עלה על ערש יצועו כלל, ודאג מאין יבא עזרי כי לא
 נסה ללכת באלה לעסוק בגשמיות, בשלמא אליעזר עבד אברהם הלך עם כל טוב אדוניו
 בידו, לכן היה לאל ידו לקחת משם את רבקה והלך חתוך לרצו, אבל איז אין בידי
 מאומה ולכן אצטרך לשהות שם זמן טובא, ומאין יבא עזרי להשאר באותו דביקות, חזר
 ואמר לית אנא מוצד כברי מן בריי אלא עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ, דמבראית

בְּאַרְמְנוֹתָיָךְ: ה' לְמַעַן אֶחֱי

(ח) לְמַעַן אֶחֱי וְרַעֲי מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶתְפַּלֵּל שִׁישְׁרֹר בְּךָ שְׁלוֹם.

וְרַעֲי, אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם,

בְּךָ: ט' לְמַעַן בֵּית יְיָ אֱלֹהֵינוּ

(ט) לְמַעַן בֵּית אֱלֹהֵינוּ אֲבָקֶשׁ
מֵאֵת ה' שִׁיִּהְיֶה טוֹב לְךָ
וּרְשָׁלַיִם.

אֲבָקֶשׁה טוֹב לְךָ:

תהלות שלום

שמים וארץ ילפינן דמחשבה הוי כמעשה, וא"כ בואת תהיה נחמתי שאף כשאעסוק בצרכי הגוף לצדי לא כן יתשוב רק בלתי לה' לבדו, ואז יהיה נמשכ כאלו עוסק בצורה יומם ולילה והלך לבטח דרכו.

שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי. ונ"ל ע"פ מה דאיתא בצפסה"ק כי האדם נברא צ"י עינים, באחד להסתכל על גבהות הבורא והשני שיתבונן בשפלות עצמו, וכדאיתא בצפסה"ק עבודת ישראל (פרשת שופטים) שדרך הנכון הוא להסתכל תמיד על גדלות הבורא ברון הוא, שברא השמים ושמי השמים וכל צבאם, ואפילו הכי עיקר רצונו בעבודת האדם השפל, אחרי אשר יטהר ויזכה את ילדו, ויעסוק בצורה ובעבודת התפלה מעומק הלב וערצה לד' מנחתו, ובכל זאת צריך לזכור שפלותו ומטאתו מימי קדם ולהיכנע ולהיות לו רוח נשברה, ועפ"י שני הדרכים האלה חכון העבודה לד' עבדה"ק. ובה פירשו בצפסה"ק מה שכתב רש"י ז"ל (פרשת קדש) וקראת שפיקת ה' מה ראה לשטות זה, עינו הטעות, שהסתכל בעין אחת רק על גדלות הבורא ולא על שפלות עצמו, ולכן בא לחלוק על משה ואהרן.

וזה שאמר דוד המלך ע"ה, אשא עיני אל ההרים, פירוש שאשא צ"י עיני, לראות גדלות הבורא וגם שפלות עצמי, וכאשר אתבונן אל ההרים אבוא להכרה זו לראות מי ברא אלה ההרים, מה רצו מעשיך ה', ומה יבוא לבחינת אי"ן היינו ענוה, להכיר שפלות עצמו, וזהו סג"ס הכתוב מאין יבא עזרי, שאזכה לבחינת אין הוא הענוה, ואז יעזור לי השי"ת כמאמר הכתוב אשכון את דכא. וזהו עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ, שמים רומז לגדלות הבורא, ארץ רומז לשפלות עצמו כי ארץ רומז למדת ענוה, וכיון שהאדם מכיר בגדלות הבורא ושפלות עצמו וזכה להשראת השינה עושה שמים וארץ, מדה כנגד מדה.

קבב לְמַעַן אֶחֱי וְרַעֲי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ, לְמַעַן בֵּית ה' אֱלֹהֵינוּ אֲבָקֶשׁה טוֹב לְךָ. נראה לבאר ההמשך בין שני פסוקים אלו. בהקדש דברי דו"ץ הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלסבורג זי"ע שאמר על פסוק (שמואל א' - ב' כז) מדוע לא בן ישי גם תמול גם היום אל הלחם וכו', פירוש, הטעם מדוע לא בא דוד בן ישי לגאול את ישראל, הוא מחמת שמחפלים תמיד רק אל הלחם, ואין איש שם על לב להסתפל בעד גלות השכינה כדכתיב (ישעיה סג, ט) ככל צרם לו צר וכחצי עמו אנכי בצרה, ואם היו

ספר ליום השבת קבג כ"ו לחודש חמישי שיא

המשורר יספר חסדי ה' עמנו בקום עלינו אויבים לכלוחנו בלוחנו ורקביה מצילנו מידם.

קבג א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, אֱלִיָּה
נִשְׁאָתִי אֶת עֵינֵי הַיֹּשְׁבִי

בִּשְׂמִיָּה: ב הִנֵּה כְּעֵינִי
עֲבָדִים אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם,
כְּעֵינִי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבֻרָתָהּ,
כֵּן עֵינֵינוּ אֶל יְיָ אֱלֹהֵינוּ, עַד

שִׁיחַנְנוּ: ג חָנְנוּ יְיָ, חָנְנוּ, כִּי
רַב שָׁבַעְנוּ בּוֹ: ד רַבַּת שִׁבְעָה
לָהּ נִפְשָׁנוּ, הִלְעַג הַשָּׂאֲנָנִים,
הַבּוֹז לַגֵּאִי יוֹנִים לַנְּאוֹנִים ב':

תהלות שלום

מתפללים צעד העדר כבוד שמים בגלות בודאי היו נושעים, כמו שכתבו המפרשים על מאמר הכתוב (ישעיה מה, יז) ישראל נושע זה, שאם תהא עיקר בקשתם על זה שיהי נושע זה, ציחד עם השכינה הקדושה שחלל מן הגלות כאשר ילאו ישראל מן הגלות, אז תשועת עולמים, וזכו להושע בתשועת עולמים, וכיון שאין מתפללים על זה, על כן עדיין לא נושענו ע"כ חודה"ק.

וזהו שאמר הכתוב, למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך, אם אני מדבר ומתפלל למען אחי ורעי, שילאו ישראל מגלותם, הענה לזה, למען צית ה' אלוקינו אבקשה טוב לך, לבקש ולהתחנן מלפניו על כבוד השכינה הקדושה שחלל ציחד עם ישראל מן הגלות, כי רק באופן זה יפקון ישראל מגלותם, כאשר יכוונו ויבקשו למען צית ה' אלוקינו, שיבואו לצית המקדש ויתרצה כבוד שמים בעולם.

ויש לפרש עוד באופן הנ"ל, דידוע דהקב"ה נקרא ריע, כמו שאמר הכתוב (משל כ, י) ריעך ורעי אבין אל מעוז זה הקב"ה, וזה שאמר למען אחי ורעי אדברה נא, שאני מבקש צעד כבוד הקב"ה שנקרא אחי ורעי, ואז יהא שלום בך, והבן.

מקונן על הישמעאלים, אשר מרוב תאוה רוצים לבלענו חיים, ונחנן הודאה להקב"ה שלא נתננו בידיהם.

קבד א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, לְדָוִד,

לְוִלִי יי שְׁהִיָּה לָנוּ,

יֹאמֶר נָא יִשְׂרָאֵל: ב לְוִלִי יי

שְׁהִיָּה לָנוּ, בְּקוֹם עָלֵינוּ

אָדָם: ג אַזִּי חַיִּים בְּלָעוּנוּ

בַּחֲרוֹת אַפָּם בָּנוּ: ד אַזִּי

הַמִּים שְׁטָפוּנוּ, נַחֲלָה עָבַר

עַל נַפְשֵׁנוּ: ה אַזִּי עָבַר עַל

נַפְשֵׁנוּ, הַמִּים הַיִּידוֹנִים:

ו בְּרוּךְ יי, שְׁלֹא נִתְּנָנוּ טָרֶף

לְשֹׁנֵיהֶם: ז נַפְשֵׁנוּ כְּצֹפּוֹר

נִמְלֹטָה מִפֶּחַ יוֹקָשִׁים, הִפֵּחַ

נִשְׁכָּר, וַאֲנַחְנוּ נִמְלֹטָנוּ:

ח עֲזָרְנוּ בָּשֵׁם יי, עֲשֵׂה שְׁמִים

וְאַרְצִי:

(א) הַשִּׁיר הַמֵּיָּעַד עַל יְדֵי דָוִד
לְאָמְרוֹ עַל הַמַּעֲלוֹת בְּמִקְדָּשׁ:

לֹאֵל ה' שְׁהִיָּה עֹזָר לָנוּ —
אוֹמְרִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל —

(ב) לֹאֵל ה' שְׁהִיָּה עֹזָר לָנוּ
כַּאֲשֶׁר קָמוּ עָלֵינוּ אוֹיְבֵינוּ
לְכַלּוֹתֵנוּ,

(ג) הֲלֹא הָיוּ בּוֹלְעִים אוֹתָנוּ
חַיִּים, כַּאֲשֶׁר חוֹרָה אַפָּם עָלֵינוּ!

(ד) אִזֹּה הָיוּ מִי הַצָּרוֹת שׁוֹטְטִים
אוֹתָנוּ, וְתַמְלּוּאִים הָיוּ עוֹבְרִים
עַל נַפְשֵׁנוּ.

(ה) אִזֹּה הָיוּ עוֹבְרִים עַל נַפְשֵׁנוּ
הַמִּים הַיִּידוֹנִים שֶׁל הַפְּרָעִיּוֹת.

(ו) אָבֵל בְּרוּךְ ה' שְׁלֹא נִתַּן אוֹתָנוּ
לְהִיּוֹת טָרֶף לְשׁוֹנֵי הָאוֹיֵב.

(ז) נַפְשֵׁנוּ דוֹמָה לְצֹפּוֹר הַנִּמְלָטָה
מִהַפְּלִגְתֵּי שְׁחָצִידִים פּוֹרְשִׁים
לָהּ — כִּךְ אֵנִי, מִלִּפְנֵי הָאוֹיֵב
נִשְׁכָּר וְאֵנִי נִמְלָטִים.

(ח) עֲזָרְתָנוּ בָּאָה בְּשֵׁם ה' עוֹשֶׂה
שְׁמִים וְאַרְצִי.

(א) הַשִּׁיר הַמֵּיָּעַד לְאָמְרוֹ עַל
הַמַּעֲלוֹת בְּמִקְדָּשׁ: הַבּוֹטְחִים

בַּה' לֹא יִתְמַטְּטוּ, כְּמוֹ הַר־צִיּוֹן

(א) הַשִּׁיר הַמֵּיָּעַד לְאָמְרוֹ עַל
הַמַּעֲלוֹת בְּמִקְדָּשׁ: הַבּוֹטְחִים

בַּה' לֹא יִתְמַטְּטוּ, כְּמוֹ הַר־צִיּוֹן

(א) הַשִּׁיר הַמֵּיָּעַד לְאָמְרוֹ עַל
הַמַּעֲלוֹת בְּמִקְדָּשׁ: הַבּוֹטְחִים

בַּה' לֹא יִתְמַטְּטוּ, כְּמוֹ הַר־צִיּוֹן

יוסיף לבאר השנחתו יתברך עלינו בגלות המד, וכי עוד יבואו ימים אשר בהם ירחמנו ויאסוף פזורינו ולא נמות עוד לעולם.

קבד א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת,

הַבְּטָחִים בִּי, כְּהָר

(א) הַשִּׁיר הַמֵּיָּעַד לְאָמְרוֹ עַל
הַמַּעֲלוֹת בְּמִקְדָּשׁ: הַבּוֹטְחִים

בַּה' לֹא יִתְמַטְּטוּ, כְּמוֹ הַר־צִיּוֹן

שלא יתמוטט ולעולם יהא
מִיָּשָׁב וּמִתְקַיֵּם.

(ב) קמו ירושלים אשר הרים
סביב לה, כך ה' סביב לעמו
מעתה ועד עולם.

(ג) כי לא ינוח שלטון הרשעים
על גִּזְלֹת הצדיקים בְּזֹכֹת זֶה
שְׂאֵינָם שֹׁלְחִים יְדֵיהֶם לַעֲשׂוֹת
עוֹלָה.

(ד) היטיבה ה' לאנשים הטובים
בְּמַעֲשֵׂיהֶם וְיִשְׂרָאֵל בְּלִבְיָהֶם.

(ה) ואלה המגוללים את
עַקְמֵימוֹתָם עַל הַבְּרִיּוֹת כְּדֵי
לְהַעֲלִיל עֲלֵיהֶם עֲלִילֹת־רָשָׁע
— יוֹלִיכֶם ה' יחד עם פועלי
הַשָּׂדֶה לְאַבְדּוֹן, אֲזִי יִהְיֶה שְׁלוֹם
עַל יִשְׂרָאֵל.

צִיּוֹן, לֹא יִמּוּט לְעוֹלָם יֵשֵׁב:
ב יְרוּשָׁלַם, הָרִים סְבִיב לָהּ,
וְיִי סְבִיב לְעַמּוֹ מֵעַתָּה וְעַד
עוֹלָם: ג כִּי לֹא יִנוּחַ שִׁבְט
הָרָשָׁע, עַל גִּזְרֵל הַצַּדִּיקִים,
לְמַעַן לֹא יִשְׁלַחוּ הַצַּדִּיקִים
בְּעוֹלָתָהּ יְדֵיהֶם: ד הִיטִיבָה
יְי לטוֹבִים, וְלִישְׂרָאֵל
בְּלִבּוֹתָם: ה וְהַמָּטִים
עַקְלָקְלוֹתָם, יוֹלִיכֶם יְי אֶת
פְּעָלֵי הָאָוֶן, שְׁלוֹם עַל
יִשְׂרָאֵל:

ידבר על העתיד ומדמה רגלות כמו אדם שזורע בארץ יבשה בוכה ומתחנן להקב"ה שימטיר עליה שלא יפסיד
הזרע, ואם יוכה לקצור הוא נותן הודאה להקב"ה.

קבו א שִׁיר הַמַּעֲלֹת, בְּשׁוּב
יְי אֶת שְׂיִבַת צִיּוֹן, הֵיִינוּ
בְּחַלְמִים: ב אֲזִי יִמְלֵא שְׁחוּק
פִּינוּ, וְלִשְׁוֹנֵנוּ רִנָּה, אֲזִי
יֵאמְרוּ בַּגּוֹיִם, הִגְדִּיל יְי

(א) השיר המיעד לאמרו על
המעלות במקדש: בשוב ה' את
שבי ציון מגלות בבל — נהיה
בחלמים מרב שמחה ותמהון.

(ב) אֲזִי יִמְלֵא פִינוּ בְּשִׁחוּק
וְלִשְׁוֹנֵנוּ רִנָּה עַל גְּאֻלָּתֵנוּ; אֲזִי
יֵאמְרֵם בְּיָן הָעַמִּים: הִגְדִּיל ה'
לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהִים!

לַעֲשׂוֹת, עִם אֱלֹהִים: ג הַגְדִּיל
 יי לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ, הֵינֵנו
 שְׂמֵחִים: ד שׁוֹבֵה יי אֶת
 שְׁבִיתֵנו, שְׁבוּתֵנו כ' כִּפְיָקִים
 פִּנְגָּב: ה הַזְרְעִים בְּדַמָּעָה,
 בְּרִנָּה יִקְצְרוּ: ו הַלֹּחַ לֵלֶךְ
 וּבִכָּה, נִשָּׂא מִשָּׁךְ הַזֶּרַע, בֹּא
 יבֹא בְרִנָּה, נִשָּׂא אֶלְמָתֵינוּ:

(ג) וְאִמְנֵם הַגְדִּיל ה' לַעֲשׂוֹת
 לְמַעַנְנו, לִכְן הֵינֵנו שְׂמֵחִים.

(ד) הָשֵׁב נָא אֶת שְׁבִי צִיּוֹן
 מִהַגְלוֹת, וְהִשְׁמָחָה תִּהְיֶה אֲנִי
 בְּנִחְלֵי מִים הַמָּרוֹם אֲדָמָה
 יִבְשֶׁה,

(ה) הַזֹּרְעִים בְּאֲדָמָה יִבְשֶׁה
 עֵינֵיהֶם דּוֹמְעוֹת מִדָּאֲגָה שְׁלֹא
 תִצְמַח, וְעַל יְדֵי נִחְלֵי הַמַּיִם הֵם
 קוֹצְרִים בְּרִנָּה.

(ו) הַזֶּרַע בְּנִשְׂאָו כְּלֵי הַזֶּרְעָה,
 הוֹלֵךְ בְּדַמָּעָה מִדָּאֲגָה הָעֲתִיד,
 אֵךְ כְּאִשּׁוֹר נִשָּׂא אֶלְמָנוֹת
 הַתְּבוּאָה בּוֹא יבֹא בְרִנָּה.

בו מבואר האריך דור המלך מוכיח בני דורו, ובראשון שלמה בנו שיהיו כל מעשיו לשם שמים, ומגנה אנשי
 מותרים המונעים עצמם יומם ולילה במחיתן.

קבו א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת,
 לְשִׁלְמָה, אִם יי לֹא
 יִבְנֶה בֵּית, שׁוֹא עָמְלוּ בּוֹנוֹ
 בּוֹ, אִם יי לֹא יִשְׁמַר עִיר,
 שׁוֹא שָׁקֵד שׁוֹמֵר: ב שׁוֹא
 לָכֶם מְשֻׁכְּמֵי קוֹם, מְאֻחָרִי
 שָׁבֶת, אֲכִלִי לֶחֶם הַעֲצָבִים,
 כֵּן יִתֵּן, לִידִידוֹ שָׁנָא: ג הִנֵּה
 נַחֲלַת יי, בָּנִים, שָׂכָר פָּרִי

(א) הַשִּׁיר הַמֵּלִיץ לְאָמְרוֹ עַל
 הַמַּעֲלוֹת בְּמִקְדָּשׁ שְׁחָבְדוֹדוֹד עַל
 שְׁלֹמֹה בְּנוֹ: כְּאִשּׁוֹר אֵין רָצוֹן ה'
 לְבִנוֹת הַמִּקְדָּשׁ - לְשׁוֹא הַשְׁקִיעוּ
 בּוֹ הַבּוֹנִים עֲמָלָם; כְּאִשּׁוֹר אֵין
 רָצוֹן ה' לְשׁוֹמֵר אֶת הָעִיר לְשׁוֹא
 צוּפָה הַשׁוֹמֵר לְשִׁמְרָה.

(ב) שׁוֹא לָכֶם הַמְשֻׁכְּמִים לְקוֹם
 לְמִלְאֲכָתָם וּמִאֻחָרִים לְהַתְּעַבֵּב
 בָּהֶם, בְּעֲצָבוֹן תֹּאכְלוּ אֶת
 לֶחֶמְכֶּם! ה' הַמִּסְרִיג לְכָל נוֹתֵן
 מַחִיָּה גַם לְבוֹטְחִים בּוֹ הַמִּנְגְּדִים
 שִׁנֵּיהֶם מְעִיגָתָם לְעֶסֶק בַּתּוֹרָה.
 (ג) וּמִה שָׂכָר פָּרִי הַתּוֹרָה
 שְׂכָרָב לְוַמְדֶּיהָ? שֶׁהֵם
 מְעִמִּידִים תַּלְמִידִים קְבוֹנִים, זֹאת
 נַחֲלָתָם מֵאֵת ה'.

הַפֶּטֶן: ד פְּחָצִים בֵּיד גָּבוֹר,
כֵּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים: ה אֲשֶׁרִי
הַגָּבֵר אֲשֶׁר מָלֵא אֶת אֲשַׁפְתּוֹ
מֵהֶם, לֹא יִבְשׁוּ, כִּי יִדְבְּרוּ
אֶת אוֹיְבֵיהֶם בְּשַׁעַר:

(ד) פְּחָצִים בֵּיד גָּבוֹר — קָד
 הַתְּלִמִּידִים שֶׁהָאָדָם מַעֲמִיד
 בַּשָּׁנוֹת וְנַעֲרָיו, שֶׁהֵם מַחֲדִּידִים
 אֶת מֹחַו.
 (ה) אֲשֶׁרִי הָאִישׁ הַמִּמְלֵא בֵּיתוֹ
 תְּלִמִּידִים, הַהוּא לֹא יִצָּא מִבֵּיתוֹ
 כְּאֲשֶׁר יִתְנַצֵּחַ עִם יְרִיבָיו בְּשַׁעַר
 הַתּוֹרָה.

בו מבוואר כמה מעלות לאדם אם נהנה מיגיע כפיו, ואינו נהנה מאחרים, אף שרוצים ליתן לו במתנה, מב"ש
 נזילה, או עושה מלאכת ה' ברמיה, וכמה הנטות טובות שכן הראוי להיות ירא שמים.

קב"ח א שִׁיר הַמַּעֲלֹת, אֲשֶׁרִי
כָּל יִרְאָה יִי, הַהִלֵּךְ
בְּדַרְכָּיו: ב יִגִּיעַ כַּפִּיךָ כִּי
תֹאכַל, אֲשֶׁרִיךָ וְטוֹב לָךְ:

(א) הַשִּׁיר הַמַּלְיָד לְאָמְרוֹ עַל
 הַמַּעֲלֹת בְּמִקְדָּשׁ: אֲשֶׁרִי כָל יִרְאָה
 ה' הַהֹלֵךְ בְּדַרְכָּיו.
 (ב) אִם אֵתָה גַם נִהְיָה מִיָּגִיעַ
 כַּפִּיךָ אֲשֶׁרִיךָ וְטוֹב לָךְ בְּשִׁנִּי
 הַעֲלֹמֹת!

תהלות ש"ם

קב"ח אש"ר כל ירא ה' ההולך בדרכיו, יגיע כפיו כי תאכל אשריך וטוב לך. ונגמרא
 (נרות ב.) אמרו גדול הנהנה מיגיע כפו יותר מירא שמים דאילו גבי ירא
 שמים כתיב (ספסל קד) אש"ר איש ירא את ה', ואילו גבי נהנה מיגיעו כתיב יגיע כפיו
 כי תאכל אשריך וטוב לך, אשריך בעוה"ז וטוב לך לעוה"ב ולגבי ירא שמים וטוב לך
 לא כתיב ביה.

נראה לפרש דהנה יש שני מיני נדיקים, יש נדיק שהורמו ולידמו נקדושה והוא ירא את
 ה' מנעוריו, ושם עבודה ועמל לא יקשה בעיניו מגדול אהבתו ותשוקתו להשי"ת,
 כי נפשו חשקה בעבודתו ואין לו שום מניעה, אמנם יש נדיק שכל ימיו רעים, וצריך לעמול
 כל ימי חייו לכוף את יצרו כי יש בו נטיה לרע, ותמיד עומד בקשרי מלחמה עם יצרו
 כדי להכניע תאוות מורשי לבבו ולהתגבר על מידותיו הרעות להספיק לטוב.

ובספר בית אלוקים (ספר המשנה פ"ד) ביאר בזה הגמרא (תענית כה:) גבי האי עובדא דגזרו
 תענית על הגשמים, וירד ר"א לפני המזבח ולא נענה ירד רבי עקיבא אחריו
 ואמר אבינו מלכינו וכו' וירדו גשמים היו מרגני רגנן יצתה צה קול ואמרה לא מפני
 שזה גדול מזה, אלא שזה מעביר על מדותיו וזה אינו מעביר על מידותיו.

אֲשֶׁתְּךָ כְּגֵפֶן פְּרִיָּה, בִּירְכֶנִּי
 בֵּיתְךָ, בְּנִיךָ פְּשִׁתִּי זֵיתִים,
 סָבִיב לְשִׁלְחָנְךָ: הִנֵּה כִי
 כֵן, יִבְרַךְ גִּבּוֹר יִרְא יי:
 יִבְרַכְךָ יי מִצִּיּוֹן, וְרָאָה
 בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם, כָּל יְמֵי
 חַיֶּיךָ: וְרָאָה בָנִים לְבָנֶיךָ,
 שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל:

(ג) אֲשֶׁתְּךָ, אִם לְבָנִים וְבָנִים,
 מְשׁוּלָה לְגֵפֶן פְּרִיָּה, יוֹשֶׁבֶת
 בְּצִנְיָעוֹת בְּפִתְּךָ; בְּנִיךָ
 פְּשִׁתִּי זֵיתִים מְסָבִיב לְשִׁלְחָנְךָ.

(ד) הִנֵּה כִי כֵן יִתְבָּרֵךְ הָאִישׁ יִרְא
 ה'.

(ה) יִבְרַךְ אוֹתְךָ ה' בְּזִכְרוֹת צִיּוֹן
 לְרֵאוֹת וְלִשְׂמֹחַ בְּכָל הַטּוֹב
 שֶׁבִירֹשָׁלַם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

(ו) תִּרְאָה בָנִים לְבָנֶיךָ וְתִרְאָה
 שִׁשְׁרֵר שְׁלוֹם בְּיִשְׂרָאֵל.

תהלות שלום

וביאר דרבי עקיבא היה בן גרים ונולד במזוג רע וצמדות רעות, והוא העביר על מידותיו והספן לטוב, משא"כ ר"א שהיה לדיק בן לדיק חרע קודש מחצתו, והיה שלום עם יצרו ולכן נתקבלה תפילת רבי עקיבא עכ"ל. (וכ"ה גם בפסח"ק סידורו של שבת).

ונראה להוסיף ביאר זה, כי הדיק דמעיקרא שמוגו טוב ועוצד בוראו בנקל באין מפריע, לזה שכרו שמור לו לעולם שכולו טוב כי הרי שכר מצוה צהאי עלמא ליכא כמש"א חז"ל (קידושין לט:), לא בן זה הדיק שלעמל יולד וטרוד ציטרו להפוך מידותיו לטוב, אף שעל עמס קיום המצוות גם ישלם ה' פעלו צעוה"ב, אבל על העמל שיגע בשצירת מידותיו וכולו הפך טהור, על זה יש לו שכר טוב צעמלו גם צהאי עלמא, ולכן נענה ר"ע בתפילתו כיון שצדין הוא שיטול שכרו גם צוה העולם חלף עבודתו בשצירת מידותיו וציטול ראונו מפני רצון קונו.

והנה בקרן לדוד (ליקוט) פירש המזמור כאן דהדיק שטול צעמלות טובות והוא לדיק דמעיקרא נקרא ירא ה' כי האלוקים עשהו שיירא מלפניו ויגיע כפיך כי תאכל קאי על הדיק השני שלא נצרך צמידות של ירא ה' רק אחרי שיגע, ומאז והשיגה ידו להפוך מידותיו ואז אשריך וטוב לך ע"כ וצוה יובן דרבי חז"ל צאר היטיב, באומרם גדול הנהנה מיגיע כפו יותר מירא שמים, כלומר שזה שהגיע לדרגתו צרוב עמל ויגיעה גדול יותר מהירא שמים צטנעו, ולגביה כחיו אשריך וטוב לך ר"ל אשריך צעוה"ז וטוב לך לעוה"ב, כי הוא צא בשכרו גם צעוה"ז על עמלו ויגיעו ואילו צדי ירא ה' וטוב לך לא כתיבא, כי פועל אדם ישולם לו רק צעולם שכולו טוב.

קבט א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, רַבַּת,
צָרְרוּנִי מִנְעוּרִי, יֹאמֶר
נָא יִשְׂרָאֵל: ב רַבַּת צָרְרוּנִי
מִנְעוּרִי, גַּם לֹא יִכְלוּ לִי:
ג עַל גִּבִּי חָרָשׁוּ חָרָשִׁים,
הֶאֱרִיכוּ לְמַעֲנִיתָם לַמַּעֲנִיתָם כ':
ד יִי צִדִּיק, קִצֵּץ עֲבוֹת
רְשָׁעִים: ה יִבְשׁוּ, וַיִּסָּגוּ
אֲחֹר, פֶּל שְׁנָאֵי צִיּוֹן: ו יִהְיוּ
פֶחֱצִיר גִּגּוֹת, שֶׁקֶדְמַת שְׁלֶף
יִבֶּשׁ: ז שְׁלֹא מִלֵּא כִפּוֹ
קוֹצֵר, וַחֲצָנוּ מַעֲמֵר: ח וְלֹא
אָמְרוּ הָעֹבְרִים בְּרַכַּת יִי
אֲלֵיכֶם, בִּרְכָנוּ אֶתְכֶם בְּשֵׁם
יִי:

תפלה על אריכות הגלות בין העבדים.

ק"א א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת,
מִמַּעֲמָקִים קָרָאתִיהָ יִי:
(א) הַשִּׁיר הַמֵּיָעֵד לֹאמְרוּ עַל
הַמַּעֲלוֹת בְּמִקְדָּשׁ: מִמַּעֲמָקִי
הַצָּרוֹת קָרָאתִיהָ ה'.

(ב) ה' שָׁמַע אֶת קוֹלִי, וַיְהִי רָצוֹן לִפְנֵי קוֹל בְּקָשׁוֹתַי.
(ג) אִם עֲוֹנוֹתֵינוּ תִשְׁמַר וְתִזְכֹּר, וְתִרְצֶה לְהַפְרֵעַ מִמֶּנּוּ — ה' מִי יַעֲמֵד וַיֵּצֵא זָכָאֵי לִפְנֵיךָ?
(ד) כִּי עָמַד לְבַד הִיכַלְתָּ לְסִלְחָה, לְמַעַן יֵירָאוּ מִמֶּךָ בָּאָשֶׁר אֵין דֶּרֶךְ אֲחֶרֶת וְכָל־יִחְתָּד.
(ה) קִוִּיתִי אֶל ה' וְשׁוּב קָרָתָה נַפְשִׁי אֵלָיו וּלְדַבְּרֵי הַבְּטָחוֹתֶיךָ לְהוֹשִׁיעַנִי אָנִי מִיָּחַל.
(ו) נַפְשִׁי נִשְׁוָאָה לַה', הֲרִינִי מֵאֵלֶּה הַמַּצְפִּים לְבִקְרֵי־הַגְּאֻלָּה וְחוֹזְרִים וּמַצְפִּים לִשְׁחָל. (ז) כִּנְסַת־יִשְׂרָאֵל מִיָּחַל לַה' כִּי עִם ה' הַחֲסֵד וּמִרְבֵּה פְדוּת וּישׁוּעָה עִם יִשְׂרָאֵל.
(ח) וְהוּא אִמְנֵם וַיִּסְרֹךְ עַל יִשְׂרָאֵל מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו.

ב אֲדֹנָי שְׁמֶעָה בְּקוֹלִי, תְּהִי־יְיָ אֲזִינִיךָ קְשָׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנֵי: ג אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהי, אֲדֹנָי מִי יַעֲמֵד: ד כִּי עָמַד הַסְּלִיחָה, לְמַעַן תִּוְרָא: ה קִוִּיתִי יְיָ, קָרָתָה נַפְשִׁי, וּלְדַבְּרוֹ הוֹחֵלְתִּי: ו נַפְשִׁי לְאֲדֹנָי, מִשְׁמָרִים לְבִקְרֵי, שְׁמָרִים לְבִקְרֵי: ז יָחַל יִשְׂרָאֵל אֶל יְיָ, כִּי עִם יְיָ הַחֲסֵד, וְהִרְבֵּה עֲמוֹ פְדוּת: ח וְהוּא יַפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל, מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו:

בו יסופר שפלות דוד, והאריך לא נברה לבו כל ימיו, ולא עשה לו גדולות ותענוגי בני אדם.

(א) הַשִּׁיר הַמִּיָּעַד עַל יְדֵי דָוִד לְאָמְרוֹ עַל הַמַּעֲלֹת בַּמִּקְדָּשׁ: ה', לֹא גָבַהּ לְבִי לָנֶהֱג בַּשְּׂדֵה וְלֹא רָמּוּ עֵינַי לְהִתְגָּאוֹת, לֹא הִתְהַלַּכְתִּי בְּמָה שְׂגֹדֹל וּמִפְּלֵא מִמֶּנִּי, כִּי אִם בְּתֵם וּבְשִׁפְלוּת.

כא א שִׁיר הַמַּעֲלֹת, לְדָוִד, יְיָ לֹא גָבַהּ לְבִי, וְלֹא רָמּוּ עֵינַי, וְלֹא הִלַּכְתִּי בַּגְּדָלוֹת וּבַנִּפְלְאוֹת מִמֶּנִּי:

ספר ליום השבת קלב כ"ו לחודש חמישי שיט

ב אם לא שויתי ודוממתי
נפשי, כגמל עלי אמו,
כגמל עלי נפשי: ג יחל
ישראל אל יי, מעתה ועד
עולם:

זה השיר חברו רוד כשהיה דבר בעולם, והיה הוא חוקי ישראל מחבשים בשקים, והמשכן היה רזוק מהם, ולא יכלו להקריב קרבן לכך והיה מתעצם בתפלות גדולות, שהקב"ה יכור המרחות והענויים שעשה למצוא מקום לבנות על בית המקדש.

קלב א שיר המעלות, זכור יי
לדוד, את כל ענותו:
ב אשר נשבע ליי, נדר
לאביר יעקב: ג אם אבא
באהל ביתי, אם אעלה על
ערש יצועי: ד אם אתן שנת
לעיניי, לעפעפי תנומה:
ה עד אמצא מקום ליי,
משכנות לאביר יעקב:
ו הנה שמענוה, באפרתה,
מצאנוה בשדי יער:
ז נבואה, למשכנותיו,

(א) השיר המליד לאמרו על
המעלות במקדש: זכור ה' לדוד
את כל אשר ענה את נפשו
ועמל למצא מקום לבית
המקדש.

(ב) ואשר נשבע דוד לה' ונדר
לא"ל האביר אלקי יעקב.

(ג) באמרו: נשבעתי שלא אבוא
באהל ביתי, שלא אעלה על
יצועי מנחתי,

(ד) שלא אתן שנה לעיני ולא
תנומה לעפעפי,

(ה) עד שאמצא מקום להשראת
השכינה, מקום בו ישכן הא"ל
האביר אלקי יעקב.

(ו) והנה שמענוה הבשורה על
הקמת המקדש במקום מצלה,
מצאנוה במקום בתחום חלק
בגמין המשול לחיט היער
("בגמין זאב יטרף").

(ז) ואמרנו: נבואה למשכנות ה'

ונשתתנה שם להרום רגליו.

(ח) קומה ה' למקום השראתך במקדש, אפה ה' וארון התורה.

(ט) כהניך ילבושו בגדי כהנה וחסידיו תלויים לשריו וירגנו לפניה.

(י) בעבור דוד עבדך ובזכותו אל גא תשיב ריקם פני שלמה בני משים ה' בבואו להכניס את הארון בהיכל המקדש.

(יא) הן נשבע ה' לדוד שבועת אמת שלא ישוב ממנה: מצאצאיו מפרי בטןך אשים מלך לשבת על כסא מלכותך.

(יב) ואם ישמרו בניך את בריתי ותורתי אשר אלמדם — גם בגיהם אחריהם עדי עד ישובו על כסא מלכותך.

(יג) כי בחר ה' בציון, אותה אהב לקבץ למושב השכינה.

(יד) וה' אמר: זאת העיר להשראת שכינתי עדי עד, פה אשב כי אהבתי אותה.

(טו) אשלח ברכה במונה, אשביע בלחם את אביונה.

(טז) ואת כהניה אלביש ישע ועל חסידיה אשביע טובה לרגן מטוב לב.

נשתתנה להרום רגליו:

ח קומה יי, למנוחתך, אפה

וארון עזך: ט כהניך ילבושו

צדק, וחסידיך, ירגנו:

י בעבור דוד עבדך, אל תשב

פני משיחך: יא נשבע יי

לדוד אמת, לא ישוב ממנה,

מפרי בטןך, אשית, לכסא

לך: יב אם ישמרו בניך

בריתי, ועדתי זו אלמדם,

גם בגיהם עדי עד ישובו

לכסא לך: יג כי בחר יי

בציון, אהב למושב לו:

יד זאת מנוחתו עדי עד, פה

אשב, כי אהבתי: טו צידה

ברך אברך, אביונה אשביע

לחם: טז וכהניה אלביש

ישע, וחסידיה רגן ירגנו:

ספר ליום השבת קלג קלד כ"ז לחודש חמישי
שכא

ז שם אַצְמִיחַ קָרָן לְדָוִד,
עֲרֻכְתִּי גַר לְמִשִּׁיחִי:
ח אוֹיְבָיו אֶלְבִּישׁ בִּשְׁתִּי,
וְעָלָיו יַצִּיץ נִזְרוֹ:

בזה המזמור יכוין על מלך המשיח ועל הכהן אשר יהיה בימיו, מה טוב ומה נעים יהיה שבתם יחד.

(א) הַשִּׁיר הַמִּלְעָד עַל יְדֵי דָוִד
לְאָמְרוֹ עַל הַמַּעֲלֹת בְּמִקְדָּשׁ:
הִנֵּה מָה טוֹב וּמָה נָעִים
הַשְׂכִּינָה שׁוֹרָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ
וְיוֹשְׁבִים בּוֹ אֲחִים וְרָעִים יַחַד
עִם ה'.

(ב) בְּהִדְרַת הַשָּׁמֶן הַטוֹב שְׁנִמְשַׁח
בּוֹ אֶהְרֹן הַכֹּהֵן, בְּדִרְתּוֹ מֵרָאשׁוֹ
עַל זָקְנוֹ עַל שִׁפְתֵי בְגָדוֹ,

(ג) בְּדִדְרַת הַשֵּׁל הַיָּרֵד בְּשִׁפְעֵי
מִהַר מִרְמֹן הַגִּבֹּהַ אֶל הָרָרִי
צִיּוֹן, כִּי שָׁם בְּצִיּוֹן צִוָּה ה' אֶת
הַבְּרָכָה וְאֶת הַחַיִּים עַד הָעוֹלָם.

קלג א שִׁיר הַמַּעֲלֹת לְדָוִד,
הִנֵּה מָה טוֹב וּמָה נָעִים,
שְׁבֶתֶת אֲחִים גַּם יַחַד: ב כְּשִׁמְן
הַטוֹב עַל הָרָאשׁ, יֵרֵד עַל
הַזָּקֵן זָקֵן אֶהְרֹן, שִׁירֵד עַל
פִּי מִדְּוֹתָיו: ג כְּטֵל חֶרְמוֹן,
שִׁירֵד עַל הָרָרִי צִיּוֹן, כִּי שָׁם
צִוָּה יי אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד
הָעוֹלָם:

המשורר מעורר לב החכמים והחסידים שיעמדו ממזמרתם בלילה לבית ה' להתפלל, והשכר מבואר בחובו.

(א) הַשִּׁיר הַמִּלְעָד לְאָמְרוֹ עַל
הַמַּעֲלֹת בְּמִקְדָּשׁ: הִנֵּה בְּרָכוֹ
וְשִׁבְחוּ אֶת ה' כָּל עַבְדֵי ה'
הַעֹמְדִים בְּבֵית ה' וְעוֹסְקִים
בַּתּוֹרָה בְּלִילוֹת.

(ב) שָׂאוּ יְדֵיכֶם אִתָּם הַכֹּהֲנִים

קלד א שִׁיר הַמַּעֲלֹת, הִנֵּה
בְּרָכוּ אֶת יי כָּל עַבְדֵי
יי, הָעֹמְדִים בְּבֵית יי
בְּלִילוֹת: ג שָׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ,

וּבְרַכּוּ אֶת יי': ג יְבָרְכֶךָ יי'
מְצִיּוֹן, עֲשֵׂה שְׁמִים וְאַרְץ:

כ"ח לחודש

קלה א הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת שֵׁם
יי', הַלְלוּ עַבְדִּי יי':

ב שְׁעִמְדִּים בְּבֵית יי', בַּחֲצֹרוֹת

בֵּית אֱלֹהֵינוּ: ג הַלְלוּיָהּ כִּי

טוֹב יי', זְמָרוֹ לְשִׁמּוֹ כִּי

נְעִים: ד כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ

יְהוָה, יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ: ה כִּי

אֲנִי יַדְעָתִי כִּי גָדוֹל יי',

וְאֲדֹנֵינוּ מִכָּל אֱלֹהִים: ו כֹּל

אֲשֶׁר חָפֵץ יי' עָשָׂה, בְּשָׁמַיִם

וּבָאָרֶץ, בַּיָּמִים וְכָל תְּהוֹמוֹת:

ז מַעֲלָה נְשָׂאִים מִקְצֵה

הָאָרֶץ, בְּרָקִים לְמִטָּה עָשָׂה,

ח מוֹצֵא רוּחַ מֵאוֹצְרוֹתָיו:

ח שֶׁהִכָּה בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם,

יְבָרְכוּ אֶת יִשְׂרָאֵל, וְבָרְכוּ אֶת
ה'.

(ג) וְה' יְבָרֶךְ אֶתְכֶם מְצִיּוֹן, הוּא
אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁמִימִם וְהָאָרֶץ
וּבְיָדוֹ הַבְּרָכָה.

(א) הַלְלוּ יְהוָה! הַלְלוּ אֶת שֵׁם ה',
הַלְלוּהוּ עַבְדֵי ה'.

(ב) אֶתְכֶם עַבְדֵי ה' הָעוֹמְדִים
בְּבֵית ה' (הַכְּהֻנִּים) וְהָעוֹמְדִים
בַּחֲצֹרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ,
(ג) הַלְלוּ יְהוָה! כִּי טוֹב ה', זְמָרוֹ
לְשִׁמּוֹ כִּי נְעִים הוּא.

(ד) כִּי אֶת יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה
לְעַם, הוּא בָּחַר אֶת יִשְׂרָאֵל
לְהִיטֹת לוֹ לְעַם סִגְלָה.

(ה) כִּי אֲנִי יוֹדֵעַ, מִנְּקִלְאוֹתָיו
וּמַעֲשָׂיו, כִּי גָדוֹל ה', כִּי גָדוֹל
אֲדוֹנָנוּ מִכָּל הַמַּלְאוֹת הַשְּׁמַיִתִּים.

(ו) כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ ה' הוּא עוֹשֶׂה
בְּשָׁמַיִם, בָּאָרֶץ, בַּיָּמִים וּבְכָל
הַתְּהוֹמוֹת.

(ז) הוּא מַעֲלָה עֲנִיִּים מִקְצֵה
הָאָרֶץ מִתּוֹךְ הַיָּם, עוֹשֶׂה בְּרָקִים
לְקַיִי וְרִידַת הַמִּטָּה, הוּא מוֹצֵא
אוֹצְרוֹת לְרוּחַ שְׁמִימָא שֵׁם וְצֵא
בְּעַת הַצֶּנֶף.

(ח) הוּא אֲשֶׁר הִכָּה אֶת בְּכוֹרֵי
מִצְרַיִם מֵאֲדָם עַד בְּהֵמָה.

- (ט) שלח אותות ומפתים בתוך מצרים והקליא מכותיו בפרעה ובכל עבדיו.
- (י) ובצאת ישראל ממצרים הקה גוים רבים והרג מלכים מצומים,
- (יא) את סיחון מלך האמרי, וילעוג מלך הבשן, ולכל ממלכות כנען: ^{יב} ונתן ארצם נחלה, לישראל עמו: ^{יג} יי שמך לעולם, יי זכרך לדר ודר: ^{יד} כי ידין יי עמו, ועל עבדיו יתנחם: ^{טו} עצבי הגוים כסף וזהב, מעשה ידי אדם: ^{טז} פה להם ולא ידברו, עינים להם ולא יראו: ^{יז} אזנים להם ולא יאזינו, אף אין יש רוח בפיהם:
- (יב) ונמן את ארץ כנען לנחלה, נחלה עבור ישראל עמו.
- (יג) ה', שמך לעולם, זכרך לדר ודר — כגדלתך אז פן היכלת כדך לנקם נקמתנו גם היום,
- (יד) ובבוא העת ישפט משפט עמו מאויביהם ויחשב אף טוב על עבדיו.
- (טו) ואז יכירי הכל כי אלילי הגוים העשויים מקסף וזהב אין בהם ממש, כי מעשי ירי אדם המה.
- (טז) פה לאלילים אלה אף לא ידברו, עינים להם ולא יראו.
- (יז) אזנים להם ולא יאזינו, אפלו רוח חיים כמו בהמה אינו יוצא מפיהם.

יה (יח) קסופם של אלילים אלה, כף יהא סופם של עושיהם וכל אשר בוטח בהם.
 (יט) אכל אתם בית ישראל — ברכו את ה'! בית אהרן — ברכו את ה'!
 (כ) בית הלוי — ברכו את ה'! יראי ה' מהאמות שנתגירו — ברכו את ה'!
 (כא) ברוך ה' מצינן אשר השרה שכנתו בירושלים — הללו יה!
 יה פמוהם יהיו עשיהם, כל אשר בטח בהם: יט בית ישראל, ברכו את יי, בית אהרן, ברכו את יי: כ בית הלוי ברכו את יי, יראי יי ברכו את יי: כא ברוך יי מצינן, שכן ירושלם, הללו יה:

בה המזמור יש כ"ו פסוקים, נר ששה ועשרים דורות שהיה מבריא עולם עד שישאל קבלו את התורה, וזן אותם הקב"ה בתם, בלא שום שכר מצות. עיין ותראה מה היו החסדים.

קלו א הודו ליי כי טוב, כי לעולם חסדו: ב הודו לאלהי האלהים, כי לעולם חסדו: ג הודו לאדני האדנים, כי לעולם חסדו: ד לעשה נפלאות גדלות לבדו, כי לעולם חסדו: ה לעשה השמים בתבונה, כי לעולם חסדו: ו לרקע
 (א) הודו לה' כי טוב הוא — כי לעולם מתקנים חסדו.
 (ב) הודו לאדון הפחות העליונים כ.ל.ח.
 (ג) הודו לאדון המלאכים — כ.ל.ח.
 (ד) הודו לעושה נפלאות גדולות לבדו ואינו צריך לעזרת זולתו.
 (ה) הודו לעושה השמים בתבונה.
 (ו) הודו לשוטט בנשמת הארץ

על הפנים בראשית הבנינה.

(ז) הודו לעושה אורים גדולים
להאיר לעולם ומפרשם הלאה,

(ח) עשה את השמש למשל
ולתאיר ביום.

(ט) ועשה את הלכנה והכוכבים
למשל ולתאיר בלילה.

(י) הודו לה' שהנה בכורי
מצרים.

(יא) והוציא את ישראל עמו
מתוכם.

(יב) והוציאם ביד חזקה ובזרוע
נטויה.

(יג) הודו לה' שקרע ים סוף
ליי"ב חלקים עבור יי"ב
השבטים.

(יד) וכך העביר את שבטי
ישראל מתוך הים ליבשה.

(טו) ונער — ובלבל את פרעה
וחילו בים סוף.

הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם, כִּי לְעוֹלָם

חֲסֵדוֹ: ז לַעֲשֹׂה אוֹרִים

גְּדֹלִים, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:

ח אֶת הַשֶּׁמֶשׁ לְמַמְשָׁלַת

בַּיּוֹם, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:

ט אֶת הַיָּרֵחַ וְכּוֹכָבִים

לְמַמְשָׁלוֹת בַּלַּיְלָה, כִּי

לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ: י לַמַּה

מִצְרַיִם בְּבִכּוּרֵיהֶם, כִּי

לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ: יא וַיּוֹצֵא

יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם, כִּי לְעוֹלָם

חֲסֵדוֹ: יב בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֵרוּעַ

נְטוּיָה, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:

יג לַגִּזְרֵי יָם סוּף לַגִּזְרִים, כִּי

לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ: יד וְהַעֲבִיר

יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ, כִּי לְעוֹלָם

חֲסֵדוֹ: טו וַנַּעַר פְּרָעָה וַחֲיִלוּ

בַּיָּם סוּף, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:

מז	לְמוֹלִיךְ עֲמוּ בַמִּדְבָּר, כִּי	(טז) הוֹדוּ לַה' שֶׁהוֹלִיךְ אֶת עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר מִתּוֹךְ סַפּוֹק צָרָתָהֶם.
	לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ: יי לְמַפָּה	(יז) הוֹדוּ לַה' שֶׁהֵכֵה מְלָכִים גְּדוֹלִים בְּמַלְחָמַת יְהוָשֻׁעַ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן.
	מְלָכִים גְּדוֹלִים, כִּי לְעוֹלָם	(יח) הֵרַג שָׁם מְלָכִים אֲדִירִים וְחֲזָקִים.
	חֲסֵדוֹ: יח וַיַּהַרְג מְלָכִים	
	אֲדִירִים, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	
יט	לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי, כִּי	(יט) הוֹדוּ לַה' שֶׁהִקְנִיעַ וַהֲרַג אֶת סִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי.
	לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ: כ וַלְעוֹג מֶלֶךְ	(כ) וְאֵת עוֹג מֶלֶךְ הַכְּנָעַנִים.
	הַכְּנָעַנִים, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	
כא	וַנִּתֵּן אֶרֶץ לְנַחֲלָה, כִּי	(כא) הוֹדוּ לַה' שֶׁנָּתַן אֶרְצוֹתֵיהֶם לְנַחֲלָה.
	לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ: כב נַחֲלָה	(כב) אֶת הַנַּחֲלָה נָתַן לְיִשְׂרָאֵל עַבְדֵי ה'.
	לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ, כִּי לְעוֹלָם	
כג	חֲסֵדוֹ: כג שִׁבְשֹׁפְלָנוּ זָכָר	(כג) הוֹדוּ לַה' שֶׁמִּתּוֹךְ שְׁפִלוּתָנוּ וְעֲנִיָּנוּ בָּמִצְרַיִם זָכָר אוֹתָנוּ.
	לָנוּ, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	
כד	וַיַּפְרִקֵנוּ מִצָּרֵינוּ, כִּי	(כד) וַהֲצִיל אוֹתָנוּ מִיַּד צוֹרְרֵינוּ.
	לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ: כה נָתַן לָחֶם	(כה) הוֹדוּ לַה' הַנּוֹתֵן מֶזֶן לְכָל חַי.
	לְכָל בָּשָׂר, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	
כו	הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמַיִם, כִּי	(כו) הוֹדוּ לְאֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם הַמְכִּין מֶזֶן לְכָל בְּרִיּוֹתָיו.
	לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	

ספר ליום השבת קלז כ"ח לחודש חמישי

שבו

נאמר על חורבן הבית, איך נבוכדנצר היה שואל מהם שישרו הלויים בשביה כמו על הרוכין והם אמרו, איך נשיר את שיר ה' על אדמת נכר, ורוח הקודש היה מנחם אותם.

(א) על שפת נהרות בבל באשר ידדנו לגלות בבל, שם ישבנו גם בקינו בקרנו את ציון ממנה גרשנו.

(ב) על ענפי צעיר ערכה בתוך ארץ בבל תלינו את כנורותינו.

(ג) כי שם בקשו אונתו הפקלים השובים לנגן כנורות אלה דברי שיר, אויבנו הלוצגים לנו בקשוננו לשמחם באמנם: שירו לנו משירי ציון!

(ד) ענינו להם: איך נשיר את שיר ה' על אדמת נכר?

(ה) וקנסתי ישרא'ל אומרת: אם אשפחך ירושלים — תשפח יד מימי את פתח ביכלת הנגון.

(ו) תדבק לשוני לחכי ולא אוכל לזכר — אם לא אזכר אותך, אם לא אעלה את זכרון חרבן ירושלים בראש כל שמחותי.

(ז) זכר ה' לבני עשו הוא אדום את יום חרבן ירושלים, באשר היו מדברים ביניהם: החרבנו את העיר, החרבנוה פליל עד היסוד.

(ח) הוי לך מלכות בבל, סופך

קלז א על נהרות בבל שם

ישבנו, גם בקינו בזכרנו

את ציון: ב על ערבים

בתוכה, תלינו כנורותינו:

ג כי שם שאלונו שובינו

דברי שיר, ותוללינו

שמחה, שירו לנו, משיר

ציון: ד איך נשיר את שיר

י, על אדמת נכר: ה אם

אשפחך ירושלים, תשפח

ימיני: ו תדבק לשוני לחכי,

אם לא אזכרכי, אם לא

אעלה את ירושלים, על

ראש שמחתי: ז זכר יי לבני

אדום, את יום ירושלים,

האמרים, ערו ערו, עד

היסוד ביה: ח בת בבל

הַשְׂדוּדָה, אֲשֶׁרִי שִׁישְׁלָם
לָךְ, אֶת גְּמוּלָךְ שְׁגַמְלָת לָנוּ:

ט אֲשֶׁרִי שִׁיאֲחֹז וְנִפֵּץ אֶת
עַלְלֶיךָ אֶל הַסֵּלַע:

להיות שדודה! אשרי האיש
שינקם בך וישלם לך כגמולך
האכזרי שגמלת לנו.

ט) אשרי האיש שיאחז את
עוללך וינפצם אל סלע כאשר
עשית לעוללני.

שבתים גוראים נתן דוד להקב"ה, על חסד שעשה עמו וקיים הבטחתו, ונתן לו רמזות.

קלח א לְדוֹד אוֹדֶךָ בְּכָל לְבִי,
נִגַּד אֱלֹהִים אֲזַמְרֶנָּה:

ב אֲשֶׁת־חַוָּה אֶל הֵיכַל קִדְשֶׁךָ,
וְאוֹדָה אֶת שִׁמְךָ עַל חֶסֶדְךָ
וְעַל אֲמִתְּךָ, כִּי הִגְדַּלְתָּ עַל
כָּל שִׁמְךָ אֲמַרְתָּ: ג בַּיּוֹם

קָרָאתִי, וַתַּעֲנֵנִי, תִּרְהַבְנִי
בְּנִפְשִׁי עַז: ד יוֹדוּךָ יי כָּל
מַלְכֵי אֶרֶץ, כִּי שָׁמְעוּ אֲמָרִי
פִּיךָ: ה וַיִּשְׁירוּ בְּדַרְכֵי יי, כִּי

(א) לְדוֹד: אוֹדֶךָ ה' בְּכָל לְבִי,
גם בְּמַצְמֵד שָׂרִים וּגְדוּלִים אֲזַמֵּר
לך.

(ב) אֲשֶׁת־חַוָּה מִלֵּךְ הֵיכַל קִדְשֶׁךָ
וְאוֹדָה אֶת שִׁמְךָ עַל חֶסֶדְךָ וְעַל
הַבְּשׁוּתֶיךָ שֶׁנִּתְקַיְּמוּ בְּאֵמֶת;
אֲמַנְם שְׁמוֹתֶיךָ מוֹרִים עַל גְּבוּרָה
וְנִקְמָה — הִגְדַּלְתָּ עֲלֵיהֶם
מֵאֲמָרְךָ עַל מַדַּת טוֹבְךָ
וְסִלְחָנוּתְךָ.

(ג) בּוֹ בַּיּוֹם: שָׁקַרְתִּי אֶלֶיךָ עֲנִיתִי
לִי, הִגְדַּלְתָּ אוֹתִי וְנָתַתָּ עַז
בְּנִפְשִׁי.

(ד) הוֹדוּ לך כָּל מַלְכֵי הָאָרֶץ
בְּשִׁמְעֵם אֲמָרִי פִּיךָ וּדְבָרֹת
קִדְשֶׁךָ מִהַר סִינִי.

(ה) וַיִּשְׁירוּ שִׁירָה עַל דַּרְכֵי ה'

תהלות שלום

קלח) וישירו נדרכי ה' כי גדול כבוד ה', כי רם ה' ושפל יראה וגו', נל"פ עפ"מס"כ
נכ"י צלח מנחם צביאור הפסוק (ישעיה ס"ה י) שוש אשכנזי צה"י חגל נפשי
באלוקי, ותו"ד דהנה עם בניי מאמינים בניי מאמינים שהשי"ת עושה תמיד נסים ונפלאות
עד אין מספר רק שהם מלוכשים בטבע, אלז גם הטבע הוא בהשגחה פרטית מאת ה'
ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה אל"כ מכריזין עליו מלמעלה.

גָּדוֹל כְּבוֹד יי: וְכִי רָם יי:
וְשָׁפַל יִרְאָה, וְגִבּוֹת מִמָּרְחָק
יִידַע: וְאֵם אֵלֶיךָ בְּקָרֵב צָרָה
תְּחִינִי, עַל אֶף אִיבֵי תִשְׁלַח
יָדְךָ, וְתוֹשִׁיעֵנִי יְמִינְךָ: ה' יי:
יִגְמַר בְּעַדִּי, יי חֲסִדְךָ
לְעוֹלָם, מַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֵל
תִּרְךָ:

(א) כִּי רָם וְנִשְׂא ה' וּבְכָל זֶמֶן
יִרְאָה מִמָּרוֹמִים אֶת הַשָּׁפֵל
וּמִשְׁגִּיחַ צִלּוֹ לְטוֹבָה, וְאֶת
הַגִּבּוֹת הַמִּתְגַּאֲה מִיִּסּוֹר מִמָּרוֹם.

(ב) אֵם אֵלֶיךָ וְאֶבְנֵי פַעַם כְּתוּךְ
צָרָה גָּא תְּחִינִי! עַל אֶפֶס וְעַל
חֲמַתְּךָ שֶׁל אִוִּיבִי, הוֹשֵׁט לִי יָדְךָ
לְעִזְרָתִי וְתוֹשִׁיעַ לִי יָד יְמִינְךָ.

(ג) ה' יִסְפִּים לְהַעֲנוֹת לְבָבְךָ שְׂתִי;
ה', תִּבְרִי חֲסִדְךָ לְעוֹלָם! אֵל תִּתֵּן
רַפְיוֹן בְּבִגְדֵי בֵּית מִקְדָּשְׁךָ
שְׂכוֹנֵיגָהוּ יְדִידְךָ.

תהלות שלום

משא"ב אוה"ע טוענים שעולם כמנהגו נוהג ואין כבודו יתברך להשגיח בתחמונים רק השמים מכון שבתו.

אולם כאשר הקב"ה עושה גם למעלה מדרך הטבע אז יחד כולם מודים ומאמינים שיש מנהיג לבירה, וזנב כזה השמחה כפולה כי ישמחו השמים ותגל הארץ דע"י שניטולו בדרך גם היא משוש לכל הארץ, וכן בשמים שמים על שנתקדש שמו יתברך לעיני הגוים וכולם כאחד יעידון יגידון שאזעב אלוקים הוא, ויהללו את שם ה' כי נשגב שמו לבדו הדור על ארץ ושמים.

לא כן הנסים המלוכנים ומוסתרים בתוך הטבע, והגוים לא ידעו ולא יבינו אל פעולות ה' ויאמרו לא יראה יה, אז אין שמחה למעלה כי לא נתקדש שמו בעולם, והשמחה הוא רק למטה לזה שמכיר ורואה הנס המוסתר בטבע.

והנה גם הויה מורה על שידוד הטבע, ושם אלוקים בגי' הטבע רומז על הנהגת העולם בדרך הטבע, וזה הרמז שיש אש"ש זה' היינו כשהש"ת משדר מערכות הטבע אז השמחה כפולה בשמים ובארץ, תגל נפשי באלוקי ר"ל כאשר העולם מתנהג צנח"י "אלוקי" ע"פ דרכי הטבע, אז רק תגל נפשי לבדי ובשמחתי לא יתערב זר וכן נכר עכמ"ד.

והנה כבר ביארנו שא"ל האוה"ע הכופרים בהשגחתו יתברך בעולם הטבע, הש"ת מכוונה אללם "רס", משא"ב אלל בני"י הוא נקרא "גדול" כי הוא משגיח גם אל כל יושבי הארץ.

זה המזמור נבחר מאד, ואין בכל החמשה ספרים מזמור המיוסר לאדם בדרכי השם כמו זה המזמור, ומורה נפלאות בעצירת הולד, ואשרי לאדם האומר זה בכל יום.

קלט א למנצח, לדוד מזמור,

י חקרתני, ותדע:

ב אתה ידעת שבתי, וקומי,

בנתה לרעי מרחוק: ג ארחי

ורבעי זריתי, וכל דרכי

הספנתה: ד כי אין מלה

בלשוני, הן יי ידעת כלה:

ה אחר וקדם צרתני, ותשת

עלי בפכה: ו פליאה פליאה ב'

דעת ממני, נשגבה לא אוכל

לה: ז אנה אלך מרוחק,

ואנה מפניך אברח: ח אם

אסק שמים שם אתה,

(א) המזמור שחבר דוד בשביל המנצח במקדש: ה', חקרת את לבי ואתה מכיר וידע את סיכו.

(ב) אתה ידע את שבתי בבית ה' ואת קומי במקדש, ומכין למקוני ולקרבני אליך מפני חקי מרום.

(ג) על הליכתי ועל משכבי שמת ורמסגרת לבל אפגע בלעדיך: את כל דרכי אתה ידע ומכיר.

(ד) כי בטנם הופיעה מלה בלשוני הן אתה ה' כבר ידעת הכל מה ברצוני להגיד.

(ה) אתה יצרת אחורי ופני, את כל תנועותי, שמת עלי כפיתך: שלטונך.

(ו) הדעת עלימה ממני, נשגב ממני הדבר לא אוכל להבינו.

(ז) אנה אלך מרום בעסק? אנה מפניך אברח?

(ח) אם אעלה לשמים — שם אתה? באשר אציע השאול למצא בשבילי שם הגד?

תהלות שלום

וזה המנון נפסק וישירו דרכי ה', קאי על כלל ישראל שהם מודים ומהללים לה' בכל דרכיו, הן דרכי הנס וגם דרכי הטבע, ואומרים כי "גדול" כבוד ה' היינו משמשים גם בתחתונים ואין טבע נעולם כלל, כי "רם" גבי אלו שהקב"ה נקרא אללם רם, כלומר האלוה"ע הכופרים שהשגחה בכ"ז ה' וספל יראה ר"ל בעת שהעולם מתנהג על פי ה' כשידוד הטבע אז וספל יראה גם השפל דהיינו הגויים יראו את כבוד ה' וידו שה' פעל כל זאת.

(ט) אם אָעֲשֶׂה לִי כְנָפִים לֵעוֹף
בְּמַהֲיֹרֹת קִרְגִּי אֹרֶי־שָׁחַר, עַד
אֲשֶׁר אָשָׁפֶן בְּעַמְקֵי הַיָּם,

(י) הֲלֹא גַם שָׁם יָדָךְ תְּדַרְכֵנִי,
גַם שָׁם תִּפְזֹק בִּי יְיָ יִמְיִנֶךָ.

(יא) וְאִם אִמְרֵי שְׁהַחֲשֹׁךְ אֶפְלִי
עָלַי וְיִסְתִּירֵנִי מִפְּנֵיךָ, הַלֵּילָה
זֶה אֶבְעָדִי בְּמִסְד־חֹשֶׁךְ לְכָל
אֶתְרָאָה,

(יב) גַם שָׁם אֵין לִי מְנוּחָה, כֹּל
חֹשֶׁךְ אֵינוֹ מִחֹשֶׁךְ מוֹלֵךְ, וְלֵילָה
כִּי־אֵין אֶצְלֶךָ, חֹשֶׁכָה וְאוֹרָה
שְׁוֹת לָךְ.

(יג) אִמָּה לְצַרְתָּ כְּלִי־חַיִּי
הַחוֹשְׁבוֹת, וּבְעוֹדִי בְּכַטָּן אָמִי
סִבְכָת עָלַי בְּעֲצָמוֹת וְגִידִים.

(יד) אוֹדָה לָךְ ה' כִּי נוֹרָאָה
נִקְלָאָה יְצִירְתִּי, נִקְלָאִים מַעֲשֵׂיֶיךָ
בִּיצִירַת הָאָדָם, וְנִפְשֵׁי יוֹדְעֹת
זֹאת הֵיטֵב.

(טו) לֹא נִעְלָמוּ מִמֶּךָ כָּל עֲצָמֵי
וְגוֹפֵי שְׁנוּצְרוּ בְּסֶתֶר וְהִתְרַקְמְתִי
בְּמִדּוֹר הַתַּחְתּוֹן שֶׁל אֶרֶץ־
מוֹלְדֹתִי בִּרְחֹם אָמִי.

(טז) עֵינֶיךָ רְאוּנִי בְּהִיּוֹתִי גִלְם
בְּטָרָם הַיּוֹלֵדִי; הֵן עַל סִפְרֶךָ
כְּתוּבִים כָּל הָאֲנָשִׁים וְיִמְיָהֶם
כָּאֵלוּ כְּכֹר נִוצְרוּ, וְזֶה בְּרֹאשִׁית
הַקְּרִיאָה בְּטָרָם נִבְרָא יוֹם אֶחָד
בְּמַצִּיאוֹת.

(יז) וּכְגֹסֶת־יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר: מָה

וְאַצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּךְ: ט אֲשָׂא
כְנָפֵי שָׁחַר, אֲשַׁכֶּנֶה בְּאַחֲרִית
יָמַי: י גַּם שָׁם יָדָךְ תִּנְחֵנִי,
וְתֹאחֲזֵנִי יְמִינֶךָ: יא וְאִמְרֵי
אֶךָ חֹשֶׁךְ יִשׁוּפְנִי, וְלֵילָה
אוֹר בְּעֵדֵנִי: יב גַּם חֹשֶׁךְ לֹא
יִחַשֵׁיךָ מִמֶּךָ, וְלֵילָה כִּי־אֵין
יָאִיר, בְּחַשִּׁיכָה כְּאוֹרָה: יג כִּי
אַתָּה קָנִיתָ כְּלִי־חַיִּי, תִּסְכְּנִי
בְּכַטָּן אָמִי: יד אוֹדָךְ, עַל כִּי
נוֹרָאוֹת נִפְלִיתִי, נִפְלָאִים
מַעֲשֵׂיֶיךָ, וְנִפְשֵׁי יוֹדְעֹת מְאֹד:
טו לֹא נִכְחַד עֲצָמֵי מִמֶּךָ,
אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּסֶתֶר, רִקְמֹתִי
בְּתַחְתִּיּוֹת אֶרֶץ: טז גִּלְמִי רָאוּ
עֵינֶיךָ, וְעַל סִפְרֶךָ כָּל־
יִפְתָּבוּ, יָמִים יִצְרוּ, וְלוֹ כ' ^{וְלֹא כ'}
אֶחָד בָּהֶם: יז וְלִי, מָה יִקְרוּ

רַעִיף אֵל, מָה עָצְמוֹ
 רֵאשִׁיָּהֶם: י אֶסְפָּרָם, מַחֹל
 יִרְבוֹן, הִקִּיצְתִּי, וְעוֹדֵי עֲמֹךְ:
 יט אִם תִּקְטֹל אֱלֹהֵי רָשָׁע,
 וְאַנְשֵׁי דָמִים סוֹרוּ מִנִּי:
 כ אֲשֶׁר יִמְרוּךְ לְמִזְמָה, נִשְׂוֹא
 לַשָּׂוֵא עָרִיךְ: כא הֲלוֹא
 מִשְׁנֵאִיךְ יי אֶשְׁנֵא,
 וּבִתְקוּמִיךְ אֶתְקוּטָט:
 כב תִּכְלִית שְׁנֵאָה שְׁנֵאֲתִים,
 לְאִיִּבִים הָיוּ לִי: כג חָקְרָנִי
 אֵל וְדַע לִבִּי, בְּחִנִּי וְדַע
 שְׂרַעֲפִי: כד וִרְאֵה אִם דֶּרֶךְ
 עֲצָב בִּי, וְנִחְנִי בְּדֶרֶךְ עוֹלָם:

יִקְרִים הַצְדִּיקִים שֶׁהִתְרוֹצְעוּ עִם
 הָאֵל, מָה עָצוֹם הַשִּׁבּוֹן
 מִצְשֵׁיהֶם הַטּוֹכִים!

(יח) אִם אֶסְפֹּר מִצְשֵׁיהֶם — הֲלֹא
 יִרְבוּ מִצְרָרֵי חוֹל! גַּם בְּעִמְדֵי
 בָּקָץ הַדּוֹרוֹת הִנֵּנִי עוֹד קֶשְׁוֶה
 בָּךְ וְלֹא נָטִיתִי מֵאַחֲרֶיךָ ה' (מִכֹּחַ
 צְדִיקִים אֵלֶּה).

(יט) מִי יִתֵּן וְתִשְׁמֵד אֶתְּךָ אֱלֹהֵי
 אֱוֹה הַרָשָׁע הַמִּפְרִיעַ לִי בַעֲבוּרְךָ,
 וְאַנְשֵׁי דָמִים יִסּוּרוּ מִנִּי.

(כ) כִּי הֵם מִזְכִּירִים אֶת שְׁמֶךָ עַל
 מִזְמוֹתֶיךָ הַרְעוֹת, אוֹיְבֶיךָ
 נוֹשְׂאִים לַשָּׂוֵא אֶת שְׁמֶךָ.

(כא) הֲלֹא מִשְׁנֵאִיךָ ה' אֶשְׁנֵא,
 וּבִמְתוּקִימִים עַל תּוֹרְתְךָ
 אֶתְקוּטָט.

(כב) אֲנִי שְׁנֵא אוֹתָם בְּתִכְלִית,
 לְאוֹיִבִים הָיוּ לִי.

(כג) וְאֲנִי, חָקְרָנִי אֵל וְתַדַּע כִּי
 לִבִּי יִשָּׁר בְּאִמּוּנָתְךָ, בְּחִנִּי
 וְתַדַּע כִּי מִחֻשְׁבוֹתַי הֵן בַּק אֵלֶיךָ.

(כד) וְהִיָּה אִם תִּזְכֹּחַ כִּי יֵשׁ בְּדֶרֶךְ
 בְּרִי לְהַכְעִיסְךָ וְלִהְצִיבְךָ —
 קִחְנִי וְנִחְנִי בְּדֶרֶךְ כָּל הָאָרֶץ.

זה הבזמור חזר רוד על המלשנים, ובפרט על דואג שהיה ראש לכל הקושרים, לכך היה אומר, "ה' שאלהים
 מן השמים יבא ופיל ברק עליו, עד שיצא מן העולם. וחפלה זו יאמר כל יחיד שיש לו מלשנים.

כ"ט לחודש

קמ א לְמִנְצַח מִזְמוֹר לְדָוִד:
 ב חֲלִצְנִי יי מֵאֲדָם רָע,

(א) הַמִּזְמוֹר שֶׁחָזַר דָּוִד בְּשִׁבְלִי
 הַמִּנְצָח בְּמִקְדָּשׁ.

(ב) חֲלִצְנִי ה' מֵאֲדָם רָשָׁע,

מַאִישׁ חֲמָסִים תִּנְצְרֵנִי : שְׁמַרְנִי מֵאִישׁ עוֹשֶׂה חֲמָס וְשׁוּד .
 אֲשֶׁר חָשְׁבוּ רָעוֹת בְּלִבְכָּל יוֹם , יִגְוְרוּ מִלְחָמוֹת : (ג) הִלְלוּ חוֹשְׁבִים רָעוֹת בְּלִבָּם כָּל יוֹם — עֲשֵׂה שְׁתֵּהִינָה מִלְחָמוֹת בְּמִגְוָרֵיהֶם .
 לְשׁוֹנָם כִּמּוֹ נָחַשׁ , חֲמַת עֶבְשׁוֹב תַּחַת שְׁפָתֵימוֹ סָלָה : (ד) אֲנָשִׁים אֵלֶּה מְשׁוֹנִים אֵת לְשׁוֹנָם לְדַבֵּר רָעוֹת , כְּנֹחַשׁ הַמַּחְדָּד לְשׁוֹנוֹ לְנֹשֶׁף , וְתַמִּיד בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם אָרֶס שֶׁל עֶפְכִּישׁ מִסָּבִין .
 שְׁמַרְנִי יְיָ מִיַּד רָשָׁע , מֵאִישׁ חֲמָסִים תִּנְצְרֵנִי , אֲשֶׁר חָשְׁבוּ לְדַחוֹת פַּעַמִּי : (ה) שְׁמַרְנִי מִיַּד רָשָׁע , שְׁמַרְנִי מֵאִישׁ עוֹשֶׂה חֲמָס , הַזּוֹמָמִים לְדַחוֹת אֵת רִגְלִי לְהִכְשִׁילֵנִי .
 פַּח לִי וַחֲבָלִים , פָּרָשׁוֹ רֶשֶׁת לִיד מַעְגָּל , מִקְשִׁים שְׁתוֹ לִי סָלָה : (ו) אֵלֶּה הַרְשָׁעִים הַגָּאִים טִמְנוּ לִי מִלְכָּדָת לְתַקְשָׁנִי , כָּבֹד פָּרָשׁוֹ חֲבָלִים לְסֹגֹר אֵת הַרְשָׁת סְבִיבִי בְּרֹדֶף הַלּוֹכִי , תַּמִּיד שׁוֹמֵם לִי מִקְשִׁים לְהַפִּילֵנִי .
 הָאֲזִינָה יְיָ קוֹל תַּחֲנוּנֵי : (ז) אֲמַרְתִּי לִהֵ : אֵלִי אָתָּה , יְיָ הוֹדָה קְרִי אֱלֹהִים אֲדָנִי , עֲזֹר יְשׁוּעָתִי , סִבּוֹתָהּ לְרֹאשִׁי בְּיוֹם נִשְׁקָה : (ח) אָתָּה עֲזֹר יְשׁוּעָתִי , אָתָּה מְסֻבָּךְ וּמִגֻּזֶּן עַל רֹאשִׁי בְּיוֹם מִלְחָמָה .
 מֵאֲוִי רָשָׁע , זִמְמוֹ אֶל תִּפְקֹ , יְרוֹמוֹ סָלָה : (ט) אֵל תַּתֵּן יְיָ לְרָשָׁע לְמַלֵּא אֵת שְׁאִיפָתוֹ , אֵל תַּתֵּן לוֹ לִבְצָע מִחֲשָׁבְתוֹ הַרְעָה שִׁיזְכֹּל לְהַתְגָּאוֹת תַּמִּיד .
 עֲמַל שְׁפָתֵימוֹ יִכְסְמוֹ : (י) קְבֹצַת־רָשָׁעִים זֶה אוֹמְרָת לְהִסָּב אוֹתִי מַעֲלִיד — נִכְסָה אוֹתָם הַשָּׂקֶר עֲצָמוֹ הַמִּמְלֵא פִיהֶם .

יא ימוטו ימינו כ' עליהם גחלים,
באש יפלים, במהמרות כל
יקומו: יב איש לשון, כל
יבון בארץ, איש חמס רע
יצודנו למדחפת: יג ידעתי
ידעת כ' פי יעשה יי דין עני,
משפט אבינים: יד אף,
צדיקים יודו לשמה, ישובו
ישרים את פניו:

(יא) יתמוטטו פחת גחלי
הגיהנם, יפילו אותם באש,
במריבות ובמלקמות — לכל
תהא להם עוד תקומה.

(יב) איש בעל לשון רע לא תהא
דרכו נכונה בארץ, איש חמס
זה רעתו תלכד אותו להדחף
מצרה לצרה.

(יג) יודע אני כי בסופו של דבר
יעשה ה' דין עני העשוק
ומשפט אבינים וינקם את
נקמתם.

(יד) אף ימהר ה' את הנשועה
למען יודו הצדיקים לשמו
והישרים ישובו לדרש את ה'
ולהתפלל לפניו.

מוסר גדול, שכן הראוי לאדם להתפלל להקב"ה שיעזרו, שלא ידבר בפיו ולשונו מה שאין בלבו, וכמו שומר
השער לא יניח לפתוח הפתח, רק לצורך כן יהיו שפתיו. עין בפנים, וזראה דברים רמזורים לאדם לחשובה.

קמא א מזמור לדוד, יי
קראתיך, חוששה לי,
האזינה קולי בקראי לך:
ב תכון תפילתי קטרת לפניך,
משאת פפי, מנחת ערב:
ג שיתך יי שמרה לפי, נצרה
על דל שפתי: ד אל תט לבי
לדבר רע, להתעולל עלולות

(א) המזמור שחבר דוד: ה',
קראתי לך, חוששה לעזרתי,
האזינה קולי בקראי לך.

(ב) תהא תפילתי נכונה לפניך
בהקדחת קטרת; מה שאני נושא
בפי אליך ומתפלל, יחשב
במנחה הנקדחת בערב.

(ג) צשה לי ה' משמר לפי לדבר
צחות בתפילתי שתהא לרצון,
שמר על דלתות שפתי כי ידברו
בראיו.

(ד) אל יהא לבי נוטה לדבר רע
לקבל פעולות רשע יחד עם

אָנשים פּוֹעֲלֵי שְׂקָר, וְלֹא אֱהִיָּה
מִסֵּב אִתָּם בְּמַנְעֵמֵי סִעֲדוֹתֵיהֶם.

(ה) טוב לי שְׁהֵנִיבִיא הַצִּדִּיק
הַזֶּה בִּי בְּשִׁבְטֵי־תוֹכַחְתּוֹ שֶׁהוּא
חֹסֵד בְּשִׁבְלִי; אֲף כִּי הוֹצֵק עַל
רֹאשִׁי שְׁמֹן־מִלְכוּת לֹא אֶסִּיר
רֹאשִׁי מִתּוֹכַחְתּוֹ לְלַחֵם עִם
הָאֲנָשִׁים הַרְעִים, כִּי זֹאת תִּפְלְתִּי
תְּמִיד לְבַל אֶכְשֵׁל בָּהֶם.

(ו) כִּי שׁוֹפְטֵיהֶם וּמְנַהֲיֵיהֶם שֶׁל
פּוֹעֲלֵי הַשְּׂקָר מִשְׁתַּמְטִים מִדֶּרֶךְ
הַטּוֹב וּמִתַּמְסָרִים בְּיַדִּי יִצְרָם
הַקָּשָׁה כְּסָלַע, וְאִם כִּי שָׁמְעוּ
אֲמָרֵי הַנְּעִימִים — לֹא שָׁבוּ
מִדֶּרֶכָם.

(ז) כִּמוֹ הַפּוֹלֵחַ־הַכּוֹקֵעַ עֲצִים
בְּאֶרֶץ וְהַבִּקְעִים מִתַּפְזָרִים —
כֵּךְ נִתְפָּזְרוּ עֲצָמוֹתֵינוּ עַד פִּי
הַשְּׂאוֹל, כָּל זֶה אֲנִי סוֹבְלִים
מִרְעוֹת וְשָׁעִים אֵלֶּה.

(ח) וְשׁוֹב אֲבָקֶשׁ, הֲלֹא אֵלֶיךָ
אֲלָקִים גְּשׁוּאוֹת עֵינֵי וּבֶדֶךְ חֲסִיתִי
— אֵל גָּא תִּשְׁלִיךְ אֶת נַפְשִׁי
מִלִּפְנֵיךְ.

(ט) שְׁמַרְנִי מִהֲרֹשֶׁת שְׂאוֹיבִי
טָמְנוּ לִי, שְׁמַרְנִי מִמּוֹקְשֵׁי פּוֹעֲלֵי
הַשְּׂקָר.

(י) יִפְלוּ הַרְשָׁעִים עֲצָמָם
בְּמִלְכּוּת שֶׁהֵם פּוֹרְשִׁים לְרַגְלִי,
יִפְלוּ יַחַד אִם אֶעְבֹּר מִשָּׁם, כֹּל
יִכְלוּ לְחַפְּשֵׁנִי.

בְּרַשַׁע אֶת אִישִׁים פְּעֻלִּי
אֹן, וּבֹל אֲלֵהֶם

בְּמַנְעֵמֵיהֶם: ה יִהְלֵמְנִי צִדִּיק
חֹסֵד וְיוֹכִיחֵנִי, שְׁמֹן רֹאשִׁי
אֵל יְנִי רֹאשִׁי, כִּי עוֹד

וּתִפְלְתִּי, בְּרַעוּתֵיהֶם:

ו נִשְׁמְטוּ בְּיַדִּי סָלַע
שׁוֹפְטֵיהֶם, וְשָׁמְעוּ אֲמָרֵי כִּי

נַעֲמֹו: ז כִּמוֹ פִּלֵּחַ וּבִקְעָה

בְּאֶרֶץ, נִתְפָּזְרוּ עֲצָמוֹנֵנוּ לְפִי

שְׂאוֹל: ח כִּי אֵלֶיךָ יִהְיֶה

קְרִי אֱלֹהִים אֲדֹנָי, עֵינֵי, בְּכַה

חֲסִיתִי, אֵל תִּעַר נַפְשִׁי:

ט שְׁמַרְנֵי מִיַּדִּי פַח יִקְשׁוּ

לִי, וּמִקְשׁוֹת פְּעֻלִּי אֹן:

י יִפְלוּ בְּמִכְמָרֵי וְרָשָׁעִים,

יַחַד, אֲנִכִּי עַד אֶעְבֹּר:

חפלה נוראה לידו כשהיה במערה, וברת כנף דמועיל, וכן היה אומר, אנה אפנה ואנה אברח, אין לי אלא לצעוק אליך.

קמב א מִשְׁכִּיל לְדָוִד, בְּהִיּוֹתוֹ

בְּמַעֲרָה תִּפְלָה: ב קוֹלִי

אֶל יְיָ אֶזְעַק, קוֹלִי אֶל יְיָ

אֶתְחַנֵּן: ג אֶשְׁפֹּךְ לִפְנֵי

שִׁיחִי, צִרְתִּי לִפְנֵי אֲגִיד:

ד בְּהִתְעַטֵּף עָלִי רוּחִי, וְאַתָּה

יִדְעַתְּ נִתִּיבָתִי, בְּאַרְחֵךְ זוֹ

אֶהְלֶךְ, טִמְנֵנוּ פֶּחַ לִי: ה הִבִּיט

יָמִין וְרָאָה וְאִין לִי מִכִּיר,

אֲבַד מְנוּס מִמֶּנִּי, אִין דּוֹרֵשׁ

לְנַפְשִׁי: ו זַעֲקָתִי אֵלֶיךָ יְיָ,

אֲמַרְתִּי אַתָּה מַחְסִי, חֲלָקִי

בְּאַרְצֵן הַחַיִּים: ז הִקְשִׁיבָה

אֶל רִנָּתִי, כִּי דִלּוֹתִי מְאֹד,

הִצִּילָנִי מִרְדָּפִי, כִּי אֲמָצוּ

מִמֶּנִּי: ח הוֹצִיָּאָה מִמִּסְגֵּר

נַפְשִׁי, לְהוֹדוֹת אֶת שְׁמֶךָ, בִּי

(א) הַמְזֻמָּר שֶׁחֶבֶר דָּוִד עַל יְדֵי

מִתְרַגְּמָן, תִּפְלָתוֹ שְׂאֵמֶר בְּמַעֲרָה

בְּהִיּוֹתוֹ נִרְדָּף עַל יְדֵי שְׂאֵל.

(ב) בְּקוֹלִי אֶזְעַק אֶל ה', בְּקוֹלִי

אֶתְחַנֵּן אֶל ה'.

(ג) אֶשְׁפֹּךְ לִפְנֵי שִׁיחִי וְצִרְתִּי,

אֲגִיד לִפְנֵי אֶת צִרְתִּי.

(ד) כְּאִשֶּׁר מִתְעַלֶּפֶת עָלִי רוּחִי

מִכָּאֵב, הֵן אַתָּה ה' יוֹדֵעַ אֶת

נִתִּיבָתִי כִּמְהָ מוֹקְשִׁים בָּהּ,

בְּאַרְחֵךְ זוֹ שְׂאֵנִי הוֹלֵךְ עָלֶיךָ טִמְנֵנוּ

אוֹיְבֵי פֶחַ לְלִבִּי.

(ה) הִבִּיטָה בְּצֵד יָמִינִי וְרָאָה כִּי

אִין לִי מִכִּיר שִׁמְכָה נֶגֶד רִדְפִי,

אֲבַד מְנוּס מִמֶּנִּי וְאִין דּוֹרֵשׁ

לְנַפְשִׁי לַחֹשׁ לְעִזְרָתִי.

(ו) לָכֵן זַעֲקָתִי אֵלֶיךָ ה', אֲמַרְתִּי

רַק אַתָּה מַחְסִי, אַתָּה חֲלָקִי

בְּאַרְצֵן הַחַיִּים.

(ז) הִקְשִׁיבָה אֶל תִּפְלָתִי כִּי דִלּוֹתִי

מְאֹד, הִצִּילָנִי מִרְדָּפִי כִּי אֲמָצוּ

וְגִבְרוּ מִמֶּנִּי.

(ח) הוֹצִיָּאָה אֶת נַפְשִׁי מִמִּסְגֵּרָה

הַסְּגוּרָה כְּדֵי שְׂאֵבֶלָה לְהוֹדוֹת

אֶת שְׁמֶךָ; הַצִּדִּיקִים יִכְתִּירוּךָ

יִכְתְּרוּ צְדִיקִים, פִּי תִגְמַל
עָלַי :

גם זה המזמור מהענין אשר לפניו.

(א) המזמור שחבר דוד : ה' שָׁמַע
תַּפְלָתִי, הֶאֱזִינָה אֵל תַּחֲנוּנִי,
כִּאֲשֶׁר הִבְטַחְתָּ נַאֲמָנָה
לְהוֹשִׁיעַנִי צָנְנִי בְּצַדִּיקְךָ.

(ב) אל תבוא עקשו במשפט עם
עבדך; אם תשפט כל אחד לפי
מעשיו — לא יצדק לפניך כל
חי בעולם.

(ג) אם חטאתי לך, נְעֻשְׁתִּי כְכֹר
כִּי יֵרֶךְ אוֹיֵב נַפְשִׁי, דָּכָא אֶת
נַשְׁמָתִי צַד לְאָרֶץ וְהוֹשִׁיבֵנִי
בְּמַחֲשָׁבִי שְׂאוֹל בּוֹ שׁוֹכְנִים
הַמֵּתִים מֵעוֹלָם.

(ד) ורוחי התעלפה מֵרֵב צַעַר,
וּלְבִי אֶטּוֹם בְּקִרְבִּי מִתְמַהוֹן
וּבִהְלָה.

(ה) וְהִנֵּה נִזְכַּרְתִּי בְיָמִים מְקֻדָּם,
כִּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ לְנוּ נִסִּים, חֲשַׁבְתִּי
עַל פְּעֻלֶּיךָ הַנִּפְלְאִים וְדִבַּרְתִּי עַל
מַעֲשֵׂי יְדִיד לְמַצְנֵנִי.

(ו) אֲנִי פֹרֵשׁ יָדִי בַתְּפִלָּה אֲלֶיךָ,
נַפְשִׁי צְמָאָה לָךְ בְּגִלּוֹת כְּאָרֶץ
צִיָּפָה וְצִחִיתָה הַמְשַׁתְּקָה
תָּמִיד לְמִים.

(ז) מִהֵרָ, עֲנֵנִי ה', כְּלָתָה וְנִכְסְפָה

קמג א מְזֻמּוֹר לְדָוִד, יִי שָׁמַע
תַּפְלָתִי, הֶאֱזִינָה אֵל

תַּחֲנוּנִי, בְּאִמְנַתְךָ עֲנֵנִי
בְּצִדִּיקְךָ: ב וְאַל תִּבּוֹא

בְּמִשְׁפַּט אֶת עַבְדְּךָ, כִּי לֹא
יִצְדֹק לִפְנֶיךָ כָּל חַי: ג כִּי

רֵדְךָ אוֹיֵב נַפְשִׁי, דְּכָא לְאָרֶץ
חִיתִּי, הוֹשִׁיבֵנִי בְּמַחֲשָׁבִים

כְּמִתִּי עוֹלָם: ד וַתִּתְּעֵשְׁךָ עָלַי
רוּחִי, בְּתוֹכִי יִשְׁתַּוְּמִם לְבִי:

ה זָכַרְתִּי יָמִים מְקֻדָּם, הִגִּיתִי
בְּכָל פְּעֻלָּה, בְּמַעֲשֵׂה יְדִידְךָ

אַשׁוּחַח: ו פִּרַשְׁתִּי יָדִי אֲלֶיךָ,
נַפְשִׁי כְּאָרֶץ צִיָּפָה לָךְ סָלָה:

ז מִהֵרָ, עֲנֵנִי יִי, כְּלָתָה רוּחִי,

אל תסתַר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי,
וּנְמַשְׁלֹתִי עִם יָרְדֵי בֹרֶ:
ח הַשְׁמִיעֵנִי בִפְקֹר חֲסִדֶּךָ, כִּי
בָךְ בִּטְחָתִי, הוֹדִיעֵנִי דֶרֶךְ זֹו
אַלֶּךְ, כִּי אֵלֶיךָ נִשְׁאַתִּי
נִפְשִׁי: ט הַצִּילֵנִי מֵאִיבֵי יִי,
אֵלֶיךָ כִּסִּיתִי: י לַמַּדְנִי
לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ, כִּי אַתָּה
אֱלֹהֵי, רוֹחֶךָ טוֹבָה תִּנְחֵנִי
בְּאֶרֶץ מִישׁוֹר: יא לַמַּעַן שְׁמֶךָ
יִי, תַּחֲיֵנִי, בְּצִדְקָתְךָ תוֹצִיא
מִצָּרָה נַפְשִׁי: יב וּבַחֲסִדֶּךָ
תַּצְמִית אִיבֵי, וְהֶאֱבַדְתָּ כָּל
צֹרְרֵי נַפְשִׁי, כִּי אֲנִי עֲבָדְךָ:

רוחי אליך, אל גא תסתיר פניך
ממני, אם לא תענני נמשלתי
לירדי בור הקבר.

(ח) השמיעני קבר חסדך
בצמיחת בקר-הגאלה כי כך
בטחתי; הודיעני את הדרך זו
אלך כי רק אליך פונה נפשי
להשיעני.

(ט) הצילני מאיבי ה', את
תלאתי אני מכסה מאחרים
ואני מספרו רק לך כי רק בך
להשיעני.

(י) למדני לדעת מה רצונך כי
אעשה, אתה אלקי רוח קדשך
הטובה תנחה אותי בדרך
הישר.

(יא) למען יתרום כבוד שמך
הגדול תחייני, בצדקתך וחסדך
הוציאה גא מצרה נפשי.

(יב) בחסדך תכרית אויבי ותאבד
כל צוררי נפשי כי אני עבדך
הנאמן.

זה רמזמור חיבר דוד, כאשר נצח כל המלחמות, ונתן שבת לחקב"ה שעזר לו עד כה, וראה ישראל יושבים
לכמת.

קמד א לָדוֹד בְּרוּךְ יִי צוּרִי,
הַמְלִמֵּד יָדִי לְקָרֵב,
אֲצַבְעוֹתַי לַמַּלְחָמָה:

(א) לדוד: ברוך ה' צורי ומקבצרי,
המלמד ידי לקרב ואם
אצבעותי למלחמה.

ב חֲסִדִי, וּמְצוּדָתִי, מְשֻׁגָּבִי,
וּמְפֻלְטִי לִי, מְגֻנִי, וּבוֹ
חֲסִיתִי, הִרְוֹדַד עָמִי תַחְתִּי:
ג יי, מָה אָדָם וַתִּדְעֵהוּ, בֶּן
אָנוּשׁ וַתַּחֲשִׁבֵהוּ: ד אָדָם
לֵהֱבֵל דָּמָה, יָמָיו כְּצֵל
עוֹבֵר: ה יי הֵט שְׁמִיךְ וַתִּרְדּוּ,
גַּע בַּהָרִים וַיַּעֲשֵׂנוּ: ו בָּרוּךְ
בָּרֶק וַתִּפְיֹצַם, שְׁלַח חֲצִיךְ
וַתַּהַמֵּם: ז שְׁלַח יָדֶיךָ
מִמָּרוֹם, פָּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי
מִמַּיִם רַבִּים, מִיַּד בְּנֵי נָכָר:
ח אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבָּר שׁוֹא,
וַיִּמְיֵנֻם יָמִין שָׁקֵר: ט אֱלֹהִים
שִׁיר חֲדָשׁ אֲשִׁירָה לָךְ, בְּנִבָּל
עֲשׂוֹר אֲזַמְּרָה לָךְ: י הַנּוֹתֵן
תְּשׁוּעָה לַמְּלָכִים, הַפּוֹצֵה
אֶת דָּוִד עַבְדּוֹ מִתַּחַרְב רָעָה:

(ב) הוא חסדי ומצודתי, הוא
משגבי ומצילי, הוא מגני ובו
אני מוצא מחסה, הוא המפליש
ומכניע עמים תחתיו.
(ג) ה', מה הם קציניך בני האדם
מהעמים הצוירים שאתה
מרכה להם גדלה? מה הם בני
אנוש אלה שאתה מחשיבם?
(ד) האדם דומה להבל שאין בו
משש, כל ימיו חולפים ועוברים
כמו צלו של עוף הפורח באויר.
(ה) ה', הֵט שְׁמִיךְ לְמִשָּׁה וְהַתְּנֵלָה
עָלֵינוּ, גַּע בְּמַלְכֵי הָעַמִּים
הַמְּשׁוּלִים לַהָרִים הַנּוֹזְקִים וַיְכַלּוּ
כָּעֵשׂ.
(ו) בָּרֶק עָלֵיהֶם בְּבָרָקִים וַיִּפּוּצוּ,
שְׁלַח עָלֵיהֶם חֲצִיךְ וַיַּתְּבִלְכֵהוּ.
(ז) שְׁלַח אֱלִי יָדְךָ מִשָּׁמַיִם,
וְהַצִּיאֵנִי מִתַּחְרוּת, וְהַצִּילֵנוּ
מִהָאֻיְבִים הַהוּמִים כְּמַיִם רַבִּים
וּמִיַּד בְּנֵי נָכָר שֶׁקָּמוּ עָלֵי.
(ח) אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבָּר שׁוֹא
וְנִשְׁכָּעִים לְשָׁקֵר בְּיַד יָמִינָם.
(ט) אֱלֹהִים, שִׁיר חֲדָשׁ אֲשִׁיר לָךְ
עַל הַחֲסֵד שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּדִי, כְּכִנּוֹר
בֶּן עֲשָׂרָה גִּמְמִים אֲזַמְּרָה בְּסִנְיָךְ.
(י) הָלֹא אַתָּה הַנּוֹתֵן תְּשׁוּעָה
לַמְּלָכִים, הַמּוֹצִיא אֶת דָּוִד עַבְדּוֹ
מִתַּחַרְב רָעָה.

(יא) גם עתה בצרתי הוציאני והצילני מיד בני נכר שקמו עלי ואשר פיהם דבר שוא ונשבעים לשקר קיד וימנם.

(יב) גם עתה דור קשר הוא, בנינו כנטיעים הנקופים מנעוריהם בלי מום; בנותינו נאות בלי חטא ומשולות לפנות חמר באבני גזית מחטבות בתבנית היכל.

(יג) זריות ואזרחיניו מלאות כל טוב ומסקפים משנת מזון אחת עד שנת מזון שניה; צאננו יולדות לאלפים ולרכבות וממלאות את חוצותינו.

(יד) אלופינו ומנהיגינו נסבלים ומקבלים על הדור ודקריהם נשמעים, ומתוך כך אין פרצה בתוכנו אין שמועה רעה יוצאת ואין קול מהומת מלחמה ברחובותינו.

(טו) אשרי העם שכל הטובה הזאת אצלו; אשרי העם שה' אלקיו, כי כל הטובה ממנו באה.

יא פִּצְנִי וְהַצִּילֵנִי מִיַּד בְּנֵי נֹכֶר, אֲשֶׁר פִּיהֶם דְּבַר שׁוֹא, וַיִּמְנֶם יָמִין שָׁקֵר: יב אֲשֶׁר בְּנֵינוּ כְּנָטִיעִים, מְגֻדָּלִים בְּנַעֲוִירֵיהֶם, בְּנוֹתֵינוּ כְּזוֹלֹת, מְחֻטָּבוֹת תְּבֻנִית הַיֵּכָל: יג מְזוּיָנוּ מְלֵאִים, מִפִּיקִים, מִזֶּן אֶל זֶן, צֹאנֵנוּ יְתִיר וְאוֹ מְאֲלִיפּוֹת, מְרַבָּבוֹת, בְּחוֹצוֹתֵינוּ: יד מְסַבְּלִים, אֵין פֶּרֶץ, וְאֵין יוֹצֵאת, וְאֵין צוּחָה בְּרַחֲבֵיתֵנוּ: טו אֲשֶׁר־י הָעַם שֶׁכָּכָה לוֹ, אֲשֶׁר־י הָעַם שֶׁיִּי אֱלֹהֵיו:

כל האומר זה רמזמור הזה נ"פ בכל יום בכל כוונתו, מוכמת לו שהוא בן עולם הבא, ולגדול התהלה חברו באלף בית.

ל' לחודש

(א) מְזוּר־תְּהִלָּה אֲשֶׁר חִבֵּר קמה א תְּהִלָּה לְדָוִד, אַרְוִמְמָךְ

יָדוּ: אַרְוֹמֶמֶךְ אֱלֹקֵי הַמֶּלֶךְ,
וְאַבְרָהָם אֶת שְׁמֶךְ לְעוֹלָם וָעֶד.
(ב) בְּכָל יוֹם אָנִי מְבָרֵךְ אוֹתְךָ
וּמְהַלֵּל שְׁמֶךְ לְעוֹלָם וָעֶד.

(ג) גְּדוֹל ה' וּמְהַלֵּל מְאֹד, כִּי
לְגִדְלוֹתוֹ אֵין חֶקֶר וְלֹא יִשְׁיגוּהָ
בְּנֵי אָדָם.

(ד) כָּל דּוֹר מְשַׁבֵּחַ מַעֲשֵׂיךָ לְדוֹר
הַבָּא, וּמְגִידִים גְּבוּרֹתֶיךָ.

(ה) וְגַם אָנִי מְדַבֵּר עַל הַדָּר כְּבוֹד
הַדָּר וְאַשְׁחִיחַ עַל דְּבָרֵי
נִפְלְאוֹתֶיךָ.

(ו) הַדּוֹרוֹת אוֹמְרִים וּמוֹסְרִים עַל
עַז מַעֲשֵׂיךָ הַנוֹרְאִים, וְגַם אָנִי
מְסַפֵּר עַל גְּדֻלָּתְךָ.

(ז) דּוֹר לְדוֹר מְבִיעִים זְכוֹנוֹ

אֱלֹהֵי, הַמֶּלֶךְ, וְאַבְרָהָם
שְׁמֶךְ לְעוֹלָם וָעֶד: ב בְּכָל
יוֹם אַבְרָהָם, וְאַהֲלִלָה שְׁמֶךְ
לְעוֹלָם וָעֶד: ג גְּדוֹל יי
וּמְהַלֵּל מְאֹד, וְלְגִדְלוֹתוֹ אֵין
חֶקֶר: ד דּוֹר לְדוֹר יִשְׁבַּח
מַעֲשֵׂיךָ, וּגְבוּרֹתֶיךָ יִגִּידוּ:
ה הַדָּר כְּבוֹד הַדָּר, וְדְבָרֵי
נִפְלְאוֹתֶיךָ, אֲשִׁיחָה: ו וְעֶזְזוֹ
נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ, וּגְדֻלָּתְךָ
וּגְדֻלָּתוֹךְ ב' אֲסַפְּרָנָה: ז זְכַר רַב

תהלות שרם

קמה) אַרְוֹמֶמֶךְ אֱלֹקֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָהָם שֶׁמֶךְ לְעוֹלָם וָעֶד. הנה לפעמים יחשוב האדם
מילין לנדר עלילה, על מה עשה ה' ככה לנפשו לחיות חיי צער ודוחק,
ויעלם ממנו והוא חמה לדעת מה זה ועל מה זה תמלאין אותו צרות רבות ורעות
ונגשרו עליו יכאב, בזמן שמעשיו ישרים בעיניו אין צהם כל מוס וזך ישר פעל, ומתוך
כך קשה עליו להודות לה' להללו ולשבחו על חסדיו שכל עת, כי שמחתו מהולה במוגה
ועצב מגודל כאבו ודאבון לבו, ויצא להרהר חלילה אחר מידותיו של הקב"ה.

אמנם מאשר ישית אל לבו להתבונן בגדולת הצורא שאין חקר לגדולתו, דליתו רב
ושליט עיקרא ושרשא דכל עלמין וכל ברואי מעלה ומטה כאין נגדו וכאפס
ותוהו נחשבו, ואורו ברוך הוא ממלא כל עלמין ולית אחר פניו מיניה ומלכותו בכל
משלה, וכל מלאכי מעלה שרפים ואופנים וחיות הקדש בגשמים לשרת פני ממו"ה ואדווי
האדונים, חיל ורעדה יאחזון וארכבויהם דא לדא נקשן, עד שכמעט בטלים ממציאותן
מפחד ה' ומהדר גאונו.

טוֹבָה יַבִּיעוּ, וְצִדְקָתָהּ יִרְגְּנוּ:

ח חֲנוּן וְרַחוּם יְיָ, אֶרֶךְ אֲפִים,

וְגִדּוּל חֶסֶד: ט טוֹב יְיָ

לְכָל, וְרַחֲמֵיו עַל כָּל

מַעֲשָׂיו: י יוֹדוּךָ יְיָ כָּל

מַעֲשֶׂיךָ, וַחֲסִידֶיךָ יִבְרַכּוּכָהּ:

יא כְּבוֹד מַלְכוּתָהּ יֹאמְרוּ,

וְגִבּוֹרָתָהּ יִדְבְּרוּ: יב לְהוֹדִיעַ

לְבְנֵי הָאָדָם גִּבּוֹרָתוֹ, וְכְבוֹד

הַדָּר מַלְכוּתוֹ: יג מַלְכוּתָהּ

מַלְכוּת כָּל עַלְמִים,

וּמִמְשַׁלְתָּהּ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר:

טובותיה הרבות ומרגנים לה על צדקתה.

(ח) הם אומרים כי רחום וחנון ה', הוא מאריך אפו ואינו מעניש מיד, ומגדיל חסדו על בני אדם.

(ט) כי טוב ה' לכל ברואי ורחמי על כל מעשיו.

(י) כל מעשיך מודים לך ה', וחסידיך מברכים אותך.

(יא) דור לדור אומרים ומספרים על כבוד מלכותך, ומדברים על גבורותיך.

(יב) אומרים זה לזה: טוב לנו להודיע לבני האדם על גבורות ה' ועל כבוד הדָר מלכותו.

(יג) כי מלכותך היא מלכות כל העולמים, וממשלתך בכל דור ודור.

תהלות ש"ם

ובזה יענה עוד אנוש על הארץ ומה יזכה ילוד אשה, גוש עפר קרוץ מחומר כלי ריק מלא בושה וכלימה, וכאשר ישיב זאת אל לבו יפול עליו רמת וזיע, כי מה יתרון לאדם בעבודתו הנבזית והפחותה וזמה נחשב היא מול גדולת יוצר בראשית ולעומת עבודת כל חיל מרומא דמקלסין כחששא.

ואז בלצבו יבין כי אין הוא ראוי לשום טובה כלל, וכל מה שיש בידו מטובות העוה"ז, הכל הוא חסד גמור מאת ה' ומתנת חנם, ומיד יתחיל להללו ולשבחם ולספר הודו על כי גבר עליו חסדו, ועל נפלאותיו וטובותיו שגמל אתו מעודו עד היום, ולא יהרהר אחר מידותיו ח"ו, רק יקבל הכל בזהבה ויוכל לשרתו ולברך בשמו כיאות לחלק הכבוד, וזה"כ ארוממך אלוקי המלך, כלומר כשחשבו ואחזינו ברוממות גדולתך אז ואזכרה שמך לעולם ועד, שאוכל להודות ולהלל לשמך הגדול תמיד לעולם ועד, ר"ל גם כשהנינו כואב ומחייסר אהללה שמך בשמחה וצטונ לצב.

(יד) סומך ה' לכל הנופלים
וְזוֹקֶה אֶת כָּל הַכְּפוּפִים
וְרֹצֵעִים.

(טו) ולכן עיני כל בני אדם
נשואות אליך ה' בתקנה,
וְאִמְנָם אַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת
אֲכָלָם כָּל אֶחָד בְּעִתּוֹ.

(טז) אַתָּה פּוֹתֵחַ אֶת דֶּרֶךְ הַרְחֵבָה
וּמַשְׁבִּיעַ לְכָל חַי כְּפִי רְצוֹנוֹ וְכָדִי
מִחֵיתוֹ.

(יז) צדיק ה' בכל דרכיו עם
בְּרוּאָיו, וְחֹסֶד הוּא בְּכָל מַעֲשָׂיו
שְׂנוֹהֵג בְּחֹסֶד .

(יח) קרוב ה' לכל קוראיו, לכל
אֲשֶׁר קוֹרְאִים לוֹ בְּאַמֶּת וְלֹא
לְנִסְתּוֹ.

(יט) ה' עוֹשֶׂה וּמַקְנִים רְצוֹן יִרְאָיו
וּמַפְסִיִּם, הוּא שׁוֹמֵעַ שׁוֹעֲתָם
וּמוֹשִׁיעֵם מִצָּרָה.

(כ) שומר ה' אֶת כָּל הַעֹבְדִים
אוֹתוֹ מִתּוֹךְ אֲהָבָה, וְאֶת כָּל
הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד .

(כא) תהלת ה' יְדַבֵּר פִּי, וְגַם כָּל
אֲדָם יְבָרַךְ אֶת שֵׁם קְדֹשׁ לְעוֹלָם
וָעֶד.

יִי סוֹמֵךְ לְכָל הַנּוֹפְלִים,
וְזוֹקֶה לְכָל הַכְּפוּפִים:

טו עֵינֵי כָל אֱלִיךָ יִשְׁבְּרוּ,
וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם
בְּעִתּוֹ: טז פּוֹתֵחַ אֶת יְדְךָ,

וּמַשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן:
יז צַדִּיק יִי בְּכָל דְּרָכָיו,
וְחֹסֶד בְּכָל מַעֲשָׂיו:

יח קְרוֹב יִי לְכָל קוֹרְאָיו,
לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאַמֶּת:
יט רְצוֹן יִרְאָיו יַעֲשֶׂה, וְאֶת

שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם:
כ שׁוֹמֵר יִי אֶת כָּל אֲהָבָיו,
וְאֶת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד:

כא תְּהִלַּת יִי יְדַבֵּר פִּי,
וַיְבָרֶךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קְדֹשׁוֹ
לְעוֹלָם וָעֶד:

שדרם ספר ליום השבת כמו ל' לחודש חמישי

זה המזמור מעורר לאדם לעשות תשובה ומעשים טובים בחיים חיותו, בעוד שיש נשמתו בו, ואל יבטח בבני אדם שאינם יכולים להושיע לעצמם, כי בפתע פתאום תצא רוחם מהם, לכך מן הראוי לבטוח בהקב"ה שבידו לקיים מה שרוצה לעשות.

- (א) הָלְלוּ יְיָ! הַלְלֵי נַפְשִׁי אַתָּה קָמוּ א הִלְלוּיָהּ, הַלְלֵי נַפְשִׁי
ה'.
- (ב) אֶהְלֵל לְה' בְּחַיִּי, אֲזַמְּרָ לְאֱלֹהֵי בְעוֹדֵי חַיִּי.
- (ג) אֵל תִּבְטְחוּ בְּנֵדִיבִים, אֵל תִּבְטְחוּ בְּנֵדִיבִים, בְּכֵן אָדָם שְׁאִין לְהוֹשִׁיעַ.
- (ד) כִּי הָאָדָם, פֶּתָאם יוֹצֵאת רוּחוֹ וְהוּא שֹׁב לְאֶדְמָתוֹ, בָּאוּתוֹ יוֹם אוֹבְדוֹת מִחֲשָׁבוֹתָיו — וְאֵיךְ אֶפְשֶׁר לִבְטַח בּוֹ?
- (ה) אֲשֶׁרִי הָאִישׁ שְׁאֵל יַעֲקֹב בְּעָזְרוֹ, שְׁתוּלָה חֲקוּתוֹ בְּה' אֱלֹהָיו.
- (ו) כִּי ה' עוֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ, אֵת הַיָּם וְאֵת כָּל אֲשֶׁר בָּהֶם וְהִפֵּל שָׁלוֹ — וּבִדְאִי שֶׁיָּכֹל לְשַׁמֵּר לְקַיָּם אֲמִתּוֹת הַבְּטָחוֹת לְעוֹלָם.
- (ז) ה' עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט לְעֹשׂוֹקִים, הוּא נוֹתֵן לָחֶם לָרָעִבִים וְהוּא מַתִּיר אֲסוּרִים.
- (ח) ה' פּוֹקֵם עֲיָנֵי עוֹרִים, ה' זוֹקֵף כְּפוּפִים וְשֹׁפְלִים, ה' אוֹהֵב צַדִּיקִים.
- (ט) ה' שׁוֹמֵר אֵת הַגֵּרִים, מִעוֹדֵד
- אֶת יְיָ: ב אֶהְלֵלָה יְיָ
בְּחַיִּי, אֲזַמְּרָה לְאֱלֹהֵי
בְּעוֹדֵי: ג אֵל תִּבְטְחוּ
בְּנֵדִיבִים, בְּכֵן אָדָם שְׁאִין
לֹא תִשׁוּעָה: ד תִּצָּא רוּחוֹ
יֵשֶׁב לְאֶדְמָתוֹ, בַּיּוֹם הַהוּא
אֲבִדּוֹ עֲשִׂתְנָתָיו: ה אֲשֶׁרִי
שְׁאֵל יַעֲקֹב בְּעָזְרוֹ, שִׁבְרוּ
עַל יְיָ אֱלֹהָיו: ו עוֹשֶׂה שָׁמַיִם
וָאָרֶץ, אֵת הַיָּם וְאֵת כָּל אֲשֶׁר
בָּם, הַשֹּׁמֵר אֶמֶת לְעוֹלָם:
ז עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט לְעֹשׂוֹקִים,
נֹתֵן לָחֶם לָרָעִבִים, יְיָ מַתִּיר
אֲסוּרִים: ח יְיָ פִקַּח עוֹרִים,
יְיָ זָקַף כְּפוּפִים, יְיָ אֱהָב
צַדִּיקִים: ט יְיָ שֹׁמֵר אֵת הַגֵּרִים,

ומחזק יתום ואלמנה; אך את
דרך הרשעים הוא מצות
לדחותם.

(י) ה' מקים את מלכותו לעולם
על ידי גאולת ישראל; ציון! ה'
הוא אלקינו לדור ודור — הללו
י"ה!

יתום ואלמנה יעודד, ודרך
רשעים יעוֹת: ימלך יי
לעולם, אלהינו ציון, לדר
ודר הללויה:

כמה מעלות למקום ב"ה, שכן הראוי לומר לו, ועין ויועם לך.

(א) הללו י"ה! כי טוב לומר
לאלקינו, כי נעים ונאה התהלה
לו.

(ב) ה' בונה את ירושלים לעתיד
לבוא ומקבץ את הנדחים
מארצות הגלות.

(ג) ה' רפא ומחזק לשבורי
הלב, ומחבש את פצעי
עצבותם ויגונם.

(ד) ה' מונה מספר לכוכבים
וקורא לכל אחד בשמו, אם כי
רבים הם לאין צורך.

(ה) גדול אדונינו ונחו רב, אין
מספר לדברים שאנו רואים
בהם את תבונתו.

(ו) ה' מעודד ומחזק את העניים
והשפלים, ולעמת זאת הוא
משפיל את הרשעים עד ודחם
ארצה.

(ז) הרימו קולכם בתודה לה',
ומרו לאלקינו בכבוד.

(ח) כי ה' מבקש שמים בעננים

קמוז א הללויה כי טוב זמרה
אלהינו, פי נעים נאווה
תהלה: ב בונה ירושלים יי,
נדחי ישראל יכנס: ג הרופא
לשבורי לב, ומחבש
לעצבותם: ד מונה מספר
לכוכבים, לכלם שמות
יקרא: ה גדול אדונינו ורב
כח, לתבונתו אין מספר:
ו מעודד עניים יי, משפיל
רשעים עדי ארץ: ז ענו ליי
בתודה, זמרו לאלהינו
בכבוד: ח המבטח שמים

בְּעֵבִים, הַמְכִּין לָאָרֶץ מָטָר,
הַמְצַמִּיחַ הָרִים חֲצִיר:
ט נוֹתֵן לְבִהְמָה לַחֲמָה, לְבָנִי
עֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרְאוּ: לֹא
בְּגִבּוֹרֶת הַסּוֹס יִחְפֹּץ, לֹא
בְּשׂוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה: יא רוֹצֶה
יֵי אֶת יִרְאָיו, אֶת הַמִּיחָלִים
לְחֶסְדּוֹ: יב שֹׁבְחֵי יְרוּשָׁלַם
אֶת יֵי, הַלְלֵי אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן:
יג כִּי חִזַּק בְּרִיחֵי שְׁעָרֶיךָ,
בִּרְךָ בְּנֶיךָ בְּקִרְבֶּךָ: יד הַשֵּׁם
גְּבוּלֶךָ שָׁלוֹם, חֶלֶב חֲטִים
יִשְׁבִּיעֶךָ: טו הַשְׁלַח אֲמָרְתוֹ
אֶרֶץ, עַד מִהֲרָה יִרוּץ דְּבָרוֹ:
טז הַנִּתֵּן שְׁלֵג כְּצֶמֶר, כְּפֹר
כְּאֹפֶר יִפְזֹר: יז מִשְׁלִיךְ קִרְחוֹ
כְּפֹתִים, לִפְנֵי קִרְתּוֹ מִי
יַעֲמֵד: יח יִשְׁלַח דְּבָרוֹ,

וְעַל יָדָם מְכִין לָאָרֶץ מָטָר
לְהַרְוֹת אֶת הָאֲדָמָה, אֶף הַהָרִים
הַקָּשִׁים הוּא מְצַמִּיחַ עֵשֶׂב.

(ט) הוּא נוֹתֵן לְבִהְמָה אֶת
מֵאֲכָלָהּ, מְשַׁבֵּיעַ אֶת בְּנֵי הָעוֹרֵב
כְּאֶשֶׁר קוֹרְאִים לָהּ בְּרַעְבוֹנָם.

(י) אֵין חֲפֹץ לָהּ בְּאֵלֶּה
הַבּוֹטָחִים בְּגִבּוֹרֶת הַסּוֹס, אֵינוֹ
מִרְצֶה מֵאֵלֶּה הַבּוֹטָחִים בְּקִלּוֹת
מְרִיצַת שׂוֹקֵיהֶם.

(יא) אֶת מִי הוּא רוֹצֶה? — אֶת
יִרְאָיו, אֵלֶּה הַמִּיחָלִים וּמַצְפִּים
לְחֶסְדּוֹ.

(יב) שֹׁבְחֵי יְרוּשָׁלַם אֶת ה', הַלְלֵי
צִיּוֹן אֶת אֱלֹהֶיךָ.

(יג) כִּי הוּא שׁוֹמֵר עָלֶיךָ יְרוּשָׁלַם
כְּאֵלּוֹ סֹגֵר אֶת שְׁעָרָה בְּבִרְיָחִים
חֲזָקִים, וּמְכַרֵּם אֶת בְּנֵיךָ בְּקִרְבֶּךָ.

(יד) הוּא מְכַרֵּם אוֹתָךְ בְּשָׁלוֹם
שֶׁהוּא שָׁם בְּגִבּוּלֶךָ, וּמְשַׁבֵּיעַ
אוֹתָךְ בְּמִיטֵב הַחֲטִים.

(טו) הַשְׁלַח אֲמָרְתוֹ פָּקַדְתּוֹ
לָאָרֶץ, עַד־מִהֲרָה יִרוּץ דְּבָרוֹ זֶה
לְהַתְקִיָּם.

(טז) הוּא שׁוֹלֵחַ לָאָרֶץ שְׁלֵג לְכֹן
כְּצֶמֶר וְאֶת הַמִּים הַקְּפוּאִים
מְפֹזֵר כְּמוֹ שֶׁמְפֹזְרִים אֹפֶר.

(יז) הוּא מִשְׁלִיךְ קִרְחוֹ כְּפֹתִיתִים,
מִי יוֹכֵל לַעֲמֹד בְּפָנֵי הַקֹּדֶם הַחֲזָק
שֶׁהוּא מְבִיא.

(יח) וְהִנֵּה שׁוֹלֵחַ דְּבָרוֹ פָּקַדְתּוֹ

ספר ליום השבת קמח ל' לחודש חמישי שמו

וְהַפְתִּיתִם נְמִסִּים, הוּא מְשִׁיב
רוּחַ חֲמָה וְהִקְרַח נְמִס וּמִזִּיל
מִיָּם.

(ט) מְגִיד דְּבָרָיו לִיעֲקֹב וּמִסֵּר
לְיִשְׂרָאֵל עִמּוֹ אֵת חֲקָיו
וּמִשְׁפָּטָיו.

(כ) לֹא עָשָׂה כֵּן לְשׁוּם אָמָה,
וְהַמְשַׁפְּטִים שָׁנְתָן לְיִשְׂרָאֵל עִם
סִגְלָתָהּ, זָרִים לֹא יִדְעוּ אוֹתָם —
הִלְלוּ יְיָ!

וַיִּמָּסִם, יֵשֵׁב רוּחוֹ, יִזְלוּ
מִיָּם: יט מְגִיד דְּבָרָיו דְּבָרוֹ כ'
לִיעֲקֹב, חֲקָיו וּמִשְׁפָּטָיו
לְיִשְׂרָאֵל: כ לֹא עָשָׂה כֵּן
לְכָל גּוֹי, וּמִשְׁפָּטִים בַּל
יִדְעוּם, הִלְלוּיָהּ:

וּמִשְׁוֹרֵר הַתְּחִיל מַעֲוֹלָם רַעְדוּל וְעַד עוֹלָם חֲקָן, עֵינֵי נִרְאוֹת מִבְּרִיאַת הַקַּב"ה, הַעֲלוּנִים וְהַתְּחַנּוּנִים כּוֹלֵם עוֹמְדִים
בְּכָחוֹ.

(א) הִלְלוּ יְיָ! הִלְלוּ אֵת ה' כָּל
אֱלֹהֵי הַנִּמְצָאִים בְּשָׁמַיִם, הִלְלוּ
אֵת ה' כָּל אֱלֹהֵי הַנִּמְצָאִים
בְּמִרוֹמֵם!

(ב) הִלְלוּהוּ כָּל מַלְאָכָיו, הִלְלוּהוּ
כָּל צָבָא הַשָּׁמַיִם!

(ג) הִלְלוּהוּ שְׁמֵשׁ וַיְרַח, הִלְלוּהוּ
כָּל הַכּוֹכָבִים הַמְּאִירִים אֵת
הַלֵּלָהּ.

(ד) הִלְלוּהוּ הַשָּׁמַיִם הַעֲלִיּוֹנִים
אֲשֶׁר מַעַל הַשָּׁמַיִם, הִלְלוּהוּ
הַפְּתִיחִים הַעֲלִיּוֹנִים שֶׁמַּעַל הַשָּׁמַיִם.

(ה) כָּל אֱלֹהֵי הַלֵּלוּ אֵת שֵׁם ה'
כִּי הוּא צִוָּה שֶׁיִּבְרָאוּ וְיִבְרָאוּ.

(ו) הוּא הַעֲמִיד וְקָבַע אֵת כָּל
אֱלֹהֵי הָעוֹלָמִי עַד; חֵק נָתַן לָהֶם
לְשִׁמּוֹשׁ בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה וְאֵינֶם
עוֹבְרִים אֵת הַחֵק.

קמח א הִלְלוּיָהּ הִלְלוּ אֵת יי
מִן הַשָּׁמַיִם, הִלְלוּהוּ
בְּמִרוֹמֵם: ב הִלְלוּהוּ כָּל
מַלְאָכָיו, הִלְלוּהוּ כָּל צְבָאָיו
צבאו כ': ג הִלְלוּהוּ שְׁמֵשׁ וַיְרַח,
הִלְלוּהוּ כָּל כּוֹכָבֵי אוֹר:
ד הִלְלוּהוּ שָׁמַי הַשָּׁמַיִם,
וְהַפְּתִיחִים אֲשֶׁר מַעַל הַשָּׁמַיִם:
ה יִהְיֶה לָּהֶם אֵת שֵׁם יי, כִּי הוּא
צִוָּה וְנִבְרָאוּ: ו וַיַּעֲמִידֵם לְעַד
לְעוֹלָם, חֵק נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר:

יְהַלְלוּ אֶת יְיָ מִן הָאָרֶץ
תְּנִינִים, וְכָל תְּהוֹמוֹת: ה' אֵשׁ,
וּבְרָד, שֶׁלֵּג, וְקִיטּוֹר, רוּחַ
סַעֲרָה עֹשֶׂה דְבָרוֹ: ט הַהָרִים
וְכָל גְּבַעוֹת, עֵץ פָּרִי, וְכָל
אֲרָזִים: י הַחִיָּה, וְכָל בְּהֵמָה,
רֶמֶשׁ, וְצִפּוֹר כָּנָף: יא מַלְכֵי
אֶרֶץ, וְכָל לְאֻמִּים, שָׂרִים
וְכָל שְׂפָטֵי אֶרֶץ: יב בַּחוּרִים
וְגַם בְּתוֹלוֹת, זְקֵנִים, עַם
נְעָרִים: יג יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ,
כִּי נִשְׁגָּב שְׁמוֹ לְבָדּוֹ, הוֹדוּ
עַל אֶרֶץ וּשְׁמַיִם: יד וַיֵּרָם
קֶרֶן לְעַמּוֹ, תְּהִלָּה לְכָל
חֲסִידָיו, לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל עַם
קָרְבוֹ, הַלְלוּיָהּ:

(ה) הָלְלוּ אֶת ה' עַל נִפְלְאוֹתֵי
הַשָּׁבַע שֶׁהוּא יָצַר בְּאֶרֶץ, עַל
הַדָּגִים הַגְּדוֹלִים שֶׁיָּצַר בָּיָם וְכָל
תְּהוֹמוֹת שֶׁבְּעֵמְקֵי הָאָדָמָה.

(ו) הָלְלוּהוּ מִהִנִּפְלְאוֹת שֶׁהוּא
יָצַר בְּאֵשׁ וּבְכַבֵּד, בְּשֶׁלֵּג וּבְאָד
הַעוֹלָה מִן הָאֶרֶץ בְּדַמּוֹת עֵשֶׂן
וּבְרוּחַ סַעֲרָה הַמְקַיֵּם אֶת דְּבַר
ה' וְשִׁלְיָחוֹתָיו.

(ז) הָלְלוּהוּ מִהִנִּפְלְאוֹת שֶׁהָרִים
וְכָל הַגְּבַעוֹת, שֶׁבְּצִי הַפָּרִי וְכָל
הָאֲרָזִים.

(ח) בְּחִיָּה וּבְכָל בְּהֵמָה, בְּרֶמֶשׁ
הַחוּל עַל הָאֶרֶץ וְצִפּוֹר הָעָף
בְּכָנָפָיו.

(ט) הָלְלוּ אֶת ה' מַלְכֵי הָאֲרָצוֹת
וְכָל הַלְאֻמִּים, הַשָּׂרִים וְכָל
שׂוֹפְטֵי הָאֲרָצוֹת.

(י) הָלְלוּהוּ בַּחוּרִים וְגַם
בְּתוֹלוֹת, הָלְלוּהוּ זְקֵנִים עַם
נְעָרִים.

(יא) כָּל אֱלֹהֵי יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם ה'
כִּי נִשְׁגָּב שְׁמוֹ לְבָדּוֹ וַיֵּרָם וַיִּלְתּוּ,
הוֹדוּ וְשִׁבְּחוּ עַל הַשְׁמַיִם וְהָאֶרֶץ
שֶׁהוּא יָצַר.

(יב) וּבְחֻזֵּן נִפְלְאוֹת אֱלֹהֵי הַרִים
ה' אֶת קֶרֶן עַמּוֹ — לָכֵן תְּהִלָּה
הוּא לְכָל חֲסִידָיו לְכָל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל עַם קָרְבוֹ — הָלְלוּ יְהוָה!

זה המזמור סובב על מלחמות גוג ומגוג אשר ה' ילחם בו וישפילנו עדי ארץ, ואז יעלו וירדנו ויתנו כבוד לשמו כל הבוֹמְחִים בו.

קמט א הַלְלוּיָהּ שִׁירוֹ לִי שִׁיר (א) הָלְלוּ יְהוָה! שִׁירֵי לַה' שִׁיר

חדש, תהלתו בְּקָהֶל
חדש, תהלת ה' תהא נאמרת
בקהל חסידים.

(ב) ישמח ישראל בה' העושה
אותו לעם, יגילו בני ציון
במלכם ה'.

(ג) יהללו את שמו במחול,
וזמרו לו בתף ובכנור.

(ד) כי רוצה ה' בעמו לבדו, כי
מפאר ומרומם את הענוים
בשונתו — לבן נאה להם
להללו.

(ה) יעלו חסידים על הכבוד
אשר ה' מנחיל להם, ורגנו לו
בהתבודד בלילה על
משכבותם.

(ו) מספרים בגרונם רוממות
האל, וזאת תהא להם לזכות
לנצח את האויב קרוב בעלת
שתי פיות בידם,

(ז) לעשות בה נקמה בגוים
וענשים בלאמים,

(ח) לאסר את מלכיהם
בשרשראות ואת נקבדיהם
בכבלי ברזל.

(ט) לעשות בגוים את המשפט
שנגזר עליהם והכתוב על ידי
הנביאים, היום ההוא יהא הדר
וכבוד לכל חסידיו — הללו
יה!

חדש, תהלתו בְּקָהֶל
חסידים: ב ישמח ישראל
בעשיו, בני ציון יגילו
במלכם: ג יהללו שמו
במחול, בתף וכנור יזמרו
לו: ד פי רוצה יי בעמו,
יפאר ענוים בישועה:
ה יעלו חסידים בכבוד,
ירגנו על משכבותם:
ו רוממות אל בגרונם, וחרב
פיפיות בידם: ז לעשות
נקמה בגוים, תוכחות
בלאמים: ח לאסר מלכיהם
בזקים, ונקבדיהם בכבלי
ברזל: ט לעשות בהם
משפט פתוב, הדר הוא לכל
חסידיו, הללויה:

בזה המזמור יש בו י"ג הלולים, רמז לשלש עשרה מדות, שבהם מנהיג הקב"ה את העולם.

- קג א הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל
בְּקִדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקְיעַ
עֲזוֹ: ב הַלְלוּהוּ בַּגְּבוּרָתוֹ,
הַלְלוּהוּ כְּרֹב גְּדֻלּוֹ:
ג הַלְלוּהוּ בְּתִקְעַ שׁוֹפָר,
הַלְלוּהוּ בַּנֶּבֶל וּבְכִנּוֹר:
ד הַלְלוּהוּ בַּתֶּף וּמַחֲוֹל,
הַלְלוּהוּ בַּמִּנִּים וְעֹגֵב:
ה הַלְלוּהוּ בַּצִּלְצְלִי שְׁמַע,
הַלְלוּהוּ בַּצִּלְצְלִי תְרוּעָה:
ו כָּל הַנְּשָׁמָה תְהַלֵּל יְהוָה,
הַלְלוּיָהּ:
- (א) הַלְלוּ יְהוָה! הַלְלוּ אֵל בְּמָקוֹם
קִדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקְיעַ שָׁמַיִם
נִרְאָה עֲזוֹ.
- (ב) הַלְלוּהוּ וְסִפְרוּ גְבוּרָתוֹ,
הַלְלוּהוּ וְסִפְרוּ רֹב גְּדֻלָּתוֹ.
- (ג) הַלְלוּהוּ עַל יְדֵי תִקְיעָה
בְּשׁוֹפָר, וְהַלְלוּהוּ בַּכֶּלִי וּבְכִנּוֹר
וּבְכִנּוֹר.
- (ד) הַלְלוּהוּ בַּתֶּף וּמַחֲוֹל,
הַלְלוּהוּ בַּכֶּלִי שִׁיר מִנִּים וְעֹגֵב.
- (ה) הַלְלוּהוּ בַּמִּצְלִיטִים מִשְׁמִיעֵי
קוֹל, הַלְלוּהוּ בַּמִּצְלִיטִים
מִשְׁמִיעֵי תְרוּעָה.
- (ו) כָּל הַנְּשָׁמָה שֶׁל כָּל בֶּן אָדָם
עָלִי אֲדָמוֹת, תְהַלֵּל אֶת ה' עַל כָּל
נְשִׁמָה וְנְשִׁמָה — הַלְלוּ יְהוָה!

סכום הפסוקים של תהלים אלפים וחמש מאות ועשרים ושבעה א"א כו"ך סימן וחציו ויפתוהו בפיהם וסדריו
י"ג ומזמוריו ק"ן

א א אֲשֶׁרִי הָאִישׁ, אֲשֶׁר לֹא הִלֵּךְ בְּעֶצַת רַשָּׁעִים, וּבְדֶרֶךְ חַטָּאִים לֹא
עָמַד, וּבִמְוֶשֶׁב לָצִים לֹא יָשָׁב: ב כִּי אִם בְּתוֹרַת יְיָ חִפְצוֹ, וּבְתוֹרָתוֹ
יִהְיֶה יוֹמָם וּלְיָלָה: ג וְהָיָה, כִּיעֵץ שְׂתוּל עַל פִּלְגֵי מַיִם, אֲשֶׁר פָּרִיו יִתֵּן
בְּעֵתוֹ, וְעֵלְהוּ לֹא יִבּוֹל, וְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יַצְלִיחַ:

מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יִשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְיָ שְׁבוֹת עָמוֹ, יִגַּל יַעֲקֹב וִישָׁמַח
יִשְׂרָאֵל: וְתִשׁוּעַת צְדִיקִים מִיְי, מַעֲזוֹם בְּעֵת צָרָה: וַיַּעֲזְרֵם יְיָ וַיַּפְלִטֵם,
וַיַּפְלִטֵם מִרַשָּׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בּוֹ:

יהי רצון אחר אמירת תהלים

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו בזכות ספר

ראשון | שני | שלישי | רביעי | חמישי

שבתתהלים שקראנו לפניך שהוא כנגד ספר

בראשית | שמות | ויקרא | במדבר | דברים

שבחמשה חמישי תורה, בזכות מזמוריו ובזכות פסוקיו ובזכות
תבותיו ובזכות שמותיך הקדושים והטהורים היוצאים ממנו שתכפר
לנו על כל חטאתינו ותמחל לנו על כל עונותינו ותסלח לנו על
כל פשעינו שחטאנו ושעונו ושפשענו לפניך. ותחירנו בתשובה
שלמה לפניך ותדריבנו לעבודתך ותפתח לבנו בתלמוד תורתך.
ותשלח רפואה שלמה לחולי עמך ולחולה (פכ"פ) ותקרא לשבויים
דרור ולאסורים פקח קוח. ולכל הולכי דרכים ועובדי ימים ונהרות
מעמך ישראל תצילם מכל צער ונגז, ותגיעם למחוז חפצם לחיים
ולשלום. ותפקד לכל חשוכי בנים בורע של קימא לעבודתך
וליראתך. ועבדות של עמך בית ישראל תצילן שלא תפלגה
ולדותיהן. ותישבות על המשבר ברחמיך הרבים תצילן מכל רע.
ואל המיניקות תשפיע שלא יחסר חלב מדדיהן. ואל יושל אספרה
ושדיו ורוחין ולילין וכל פגעים ומרעין בישין בכל ילדי עמך בית
ישראל, ותגדלם לתורתך וללמוד תורה לשמה, ותצילם מעין הרע
ומדבר ומפגפה ומשטן ומיצר הרע. ותבטל מעלינו ומכל עמך
בית ישראל בכל מקום שהם כל גזרות קשות ורעות. ותטה לב
המלכות עלינו לטובה. ותגור עלינו גזרות טובות. ותשלח ברכה
והצלחה בכל מעשה ידינו. והכן פרנסתנו מידך הרחבה והמלאה.

ולא יצטרכו עמך בית ישראל זה לזה ולא לעם אחר. ותן לכל איש ואיש די פרנסתו ולכל גויה וגויה די מחסורה. ותמחר ותחיש לנאלנו ותבנה בית מקדשנו ותפארתנו. ובזכות שלש עשרה מדותיד של רחמים הכתובים בתורתך כמו שנאמר: יהוה יהוה אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת. נצר חסד לאלפים נשא עון ופשע וחטאה ונקח. שאינן חוזרות ריקם מלפניך. עזרנו אלהי ישענו על דבר כבוד שמך והצילנו וכפר על חטאתינו למען שמך. ברוך יי לעולם אמן ואמן:

בליל הושענא רבה בסיום כל ספר וספר מחמשה ספרי תהלים יאמר זה:
אחר ספר ראשון אומרים:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו בזכות ספר ראשון שבתהלים שקראנו לפניך שהוא מכון כנגד ספר בראשית שבחמשה חמשי תורה, בזכות מזמוריו ובזכות פסוקיו ובזכות תבותיו ובזכות אותיותיו ובזכות נקודותיו ובזכות מעמיו ובזכות שמותיד הקדושים הכתובים בהם ובזכות שמותיד הקדושים הרמוזים והמצרפים בהם שתחן עלינו כגדל חסדך ותחתמנו בספר חיים טובים. ותפתח לנו שערי אורה שערי לזית חן וחסד שערי פדות שערי לבון עונות שערי מזל העליון שערי דרור. יומם וצוה יי חסדו וכלילה שירה עמי תפלה לאל חיי:

אחר ספר שני אומרים:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו בזכות ספר שני שבתהלים שקראנו לפניך שהוא מכון כנגד ספר שמות שבחמשה חמשי תורה, בזכות מזמוריו ובזכות פסוקיו ובזכות תבותיו ובזכות אותיותיו ובזכות נקודותיו ובזכות מעמיו ובזכות שמותיד הקדושים הכתובים בהם ובזכות שמותיד הקדושים הרמוזים והמצרפים בהם שתצוה

ליל הושענא רבה

שנג

פחדך על אויבינו ותצילנו בכח גבורתך ותחתמנו בספר גאלה וישועה. ותפתח לנו שערי אמץ שערי לבוב שערי הצלה שערי ישועה שערי מוונות. וגם עד זקנה ושיבה אלהים אל תעזבני עד אגיד ורועך לדור לכל יבוא גבורתך:

אחר ספר שלישי אומרים:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו בזכות ספר שלישי שבתהלים שקראנו לפניך שהוא מכון כנגד ספר ויקרא שבחמשה חמשי תורה, בזכות מזמוריו ובזכות פסוקיו ובזכות תבותיו ובזכות אותיותיו ובזכות נקדויותיו ובזכות טעמיו ובזכות שמותיך הקדושים הכתובים בהם ובזכות שמותיך הקדושים הרמזים והמצרפים בהם שתרדם עלינו ברחמיך ואמתך ותחתמנו בספר מוונות ופרנסה טובה. ותפתח לנו שערי ישר שערי ותיקות שערי דעה שערי הצלחה שערי אהבה שערי ועד טוב שערי אמת שערי ותרגות שערי הרוחה שערי ארובה. וקום בנו מקרא שכתוב ולתתך עליון על כל הגוים אשר עשה לתהלה ולשם ולתפארת, ולהיותך עם קדוש ליי אלהיך באשר דבר:

אחר ספר רביעי אומרים:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו בזכות ספר רביעי שבתהלים שקראנו לפניך שהוא מכון כנגד ספר במדבר שבחמשה חמשי תורה, בזכות מזמוריו ובזכות פסוקיו ובזכות תבותיו ובזכות אותיותיו ובזכות נקדויותיו ובזכות טעמיו ובזכות שמותיך הקדושים הכתובים בהם ובזכות שמותיך הקדושים הרמזים והמצרפים בהם שתגן עלינו ותאמצנו לנצח שונאינו ותחתמנו בספר ישרים ותמימים. ותפתח לנו שערי ידידות שערי הוד והדר שערי הצלחה שערי צדקה שערי ברכה שערי אהבה ורעות שערי תקומה.

תפלה להתפלל בעד החולה

יְיָ צְבָאוֹת עֲמֵנוּ מִשְׁגֹּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה. תוֹדִיעֵנִי אֵרַח חַיִּים
שִׁבְעַת שְׁמֵחוֹת אֶת פְּנֵיךְ נַעֲמֹת בִּימְנֶיךָ נִצַּח:

אחר ספר חמישי אומרים:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּזִכּוֹת סֵפֶר חֲמִישִׁי
שִׁבְתֵּהֶלִים שֶׁקִּרְאָנוּ לְפָנֶיךָ שֶׁהוּא מְכֻן כְּגֹד סֵפֶר דְּבָרִים
שִׁבְתֵּהֶמֶשֶׁ חֲמִישִׁי תוֹרָה, בְּזִכּוֹת מְזֻמְרֵיוּ וּבְזִכּוֹת פְּסוּקֵיוּ וּבְזִכּוֹת תְּבוּלוֹתֵיו
וּבְזִכּוֹת אוֹתִיּוֹתָיו וּבְזִכּוֹת נִקְדּוּתָיו וּבְזִכּוֹת טַעְמֵיוּ וּבְזִכּוֹת שְׁמוּתָיו
הַקְדּוּשִׁים הַתְּבוּבִים בָּהֶם וּבְזִכּוֹת שְׁמוּתָיו הַקְדּוּשִׁים הַרְמוּזִים
וְהַמְצֻרָפִים בָּהֶם שֶׁתִּתֵּן הוֹדֵךְ עַל מְשִׁיחֶךָ לְיַחַד מְלֻכּוּתְךָ וְתַחֲתֻמּוֹ
בְּסֵפֶר צְדִיקִים. וְתַפְתַּח לָנוּ שְׁעָרֵי אוֹצֵר טוֹב שְׁעָרֵי לֶקַח שְׁעָרֵי הַשְׁקָט
שְׁעָרֵי יָקָר שְׁעָרֵי מְנוּחָה שְׁעָרֵי צְהִלָּה שְׁעָרֵי בִּינָה שְׁעָרֵי אֱמֻנָּה וְאֵלוֹת
שְׁעָרֵי תְּשׁוּעָה. אֱלֹהִים צְבָאוֹת הַשִּׁיבֵנוּ וְהֵאָר פְּנֵיךְ וְנִשְׁעָה. יְיָ אֱדִינֵנוּ
מִה אֲדִיר שְׁמוֹךְ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּנֶּה הוֹדֵךְ עַל הַשָּׁמַיִם. נִכְסְפָה
וְגַם בְּלָתָה נִפְשֵׁי לְחַצְרוֹת יְיָ, לְבִי וּבִשְׁרִי יִרְגְּנוּ אֶל אֵל חַי. כִּי אֵתָה
אֲדֹנִי טוֹב וְסֵלָח וְרַב חֶסֶד לְכָל קְרֹאֶיךָ:

תפלה להתפלל בעד החולה

קודם כל יאמר ל"ו מזמורים אלו, שהם: כ, ו, ט, יג, טז, יז, יח, כב, כג,
כה, ל, לא, לב, לג, לז, לח, לט, מא, מט, נה, נו, סט, פו, פח, פט, צ, צא,
קב, קג, קד, קז, קטז, קיח, קמב, קמג, קכח, ואח"כ יאמר בתמניא אפי
(קיט) כל הפסוקים משמו של החולה, כגון אם שמו יעקב, יאמרו הפסוקים
ידידין עיניי קופיין ביתיין, ואח"כ יאמרו כל פסוקי האותיות מהשם קרע
שטן בתמניא אפי, ואח"כ יאמרו תפלת החולים עם כל הכוונות:

יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנוּן אֲרָךְ אַפִּים וְרַב חֶסֶד וְאֵמֶת: נִצֵּר חֶסֶד
לְאֵלִים נִשְׂא עֵינָיו וְפָשַׁע וְחַטָּאת וְנִקָּה: לֵךְ יְיָ הַגְדֵּלָה וְהַגְבִּירָה
וְהַתְפָּאֶרֶת וְהַנְצָח וְהַהוֹד, כִּי כָל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ. לֵךְ יְיָ הַמְּלֻכָּה

תפלה להתפלל בעד החולה

שנה

והמתנשא לכל לראש: ואתה בידך נפש כל חי ורוח כל בשר איש. ובידך בשר וגבורה לגדל ולחזק ולרפאת אנוש עד דפא עד דכרוכה של נפש, ולא יפלא ממך כל דבר ובידך נפש כל חי. לכן יהי רצון מלפניך האל הנאמן אב הרחמים הרופא לכל תחלואי עמו וישראל הקרובים עד שערי מות והמחפש מזור ותעלה לירידיו והגואל משחת חסידיו והמציל ממות נפש מרודיו. אתה רופא נאמן תשלח מרפא וארוכה ותעלה ברב חסד וחנינה ותמלה לנפש (פכ"ב) לרוחו ונפשו (לנקבה לרוחה ונפשה) האמללה, ולא תרד נפשו (נפשה) לשאולה. ותמלא רחמים עליו (עליה) להחלים ולרפאת ולהחזיק ולהחליף ולהחיות אותו (אותה) ברצון כל קרוביו ואוהביו (קרוביה ואוהביה). ונראו לפניך זביותיו וצדקותיו (זכויותיה וצדקותיה) ותשלח במצלות ים כל חמאתיו (חמאתיה). ויכבשו רחמך את בעסך מעליו (מעליה) ותשלח לו (לה) רפואה שלמה רפואת הנפש ורפואת הגוף, ותחדש בנשך נעוריו (נעוריה), ותשלח לו (לה) ולכל חולי ישראל מרפא ארוכה מרפא ברכה מרפא תרופה ותעלה מרפא חנינה ותמלה מרפא ידועים וגלויים מרפא רחמים ושלום וחיים מרפא ארך ימים ושנים טובים, ויקים בו (בה) ובכל חולי ישראל מקרא שכתוב על ידי משה עבדך נאמן ביתך: ויאמר אם שמוע תשמע לקול יי אלהיך והישר בעיניו תעשה והאזנת למצותיו ושמרת כל חקיו כל המחלה אשר שמתו במצרים לא אשים עליך כי אני יי רפאך: ועבדתם את יי אלהיכם וברך את לחמך ואת מימך והסרת מחלה מקרבך: לא תהיה משפלה ועקרה בארצך את מספר ימך אמלא: והסיר יי ממך כל חלי וכל מדוי מצרים הרעים אשר ידעת לא ישימם כך ונתנם בכל שנאך: ועל ידי עבדך הנביאים כתוב לאמר ואכלתם אכול ושבעו והללתם את שם יי אלהיכם אשר עשה עמכם להפליא ולא יבשו עמי לעולם:

תפלה להתפלל בעד החולה

דרכיו ראיתי וארפאהו ואנחהו ואשלם נחמיו לו ולאבליו: בורא גיב
שפתים, שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר יי ורפאתיו: וזרחה לכם
יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה: או יבקע פשח אורד וארוכתך
מהרה תצמח: רפאנו יי וגרפא הושיענו וגושעה כי תהלחנו אתה.
והעלה רפואה שלמה לכל מכות עמך ישראל ובפרט (לפכ"פ) רפואה
שלמה לרמ"ח אבריו (לכל אבריה) ושם"ה גידיו (גידיה) לרפאת אותו
(אותה) כחוקיהו מלך יהודה מחליו ובמרים הנביאה מצרעתה. בשם
השמות הקדושים שלש עשרה מדותיד אל נא רפא נא (לפכ"פ) להקים
אותו (אותה) מחליו (מחליה) זה ולהאריך עוד ימי חייו (חייה) חיים
של רחמים חיים של בריאות חיים של שלום חיים של ברכה דכתיב
כי ארך ימים ושנות חיים ושלום יוסיפו לך, אמן סלה:

ואם מברכים את החולה בשנינו שם מוסיפין עוד:

ואת אם נגזר עליו (עליה) בבית דינך הצדק מיתה שימות (שתמות)
מחלי זה, הנה רבותינו הקדושים אמרו שלשה דברים קורעים
גזר דינו של אדם ואחר מהם הוא שנוי השם שישנו השם של החולה.
וקמנו דבריהם וגשתנה שמו (שמה) כי אחר הוא (אחרת היא). ואם
על פלוני (פלונית) נגזר הדין, על פלוני (פלונית) לא נגזר, לכן אחר הוא
(אחרת היא) ואינו הוא הנקרא (ואינה היא הנקראת) בשם הראשון,
ובשם שגשתנה שמו (שמה) בן ישתנה הגזר מעליו (מעליה) מדין
לרחמים וממיתה לחיים וממחלה לרפואה שלמה (לפכ"ב) בשם כל
השמות הכתובים בספר תורה זאת ובשם כל השמות ובשם כל
המלאכים הממנים על כל הרפואות והצלחות תשלח מהרה רפואה
שלמה (לפכ"פ) ותאריך ימיו (ימיה) ושנותיו (ושנותיה) בנעימים ויכלה
(ותכלה) במוב ימיו (ימיה) ברב עז ושלום מעתה ועד עולם אמן סלה:

אֱתָהּ הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַד שְׁלֹא בָרַאתָ הָעוֹלָם, וְאֵתָהּ הוּא
 אֱלֹהֵינוּ מִשְׁבַּרְאָתָהּ הָעוֹלָם, וּמֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אֵתָהּ אֵל,
 וּבָרַאתָ עוֹלָמְךָ בְּגִין לְהַשְׁתַּמּוֹדֵעָא אֱלֹהוּתְךָ בְּאִמְצָעוֹת תּוֹרַתְךָ
 הַקְדוּשָׁה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְכוּנָם לְבָרְכָהּ, "בְּרֹאשִׁית", בְּשִׁבִּיל
 תּוֹרָה וּבְשִׁבִּיל יִשְׂרָאֵל, כִּי הֵם עִמָּךְ וְנִחַלְתָּךְ אֲשֶׁר בְּחֶרֶת בָּהֶם
 מְכַל הָאֲמוּנוֹת, וְנִתַּתְּ לָהֶם תּוֹרַתְךָ הַקְדוּשָׁה, וְקִרְבָתָם לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל.
 וְעַל קִיּוֹם הָעוֹלָם וְעַל קִיּוֹם הַתּוֹרָה בָּא לָנוּ מִמֶּךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 שְׁנֵי צוּרִים, כְּתִבְתָּ בְּתוֹרַתְךָ "פָּרוּ וּרְבוּ", וְכִתְבְתָּ בְּתוֹרַתְךָ
 "וְלִמְדַתְּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם", וְהַפְנֵנָה בְּשִׁתִּיחָן אַחֶת, כִּי לֹא לָתֵהוּ
 בְּרֹאֶת כִּי אִם לְשִׁבְתָּ, וְלִכְבוֹדְךָ בְּרֹאֶת יִצְרָתָא אֶף עֲשִׂיתָ, כְּדִי שְׁנִיתִהּ
 אֲנַחְנוּ וְצִאֲצֵאֵינוּ וְצִאֲצֵאֵי כָל עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל יוֹדְעֵי שְׁמְךָ וְלוֹמְדֵי
 תּוֹרַתְךָ.

וּבִבְנֵי אָבוֹא אֵלֶיךָ יְהוָה מִלֶּךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים, וְאֶפִּיל תַּחֲנֹתִי, וְעֵינֵי
 לְךָ תְּלִוּוֹת עַד שֶׁתַּחֲנֵנִי וְתִשְׁמַע תַּפְלָתִי לְהוֹמִין לִי בְּנִים
 וּבָנוֹת, וְגַם הֵם יִפְרוּ וְיִרְבוּ הֵם וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם עַד סוֹף כָּל
 הַדּוֹרוֹת לְתַכְלִית שְׁהֵם וְאֲנִי בָלְנוּ וְעַסְקוּ בְּתוֹרַתְךָ הַקְדוּשָׁה לְלַמֵּד
 וְלִלְמֹד לְשִׁמּוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דְּבָרֵי תַלְמוּד תּוֹרַתְךָ בְּאַהֲבָה,
 וְהֵאָר עֵינֵינוּ בְּתוֹרַתְךָ וְדַבֵּק לִבְנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת
 שְׁמְךָ.

אָבִינוּ אָב הַרְחֵמוֹן, תֵּן לְכָלֵנוּ חַיִּים אַרְפִּים וּבְרוּכִים, מִי כְמוֹךָ
 אָב הַרְחֵמִים וּזְכֹר יִצְוֵרֵי לַחַיִּים בְּרַחֲמִים, וְזָכְרֵנוּ לַחַיִּים
 נִצְחִיִּים כְּמוֹ שֶׁהַתַּפִּלָּל אֲבָרָהָם אָבִינוּ "לֹא יִתֵּי לַפְּגִיד", וּפְרָשׁוֹ
 רַבּוֹתֵינוּ וְכוּנָם לְבָרְכָהּ, "בְּיִרְאָתְךָ".

כִּי עַל כֵּן, בְּאִתִּי לְבַקֵּשׁ וּלְחַנּוּן מִלְּפָנֶיךָ שִׁיְהֵא זְרַעִי וְזַרְעֵי עַד

עולם זרע פֿשר, ואל ימצא בי ובזרעי ובזרע זרעי עד עולם שום פסול ושמיץ, אך שלום ואמת וטוב וישר בעיני אלהים ובעיני אדם, ויהיו בעלי תורה, מארי מקרא, מארי משנה, מארי תלמוד, מארי רזא, מארי מצוה, מארי גומלי חסדים, מארי מדות תרומיות, ונעבדך באהבה וביראה פנימית, לא יראה חיצונית, ותן לכל גויה וגויה מהם די מחסודה בכבוד, ותן להם פריאות וכבוד וכת, ותן להם קומה ויפי וחוץ וחסד, ויהיה אהבה ואהבה ושלום ביניהם, ותזמין להם זווים הגונים מזרע תלמידי חכמים מזרע צדיקים, וגם זווים יהיו פמותם ככל אשר התפללתי עליהם, בי ופרון אחד עולה לכאן ולכאן.

אתה יהוה יודע כל תעלומות, ולפניך נגלו מצפוני לבי, כי כוננתי בכל אלה למען שמך הגדול ותקדוש ולמען תורתך הקדושה, על כן ענני יהוה ענני בעבור האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב, ובגללם תושיע בנים להיות הענפים דומים לשרשם, ובעבור דוד עבדך רגל רביעי במרפכת, המשורר ברוח קדשך. שיר המעלות אשרי כל ירא יהוה תהלך בדרכיו: יגיע פפיד כי תאכל אשריך וטוב לך: אשתך כגפן פריה בנרפתי ביתך בניד בשתלי ויתים סביב לשלחנך: הנה כי כן יברך גבר ירא יהוה: יברך יהוה מציון וראה במוב ירושלים כל ימי חייך: וראה בנים לבניד שלום על ישראל:

אנא יהוה שומע תפלה יקים בנו הפסוק ואני זאת בריתי אותם אמר יהוה רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיד לא ימושו מפיד ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר יהוה מעתה ועד עולם: יהיו לרצון אמרי פי ותגיון לבי לפניך יהוה צורי וגואלי:

תפלה לגידול בנים

מספר שערי דמעה

רבון כל העולמים, רם על רמים, שמע תפלת באי עריך, לבקש
רחמים וחסדך. תוכני ברב חמלתך, לגדל בני לעבודתך,
בנחת ולא בצער. ולא יבוש, כי ידברו את-אויבים בשער. ויהיו
ממלחים ומזרזים בתורה. ויתפרנסו מתחת ידך בנקיות ובשפי, ולא
ימצא בהם שמץ דפי. ועינינו רואות בשמחתם, בתורתם ובהצלחתם.
יהיו לרצון אמרי פי, בעד עוללי וטפי. ויחשב לפניך בהקדבת פר,
בזכות ישני אדמת עפר. והגיון לבי לפניך, יי צורי וגאלי. אמן.

תפלת אבות על בנים

מסידור ישועות ישראל

מתהלים ישן קדמון וכמה הוספות מספרים הקדושים

רבנו של עולם ובנו שיהיו בנינו מאירים בתורה (מי שאין לו
בנים אומר: ובני להוליד בנים טובים מאירים בתורה) ויהיו
בריאים בגופם ושכלם בעלי מדות טובות, עוסקים בתורה לשמה.
ותן להם חיים ארכים וטובים. ויהיו ממלאים בתורה ובחכמה ויראת
שמים. ויהיו אהובים למעלה ונחמדים למטה. ותצילם מעין הרע
ומצור הרע ומכל מיני פרעניות. ויהיו להם חושים בריאים לעבודתך,
ובנו ברחמך הרבים ואת אשתי שתמלא מספר ימינו עד מלאה
שבעים שנה ויותר, בטוב ובנעימים, ואהבה ושלוה. ונזכה לגדל
כל אחד מבני וכל אחת מבנותי לתורה ולחפה ולמעשים טובים.
ותזמין לכל אחד מבני את בת וזוגו. ולכל אחת מבנותי את בן
וזוגה. ולא ידחו לפני אחרים חס ושלוה. וברך מעשה ידינו לתן
להם מזה ומתן בעין יפה, ונוכל לקיים כל מה שאנו מבטיחים לתן
להם בלי גדר, ולהשיאם עם וזוגם בימי הנעורים בנחת וברוח

ובשמחה. ומהם יצאו פרות טובות ובנים צדיקים וזכים ומצופים לכל ישראל, ולא יתחלל שמך הגדול על ידינו ולא על ידי זרענו חס ושלום. ומלא כל משאלות לבבנו לטובה בבריאות והצלחה וכל טוב. ויתגדל כבוד שמך הגדול וכבוד תורתך על ידינו ועל ידי זרענו וזרע זרענו תמיד. אמן כן יהי רצון. יהי לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי:

תפלת בנים על אבות

מסידור ישועות ישראל

אמרו רז"ל אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל תנוקות של בית רבן (שבת דף קי"ט ע"ב). ולכן ירגיל אדם את בניו בתפלה זו בכל יום. וימשיך עליו ועל בני ביתו כל טוב וברכה.

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיהיו אבינו ואמנו ואנחנו בריאים וחזקים לעבוד אותך באמת. ותשפיע להם ולנו פרנסה ברוח והצלחה מרבה וכל טוב לעבוד אותך באמת ובשמחה. ותן בלבנו לשמוע בקול אבינו. והושיענו שנכבד אותם תמיד באשר רצונך הטוב עמנו. ונעבוד אותך באמת. ויגדלו אבינו ואמנו אותנו לתורה ולחפה ולמעשים טובים. ויהיו מוצלחים בבריאות וכל טוב ועשירות ליתן לנו מהר ומתן וכל טוב בסבר פנים יפות. ומלא כל משאלות לבבנו לטובה. אבינו שפשמים הושיענו כל זה בכלל כל ישראל. ונופה להגדיל כבוד שמך הגדול וכבוד תורתך תמיד. יהי לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי:

תפלה על הפרנסה מאת מהר"ר שלמה אלקבץ זי"ע

אתה האל הון מקרני ראמים עד ביצי בנים, ואין ביד שום מלאך ושר יכולת לזון ולפרנס ולכלכל כלכלתך, בפתוב על ידי דוד עבדך (תהלים קמה, טו), עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם

את אַבְלָם בַּעֲתוֹ. פֹּתַח אֶת יָדָד וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן. וּכְתִיב (שם קלו, כה), נָתַן לָחֶם לְכָל בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ. וּמִפְתָּח זֶה הוּא בַּיָּדָד, לְצָרָה וּלְלֶבֶן בְּגֵי אָדָם לְשִׁיבְטָחוֹ כִּד וַיִּדְעוּ כִּי מוֹשִׁיעַ אֲנִי בְּלִתִּיד:

לחש לעין הרע בדוק ומנוסה:

מספר עבודת הקודש להחיד"א זיע"א:

מִשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם כָּל מִין עֵינָא בִּישָׂא. עֵינָא אוֹכְמָא, עֵינָא צְרוּכָא, עֵינָא תַּכְלָתָא, עֵינָא יְרוּקָא, עֵינָא אַרוּכָא, עֵינָא קְצָרָה, עֵינָא רַחְבָּה, עֵינָא צָרָה, עֵינָא יִשְׁרָה, עֵינָא עֲקוּמָה עֵינָא עֲגוּלָה, עֵינָא שׁוֹקַעַת, עֵינָא בּוֹלֶסֶת, עֵינָא רוּאָה, עֵינָא מִבְּטָת, עֵינָא בּוֹקַעַת, עֵינָא שׁוֹאֲבָת, עֵינָא דְרַבְרָא, עֵינָא דְנוֹקְבָא, עֵינָא דְאִישׁ וְאִשְׁתּוֹ, עֵין דְאִשָּׁה וּבִתָּה, עֵין דְאִשָּׁה וְקִרְבָּתָה, עֵין דְבַחִיר, עֵין דְזָקֵן, עֵין דְזָקֵנָה, עֵין דְבַתּוּלָה, עֵין דְבַעֲוָלָה, עֵין דְאַלְמָנָה עֵין דְנִשְׁוֹאָה, עֵין דְגִרְוּשָׁה, כָּל מִין, עֵינָא בִּישָׂא שֵׁנִישׁ בְּעוֹלָם שְׂרָאָתָה וְהַבִּיטָה וְדַבְרָה בְּעֵין הָרַע עַל פ"ב פְּלוֹנִית גִּרְנָא וְאַשְׁבַּעְנָא לְכוֹן בְּהֵהוּא עֵינָא עֵילָאָה, עֵינָא קְדִישָׂא, עֵינָא חֲדָא, עֵינָא חוּרָא, עֵינָא דְאִיהִי חוּר גּוֹ חוּר, עֵינָא דְפִלִּיל כָּל חוּר, עֵינָא דְכָלָא יְמִינָא עֵינָא פְּקִיחָא, עֵינָא דְאַשְׁנַחוּתָא תְּדִירָא, עֵינָא דְכָלָא רַחְמִי, עֵינָא דְאִיהִי רַחְמִי גּוֹ רַחְמִי עֵינָא דְפִלִּיל כָּל רַחְמִי, עֵינָא דְלִית עֲלָה גְבֻנוּי, עֵינָא דְלֵא אֲדָמִיד וְלֵא נָאִים, עֵינָא דְכָל עֵינִין בִּישִׁין אֲתַפְּסִין וְאַתְּמַמְדִין גּוֹ כִּיפִין מִן קַדְמוּהִי, עֵינָא דְנִטְוִיר לְיִשְׂרָאֵל כְּדִכְתִּיב הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל וּכְתִיב הִנֵּה, עֵין יְהוָה אֵל יִרְאִיו לְמַיְחֲלִים לְחֶסֶדוֹ: בְּהֵהוּא עֵינָא עֵילָאָה, גִּרִּית וְאַשְׁבַּעִית עֲלֵיכוֹן כָּל מִין עֵינָא בִּישָׂא שְׁתַּסּוּרוֹ וְתַעֲרְקוֹ וְתַבְרַחוֹ וְתַרְחִיקוֹ מַעַל פ"ב פְּלוֹנִית וּמַעַל כָּל בְּגֵי בִיתוֹ (לַנְקִיבָה בִּיתָה), וְלֹא יִהְיֶה לָכֶם כַּח לְשִׁלוּשׁ פ"ב פְּלוֹנִית וּכְכָל בְּגֵי בִיתוֹ (לַנְקִיבָה בִּיתָה), לֹא בְיוֹם וְלֹא בְלֵילָה לֹא בְהֶקְצִין וְלֹא בְחֵלוֹם,

לא בשום אבר מרמ"ח אבריו, ולא בשום גיד משמ"ה גידיו, (לנקיבה
לא בשום אבר מאבריה ולא בשום גיד מגידיה) מהיום ולעולם אמן
נצח סלה ועד: (ג"פ) אתה סתר לי מצר תצרני רני פלט תסובבני
סלה: (ג"פ) סלה תסובבני פלט רני תצרני מצר לי סתר אתה:

כל זה יאמר ג' פעמים

ישב בסתר עליון. בצל שדי יתלונן: אמר ליהוה מחסי ומצודתי.
אלהי אבטח בו: כי הוא יצילך מפח יקוש. מדבר הוות:
באברתו יסד לך. ותחת כנפיו תחסה. צנה וסוחרה אמתו: לא
תירא מפחד לילה. מחץ יעוף יומם: מדבר באפל והלך. מקטב
ישוד צהרם: ופל מצדך אלה ורכבה מימינך. אליך לא יגש: רק
בעניך תביט. ושלמת רשעים תראה: כי אתה יהוה מחסי עליון
שמת מעונך: לא תאנה אליך רעה. ונגע לא יקרב באהלך: כי
מלאכיו יצוה לך. לשמרך בכל דרכיך: על כפים ישאונך. פן תגוף
באבן רגלך: על שחל ופתן תדרוך. תרמוס כפיר ותנין: כי כי
חשק ואפלטתו. אשגבהו כי ידע שמי: יקראני ואענהו. עמו אנכי
בצרה. אחלצתו ואכבדהו: אך ימים אשביעהו. ואראהו בישועתי:
אך ימים אשביעהו. ואראהו בישועתי:

אגרת הרמב"ן

שמע בני מוסר אביך, ואל תפוש תורת אבך. תתנהג תמיד
לדבר כל דברך בנחת לכל אדם ובכל עת, ובה תנצל
מן הכעס, שהיא מדה רעה להחטיא בני אדם. וכן אמרו
רבותינו וזרונם לברכה, כל הכועס כל מיני גיהנם שולטין בו,
שנאמר הסר כעס מלבך, והעבר רעה מבשרך, ואין רעה אלה
גיהנם, שנאמר וגם רשע ליום רעה. וכאשר תנצל מן הכעס

תעלה על לבך מדת הענוה שהיא מדה טובה מכל המדות
טובות, שנאמר עקב ענוה יראת יהוה. ובעבור הענוה תעלה
על לבך מדת היראה, כי תתן אל לבך תמיד, מאין באת,
ולאן אתה הולך, ושתהיה רמה ותולעה בחד, ואף כי כמותך,
ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, לפני מלך הכבוד,
שנאמר הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך, אף כי לבות
בני אדם, ונאמר הלא את השמים ואת הארץ אני מלא גאם
יהוה. וכאשר תחשוב את כל אלה, תידא מבוראך ותשמור
מן החטא, ובמדות האלה תהיה שמח בחלקך. וכאשר תתנהג
במדת הענוה להתבושש מכל אדם ולהתפחד ממנו ומן החטא,
או תשרה עליך רוח השכינה, וזיו כבודך, וחי עולם הבא.
ועתה בני דע וראה, כי המתנאה בלבו על הכריות, מורד הוא
במלכות שמים, כי מתפאר הוא בלבוש מלכות שמים, שנאמר
יהוה מלך גאות לבש וגו'. ובמה יתנאה לב האדם, אם בעושר,
יהוה מוריש ומעשיר, ואם בכבוד, הלא לאלקים הוא, שנאמר
והעושר והכבוד מלפניך, ואיך מתפאר בכבוד קונו. ואם מתפאר
בחכמה, מסיר שפה לנאמנים, וטעם וקנים יקח. נמצא הבל
שנה לפני המקום, כי באפו משפיל גאים, וברצונו מגביה
שפלים, לכן השפיל עצמך וינשאך המקום. על כן אפרש לך
איך תתנהג במדת הענוה ללכת בה תמיד. כל דבריד יהיו
בנחת, וראשך כפוף, ועיניך יביטו למטה לארץ ולבך למעלה,
ואל תביט בפני אדם בדבריד עמו, וכל אדם יהיה גדול ממך
בעיניך, ואם חכם או עשיר הוא, עליך לכבדו. ואם רש הוא,
ואתה עשיר או חכם ממנו, חשוב בלבך כי אתה חייב ממנו

והוא זכאי ממך, שאם הוא חוטא הוא שוגג ואתה מזיד. בכל דברך ומעשיך ומחשבותיך ובכל עת, חשוב בלבך כאילו אתה עומד לפני הקדוש ברוך הוא, ושכינתו עליך. כי כבודו מלא העולם, ודברך יהיו באימה וביראה בעבר לפניו רבו, ותחביש מכל אדם, ואם יקראך איש אל תענהו בקול רם, רק בנחת בעומד לפניו רבו. והני זהיר לקרות בתורה תמיד אשר תוכל לקומה, וכאשר תקום מן הספר, תחפש באשר למדת אם יש בו דבר אשר תוכל לקימו, ותפשפש במעשיך בבקר ובערב, וזוה יהיו כל ימך בתשובה. והסר כל דברי העולם מלבך בעת התפלה, והכן לבך לפני המקום ברוך הוא, וטהר רעיוניך, וחשוב הדבור קודם שתוציאנו מפיד, וכן תעשה כל ימי חיי הבלך בכל דבר ודבר ולא תחטא, וזוה יהיו דברך ומעשיך ומחשבותיך וישרים, ותפלתך תהיה זכה וברה ונקיה ומכוננת ומקבלת לפני המקום ברוך הוא, שנאמר תכין לבם תקשיב אזניך. תקרא האגרת הזאת פעם אחת בשבוע ולא תפחות, לקומה וללכת בה תמיד אחר השם יתברך, למען תצליח בכל דרכיך ותזכה לעולם הבא הצפון לצדיקים, ובכל יום שתקראנה יענוך מן השמים באשר יעלה על לבך לשאול עד עולם אמן סלה:

הצעמיל קמן

שפה

מרכיני אלימלך מליזענסק זצוק"ל זיע"א
אלה הדברים אשר יעשה אותם האדם וחי בהם

א. בכל עת ורגע שהוא פנוי מן התורה ובפרט שהוא יושב בטל לבדו בחדר או שוכב על מנתו ואינו יכול לישן יהיה מהרהר במצות עשה זו של ונקדשתי בתוך בני ישראל וידמה בנפשו ויצייר במחשבתו כאילו אש גדול ונורא בוער לפניו עד לב השמים והוא בשכיל קדושת הש"י שוכר את טבעו ומפיל את עצמו להאש על קידוש הש"י ומחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה ונמצא שאינו שוכב ויושב בטל רק מקיים מצות עשה דאורייתא.

ב. בפסוק א' של קריאת שמע וברכה ראשונה של שמונה עשרה יהרהר כנ"ל ועוד יכוין אם יענו אותו כל אומות העולם בכל עינים קשים ויפשטו עורו מבשרו להכחיש ח"ו ביחודו יסבול כל היסורים ולא יודה להם ח"ו ויצייר בדעתו ומחשבתו כאלו עושין לו כנ"ל ובזה יצא ידי חיוב ק"ש ותפלה כדן.

ג. גם בשעת אכילה וזיווג יכוין כנ"ל וכשיתחיל להרגיש תענוג גשמי יצייר במחשבתו כנ"ל ותיכף ומיד יאמר בפיו ובלבבו שיותר ה' לו תענוג ושמחה בעשיית מצות עשה של ונקדשתי באופן הנ"ל מהרגשת תענוג גשמי הוה שהוא מהצרעת משכא דחויא וכך יאמר וראיה לדבר שיותר ה' לו תענוג ושמחה בעשיית מצות עשה של ונקדשתי באופן הנ"ל שאפילו היו חוטפין אותו רוצחים באמצע אכילה וזיווג לעשות לו העינוים קשים הייתי משמח את עצמו על קידוש הש"י יותר מתענוג גשמי הוה. אך יזהר שיהיה דובר אמת בלבבו ושיהיה או בשעת מעשה תקוע על לוח לבו בתוכיות ובפנימיות הלב באמת גמור ולא ישטח את עצמו להיות כגונב דעת עליונה ח"ו.

ד. בכל הדברים שבעולם הן בתורה הן בתפלה הן במצות מעשיות ירגיל את עצמו לומר בזה הלשון הריני עושה זאת לשם ייחוד קוב"ה ושכינתיה לעשות נחת רוח להבורא ית"ש וירגיל את עצמו לומר זאת בתוכיות ופנימיות הלב ובהמשך הזמן ירגיש הארה גדולה באמירה זו.

ה. כשיתחיל להתעורר בו מדה רעה ח"ו ממדות רעות שהוא רגיל בהם כגון עקשנות ובושת של גאווה ועצלות וכמלה המביאה לידי שיעמום וכיוצא בהם יאמר תיכף ומיד בזה הלשון ובכל כחו הכנעני החתי האמורי הפריזי החוי

הצעמיל קמן

שמו

והיבסי והגרנשי וינצל. וירגיל את עצמו לצמצם ראיתו שלא להסתכל חוץ לד' אמות אפילו בהיותו בביתו ובפרט בבהכ"נ ובחדר שלומד בדרך הילוכו בחוץ. ובהזדמן לפניו אשה אפילו אשתו ובניו הקטנים וכיוצא יצייר לפני עיניו השם אדני.

ו. כשיבא לו ח"ו מחשבה רעה מניאוף יאמר כמה פעמים ונשמרת מכל דבר רע ויהרהר או בדרשות חז"ל שדרשו עליו שלא יהרהר אדם ביום ויבא לידי קרי בלילה, ולא יניח ח"ו לשהות המחשבה רעה במוחו שלא לטמאות שכל העליון ח"ו.

ז. כשיבא ח"ו לידו בהזדמנות כנגדו הסתכלות רעה ח"ו כגון בהמה וחיה או עוף שנוקקין זה לזה או טפח מגולה באשה במקום ערוה או בצורת אשתו גדה וכיוצא בהן יאמר תיכף ומיד הפסוק ולא תתורו אחרי לבבכם ולא ימאז את שכלו ח"ו.

ח. ירגיל את עצמו שלא יתחיל לדבר לשום אדם וזולת לצורך גדול ההכרח לו ואף ההכרח ידבר בדברים קצרים מאוד מנופה ב"ג נפה שלא יח' בדיבורו שום שקר ח"ו ושום חנופה ושום לשה"ר ורכילות ושום הלבנת פנים ולא שום הראות מעשיו לבני אדם וירגיל את עצמו בכלל שאמרו חז"ל למוד לשונך לומר איני יודע. כשמדברין אליו בני אדם אשר אין נוהרים מלדבר דברים בטלים ישמט את עצמו מהם בכל כחו ובכל מיני תחבולות וכשלא אפשר לו להשמט מהם בשום אופן עכ"פ יקצר מאוד מאוד בזה שמוכרח להשיב להם.

ט. ירגיל את עצמו תיכף ומיד כשיתעורר משינתו יאמר מודה אני לפניך מלך חי וקים שהחזרת בי נשמותי בחמלה רבה אמונתך. ויאמר אפילו בלשון אשכנז בלב שמח ברוך אל עליון אשר נתן לי מצות ציצית אלה אשר אני מסובב בהן ומצות נטילת ידים שחרית להעביר רוח רעה והקליפה הקשה מעל שתי ידים שלי ויראה שיה' לבו מלא שמחה באמרו כנ"ל ויקבל עליו הגדר של מיעוט הדיבור הנזכר לעיל סי' ח'.

י. יזהר מאוד בהתמדת הלימוד שיעורין בסדרן תיכף ומיד אחר קומו משינתו ואחר אמרו תיקון חצות והצעמיל קמן לא יזוז מהספר שלומד בו אפילו שעה אחת. בכל פעם שישב את עצמו ללמוד ואחר שיאמר תפלת השב

הצעטיל קטן

שמו

המתחיל' אנה השם וכו' ותפלת התלמוד תורה בשע"צ המתחלת הנני רוצה ללמוד יראה בכל כחו שלא לעשות שום הפסק אפילו במחשבה אחרת וזאת מחשבת הלימוד ומחשבת הצעטיל קטן שהוא לפני עיניו כי המאור שבה יחזירנו למוטב.

יא. ירגיל את עצמו להתפלל בכל כחו ובקול המעורר הכוונה להדבק המחשבה לדיבור ופניו אל הכותל בתוך סידור התפלה בבוקר ובערב ולא יסתכל לצדדין מתחלת התפלה עד סופה ובחזרת הש"ץ השמונה עשרה יעיין בסידור לענות אמן בכל כחו על כל ברכה וברכה ובשעת קריאת התורה להטות אוזנו על כל דיבור ודיבור מהקורא כקורא את המגילה ולעשות עצמו כאלם בבית הכנסת אפילו קודם התפלה ואחריה עד הליכתו לביתו.

יב. יצייר במחשבתו תמיד ובפרט בשעת קריאת הצעטיל קטן הוה כאילו איש אחד עומד סמוך לו ומעורר אותו בקול רעש גדול לקיים כל הנהגות אלו ואל יפיל שום דבר ארצה אפילו נקודה קטנה וכשירגיל עצמו כך אזי במשך הזמן יבא עליו התעוררות גדול מצד גשמתו רשפי אש שלהבת י"ה.

יג. לספר בכל פעם לפני המורה לו דרך השם ואפילו לפני חבר נאמן כל המחשבות והרהורים רעים אשר הם נגד תוה"ק אשר היצה"ר מעלה אותן על מוחו ולבו הן בשעת תורה ותפלה הן בשכבו על ממתו והן באמצע היום ולא יעלים שום דבר מחמת הבושה, ונמצא ע"י סיפור הדברים שמוציא מכת אל הפועל משבר את כח היצה"ר שלא יוכל להתגבר עליו כ"כ בפעם אחרת חזן מעצה הטובה אשר יוכל לקבל מחבירו שהוא דרך השם והוא סגולה נפלאה.

יד. יזהר מאוד ומאוד לחזור לפעמים בכל מעת לעת זה הצעטיל קטן ויפרש כל תיבה ותיבה בלשון אשכנזי וזה יהי' לו חוק ולא יעבור מללמוד קודם הזיווג פרק ט"ז בראשית חכמה והנהגות האר"י ו"ל ואם ישאר לו פנאי ילמוד גם פרק י"ז מר"ח הנ"ל וזה יהי' לו חוק ולא יעבור.

טו. קודם גמ"י לאכילה יאמר תפלת השב של רבינו יונה ו"ל ואחר אכילת המוציא יאמר בזה הלשון לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה אין אני אוכל להנאת גופי ח"ו רק שיהי' גופי בריא וחזק לעבודתו ית"ש ואל יעכב שום חמא ועון והרהור רע ותענוג גשמי את היחוד קובה"ו על ידי ניצוצות

קדושות של האכילה והשתיה הוה ויכוין כשהוא אוכל דבר מה או שותה דבר מה שהטעם שהוא מרגיש בפיו בשעת לעיסה ובשעת גמיעה היא פנימיות הקדוש' וניצוצו' הקדוש' השורה במאכל או במשק' ההוא וע"י האכילה והשתיה בשינים והאצטומכא נברר הפנימיות מהמאכל שלא יעשה מותר להשפיע לחיצונים ואז נפשו נהנית מהפנימיות והפסולת נעשה מותרות ונדהה אל החיצונים ויקבל אז במחשבתו שתיכף ומיד כשירגיש שיצטרך לנקבו לא ישהה את הפסולת בקרבו לממא ח"ו את מוחו ולשקץ את נפשו להשהות את הצואה והשתן בקרבו אפילו רגע אחד וגם יצייר לפניו בשעת אכילה האותיות מאב"ל בכתב אשורית ויהרהר שעולה צ"א כמנין הוי"ה בשילוב אדנ"י.

יז. האדם לא נברא בעולם רק לשבר את הטבע לכן יורו את עצמו לתקן מדותיו בשנת ימי חורפו דוקא כמו שאבאר כגון מי שנולד במבצע של עקשנות ישבר את טבעו מ' יום רצופים לעשות דוקא להיפך ממה שיעלה במחשבתו וכן מי שבטבע עצל ירגיל את עצמו מ' יום רצופים לעשות כל דבר בזריזות הן בהולך לשכוב על מפתח הן לקום בבוקר ממשכבו הן בזריזות לבישת בגדים ונמ"י ולנקות את גופו ולילך בזריזות לבחכ"ג תיכף אחר קומו מהספר וכיוצא בהן וכן מי שמבעו ביישן מהחלק של בושה רעה ירגיל את עצמו מ' יום להתפלל דוקא בקול רם וכח תנועת אבריו ולקיים כל עצמותי תאמרנה ולברך על התורה בקול רם עד שיעזרוהו מן השמים להסיר הבושה הרעה ממנו וכן מי שאמרי פיו אינם עולים יפה ומסודר מחמת הרגל טבעו וכלי הדבור שלו ירגיל את עצמו מ' יום להטות אוגו להדיבורים היוצאים מאליו הן במילי דעלמא והן במילי דשמיא הן בשעת הלימוד כי הרגל של כל דבר נעשה שלטון וכן מי שטבעו אינו מתמיד בלימודו ירגיל את עצמו גם כן מ' יום וילמוד יותר מהרגל שלו ויסתכל בכל פעם קודם הלימוד בצעמיל קמן שלי ומשם ואילך מן השמים יעזרוהו להיות מוסיף והולך בשבירת מדות הרעות עד תומם.

יז. ככל עת שהוא פנוי מהתורה ומהתפלה ילמוד את עצמו בעל פה דברים הצריכים לו כגון תיקון רחל ותיקון לאה ותפלת השב וברכת לבנה וברך שמיא ועל הכל ומורים דרבנן ויהרהר במצות עשה של ונקדשתי וכו' בכתוב לעיל.

הנהגות האדם

שסמ

מהרב המגיד איש אלהי המפורסם מוהר"ר אלימלך זצוק"ל זיע"א
אלה הדברים אשר יעשה אותם האדם וחי בהם

א. הראשון צריך האדם ללמוד גמרא ופרש"י ותוס' ומפרשים כל אחד לפי השגתו והפוסקים אחריהם ומתחלה ילמוד שו"ע או"ח וצריך להתפלל להשם יתברך שיבא על האמת כי חטאת נעורים של האדם הראשון מסמין עיניו שלא יראה אף שיכול לפלפל ולהגיד לאחרים דינו אבל הוא בעצמו שוכח ולא מקיימם באמת לכן צריך האדם להתחרט מאד על עונותיו ולהתבודד עצמו קודם אור היום שאז עת רצון לבכות על גלות השכינה פעמים הרבה עד אין חקר ויבכה ברמעות וגם ביום לפעמים יתבודד ואז יראה בעצמו שעמדו עונותיו נגד עיניו ויזכור את חטאתיו ועונותיו ופשעיו כהרים וגבעות אשר מעולם לא זכר אותם אם עשה ככה, ככה יעשה לא פעם ולא שנים ולא מאה פעמים עד אשר ירחמו עליו מן השמים ויתפלל להש"י שידריכהו בדרך ויורהו דרכו שלא יבלה חיי חיו ואז הש"י ברחמיו וברוב חסדיו יאיר עיניו באור תורתו הקדושה ויבין וישכיל תוכן הדבר לעשותו ולקיימו.

ב. אלה הדברים צריך לזוהר מתנופה ומשקרים ולצנות ולה"ר וקנאה ושנאה ותחרות וכעס וגאווה ומלהסתכל בנשים ולהרבות שיחה עם אשה אפילו עם אשתו אמרו וכו' ובפרט בעת נדחה צריך הרחקה.

ג. ויזכור תמיד יום המיתה וכשילמוד גמרא או שאר ספרים לא יפסוק שלא יעבור על דברי חו"ל שדרשו על הקומפ"י וכו'. ויתפלל להשם יתברך שילמוד תורה לשמה.

ד. ויעסוק באימה וביראה באיוז ספרי מוסר בכל יום בראשית חכמה ושל"ה וחובת הלבבות.

ה. ולפעמים ילמוד באימה במעט איזה כתבים מהאר"י וצלל"ה וכו' באימה וביראה ופחד ה'. בדורות הראשונים היו נשמותיהם נשמות קדושות והיו נשמרים מנעוריהם מכל חטא ועון והיו נשמותיהם ראויים ומסוגלים ללמוד חכמה זאת אבל עתה בעו"ה שיש לנו גוף עכור וחומר עב צריך האדם לזכך ולכבם עצמו מכל חטא ולזכך נשמתו ויבין האדם אם יזכך נשמתו כאשר אין

יצה"ר מסיתו לשמות והבלים כאשר בתחלה ואז יוכל ללמוד בכל פעם הכתבים והש"י יזכה אם יזכך מחשבתו בקדושה באמת ובתמים שיפתח לו שערי החכמה בכתבי האר"י וללה"ה אשר לא כן כל זמן שמלוכש בתאות גופניות בהבלי זמן שהלימוד קשה לו מאוד ח"ו.

ז. צריך האדם לזכך גופו ונפשו בלימוד כנ"ל בלמוד הגמרא ותוס' גם דברי אגדה שבגמ' המה מסוגלים מאד לזכך נשמתו.

ז. וישמור עצמו מעבירות מהרהורים רעים בכל אופן ואופן.

ח. וישמור עצמו מלשנוא שום אדם מישראל כ"א הרשעים שנודעים לו בבירור שאי אפשר לדונם לכף זכות וכל שאפשר לדונם לזכות מחויב לאהוב כנפשו בכל מאודו בגופו וכנפשו לקיים ואהבת לרעך כמוך.

ט. וישמור את עצמו מלדבר שום דבור קודם התפלה אפילו דבר אחד כי זה מבטל כוונת התפלה.

י. ויזהר לנקות את עצמו קודם התפלה וקודם סעודה גם בכל פעם שצריך לנקבו שלא להשהות ויעבור על כל תשקצו.

יא. ויזהר שיהי' בגדיו הכתונת ומכנסים מנוקים מלכלוך וצואה וש"ח ח"ו.

יב. לא יטיל אימה יתירה בתוך ביתו ולא יקפיד שום הקפדה בתוך ביתו ואם יהיה לו שום הקפדה על שום אדם או על דבר אחד יזכור מיד חמאת נעוריו ויאמר בלבו אין זה כי אם עונותי הביאוני לידי הקפדה זו וכן בכל דבר יזכור מיד חמאותיו ועי"ז יוכנע ויושבר כח היצה"ר.

יג. תפלל להשי"ת שיעזרו לעשות תשובה שלימה ושלא ימות בלא תשובה ויכלול את עצמו בתוך שאר בעלי תשובה שיעזרו שיעשה תשובה שלימה ויתפלל על מחילת עונותיו בכלל מחילת עונות בני ישראל.

יד. ויהיו דבריו בנחת עם בני אדם ואם משבחין אותו ילך בזריות ויצטער את עצמו ויאמר מה זה משבחין אותי ואין בי אלו היו מכירין בשפלותי ושמותי ומעללי ומעשי הרעים ואיך אשא פני לפני הבורא ית"ש שהוא יודע ורואה מעשי בכל עת ורגע אעפ"כ הוא מרחם עלי בכל דברי.

טו. ידמה בעיניו כאילו אדם עומד לנגדו תמיד ולא ירף ממנו השגחתו במעשיו תמיד ואילו היה רואה בו דבר מכוער היה מתבייש ונמאם בעיניו והיה

הנהגות האדם

שעא

מטמין את עצמו באמתחת עכבר מגודל הבושה על אחת כמה וכמה ית' שמו עומד עליו ורואה במעשיו בכל עת ורגע בלתי אפשר להטמין עצמו ממנו כמ"ש אם יסתר כמ"ש בא"ח.

יז. אם יגנה אותו שום אדם ישמח מאד שהקרה ה' לפניו איש כזה שמתגנה במעשיו המכוערים וכל אדם יהיה בעינו טוב ממנו.

יח. ירחיק את עצמו מכל דבר שאין בו צורך לתכלית בריאת גופו לעבודת הש"י הן באכילה ושתייה הן בכל תאוות והנאות.

יט. ועיקר שישמור את עצמו ממשקה המשכר כי זה חולי רע ומביא את האדם לשפלות גדול כמאמר התנא לא תרוי ולא תחטא.

יט. וישמור מלהזכיר שם לבטלה.

כ. וישמור עצמו מלדבר ומלחשוב שום דבר קדושה במקום מטונף כי היצר הרע מתגבר דוקא להזכיר דבר קדושה במקום מטונף.

כא. וישמור עצמו לדבר בבית הכנסת הקדוש אף דברי מוסר שלא יומשך מתוך כן לדבר בטל:

❖ מעלת אמירת תהלים ❖

כל אחד יכול למצוא עצמו בספר התהלים
בנודע דוד ה'ה גשמת כלל ישראל, כמו שנאמר:
תהלת ה' ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו
וגו' (תהלים קמה, כא), כמו שכתוב דוד המלך עליו
השלוש ה'ה עושה ספר תהלים עבור כל סוגי בני
אדם, וכלם יכולים למצוא את עצמם בספר התהלים
עד ביאת הגואל במהרה בימינו אמן, וזה שנאמר
ויברך "כל בשר" שם קדשו לעולם ועד, בכל מצב
שיהיה. (ישמח ישראל פרושת עקב)

מבטל כל הקטרגים

כום של ברכה טעון הגבהה טפח מן השלחן, וכום
של ברכה של דוד שהוא ספר התהלים מגביה
טפח ומבטל כל הקטרגים.

(קובץ מקמבים בשם בעל צמח צדק מליובאוויטש זצ"ל)

שובר כל המחיצות

אלו ידעתם, אמר הרב הקדוש בעל צמח צדק וצ"ל, כחם של פסוקי תהלים ופעלתם בשמי רום, הייתם אומרים אותם בכל עת. תדעו, שמזמורי תהלים שוברים כל המחיצות ועולים בעלוי אחר עלוי, בלי שום הפרעה, ומשתמחים לפני אדון עולמים, ופועלים פעלתם בתהלים וברחמים.

(שם)

בחרב וחנוית כנגד הוצר הרע

רבנו מוהר"מ מרימנוב זלה"ה אמר: האומר שלשה פעמים תהלים ביום אחד, הוא בחרב וחנוית נגד הוצר הרע.

(קונטרס האש"ל בתהלים "מקדש מעט")

דוחה פרענות מעצמו וממשפחתו ומכל בני דורו

הרגיל בספר תהלים דוחה כל מיני פרענויות וכמה פגעים מעליו ומעל כל בני ביתו ומשפחתו ומעל כל בני דורו, ומגלגל עליו ועליהם כל מיני שפע ברכות ונהללות.

(עמק הסלד דף טו בשם ה"א)

על כל ישועה יאמר כל תהלים מרישא לסיפא בלא הפסק

על כמה דברים שצריכים לאדם, כמו פרנסה וכדומה או שאר תרפתקאות, יאמר כל התהלים מרישא

לסיפא בלי שום הפסק, ואפלו יהיה רצון לא יאמר
בין ספר לספר רק אחר גמר כל התהלים.

(מדרש פינחס)

בתהלים יש בו ק"ג מזמורים במגן פדיון שעל ידי זה
נפדה מכל מיני פרענויות

הלומד ספר התהלים בכונה הוא פדיון לכל מיני
פרענויות ופגעים רבים, ואפשר דהאי טעמא
שחבר דוד ק"ג מזמורים במגן פדיון, דעל ידי למוד
המזמורים הללו בכונה, יפדה את עצמו מכל מיני
פרענויות.

(מגן ושמש בשם עמק המלך)

ספר הנאון הקדוש מנעסכו זכותו וגן עלינו, שאיש
אחר היה עוסק אחר הרחים והיה אומר תהלים
כל ימיו, וכשנפטר ראה צדיק אחר שדוד המלך עליו
השלוש יצא עם בנו לו לקראתו והיה מגן ושמש שמחה
גדולה.

(זכרון טוב)

יש בו כל מה שצריכים ישראל עד ביאת משיח במהרה
דוד המלך עליו השלום היה מתפלל על כל הענינים
שצריכים ישראל עד ביאת משיחנו, על החולים
שיתרפאו, על הבריאם שלא יחלו, ועל פרנסתם
שיתברכו, ולכלל מהם כל הגזרות קשות וכו'.

(מאור ושמש פרשת משפטים בשם הרד"ק, ועין שם)

דוד המלך עליו השלום המשיך התלהבות
 תרב הקדוש רבי אורי מסמירעליסק וצ"ל אמר: דוד
 המלך המשיך התלהבות לנפשות עצבים לדורי
 דורות.
 (אמרי קדוש אות ו)

על ידי תהלים נזכה לנאציה השלמה
 עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו (שיר
 השירים ב, יב). נראה לרמוז מה שכתב רבי חיים
 ויטאל וכותו יגן עלינו, על הפסוק "תכתב זאת לדור
 אחרון ועם נברא יהלל י-ה", שהדור האחרון ידע שעל
 ידי מזמורי תהלים מקרבים את הנאציה השלמה. וזה
 שאמר: "עת הזמיר הגיע" — הינו שאומרים מזמורי
 תהלים, על ידם נזכה ל"עת הזמיר הגיע" — הגיע
 זמנם של ישראל להתנאל, "וקול התור — זה קולו
 של מלך המשיח (שיר השירים רבה ב, כט) —
 נשמע בארצנו", במהרה בימינו אמן.
 (פרדס מנחם, שיר השירים)

כל האומר תהלים כאילו קנה כל התורה
 תכו לרגליך ישא מדברותיך, ראשי תבות תלים, וסמוך
 ליה תורה צוה לנו משה, לרמוז שכל האומר

תהלים בכל יום כאלו קים כל התורה בלה.

(רבנו אפרים, פרשת ברכה)

ידוע שדוד המלך עליו השלום אמר כל המזמורים ברוח קדשו בשביל כל ישראל.

(יסוד ושרש העבודה בהקדמה)

כל העולם תולים ועיניהם תלויות על התהלים

בלשון רבותינו נקרא "תלים", ורצה לומר דכל העולם תולים בזכות התהלים ועיניהם תלויות על ספר המזמורים על כל צרה שלא תבוא, דיהיה להם תשועה על ידי למוד התהלים. (בהקדמת "כל הכתוב לחיים" פאלאג'י)

רמז מן המקרא לכל ישועה לומר תהלים

רמז על כל צרה לפנות אל המלך דוד, שעל ידי התהלים שפתותיו דוכבות והוא נעשה מליץ ישר, אמר נתן הנביא: "איעצך נא עצה ומלטי את נפשך ואת נפש בגד שלמה, לבי ובאי אל המלך דוד", והנה כתבו הספרים הקדושים שהתורה היא נצחית ומרמזת על כל הדורות, עם כל זה בא לרמז לנו כי על כל דבר גדול וקטן לפנות אל המלך דוד על ידי נעים ומירותיו. (פרדס מנחם, מלכים)

דבקות בה' על ידי ספר תהלים

מי שחשקה נפשו לדבק בו יתברך ובשבתיו — אז
ידבק עצמו בספר תהלים. (של"ה הקדוש, דף נ"ר)

15 ספר בכתוב

אשרי האיש אשר אומר תהלים בשירה ובזמרה,
בשמחה ובכונת הלב, ולא כמו הדור הזה
שאומרים במרוצה ובלתי כונה. אלא אם ירצו לקבל
שקר עליהם ויהיה אמירתן נחת רוח לפני ה' יתברך
צריכין לומר בנחת, (וראה לעיל שגם בלא כונה חשוב
מאד, מספר צואות ודרך טובים ואמרי פינחס).

(של"ה הקדוש, דף נ"ר)

תהלים כלול בו כל התורה כלה

ידוע שדוד המלך עליו השלום חבר ספר תהלים
חמשה ספרים נגד חמשה חמשי תורה, נמצא
כלול וגנוז בו כל התורה כלה, והינו בשבאו עליו
צרות, דרך משל ויאמרו הזיפים וכו', אז חבר קאפיטל
תהלים שהסתכל באותיות ותבות של אותה הצרה,
ונתגלה לו על ידי זה איזה אור מן התורה וחבור
בנגדו קאפיטל תהלים שבוודאי יש בנגדו איזה פרשה
מן התורה. (דגל מחנה אפרים פרשת תזריע)

האומר תהלים בכל יום זוכה להיות תחת כסא הכבוד
כתב רבנו אפרים (פרשת ויגש), והגדרתם לאבי את
כל כבודי במצרים, סופי תבות תלים, רמז כל
האומר תהלים בכל יום זוכה להיות תחת כסא הכבוד,
עד כאן לשונו.
(מדבר קדמות ת' כח)

מאיר לנשמה וממתיק הדינים ומתעורר השפע ברוחני
ובגשמי

על ידי אמירת תהלים בכונה מאירים אל הנשמה
וכו', וכל הגבורות והדינים שנתעורר בעולם על
ידי הרשעים, על ידי אמירת תהלים בכונה [יכול]
להעבירם ולבטלם ולהמתיק כל הגבורות בחסדים
ורחמים גמורים, שעל ידי שהאדם מקדש את עצמו
וכו' באמירת התהלים, על ידי זה מתעורר מקור
הברכה העליונה ובכחו להתפלל לה' להשפיע כל
הטובות והברכות על כל ישראל בכלל ובפרט ברוחניות
וגשמיות, חיי ומוזני ורפואה.

(מגן אברהם להמגיד הקדוש מטריסק)

מזמר צריצים נרקודים וגו' יחוד קודשא בריך הוא
ושכינתיה

נודע שדוד המלך עליו השלום שנשמתו היתה בסוד
המלוכה הקדושה, נתן לבו לתקן בחייו מדרגתו,

וְעַל יְדֵי תִשְׁבָּחוֹתָיו וְזִמְרוֹתָיו הַנְּעִימִים, הַכְּרִית כָּל
הַקְּלָפוֹת וְהַחִיצוֹנִים הַסּוֹכְבִּים לְהַקְדִּישָׁה, וּבִפְרָט כָּל
מַלְכוּת אָדָם, וְהַדִּיר מֵהֶם שֵׁם הַמְּלוּכָה מִכָּל וְכָל.
וּכְאֲשֶׁר אָחִינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עִם ה' בְּנֵי אֵל חַי נּוֹתָנִים
לָפָם לָזֶה וְצוּעֲקִים בְּמַר נַפְשָׁם אֶל ה' וְעוֹשִׂים תְּשׁוּבָה
שְׁלֵמָה בְּלִבָּב שָׁלֵם וּבְאֵמֶת, וְאוֹמְרִים שִׁירֹת וְתִשְׁבָּחוֹת
לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיִם בְּרַעְיוֹתָא דְּלֵבָא, וְעַל יְדֵי הַזִּמְרוֹת
הַיְכוּלֹת בִּידֵם לִזְמֹר עֲרִיצִים וּלְהַכְרִית כָּל הַחוּחוֹסִים
וְהַקּוֹצִים הַסּוֹכְבִּים אֶת הַשּׁוֹשְׁנָה הָעֲלִיוֹנָה, וְעַל יְדֵי זֶה
מִתִּיחַדֶּת הַמַּלְכוּת הַקְּדוּשָׁה בְּבַעֲלָהּ בְּכִיכּוֹל, וּמִקְבֵּלֶת
שְׁפַע וְרַב טוֹב מִהַסְפִּירוֹת הַקְּדוּשׁוֹת הָעֲלִיוֹנִים, וּמִשְׁפַּעַת
חֲסִדִּים וְרַחֲמִים וְכָל חֵדוֹ וְכָל בְּרָכָאן לְכַנְּסֵת יִשְׂרָאֵל
לְתַתָּא.

(אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל פֶּרֶשֶׁת נִצְבִּים)

וְהַכְּטִיחַ ה' יִתְבָּרֵךְ לְדוֹר שִׁיהִיָּה סִפְרוֹ תְּהִלִּים, חָשׁוּב
כְּעוֹסֵק בְּנִגְעִים וְאַהֲלוֹת.

(אֲגָרָא דְּפֶרְקָא פֶּרֶשֶׁת שְׁמוֹת)

בְּאֲמִירַת תְּהִלִּים יוֹצֵא מִכָּל הַשְּׁמוֹתִים

צָרִיד לְהֵאמִין בְּזֶה שֶׁבְּאֲמִירַת תְּהִלִּים יָכוֹל לְצֵאת מִכָּל
הַשְּׁמוֹתִים וּמִכָּל הַשְּׁנוּיִים שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם, כִּי מֵאֵין
נִמְצָא שְׁנוּיִם לָאָדָם, מִחֲמַת עַר אִזּוֹ נִיט דוֹרֵךְ אֵינִים,
יִמְצָאוּ כָּל יֵשׁ בְּלִתְיָד שְׁנוּי, כָּל הַדְּבָרִים שֶׁהֵם חוּץ לָהּ

יש בעבור זה שנוים, כשכא לזה רוצה בזה, וכשכא לזה רוצה בזה, וגם כשכא להתפלל טוט ער זיך אריין אין גאנצן, אַבל שאול אַצלו, ותיכף אחר כך הוא בעצמו כמו שהיה מקדם, וצריך לבקש מה' שיהיה תמיד מיחד לזה בכל האברים, כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך, ובאמירת תהלים יכול לתקן הכל ולהתפלל שלא יהיה אַצלו שאול, כי בתהלים יש הכל.

(בית אהרן לחנכה, דף מת, א)

כל אחד מישראל מוצא עצמו בספר תהלים
דוד המלך עליו השלום השאיר לנו את ספר תהלים,
וכל איש ישראל יכול למצוא את עצמו בספר
תהלים, או תהלה או תפלה.

(שפתי צדיק, להרב הקדוש מפילץ, שבעות)

האומר ספר תהלים בכל יום, מבטח לו שהוא בן
עולם הבא.

(תהלה לדוד אות לה, בשם ספר ארץ החיים, בהקדמת פרושו לתהלים)

וקראם מזמורים שמכריתים כל הקלפות
ועל בן אל יהי קל בעיניך לומר שעור קבוע תהלים
בכל יום, כי על בן נקראים "מזמורים", שמכריתין
ומזמגין ומחתיבין הקלפות שלא יקטרגו קדם שמתחילין

להתפלל, ועל ידי אמירת תהלים באים הרבה הצלות לעולם.
(יסוד יוסף, רבו של ה"קב הישר")

בתהלים אפשר לרפאות חולים

בשם הרב הקדוש הרב רבי יחיאל מאיר מגאסטנין
זצ"ל, מה שצוה תמיד לומר כל ספר תהלים
להתפלל עבור החולה, אמר כי הרב הקדוש וכו' הרב
מנחם מגדל מקאצק רבו זצ"ל אמר: אם דוד המלך
עליו השלום היה עושה כל ספר תהלים על הסדר,
היו יכולים להחיות מתים במאמר כל ספר תהלים,
והיה מדיק מדברי רבו הקדוש באם שאדם אומר כל
ספר תהלים אפלו הוא אינו על הסדר, על כל פנים
יוכל לרפאות החולה או להנצל משאר עקתין ביטין
(ועין מהר"ש יפה על ב"ר עה).

(שיח שרפי קדש, תהלים אות ג)

מי שרוצה להדבק בה' ידבק בספר תהלים

מי שחשקה נפשו לדבקה בו יתברך ובשבחיו, או
ידבק עצמו בספר תהלים, וכבר אמרו רבותינו
זכרונם לברכה שהתפלל דוד המלך עליו השלום
שיאמרו זמירותיו בבתי כנסיות ובתי מדרשות, כי אין
לנו דבר גדול יותר מספר תהלים שכלול מן הכל,

מרבם שבחם לה' יתברך, ורבים מזמורים הם על התעוררות התשובה, ורבים מזמורים הם של בקשות מחילה וסליחה, והכל מיד ה' השביל דוד המלך עליו השלום ברוח הקדש. והאומר תהלים הוא כמתפלל והוא גם כן בעוסק בתורה, כי כבר בקש דוד המלך עליו השלום שיהיו מקבלין שכר הקוראים בתהלים בעוסקין בעמקי התורה בנגעים ואהלות.

(של"ה הקדוש ענין ספר תורה וענין בית הכנסת, ובתוספת מקצור של"ה מסכת חלין ב"הנהגת תהלים" עמוד קמב)

כל דבר שיש בעולם תמצא בתהלים

כל אדם יחזה בו [בספר התהלים] כל תפלה וכל תחנה, כל הודאה וכל תהלה, על כל דבר ועל כל ענין, צוקה או תשועה, צרה או רוחה, אשר יהיה ליחיד או לרבים, בתהלוכות העתים ומסבות הזמן הסוער על כל עוברי ים החיים בהמון משבריו ושואן גליו. גם יש בו סגלות יקרות ומטמוני מסתרים מסוד ה' ליראיו, תרופות וסמי חיים ומפתחות אל שערי שמים.

בכל זמן פנוי יאמר תהלים ואפילו קשראשו כל עמו
יאמר אפילו בלא כונה

והנה ראה זה מצאתי דבר חדש בצואת הרב הקדוש רבי משה חסיד מפראג, שמוכא בספר צואות

ודרך טובים, וזה לשונו: תהלים יהיה אצלו תמיד,
 בכל פעם שיש לו מעט זמן יאמר קאפיטל תהלים,
 וזה אין צריך כוונה, ויש לו שכר בעוסק בנגעים
 ואהלות, עד כאן לשונו. והנה אם כי דבר פשוט,
 שלכתחלה יראה כל אחד להתאמץ לאמר תהלים
 בכונה, שאחר פוגת הלב הן הן הדברים, וכדאיחא
 בשלחן ערוך (אורח חיים א, ג): טוב מעט בכונה
 מהרבות שלא בכונה, וכאשר האריך הרב הקדוש רבי
 יונתן זיע"א בספרו הקדוש יערות דבש (חלק א דרוש
 ח דבור המתחיל ואם, קסג) נגד האומרים המלות
 של תהלים בחטיפה ובלתי כונה כלל, אך בעת הדחק,
 שאי אפשר לו לצמצם המוח והלב לכונה, נמצא שעל
 ידי זה ימנע מאמירת תהלים באותו זמן, לכן כתב
 הרב הקדוש הנ"ל, שפדאי לומר תהלים אפלו בלי
 כונה, מזה שלא יאמר כלל, כי סוף סוף כח התהלים
 גדול מאד, אפלו בשהוא בלא כונה, ולא כיתר התפלות
 שמתפלל מעצמו, שהחשיבות שיש בהם הוא רק
 בכונה, כמו שנאמר: "תבין לבם תקשיב אזניך" (עין
 ברכות לא. וברש"י שם), כמו דאמרו חכמינו זכרונם
 לברכה (אבות פרק ג, חי) אל תעש תפלתך קבע,
 אלא רחמים ותחנונים לפני המקום.

יֵשׁ בּוֹ כֹּף מִיַּגִּי יְשׁוּעוֹת בְּרוּחָנִי וּבְגָשְׁמִי

הֶרֶב הַקְדוֹשׁ רַבִּי חַיִּים מֵצֵאֵנוּ זצ"ל אָמַר לְהֶרֶב הַקְדוֹשׁ
רַבִּי אֶהְרֹן הַלּוֹי מְקַרְאָא בֶּן הֶרֶב הַקְדוֹשׁ בְּעַל
מֵאוֹר וְשֹׁמֵשׁ זצ"ל דּוֹר הַמֶּלֶךְ יֹסֵד לָנוּ סֵפֶר תְּהִלִּים
וְכָל יְשׁוּעוֹת שְׂיֻצְטָרְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵן בְּכָלְלוֹת וְהֵן
בְּפִרְטוֹת, הֵן בְּרוּחָנִיּוֹת וְהֵן בְּגָשְׁמִיּוֹת, יָקַח כָּל אֶחָד
סֵפֶר תְּהִלִּים לְשִׁפְךָ. נִפְשׁוּ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ.

(דַּבְּרֵי תוֹרָה חֶלֶק ה' אוֹת מו')

עַל יְדֵי תְהִלִּים יֵשׁ בּוֹ בְּטוֹל בְּחִינַת הַמָּנוֹת וְלַעֲוֹרֵר
הַשְּׁפָעוֹת בְּרוּחָנִי וּבְגָשְׁמִי

עַל יְדֵי הַשִּׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת שֶׁל תְּהִלִּים יְכוּלִּים לְהַעֲבִיר
וּלְכַטֵּל בְּחִינַת הַמָּנוֹת וּלְהַמְשִׁיךְ חַיּוֹת אֱלֹהוֹת, שְׁעַל
יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים בְּכֹנֶנֶת, מְאִירִים אוֹר הַנְּשָׁמָה, שְׁעַל
יְדֵי שְׁהֶאֱדָם מְקַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ וּמִיַּחַד אֶת עַצְמוֹ בְּקִדְשָׁתוֹ
יִתְבָּרֵךְ בְּאֲמִירַת תְּהִלִּים, עַל יְדֵי זֶה יִתְעוֹרֵר מְקוֹר
הַבְּרָכָה הָעֲלִיּוֹנָה וּבִכְחוֹ לְהַתְפַּלֵּל לַה' לְהַשְׁפִּיעַ כָּל
הַטּוֹבוֹת וְהַבְּרָכוֹת עַל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּכָלֵל וּבְפִרְט בְּרוּחָנִיּוֹת
וּבְגָשְׁמִיּוֹת בְּבְנֵי חַיִּי וּמִזֻּגֵי וּרְפוּאָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

(מִגֵּן אֲבֵרָהם עַל הַתּוֹרָה, דָּף קיא)

מכרית כל הקלפות

לומר בכל יום תהלים שהוא נעים ומירות ישראל,
ומירות הוא מלשון לומר עריצים, שבזה הוא
מזמר ומכרית כל הקלפות והמסכים שנעשו מחמת
עוונות בני אדם. (לקוטי תורה להר"מ מטשענאביל, הדרכה ז)

דבר גדול לאהבת ה'

ידבק מאד בשירות ותשבחות של דוד המלך עליו
השלום, שזה דבר גדול להלהיב בלב האדם
אהבת הבורא ברוך הוא.

(שו"ת נודע ביהודא קמא, חלק אורח חיים סימן לב,

דבור המתחיל והנה שאני)

סגלה להורדת גשמים

אמירת תהלים סגלה להוריד גשמים. תהלים, "למזמר
"השמים" תשתה"מים. (ספר המדות ערך גשמים)

האומר ג' פעמים תהלים חשוב בתענית

קבלה מרבנו אלימלך זלה"ה, האומר שלשה פעמים
תהלים ביום אחד, הוא חשוב בתענית משבת
לשבת. (קונטרס האש"ל בתהלים "מקדש מעט")

אמירת כל התהלים נחשב בתענית שבעה ועשרים יום

והנה המורם מדבריהם הטוהרים שאמירת תהלים חשוב בתעניות אך מי שיאמר שלשה פעמים ביום אחד חשוב בתענית משבת לשבת, ועל כל פנים מי שיאמר רק פעם אחת ביום כל תהלים חשוב בשני ימים רצופין לפי חשבון משבת לשבת. וצא וראה החשבון מי שמתענה משבת לשבת בס' הקדוש בטר נהורא שהוא אמר כאלו מתענה ה' אלפים ות"ר ימים, ומי שמתענה שני ימים רצופים כאלו התענה שבעה ועשרים יום, ואם בן מוכח מי שאומר כל תהלים ביום אחד כאלו התענה שני ימים רצופים אשר חשבונו שבעה ועשרים יום יחידים, ועל כל פנים מוכח מזה קדשת אמירת תהלים בכונה שהיא כמו תעניות, ויען שאין אנחנו בכחנו להתענות אפלו שני ימים רצופים, על כל פנים ראוי לנו להתאמץ ולומר תהלים בכונה ובפרט לעתות פעם אחד כל תהלים ביום אחד להחשב לנו בשני ימים רצופים בתענית, ואשרנו מה טוב חלקנו אשר זכה אותנו אדוננו דוד מלכא משיחא באמירת תהלים הקדוש, אשר נחשב לנו כאלו התענינו, היש חיד מתוך מזה, ה' יעזרנו על דבר כבוד שמו אמן.

(תהלים תורת חסד בהקדמה)

⌘ מעלת אמירת תהלים ⌘

בשעת מנוחה רחמנא ליצ'ן יאָרו שְׁלֵשִׁים יום בְּלִי
הַפֶּסֶק

גם הוהיר למדינת וואלחייא בענין המנוחה רחמנא
ליצ'ן שיאמרו במנין תהלים בלי הפסק עד גמירא
שְׁלֵשִׁים יום.
(מדרש פינחס, פרק ג סעיף ב)

רואים נפלאות

יש מבלה מאנשי שם הקדושים שמי שיש לו איזה
דוחק השגחה או צער או שהוא מהלך בדרך או
עובר בים או בנהרות, יקרא כל התהלים בכל יום
בלי הפסק בכונה, ויראה נפלאות, וזה בדוק ומנסה.
(פלא יועץ, חלק ב, דף פח, ב)

הנגה בעולם הזה ובעולם הבא

הלמוד בהם (בתהלים) יגן בעולם הזה ובעולם הבא
בלי הפסק. (עבודת הקדש, מורה באצבע, סימן ג קיט)

תקון ויסוד גדול לירידת השפע

ולתקן לגמור תהלים פעם אחת בכל שבוע ושבוע
בצבור, כי היא תקון ויסוד גדול לירידת השפע.
(קדשת יום טוב, פרשת תולדות)

המתקת הדינים על ידי קריאה בלי הפסקה
מרבתי קבלתי פרוש הפסוק (תהלים קו, ב): מי
ימלל, הינו מי שרוצה למלל ולשבור הדינים,
כמו שאומר בזהר הקדוש, מלשון וקטפת מלילות
(דברים כג, כו), אז ישמיע כל תהלתו, וקרא ספר
תהלים מראש ועד סוף מבלי הפסק, ובוה ממתיק
ומולל כל הדינים.

(עשרת צבי, דף רכט, וכן מובא באגרא דפרקא רמז שמח)

דוד המלך עליו השלום יהיה לפה ולמליץ
הרב חקרי לב בכל עת צרה ודחיד ורבים לא היה
מסדר תפלה אלא היה קורא ספר תהלים פעמים
רבות בכונת הלב, והיה אומר דוד המלך הוא יהיה
לי לפה ולמליץ לפני אבינו שבשמים. (תהלה לדוד)

המזמורים מגינים מפרעניות וגזרות ומכרית כל מריע
ומחבל

הראה לי האלוף והגאון מהר"ר אהרן בן האלוף
והראש והקצין והפרנס מהר"ר ווייבלמן, בתוך
ספר ישן מאד, וכתוב ביה איך שתיה אדם אחד וגדול
הדוד בקהלה קדושה רענגשפור"ג, שכתב לאחיו והוכיח
אותו שיאמר תהלים בכל יום ויום, ובוה הלשון כתב
לו, לכתב לך טעם על המנהג המתפשט בכל מקום,

בָּעַם כִּבְהֵן, בַּקָּמֶן בְּגִדּוֹל, לֹאִמֵּר סֵפֶר תְּהִלִּים דְּבַר יוֹם
 בְּיוֹמוֹ, כִּאֲשֶׁר חִלְקוּהוּ לְשִׁבְעַת חֲלָקִים עַל שִׁבְעָה יָמוֹת
 הַשָּׁבוּעַ, וַיֵּשׁ מִסִּימִין אוֹתוֹ בְּכָל יוֹם, וּמִנְהֵג אֲבוֹתֵינוּ
 תּוֹרָה הִיא, וְסוֹד גָּדוֹל הוּא מִפִּי מַקְבָּלִים קִדְמוֹנִים,
 וְהוּא זֶה, כִּי הַמַּעֲרָבִים וְהַמוֹנְעִים וְהַמַּקְטָרִגִּים
 וְהַמְלֻשִׁינִים וְהַשּׁוֹנְאִים וְהַמְשַׁחִיתִים, רַבּוּ מְאֹד מְאֹד
 בְּמַעֲלָה וּבְמַטָּה, וְעַמֵּד דָּוִד עָלָיו הַשְּׁלוֹם וְתָקַן מִזְמוֹרִים,
 מִלְשׁוֹן "לֹא תִזְמַר" (וַיִּקְרָא כה, ד), ו"מִיָּה עֲרִיצִים
 יַעֲנֶה" (יִשְׁעִיה כה, ה), וְהוּא לְשׁוֹן כְּרִיתָהּ, לְהַכְרִית
 כָּל מְרִיעַ וְכָל מַחְבֵּל, וְכֵן יֵשׁ לְכָל אָדָם וְאָדָם מִיַּחַד
 מִלֵּאכֵי חֲבֵלָה וְשָׂדִים מִבְּקָשֵׁי רָעוּתוֹ בְּכָל שָׁעָה בְּכָל
 עֵת מִיִּגְיַעֵי הָעֵת, כַּעֲנִין שֶׁנֶּאֱמַר: "יֵפֶל מִצַּדֵּד אֶלֶף
 וּרְבֵבָה מִיִּמִּינֶה (תְּהִלִּים צא, ז) כִּאֲשֶׁר גָּלוּ חֲכָמֵינוּ
 וּזְכוּרֵנוּם לְבִרְכָּה. עַל כֵּן יְדוּעַ תִּדְעַ כִּי הַמְּזַמְרִים מִגִּינִים
 בְּפָנֵי הַפְּרַעְנוּיּוֹת וּמִצִּילִים בְּפָנֵי הַפְּגָעִים הָרָעִים, וְרוֹחִים
 אֶת הַגְּזֻזוֹת וְהַמַּקְרִים הַקָּשִׁים, הַמְתַּרְגְּשִׁים לְבּוֹא לַעֲוֹלָם
 עַל גּוֹי וְעַל אָדָם יָחִיד. (מִנְהֵג וּרְמִיזָא בְּסֵדֶר תְּהִלִּים)

הַמַּצָּאָה הַיּוֹתֵר טוֹבָה לְהַמְשִׁיךְ בָּהּ מִיִּגֵּי יִשׁוּעוֹת

שֶׁבַח מְאֹד אֲמִירת תְּהִלִּים שֶׁמִּסְגָּל לְהַמְשִׁיךְ כָּל מִינֵי
 יִשׁוּעוֹת טוֹבוֹת לְכָלל יִשְׂרָאֵל וּלְפָרֶט, וּכְשֶׁבֶא
 אֵלָיו נִכְדּוּ וְהִתְנַצַּל שְׂאִין לוֹ פְּרִנְסָה, הַשִּׁיב לוֹ: יֵשׁ לְךָ
 לְהַרְבוֹת בְּאֲמִירת תְּהִלִּים וְעַל יְדֵי זֶה יִשְׁפַּע עֲלֶיךָ שְׁפַע

פרנסה טובה, והסביר הלא מי שממציא המצאה חדשה
הרי זה עולה הרבה כסף מחמת חשיבות הפאטענ"ט,
והנה הפאטענ"ט הוא טוב רק לאיזה דבר מיוחד, אם
כן ספר תהלים שטוב ומסגל לכל צרכי האדם בעולם
הזה להמשיך כל מיני ישועות וגם לעולם הבא, אם
כן לאשר לא נמצא פאטענ"ט טוב כזה יהיה מן הראוי
שיהיה יקר מאד, ולבסוף אפשר לקנות בעד איזה
פרוטות כל ספר תהלים, ואם צריכים להתמיד באמירת
תהלים, ועל ידי זה נזכה להושע בכל מיני ישועות
טובות.

(דברי שלום ענינים ושיחות)

אף בלי הבנה

אלא יהיו קורין בהם ונוטלין שכר מצד הקריאה לבד,
אף על פי שלא יבינו דבריו, יזכו לשכר בנגעים
ואהלות שהם הלכות חמורות בתורה.

(תהלים תריעת מלך, בהקדמה)

**אדרבא דוקא בשעת טרדא יש לשפך שיח זה באמירת
תהלים**

אמר לאדם אחד בשעה שניצר לו לגמור תהלים בלי
הפסק, וקבל לפניו שהוא טרוד כל כך שאינו
יכול לכוון אפלו פרוש המלות, והשיב אדרבא בשעת
מינדא בזאת דוקא יש לשפך שיח לפני ה' ותברך

וְלֹאֲמַר אֲנִי טָרוּד וְאִין לִי לֵב כָּלֵל לָבוֹן, הִנְנִי אוֹמֵר
לִפְנֵיךָ רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם הַתְּבוּת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁנֶּאֱמָרוּ בְּרוּחַ
הַקֹּדֶשׁ וְאַתָּה בְּעֶצְמְךָ תִּפְעַל בָּהֶם מִה שֶׁאֲנִי צָרִיךְ, כִּי
אֲנִי אֵינִי יָכוֹל כָּלֵל, מִה שֶׁאִין בֶּן כְּשֶׁסּוֹמֵךְ עַל מִה
שֶׁיָּכוֹל לָבוֹן פְּרוֹשׁ הַמְּלוֹת הוּא מֵחֻשִׁיב אֶת עֲצָמוֹ לִישׁ
וְכוֹ, וְהִבֵּן.

(אמרי פינחס, דף צו, להגאון הקדוש מהר"פ מקאריץ, זיע"א)

מֵבִיאוֹ לְהַכְנִיעַ וּמִרְחִיקוֹ מִלְּשׁוֹן הָרַע
לְמוֹד הַתְּהִלִּים יַעֲשֶׂה לוֹ לְאָדָם תּוֹעֵלֶת גָּדוֹל לַהֲיוֹת
לוֹ דְּבָקוֹת בְּקוֹנוֹ וּבַתּוֹרָתוֹ וּבִמְצוֹתָיו וּמֵבִיאוֹ לְיָדֵי
הַכְנָעָה וּמִרְחִיקוֹ מִלְּשׁוֹן הָרַע. (ראש דוד פְּרַשְׁת חַקֵּת)

לְהַתְּעַטֵּף בְּצִיצִית וּלְלַמֵּד תְּהִלִּים בְּהַשְׁכָּמָה
צִיצִית 'עַל' בְּנִפְי' בְּגִדֵּיהֶם, סוֹפֵי תְּבוּת תְּלִים, כִּי
מִצּוֹה מִן הַמִּבְחָר בְּהַשְׁכָּמָה לְהַתְּעַטֵּף בְּצִיצִית
וּלְלַמֵּד תְּהִלִּים. (רַבֵּנוֹ אֶפְרַיִם עַל הַתּוֹרָה, פְּרַשְׁת וַיִּשְׁלַח)

עֲנִין גָּדוֹל לֹאֲמַר לִפְנֵי הַתְּפִלָּה
כְּתֵב הַלְבוּשׁ שְׂאוֹתָם שְׂאוֹמְרִים תְּהִלִּים יֹאמְרוּהוּ קֹדֶם
הַתְּפִלָּה, עֵין שֵׁם הַמַּעַם, חֲדָא שְׁהָעוֹלָם מִלֵּא
קִלְפוֹת, וְכִמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָּה בְּמִסְכַּת
בְּרָכוֹת (דף ו), וְהֵם הַמְּקַטְרִגִּים וְהַמּוֹנְעִים אֶת הַתְּפִלָּה

לעלות, ובפרט המשחיתים הנבכרים על ידי עוונות האדם המתפלל, וסגלת אמירת תהלים בכונה, להכריח אותן הקלפות, ולכן נקרא תהלים ומירות, מלשון בריתה, כמו לומר עריצים. ושם שני שספר תהלים עקרו שבחי המקום, ואמרינו בברכות (לב, א): לעולם יסדר אדם שבחו של מקום ואחר כך יתפלל.

(מגן אברהם ומחצית השקל אורח חיים, סימן ו, סעיף קטן ו)

ענין גדול לומר עשרה מזמורי תהלים אחר התפלה עשרה קאפיטלאד תהלים אחר התפלה לא יבטלו חס ושלום, כי זה מבטל הקטרוגים והחיצונים וממתיק הדינים, כמובא בגמרא גולרין יוצאין למלחמה וגבורים מנצחין, כי עשרה פרסה בוזא ואחר עשר פרסא בתרי זוזא, הרי נראה כי עקר הוא העודף על החיוב, זה חשוב יותר ויותר, בפרט מרבים, ותבינו זאת כי זה דבר עמוק.

(ספר האגרות מבעל שומר אמונים, דף נד)

בשחיו שאול ודוד במערה, ידע וראה שאין אדם עומד, לא כממונו, ולא כחכמתו, ולא כגבורתו, ומהו עומד לו, תפלות.

(מדרש שוחר טוב, קמב, א)

סדר תפלת הדרך

(א) היוצא לדרך אפי' רק עד פרסה צריך להתפלל תפלת הדרך, אבל אם הוא צריך לילך רק פחות מפרסה מתפלל בלא חתימה, אבל אם הוא מקום סכנה אפילו בפחות מפרסה צריך להתפלל בחתימה (סי' קיט): (ב) ויכול לומר אותה אפי' כשהוא עדיין בכיתו כיון שהחליט לנסוע, ואם שכח מתפלל כל זמן שהוא בדרך ובלבד שלא הגיע עדיין תוך פרסה הסמוכה לעירו או לעיר שרוצה ללון בה דמשם ואילך יאמר אותה בלא חתימה: (ג) יש להסמך תפלת הדרך לברכה אחרת כדי שתהא ברכה הסמוכה לחברתה:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁתּוּלִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם
וְתַצְעִידֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתַדְרִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם, וְתַסְמְכֵנוּ לְשָׁלוֹם, וְתַגְיַעֲנוּ
לְמַחֲזֵי תַפְצָנוּ לְחַיִּים לְשִׂמְחָה וּלְשָׁלוֹם, (אם דעתו לחזור מיד אומר
וְתַחֲזִירֵנוּ לְשָׁלוֹם) וְתַצִּילֵנוּ מִכָּף כָּל אוֹיֵב וְאוֹרֵב וְלִסְמִים וְחַיּוֹת רָעוֹת
בַּדֶּרֶךְ, וּמִכָּל מִינֵי פְרַעְנִיּוֹת הַמַּתְרַגְּשׁוֹת וּבָאוֹת לְעוֹלָם וְתִשְׁלַח בְּרָכָה
בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ, וְתַתְּנֵנוּ לֶחֶן וְלַחֲסֵד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל
רוֹאֵינוּ, וְתַגְמִלֵנוּ חֲסִדִּים טוֹבִים וְתִשְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ, כִּי אֵל שֹׁמֵעַ
תְּפִלָּה וְתַחֲנוּן אַתָּה: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:
וְאֹמֵר ג' פַּעַמִּים: וְעַקֵּב הַלֵּךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מִלֵּאכֵי אֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר
יַעֲקֹב בְּאִשְׁרֵי רָאם (ר"ת רפאל אוריאל מיכאל), מִחֲנֵה אֱלֹהִים (גבריאל)
זֶה, וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מִחְנֵים: כִּי מִלֵּאכֵי יָצְוָה לֵךְ לְשִׁמְרֶךָ
בְּכָל דְּרָכֶיךָ: יְהוָה יִשְׁמֶר צִאתְךָ וּבּוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: